Ⅶ 162
Р 19 Ср Ⅲ 82/2.1
БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

РЈЕЧНИК

ИЗ

КЊИЖЕВНИХ СТАРИНА СРПСКИХ

НАПИСАО

Ђ. ДАНИЧИЋ

Л – П

ДИО ДРУГИ

А — П

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ
СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
598/2

У БИОГРАДУ
У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ
1863

598
2.

лабнћево, у хвостанској земљи бјеше пашнице Лабникєво, које краљ Милутин даде Хиландару, а међе му бјеху како оутичє Рибникь ѹ Дринь и како оутичє Любижьна оу Дринь. М. 61.

лаблянє, у Хвосну село које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи: с Лаблани. М. 11. биће и сада близу Пећи, само што га на картама пишу Labjan.

лабь, од грчке је земље Стефан Немања освојио Лабь. М. 4. Са. 1. то је без сумње жупа на води Лабу. — Вода која утјече у Ситницу у Косову: сєлѡ Кранинь Доль на Лабоу. М. 278.

лавра, *λαύρα*, манастир: вєликынхь лаврь. М. 26. за Студеницу: монастырь ть пріємь, нарицаєть єго ѕвати сє лавра светаго Сїмєѡна. Д. 94. Стоудєницоу, вєликоую лавроу прѣсвєтыє богородицє. Л. 51. за Хиландар: игоумєнѹ хиландарскыє лавры. М. 49. вєликоую лавроу срьбьскоую. М. 125. царьскыє вєликїє лавры игоумєнь. М. 127. 547. у Светој Гори лавра светаго Атанасїа. Д. 31.

лавранинь, ко живи у лаври: лавранє глаголашє сє. Д. 31.

лаврє, -єтє, Laurentius, гледај Влькасовнћь, Сорьгоуєвнћь.

лаврєньтию, Laurentius: Каракалоу игоумєнь Лаврєнтїє 1347. М. 127. cf. Ловрѣньтию.

лавро, Laurentius, гледај Мнгокнћь, Шнговнћь.

лаврьца, Laurentius dem., гледај Сорьгоуєвнћь: Лавьрьца.

лагоборьцн, селу је Вилској ишла међа на при-

висадь крьсть, кои ѥсть надь Лагоборвце. М. 144. ваља да је погрјешка што стоји в иза р.

ладица, vas quoddam: два на десете ладица видиехь срьбрьниехь, потеꙁаю 37 литара, 8 ꙋнача, 2 аꙁага. М. 372. .г. ладица белехь. М. 394. ладице три, двѣ велике а третьꙗ мала, поꙁлакѥне. П. б. 49.

ладьнꙗнь, селу је Војинцима ишла међа на обрьхь Ладнꙗна. С. Л. 1847. IV. 52.

лаꙁаревь, Lazari: сь Степаномь братомь лаꙁаревемь. Л. 79. ꙁеть лаꙁаревь, кнеꙁь Стефань. Л. 80. Ѥлача дьщи лаꙁарева. Л. 80. свуда се мисли деспот Лазар, син деспота Ђурђа.

лаꙁарићи, село Лаꙁариће с градом Кључем и многим другим селима даде краљ босански Томаш Остојић синовима војводе Иваниша Драгишића 1446. М. 439.

лаꙁаровићь, долази један пут као презиме деспоту Стефану сину цара Лазара: пророчаствїе светаго Стефана Лаꙁаровића. Г. XI. 168.

лаꙁарь, Lazarus: четверодьневнаго Лаꙁара вь Виѳанїи. Д. 99. — Цар српски, који се пише кнез 1380—87. благовѣрнын кнеꙁь Лаꙁарь, самодрьжьць всеѥ срьбьскыѥ ꙁемле. М. 194. самодрьжавнын господинь срьблѥмь и подꙋнавїю Стефань кнеꙁь Лаꙁарь. М. 195. 205. П. б. 30. прїими началство срьбско 1372, а по другом 1374. Л. 72. расипа жоупана Николоу 1374 а 1379 Радича Бранковика. Л. 74. побеже царь Моурать испрѣдь њега ѡть Плоучника 1387. Л. 74. сь Моуратомь царемь брав се на Косовоу, обои падають тамо. Л. 62. прїемь кончиноу светы кнѣꙁь Лаꙁарь 1389 їюна .еі. на видовь дьнь, царьствова лѣть .ꙁі. Л. 72. 74. Гильф. бос. 276. што Ј. Шафарик налази на једном новцу краль Лаꙁарь (Г. III. 235), оно неће никако бити Лазар, него новац онај по свему може најприје бити краља потоњега цара Уроша. — Син његов Лаꙁарь. Л. 62. — Син Вука Бранковића 1390—1413. М. 215. 223. 269. 278. 279. П. 98. Л. 62. 73. 75. ꙁакла га Моусїа оу Пловдивоу. Л. 72. други љетопис додаје да је то било

1410. Л. 75. а браћа га на горњим мјестима помињу жива 1413. — Син деспота Ђурђа, унук Вука Бранковића 1445—56. М. 433. 476. пише се господинь срьблюмь деспоть Лазарь 1457. М. 476. би деспоть по оцинѣ коньчины. Л. 63. 73. вѣньчають юго чьстїю вѣньцемь деспотьства вь лѣто 1446 декемврїа 18, царьствоують же сь отцемь своимь .і. лѣть, самь же царьствоують .а. лѣто и .кѕ. дьни. Л. 73. 78. 79. сконча се 1458 гюнвара .кв. вь четврьткь. Л. 73. други љетопис вели: гюнвара .к. в петькь .д. чась нощи. Л. 79. један га љетопис пише презименом Деспотовїћь. Г. X. 272. — Гледај Севишанинь.

лазити, incedere: лазе на роукоу своюю, влачаше по себѣ нозѣ свои. Ст. 21.

лазорь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Лазорь. Г. XV. 289.

лазь, ager novalis: на браишинь је лазь ишла међа селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви. М. 87. а селу Стријелцу оу планиноу на Космьче лазе. М. 92. Штитарици на влашьки лазь. М. 94. Чабићу подь ковачевь лазь. М. 94. Грнчареву оу драгомань лазь. М. 95. цар је Стефан дао ћелији св. Саве у Карејама село Косориће сь виногради, сь млины, сь врьти, сь ливадами, с пашищи и сь лази и сь планиномь. М. 138. оть тоудоу ѹ царевь лазь, како нестаю лаза. Г. XV. 276. на вели поуть, гдѣ постои господинь царь с коли, и оть велиюга поути поутемь прѣко мироуюва лаза. Г. XV. 278.

лаино, stercus: ꙗдехѹ лаина. Г. X. 224.

лакомость, aviditas: еда ли бисмо писано потворили коиомь хитростю али лакомостю. М. 287.

лакьть, ulna: егоже дльгота .к., и ширина .і. лакьть. Д. 110. петь десеть лакьть скрьлата. М. 23.

лала, између људи које је краљ Милутин дао Хиландару двојици бјеше тако име. М. 60.

лалетић, између људи које цар Стефан даде

цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Балда Лалетикь. Г. XV. 290.

лалоѥ, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Лалоѥ. Г. XV. 292.

лальѕинь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше лальѕинь брать, Андрѣꙗ. Г. XV. 309.

лальковићь, шибеничанин Гоѥкь Лальковикь 1402. П. 40.

ламьбада, lampas: оударн его ламбадою. Г. XI. 91. ламбада. Г. XI. 197.

ламьбиница, црква је трескавачка имала на Радоущи воденицу купљену ѿть Ламбиннце. Г. XIII. 374.

ламьпре, -ете, име мушко: Лампретеви. П. б. 47. Ламприѥмь. П. 299. гледај Миньчетићь, Сорьгочевићь, Урѣвићь.

ламьпрнца, dem. Ламьпре, гледај Сорькочевићь, Урѣвићь.

лани, anno superiore: лани писа намь. П. 82. лани три крать биль е прѣдь нами. М. 326.

ланита, mala: ѡськврьненѣи ланитѣ похвалоу какоречета. М. 58.

лаославь, гледај Ласловь.

ласкарь, цар грчки Ѳеѡдорь Ласкарь бјеше таст краљу Радосаву. Д. 126.

ласловь, по мађарском László, Владислав, гледај Ꙗньковловићь, име му један љетописац пише Лаѡславь. Г. X. 273.

ластавица, hirundo: лѣтаѥть ꙗкоже ластавица. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

ластва, селима која је краљица Јелена дала манастиру богородице ртачке ишла је међа ѿть Ластьве, како тече стоудьньць Мостьць оу ластовьско блато. М. 68. мислим да ће то најприје бити садашња Ластва која се италијански пише Castel Lastua.

ластовьскыи, што припада Ластви, коју види: ластовьско блато. М. 68.

ласьнь, facilis: кꙋдѣ се трьговцемь ласнѥ ꙋꙁьвиди, а ѡни те хѡдити. П. 15. само ту.

латининь, Latinus, за човјека римске вјере: пришьдьше латинїє, и прѣеше Цьсарь Градь. Са. 13. ѡть латинь. Д. 185. въ царьство благовѣрнаго цара грьчьскаго кѵрь Михаила Палеолога въ третїє лѣто, егда прѣѥ Цариградь оть латинь. М. 48. що ѥсть доходкь ѡть латинь, тоꙁи да ѥсть црькви. Г. XV. 307. у том значењу долази и за дубровчане: кьди прии латининь срьбина, да да латининь срьбинꙋ половинꙋ латинь а половинꙋ срьбль сведоке. М. 147. 162. где комꙋ даѥ дꙋбровьчанинь свои добитькь комꙋ годе трьговьцꙋ, тере мꙋ ѡдь нѥга ꙋ вьхь ꙋдрить, да се кльнѣ латининь ꙁа тоꙁи. М. 147. ꙁаконь нѣ да се латининь ꙁа срьбина одькльне ни срьблинь ꙁа латинина, нꙋ ѥсть ꙁакѡнь да ѥ порота дꙋбровчанинꙋ нѥгова дрꙋжина дꙋбровчань. П. 3. ни грькь ни латининь ни сасинь. П. б. 24. вьсакы гость и трьговьць и латининь. З. 46. а овдје се ваља да мисле Млечићи: прѣт кога лице ѡвь нашь листь доиде, али би прѣд цара тꙋрскоѡга, а или прѣд кралꙗ ꙋгрьскога а или кралꙗ Твьртка или иноѡга бошнанина а или господина срьпскоѡга а или латинина. М. 368. 381.

латиница, дубровчанин Дабиживь Латиница 1403—15. П. 44. 131.

латиничићь, дубровчанин Влахꙋша Латиничикь 1444 држао је царине у херцега Стјепана. П. б. 110. 111. 113.

латиньскыи, latinus: .д. повеле, двие латинсци а дви срьпсцие. М. 107. листь писань латиньски. П. 66. М. 503. за остатке старих Римљана, и то Млечиће: по латиньсцѣхь мѣстехь. П 146. а или прѣдь господꙋ срьпьскꙋ а или прѣдь господꙋ босаньскꙋ а или прѣдь господꙋ латинскꙋ. М. 388. 391. две тепсиѥ латинскехь форамь. М. 408. латиньске форьме. П. б. 100. за вјеру римску: латиньскымь иѥреѡмь. Ст. 2. латиньскоѥ крьщениѥ. Ст. 2.

єресь латиньскоу. З. 29. вѣроу латиньскоую. З. 29. попове латиньсци, кои соу оу Шикльи, тере дрьже винограде баштине, да даю всаки попь чьбрь вина цркви (арханђеловој у Призрену). Г. XV. 287. ҂ѕцѻѳ., ноєврꙗ .д., а пакь како се латински разумѣ, ѡдь рождьства христова ҂аүо., ноєврꙗ .д. М. 514.

латиньць, гледај латининь: нихь людию (дубровчани) ниьде суда да не имаю разве предь дѹбрѡвчани виноу пред латинци. М. 228.

латичићь, властелин војводе Радосава Павловића и сина му Иваниша, првога дворьскын, кнез Павао Латичикь 1439—42. М. 401. 413. — Властелин синова истога војводе Радосава кнез Томашь Латичикь 1454. М. 472.

лаоушь, по маџарском Lajos, Ludovicus: Лаушь краль маџарски 1400. М. 248. П. 39. и други краљ маџарски, којега оуби на Моухачоу царь Соулимань 1526. Л. 83. cf. Локоушь.

лаıание, insidiae: сѣти юго и лаıаниꙗ растрьгь. Ст. 25. не боюще се казни єго ни лаıана. М. 83.

лаıати, latrare: ıако бесни пась лаѥ. Г. Х. 251.

лебровићь, дубровчанин Маринь Лебровикь држа царине у царице Милице. П. б. 44.

левиши, селу је Србицама цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу поуть, кои греде изь Лоутовице на Левиши. Г. XV. 274.

левовь, селу је Ошваљи ишла међа на левова селишта. Г. XV. 275. cf. Лѣвь.

ледвие, lumbi: по срѣдѣ ледвїи вь хрьбьть. Г. XI. 91.

леденица, fovea ad conservanda glaciei frusta: вь всѣхь леденицахь поискавь. Д. 154.

леденице, дольние и горьние, два мјеста која је цар Стефан дао Котору. М. 151. ту је на Леденицахь имао царину кнез Павао 1399. П. 23. и сада су та оба села близу Рисна.

ледина, terra inculta. Ш. lesek. 77.

леднш, pl. neutr. dorsum: поболить раменма и лѣдїами. Ш. lesek. 129.

ледь, glacies: леда проснхь. Д. 156.

лежати, jacere: простръ рогозниоу лежаше. Ст. 18. кои бѫде ранюнь, ωнои врѣме, що бѫде лежать, да се плакiа како и читавь. П. 49. идеже светыю его мощи лежеть. Л. 53. в кога леже леништроми. М. 248.

лежиште, mansio: коупци, кои приходе нощїю на лежище. З. 46.

ленко, име мушко, гледај Стоупаревиќь.

лено, име мушко: међу људма у Штипу које је крањ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару била су Лею цегара дѣтьца. М. 62. — Црква је трескавачка имала њиву купљену ωть моурътинѣхь синовь, ωть Леќ и још једнога, којему се име није сачувало. Г. XIII. 370. — Између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Леω. Г. XV. 298.

ленштромь, срл. registrum, tabulae: капитвлв, в кога леже леништроми. М. 248. сь правими ленштроми. М. 249. само у том једном споменику. mat. lajstrom

лека, име мушко, гледај Доукаќинь.

ленитьковьци, у Браничеву бјеше село које је цар Лазар дао Раваници; међа му је ишла на газь на жрьновичькы оуzь брьдо на Поупорежоу. М. 199.

леоньдиуевиќь, ieклисархь Васнлию Леωньдиуевиќь којега је сь юговѣмь селомь Ƶерьzековь дао Дечанима краљ Стефан Дечански 1330. М. 96.

леоньтию, владика рашки, који је крстио Стефана Немању: епископа рашкаго Леωнтїа. Л. 58. cf. Петрь.

леопольдь, цар њемачки на крају XVII вијека. Л. 88.

лепеница, Стефан је Немања освојио од грчке земље Лепеницоу. М. 4. јамачно се мисли жупа; а двије жупе Лепенице дао је Жичи краљ Стефан Првовјенчани. М. 13. све то мислим да је један крај и то у садашњој Србији на ријеци Лепеници која утјече

у Мораву, јер се у оба споменика спомиње уз Лѣвьче или Лѣвоучь, које види, и уз Бјелицу, која је сад име ријеци која утјече у Мораву не далеко од поменуте Лепенице.

лепьта, *λεπτόν*: принесохомь малоѥ сїе приношенїе, ꙗкоже ѡна вьдовал двѣ лептѣ. М. 263. номинативу нема потврде.

лерька, између људи у катуну Пинушинцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Лерка. Г. XV. 297.

летовнћь, Мартинь Летовикь, као да је био дубровчанин 1404. П. 49.

летоурьдиꙗ, liturgia: да ми се пою летѹрьдиѥ. М. 416. летѹрьдїѥ. М. 416. може бити да д стоји мјесто ѓ.

летѣти, volare: скаꙁает емоу срьпь летешть. Д. 110. летиꙗхоу ꙗкоже орлїе. Л. 83.

лехарь, биће погрјешка мјесто пехарь: ꙁделе и лехари. М. 416. у истом споменику штампаном на другом мјесту стоји пехарь. П. б. 122.

лехь, Polonus: ходи царь Османь на леха. Л. 85. 88.

лешевь, међу људима који су показивали међу коњушку по заповијести царице Милице бјеше од Грачанице Иванко, лешевь брать. М. 264.

лешь, гледај Лѣшь (град): ѹ Лешѹ је 1450 писао дубровчанима Скендербег. М. 442.

лешькын, polonus: лешкаго кралꙗ. Г. X. 276. ѡть лешкые раты. Гильф. бос. 312.

леѓь, debilis: слабо и легїѥ бываеть ѡтроуе. Ш. les. 82.

лећи, легоу, decumbere: моѥмѹ грьбѹ (гробу), дге ми се прьлѹчи леки. М. 416.

ли, vel, ve, aut: кто иꙁьчьтеть сего чюдеса? котори ли ѥꙁыкь иꙁьглаголѥть таины твоѥ? которѣи ли оусьнѣ ѡтврьꙁета се на твою похвалоу? Ст. 25. ѹ дне ѹ нощи ли, вьꙁда, комь ихь пошлѥмо, да имаю поити. П. 48. да се имаю дати негокѹ ѡстанкѹ и братїѥ негове, комѹ ли би ѡпорѹчиль. М. 286. 298. ѥдан ли, ѡба ли, ꙁ госпогами

или и ꙁ детю. М. 259. ѡдь коѥ годе стране, коном ли годе стварью. М, 418. кои би били противꙋ Дꙋбровникꙋ коиѡмь годи непрѣꙁнью а или ꙁломь воломь, ратью ли воѥском ли, али коимь раꙁмирьемь. М. 451. ако би пришло по себи ли по своихь ли добрѣхь людехь. М. 496. вьспоменоути ѡ срьбскои ꙁемли како оукрѣпена бысть, кто ли начелствоваше вь нѥи. Л. 51. тако је и у овом питању гдје има уза се и же, aut vero: кою ти похвалоу принесемь? что же ли наречемь те? М. 67. долази у кондиционалној реченици вежући је за другу кад се у кондиционалној обраћа на супрот оно што је у првој, а тада се јако изједначује с ријечима а, же, vero, autem: аке ькто ѡдь манастирьскихь лꙋди бѣжи подь велнега жꙋпана, да се вракаю ѡпеть; ако ли ѡдь жꙋпанихь лꙋди приходе ꙋ манастирьске лоуди, да се вракаю опеть. М. 6. сега да не раꙁории; аще ли кто дрьꙁнеть раꙁорити что, такоjudeть да боудеть проклеть. М. 10. тако и у реченицама кондиционалним изреченим без ријечи ако: да се плати; не плати ли се, да є ѡстало на волы кралевьства ти. М. 48. и ѡще: хоте ли покладь ꙋꙁети, да пошлю своѥ люди. М. 374. веже и релативне реченице кад тако стоје према другима: кто се ѡбрѣте еретигь живѣ сь христїаны, да се жежеть по ѡбраꙁоу и проженеть се. кто ли га научеть таити, и ть да жежеть се. З. 30. по вьсѣхь црькваxь да хранеть се оубоꙁы. кто ли ихь не оуꙁьхранить ѡть митрополить или ѡть игоумень, да ѡтлоучить се ѡть сана. З. 31. тко годѣ ли се наиде да сꙋпротѣвь ꙋчини. П. 31. али и тада још прима уза се ријечи же и ноу, па се састану значења која су доста налик, те једно уз друго бива јаче, verum vero, sed autem: аще ли же кто дрьꙁнеть сїа раꙁѡрити, таковааго да раꙁѡрить господь. М. 334. да бꙋде волѥнь ꙋꙁети; . . . нꙋ ли би се ꙁгодило, терь ꙁа свога живота не бꙋде ꙋꙁео, ѡбетꙋѥмо, да мꙋ се ѡправи що бꙋде порꙋчити ꙋ своамь листꙋ. П. б. 105. 107. с кондиционалним ако без и какве друге ријечи поставља за

кондицију што је противно ономе што се напријед каже, sin, sin minus: ꙁа то ѥ мене посалль, да ти ѥ прошꙋ добромь воломь, ако дасте. ако ли, да говорꙋ на вась властеломь. П. 71. рекаль ми ѥ, ѥрь ви ѥ простиль ѡдь тога (од 1100 перпера) .є. сать перперь, а да дасте .ѕ. сать перьперь. ꙁа то даите ми теи .ѕ. сать перьперь. ако ли, ѥ кю все питать. П. 71. да мꙋ вѣрꙋ ꙁапише доити и ѡпеть поити: ако се направи, тои добрѣ; ако ли, да ѥ волѥнь и слободань ѡпеть кь своѥмꙋ домꙋ. П. 150. — у поређењу стоји уз него, нере, подупирући им значење својим: прѣге него ли бѣ ѡнь ꙋлѣꙁль ꙋ Дꙋбровникѣ. М. 211. ништоѡрь ние ꙋгодние богꙋ него ли мирь и любавь. М. 367. да не ћете ниьдѣ трьжити нере ли ꙋ моемь владаии. М. 247. — у питању не казаном особитом ријечју стављa на супрот оно што се пита другоме што би се могло мислити, num: что же нарекоу те? апостола лї нарекоу те? ... моученика ли? ... оучителꙗ ли те нарекоу ѡтьчьствыю своѥмоу? ... воина ли те нарекоу, свете, крѣпька? Ст. 25. кыимь оубо господь мьꙁды вьꙁдаѥть? не приносещимь ли ѥмоу славоу? М. 74. є ли вѣрьнь? З. 43. да имаю иꙁꙋвидѣть, ѥ ли нихь посланьѥ право ѡдь вьсѣхь. М. 357. — изван питања долази једном као у узвикивању потврђујући мисао према другој противној: како ви ѥ била ѡнаи скрьбь нашла, богь вѣ, и ми смо тѣмь печални били, а ѡдь толѣ ѥ и много иꙁишло, а ми ли хотениѥ и вьсако добро желаниѥ имамо, да те видимо. П. 24. — изједначујући се доста и у другом послу свом с ријечју а долази као и она и онда кад би мјесто а могло бити и или кад ни и није потребно: ꙁаѥсмо ꙋ те госпоѥ Ѥлене, херьцеговице ли, ние пѣнеꙁи нaвластитѣхь четири тисꙋки дꙋкатовь. П. 176. ꙁа ѡне четири тисꙋкѥ дꙋкать намь ꙁаѥмьшѣхь (зајмљених), и ꙁгорꙋ (врло лако може бити да би требало иꙁ горꙋ) именованиѣхь ли, тои госпоѥ Ѥлени херьцеговицѣ такоѥ даѥмо. П. 176. — слаже се с а и и, те постаје али, или.

лнбо, гледај любо: кьпнж какв҃ж лнбѡ. М. 2. нлн ю влахь нлн кто лнбо тоугоземлѧнннь. М. 6. что лнбо. М. 213. само у та три споменика.

лнбро, liber: зписа в лнбро. М. 456. само ту.

лнбрьце, libellus: како се напьно пнше по лнбарцв. М. 497.

лнвада, pratum: међа је Пријеком Лугу ишла малнмь поутемь подь лнвадоу. М. 93. лнвадь да не пасеть ннкто. З. 35. аще кто попасеть лнвадоу грѣхомь. З. 35. 49. село сь людьмн н сь лнвадамн. М. 122. до лнвадь кралювѣхь. М. 123. — Мјесто у Светој Гори на Превлаци глаголюмою Лнвада купио је и дао Хиландару цар Стефан. М. 126.

лнвадица, село на Морави, које је цар Лазар дао Раваници. М. 198. има и сада.

лнвадню, n. coll. prata: село сь ннвню мь н сь лнвадню мь. М. 64. Г. XI. 132. — Село близу Приштине, гдје је и сада (Hahn, reise 165, само што ту пише Livadja): нзь Лнвадню је био један између људи који су по заповијести царице Милице показивали међу коњушку, а та је коњушка међа ишла по делв к Лнвадню. М. 264.

лнваньскын, Libani: неоустнваго внсеща се акы кедрн лнваньскню. Ст. 23.

лнклюне, pl. masc. село с којим је међило село Грьмоуель: сь Лнкьлюнн. М. 93.

лнкоуа, село на Бнньчѣ Моравѣ које је дала Хиландару царица Милица: Лнкоую. М. 263. ѡдь Лнкоуе. М. 263. Гннлѧнѡмь н Лнкѡун. М. 264. на мегю горню Лнкоуе. М. 264. по том су биле двије, а двије су и сада, горња и доња, код садашњега Гилана. Hahn, reise 170. 172. 173. само што Хан пише Livotsch а на карти Levoč. погрјешка ће бити с Лнкоуемь. М. 263.

лнгатнћь, дубровчанин Жнвько Лнгатнкь 1415. П. 128. 130. без сумње гријешком може бити штампарском стоји један пут Мегатнкь. П. 128.

лигать, legatus: приде отьцемь лигатомь бискупомь хварьскимь. М. 450.

ликанита, } λεκάνη, pelvis: юдна ликанїа (сребрна), ликанїа, } потеже 38 литрь, 6 унчь. М. 407. ликанита. П. б. 97. ликанїа. П. б. 99.

ликинию, Licinius, цар римски, за њега пишу наши љетописи да је био Србин и да му је син био Бѣла Оурошь, те су од његова кољена Немањићи, име му на једном мјесту без сумње гријешком стоји Ликиню а један пут и Ликинь: глаголють истинны сьписателю, юко Ликїю срьбиноу бити родомь. Л. 55. Лїкїнїа цара срьбскаго. Л. 55. боларина нѣкоего срьбина, именемь Ликинїа. Л. 56. Ликинїе. Л. 57. сего прадѣди Неманю, благоуьстика Константїа и Ликїнїю моучитель. Л. 68.

ликинию вь, Licinii: жена ликинїева роди Ликинїю сына, и нарекоше име емоу Бѣла Оурошь. Л. 57.

ликинь, гледај Ликинию.

ликию, гледај Ликинию.

ликь, chorus: сьбери ликь сконхь сьбесѣдникь. М. 244.

ликьсићь, дубровчанин трговац Андрию Ликсићь око 1450. М. 443.

ликьствованию, chorus: на аггельскых ликьствованїи. Са. 14.

ликьствовати, choros ducere: Адамь и Юуга ликьствоуюта ω рождьствѣ твоюмь. М. 67.

лильць, vespertilio: лилкь юсть животно уетвороножно. III. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

лилиновићь, међу људма које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници бјеше у Доброј Ријеци Лилиновићь Силаь. М. 97.

лимань, тако бјеше име једном између људи које је краљ Милутин писао Хиландару. М. 60.

лимланьскын, за краља Милутина юпискоупь лимланьскын. М. 60. за цијело ће бити погрјешка мјесто липланьскын, које види.

лимь, ријека која утјече у Дрину код Вишегра-

да: како бара пристаѥ оу Лимь. М. 94. како стара Урьвь-щица оупада оу Лимь. М. 95. в срьблѥ на Моравѹ и на Лимь. П. 19.

липа, tilia: планини је Ограђенику ишла међа ѿть липе на камы. Г. XV. 300. и селима манастира Раванице в потокь на липѹ и ѿть липе оуправь на Жаревь камень. М. 197.

липетьꙁа, селу је Сакату ишла међа на Липетꙁоу. Г. XV. 287.

липлꙗнь, -нꙗ, Стефан је Немања освојио Лыплꙗнь. Ст. 8. Липлꙗнь. Са. 1. погрјешка ће бити с Льпланемь. М. 4. сада има село тога имена на Ситници близу Приштине, а без сумње се тако звала жупа око тога мјеста. Hahn, reise 161. по Липлꙗню. М. 565. цркву богородичину оу Липлꙗны и трьгь дао је Стефан Душан пиргу хиландарском. М. 122. оу Липлꙗни. М. 123. Хохьль иꙁь Липлꙗнь. М. 123. иꙁь Липлꙗнꙗ. М. 264. cf. липлꙗньскын.

липлꙗньскын, што припада Липљању: за краља Милутина бјеше ѥпискоупиꙗ липлꙗньска. М. 562. 563. ѥпискоупь липлꙗнскы. М. 565. у другом споменику од истога краља помињу се све владике тадашње, па нема липљањскога, него без сумње гријешком стоји лимлꙗньскын. М. 60. тако гријешком стоји у љетопису иплꙗнскын. Л. 54. за царице Милице иконѡмь Никодимь липлꙗнски. М. 264.

липока, мјесто у Банату: Беглер бегь прими Липокоу 1551. Л. 84. оуꙁеше немци Липовоу. Л. 86.

липока продоль, међа је селима св. Николе врањинскога ишла оу Липокоу Продоль. М. 26.

липовица, селу је Врмоши манастира Дечана ишла међа прѣꙁь потокь оу поуть, како спада сь Липовице. М. 95. а Доброј Ријеци по дѣлоу до планине грьньчаревьске оу Липовицоу и поутемь ниꙁь Липокицоу. М. 96. то ће бити планина, а друга Липовица као да је село: три винограда в Липовици дао је Стефан Високи цркви св. Стефана код Алексинца у Србији. М. 246.

а то може бити да је садашње село Липовица близу Лесковца. Hahn, reise 143.

липовьци, село које је с градом Кључем дао краљ босански Томаш Остојић синовима војводе Иваниша Драгишића: сєло Липовци. М. 439.

липовьць, неко мјесто негдје око Призрена: виноград оу Липовьци даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271. прѣма Липовьцоу, може бити истом, ишла је међа селу Ошвањи. Г. XV. 275. — Два села Липовца с градом Кључем даде краљ босански Томаш Остојић синовима војводе Иваниша Драгишића: сєло Липоваць и сєло дрꙋги Липоваць. М. 439.

липовьчькыи потокь, селима између Мораве и Ћучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа ꙋ потокь ꙋ липовачкы. М. 197.

липьсати, *λείπειν*, mori: ако коњь липьшє оу сєлоу. З. 50. cf. полипьсати.

лиса стѣна, селу је Брчелима ишла међа оу Лисоу Стѣноу, ѡдь Лисє Стѣнє прѣко оу Вирь. М. 114.

лисинє, селу по имену Селу цркве арханђелове у Призрену ишла је међа оу Лисинє. Г. XV. 280.

лисица, vulpes: сь старицѣю лисицѣю. Г. XI. 168. pellis vulpina: да даѥ (један човјек цркви арханђеловој у Призрену) ꙁа годищє .иі. лисиць. Г. XV. 273.

лисичин доль, селу је Србицама цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Лисичи доль. Г. XV. 274.

лисичь, vulpinus: да даю ꙁа годищє трїи кожоухє лисичє (цркви арханђеловој у Призрену). Г. XV. 309.

листиѥ, coll. n. folia: дафиново листїє. Ш. les. 129.

листоноша, tabellarius: листоношꙋ нашега. П. 1. посиламо тєи листоношє. П. 54.

листь, literae, долази у множини и за један само: по сѣхь нашихь листихь и повелѣхь. М. 221. сии листь, любо повелю, повелєсмо печатити. М. 238. листь вашє милости приписмо. П. 4. раꙁꙋмѣхь, що ми стє писали ꙋ

листь. М. 247. есмо заповидѣли овеи листе печатити. М. 328. да ю примила теи листоке. П. 29. с листомь вѣрованиѣмь. П. 36. листь слободни. П. 44. 46.

лисьць, близу Виситора као да је планина: селу је Граду у Плави ишла међа оу Лысьць прѣзь Висторь. М. 94. планини је Хоругвици ишла међа по врьхоу Лисца, како се камн вали кь Хороугвици. Г. XV. 296. — Село које има и сада у приморју близу Стона: војвода Радич Санковић 1399 даде га дубровчанима: Лисьць. М. 242. П. 56. Лисаць. М. 255.

лита стѣна, Грнчареву је с Досуђем ишла међа одь Пеки оу Литоу Стѣноу. М. 95.

лити, лѣю, fundere: рѣкы исцѣлениа лѣю. Ст. 26.

литиианица, село цркве богородичине у Архиљевици, које је с црквом дала Хиландару царица Јевдокија 1379. М. 191.

литра, λίτρα, libra, мјерило се њом сребро и злато: приложи цар Лазар Раваници оу Новомь Брьдѣ .рн. литарь сребра отъ царине. С. Л. 1847. IV. 55. два десети литрь сребра на всако годище да даемо монастироу светаго Павла. М. 278. да вьзимають монастырь (Хиландар) на годище сто литрь сребра. М. 332. два бокара срьбрьна с покрнвачи позлакени, а потезаю .еі. литрь, .н. унлча, .г. азаге. М. 372. два на десете литара. М. 372. .рлд. литрѣ. М. 389. две стѣ литрь злата. М. 477. седьм десеть литрь злата, кога ю продавала литра по осамь десеть и четири дѣкате. М. 479. да ви ю осталь дльжань .кд. литре сребра. П. 74.

литоургига, liturgia: творити лутоургию. Ст. 6. по литоургїи. Са. 12. слоужити светоую лутоургїю. Д. 77. да се отьпѣва по десеть литоургїи. М. 570. освень помѣнныхь литоурьгїи да ми се отьпое до четири десеть сто литоурьгїи. М. 570. да ми пою вь вьсакоу соуботоу лїтургїю. М. 543. cf. летоурьдиа.

лихо, praeter: стежанїе нѣкое имоуще лихо заповѣди манастырьскые. Са. тип. ст. Ш. lesek. 119. изузима што

од другога чега: ȣтькьмисмо се мегю собомь, каго не прѣимꙋ ниеднога чловѣка ѡдь земле кралевьства ми лихо ѡнѣхьзи люди кралевьства ми, коихь засташе ȣ Стонꙋ. М. 108. adv. да нитко ниша не смїе тькноуть лихо црьква. М. 532. — изузимајући што ставља га на супрот другоме што се пориче, sed: свень моего поклисара ниедань нии чловекь да не поидеть ȣ нихь градь, да нмь кои зли законь ȣчини, . . . лихо да стоие ȣ своиехь законехь. М. 411. всакаа книга да не тврьда, ни да ие вѣрокана, лихо ѡвомьзи книгомь да ие раскидена. М. 477. 479. — у генитиву с предлогом изь, nimie: иноучьскыи чинь из лиха поучитае. Д. 6. вьсѣми благыми из лиха подвизаше се. Д. 118. cf. лише.

лиховьница, pecunia fenebris: таковаа (мјесто такове) благоучьстїваго цара лиховнице. Г. XI. 86.

лихоимание, feneratio: да не толикаа ѡхоудѣваютъ се божьствьнаго мꙋченика лихоиманїа. Г. X. 80.

лихоимьствовати, fenerare: злато не лихоимьствоуеть светыи. Д. 60. лихоимьстоуеть мꙋченичьскою сьмрьтїю. Г. X. 85.

лихоемьць, fenerator: ꙗкоже вь мироу штедрѡтами пограблꙗе вѣ царство, сице и вь иноучьскыихь исправлениїихь лихоемьць ѡбрѣте се. Д. 44.

лице, facies, πρόσωπον: падь на лици его. Са. 12. тои ȣчиникь, хѡкь ȣчинити како ти е лице вь наамь своимь приꙗтелиемь. П. 133. res ipsa: о познанїи лица. аще кто познаеть лице подь чловѣкѡмь. З. 37. осим тога мјеста долази у том значењу само у инструм.: аще се що годѣ лицемь оухватить оу нихь, или аще се оухвати оу хоусѣ. З. 42. ѡ познании лицемь. ако кто оукати оудаклено или оукрадено лицемь. З. 44. листь ѡвьдѣ ȣ семь тетрагꙋ посталень лицемь. П. 6. 90. cf. личьнь. — прѣдь лицемь, coram: прѣдь лицемь вѣтроу. Ст. 28.

лицемѣрити се, simulare: лицѣмѣре се, нѣкоемоу быти ѡть воинь. Г. XI. 76.

лицемѣрие, personae respectus: не по лицемѣрию

и по любьви ѥднога игоумена или нѣкога ѡть старѣнше братиѥ да се иѕбираѥть. М. 80.

личити, promulgare: да се личи по всемь трьгѹ да ниткорь не смѣ кѹповать ни продавать. П. 31.

личьнь, ipse: ако кои доубровчанинь коупи конꙗ, и ѡногаи конꙗ ѹхвати срьбинь или саснь, и рече: ѹкрадень ми є или гѹшень, да се ѡтькльне дѹбровчанинь, како не свеца ѡномѹѕи конꙗ ни гѹсе ни татбе, нѹ га є кѹпиль: ако бѹде драго ѹѕети срьбинѹ ѡногаи конꙗ, що бѹде даль дѹбровчанинь ѕа ѡногаи конꙗ, тоѕи да мѹ врати, а конꙗ личнога да не вольнь ѹдрьжати. М. 208. 267. 270. 353. 434. долази и с ѣ на крају: личнєга. М. 206. cf. лице.

лише, гледај лихо: да нѣ иѕьма на инаго лише на самога исьца. М. 29. 33. да га не иѕьметоу никоимь оуѕрокомь, лише ако се ѡбрѣте до нѥга такова винна. М. 81. мои кѹмѣрькь и никоновь нѣ сталь ѹ мои рѹцѣ, лише ѹ ваше ѡпькинѣ. М. 49. да имь нѣ ѹдаве ѹ комь годѣ дльгѹ, лише сѹдомь да се ищѹ. М. 51. симь оучьнюремь да нѣ работе никоѥре ние, лише да соу оуланиріє. М. 58. — с предлогом на, praecipue: ѕа наше работе и на лише ѕа доходьке. П. б. 36. тако и с нај: вѣрнѣмь слѹгамь а наилише сѹкрьвникомь. М. 225. всегда а наилише ѹ тѹрачькихь боихь. М. 226.

лишениѥ, absentia, defectus: лишениє брата раѕдѣлѥніє доуше си вьмѣнꙗше. Д. 117. живота лишеніє. Л. 62.

лишити, privare: господь не лишить добра ходещихь неѕлобою. М. 9. нась прибѣжища не лишить. Са. 9. не лишоу се надежде. Д. 120.

лишћани, мјесто у жупи хљеванској које је краљ босански Остоја дао војводи Хрвоју. М. 249.

лобиѕаниѥ, osculum: царьскымь лобиѕаниѥмь приѥмь и ѡблобиѕа и. Ст. 3.

лобиѕати, osculari: когождо лобиѕає. Д. 57. amare: своими довлити се, и мирнаа лобиѕати. Г. XI. 110.

лобьѕаниѥ, osculum: сладькое лобѕаніє дароуе мнѣ. Са. 10.

лобьзати, osculari: желаемоую светоую главоу любимаго сына лобзае и кь срьдьцоу прилагае. Д. 40.

ловитва, venatio: пришьдьшоу вь ловиткоу господиноу нашемоу. Са. 1.

ловитвьнь, venaticus: оть ловитьвнаго вь горахь прѣбываніа. Д. 202. ловитьвніимь ѳомь. Г. XI. 89.

ловити, venari: ловещоу емоу здє. Са. 1. да лове три дни заеце. М. 565.

ловиштє, regio venatibus apta: ловища звѣремь вѣхоу. Са. 1. piscina: на ловища оркинарскаа. М. 131. сь ловищемь. Г. XI. 136. с ловищи. Г. XIII. 373. ловище на Дримоу. Г. XV. 283. у том значењу долази и с ријечју рыбнїє: половина ловища рыбнюга. Г. XV. 286.

ловлениѥ, venatio: да сьблюдет вы оть всѣхь неприязниннаго ловлєнїи. Д. 140.

ловрѣньтиѥ, Laurentius: мученике господнє Власиѣ, Ловрѣньтьѣ. М. 35.

ловрѣньць, Laurentius: светога Ловрѣнца. М. 250. П. 90. фрать Ловрѣнаць дубровчанин 1405. П. 71.

ловоушь, Ludovicus: краля маџарскога Ловѫша. М. 211. cf. Алоушь.

ловь, venatus, *ἄγρευμα*: ожидающимь ловь. Г. XI. 89.

ловћень, планина у Црној Гори: цркви цетињској приложи Иван Црнојевић планиноу Ловьтьень. М. 531.

логинь, митрополить херцѣговьскыи Логинь 1639. Гильф. бос. 312.

логоветь, гледај логофеть.

логопеть, гледај логофеть.

логотеть, } logotheta, cf. логоветь, логопеть, поми-
логофеть, } ње се први пут за Душанова времена, и то у законику, гдје је primus a secretis: црьквами да обладаеть господинь царь и патріархь и логоѳеть, а инь никто. З. 31. що запише господинь царь властелиноу, комоу запише село, да есть логоѳетоу .л. перперь за хрисовоуль, а дїакоу за писаніе .s. перперь. З. 40. у цара Уроша бјеше логоѳеть Драгославь. М. 160. логофеть.

М. 167. а послије логофеть Демань. М. 171. логофеть. М. 173. у Вукашина краља логофеть Братославь. М. 181. у цара Лазара логофеть Ненадь. М. 207. у деспота Стефана Високога логофеть Богдань. М. 269. у деспота Ђурђа Вуковића логофеть Конхна. М. 355. а послије Богдань. М. 436. имаху их и босански краљеви: у краља Твртка логофеть Кладе. М. 190. у краља Дабише логофеть Томашь. М. 222. у краља Остоје логофеть Томашь Бъћанинь. М. 273. у краља Стјепана Остојића логопеть Новакь Гончининћь. М. 294. у краља Твртка Твртковића логофеть Дъшань. М. 305. у краља Томаша Остојића логофеть Степань. М. 481. бјеху логотети и у мање господе: у жупана Николе логопеть Немань. П. 24. у Ђурђа Балшића логофеть Витко. М. 184. у Ђурђа Срацимировића логофеть Бътко. М. 204. у Александра господина канинског и авлонскога логофеть Гюрица. М. 179. у господина Костадина логофеть Радичь Жиликь. М. 228. у војводе Радича Санковића логофеть Милета Поповикь. М. 243. у војводе Радосава Павловића логофеть Остоıа. М. 349. и дубровачка је општина имала логотета, који се латински писао scriba и cancellarius. П. б. 44. 52. 54. а по имену се помиње Ръско. М. 238. и Никша Звездикь. М. 366. и Маринкω. П. б. 129. само на једном мјесту стоји може бити гријешком логωкеть. П. б. 108.

ложе, lectus: ложе нескврьно. Г. Х. 160.

лоза, vitis: по ωноуге земле мое да не покрнюте ни юдьне педи или лозовь или житомь. М. 20. лозоу за лозоу, доубь за доубь. М. 531. — лоза бѣла, clematis vitalba L.: лозе бѣле сѣме растльцн. Ш. lesek. 130.

лозинице, dem. лозню: да се правн вода и воденица лозницемь. М. 558. cf. лозню.

лозница, мјесто у жупи Грбљу, које је цар Стефан потврдио Котору. М. 151. — Село в Лъцн в хъмской земли које је краљ мађарски Матија дао фратру Александру дубровчанину: Лозницъ. М. 494. то мо-

же бити да је село код Затона које има и сада Schem. rhac. 24.

лоѕніє, vites: что стє посадили лоѕніємь ѕємлє. М. 20. vinea: или є ѕємлıа или є лоѕіє или гора или вода. М. 531. коупи лоѕіє василіѥво, и приложи га, да се нимь ѹжа правн. М. 558. кѥлніє сь лоѕніємь и сь кипоурїами. М. 570.

лоѕьница, краљ је Милутин дао Хиландару Крѣѕовоу и сь ѕасєлиıами в Лоѕницы. М. 59.

лонштє, мјесто неко на Рату: бан босански Стефан даде дубровчанима Рат и Стон и Превлаку и всє що ѥ ѡдь Прѣвлакє до Лонща. М. 106.

локва, palus: често међе иду на локвоу. М. 64. 87. 92. тако селу Бабама на локвоу и на дроугоу локвоу. М. 93. селу Коретину прѣзь локвоу. М. 565.

локвица, dem. palus: мєгıа ѡть локвицє рѣка Кьшивица. Г. XV. 280. оу локвицоу. Г. XV. 281.

ломинь, селу је Кострцу цркве аранђелове у Призрену ишла међа на ломинь доль. Г. XV. 295.

ломити, frangere: ломєштєи хлѣбы. Д. 133.

ломьпинокнѣь, вистијар дубровачки Колєньда Ломьпиновикь 1253. М. 39.

ломьпрє, -єтє, име мушко, гледај Сорьгоуєвнѣь. cf. Лампрє.

ломьпридиѣь, судија дубровачки Доброна Ломьпридикь 1253. М. 39. рекао бих да грјешком мјесто тога презимена стоји Ломьпрьдѣ. М. 7.

ломьприжнѣь, дубровчанин вијећник од већега вијећа Ломьприжикь. М. 40.

ломьприѣь, дубровчанин вијећник од већега вијећа Мєньгача Ломьприкь. М. 40.

лонє, -єтє, име мушко, гледај Дрьжнѣь: в Лонєтє. П. б. 23.

лонєтиѣь, дубровчанин Никша Лонєтикь 1411. П. 101. без сумње стоји на једном мјесту исто презиме грјешком Понєтиѣь. П. 107.

лоньць, olla. Ш. lesek. 77.

лоньчари, село цркве богородичине на Дани, које је с том црквом приложио цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 304.

лопоудь, острво близу Дубровника које се италијански пише Mezzo: послань на Лопѹдь. П. б. 129.

лорить, мјесто у Италији Loreto: храмъ прѣчистїе владычице наше богородице блиꙁь града глаголѣмаго Ꙗкына, глаголѣмы де Лорита. М. 530.

лотовь, *τοῦ* Lot: жена лотова. Ст. 11.

лоховьскыи, црква је арханђелова у Призрену имала млине на меги лоховьскои. Г. XV. 288.

лоꙗнь, цркву богородичину вь Лоꙗнѣ са селом Лоꙗномь дао је Хиландару краљ Милутин. М. 63. може бити да је садашње село Лојан близу Куманова. Hahn, reise на карти.

лоѹгомира, жупа коју је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Лоѹгомира. М. 13. без сумње погрјешка: Лоѹгомьла. М. 13. то ће бити између Ћуприје и Јагодине на ријеци која је на Кипертовој карти записана Lugowina а коју Миленковић на својој карти пише Лугомир; и сам распитујући како се сада зове та ријека добих одговор да се зове Лугомир.

лоѹгь, nemus: до половине лоѹга. М. 96. оулниꙗре оу Чтимли и оу лоѹговѣхь. Г. XV. 281. прѣко лѹга оу Моравѹ. М. 197. село с поли и ꙁь горами, и с планинами, лѹгови и са вьсими ꙁемлами. М. 449. с лѹгови, гаи, водами. М. 494. лѹꙁьми. М. 449.

лоѹдовати, insanire: ако ѥ чловѣкь лѹдоваль, нека мѹ пльть пати, а иманьѥ нѣ криво. П. 138.

лоѹдость, insania: волѥнь си га педепсати ꙁа лѹдость. П. 139. ꙁа людости. П. 138.

лоѹдь, stultus: ѹ кога се ѡбрѣте лѹдь ѡтрокь, тере що комѹ испакости, да ѹ томь господара не ищѹ, нь да сиищѹ кривца. М. 52.

лоѹжа, consilium, срл. logia, logium: сиедеке на поутеномь столѹ под лѹжом ѡпкеном. М. 465. долази и

masc. лоужь: Живан Силвестровић ѡд лужа из Бнетак проглашени по царскои власти нотар. М. 465.

лоужане, црква је трескавачка имала њиву вь Лоужанехь. Г. XI. 135. XIII. 373.

лоужатьскын, Lausatiae: лужацски морколавь. М. 553. 554. 555.

лоужь, гледај лоужа.

лоужьница, ријека близу Ужица: при рѣцѣ Лоужници нь сѣлу Караноу ... близа мѣста Оужица 1608. В. дан. I. 5.

лоужьци, мјесто у Доњим Крајима: в Лушьцихь. М. 225.

лоужьць, презиме логотету краља босанскога Дабише: рукою логофета Томаша Лушьца. М. 225.

лоуи, Ludovicus, за аустријскога војводу, кнеза баденскога: 1689 изиде Арапь паша с конскомь, и разби га принцы Лоуи херцегь на Катоунин, ... и примише немци своу срьпскоу землю, и пленише Скопе. 1690 оухити Текели графь Анзера подь Брашѡкомь. кад то уоу принци Лоуи херцегь, врати конскоу ка Ердалоу. 1691 доће Коуприлићь везирь оу Сремь и разби га принци Лоуи херцегь на Михалевцоу. тожде лето поиде принцоу Лоуи ерцегь подь Варадинь. Л. 87. али исти љетописац пише њега и мјесто принципа Јевђенија: 1697 изиде царь Моустафа и паде на Тисоу, и доће на Сегединь. стиже принца Лоуи с немци, разби моу конскоу (на Сенти). тожде лето принцы Лоуи плени Сараево. Л. 88.

лоука, Lucas, свети Лука јеванђелист: Люкѵ. М. 35. у Купинику црква св. Лоукы. Л. 63. 64. — Међу људма које краљ Стефан Дечански даде Дечанима да буду сокалници бјеше у Трѣбьун Лоука. М. 97. — Неком Луце Јелена удовица војводе Сандаља остави на смрти .ві. дукать. М. 416. — Властелин дубровачки Лука 1520—23, ваља да Бунић. М. 552. — Гледај Коуннћь, Маурьменовнћь.

лоука, село у Мачви које је цар Лазар дао Ра-

ваници: Лѹкаа. С. Л. 1847. IV. 53. — Жупа s obi strani Neretue јамачно на утоку њезину, ту је Lucu Zupu краљ босански Остоја дао војводи Ђурђу и кнезу Вукићу. М. 386. у њој, ѹ Лѹци ѹ хѹмскои ꙁемли, три села даде краљ мацарски Матија фратру Александру дубровчанину, једно од тијех села бјеше Лозица, које види. М. 494. из те Лѹке ваља да је био кнез Милать Ѵѹуикь властелин херцега Хрвоја. П. 176. дубровчани дадоше краљу босанском Остоји лађу да жито воꙁи иꙁь Лѹке ѹ Ѡлминꙗь. П. 44. то би могла бити иста жупа. — Лоука Долнꙗ заселак Плањанима. М. 256. — Село или заселак може бити и на оба ова мјеста, а на оба је мјеста иста, а може бити и pratum: нива ниже Лоуке а выше Млаꙋьна, . . . оть Лоуке и оть Млаꙋьна. Г. XV. 272. 279.

лоукавица, село је Крѣстокь ишло прѣꙁь Лоукавицоу. М. 63. селу је Хоморанима ишла међа обьемлюще всѹ Лоукавицоу. Г. XI. 134. XIII. 371.

лоукавице, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи планину Ꙗкорне сь Лоукавицами. М. 12. то је без сумње близу садашњега Никшића крај који се сада зове Лукавица (В. С. Караџић, рјечн.), јер је ондје близу и Јаворје.

лоукавь, improbus: ересь лоукавоую. Ст. 7. иинтоже лоукаво. Са. 5. аще ꙋто благо или лоукаво творимь. Д. 114. лоукави врагь. М. 109. ѡдь ꙁла и лѹкава ꙋловѣка. П. 122.

лоукавьнь, improbus: лоукавно сьтворихомь иинтоже. Д. 111.

лоукавьство, malitia: беꙁ лоукавства. Д. 75. да не сьторимо ѡвакова покладѹ инеднога лѹкавства. М. 215. да не сьторимо никое лѹкавство или беꙁаконие ѡ господинѹ Влкѹ. М. 215.

лоукавьць великыи, село с црквом св. Ђурђа у подручју патријарха српскога 1646. Гильф. Рус. бес. 1858. III.

лоукань, име мушко: човјек кнеза Урьномира: єше моєга улокѣка Лукана 1253. М. 42.

лоукаревићь, презиме властеоској породици дубровачкој: Жунь 1326. М. 85. — Лучє, син Марька Лукаревика 1332. М. 102. — Никола 1333. М. 104. — Стефань, којега пишу и Стифань и Стѣпко и Стипко и Стѣпе и Стѣве, 1392—1416, изабрани властелин 1399, судија 1411. М. 221. 240. 259. 261. П. 85. 105. 106. 134. П. б. 118. — Михоуь, којега пишу и Михаило 1392—1416, у изабраном вијећу више година а 1405 кнез. М. 240. 259. 261. 276. П. 85. 108. 134. П. б. 61. — Пѣро, којега пишу и Пієро и Пиро и Пирько а један пут без сумње гријешком и Пирьто, 1419—30, изабрани властелин више година. М. 287. 304. 305. 320. 347. 362. П. 147. — Мароє Лукарьвикь 1427 изабрани властелин. М. 347. — Паладинь 1461—73. М. 491. 514. 517. 535. — Живань 1462 судија. П. б. 117. 118.

лоукари, село у Битви, које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 54.

лоукарь, име мушко, гледај Михоиловићь.

лоукачь, име мушко: у Вука Бранковића бјеше један Лукачь, који 1392 писа једну повељу. М. 223. исти може бити да је 1405—26 синовима Вуковим војвода Лоукачь. М. 272. Г. XIII. 242. — Младоша Баленовића синовац. П. б. 106.

лоукин вирь, Грнчареву је с Досуђем ишла међа оу Лоукин вирь. М. 95. сумњативаља да је тако.

лоукно, нека мјера житна: лоукно жита, коли два динара. Г. XV. 305. има га и Микаља, само што каже зањ да је „desetina, koja se crkvi dava." имају га и Чеси и Руси и Словенци.

лоукови потоци, Врмоши је ишла међа по дѣлоу крозѣ гьвоздь и спадаюкє з дѣла прѣма Лоуковимь Потокомь. М. 95.

лоуковићь, Драгоє Лукокикь властелин господина Мркше 1409. П. 94.

лоукоко, село које је Јован деспот дао Крушедолу: Люково. М. 541. — Заселак селу Љеснову: Лꙋково. Г. XIII. 293.

лоукь, arcus: не на лоукь оупвающе. Д. 36. сь лꙋчьными и стрѣлами. П. 48.

лоукьша, име мушко, гледај Боунић, Китановић, Кабоужић, Миненовић, Палоутиновић, Полоутиновић, Ђоурьђевић.

лоуна, luna: крꙋгь лꙋни .ѳі. М. 336.

лоуньнь, lunaris: кроуга лоуньнаго .н. М. 66. нѡщи лоунные. Д. 20.

лоупежь, забјелу у Слатини, који је дао цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену, ишла је међа оу лѣшевь доль, оу Лоупежь. Г. XV. 283.

лоустра, земљама је манастира Хиландара у Светој Гори ишла међа хридомь на Прїнмь и на Лꙋстрꙋ. М. 131.

лоутьца, долази само у једном споменику: господичине Каталене ѡботци мали и лꙋтца ꙃлата. М. 415. П. б. 121. ваља да је лутка, али лако може бити да је изостављено и између т и ц и да ꙋ стоји мјесто ю, те би могло бити змија.

лоуцань, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Лоуцань. М. 12.

лоуцнкь, изабрани властелин дубровачки Никола Лꙋцикь 1427. М. 347. cf. Лоучић.

лоуча, radius: лꙋче ако слньчане. П. 161.

лоучане, m. pl. заселак селу Дечанима. М. 92.

лоуче, -ете, hyp. Lucas, гледај Лоукаревић.

лоучии, melior: наставьниче на лоучьшаѥ. Ст. 26. лоуче тоу (мудрост) коуповати, неже ꙃлатоу скрѡвища. Са. 5. лоучаша. Л. 61.

лоучина, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 197. може бити да је садашње село тога имена близу Сталаћа.

лоучинь, Lucae: Доброј је Ријеци ишла међа ѡдь Лима оу лоучинь крьсть, ѡдь лоучина крьста оу Бьхнь.

М. 96. лоѹцинь виноградь. Г. XI. 135. без сумње гријешком стоји ц мјесто ч.

лоѹчиньчиħь, властелин дубровачки Марѣнь Лȣчиньчикь у изабраном вијећу 1405. М. 259.

лоѹчиħь, дубровчанин дȣмь Матѣо Лȣчикь око 1100—1200. М. 6. — Властелин дубровачки Жике Лȣчикь у изабраном вијећу 1399. М. 240.

лоѹчь, taeda: рождьствоѹ христовоѹ всаки меропьхь да докозн по возоѹ дрьвь, и да носи меропьхь лоѹча рождьствоѹ христовоѹ и праздникоѹ светыѥ богородице. М. 566. Срѣдьскаꙗ и Рабча да даю лоѹчь (манастиру арханђелову у Призрену). Г. XV. 305.

лоѹчьница, плавским је планинама ишла међа ѡдь Трѣскавьца оѹ Лоѹчьницоѹ, ѡдь Лоѹчнице оѹзь дѣль. М. 96.

лоѹчьница, candelabrum (ваља да је то): шесть лȣчиниць. М. 408. П. б. 100. три лȣчнице. П. б. 102.

лоѹчьниħи, село у жупи Хлијевну које је краљ босански Остоја дао војводи Хрвоју. М. 249.

лоѹчьно, селу Боѹчню цркве арханђелове у Призрену ишла је међа на стоѹденьць конь Лоѹчьна до поѹти. Г. XV. 281.

лоѹштица, тако се и сад зове крај између мора и залива которскога према Новом а до Кртола: цар је Стефан потврдио Котору Лȣщицѹ. М. 151. подь Нокн ȣ Лȣщицѣ. П. 117.

лоѹштичанинь, човјек из Луштице: Грȣбачь Дабьчикь лющичанинь. П. 48.

лоѹштичьскыи, што припада Луштици: изь горе лющичьке. П. 48.

лыбиница, име мјесту или ријеци, помиње се у међама земаља цркве трескавачке. Г. XI. 131.

лыбьнь, calvariae: мѣсто лыбно раи бысть. Ш. lesek. 129. место краниѥко лабное. Г. X. 240.

львица, leaena: свирѣпыѥ львице исчедїе. Г. XIII. 360.

львовь, leonis: щене львово. Гильф. бос. 276.

львь, leo: рикаста ꙗкоже льва. Ст. 21. лавь сребрь-

ни поѕлакиень, а ѥсть в нюемь ѥданадесете внлуь и три аксагие. П. б. 49. лавь ѡдь бисера. П. б. 50.

льгати, mentiri: изьнагосте да ю льгаль. П. 35.

льгькость, levitas: лъгкостїю разума. Г. XI. 64.

льгькь, levis: бреме мое лько есть. М. 5. льгько. Са. 2. до лахка и до тешка кринмена. М. 274. adv. с по, lente: поће за ниме по лако. Л. 87.

льжа, mendacium: поткоромь и льжомь. З. 47.

льжица, cochlear: ѡсамь лажниць. М. 408. три лажице миуане. М. 408. три лажице окоане. М. 408. долази и с ль претворени у о: ѡжниць десеть. П. б. 49. 56. погрјешке: ложица. П б. 102. лужица. П. б. 100.

льжичьнь, cochlearis: блюда ложнуна. П. б. 102.

льжь, mendacium: ненавнсти и лъжи ѡтьць. Д. 79.

льжьнь, falsus: ѡ льжнѡмь писанїн. аще се ѡбрѣщеть оу уїемь хрисоуоули слово лъжно прѣписано. З. 41. лъжнїи пророкь. Л. 88.

льзѣ, licitum, мјесто тога грјешком стоји льже: на коскоу вторыхь писмень прьвыхь не загладивше нѣсть лъже поставити. Д. 148.

льништа, Комаранима је с Рибарима ишла међа прѣзь потокь трѣскавьуиин оузь рьть посрѣдь Боуина и посрѣдь Льниць. М. 95. катуну Влатьцоу, који је дао цркви арханђеловој у Призрену цар Стефан, ишла је међа оуз дѣль више Льниць. Г. XV. 290. мјесто ће бити исто у оба споменика.

льнь, linum: да дае (манастиру арханђелову у Призрену) стась льна трїи десети повѣсьмь. Г. XV. 305.

льплѧнь, гледај Липлѧнь.

льстивь, fallax: сь льстивын. Д. 17.

льстивьнь, fallax: житїе сие льстивно. Д. 74. льстивныи мость оустраѥть. Л. 55.

льсть, fraus: на гиѣвь льсти не помышлѧше. Ст. 3. разлиуьновѣрьны сь льстию ѥвлѧюще се. М. 89.

льстьнь, fallax: вь льстьнѣмь житии семь. Ст. 27.

льщинь, град на мору близу Скадра, италијански

Dulcigno: Стефан је Немања освојио од Грка градь Льцинь. Ст. 8.

лѣ, prorsus: да имате доити или ви ѥдань или ѡба до мратинꙗ дне до прьвога, и ѡдь ѡногаи дне, кои придете, вѣра ви ꙁа мѣсець. ако ли прѣ мратинꙗ дне придете, тои болѥ. лѣ вамь се кѥ бројити мѣсець ѡдь ѡногаи дне, кои придете. П. 104. бꙋди ти милость дати Влахꙋши; . . . ако ли лѣ хѡкѥте дати Бодрꙋшкꙋ, бꙋди ти хѡтѥньѥ, дати мꙋ ꙋ нахинь да ѡнь да Влахꙋши. П. 121. ако ли лѣ господьствꙋ ти драго нѣ, да ѡпькѥ ꙋ Ново Брьдо наши, а ти имь даи вѣрꙋ шесть мѣсець. П. 141. ако доге кнеꙁь Вꙋкаць или кои годе нихь, да мꙋ имамо давать спенꙁꙋ ꙁа .ві. главь, кои ш нимь доидꙋ; ако ли ѡба с воѥводѡмь Сандалѥмь доидꙋ, лие свеге ꙁа .ві. главь да се раꙁꙋме; ако ли ѡба и ꙁ детю или и ꙁ госпогами, лие .ві. главамь свеге да имамо давати спенꙁꙋ. М. 259. на мјесту неразговијетну: ако ле прѣѥме. М. 101. с ријечју и пред собом шири значење интерогативној замјеници тако да постаје quisque: нашь ѡбичан ѥсть ѡдьписать вьꙁда и лѣ комꙋ, а нека ли племенитꙋ господинꙋ. П. 30. тои не би право ни приличьно, да Дꙋбровникь ꙋпише и лѣ ꙁа кога: що мꙋ прѣдасте, ми примамо. П. 98.

лѣвоучь, жупа коју је дао Жичи краљ Стефан Првовјенчани. М. 13 (два пута). како се помиње између Лепенице и Бјелице и Лугомире, без сумње ће бити садашњи Лијевач близу Јагодине, а што је у споменику наштампано о, ласно може бити погрјешка у преписивању мјесто ь. cf. Лѣвьчи.

лѣвь, sinister: не оуклони се на десно ни лѣво. Са. 9. оустрашити се подобаеть лѣваго стоꙗнїа. Д. 68. оуꙁь Соушицоу на лѣво. Г. XV. 300.

лѣвь, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном је било име Лѣвь. М. 12.

лѣвьчи, Стефан је Немања освојио од Грка Лѣвьче. М. 4. Са. 1. то и Лѣвоучь мислим да је једно, јер међу жупама које је Стефан Првовјенчани дао Жи-

чи помињу се још неке које је Немања освојио, као Лепеница и Бјелица.

лѣганиѥ, cubitus: долѣ лѣганїе. Д. 26.

лѣкарниѥ, medicamentum: дати лѣкара и лѣкарнѥ. П. 49.

лѣкарь, medicus: що намь ѵписасте ѯа лѣкаре. П. 9. Рѵско синь мешьтра Кристофала лѣкара. П. б. 34.

лѣловь, међу људма у Штипу које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару био је Михо, лѣловь ѯеть. М. 62.

лѣлько, име мушко: човјек краља босанскога Остоје, свештеник, старацъ Лѣлко. П. 51.

лѣнивь, piger: нашего лѣниваго рода. Д. 2.

лѣнити се, pigrum esse: не лѣни се. Ст. 11.

лѣностивьнь, piger: ѯа всакого ѡскрьблаема не лѣностивь. Д. 153.

лѣность, pigritia: лѣностию нась ѡтьбѣгаеши. Д. 94.

лѣпиѣь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Тодорь Лѣпиѣь. Г. XV. 309.

лѣповиѣь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Лѣповиѣь Доброславь. Г. XV. 297.

лѣпота, decor: вь лѣпотоу божїе црькви. Д. 31. decentia: аще би мощно всоу вьселеннѵю на похвалѵ дьне сего сьѯвати, и вь лѣпотѵ. Г. XIII. 366.

лѣпотьнь, decorus: лѣпотьнѣ сию Давидь оукрашаеть. Г. XI. 167.

лѣпь, decens: тако ли лѣпо вамь ѥсть на таковые моужє вьороужати се? Д. 17. не лѣпо ѥсть ни прилично ѡть бога и чловѣкь ѡставити намь ѡтьца. Д. 203. ѩкоже лѣпо и подобьно. М. 112. pulcher: направити и наредити теи полаче красно, лиио и славно. М. 290. да ѯнате ѯа ови мои лѣпи нишань. М. 475. палась едань лѣпь и великь ѯлатань. М. 498. лепи градь. Л. 83. мегю лѣпѣми рѣчьми. П. 34. у овијем је примјерима још пријелаз из првога

значења у друго: да ће ми угаждати и служити лиепом. М. 461. исплатише ми лепо поутено. П. б. 114.

лѣпьуниовићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Владь Лѣпуниовикь. Г. XV. 294.

лѣпьуниовьци, власи Лѣпьуниовьци, које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима. М. 96.

лѣпьунинь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 297. 299.

лѣси, мјесто у ком је Јелена удовица Сандаљева дала винограде цркви у Горици, као да је било негдје близу Бара: у Лѣсехь. П. б. 122. други је прочитао: у Сѣсехь. М. 416.

лѣствица, scala: радоуи се, лѣствице, вьзводещи люди своїе вь небесьныне кровы. Ст. 26.

лѣсь, nemus: горе и полам, дубраве, лиесь, траве. М. 106. за сваде и за лѣсь пишете да рьвтане восе одь кашега. П. 96.

лѣськовикь, међа је Гониоу ишла оу стоуденьць оу Лѣсковикь. Г. XV. 296.

лѣськовица, једно од села која су била пуста па их населио краљ Милутин и приложио цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару, међа им је била Арьмасана. М. 63. — Селима у Кучајини која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Лесковицу. М. 197.

лѣськовьць, св. Сава даде цркви св. Николе врањинскога земљу нис Плавниицу и онамо у Леськовьць, кои потокь оть Гостила тече. М. 18. исти ће бити Љесковац, на који је ишла међа селу Брчелима: сь Дрѣна на Лѣськовьць, сь Лѣськовьца на Грабь. М. 114. — Хиландар је имао у српској земљи између других села и Лѣсковьць. М. 141. може бити да је садашњи Љесковац на Морави. — Још друго бјеше село Лѣсковьць код Призрена које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 282.

лѣсьноко, село и сада близу Кратова на злетовској ријеци, војвода га је Оливер дао цркви арханђела Михаила коју је сазидао код њега: Лѣсноко. Г. XIII. 293. 296.

лѣсьновьскын, што припада Љеснову: скетаго Гаврїила лѣсновскаго. Г. XIII. 295.

лѣтати, volare: лѣтает ꙗкоже ластавица. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

лѣтина, annona: що се ѡбрѣта лѣтине, жита и вина, и ѡть ѡвьць и ѡть кобиль, половина ѡть тога да се продаю и да се носи ꙋ Иѥрꙋсалимь. М. 134. да се дае вина готова половина црькви ѡть сваке лѣтине. М. 531. ѥсꙋ по виноградихь скꙋпити лѣтине. П. 24. не би могли лѣтинь скꙋпити. П. 96.

лѣтиште, aestiva: лѣтища и ꙁимища. М. 562.

лѣто, aestas: лѣтоу тогда соуштоу. Д. 154. да дае всаки ꙋ годищи три дни ѡранина, а на лѣто да тоꙁи прикꙋплаю ꙋ житницꙋ. М. 191. annus: прѣбывь вь монастыри .в. лѣтѣ. Са. 7. лѣтоу .ꙁı.-тноу пришьдьшоу вьꙁраста его, родителꙗ его поoучаста се бракоу приꙋетати и. Д. 6. вь лѣто .҂ардı. М. 1. писахь тисꙋка и сьто и ѡсьмь десеть и девеќть лѣть мѣсеца авьгꙋста. М. 2. вь лѣто .҂гѱмв. М. 19. вь лѣтѣ .҂гѱи. М. 27. прѣстави се Стефань краль лѣто .҂гѡкд. М. 71. вь лѣтѣхь по рождьствѣ христовѣ .҂ѵтои. лѣто. М. 189. писа се вь лѣта по рождьствѣ божиюмь на .҂ѵтпв. лѣто. М. 202. подь лити рожьства хрѣстова .҂ѵтои. М. 221. на лита рощва христова .҂ѵꙋꙁа. М. 489. писано мѣсеца новембра, лить господнихь .ѵꙋꙁа. лито. М. 490. примиꙋꙋ на лита господна .ѵꙋои. лито. М. 519. кралевьства нашега лито ѡсмѡ а крꙋнениꙗ пꙋрвѡ. М. 494. да ны простишь тога лѣта все. М. 23. да си ꙋꙁима всако лѣто .и. спoудь соли. М. 139. да богь ꙋмножи ꙁа многа лета. М. 528. ѡдь бога ꙁахтевамо твоѥи милости добрꙋ срѣќю на многаа лѣта лѣтѡмь. М. 555.

лѣтовьникь, chronicum. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 139.

лѣтописьць, chronographus: лѣтописьць господь срьбскыихь. Л. 68.

лѣторасль, palmes: любимоую си лѣторасль. Ст. 13.

лѣтось, proxima aestate: ми смо били лѣтось писали. П. 12. лѣтось послала. П. 34. ѹзеше лѣтось. П. 162. бѣхѹ лѣтось изьбѣгли. П. 170. узима к себи и ка: писасмо лѣтоска. П. 11.

лѣтоська, гледај лѣтось.

лѣть, с глаголом быти, licere: ѥже нѣсть лѣть сьчитати. Д. 33.

лѣтьничнꙗ глава, селу је Војинцима ишла међа на Лѣтничю главѹ. С. Л. 1847. IV. 52.

лѣтьнь, -на и -нꙗ, aestivus: пашами зимними и лѣтними. М. 12. пашнꙃа лѣтьнꙗ. Г. XV. 288. — сложено с бројем, -ennis: вьзрастомь .л.-лѣтнь. Л. 58.

лѣха, area: лѣха винограда. Г. XV. 305. виноградь оу Дрѣновци, лѣха даниловьска. Г. XV. 270.

лѣчити, mederi: не моремо имь заповидѣть ѡсвѣнь града Дѹбровника да лѣче. П. 9. да се лѣчи. П. 49.

лѣчьба, curatio: великыхь моукь лѣчба грѣхѡвь исповѣданїе. Д. 176.

лѣшани, селу је Студенчанима цркве аранђелове у Призрену ишла међа ѡть Лѣшани и ѡть Трьнꙗ, тако и селу Војинцу исте цркве ѡть Сопина и ѡть Лѣшани. Г. XV. 277.

лѣшевь, селу је Мьшоутиштемь ишла међа оу лѣшевоу роуднноу. Г. XV. 278. и забјелу у Слатини оу лѣшевь доль. Г. XV. 283.

лѣштани, селу је Радеши ишла међа одь Лѣщанїи. Г. XV. 281.

лѣштнꙗньскыи, што припада Лѣштню: вь поустыни лѣщїанскои у подручју деспота Стефана. М. 277.

лѣштнѥ, Стефан је деспот дао Хиландару нека села за Лещнѥ, а Лѣщнѥ повратио ктиторѹ попоу Венедикьтоу. М. 571.

лѣштьница, црква је трескавачка имала њиву вь

лѣшьници. Г. XI. 135. може бити да је садашње село Leschnitza код Кричева, гдје извире Треска. Hahn, reise 176.

лѣшь, град не далеко од Скадра на Дрину, италијански Allessio: ниже Широкога Брода в Лѣшв бјеху 1368 господа зетска Срацимир и Ђурађ. М. 197. cf. лєшь.

лѣшь, име мушко: једном између људи цркве спасове, коју цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену с људма његовим, бјеше име лѣшь. Г. XV. 270. — Гледај Ђоурашевић.

лѣшько, између људи цркве спасове, коју с људма његовим даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену, једном бјеше име лѣшко. Г. XV. 270.

лѣшьникь, селу је Сакату ишла међа оу лѣшьникь. Г. XV. 287.

лѣшьница, мјесто у Босни на Усори: на Ѹсори в Лишници. М. 235. П. б. 44.

лѣшьскь, град који је Стефан Немања освојио од Грка оу дольнемь Полоѕѣ. Ст. 8. Л. 69. помиње се с оним градовима који су били у оном крају гдје је био Велбужд.

липинь, село цркве Грачанице, било је до Суходола и Скуланова, јер се с њима помиње. М. 564.

липовь, село цркве Грачанице, али може бити да му цијело име није исписано. М. 564.

лишькь, Грачаници је краљ Милутин дао оу Лишцѣ все, що ѥ надн Корково. М. 563. номинативу нема потврде. не далеко од Грачанице има село Laschkoditza, како га пише Hahn, reise 161.

люба, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Люба. Г. XV. 293.

любавићь, браћа Ђурађ и калуђер Тодор Љубавићи штампаше трошком Божидара Вуковића у Млецима и у Горажду црквене књиге 1527 и 1529

любакь, гледај любькь.

любань, име мушко: међу људма цркве Грачанице био је Любань, ѡдьпрѣнь ѡдь Ѡливера. М. 563.

любаньскын, селу је Жеравини цркве арханђелове у Призрену ишла међа на любаньскии поуть. Г. XV. 310.

любе, -ете, између влаха које је крађ Милутин дао Грачаници једном је било тако име. М. 564.

любежанкь, amicus: ѡбѣтую любежанкие и срьдачие оудрьжати праву любавь. М. 445.

любезникь, amicus: любезнико писание. П. 170.

любешь потокь, цркви је св. Николе у Хвосну дао крађ Милутин земљу ѡдь Жїѡчице косомь, како камн вали, оу Любешь потокь. М. 73.

любикь, amans: Христоу любикїи. М. 541. дрьза, любика, кь своимь люта. III. lesek. 129. гиздавь, благообразнь, любивь. III. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

любижньскын, што припада Љубижњи: виноград на Ѡгледници на мегы любижьньскои дао је Душан цркви св. Николе у Добрушти а с њом Хиландару. М. 111.

любижни, пашишту је Лабићеву ишла међа по срѣдѣ Горачева оу Любижнию, и како оутиче Любижньа оу Дрнмь. М. 61. ту је ријека, а било је и село Любижна близу Призрена које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа му је била ријека Ѩгледница. Г. XV. 273. 303. 310.

любижнанинь, човјек из Љубижње: никто выше поути да не пођре планине, ни любижьнане ни скоробишане. Г. XV. 273.

любимикь, amatus: любимиче мои! Ст. 28. любимици! Ст. 2. М. 558. Г. XIII. 364.

любинь, селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа на любинь крьсть. Г. XV. 284.

любиньскын, што припада Љубињу: до лвбинске земле. М. 199.

любини, село близу Призрена које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 280.

любиньє, село у Пеку које је цар Лазар дао Раваници: Лѹбиньє. М. 199. има и сада.

любитель, amator: инѡимь любителꙗ. Са. 6.

любити, amare: цариѥ люблꙗхоу и царьскоую любовию. Ст. 3. мои владальци да ви любе. М. 28. иже любимь бѣ господиномꙗ. М. 26. мнѡгѡ любимомоу и братѹ царьства ми. М. 143. много любимо поздравлениє. М. 250. богѹ любимаго града нашего Дѹбровьника. М. 322. єдьносрьдо и любимо примамо властелє за наше прѣтєли. М. 254. placet: да се соудеть прѣдь своими господари, како любеть. З. 38. кьто люби ити ѹ иню земьлю. М. 146. на твою волю, како любишь. П. 6. тко ли би нась инако ѹчиниѡ, хоћемо и любимо, да сѹ все клетви и проклетьства пала врьхѹ нась. М. 303.

любиша, име мушко, гледај Богьданьчић; он се на два мјеста помиње само по имену. П. 13. 100.

любишић, властелин кнеза Петра Павловића и великога војводе босанскога Радосава Павловића војвода Радоѥ Любишић 1411—39. П. 105. М. 349. 400.

любић, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богоѥ Любикь. Г. XV. 299.

любо, уз релативне ријечи као годѣ, које види: кто любо боудеть. М. 15. кто изьпакости светомѹ местѹ семѹ коѡмь любо здєдїю. М. 18. вонска кралевьства ми гдѣ любо находи люди ваше или сь трьгомь или весь трьга, да имь никоєгаре зла не ѹчини. М. 46. испакостивь что любо. М. 113. ѹзьмь що любо. М. 161. кои любо воиникь. З. 34. оу чїе любо село. З. 40. градь или любо что. З. 45. ни имамо камо любо. М. 146. лѹбо. М. 219. кьда любо ѡпћина ѹспросѣ. М. 210. колиԗрать би любо прѣбегли. М. 259. по том и vel, као годѣ: аще се кто покоусить и разорить сїє наше приношенїє . . . любо ѡть сьродникь моихь любо инь ктѡ. М. 167. да не бѹдеть ѹ ѡнѡмь градѹ любо подь градѡмь трьгь. М. 201. сии листь любо повелю. М. 238.

любовиђьскыи, била је жупа любовиђьска у ко-

јој је село Јабучну са засеоком Црним Врхом дао Дечанима краљ Стефан Дечански. М. 96. може бити да је била на ријеци Љубовиђи, која утјече у Дрину близу Сокола у Србији.

любовь, f. гледај любы.

любовь, што припада Љубу, који се иначе не спомиње: виноград любовь на Ѡгледницѣ даде Душан цркви св. Николе у Добрушти а с њом Хиландару. М. 111. Љубижњи је ишла међа оу любовоу цркьвь. Г. XV. 273.

любовьнь, dilectus: любовьномꙋ си кнезꙋ. М. 40. лꙋбовьномꙋ ми приѣтелꙋ. М, 49. любовнои брати. М. 177. amicus: любовно поздравлению. М. 483. П. 6. любовнѡ послаше свое властели. М. 367.

любовьскыи, селу је Вучју цркве трескавачке ишла међа вь любвьскыи доль. Г. XI. 135. cf. Любовьштица.

любовьштица, ријека која се састаје с Вучевштицом код села Вучја. Г. XIII. 372. 373. cf. Вльчие.

любодоброть нь, boni amans: любодобротныхь влѣчеть кь себѣ (добродѣтель). Г. XI. 51.

любодроужние, socialitas: поштение не любодроужїемь прѣсѣкаемо. Д. 116.

любодѣꙗние, adulterium: любодѣанїа и прѣлюбодѣйства. Д. 176.

любонна, црква је трескавачка имала метох оу Прѣспѣ оу Любоннѣ. Г. XI. 136. номинативу нема потврде.

люболиђи, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима, међило је с Ораховичиђима а међа им је ишла низ Сушицу, а заселак им бјеху Бохориђи. М. 92. оу Люболиђихь. М. 97.

любомоудрьць, philosophus: дрѣвныхь любомоудрьць. Л. 63.

любопльтие, nimia corporis cura: любопльтїемь оудрьжань. Д. 7.

любопрѣние, rixarum amor: не имыи любопрѣнїемь просить. Д. 128.

любославлиђь, гледај Любьславлиђь.

любосластие, amor voluptatis: любосластїе мира сего. Д. 7.

любостыньскыи, међу људма који по заповиједести царице Милице показиваше међу ливочку бјеху и любостинскы людїе. М. 263. мислим да су људи које је манастир Љубостиња имао близу Ливоче.

любота, име једном од влаха које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи: Лоубота. М. 12.

любохьнинь, селу је Вучју цркве трескавачке ишла међа ѡдь любохнина нечега што је у споменику одадрто. Г. XI. 135.

любоуево, село Николе Утоличића, који га приложи цркви арханђеловој у Призрену а цар Стефан потврди, као да је било негдје близу Скопља. Г. XV. 285. рекао бих да се мисли исто село и овдје и да пред њим гријешком нема предлога одь: село Лѣсковць, а мегіа моу Любоуева и ѡ(ть) Ходуе. Г. XV. 282.

любоуьстие, deliciae: никомоуже наситити се любоуьстїа воды. Г. XI. 69.

любоуша, селу је Стријелцу манастира Дечана ишла међа до соухе Любоуше. М. 92.

любьва, гледај любы.

любьвень, amicus: како све тои познахь и виднехь по любвеннехь записихь. М. 444. любвеноѡ поздравленье. М. 483. любвено поклоненье. П. 127.

любьвь, гледај любы.

любьвьнь, dilectus: лоубьвьнаго ми сына. М. 5. любвномѹ жѹпанѹ. М. 53. amicus: лѹбавно поздравление. П. б. 15.

любьзнь, amicus: любьзно цѣлованїе. Д. 186. сице любьзнь намь христїанинь. Д. 192. любазнима ѡунма. М. 72. любьзныи Їсоусь. М. 77.

любькь, gratus: колико нiмь бѹде лѹпко. М. 229. кьди ви бѹде любко. П. 91.

любьнь, amans: женоу любноую поиметь, и оставить ю, и пакы дѣвицоу поиметь. III. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

любьслалнѣь, међу људма које је краљ Стефан

Дечански писао Дечанима да буду сокалници бјеше Радославь Любьславникь или по другима Любославникь. М. 97.

любьць, amator: отьчьствию любьць. Ст. 23. М. 89.

любьчь, село које је краљ босански Остоја 1399 дао Дубровнику на земљи од Курила до Стона: Лубачь. М. 234. има и сада близу Затона код села Клишева. Schem. rhac. 1862. 24.

любы, amor, cf. любовь, любьва, любьвь: христова любы паче привезоваше се кь мьнѣ. М. 5. христова любы растѣаше вь нюмь. Са. 3. желанна юсть люби родитель. Д. 8. би нихь хотѣнию и любовь. М. 178. що ни пише ваша любовь. П. 8. за любьвь мою. Ст. 29. прѣдивноую любовь. Ст. 29. кь иниходь любовь имаε. Са. 1. да нимь помагате за мою любовь. М. 158. ѣко су жили вь правьду и любьвь. М. 35. видѣхь срьчану любавь властель града Дубровника. М. 104. да юсть любьвь стара мегю нами. М. 204. да би се не укратила красна любавь. М. 232. що намь ваша любавь уписа. П. 25. знаюће любьву и привзань. М. 217 (једина поуздана потврда номинативу любьва). да насладивѣ се сладкыю любьве. Ст. 28. лоубве ради. М. 3. тако ти моεга живота и моε любве. М. 53. листь ваше любве примисмо. П. 24. ради любови и добре волю. П. б. 81. сьврьшенѣ боудоуки вашеи вѣрѣ и любьви. М. 20. дрьжещоумоу и вь любьви своюи. Ст. 23. живоущоу ми вь любьви родительскои. М. 89. по срьдьцоу или по любьви. З. 49. пишемо вашои любвѣ. П. 10. теплою прободь се любовию. М. 3. разьгараюмь христовою любовию. Ст. 3. са любовю. М. 106. са всакомь поутеномь любавью. М. 274. с великомь любкомь. М. 261. с вашомь любкомь. П. 51. учасмо ихь сь великомь любькомь. П. 42. погрјешка ће бити: ваша люба да зна. П. 49.

люди, и людиε, homines: да поге самь с вѣщ̈ими людьми. М. 144. люди, кое сь вльховьствомь изимають из гробовь. З. 31. вси людиε нѣсу юдинаци: юсу властеле и юсу кметики. П. 3. одь злихь люди бранити. М. 289. по наговору злѣхь люди. М. 367. богь тои зна и многоо лу-

ди. М. 500. Босна продаѥ люди. П. 146. наглавити лȣдие и боли. М. 218. племените лȣде и иние врьсте добре лȣди. М. 248. племенитимь лȣдемь. М. 288. племенити лȣдие града Дȣбровника. М. 317. всакога стаѣньѣ людемь. М. 485. 491. властеломь и властеличићемь и всаке врьсте людемь. М. 457. — добри, т. ј. поуздани, као и bonus: пошлѣте ми добре люди. М. 157. по старѣхь паметарѣхь, добрѣхь лȣдехь. М. 217. да пошлю своѥ листове подь своими печатьми по своихь добрѣхь людехь. М. 251. 322. како би могли рећи добри лȣдие, да е ѕа то подобно ѡставити синȣ матерь свою. М. 274. послахь мое добре люȣди, Радѣна крьстьꙗнина и кнеѕа Санка Богавчића и кнеѕа Иваниша Хребелꙗновићꙗ. М. 368. томȣ нимь сведоци наши добри лȣдье. М. 379. — кад су под чијом влашћу, ако ће бити и властела, као што је и у гдјекојем горњем примјеру: ви сте рекьли: да си сѣде твоѣ села свободьно и твои лȣдие; да ꙗ смь быль рекль моимь лȣдемь, да се не бое нишаре; да вы како си се сте наȣчили по клетьвѣ наша села и наше болꙗры ємати, такоѕи сте и мнѣ ȣчинили, давше свою рȣкȣ и вѣрȣ, тере моѣ села плѣнили и боларе ели. М. 21. коѣ се кривина ȣчини мегȣ лȣди дȣбровьчьке и мегȣ тебе и твои лȣди. М. 43. с моими лȣдьми да бȣдȣ дрьжань чинити рать кралȣ Ȣрошȣ. М. 44. ѣ жȣпань Радославь и мои лȣдье да спасемо и стрѣжемо по морȣ и по сȣхȣ вьсе лȣди дȣбровьчьке. М. 44. дасмо ȣ баштинȣ и ȣ племенито людемь дȣбровачкиемь а нашиемь драѕиемь прѣꙗтелемь вась Рать. М. 106. ми ѡпкина и людиѥ града дȣбровника. М. 106. хотинье ѕла, коѣ сȣ била мею босаньцими лȣдьми и дȣбровьчцими. М. 255. то значење као да је и овдје, па се за то изријеком кажу поред кметова: мои кьмети и мои людие и мои владальци да ви любе. М. 28. 35. ѡдь моихь кьмети и ѡдь моихь люди. М. 29. по том и за војнике: да ѡставимо толикоѕи лȣдьи, колико да могȣ чȣвати града. М. 36. — особито за оне који су под влашћу властеоском, била она у властеле, или у цркве или у државнога господара, те се и одвајају изријеком

од властеле: аще боудеть ѡть властель, да оуѕемлеть се на немь .г. конь; аще ли ѡть инихь воиникь, да оуѕимаеть се на немь по .в. кона; аще ли ѡть оубогихь люди, да оуѕимаеть се на нихь по .в. воли. М. 14. или властелинь или гражданинь или людıе. М. 106. или твоимь властеломь или твоимь людемь. М. 47. краль и властелıе и людѣıе неговѣ. М. 211. людиıе црьквьнии да прѣбиваю оу всакои божьствьнои свободѣ. М. 27. половина Каменицѣ сь людьми. М. 59. соуши людиıе тези ѕемлıе, или ıе парикь или ıе влахь или кто либо. М. 60. прида кралıевьство ми црькви .и. люди. М. 62. кто си полюби ѡдь ıеговѣхь люди, или кто свободьнь чловекь, да греде свободно подь црьквь. М. 64. се людиıе, коихь ıе привель ıепископь Игнатиıе, ѡдьпрѣкь ѡдь властель оу Сливовои. М. 564. властель и людıе дубровачци. М. 106. даровасмо са всими сели и ѕаселци и с људми. М. 289. меѓю мноѡмь и властели дубровачцѣми и меѓю людми господства ми с людми властеѡ дубровачцѣехь. М. 370. дасмо моу сто коуѣ лоуди. М. 481. людїе властель(с)цїи. З. 31. людїе црьковны. З. 32. да работа ıако и ины малїи людїе. З. 35. да соу велїимь властелѡмь велїи властелѣ поротьци, а срѣдинмь людемь противоу ихь дроужина, а проуїимь ихь дроужина. З. 42. людїе, кои имаю своıю баштинноу ѕемлıю, да соу вольны ѡть ѕемьли баштине оу продаю ѡтдати, а виноу да есть работьникь на томь мѣсте ѡномоу господароу, чїе боуде село. З. 45. међу њима се разумију и власи: соуши людиıе тези ѕемлıе, или ıе парикь или ıе влахь или кто любо. М. 6. се людиıе, коихь ѡдьпрѣсмо ѡдь Стрѣѕа влахе. М. 564. али се и разликују од влаха, кад се мисле само тежаци: аке кьто ѡдь манастирьскихь луди бѣжи или влахь подь велнега жупана, да се вракаю ѡпеть; ако ли ѡдь жупанихь луди приходе у манастирьске лоуди, да се вракаю ѡпеть. М. 6. сь селы и с людми и с влахы. М. 79. прогнали соуть люди црьковне или влахе. З. 32. у тој им је разлици на једном мјесту додана ријеч ѕемльски: що доходи ѡть поповь или ѡть влахь или ѕемльски

люди, что є поповска бирь, что се оуӡемлє на людехь, да се та вса оуӡемлю свѣи црькви. М. 13. у том се смислу разликују и од трговаца: нихь трьговцє и люди. М. 306. 312. 313. — сви заједно народ, populus: просвѣтивь ӡемлю люди своихь. Л. 59. тако и овдје гдје се изријеком одвајају од властеле: вь славоу вельможь и людеи своихь. Ст. 8.

людина, homo: у Смедереву је био людїина Богославь, којега је с опкїнωмь и ӡ баштинωмь дао цар Лазар Раваници. С. Л. 1847. IV. 55.

людиѥ, гледај люди.

людьскыи, populi: ω людьскыхь невѣждьствихь. Са. 3. hominum: ӡа прѣємь людскыи. З. 38. 48. да нитко трьжи людсцѣми меси. П. 31. чьюте по людьсцѣхь речехь. П. 113.

людьство, populus: помира людьство. П. 29. 30.

люлиѥ, гледај люль: мѣсеца лулїа. П. 131. само ту.

люль, -лꙗ, Julius: мѣсеца люлꙗ. П. 7. 96. М. 358. 359. П. б. 62. мисеца лула. М. 281.

люта, мјесто које има и сада у Боци которској близу Доброте: Доброту до Лютє дао је цар Стефан Котору. М. 151. — Друга је у Конављу и сада близу Груде: ωдь Лютє до Кърила дао је Дубровнику цар Стефан. М. 165. в Конавлахь на Лютои. М. 229. царинꙋ на Лютои. П. 23 (два пута). 162. — Селу је Хоморанима цркве трескавачке ишла међа на Лютѫ. Г. XI. 134.

лютовица, селу је Србицама била међа како иде поуть иӡ Лоутовицє на Левиши. Г. XV. 274.

лютоглави, село у Хвосну које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Лютоглавы сь градомь. М. 11. — Друго село Лютоглави, које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену, било је близу Љубижње. Г. XV. 274. оу Лютоглавѣхь. Г. XV. 305.

лютость, acrimonia: въсходещєє ради иӡь вънѹтрь лютости. Г. XI. 75. ωчи ємоу искоуистѣ ωть многыє лютости. Л. 56. 57.

лютоѥвић, између људи које цар Стефан даде

цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Владиславь Лютоювникь. Г. XV. 298.

лють, acerbus: да оутишиши боурю лютоую доуше и тѣла моюго. М. 244. в лютѣхь тьмницахь. П. 138. кь своимь люта (жена). Ш. Iesek. 129. лютѣ показани выше. Л. 55. люто изнемагаеть. Л. 57.

мавринжинь, кнез дубровачки Никола Мавринжинь 1281. М. 54. cf. Мовръшиећь.

мавринка, гледај Мавринћь.

мавринћь, црква је трескавачка имала њиву при попѣ Мавринги. Г. XI. 131. номинатив може бити и Мавринги. за исту њиву стоји на другом мјесту: близь попа Мавринке. Г. XIII. 375. cf. Мавринка.

мавро, Maurus: 1462 погибе код Вучитрна Мавро трикалскы. Л. 80.

маврошћинь, кнез дубровачки Маврожтинь 1332. М. 103.

мавръ, планинама катуна Драгољеваца бјеше међа Сопоть, Мавръ и Рошь. Г. XV. 300.

мадараћевь, црква је трескавачка имала мадаракевь дѣль. Г. XIII. 374.

мадараћь, као да је био човјек цркве трескавачке Стрѣзо Мадаракь. Г. XI. 132. XIII. 375. cf. мадараћевь.

мадию, гледај мај, само у генитиву: мѣсеца мадиа. П. 64. 169. П. б. 51. 75. мадїа. П. 96. 122. 130.

маже, гледај мај, само у генитиву: мисеца мажа. П. б. 41. мажа месеца. П. б. 126. 127. 128. М. 495.

маζаракь, дубровчанин Стѣко Маζаракь 1399. П. 20.

маζати, ungere: рѣка, юже мажоуще се недоужьнии ицѣлають се. Ст. 28.

маζьнице, племе у Црној Гори: скупивь се Бѣлопавлики, Озриничики, Маζницѣ и Малоньшики. П. 104.

мај, Majus: мѣсеца маѣ. М. 43. мая. М. 109. маиа. М. 227. мѣсець мај. П. 54.

манжалекъ, дубровчанин вијећник од вељега вијећа Павьло ѡдь кнеза Манжалека 1253. М. 40.

манка, ћур. mater: госпогни манцѣ. П. 43. ꙋ свето поунвше госпоге и манке ми. М. 266. пречистомь богородицомь манкомь негокомь. М. 446.

маннеревићь, дубровчанин вијећник од вељега вијећа Михаило Маннеревикь 1253. М. 40.

мансторие, m. pl. село цркве богородичине у Архиљевици Мансторие и селище њезино Мансторие Кроупинци. М. 144.

манстор ь, opifex: оу коемь любо селѣ кьто се мансторие ѡбрѣтаю, тере се разьроде .г. коли .д. сынове, да ѡстане юдинь на своемь мѣстѣ, а ѡстали да постоупе оу сокальнике; ако ли си оузьлюби оузети землю ѡдь мѣропьшьке земле, а ѡнь да постоупи оу мѣропьхе. М. 98. вси мансторие да работаю и ѡрю око и сокальници. М. 98. сѣно да косе како и мѣропси тако и сокальници тако и вьси мансторие. М. 98. за мансторa, кои е учиниль кѡнтꙋшь. П. 78. дадох ѡлово кꙋпикь за .с. дꙋкать, да се покрые црькка; и ѡще да им се да за мансторе .л. дꙋкать. М. 416. имамо мансторе ѡдь ѡрꙋжиꙗ. П. 113.

манстро, magister: манстро Камило Занетн.

мака, palus (мислим да је то): право оу макоу, коꙗ пристае оу боудисаль потокь. Г. XV. 293.

макарии, } калуђер у Светој Гори за времена св.
макарие, } Саве: отьца Макаріа. Д. 29. — Игуман зографски у Светој Гори Макаріе 1347. М. 127. Макаріи. М. 132. — Између 1371 и 1395 калуђер у манастиру Зерзеву близу Прилипа Макаріе Зографь унук св. Ђермана. М. 182. — Између 1389 и 1405 калуђер хиландарац Макаріе. М. 263. — 1494 свещенникь мнихь Макаріе ѡть Црьные Гори, који је штампао октоих по заповијести Ђурђа Црнојевића. М. 538. — Патријарах српски 1566. В. прим. 18. — Игуман манастира Преображења у Србији 1579. В. дан. I. 20.

макарь, село које је с другим селима вратио бра-

ћи Јурјевићима синовац херцега Хрвоја Ђурађ Војисаљић. М. 378. има и сада близу Макарске.

мако, цариник госпође Ксеније 1395, ако није погрјешка мјесто Матько. П. 1.

маковићь, судија которски Никола Маковић Драговићь 1454. М. 465.

маковьци, у Браничеву село које је цар Лазар дао Раваници. М. 199.

макоуевьскый, међа је селу Єленьцоу ишла оу потокь макоуевьскый. Г. XV. 302.

макьсеньтию, Maxentius, цар римски Мaѯентїє. Л. 55.

макьсеньтиювь, Maxentii: моучителства маѯентїєва. Л. 55.

макьсимиановь, Maximiani: многїє тысоуще кои маѯимиановѣхь. Л. 57.

макьсимиань, Maximianus, цар римски Маѯимїань. Л. 55.

макьсимовь, Maximi: Стефана ѡтца маѯимова, т. ј. Максима деспота. Л. 82.

макьсимь, калуђер у Светој Гори Маѯїмь 1347. М. 127. — Син деспота Стефана и деспотице Анђелине Ђурађ покалуђеривши се 1486 назва се Маѯимь. Л. 64. 82. Г. XI. 125. сазида манастир Крушедол и би митрополит сремски. М. 541. владике Маѯима, бывшаго деспота. М. 549. умрије 1516 јан. 18. М. 549. Л. 83. — Патријарах српски 1671. В. дан. I. 7.

макьсиновьци, гледај Мациновьци.

макьсићь, дубровчанин вијећник од вељега вијећа Палма Макьсикь. М. 40.

малинь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Иванко, сынь малинь. Г. XV. 295.

маловрѣменьнь, brevis: вь маловрѣменнѣмь семь житїи. Д. 219. маловрѣменьныю жизни. Г. XI. 190.

маловѣчьнь, brevis: вь тлѣнныхь и маловѣчныхь. М. 244.

малокорыстьнь, parum utilis: се писа роукомь малокористномь. М. 176.

малолѣпьнь, parum decorus: что глаголю малолѣпнаа. Д. 83.

маломоштьнь, infirmus: маломощьнымь и страннымь. М. 92.

маломьшнћи, племе у Црној Гори, ако није каква погрјешка: Бѣлопавлики и Маломьшики. П. 104.

малоподатьливь, гледај код многоподатьливь.

малорадь, међе су земљама цркве трескавачке ишле селищемь Арканаси до Малоради. Г. XIII. 370.

маль, parvus: ѡбьщьника ме сьтвори ангельскаго и апостольскаго ѡбраза малаго и великаго. М. 5. сьздавь ѡть мала и до велика. Са. 2. ни инь кьто ни маль ни великь. М. 18. всои ѡбкинѣ ѡдь мала до велиѣ. М. 25. никьтѡ ѡдь властель ни ѡдь велихь ни ѡдь малихь. М. 85. да доходи кь станѡнинoу, или маль или великь. З. 39. даѥмо ѹ знанье всакомоу маломоу и великомоу. М. 330. вѣнци с малѣмь бисерѡмь. М. 498. црькви вьсе ѡсвободи царьство ми ѡть вьсѣхь работь малїихь и великыихь. З. 31. мале и велике коупле. З. 39. ѥрь си живѣль ѡдь мала дѣтета ѹ дворѹ. П. 32. мала сестра. М. 7. маломоу братоу. М. 69. (обоје за калуђерски ред). или ѥ много или мало, праштаю вы. М. 20. що кога соудь ѡсоуди или ѹ великоу или ѹ малоу. М. 469. с мало сребра. М. 498. paucus: терь би мали ѡдь погибѣли ѹтѣцали. П. 115. малы пѣцїи осташе. Л. 61. adv. маль, paene: вьсьма маль не ѡтпадьшии. Ст. 21. adv. мало и малы, paulum: нѣколико мало прѣбывь. М. 4. ни малы закьснѣвьшоу. Ст. 3. ни мали не закьснѣвь. Ст. 5. о прѣнесенїи своемоу ни малы закѣштавшоу. Д. 204. с вь, parumper: вь малѣ ѩвлѣет се а вь скорѣ погыбаеть. Са. 3. paene: вь малѣ не вьса вьселѥнаа. М. 332. ѹ малѣ нѣсоу погибли. П. 115. brevi: вь малѣ кь богоу прѣиде. Л. 64. с по, paulatim: начеше по малоу сьмти злые плѣвели. М. 89. сами по малѣ испише. Л. 61. paulum: ѥрь ве нихь по малоу ѹмира. П. 29. 30.

малꙑдарь, гледај амалꙑдарь: и малꙑдари ꙁа тои имаю рѣчь и ꙁа дрꙋге ствари нꙑꙗ царинꙋ. М. 529.

малꙑкове, међу селима ѡдь Кꙋрила до Стона што их је краљ босански Остоја 1399 дао Дубровнику била су два села Малꙑкове. М. 234. то мислим да су садашњи Мајкови близу Затона. Schem. rhac. 1862. 25.

малꙑмь, parum. Са. тип. ст. Ш. lesek. 89.

малꙑць, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 270. 293. 295.

маламхꙑнь, parvulus: диамантꙑ маламханꙑ. М. 498.

маминовь, црква је трескавачка имала вь Кривогаштанехь стась маминовоу. Г. XI. 133. cf. Мамꙑнь.

мамꙑꙁинь, Крстима, засеоку села Шикље, бјеше међа на мамꙁинь крьсть. Г. XV. 286.

мамꙑнь, име мушко: црква је трескавачка имала ꙋ Кривогаштанехь стась, коју јој даде Маминь ꙁа доушоу. Г. XIII. 372. без сумње је иста која је на другом мјесту записана маминова, које види.

манастирицꙑ, dem. monasterium: цркви је трескавачкој био метох оу Порѣчи манастирицꙑ света богородица. Г. XI. 134. на другом мјесту манастирць. Г. XIII. 372.

манастирь, monasterium: светаго сего манастꙑра. М. 3. манастироу оу Светои Горѣ. М. 6. манастꙑрь. М. 8. оукрадае нѣчто ѡть манастꙑра. Са. тип. ст. Ш. lesek. 119. манастꙑрю. М. 10. манастирь. Г. XI. 195. манастьра. М. 297.

манастирьскꙑи, monasterii: манастирьске лоуди. М. 6. лихо ꙁаповѣди манастꙑрьскꙑе. Са. тип. ст. Ш. les. 119. манастирскихь ѡбласти. М. 14.

манастирьць, гледај манастирицꙑ.

маниславь, између људи у Штипу што их краљ Милутин даде цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару један бјеше Манислакь. М. 63.

маниꙗкь, за краља Милутина севастꙑ Ѡбрадь Маниꙗкь. М. 61. — Краља Стефана Дечанскога војвода Дѣинь Маньѣкь. М. 105.

манию, гледај маноксније: наставлюн манисюмь божьствьнию благодѣти. М. 122.

маноксније, nutus: тконмь маноксијємь прѣлагаєма. Д. 184.

манонло, Emmanuel: цар грчки за времена Стефана Немање: цароу Манонлоу. Ст. 3. — Између људи које је краљ Милутин дао Хиландару двојици бјеше име Манонло. М. 62. — Гледај Катакоуѕинь.

манонловићь, међу људма које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху и Богдань Манонловикь и Радославь Манонловикь. Г. XV. 294.

манонловь, τοῦ Emmanuel: међа је земљи цркве трескавачке била бразда кирь манонлова. Г. XI. 135.

маноунло, Emmanuel, цар грчки 1359: цароу Маноунлоу. Л. 88.

маньдию, μανδύη, pallium: того вь мандїю вьложь. Д. 98. кь маньдїи єго прикоснноути се тьштахоу се. Д. 192.

маньтию, житна мјера, може бити само врећа, тада би с њом била једна ријеч маньдию осим значења, као крѣтиште и врећа, cf. мьть: да кѹпѹю и продаю вслки трьгь и жито, и да поносе, кѹде є нимь драго, и да плакию царинѹ по .к. динара ѡть мантие. М. 193. да кѹпѹю трьговци дѹбровьчьци по моюи ѕемли и по моихь рѣкахь жито, и да га могѹ изнести свободно платикши .к. динара ѡдь мантию. М. 204.

маньчетићь, гледај Меньчетићь. само на једном мјесту.

маньђеревићь, } дубровчанин Пакрать Маньдеромаиьђеровићь, } викь XII вијека. М. 7. — Властелин дубровачки Крькашь Маньгеревикь XIII вијека. М. 23. — Властелин дубровачки вијећник од вељега вијећа Петрь Маньгеровикь 1253. М. 39.

мара, Maria: жена Вука Бранковића, кћи цара Лазара 1390—1424. М. 215. 269. Г. XI. 141. П. 36. 42. 61. 62. 63. 75. 78. 92. 98. П. б. 63. 80. Л. 62. 72. 73. умрије 14 апр. 1425, а по другоме 1426. Л. 76. — Кћи деспота

Ђурђа Вуковића, жена цара турскога Мурата, царица Мара 1470—97. М. 514. 516. 521. 522. 535. 536. Л. 63. 73. 77. 79. као да се мртва помиње 1501. М. 546. — Ћи деспота Стефана и деспотице Анђелине 1476. М. 518. — Жена великога војводе Оливера Ана Мара. Г. XIII. 293. 296. пишу је и Марію. Г. XIII. 294.

марадикь, село и сада у Сријему које је дао манастиру Крушедолу деспот Јован 1496. М. 541.

мараньгоунь, срл. marango, faber tignarius: бѣше марангѹнь биѡ. П. б. 120.

марена, стоји један пут мјесто Марина: їюла .зі. Марена. Л. 76.

мареоть, мјесто у Мисиру: вь Мареѡтѣ. Д. 189.

марина, међа је земљи хиландарској у Светој Гори ишла на светѹю Маринѹ. М. 131.

марининћь, човјек Јелене Сандаљевице Добрько Марьнинћь 1442. М. 415.

мариновићь, властелин дубровачки Влахѹша Мариновићь 1406. П. 81.

маринь, 1305—7 архиепископь барски Маринь. М. 69. још један архибискѹпь барски Маринь 1402. П. 38. — Краља босанскога Томаша кѹшодь и капелань 1451. М. 450. — Гледај Кадварь, Баранинь, Биньчоулићь, Боудачићь, Боунићь, Боучиньчићь, Варабићь, Вилань, Градићь, Гоуньдоулићь, Жоуниевићь, Жоурьжи, Кабоужићь, Кысоинћь, Лебровићь, Меньчетићь, Пикоурарсвићь, Растићь, Рафаиловићь, Црѣвићь, Чельпа, Чимићь. један се помиње само по имену, који може бити да је Паскетић: Маринь и Живе Паскетићь. П. б. 19. и још један. П. б. 38. а то ће бити Бунић, који на другом мјесту као да се у истом послу помиње. П. б. 20.

маринько, име мушко, гледај Цвѣтьковићь.

мариньць, dem. Маринь, гледај Доуминићь.

мариньче, -ета, dem. Маринь, гледај Милосалићь.

мариньчетинь, τοῦ Мариньче: що годѣ ие мариньчетина. П. 49. мисли се Маринчета Милосаљића.

марица, вода у Маћедонији: на Марицѣ. Л. 61. на Марици. Л. 72.

марија, Maria: богоуматери Марие. М. 15. на дань свете Марье (15 августа). М. 101. калуѓерица свете Марие одь анделовь. М. 302. — Праунука херцега Стјепана 1566. М. 557. — Краљица маџарска 1387: кралице Марѣе. М. 211. — Једна је њива цркве трескавачке била до поути коуҳковианскога идоуще оу кира Марїо. Г. XIII. 375.

маро, трговац дубровачки XIV вијека: Маро. М. 246.

маролѣвьци, два села: обои Маролѣвци, која цар Лазар даде цркви богородичиној у Ждријелу браничевском. М. 194.

марошь, војводе Радосава Павловића дијакь надворни Влатко Марошь 1421. М. 312. 314.

марое, име мушко, које често пишу и Маринь, гледај Бистетићь, Боуинићь, Боуньдићь, Боуньунићь, Боућићь, Велићь, Гоуетићь, Градићь, Гоуньдоулићь, Дрьжићь, Дьмитровићь, Живановићь, Жоуниевићь, Кабоужићь, Лоукаревићь, Микоулиновићь, Налѣшковићь, Николићь, Орьлаунћь, Радићь, Растићь, Симьковићь, Тамарићь, Тврьдаићь, Цигоулићь, Циньцоуловићь, Урѣвићь. Неки се од тијех дубровчана само именом помињу. П. 60. 113. П. б. 64. 74. 115.

мароевићь, дубровчанин Андрѣа Мароевикь 1414. П. 174. — Дубровчанин Тадиоко Мароевикь, син Мароја Наљешковића 1466. П. б. 127. 128. — Властелин дубровачки Юке Мароевићь 1469. М. 506.

мароевь, του Марое: службу мароеву (Мароја Цинцуловића). П. б. 79. сестрицикю мароеку (може бити истога). П. б. 64. тетраге мароеке (Мароја Тамарића). П. 152.

мароуша, војводе Хрвоја протовистиарь Маруша. П. 31. по свој прилици дубровчанин и један од оних који се пишу Мароје.

марьгарить, црква је трескавачка имала село

тога имена. Г. XI. 133. XIII. 372. — Име мушко, гледај Стилювић.

марьгоушьковић, 1466 кнезь Франьческо Маргвшковић као да бјеше дубровчанин, преко којега прими херцег Владисав новце од дубровачке опћине. М. 494.

марьдарис, калуђер у манастиру Мркшиној Цркви Мардаріє који је сам градио слова и штампао црквене књиге у том манастиру 1552—66. В. прим. 17. 19.

марькесь, срл. marquezius, provinciae limitaneae praefectus: поклисарь бенетчьки Никола маркесь. М. 153.

марько, Marcus: јеванђелист Марько. М. 35. печатю великом господина светога Марка (т. ј. млетачким). М. 465. — Цара Стефана чесники и воевода Марко 1351. М. 152. — Син Вукашина краља, краль Марко 1370—95. М. 180. 181. 182. Л. 61. Г. VII. 217 (на новцу). погибе на Ровинама 1394. Л. 74. — Човјек Маре Вуковице 1424. П. б. 81. — Властелин војводе Јурја Војисаљића војвода Марько ѡдь Ѕемлянника 1434. М. 379. — Син кнеза Влатка кнез Марко 1452—58. М. 451. 454. 480. — Син Новака Кучића Марко из Царкинце 1454. М. 464. — Гледај Арьтофилакьть, Атомановић, Василювић, Грьгоуревић, Драгишић, Костић, Коуштић, Лоукаревић, Радоювић, Феоорь, Ювьшић.

марьковић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Милошь Марьковикь. Г. XV. 289.

марькоуль, неки кнез Марькчль око 1401 узе Омиш. П. 35.

марькоушић, властелин дубровачки, вијећник од већега вијећа Михоило Марькчшикь 1253. М. 40.

марьсилии, кнез дубровачки Марьсили Геѡрьги 1253. М. 35. 39. пише се и Мерьсили. М. 42. и Марьцель. М. 40.

марьтиновић, дубровчанин Павло Мартиновикь 1413. П. 120. — Између људи које цар Стефан даде цр-

кви арханђеловој у Призрену један бјеше Марьтиньвикь (које мислим да је погрјешка) Радь. Г. XV. 295.

марьтиноужнћь, властелин дубровачки Никьлица Марьтинужикь у вељем вијећу 1253. М. 40.

марьтиноушевнћь, два властелина дубровачка: Павль Мартинушевикь 1333. М. 104. и Николица 1334. М. 107.

марьтинь, међу власима које краљ Милутин даде Грачаници један бјеше Мартинь. М. 564. — Гледај Дьминшевнћь, Летовнћь, Пелнусвнћь, Соунбабнћь.

марьтије, Martius, само у генитиву: мартиia. М. 456. 535.

марьтолица, име мушко: трговац дубровачки Мартолица XIV вијека. М. 246. cf. Марьтоло.

марьтоло, } име мушко, гледај Кеньтоулнћь, Винмарьтоль, } унннћь, Врьсанковнћь, Гоулернкнћь, Жамановнћь, Жоурьговнћь, Растнћь, Урѣкнћь, Ћелнннћь. пишу и Марьтоо. М. 7. писарска гријешка Марьтло. М. 347.

марьть, Martius: мѣсеца марьта. М. 28. марѳа. М. 71. мнесець марать. П. б. 93.

марьха, merx: добровачки тирьговци сьвоюм мархомь слободни да доходе. М. 551. ако своју марху и пратеж не продаду. М. 551. само у том споменику.

марьцѣль, гледај Марьсилин.

марьчь, Martius: мнсеца марча. М. 453. 495. П. б. 34. П. 89. мѣсець марачь. П. 101.

марѣнь, често тако пишу име Маринь, које види. може бити гријешком.

масларинскын, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу стоуденьць оу масларїнскы. Г. XV. 280.

маслина, oliva: маслини и хлѣбы. Д. 30. arbor olivae: маслина плодовита. Г. XIII. 366. — Мјесто близу Стона: да не буде царѣна нигдна прѣждь Стоношмь на Маслини и на Сланошмь. М. 230.

маслица, olivetum: или виногради или маслице. М. 80. инве и маслице. М. 416. П. б. 122.

4*

маслинѥ, olivetum: маслинїа и винограды. Д. 51.

масло, oleum: да даю (барани) црькви (арханђеловој у Призрену) масла десеть товарь. Г. XV. 288. да даѥ црькви (богородичина на Дани) всако годище товарь масла (цркви арханђеловој у Призрену). Г. XV. 304. ѥрь ти смо царниѹ ѹѕели ѡдь масла. П. 6. масло дрѣвно. Ш. lesek. 78.

мастихинь, селима је у Мачви која је цар Лазар дао Раваници ишла међа по срѣдѣ горѣ на мастихинь дѹбь. С. Л. 1847. IV. 53.

масть, unguentum: масти благовоньныѥ. Ст. 28. color. Ш. lesek. 77.

мастьновић, гледај Мьстьновић.

мате, -ете, Matthaeus: Матетеви. П. б. 18. — Гледај Василѥвић, Жоурьговић.

матековић, властелин дубровачки Петрь Матековић у малом вијећу 1253. М. 39.

матевь, Matthaeus, гледај Верестовић.

матеи, гледај Матѣи.

матенић, дубровчанин Петрь Матенић 1254. М. 47.

матео, гледај Матѣо.

материнь, matris: проклетство материно. М. 219. изь оутробѣ материне. М. 559.

матерьскыи прѣслонь, међа је Алтину била Матерскы Прѣслонь. М. 94.

матеꙗ, гледај Матиꙗ.

матеꙗшь, гледај Матиꙗшь.

мати, mater: ѡть родьства матерь вашихь. Са. 5. ты приѥть ме ис чрѣва матере моѥ. М. 9. наша мати свѧтаѣ црькви, мати вьсемь нашимь црьквамь. М. 39. да ни не ѹбиѥ богь и мати божиꙗ. М. 48.

матица, archetypon: вратисмо ѡни исти ѕапись ѡдь матице. М. 508. кое ѡбѣтѹемо се подьписати подь истѹ матицѹ ѡда всега поклада. М. 506.

матиꙗ, Matthias, али и Matthaeus, пишу и Матеꙗ, гледај Колаучић, Донатевић, Растић.

матијашъ, Matthias, cf. Матеиашъ, краљ маџарски: Матиашь. М. 494. П. б. 125. до кралиа Матиѣша. М. 505. 506. Маѳеашь. Л. 79. 80. Матеашь. Л. 81. 82.

мати, f. (номинативу нема потврде) вода која утјече у море близу Дрина, на картама је пишу Matja: ниже Широкога Брода в Лѣшѹ, кьди се диже Срацимирь и Гюргь и паде на Мати, кьди идѣхѹ на Карла. М. 177. разложи се с господиномь Гюргіемь и з Балшомь на Мати. П. б. 26. писано на брѣгь Мати. П. б. 27.

матько, һур. Matthaeus, гледај Бенешиќь, Градиќь, Жоурьковиќь, Кроусиќь, Орьлатиќь, Рибичиќь, Тамариќь.

матьковь, *тоӯ* Матько: сестричикю матковѹ. П. б. 64.

матѣи, Matthaeus, cf. Матеи: еваньгелисте Марка, Матеѣ. М. 35. — Селима је цркве богородичине у Архиљевици ишла међа више Матеа оу Үрьни Врьхь. М. 144. — Велики бан босански Матѣи а одмѣломь Иннославь 1234—40, пише се и Матеи Иннославь. М. 24. 28. 29. исти је једном записан Маѳеи Стѣпань 1249. М. 32. — Игуман манастиру Филоѳеоу у Светој Гори Матѳеи 1347. М. 127. — Калуђер посланик патријарха цариградскога к Србима за времена цара Лазара. Г. XI. 164. — Игуман манастиру Јовањи 1567—71. В. дан. I. 20. 27. 28. — Гледај Боудачиќь, Градиќь, Жоурьговиќь, Прибисалиќь.

матѣо, Matthaeus, гледај Жоурьговиќь, Лоучиќь.

матѣшь, може бити погрјешка мјесто Матѣиашь, гледај Радославиќь.

махеметь, име турско: цар турски Махеметь, отац Мурата II. М. 409. cf. Мехьмедь.

махьметовь, *тоӯ* Махьметь: вь лето Махьметово 876. М. 515.

махьметь, име турско: тако ми великога пророка Махьмета. М. 409. cf. Мехьмедь.

махьмоуть, име турско: Махьмоуть баша 1458—68. Л. 79. 81.

мацииовьци, село које је цар Лазар дао Рава-

ници између Кучајине и Мораве. М. 196. у С. Л. 1847. IV. 47. стоји Мађиновци. сада има у оном крају село Макце.

мацлоєвићь, Никша Мацлоєвикь кнеѕь жрьновинуки 1442. П. б. 106.

мачадасићь, дубровчанин Тѵдьрь Мачадасикь XII вијека. М. 6.

мачакь, село које је с градом Кључем дао синовима војводе Иваниша Драгишића крал. босански Тома Остојић. М. 439.

мачка, крај на Сави у Србији: цар је Лазар дао Раваници два панагюра оу Мачкѣ и многа села. С. Л. 1847. IV. 53. 55.

мачєвскын, из Мачве: владика мачєвскын. Л. 54.

мачиньскын, што припада Мачинцима: ѿть мачиньске мегю. Г. XV. 276.

мачиньци, као да је било село, с којим је међило село Сѣнини: с Мачинци. Г. XV. 276.

мачинєвићь, властелин дубровачки Петрь Мачинєвикь у вељем вијећу 1253. М. 40.

мачьковє, село које је дао цар Лазар цркви богородичиној у Ждријелу браничевском. М. 194. иза тога имена иде паднне, па може бити да су обје ријечи једно име, које би онда било: Мачьковє Паднне.

мачьменовићь, човјек господина зетскога Ђурђа Лѵка Мачменовикь 1374. П. б. 26.

маштєха, noverca: ради клетве мащехи єго. Л. 61. 70.

машслакль, селима је Грачаници и Сушици и Селцу ишла међа оу машславле водѣничище. М. 563.

мађєрию, *μαγειρεῖον*, coquina: магюріє и маггыпїѡ ѹстроєно. Г. XI. 70.

мађєрьци, катун који цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 278.

мађиникь, magus: магїникь (ту ће прво и бити погрјешка) и ѿтровьникь да сє скаже по ѕаконоѹ светынхь ѿтьць. З. 43.

мадиино, pistrina, cf. мадоупьць: магюріє и маггыпію устроено. Г. XI. 70.

мадоупьць, краљ је Стефан Дечански дао Дечанима преко 20 људи у два села да им буду магюпьци. М. 97. ваља да су били људи који су давали манастиру хљеб. Миклошић у својем рјечнику уз ову ријеч има *μάγκιψ*, срл. mанceps, pistor.

маѣедоль, у краља босанскога Твртка држаше под закуп царине Новакь Маѣедоль 1389. П. б. 33. 35. пишу га на једном мјесту и Макюдонь. П. 18. и у царице Милице бјеше цариник Макюдоль. П. 13.

маѣедона, гледај Маѣедонию.

маѣедониискын, Macedoniae: вь прѣдѣлѣхь макюдонискыихь. В. прим. 14.

маѣедония, Macedonia, cf. Маѣедона: по вьсеи Македоніи. Д. 103. вь Макюдоніи. Л. 54. вь Макюдони на Марици. Л. 72. вь Макюдоне. Л. 73.

маѣедонь, гледај Маѣедоль.

мацарь, Ungarus, долази мјесто народа мацарскога: оуҁе мацарь Пеѹоуи. Л. 86.

мацарьскын, ungaricus: мацарскои ҁемли. Л. 87.

медаревьць, два села Горьны и Доны Медаревць даде цар Лазар Раваници. М. 196. била су између Кучајине и Мораве.

медвѣдьць, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа му је ишла ѡть Моmоуше. Г. XV. 279. поутемь оу Медвѣдьць до мегю хращаньске ишла је међа селу Студенчанима. Г. XV. 277. селу је Љесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Медвѣдьць, нзь Медвѣдца на Кльуню Клѣть. Г. XV. 282.

медвѣда глава, селу је Граду у Плави ишла међа посрѣдь Медьвѣгю Главе. М. 94.

медвѣда полана, катуну је Гунцатима цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Медьвюгю Поланоу. Г. XV. 291.

медвѣдь доль, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа поутемь оу Медвегь Доль оть Хращань. М. 87. од истога је Медьвѣгега Дола ишла међа селу Зерзеву с Постељћанцима. М. 96.

медовьнь, mellis: сьтове медовны. Д. 109.

медотоунвь, mellifluus: медотоунвыю оустны. Г. XI. 116.

медотоучьнь, mellifluus: медотоучьнаю оученна. Ст. 23.

медошевнћь, Радивои Медошевикь сусјед дубровчанима 1423. П. 173.

медь, mel: да си продаю вино безь воде и медь в цѣнь. ако се кто нанде продавь вино с водомь и медь прѣзь цѣнь, да му се все узьме. М. 17. да имь се не узима по силѣ ни медь ни мука ни коиа купла. М. 52.

медьникь, Словињу је ишла међа до поути, кои греде подь Медникь, подь стоуденьць. М. 122. може бити да би требало читати Међьникь, који види.

медьнь, melleus: река медна. Г. Х. 248.

межда, гледај међа: на межди отьчьствиа моюго. Ст. 29. браньскоу междоу. Г. XI. 133.

междоу, гледај међоу: ако се обрѣте кои дльгь междu србьнномь сь дубровьчаниномь. М. 52. да нѣсть междu кралевьствомь ни и мегю ними никоа свада. М. 108. село оу жоупѣ или междоу жоупами. З. 34.

междоусобьнь, internus: видѣ кралевьство ми насилию на людехь прѣсветыю богородице одь окольныхь и междоусобныхь чловѣкь. М. 566. погрјешка междоусобьные рати. Г. XI. 141.

мецалинь, mezalinus (П. б. 173), срл. medalla, фр. maille, мали новац дубровачки: мецалина шесть перьперь. П. б. 50. 57. био је сребрн, 36 је мезалина ишло у унчу. П. б. 173.

мецдра, corticis pars interior: врьбовоу мѣздроу, еже есть подь коромь. Ш. lesek. 130.

мециньць, filius postremus. Ш. lesek. 77.

меѯить, име турско: оуби Юньковль Меѯит бега на влахе 1442. Л. 77.

мекькость, mollitia: ткания мегкости ради. Г. XI. 76.

мекькь, mollis: мекькая носешта. Д. 13.

мекьша, село које је цркви богородичиној у Архиљевици дао севастократор Дијан а потврдио цар Стефан: Мекша. М. 144.

мекынешь, забјелу у Слатини који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену ишла је међа оть Мекинеша. Г. XV. 283.

мелетие, хиландарац попь Мелетіе 1618. М. 560. —Калуђер у Милешеви 1621—3. Гильф. бос. 312.

мельникь, град који има и сада близу Сереза: ва гради Мелниць в Грьцнехь на Романию. М. 125.

меньуага, име мушко, гледај ломьприкь.

меньуетић, презиме властеоској породици дубровачкој: Динтрь, којега пишу и Динитри, 1253 висијар опћински, 1254 у изабраном вијећу. М. 39. 43. — Михаило 1333. М. 107. исти може бити да се помиње именом Михо. П. б. 22. — Други ће бити Михаило 1399—1419 изабрани властелин, а 1419 кнез, пишу га и Михаиль. М. 240. 259. П. 147. — Ламьпре, којему презиме пишу Миньуетикь 1340: Ламьпретеви. П. б. 47. — Юке, којему је презиме један пут написано Маньуетикь 1360—8. М. 168. 177. — Маринь 1378. М. 185. 187. — Паске између 1358 и 1376. М. 185. — Никола 1390—99 изабрани властелин. М. 215. 240. — Живко, пишу га и Живань и Живе 1405—42 изабрани властелин а 1411 кнез. М. 259. 419. 424. П. 109. — Андре, пишу га и Андрушко, изабрани властелин 1419—27. М. 287. 320. 347. — Никша 1442—62 изабрани властелин а 1462 кнез. М. 419. П. б. 117. — Дамьянь изабрани властелин 1442 —66, и кнез 1466. М. 419. 424. 431. П. б. 118. 128.

меропьхь, гледај мѣропьхь.

меркоурие, Mercurius, свети: якоже Меркоурие проньзи моучителя. Ст. 25. помни Меркурія. М. 244.

мерьноухь, властелин дубровачки Клименьто Мерьнухь у вељем вијећу 1253. М. 40.

мерьсилии, гледај Марьсилии.

меси, гледај мѣси.

месльковьци, Бистрици коју је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском ишла је међа на изворь Месльковце. М. 194. али у препису одакле је први пут и штампано стоји Млесльховице.

месо, caro: да им се продавать месо за динарь що иномоу за два. З. 34. pecudes ad cultrum destinatae: да нимь не намѣтую везь колие месо купити или браве или свиние или кралево или уне годѣ, раздѣ кьди се хоке кралево месо продати, да се зарухи по вьсему тьргу, да не продаю ни купую меса, до колѣ се кралево прода. М. 52. людьско месо долази мјесто човјека: да нитко не трьжи людсцѣми меси. П. 31. у два споменика.

месоядение, victus e carne: не бѣше до потопа месоядения. Г. X. 215.

мести, метоу, turbare: вь соуе метем се. Са. 3.

метати, projicere: ниткорь не брани метати. П. 115.

метежь, tumultus: вьсташе мнози метежи. Са. 13. метежь велїи. Д. 183.

метелиньскыи, неком господину метелинскому писаше дубровчани око 1400. П. 48.

метехати, *μετέχειν*, partem habere: казнац Димитар приложи своје село цркви тако да се он и његова жена до живота свога тѣмьзи селомь храныи, а по животѣ юговѣ да юсть цркви сь всакимь оутврьждениюмь; и ако се югова жена омоужи по юговѣ смрьти, да не метеха сь онѣмьзи селомь; ако ли се не омоужи, да има храноу оть цркве, а цркы да дрьжи село. М. 112. до нихь живота да не метеха игоумьнь онѣмьзи селомь ни црьковию. Г. XV. 285. властелинь и вьсакы, кои се обрѣте подложивь црьковь свою подь дроугоу црьковь, векие томь црьквомь да не метехаа. З. 49. иста наредба гласи на другом мјесту: властелинь, кои се обрѣщеть

подложивь свою црьковь подь дроугоу црьковь, веке да не обладаеть црьковїю тою. З. 33.

метехь, regio, cf. метохь: ѡд града которскога и ѡд негова метеха. М. 463. са всими своими метехи и котари. М. 486.

метили, село које је цар Лазар дао Раваници: Метилїи. М. 196. било је између Кучајине и Мораве.

метилиевиќь, властелин дубровачки Никша Метилиевиќь 1411. П. 101. 103. 107.

метноути, ponere: метнѹше главѹ ва коновь. Г. X. 252.

мето, гледај Бенешиќь.

методије, први игуман у Хиландару за Стефана Немање Меѳодије. Ст. 14. 16. Са. 9. 12. М. 8.

метохиискы и, што припада метохији: како ѥсть законь людемь метохиискымь оу работахь црьковнихь и оу работахь краливьства ми. М. 111.

метохиꙗ, terra monasterio subjecta, *μετόχιον*: сиѥ (приложене земље) да боудоуть метохиѥ свете богородице млѣтьске црькве. за сиѥ метохиѥ никоире vлокѣвь да не има печали разьвѣ ѡпать, кто ѥ оу мѣстѣ томь. М. 10. да не поработшено бѫдеть сїе светоѥ мѣсто, и не конимь ѫзрокомь ѫстворѣть ю метохїю архїепискѫпи. М. 18. иже соуть вьноутрь и изьвнь монастыриа и вь запоустѣвьшиихь метохиахь ѡбновлениꙗ и виноградныꙗ насажденииꙗ. М. 79. записѫеть царьство ми матери божиеи архїлевьскои метохїю сїю: село Подьлешане. М. 143. метохиꙗ хиландарска да ѥсть свободна ѡть тогаи данька. М. 223. метохи хиландарскои. М. 223. из мѣтохые тези црькве. З. 30. кто се ѡбрѣте изьгнавь метохїю на нероишиноу, да се распе. З. 32.

метохь, гледај метохиꙗ: да ѥсть метохь светиѥ богородице хиланьдарьске. М. 64. ꙗкоже лѣпо и подобьно светынимь црькваль своѥ правине и метохы дрьжати. М. 112. метоси ѡтети. М. 265. метохь манастирищь света богородица. Г. XI. 134. cf. метехь.

мехемедь, име турско које пишу и Моухамедь,

Махьметь, Махеметь, Мехеметь, Мехометь, Мехьмедь, Мехьметь: заклинамь се в нашего пророка Мехемеда. М. 524. — Цар турски Мехемедь 1470—2. М. 511. 514. 515. — Човјек војводе Аиз̧ь бега 1470. М. 512.

мехеметь, гледај Мехемедь: цар турски Мехеметь отац Мурата II. М. 362.

мехись, некакав камен: купа ѡдь камена мехись ѡкована. П. б. 102.

мехометь, гледај Мехеметь: Мехометь. М. 301.

мехьмедовь, *τοῦ* Мехьмедь: сынь мехмедовь. Л. 88.

мехьмедь, гледај Мехемедь: цар турски Мехмедь 1471. М. 515. Мехмедь, сынь моуратовь (Мурата II и још један Мурата III). Л. 88. прїими царь Мехмедь Цариградь 1455. Л. 78. 79. царь Мехмедь Уалапїа 1459. Л. 80. 81. Мехмедь сынь ибрахимовь, оцари се 1648. Л. 88. поиде царь Мехмедь на Леха 1672. Л. 85. — Мехмед бег Юхїпашинкь 1537. М. 553. 554. 555.

мехьметовь, *τοῦ* Мехьметь: лѣтѡ мехьметово 860. М. 475.

мехьметь, гледај Мехемедь: лѣта Мехьмета 860. М. 476. султань Мехметдь 1453. М. 460. царь Мехметь Уалапїа прими Ноко Брьдо 1455. Л. 78. оумрѣ царь Мехметь 1481. Л. 82. Мехметь паша. Л. 81. оуби Мехметь бегь Влада воеводоу на власехь 1513. Л. 82. Мехметъ бегь Юхибашиѣь 1536. М. 553.

меуин хлѣбь, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Меуи Хлѣбь. Г. XV. 280.

меуина, Алтину је ишла међа оу Меуиноу. М. 94.

меуить, у Турака црква: оуз̧еше тоурци цьрковь ск. Димитрїа оу Солоуноу и оучинише меуить. Л. 82.

меуиа стѣна, међа је земљама цркве трескавачке ишла на Меуию Стѣноу близу Бутина. Г. XIII. 371. Мецию Стѣноу. Г. XI. 134.

мештарьство, (мјесто старијега мештрьство) magisterium: колико є раз̧оумыти ѡть тога мештрьства (писарскога). М. 253.

мештрь, magister: мешра Кристофора лѣкара. П. б. 36. мешьтра. П. б. 34. мешра Степана. П. б. 43.

меꙉа, terminus: Пологa ωба сь мегами своими. Ст. 8. црьковна мега. М. 12. мега моу, како оутиче Рибникь в Дрин. М. 61. тоу мегю оутеса севасть. М. 61. старомь мегомь. М. 95. село Добра Рѣка сь ꙁаселькн и сь вьсѣми мегами. М. 96. ꙁа мегѥ селскые. З. 36. иꙁнаидоше мегѥ и синоре. М. 126. Цокотина с меꙉами. М. 197. сь всѣми меꙉами и правѣми котари. М. 301. до мее. М. 218. до мене. М. 449. cf. межда.

меꙉоу, inter, cum instr.: ако се коѣ крамола учини мегу нами. М. 23. кои дльгь буде меꙉу моими лудьми и меꙉу дубровьчани. М. 45. мегю Плакомь и Коудимломь коимь Коꙁнега Хрьбьта. М. 95. срьчаньство, ко-ѥсть медю нами. М. 302. cum acc.: дѣломь кои греде мегю Штитарицоу и мегю Ωвьчарево. М. 94. на дѣль мегу ωбѣ Врьбнице. М. 198. да не смѣю takове рѣчи мегю приятелѥ уносити. П. 35. мею. М. 176. cf. междоу.

меꙉоурѣчиѥ, херцег је Стјепан 1461 писао дубровачким трговцима слободе на Меꙉурѣчью подь Самоборωмь. М. 485.

меꙉьникь, limes: Штитарици је ишла међа дѣломь кои спада мимω Власѣно Поле и ωноугѥ мегьника. М. 94. cf. Медьникь.

меꙉьнь, terminalis: земља се селу Стријелцу простирала оу планиноу до гроба мегьнога. М. 92.

мигача, властелин дубровачки Бубана Мигача изабрани вијећник 1254. М. 43.

миговић, властеличић Јелене Сандаљевице Лаври Миговикь 1438. П. б. 95.

миклеоушь, Nicolaus: Миклеушь кефалиѧ ваклоньски 1368. М. 178.

микоулиновић, 1466 кнеꙁь Мароѥ Микулиновић као да бјеше дубровчанин, преко којега прими новце од опћине дубровачке херцег Владисав. М. 494.

микоулица, dem. Nicolaus, гледај Печенѣжић.

микоула, село које је деспот Јован дао манастиру Крушедолу. М. 541.

микь, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Микь. М. 12.

миладиновиђь, Ратко Миладиновикь 1411. П. 104.

миладиновь, село Стојановце и заселак Миладиновь даде цар Лазар Раваници. М. 197.

миладинь, име мушко, гледај Витиђь, Гоуделювиђь, Ранусгиђь.

милакь, име мушко, гледај Остоиђь.

миламь, ђакон (или ђак?), који је с Дамјаном штампао у Милешеви требник трошком игумна Данила 1545. Ш. јаhгЂ. 1829.

милатовиђь, властелин три краља босанска, Твртков, Дабишин и Остојин, од хумске земље, кнез а послије и војвода Влькашинь Милатовикь 1378—1400. М. 189. 226. 234. 237. 249. — Властелин краља Дабише кнез Грьгхрь Милатовиђь 1394—7. М. 224. П. б. 40. 41. — Властелин војводе Јурја Војисаљића ѡдь Пливе кнез Тврьтко Милатовиђь 1434. М. 379.

милать, име мушко, гледај Үоүүиђь.

милатько, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Милатко. Г. XV. 289.

милашиновь, селу је Ораховцу које је Гргур Вуковић дао Хиландару ишла међа на милашиновь стоуденьць. Г. XI. 142.

милашиђь, селу је Смрковама ишла међа ѡть Дунака в үело Милашика ниве. М. 199.

милашьковиђь, дубровчанин Добрашинь Милашковикь 1417. П. 136.

милє, име мушко: Милє бјеше један између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 290. — Гледај Оделиновиђь, Тоуклєковиђь.

милєта, име мушко, гледај Поповиђь.

милєцє, између људи у катуну Голубовцима које

цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Милєцє. Г. XV. 292.

милєша, међу људма које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници био је у Храстовици Милєша. М. 97.

милєшєва, гледај Милѣшєва.

милєшєвь, међа је катуну Гунцатима цркве арханђелове у Призрену ишла оу горьни кран милєшєвє барє. Г. XV. 291.

милєшь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше име Милєшь. Г. XV. 289. 290. 293. 294. 298.

милєѥ, манастир у Светој Гори: обрѣтє монастирь нѣкоди бывшє, рєкшє Милєє, вьвєдєнїє свєтыє богородицє. Са. 9. оу Милєѩхь. М. 6. вь Милєахь. Д. 51.

миликон, у војводе Хрвоја Миликон дијакь 1404. М. 252. — Гледај Дѣвичићь.

милица, жена цара Лазара: кнєгинꙗ Милица. М. 266. 568. П. б. 37. од племена Немањина, кћи кнеза Вратка или Вратислава. Л. 60. 62. 72. Г. X. 264. умрије 11 нов. 1405. М. 266. Л. 75. cf. Ѥвьдєнꙗ, Ѥфросинꙗ.

милиша, име мушко: кнез Милиша 1415 тражи у дубровчана заклон од Турака. П. 132.

милишинь, *τοῦ* Милиша: ѡ дохоткꙋ милишинꙋ писао је краљ Дабиша дубровчанима да га даду Милиши, коме као да је било презиме Вукосаљић. П. б. 38.

милишора, забјелу на Овчјем Пољу који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену ишла је међа на Ѩзкинє и на Милишора. Г. XV. 301.

милишть, међе планинама катуна Драгољеваца ишле су надь Милищь катоунь. Г. XV. 300.

милобратићь, властелин Стефана бана босанскога Прѣбисавь Милобратикь 1332. М. 102.

милобрать, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше тако име. М. 12.

милованиѥ, miseratio: прїимѣтє ѡть милованїа слъ-

ѕы. Г. XI. 114. — donatio: милованїє више реченно. М. 542. cf. милость.

милокановь, селима између Кучајине и Мораве која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на милокановь крьсть. М. 197.

миловань, међу људма које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду мађупци био је у Комаранима Миловань. М. 97. тако је било име и једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 293.

миловати, miserere: милоуіи падшии родь чловѣчьскыи. Ст. 1. милоуи, спасе, своѭ тварь. Ст. 10. игоумен милоує босоты ради пѣша шьствовати. Д. 31.

миловић, властелин дубровачки Живко Миловикь 1411—21. П. 105. 106. 153.

миловьунић, Бранко Миловунікь 1442 као да бјеше дубровчанин. П. б. 106.

милодражь, мјесто у држави краља босанскога Твртка Твртковића: на Милодражи. М. 318.

милопотамь, мјесто у Светој Гори. Д. 28.

милопоусти, село које је цар Стефан дао епископији призренској: Милопоусти, Милопоусте. Г. XV. 269. 309.

милорадовић, човјек кнеза Петра Павловића Стѣпань Милорадовикь. П. 134.

милорадь, име мушко, гледај Радеуніћ.

милосавь, име мушко, гледај Браншиќь. cf. Милославь.

милосалић, кнеза Павла Радиновића дијакь Радосавь Милосалиќь 1397. М. 229. — Дубровчанин Маринкуе Милосаликь и брат му Ратко 1404: що наиде имания Мариньуета Милосаликїа. П. 49.

милославь, тако бјеше име једном између људи у Сливовој које је краљ Милутин дао Грачаници. М. 563. и још једном којега исти краљ даде истој цркви. М. 564. између људи које је краљ Стефан Де-

чански писао Дечанима да буду мађупци један бјеше у Комаранима Милославь. М. 97. — Гледај Мьглинь. cf. Милосавь.

милосрьдие, misericordia: по милосрьдью его. М. 5. яви ѿ мнѣ великоие милосрьдие свою. М. 90. benignitas: донде кральствѹ ми поклисарь града Дѹбровника са всакою любьвью и милосрьдьемь. М. 254. прѣмисмо с милосрьдьемь господина Радосака себе ꙁа брата. М. 343.

милосрьдовати, misereri: милосрьдовавь ѿ мнѣ. Ст. 5. са се: милосрьдовавши се и сьꙁидахь храмь. М. 110.

милосрьдь, misericors: богь милосрьдь ѿ нась боудеть. Д. 81.

милосрьдьнь, misericors: милосрьдное сьнитие на ꙁемлю. М. 86. приꙁрѣви на ме милосрьднимь си ѡкомь. М. 110. benignus: да бѹде милосрьдьнь (краљ) Дѹбровникѹ. М. 241. милосрьдно примамо ѡпьћинѹ града Дѹбровьника ꙁа наше прѣтели. М. 254. много милосрьдно ꙁахвалюемо. П. 5. погрјешка милосрьдие рѣчи. П. 165.

милосрьдьчьнь, benignus: милосрьдчно писание. П. 94. само ту.

милостивь, misericors: блаженїи милостиви. Са. 8. милостива ѹбо и милостива господа рождьшии. М. 58. benignus: слишавше милостиво негове прошне. М. 226. ѹчинихь правоѡ милостивѡ и любовноѡ братство са всоѡмь ѡпкинѡмь града Дѹбровника. М. 368. едноѡсрьдноѡ братство и милостивѹ любавь. М. 454.

милостивьнь, benignus: милостивноую любовь. Д. 130. веле милостивномѹ его приꙁрению. М. 205. любещимь юго теплѣ и милостивнѣ сѹщьства своюго отьчьство обеща. М. 194.

милость, gratia: по неиꙁьмѣрьнѣи милости дарова нашимь прадѣдомь ѡбладати сиюв ꙁемловь срьбьсковь. М. 4. по милости божиеи вѣньчанны краль. М. 10. божиею милостию арьхиепискѹпь. М. 19. 76. по милости божиеи юрьмонахь. М. 84. милостию божиѡмь ми кнеꙁь ѡбраани и властеле и сва ѡпћина града Дѹбровника. М. 499. ми-

лостию божиѡм живымо, колико ѥ вола божиꙗ. М. 518. да не боудеть оу милости. М. 14. ȣвидѣсмо нескровиȣ вашȣ милость к наамь. П. 7. беꙁь нѣдне милости почеше стрѣлꙗть. П. 38. по доброи любьви и милости. М. 292. ако ѥ милость господина воѥводе. М. 415. како то ваша милость наамь пише. П. 2. що годе ȣꙁговоре ѡдь наше стране вашои милости, да имь вѣрȣете. М. 536. што се чини милошћу: милость створи господство ми доубровьчькимь тръжникомь, да ходе по моѥи ꙁемли свободно. М. 16. сию милость имь да краль, да сȣ на ꙁаконѣ, що имь ѥ даль господинь ми ѿтьць. М. 51. по томе и кад се коме даде што милошћу: тоу милость сьтвори кралевьство ми домоу светыѥ богородице. М. 68. и сама књига којом се учини коме така милост: сию имь кралевьство ми ꙁаписа милость на Дани. М. 85. сьтвори имь милость и ꙁаписаниѥ кралевьство ми. М. 108. сию милость прѣрѣчи господинь краль подь Серѡмь. М. 118. дароваxь сиюꙁи милость. М. 159. иꙁволи царьство ми даровати и ꙁаписати сиꙁи хрисоѡвоуль и милость. М. 161. сию милость кралювьство ми ȣчини, да стои ȣ Дȣбровникȣ, а дрȣга такагере ȣ кȣкоу кралювьства ми. М. 181. аще кто дасть милость царевоу. З. 35. 39. милость да се не потвори. З. 44. писа се сиꙗ милость повеленѥмь господина Влька ȣ Прищине. М. 209. cf. милостьникь.

милостьникь, ко има милост од владаоца ради што у име његово: иконома и еклисиарха и всакога владальца (манастиру арханђелову у Призрену) да не ставии царь ни милостникь царевь, раꙁвѣ игоумнь, ꙁговарꙗѥ се ꙁ братиꙗми. Г. XV. 306. по том и свједок да је коме учињена милость, јер је учињена преко њега: аще кто иꙁнесеть милостноу книгоу, или рече: милостника имамь, оу тоиꙁи книꙁѣ и оу томꙁи милостникоу нищо да нѣсть. З. 35. они се именују у књизи којом се чини милост, али не у свакој, а така их ваља да није ни имала; именује их се у таким књигама на број по 1—4, а бивали су протостијари, логотети, војводе, челници, жупани а и само

властела, и сами су синови Вука Бранковића таки милосници у очиној повељи; у повељама у којима се именују милосници дају се слободе, утврђује се пријатељство између једне државе и друге, и потврђује се да ко рукујући царином није остао дужан. М. 154. 181. 184. 203. 204. 207. 209. 228. 269. 272. 355. 436. 437. П. б. 27. 44. краљ Стефан Дечански шаљући к дубровчанима кнеза Бистета да прими доходак његов пише им да им шаље своѥга ѵнѵтрьнѥга милостника ѵкѵѥ своје. П. б. 9. на овом најстаријем мјесту с којим се врло слаже први примјер чини ми се јасно да се за то тако зове што је имао милост да ради у име краљево.

милостьнь, benignus: напрѣда и болѥ хоће любѣти и милоснѣѥ ѵкрѣпити. М. 210. милоѡсного веҁера. М. 545. literae continentes τὴν милость: кто изнесеть милостноѵ книгоѵ. З. 35. 39. о книгахь милостныхь. З. 44. изь ѥдного листа милостнога (у којем се потврђује једном да није остао ништа дужан). П. б. 44. листь милостни. П. 149.

милостынıа, stips: милостынѥ да не ѡставлıають ваю. Са. 4. велнкы вь милостинıахь. М. 84. да се днели милосьтина. М. 416.

милошевь, τοῦ Милошь: селу је Ријечанима ишла међа ҁа милошеке коѵкѥ. Г. XV. 278.

милошта, gratia: не хотеће да толикаи любавь, милоща и складь на мане донде. М. 445. ѵчини правдѵ и милощѵ. М. 448. ни по милощи ни ҁа страхь. П. б. 105.

милошь, краља Стефана Дечанскога ставилаць Милошь 1333. М. 104. — Између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бијеше једном тако име. Г. XV. 297. — Властелин цара Лазара у народу презименом Обилић: беше некто благородань ѕело и великомѵ кнеҁѵ Лаҁарѵ верань сїи, именемь Милошь. Г. X. 270. — На крају XIV вијека чельникь Милошь. П. б. 25. — Гледај Братославлић, Вькасић, Марьковић, Прибиславлић, Радославић, Рашьковић, Толѥновић.

милоѥ, име мушко: отац Прибисаву дијакоу војводе Сандаља попь Милоѥ. П. б. 91. гдје гријешком стоји а мјесто о. — Поглавар свештенички у Босни дѣдь Милоѥ 1446. М. 440.

милоѥвић, међу људма које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду мађупци био је у Комаранима Радетько Милоѥвикь. М. 97.

милоѥвьци, заселак Криљеву. М. 570.

милоунь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 294.

милоутиноко поконште, селу је Српцима у Пеку које цар Лазар даде Раваници ишла међа на Милютиноко Поконще. С. Л. 1847. IV. 53.

милоутинь, син краља Уроша I, краљ Милоутинь. Г. XI. 44. Л. 52. 60. 61. 62. 69. 70. 71. краљем се писао Стефань Оурошь .в. cf. Стефань.

милоутовић, дубровчанин Вукота Милютовикь 1436. П. б. 93. гдје гријешком стоји Вокота.

милоуть, име мушко, гледај Прибисалић.

милоушић, подвисочанин Добрашинь Милушикь 1423. П. 173.

миль, gratus: милоую оутѣхоу. Са. 8. мила соуть села твоя, господи. М. 65. мили мои господине. М. 244. молю и мил се дѣю. Д. 119.

миль, име мушко, гледај Рожетић.

мильбрать, име мушко, гледај Остоић.

мильгость, име мушко: међу људма које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду мађупци један је био у Комаранима Мильгость. М. 97.

милько, у Словињу између људи које је Душан дао Хиландару једном бјеше име Милько. М. 123.

мильковић, између људи у Словињу што их је Душан дао Хиландару један бјеше Дабижив Мильковикь. М. 123. — За деспота Стефана Високога трговац у Ваљеву Гюра Милковикь. П. 108. 109.

мильковсовнќь, Прибно (Прьбно) Мнокоусовикь 1442. П. б. 106.

мильковсовь, *тоῦ* Милькоусь: Калоюнь, милкоусовь брать, виноградь милкоусовь. Г. XV. 305.

милькоусь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Милькоусь. Г. XV. 289.

мильтошь, име мушко које пишу и Мнотошь: деспота Стефана Високога војвода Милтошь 1405. М. 269. — Гледај Богьуниновиќь, Цоурнќь.

мильтєнинќь, властелин краља босанскога кнез Стипань Мнотининќь 1419. М. 294.

мильтєновьць, селу је Урьниловьцоу манастира Раванице ишла међа междоу Порѣдатє и Мнотєносць (гдје мислим да је с погрјешка у преписивању). С. Л. 1847. IV. 54.

мильтєнь, име мушко које пишу и Мнотєнь, гледај Дражиковиќь, Хрелиќь. Погрјешка мислим да је Милитєнь, мјесто Мильтєнь жупан XIV вијека. П. б. 15. између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Милтєнь. Г. XV. 290.

мильць, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Милць. М. 12. — Краља Дабише капеланъ Милаць 1392. П. б. 34. 35. — Гледај Храниславиќь. погрјешка мислим да је Мильча мјесто Мильца. П. б. 25. и ту као да се мисли исти Хранисаљић.

мильчевь, *тоῦ* Мильць: милчева кошарища. Г. XV. 282.

мильчинь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 292. — Гледај Мрькаль.

мильша, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Милша. Г. XV. 297. — Гледај Радокалиќь.

мильшинь, *тоῦ* Мильша: милшина селища. Г. XV. 276.

мильшиќь, властелин војводе Радича Будисавь

Милъшинкъ 1399—1401. П. 24. 34. на првом мјесту без презимена.

милѣка, име мушко: човјек војводе Радича 1399. П. 24. сумњам да је добро преписано.

милѣновићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше **Богославь Милѣновикь.** Г. XV. 299. — Дубровчанин **Богдань Милѣновикь** и браћа му **Божитко** и **Влахота** 1414—5. П. б. 61. 63. 64: **Милѥновикѥ.**

милѣнь, тако бјеше име једном од људи који с допуштењем краља Стефана потоњега цара од своје воље присташе да буду отроци цркви богородичиној у Липљању дарованој пиргу хиландарском. М. 123. и једном између људи које исти цар даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 297.

милѣшева, мјесто у жупи **Урьнои Стѣне**, гдје је сазидао цркву и манастир краљ Владисав и у њу пренио кости св. Саве из Трнова, за то се назива и **монастирь светаго Савы**, празник јој је спасов дан: **Милѣшева.** М. 72. **вь Милѣшеве.** М. 334. **Милѥшева.** М. 72. 561. Д. 178. Л. 51. 60. 70. 80. 85. Гильф. бос. 311. **вь Милѣшевы.** В. прим. 14. **вь Милѥшеви.** В. дан. I. 33. **Мылѥшева.** Д. 215. 217. и сада је у Херцеговини.

милѣшевьскын, *τῆς* **Милѣшева: монастирꙋ милѣшевскомоу.** М. 334. **игоумень милѥшевскын.** Л. 55. **митрополить милѥшевски** 1446. П. б 128.

милѥ, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 294. 299. — По заповијести **воеводѣ Милѥ** (ако је добро прочитано) грађена је црква арханђелу Михаилу у манастиру Довољи 1591. Гильф. бос. 333.

милѥкь, између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници један бјеше у Врмошти **Милѥкь.** М. 97.

милѥнь, Гргура и Ђурђа Бранковића **чельникь Милѥнь** 1405. М. 272. још на једном мјесту може бити

исти, гдје му се и за оца покојнога каже да је био Милюнь. П. 77.

милюнь, име мушко, гледај Доброєвићь.

мимилотићь, дубровчанин Живько Мимилотићь у другој половини XIV вијека. П. б. 26. може бити погрјешка мјесто Милокићь, којега види.

мимо, praeter: кои кȣпци гредȣ мимо Брьсково. М. 53. кои дѣль спада мимо Власѣно Поле. М. 94. не могыи иꙁити мимо ѡтьчьствиѥ моѥ. Ст. 29. никто да се не приꙁива на дворь царевь мимо ѡбласть царева соудїе. З. 48. да га не има ни може мимо ѡнаи дань потаꙗти. М. 458. да продаде до мѣсець, ѥрь имь се мимо то не кє дати продавати. П. 110. ȣфанье кое ѥ вьꙁда имаѡ ка градȣ Дȣбровьникȣ мимо ине све градове. М. 496. мимо Дȣбровникь болѥга приꙗтелꙗ ваша любовь не има. П. 21. мјесто ове ријечи мислим да је погрјешка момо. М. 326.

мимоводити, praeterducere: ѡвȣдье мимо Дȣбровникь мимоводе ихь. П. 10.

мимоити, praeterire: мимоидохь. Ст. 23.

мимонести, praeterferre: ако растовари ȣ Брьсковѣ, да плати царинȣ; ако ли мимонесе, да где прода, тȣ и царинȣ да плати. М. 52.

мимотешти, -текоу, praetercurrere: лѣтȣ мимотекȣщомȣ. В. дан. I. 8.

мимоходити, praeterire: вса мимоходеть. М. 122. како мльче мимоходиши нась. Г. XI. 116.

мимошьдь, partic. praet. act. I, којим се накнађа та форма глаголу мимоити: мимошьдь Ієрїхонь. Д. 189. мимошьдьшоу ми тоу .и. лѣть. Са. 12.

миновати, transire: трьговци кои минȣю ȣ срьблѥ на Даню. М. 203. да могȣ миновати (сь) своимь благомь по нашемь рȣсагȣ. М. 471. минȣюки по морȣ. П. 60.

миноути, transire: гьдѣ си кьто хоке крѣкати, годѣ си кто мине. М. 2. коꙗ конска ѡть тоудоу мине. З. 43. да минȣ прѣко мора. П. 28. чекамо цара иꙁь Бнетакь да мине ȣ Цариградь. П. 46. кои би се ꙁгодилоѡ прѣко нашега рȣ-

сагa минути. М. 467. миноувьшоу врѣмени многоу. М. 5. томузи ѥ минуло годище. П. 89. минутога годища. М. 380. ʒа сва врѣмена минуħа. М. 441.

миньчетиħь, гледај Меньчетиħь.

мно- гледај мнль-

мирадь, име мушко, гледај Драгобратиħь.

миралиѥ, властелин господина Мркше Миралиѥ 1405. П. 71. 73.

мираниnь, saecularis: самодрьжца мирaнина. Д. 121. мираниnь. Г. XI. 89.

мирашькыи, Гадимљи је ишла међа на доль мегю Цръниломь и мегю мирашкомь ʒемломь. М. 182. и сада има до Гадимље село Мираш. Hahn, reise 161.

мире, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Мире. Г. XV. 290.

миро, *μύρον*, unguentum: искипѣваѥ миро. Ст. 20. ракоу источивьшоую мγро. М. 125.

мнробогатьнь, mundum ditans: ѡба скровищи мнробогатьнѣи, ѡбогативьша мирь светїимь крьщенїемь и божьствьнимь оучениѥмь. Д. у Ш. lesek. 124.

мирокати, quiescere: нась мирокати оставль. Г. XI. 72.

мирокрѣниѥ, unguenti bullitus: гробь мγрокрѣнїемь вьсоудоу испльнѥемь. Д. 72.

мнродрьжитель, mundi imperium obtinens: не погоуби доуше моѥѥ сь мнродрьжители вѣка сего. Ст. 11. тобою благонарѡчити бывше мнродрьжителѥ быхѡмь. Д. 41.

мнродрьжьць, mundi imperium obtinens: пронорлываго мнродрьжьца. М. 110.

мнроиʒлитиѥ, effusio unguenti: мγроиʒлитиемь оудики. Д. 81.

мнропроʒебательнь, pullulans unguentum: сїа ѡть соухаго кара мγропроʒебателна сьтвори. Д. 88.

миросака, село између Мораве и Кучајине које је цар Лазар дао Раваници. М. 196.

миросавь, човјек војводе Ђурђа и кнеза Вуки-

ћа Миросавь 1405—7. П. 61. 88. — Гледај Богьунићь, Богьунићь, Борьунићь, Прибисалићь. cf. Мирославь.

мирославь, брат Стефана Немање кнеҙь Мирославь 1186—90. М. 1. 2. — Краља Милутина каҙньць Мирославь и други властелин свештеник дѣдь Мирославь 1305—7. М. 69. — Између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 292. 309. cf. Миросавь.

мирославићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Берислвь Мирославикь. Г. XV. 298.

миротоүникь, unguentum fundens: мүротоүникыи гробь. Д. 116. мүротоүникїє мошти. Д. 217.

миротоүьць, unguentum fundens: Сүмеѡна, новаго мүротоүьца. Ст. 30. просвѣтителѧ срьбьскаго и новаго миротоүьца. М. 89. иже бысть новыи мүрѡтоүьць ҙемли срьбьскои. М. 142. Л. 51.

мироҳьна, Матије Нинослава великога бана босанскога пехарьникь Мироҳьна 1240. М. 28. — Између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Мироҳьна. Г. XV. 294.

мирошевићь, човјек госпође Владе Гоѧкь Мирошевикь 1399. П. 20.

мирошь, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи тројици бјеше тако име. М. 12. 13.

мирою, између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима да буду мађупци једном у Комаранима бјеше тако име. М. 97. — Гледај Срьдановићь.

мироуєвь, селу је Ријечанима ишла међа прѣко мироуєва лаҙа. Г. XV. 278.

мирь, mundus: доүшоү порабощающаго мира иҙбѣгь. М. 3.

мирь, pax: мирь и тихость вьсьприємьшоү владичьствоү моемоү. М. 4. да имаю мирь сь вами. М. 24. да не створить мирь беҙь нась сь Ѹрошемь. М. 36. до колѣ царь стои в клетвѣ и в мирѣ ҙ градомь Дубровьникомь. М. 44.

семꙋѕи мирꙋ не ꙋреуе кралевьство ми ꙋрока, докле хоће быти, нь ако ми не сьгрѣше, и до живота моега, да си имаю сиѕи мирь. М. 55. сложихь мирь с тꙋрьци. М. 223. ѥда бисте мирь ш нимь ꙋчинили. П. 51. не ѡсталꙗю ихь с миромь стати. П. 55. богооугодно поживь сь миромь почи. Л. 63. погрјешка миерь. М. 327.

мирь, murus: ѡдрие цркве конавлѡскꙋ, и не ѡстави ꙋ нои него мире. М. 443.

мирько, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један бјеше у Чабићу Мирько. М. 97. — Краља босанскога капеланъ дꙋмь Мирко 1388. П. б. 31. — Кнез Мирко у Босни 1403, којему сина заробише Турци. П. 46. — Гледај Радоєвићь.

мирьковићь, властелин босански кнез Катнићь Мирковићь, којему презиме на једном мјесту пише Мѣрьковићь, 1405—20. М. 256. 283. 294. 305. — Човјек кнеза Николе Јурјевића Влькосавь Мирьковићь 1426. П. б. 83.

мирьникь, pacificus: мирници се кажоуште. Д. 182.

мирьнь, pacificus: поуть мирьнь. Са. 5. мирно живоуштимь. М. 136. да бꙋде миранъ и единанъ синѡмь с моимь а своиюмь братомь. М. 461. словесы мирными кь нюмоу нарекова. Л. 62. quietus, tutus: можешь бити миранъ главомь своиѡмь. М. 500.

мирьскыи, mundi: не вьѕираи красоть мирьскыхь. Ст. 11. saecularis: инокымь и мирскымь. Д. 177.

мирьць, мјесто које је било у жупи Грбљу и цар га Стефан дао општини которској: Мирацъ. М. 151. има и сада близу Котора у Црној Гори на граници.

мирьча, гледај Мирьче.

мирьче, -ете, војвода влашки Мирьче 1394, пишу га и Мирьча и Мирьчета. Л. 63. 74. умрије 1419. Л. 76. — Другога Мирьчю поставише Турци Власима за војводу 1442. Л. 77.

мирьчета, гледај Мирьче.

мирѣновь, *τοῦ* Мирѣнь: Влаѡ, мирѣновь ѕеть. М. 63.

мирѣнь, између влаха које је краљ Милутин дао Хиландару једном бјеше име Мирѣнь. М. 59.

миснинополитовь, црква је трескавачка имала миснинополитовь панагирь. Г. XII. 133.

миснинополить, црква је трескавачка имала њиву купљену ѡть Міснинополита. Г. XI. 132. XIII. 375.

мисирь, Aegyptus, гријешком каже љетописац да је град: градь Мисирь сирѣчь Єгипть. Л. 83.

мисоурь, patina: налїавь мисоурь пльнь. Ш. lesek. 130.

митровь, Demetrii: рокь житоу, да се оуспа, на митровь дьнь. З. 50.

митрополитовь, metropolitae: до хрїсоводла митрополитова. Г. XV. 272.

митрополить, metropolita: митрополить солунски за св. Саве. Д. 77. у српским се земљама први пут помиње 1349, и то више њих: сь всѣми митрополити и епискѡпыи. М. 143. митрополитїе и епископи по мытоу да не поставлююць се. З. 30. кто ихь (оубогыхь) не оузьхранить ѡть митрополить или ѡть игоумень, да ѡтлоучить се ѡть сана. З. 31. црьковны людїе да соудеть се прѣдь своими митрополити и прѣдь епископи и игоумени. З. 32. да посилають митрополитїе калогюра по поповѣхь. З. 32. игоумьнь архаггеловь, митрополить срьскыи. Г. XV. 276. митрѡполить кирь Іѡаннь Ѯѡграфь. М. 182. митрополить мѣста тога (манастира ждријелскога). М. 214. Атанасије митрополить деспота Ђурђа. П. б. 96. митрополить Давидь. М. 497. 504. 506. то је милешевски 1466. П. б. 128. ѯетьскы, који бјеше и архїепископь 1485—94. М. 533. 538. митропѡлїть Маѯїмь сремски 1496. М. 541. новобрьдьскы 1612. М. 558. смедеревскыи 1616. В. дан. I. 26. херцеговьскыи 1639. Гильф. бос. 312. софийскыи за деспотице Анђелине. Л. 61. ерусалимски. П. б. 28. cf. митрополиꙗ.

митрополиꙗ, sedes metropolitae: ск. Николы храмь митрополїоу сазида Стефан Немања. Л. 51. оу Призрене митрополїи за краља Милутина. Л. 53. 70. Г. XV. 309. хво-

стьньска 1381. М. 200. ʒетьска на Цетињу постављена 1485. М. 531. сремска 1496. М. 541. ахильска. Л. 52. погрјешка ће бити призрѣньскоу митрополь. Л. 61. cf. митрополить.

митрь, Demetrius:. Митарь, гледај Кралиевић. cf. Дьмитрь.

миха, име мушко, гледај Гамо.

михаило, гледај Михаиль.

михаиловић, властелин војводе Радосава Павловића кнез Тврьтко Михаиловић 1423—32. М. 325. 341. 370.

михаиловь, Michaëlis: по смрти михаиловон, т. ј. Михаила Чавловића. П. б. 120.

михаиль, Michaël, cf. Михаило, Михоило, Михоиль, Михаль: арьхистратига Михаила. Ст. 10. архаггеле Михаиле. М. 166. cf. арьханьћель. — За краља Стефана Првовјенчанога вьста нѣкьто оть рода грьчьскаго, рода царьска сын, именемь Михаиль, вь странѣ драчьсцѣи. Ст. 24. — За времена св. Саве Михаиль, Касандріе епископь. Д. 77. — Цар бугарски Михаило Асен, гледај Асѣнь. — Кнез дубровачки прије 1253: Жанѣ Михаилѣ. М. 41. — Цар грчки Михаило Палеологь 1261. М. 48. — Син цара грчкога Андроника 1302. М. 66. 74. 79. — Цар бугарски Михаиль Шишьмановић, који погибе 1330 у боју са Србима. М. 100. Г. XI. 71. Л. 53. 61. 71. — Владика зетски Михаиль 1305—7. М. 69. — Митрополит јерусалимски око 1386. П. б. 28. 30. — Игуман манастира Благовјештенија на Морави 1632. В. дан. I. 21. — Гледај Абоговић, Аньћеловић, Бобалиевић, Дивьчић, Коуʒмић, Лоукаревић, Меньчетић, Растић, Свилаиевић, Силоћевић, Чавловић.

михалиць, dem. Михаль: око 1336 попь Михалиць вь Хтѣтовѣ. Г. XI. 135.

михаловић, гледај Михалиевић.

михаль, Michaël: међу људма које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима бјеше оу Пилотѣ Михаль, који је био дужан давати цркви на годину по .к. тисѣ-

кн свиле. М. 97. — Деспота Ђурђа великын уелникь Михаль 1445. М. 436. 437. — Гледај Николић, Силоа̑ђевић. cf. Михаиль.

михалевићь, 1435 умрије Радосавь Михалевикь, великы воевода. Л. 77. други га пише Михаловїћь. Г. X. 271.

михалевьць, село у Срijему: на Михалевцоу погибе Ћуприлић везир 1691. Л. 87.

михановићь, између људи у Сухогрлу што их краљ Милутин даде Хиландару један бјеше Гюра Михановикь. М. 123.

михо, ђур. Michaël: међу људма у Штипу што их је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а сњом Хиландару био је Михо, лꙗловь ꙁеть, и још један Михо, дипотинь ꙁеть. М. 62. — Међу људма које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше један Михо. Г. XV. 272. — Цара Лазара уелникь Михо 1387. М. 207. — Неки Михо дубровчанин, сестричић матковь и мароевь. П. б. 64. — Гледај Аньдретићь, Боуньућь, Коутиньућь, Боућићь, Дрьжићь, Меньуетићь, Проуглович, Сорьгоуевићь. cf. Михаиль.

михокићь, властелин цара српскога Трипе Михокикь Бякикь 1357. М. 156. cf. Боућићь. — Међу људма који по заповиjести царице Милице казиваше међу коњушку бјеше од Сврчина Богдань Михокикь. М. 264.

михоилићь, властелин дубровачки Пръвль Михоиликь у вељем виjећу 1253. М. 40.

михоило, Michaël: између људи које је краљ Милутин дао Грачаници један бјеше Михоило. М. 564. — Гледај Беньуоулић, Драгославић, Кьтоуньућь, Манцеревићь, Марькоушићь, Пѣженићь, Роꙁиновићь. cf. Михоиль.

михоиловићь, властелин дубровачки Лякарь Михоиловикь 1289. М. 55. 56. — Тврьтко Михоиловикь и брат му Богосавь у Конављу 1412. П. 110. 111.

михоиль, Michaël: на дань светого Михоила. М. 414. — Кнез дубровачки Жань Михоиль 1243. М. 30. — Гледај Пѣженићь, Силивѣстровићь. cf. Михоило, Михаиль.

михоиль, -лю, Michaëlis: ѡдь михоилю дьнє. М. 46. cf. михоль.

михоль, -лю, Michaëlis: ѡдь михолю дьнє. М. 20. ѡ михѡлю днєвѣ. П. 82.

михольцы, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 54.

михонић, селу Ораховцу које су синови Вука Бранковића дали Хиландару ишла је међа подь нивоу Михоника (које мислим да је погрјешка мјесто Михоника). Г. XI. 142.

михоуь, Michaël, гледај Боунић, Жамановић, Лоукаревић, Растић, Оутвнунић, Цръвић. два се дубровчанина тога имена помињу без презимена: посланик ка босанском краљу 1400. П. 28. посланик ка деспоту Стефану. П. 165. то име неколико пута мислим да је наштампано гријешком Михоњь. П. б. 61. 90. П. 71. 73. 160.

михоє, Michaël: међу људма које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници бјеше у Дечанима Михоє. М. 96. — Отац браће Михојевића, које види. М. 544. — Гледај Мицоило.

михоєвић, три брата Михоєвићи, кнєзь Бранло, Вукосавь и Богиша, који су дворили у воєводє Радосава Павловића. М. 544. исти се кнез Бранло помиње без презимена међу властелом војводе Радосава 1421—7. П. 156. М. 341. а помиње се и презименом Тезаловић. М. 544. био је још оцу војводе Радосава Павлу протовистијарь 1411. П. 106. најмлађи Богиша звао се и надимком Хвао. М. 544. — Дубровчанин Плоко Михојевић цариник војводе потоњега херцега Стјепана 1443, у самом споменику нема му презимена него је у запису италијанском. П. б. 103.

михьна, војвода влашки послије Радула: злоправны Мыхна. Г. XI. 128. оуби Димитрь Јакшикь Михноу воєводоу оу Сибинноу 1510. Л. 82. други вели Михаила. Л. 82.

мица, селу је Годињу ишла међа оу Мицу. М. 26.

миценовић, дубровчанин Лукша Миценовикь 1419. П. 146.

мицовић, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену Ѡрланьдоу Мицовикю са селом његовијем. Г. XV. 303.

мицонло, Михоје Мицонло бјеше судија негдје у дубровачком мјесту 1411. П. 103.

мичельць, мјесто у држави херцега Стјепана: Радое Чакловикь исьподь Мичеоца. П. б. 118.

мишановић, човјек херцега Хрвоја Ратко Мишановикь 1402—6. П. 39. 45. 59. 70. 84.

мише, -ета, Michaël hyp. гледај Ковалиевић.

мишетић, властелин дубровачки Влкьша Мишетикь и брат му Влахуша 1425. П. б. 82.

миши, мјесто у жупи хљеванској: изь Мишь. М. 248. номинативу нема потврде.

млава, у Србији вода која близу Пожаревца утјече у Дунаво: на Млави. М. 194. прѣдь Млавꙋ. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала и из којега је први пут штампано стоји на том мјесту прѣзь. као да је било и село Млава, које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском. М. 194.

младость, pueritia: кнезь Ивьниша не ротише за младоость. М. 376.

младоумьнь, puerilis animi: егоже младоумна прѣльстивь. Д. 79.

младошь, гледај Валеновић.

младь, tener: младѣишомоу сыноу. М. 48. младыи краль, гледај краль. изь млада, a tenero. М. 89. ѡть младінхь нокьтеи, ἐξ ὀνύχων. М. 331. младо лѣто, primus incipientis anni dies. П. б. 41. comp. младен. Л. 59. брата младиега. П. б. 113.

младьство, pueritia: егоже ѡть младьства вьзлюби. Г. XI. 129.

младѣновић, међу људма које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену бјеху Богдань

Младѣновикь и Дабижикь Младѣновикь. Г. XV. 298. 299. — Иванъ Младеновикь из сусједства дубровачкога 1444. П. б. 110.

младѣновь, *тоӣ* Младѣнь: ѡ погибѣли младѣнови, т. ј. Младена Павловића. П. 89.

младѣнь, краља Стефана Дечанскога војвода Младѣнь 1326. М. 85. унук тога Младена воѥводе бјеше Вук Бранковић. М. 223. — Око 1318 жупан Младень. П. б. 45. — У Призрену имаше Младѣнь Владоѥвикь цркву спасову коју са земљом њезином приложи цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену давши Младену замјену. Г. XV. 270. — Гледај Илинкь, Павловикь, Станьчикь.

младѣньць, infans: младѣнцоу соущоу. Са. 14. младенцоу. Са. 14. младенць вь ѥслехь. М. 58.

млака, lacuna: катуну Драгољевцима цркве арханђелове у Призрену бјеше међа по срѣдѣ кѥрь люлоке баре низь млакоу, . . . оу горнѥ чело млаке. Г. XV. 299. 300. и Суботици је ишла међа на млакоу кодь Мораке. М. 199. и Варашовцима ѕа црьнѫ млакѫ. С. Л. 1847. IV. 54.

млаке, планина села Јеленца: с планиномь Млакамн, . . по врьхоу над Млаке. Г. XV. 302. Крьстьцоу је ишла међа прѣко поути келнѥга на десно мегю Млаке и мегю Остражникь. Г. XV. 301.

млаСконикь, властелин дубровачки Тѫдрь Млаской икь 1404. П. 49.

млатьковикь, (ваља да Младьковикь) властелин краља босанскога Остоје кнез Вѫкашинь Млатьковикь, нети краљев. М. 273.

млачиште, селу је Радеши ишла међа оу денкова млачища. Г. XV. 281.

млачьнии, lacunae (ваља да је то): ѿть брода млачкога. Г. XV. 300.

млачьно, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, било је близу Призрена: село Млачно, выше Млачьна. Г. XV. 269. 272. 279. 309.

млетьчьскыи, гледај вьнетьчьскыи: млетачки доуждь. Л. 88.

млинарь, molitor: млинарь Жань. Г. XV. 288.

млини, село близу Дубровника, које има и сада, итал. Molini (Schem. rhac. 29): како дрьже горьре до Млинехь, а ѡдь Млинехь до Влашице. М. 38. в светога Илара в Млинѣхь. П. 101.

млиниште, locus aedificandae molae: с млинми и млиниши. М. 494.

млинь, mola: вз рѣкоу до млина. Г. XIII. 370. млини спасови (т. ј. цркве спасове у Призрену). Г. XV. 270. село с планиномь и с млини. М. 111. с виногради и с млинови. М. 191. издава приставоу ѡть млина .г. перпере. З. 38. биће погрјешка писарска млена. З. 50.

млогь, гледај многь: млозимь. М. 552.

млоковьчьскыи, селу је Рукомијама ишла међа на поуть млѡковачьскы. М. 199. С. Л. 1847. IV. 51.

мльва, tumultus: оустави мльвоу. Д. 16.

мльвити, tumultuari: мльвеште. Д. 16. не плачите ни мльвите. Д. 163.

мльниꙗ, fulgur: мльные и громы. Д. 155. ѡдежда твоꙗ мльниꙗ. Г. XV. 265.

мльнꙗни, село у жупи Хлијевну: Мльнѣне. М. 249.

мльчаливь, taciturnus: мльчаливѣ живоуштихь. Д. 7. мльчаливо сѣде. Д. 47. мльчаливааго житїа. Д. 119.

мльчальнь, taciturnus: вь мльчалнои келїи. Д. 117.

мльчальствовати, vitam taciturnam agere: вь поустыни мльчалствоующа. Д. 168.

мльчаниѥ, silentium: мльчанїю келїю. Д. 61.

млѣко, lac: ѡбою сьсцоу млѣко сьсаль ѥси. Ст. 2.

млѣть, острво близу Дубровника, Melita, Meleda: манастырю прѣчистыѥ богородице вь Млѣтѣ. М. 10. на Млѣтѣ. М. 71. за Млѣть. М. 148. cf. богородица. Басету Биволичићу и Трипету Буђићу даде цар Урош Млѣть.

млѣтьскыи, melitensis: метохиѥ свете богородице млѣтьске црькве. М. 10.

млѣчьнъ, lacteus: река млечьна. Г. X. 248.

млѣчьны, краљ је Стефан потоњи цар дао Хиландару са селом Словињем планиноу Млѣчны отдвыше Спринникь. М. 123.

млѣћани, селу је Чабићу ишла међа оу призрѣньскоу цѣстоу, коіа греде изь Трѣбьче, и поутемь до Млѣкіани, одь Млѣкіани прѣко до Трьна. М. 93.

минхь, monachus: кь минхом смѣреніе. Са. 1. отьцоу нашемоу Симеоноу минхоу. М. 3. поискавше минха. Д. 10. Григоріемь минхомь. Г. XI. 43. минхоу нѣкоемоу. Л. 59. минхь бываеть. Л. 63.

минишьскын, monachorum: минишьскомоу чиноу. Са. 5. Г. XV. 268. минишьскомоу образоу. М. 26.

многажди, } saepe: многажди спасень быхь. М. 334.
многашти, } многашти поуждаше и. Д. 76.

многоврѣменьнъ, diuturnus: многоврѣменнымь кьснѣніемь. Д. 117.

многовѣтвьнъ, ramosus: многовѣтвьно мѣсто. Г. XI. 69.

многогрѣшьнъ, multum peccans: многогрѣшны Стефань. М. 73.

многодьневьнъ, multorum dierum: многодьневно веселештим се. Д. 6. многодьневно оутѣшаемь. Д. 168. многодьневно оутѣшеніемь сьбраніе творешта. Д. 194.

многолѣтние, diuturnitas: многолѣтіе оть бога просеште емоу. Д. 143.

многолѣтьнъ, multorum annorum: многолѣтное вь благихь житие. М. 294.

многомесьнъ, carne abundans: многомесная трапеза. Д. 39.

многометежьнъ, tumultuosus: оубѣжати многометежнааго мира. Д. 7.

многомоужьство, copia hominum: многомоужьства воеводьствомь сіле. Д. 3.

многообразьнъ, multifarius: камыкы многообразиними. Ст. 29.

многооучить, multos oculos habens: аггели многооучити. Г. XV. 264. мнωгоωучита хероувїмь. М. 547.

многопиштню, ciborum abundantia: мнωгопиштїє и веселїє. Д. 5.

многоплодьнь, fecundus: мнωгоплωдно юсть мѣсто. Г. XI. 69.

многосвѣтль, valde lucidus: сь многосвѣтлыми свещеноднтельми. М. 561.

многосльзьнь, lacrimosus: многосльзьнїє истоучники оустанвишїи ωть оуїю ваю. Д. у Ш. Iesek. 123.

многострадальць, multis malis vexatus: многострадалче. М. 201.

многоцѣньнь, pretiosus: каменїа многоцѣньна. Са. 5. многоцѣнными дари. М. 221.

многоучисльнь, numerosus: многоучисльное злато. Д. 27.

многоуьстьнь, pretiosus: многоуьстные дары. М. 136. многоуьстны монастырь. Л. 58.

многошти, saepe: писали смо многощи. П. 137. само ту. cf. многашти.

многь, multus, copiosus, за број и величину: не оустрашаи се лица мьногыихь юзыкь. Ст. 28. врѣмени многоу. Са. 2. богь многыи вь штедрωтахь. Д. 87. многь вь милостиии. Л. 52. по мьнозѣи его милости. М. 4. книгами многами. М. 11. по лѣтѣхь мнозѣхь. М. 49. желаше ωть многаа врѣмене. М. 137. мнози ини властеле. М. 152. многе и многе рнечи. М. 464. сь силою мнωгою. Л. 53. мнωгь плачь. Л. 76. сь многою тисоуцюю кон. Л. 78. са многωм силиомь конскωмь. Л. 86. грѣши у многу. П. 163. ωдь многа и ωдь мала. П. б. 62. много се соли продака. М. 474. много ме поуьтише. М. 19. много молише. М. 375. много любимому. М. 143. много харьна. М. 239. много срьчанога. М. 240. много поуьтенимн. М. 242. много милостиво. М. 281. много славно. М. 297. 319. много драге. М. 319. много слатко. М. 319. много и много смерено захвалюємо. П. 26. с предлозима на и по, diu: на мнозѣ

показани выше. Л. 55. еже и бысть и не по мнозе. Л. 56. 64. по мнозѣ ихь посилаєть. Л. 63.

многышти, } saepe: посилаше многищи ка мни. М. 281.
многышть, } многищи писасмо. П. 22. 82. 142. многищь писасмо. П. 24.

множити, multiplicare: поусти мьножахоу юмоу. Ст. 3. мьноже оумноживь мольбы. Ст. 12. множити свакѹ прѣказань. М. 260. вѣра множит се. Д. 126.

множьство, multitudo: да испльнет се житнице множьством пшенице. Са. 5. приложивьшеѥ мьногаа мьножьства монастырю. М. 65. мьного мьножьство урьньць. М. 91. са множаством. Л. 83.

мока, гледај мольба: чѹвше подобне прошне и моке. М. 230. за мошбѹ и за любавь чинниххь нимь на волю. М. 377.

мокрѣшић, властелин дубровачки Пилипь Мокрѣшикь, име му пишу и Филипо, 1253 у вељем вијећу. М. 7. 40. — Други исте године у вељем вијећу Мокрѣшикь без имена. М. 40.

могорышь, vectigal quoddam (и у латинским се записима зове magarisium. М. 27. П. б. 38.): да нимь се (дубровчанима) царина не ѹземле ни ѡдь мала ни до велика, и могорыше хльмьске, и дань, что даєте за Рѣкоу и за затоньске винограде и за полнуке винограде, ѡдь тога вы освобага кралевьство ми. М. 19. праштаю нимь (дубровчанима) могорише, что сѹ давали ѡдь Жрьновнице. М. 27. приходи Толиша (к дубровчанима од војводе Сандаља) по могоришь. П. 82. да ми дасте (дубровчани војводи Сандаљу) могоришь, како ви ѥ господинь краль Тврьтко по скомь листѹ ѹписаль, да ми дасте по законѹ, каконо се ѥ вьзда даваль ѡ михѡлю днекѣ. П. 82. ѡдь могориша що нась стои. П. б. 32. даите мѹ могоришь, що є негокь доходакь. П. б. 38. свуда само онај што су га давали дубровчани.

могоутьство, fortitudo: могоутство и сїа вьзможе. Д. 13.

могыла, tumulus: селу је Коупѣльникоу ишла ме-

ђа оу теклиноу могилоу и мегю бѣле могиле. Г. XV. 288. селима у Мачви која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа код Дреновца на могиле. С. Л. 1847. IV. 54. и Ленитковцу је ишла међа на могїле. М. 199.

могылица, село цркве трескавачке: Могылица. Г. XI. 132. 134. 135. Г. XIII. 373. Могилица. Г. XIII. 372.

могыльница, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу могилницоу. Г. XV. 280.

могылꙗни, село цркве трескавачке: Могылѣни близь Роусець. Г. XIII. 374. то може бити садашње село „Могил“ близу Битоља. Hahn, reise 193.

модра глава, селу Црешьни бјеше заселак или међа Модра Глава. М. 570.

модричькыи, игуман модричкыи. Л. 55.

модрыи мѣль, модрии мѣльци, } селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Модрїи Мѣль, а селу је Ѥленьцоу исте цркве ишла међа до потока, кои греде изь Модрихь Мѣльць. Г. XV. 282. 303.

мозолићь, властелин војводе Радосава Павловића и род му кнез Вукашинь Мозолићь 1423—7. М. 325. 341.—Властелин краља босанскога Томаша Остојића, кнезь босаньски Радичь Мозолићь 1446—51. М. 440. 450.

мозькь, medulla: мозькь вьспоминанїемь издаше. Д. 116. cerebrum: вьзьмь лисици мозькь оть главе. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

мои, meus: ходе по моему владанию. М. 2. мому. М. М. 108. мога. М. 183. у момь владанию. М. 183. ма драга братиѥ. М. 247. узима к себи и зи, које види.

мои, мјесто мози, са не, noli: не моите ми зле динаре давать. П. б. 2. не моите инога учинити. М. 185. не мои намь записаниѥ прѣтворити. П. 8. не мои слушати. П. 114. молимо, не мои му зазрѣть. П. 150. cf. моћи.

моисеи, гледај Моисии.

моисеискыи, Moysis, more Moysis: не моисеискыи наоучивь. Ст. 26. мωусеискаго законоположенїа. Л. 63.

моисии, Moyses, cf. Моисеи: ꙗко Моуси. Д. 183. бого-

вндцоу Монсєю. Г. XI. 190. — Калуђер, којега је слао к Србима патријарах цариградски за времена цара Лазара. Г. XI. 164. — Ђакон, који је по заповијести Божидара Вуковића штампао у Млецима минеј избрани 1538. — У Дечане је доведена вода 1613 прн господарв хажї Мωυсєю. М. 558.

монстрь, дубровчанин Дьрагвнь Монстрь XII вијека. М. 7.

моныштра, неко мјесто у Босни: на Монцрѣ. П. б. 41. номинативу нема потврде. биће садашње село Моштра на Босни. Zeml. bos. 34.

мокраньскын, селу је Небрегову цркве трескавачке ишла међа в Соглє, до мокранскє мєгю. Г. XIII. 371. мокрѣньскоу мєждоу. Г. XI. 133. 134.

мокра полюна, село севастократора Дијана, које је цар Стефан на молбу Дијанову с другим селима његовим дао цркви богородичиној у Архиљевици, а послије царица Јевдокија све приложила Хиландару. М. 144. 191.

мокрнне, f. pl. село у жупи Драчевици, које је краљ мађарски Матија дао фратру Александру дубровчанину. М. 494. има и сада у Боци которској близу Новога.

мокрын доль, засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на Мокрын Доль. Г. XV. 286.

мокрѣньскын, гледај мокраньскын.

мокьшаньдию, по граду Фокшану тако се зове Влашка: 1608 плѣнн се слакна ʒємлю Мокьшандїа. В. дан. I. 6. поробыше татары влашкв ʒємлю Мокшаньдїю. В. дан. I. 31.

молнвьдоуʒа, мјесту је Ливади у Светој Гори ишла међа на камен, глаголємїн Молнвьдоуʒа. М. 127. 131.

молнтва, preces: молнтвоу нхь оуслншнть. М. 9. твонхь радн прѣчьстьныхь молнтвь. Са. 10. вашнхь радн свєтыхь молнтавь. М. 560.

молнтвєннкь, precans: свєтагѡ нгвмєна н братство ѡдаровахь ꙗко молнтвєнннкн єжє кь богв ѡ нашємв спа-

сенїю. М. 130. у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду и из којега је први пут штампано стоји мольбникы. cf. молитвьникь.

молитвовати, precari: мнѡго молитвовавь. Г. XI. 57.

молитвьникь, precans: молитвьника, кь богоу прѣдьстателꙗ. Д. 28. боуди милостивь молитвникь къ Христоу о стадѣ своемь. Г. XI. 118. ѡкрьстьны кнеѕы сь многоцѣнными дари молитвникы посилающе къ нимь, мирь имѣти молꙗхоу. Г. XI. 66.

молительница, precans femina: молительницоу предьлагаю прѣчистоую ти матерь. М. 9.

молити, precari: молоу те, послоушаи. Ст. 19. молꙋ кнеꙁа кашега, како б-и-мь рꙋкꙋ даль. М. 54. хотешимь молити бога ꙁа доушоу кралевьста ми. М. 80. молимо бога, да вамь ꙋкрѣпи кралѥвьство. П. 4. много ихь молисмо ѥда би хотѣль кои поки. П. 9. и са се: припадаѥ, молю ти се, господи. М. 9. молю се хѡтещимь быти по мне арьхїепискоупомь. М. 18.

молоуньть, острво код Витаљине којој је и припадало, Malonta: одь Цпьтата до Молꙋньта. М. 42. около, како е опьтекло море, до Молꙋньта. М. 218. до пристанища Молꙋньта. М. 218. с отокомь, кои пристои Виталини, на име Молꙋнать. М. 218.

мольба, preces: посла ѥго мольбоу ѡбиощьноую творити. Ст. 6. молбы вьсилааше кь прѣмилостивомоу владыцѣ. Са. 2. глаголющемь кь мнѣ сь молбою. М. 66. не хтѣше примити нашꙋ молбꙋ. П. 9. смисливьше нѥгѡве прошиѥ и мольбе. П. б. 39. нѣ ꙁа мольбꙋ нѣ ꙁа ꙁлато. М. 212. cf. мобa.

мольбьникь, precans: мольбникоу быти намь кь господоу. Д. 132. игоумена сь братїами ѡдаровахь ꙗкоже мольбникы кь богоу ѡ нашемоу спасенїю. М. 126.

мольбьнь, orationis: приносивѣ твоꙗ ѡть твоихь кь мольбьноую памѣть иаю. М. 11. мольбное посланиe. Д. 120. мольбные храми. Л. 58. вьспоменꙋше мольбиѣ господьствꙋ ми. М. 437.

мольдава, Moldavia: в Молдави. М. 556.

мольдавьскын, } Moldaviae: господарь ꙁемли мол-
мольдовьскын, } давской. М. 556. 557. Стефана моль-довского. Л. 81. 82. воеводоу молдѡвскаго. Л. 84.

молюнию, preces: не прѣꙁьрѣ молениѣ сьмлѣсканиѣ своего. М. 5. молюнинюмь твоимь приюхь благодѣть ѡть господа. М. 201. ваше молюнью. П. б. 81.

момоуша, село које је Стефан Немања дао Хиландару: Момоушоу. М. 6. било је у призренској области. М. 59. међа и њојзи и другим селима која су била с њом дана ишла је ѡдь села Трьнꙗ, које је припадало Студеници, на Горачинь Лоугь, ... на Чрьни Врьхь ... прѣко Топлоухе. М. 86. од исте је Момоуше ишла међа селу Медвѣдьцоу. Г. XV. 279.

момьчило, погыбѣ Момьчило 1361. Л. 74. Г. X. 270.

мональдо, име мушко, гледај Вигальти.

монастирь, monasterium: монастире. Ст 13. монастырю. Са. 2. великаго монастыра. М. 49. монастырю светыю богородице. М. 65. cf. манастирь.

монастирьскын, monasterii: близь сельь монастырьскынхь. М. 74. старѣшины монастирьскыю. М. 124.

монахичево, црква је трескавачка имала дворище монахичево. Г. XIII. 374. монахицево. Г. XI. 131.

монахи, гледај монахы.

монахиꙗ, monacha: Єvгенїа монахїа. Л. 62. 72.

монахь, monachus: Стѣфана монаха. М. 19.

монахы, monacha: Анастасїа монахы. Д. 39. Єфимиꙗ монахїи. М. 245. монахи Єvгюнина. М. 246. монахы Єvгенїа. М. 262. монахи Єфросини. М. 266.

монахыниꙗ, monacha: Юvгенїа монахиниꙗ. М. 262.

моноксилисть, земље су хиландарске ишле краемь мора на три брата, што сѫ три камене оу море, и мимоходи моноѯилисте. М. 130. у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци и из којега је први пут штампано стоји моноѯилите а мјесто врата стоји брата.

моноподть, црква је трескавачка имала њиву до моноподтѣ. Г. XI. 131. мјесто тога у другом пријепису стоји мали подть. Г. XIII. 375.

морава, Стефан је Немања освојио од Грка Моравоу. Ст. 8. ту се пред њом помиње Липљан а иза ње Врани, по томе ће бити или град садашњи Гилхан на бугарској Морави или жупа ондје. — Брат је Стефана Немање Срацимир зидао цркву богородици при рѣцѣ Моравѣ. Л. 59. на Моравѣ. Л. 68. а то ће бити српска Морава. — Краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи жоупоу Моравоу. М. 13. а она је без сумње била негдје на српској Морави; на тој је српској Моравє и цар Лазар дао неколико села Раваници. М. 197. 198. — та се Морава спомиње и с манастиром св. Николе. В. дан. I. 11. — Краљ је Милутин дао Грачаници село Жегру оу Моравѣ. М. 565. а то је жупа око садашњега Гилхана. може бити да је у истој Моравѣ био и виноград што га је исти краљ дао Хиландару. М. 59. краљ је Стефан потоњи цар писао Хиландару хрисовуљ оу Моравѣ. М. 117. а и то може бити да је иста жупа или у њој град садашњи Гилхан. и деспот је Стефан Високи писао дубровчанима 1423 в Моравѣ. П. б. 79. сf. Бињча, Крива Морава.

моравица, гледај Моравице.

моравицє, краљ је Милутин дао Хиландару два влахара в Моравицахь. М. 59. а Милешеви је дао деспот Стефан пет села оу Моравицахь, међу којима је Гугаљ и Рупељево. М. 334. у оба споменика држим да се мисли један крај, а поменута села показују и који. љетописи пишу да је св. Сава поставио владику оу Моравицахь кь храмѣ светаго Архилїа. Л. 59. 69. а један каже оу Моравици. Л. 69. без сумње мисле владику у истом крају. сf. моравьскыи.

моравичьскыи, } гледај моравьскыи: епископь мора-
моравичьскыи, } вичьскыи. Л. 54. моравичкыи. Л. 54

моравьскын, за краља Милутина бјеше єпископь моравьскы. М. 60. а то је на српској Морави на источном крају њезину. cf. Моравнцє. — игоумєнь моравьскаго Градца. Л. 55. гледај Градьць.

морать, гледај Моурать: царь Морать. Л. 73. 78.

морача, ријека која код Жабљака утјече у скадарско језеро: в срьблю на Морачв и на Лимь. П. 19.

морє, mare, cf. морю: вь мори. Ст. 5. ѡть мора до мора. М. 10. кьга ѡдь нась встрѣбвєши помоки по морв. М. 23. продастє єдьнє ȥаа морє. М. 42. кьс жикоть намь на мори и ѡть морю ны юсть. М. 66. блиȥь морю. М. 82.

моринарь, срл. marinarius, nauta: ѡдь нашихь моринара. П. 38.

моринь, -ню, село које има и сада близу Пераста у Боци которској (Шем. далм. 1859. 26): жвпв Драчєвицв Сvториномь и с Мориномь и градомь Новимь и с Рисиномь дао је дубровчанима краљ босански Томаш 1451. М. 449.

морию, pestilentia: ѡдь морию раȥбѣгли сє св. П. 30.

мороȥвиȥдь, крај до Злетове: по Ȥлєтовои и по Мороȥвиȥдоу имао је власт юпископь липлıански. М. 565.

морьколабь, markgraf: лвжацски морколабь. М. 553. 554. 555.

морьскын, maritimus: Стефан је Немања освојио ѡдь морьскє ȥємлє Зету. М. 4. пѣськь морьскын. Ст. 24.

морю, гледај морє.

московьскын, мјесто руски: Чєхрииь градь мѡсковски. Л. 86. Петарь царь мѡсковски. Л. 88.

мостиштє, селима између Кучајине и Мораве која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Церовы Рьть и ѡть толє вправь на Мостищє. М. 197. и селу је Срнцима истога манастира ишла међа на барв на Мостищє. С. Л. 1847. IV. 53.

мость, pons: радоуи сє, мостє, прѣводє вь вѣчьноую жиȥнь. Ст. 26. да нимь сє не веȥьметь никорє даньє ни на вратехь ни на мостє ни на бродє. М. 37. на вєлии мость.

Г. XV. 281. ѡдь моста до широкога брода. М. 565. льстивын мость. Л. 55. наунни мость. Л. 87.

мостьць, поток код Ластве: ѡть Ластве како тече стоудьньць Мостьць оу ластовьско блато. М. 68.

мотроужьница, мјесто које је било на полуострву Пељешцу: цркви богородичиној на Мљету дао је краљ Стефан Првовјенчани села на Крару, садашњем Пељешцу, којима је ишла међа ѡть Мотроужнице ѡть мора до мора. М. 10.

мотоуны, ходи царь турски на арбанасе, и прими Єдибатоу и Мотоуны 1493. Л. 82.

мотыуань, међа је земљама цркве Грачанице ишла по дѣлоу мегю Мотыуань и мегю Кроушевьць. М. 564.

мотыуьниуьскын, црква је трескавачка имала њиве до поутѣ, кои греде в Армѣнохорь до мегѥ мотнуинуке. Г. XI. 136. XIII. 374.

моунло, locus lino macerando (ваља да је то): Грнчареву је ишла међа оу Трьновьщицоу и конь Прѣровьница оу Ѡсрѣдькь оу моунла конь Стрьмоглавьница. М. 95.

моштаница, село негдје између Кучајине и Мораве, које је цар Лазар дао Раваници. М. 197.

моштн, могоу, гледај моћи.

мошть, potentia: еликоу мощь имѣе. Са. 3. кѹдне наша мощь море досеки. М. 312. pl. reliquiae: мощьми светыхь апостоль. М. 11. заклинѹ се ѹ все мощи светѥ. М. 107. cf. моћь.

моштьнь, potens: како би мощьно вьспрнети ми ангельски ѡбразь. М. 4.

моћнь, име мушко: слуга и ближика кнеза Твртка Боровинића 1430. П. б. 90.

моћи, могоу, posse, cf. мошти: колнкоре моге. М. 2. дахь ѡдь бытька уьто моге. М. 6. не могы оустaвити срьдца. Ст. 3. ви що можете учинити, учините. М. 21. да ти морешь кѹповати всаки трьгь. М. 43. ѥрь се инако не моraше. П. 6. кѹдѣ бѹдѹ моћи досећи. М. 229. да никорь тоган не море потворити. М. 256. море ви се. П. 71. impe-

rat. с не, noli: не можите мв никакоре сьмести. М. 50. доцније мјесто тога -ҳи долази само ј: не мои. П. 2. 19. не моите. П. 36. cf. мои. погрјешка је може бити писарска мороремо. М. 567. мислим да није добро прочитано мораль. П. б. 50. 53.

моћь, potentia, cf. мошть: да имашь поуьсть и храив противв моки вашеи. М. 22. кудє иихь мокь море досеки. М. 258. да на всв мою моћь и силв бвдв настоити. М. 446. valetudo: чиню рнчь ҳа жикота в моки добреи свиести, в моки. М. 415. pl. reliquiae: присегосмо на моћехь. М. 176. моћи и иконе. П. б. 125.

моћьнь, potens: како бвде мокио кзпьцемь вҳьвратити сѣ. М. 41. ерь смо се мокно штратили. П. 36. искаль е мокно. П. 99.

мравиньць, село у приморју између Курила и Стона, које је краљ босански Остоја дао дубровчанима: Мравиваць. М. 234. без сумње је садашња Мравињица, у парохији клишевској. Schem. rhac. 25.

мраҳь, frigus: мраҳомь помрьҳающте. Д. 24.

мракь, caligo: раҳьгнавь мракь тьмныихь бѣсовь. Ст. 25. мракь доуше и оума. Д. 1.

мраморане, земље су цркве треекавачке ишле на поуть доушьничи, кои греде в Мраморане. Г. XIII. 370. имала је и њиву в малихь Мраморанехь. Г. XIII. 376.

мраморие, coll. marmor: црькои сьҳда се мраморїемь. Л. 61. прѣко поли оу бѣлвге, коудѣ постависмо мраморие. Г. XV. 274. cf. мраморь.

мраморонҳвань, e marmore sculptus: мраморонҳвашиными стлъпы. Г. XI. 70.

мраморь, marmor, тȅса̑н камен, међе селима иду на њ: на поуть, кои исходи иҳь Любовликь на мраморь, дрвгии мьраморь насрѣдь доубраве на иикоу иҳлаҳеке на трети мраморь на поути, кои походи иҳь Ѡраховичикь оу брьдо, и четврьты мраморь на великои цѣстѣ. М. 93. ѡть мрамора оу̑ дроугїи мраморь. Г. XV. 296. на мраморь право прѣҳь локвоу. М. 565. до мегие грачаньске на три мра-

морѣ. М. 264. на мраморь. Г. XIII. 371. до мрамора. Г. XI. 134. XIII. 376. вь мраморь. Г. XI. 134. зидало се од њега: сътвори црьковь вь доброзрачнѣмь мрамори. Л. 58. свѣтлости мрамора. Л. 61. призренска црква прѣвьсходить дечанску кромѣ мрамора. Л. 61. пописавь и мраморомь оукрасивь. Г. X. 259.

мраморьникь, faber marmorarius: многыихь дѣлатель здьць и мраморникь доведе св. Сава из Грчке да зидају Жичу. Д. 98. мраморники. Г. X. 259.

мраморьнь, marmoreus: мраморныи гробь. Д. 71. 87.

мраморѣнє, гледај Мраморане: вь малыхь Мраморѣнєхь. Г. XI. 132.

мраморѣньскыи, τῶν Мраморѣнє: мегю мраморѣньскы. Г. XI. 133.

мратиновићь, хлијевљании Вучихна Мратиновићь изь Мишь 1400. М. 248.

мратинь, -нꙗ, Martini: селу је Пакиши ишла међа на мратиню црькьвь. Г. XV. 281. до мратиниꙗ дне. П. 104.

мрачьнь, caliginosus: мрачныими одеждами. Д. 20.

мрачьскыи, цркву св. Николи мрачьскаго дао је краљ Стефан 1342 Светој Гори. М. 116.

мринь, као да бјеше град у Сани који је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: в Сани Мринь и пода нь варошь. М. 439.

мрьзость, abominatio: нечистыѥ мрзости ихь. Ст. 7. вь мрьзость братство помышлꙗаше. Д. 107.

мрьзькь, turpis: мрьзькыѥ ѥреси. Ст. 7. жрьтвами мрьскыми. Г. XIII. 367. ѡть мрьскаго срьдьца. М. 245.

мрьзѣнь, између људи у Штипу што их је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару једном бјеше име Мрьзѣнь. М. 62.

мрькаль, -лꙗ, дубровчанин Милчинь Мрькаль 1415. П. 130.

мрькотићь, властелин хумски Воиславь Мрькотићь 1254. М. 45.

мрькьша, име мушко: Мрькша, који је имао ца-

ринике дубровчане 1405—9. П. 71. 73. 76. 93. његова је жена без сумње била Рꙋгина, која је имала царину кавлонскꙋ око 1415, по чему је исти Мркша био господар у оном крају и поменуте га године није било. П. б. 62. 73. — Други ће бити Мрькша воєвода сикевски, који се помиње мртав за деспота Ђурђа сина Вукова. П. б. 117. — Још други ће бити презименом Доукоѥвићь, које види.

мрькьшина црьква, манастир који је био въ подькрилїє Црьнїє Горы и у подручју митрополита смедеревскога, и у ком је била штампарија 1562—6, празник му је био спасов дан. В. прим. 17. 18. 19.

мрькьшинь, *τοῦ* Мрькьша: жена мрькшина, ѕеть мрькшинь. П. б. 117. мисли се Мркше, војводе сикевьскога.

мрькьшиньскын, Мркшине Цркве: игоумѣнꙋ мрькшиньскомꙋ. В. прим. 18.

мрькьшићь, 1485 Гюргь Мрькшикь, који је имао земље на Горњем Добру па заложио Ивану Црнојевићу. М. 532.

мрькын доль, селу је Граду у Плави ишла међа ниѕь Мрькын Доль. М. 94.

мрьлꙗнь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Мрьлꙗнь. Г. XV. 295.

мрьнꙗвьчевићь, цар Урош ѡть болꙗрь Мрьнꙗвчевикꙗ оубїєнь бысть. Л. 71. cf. Влькашинь, Гонко, Оуглѥша.

мрьнꙗнь, име мушко: краљице Јелене, мајке краља Милутина, каѕньць Марьнꙗнь 1289. М. 56.

мрьтвь, mortuus: мрьтвь бысть. Са. 7. соудити живымь и мрьтвымь. М. 68. чинише мєю собомь .ѕ. мрьтвихь крьвїи. М. 226. да се не ꙋѕме ничьто ꙋ месте семь светемь ꙋнꙋтрь црькве или иѕвьнь или ꙋ живе или ꙋ мрьтве. М. 18. мисле се ствари, а какве, гледај код ријечи добытькь.

мрьтвьць, mortuus: подѡбно мрьтвьцоу. Г. XI. 92. да добитькь ѡнога мьрьца чинимо написати. М. 37.

мрьтвьчькын потокь, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Мрьтвьчькын Потокь. Г. XV. 280.

мрьчарню, срл. merceria, minuta merx: по малѣхь трьговехь, гдено се носи свила и мрьчарню. П. 138.

мрьче, -ете, име мушко: има један рукопис писан 1387 роукою грѣшнаго инока Никодима, Мрьчете и Прника. М. 212.

мрьчево, село у приморју између Курила и Стона, које је краљ босански Остоја дао дубровчанима. М. 234. има и сада у парохији клишевској. Schem. rhac. 24.

мрьчина, међу људма у катуну Кострчанима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Дражоуль Мрьчина. Г. XV. 294.

мрьша, тако бјеше име једном између влаха што их је краљ Милутин дао юпискоупии липлѩньскои. М. 564.

мрьђела, између влаха што их је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Мрьгела. М. 12.

мрьђнећ, властелин хумски Бигрѣнь Мрьћникь 1249. М. 34.

мрѣжица, у Сухогрлу бјеше комад земље стльпь Мрѣжица, што краљ Стефан потоњи цар даде Хиландару. М. 123.

моудре, -ете, име једном између људи које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 60.

моудрованию, cogitatio: еллїноу моудрованїемь. Л. 55. fastus: високоу выю имоуще моудрованїемь. Л. 57.

моудрость, prudentia: ѡбновихь свою дѣдиноу, и больше оутврьдихь божиюмь помокию и своею моудростию, дановь ми ѡть бога. М. 4.

моудрь, prudens: племенити и мѫдрѣ мѫже. М. 221. говори велми мѫдро. М. 230. arrogans: не боудѣта моудра о себѣ. Са. 5.

моудрьствовати, cogitare: высокаа моудрьствоуєши. Д. 17. се, videri: что вамь моудрьствова се. Д. 17.

моудрьць, sapiens: моудрць баснослови. Г. X. 247.

моужененстовьство, ἀνδρομανία, libido: моужененстовьства. Д. 176.

моужило, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше тако име. М. 12. и једном између људи које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 60.

моужити се, nubere: ни да се кто оть нихь ни моужи ни жени. З. 46.

моужиць, међа је селу Кльучию ишла на Моужиць. Г. XIII. 372.

моужь, vir: игоумена прѣподобна моужа. М. 8. племенити и мудрѣ мужие, славнаго града Дубровника властеле. М. 221. всѣмь добрѣмь мужемь изь горе люшиньке. П. 48. моужїе крьве, latrones. Д. 181. maritus: оброучена бывьши за моужь. Ст. 7. господско запрѣщение бысть, не разлоучаты се моужоу оть жене. М. 14. ни да се поЗина жена без моужа. З. 38.

моужьскь, virilis, masculus: моужьскь поль. Д. 4. что се прирага моужьско. М. 61. одь мушке главе. М. 106. по мушкомь колѣну. М. 107. безь натрашька мушкога. М. 357. мушци споли. П. б. 76.

моужьство, virilitas: вьзрасть моужьства. Л. 58. конинства моужьство. Д. 38. доблести его и моужьство. Л. 62.

моужьствьнь, virilis: моужьствнимь срдцемь изьшьль јеси на змїа и сьпостата божьствьнихь црькьвь. М. 243.

моука, cruciatus: прѣтрьпѣвь моукы. Ст. 4. за кою би невѣру имали понести всаку муку. М. 328.

моука, farina: да имь се не узима по силѣ ни медь ни мука ни кои купли. М. 52.

моукаве, село које је било између Кучајине и Мораве и цар га Лазар дао Раваници. М. 197.

моуратовь, τοῦ Моурать: сынь моуратовь. Л. 88.

моурать, турско име: помињу се четири цара турска тога имена. Л. 62. 63. 72. 73. 74. 76. 77. 78. 85. 88. М. 369. 409. Г. XI. 110.

моурєм, } Aethiopia: донєсошє госпождоу Єлєноу ѡдь
моурнм, } Моурїю Лазароу. Л. 78. ходи царь на Моурєю 1463. Л. 80. на Мурїю. Г. X. 274.

моурнѣь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Димитрь Моурникь. Г. XV. 272.

моурьжнѣь, браћа Радосавь и Прибисавь и Богдань Мурьжнки, људи војводе Сандаља и војводе Радосава Павловића 1412—22. П. 110. 112. 131. 157. 160. на посљедњем се мјесту Богдан назива кнезом; а презиме им на једном мјесту без сумње гријешком стоји Мурюжникь. П. 131.

моурьтнњь, цркви је трескавачкој припадала баштина моуртина у селу које се пише Єлєнѣшци. Г. XIII. 371. сь моуртинѣмь дѣломь. Г. XI. 133. та је црква имала и њиву и воденицу купљену ѡть моуртинѣхь сыновь. Г. XI. 133. XIII. 370.

моурюжнѣь, гледај Моурьжнѣь.

моусафь, у Турака књига света: тако ми .з. мусафи, що вєрυємо ми мусромане. М. 409. тако ми .з. мусавфь. М. 528.

моуснњь, τοῦ Моусим: оубїєнїє моусїино. Л. 63.

моусим, име турско: цар турски Моусїа. Л. 72. 75. 76. 88. П. 140.

моусломанинь, } musulmanus: коя годє би пра била
моусроманинь, } мєгю мусломанина и дубровьчанина. М. 513. ми мусломани. М. 524. що вєрυємо ми мусроманє. М. 409. прѣдь мноѕѣми мусромани. М. 513. cf. боусроманинь, моусоульманинь.

моустафа, име турско, три се цара турска тога имена помињу: Отмань Моустафа и брат цара Ахмеда, и трећи, којега разбише хришћани на Сенти. Л. 87. 88. — Санџак бег херцеговачки 1484. М. 529. — Војвода дунавски 1536: ѡтъ Мустахфє. М. 552.

моусоульманинь, гледај моусломанинь: що вєрυємо ми мусульмани. М. 528.

моутинодић, гору Раванштицу кад цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену, тада је издаде Илиашь Моутинодикь. Г. XV. 302.

моутоулокьци, село које је било између Кучајине и Мораве и цар га Лазар дао Раваници. М. 197.

моухамедовь, *тоѵ* Моухамедь: Моурать, сынь моухамедовь. Л. 88.

моухамедь, } име турско: великога пророка Мухамеда. М. 528. лъжнїи пророкь Моухаметь.
моухаметь, }

Л. 88. цар турски Мухамедь и Мухаметь, који је умрьо 1481. М. 523. 526. 550. Л. 64. и други који је војевао на Беч 1683: Моухамедь, Моухаметь. Л. 86. — Моухаметь паша 1567. Л. 84. cf. Мехемедь.

моуханьрамь, турски мјесец: писано на исьходи муханьрама. М. 513.

моухачь, варош у Маџарској на Дунаву: царь Соулимань оуби краля Лаоуша на Моухачоу. Л. 83.

моученикові, martyris: дрьзости моученикови. Г. XIII. 364.

моученикољубивь, martyrum amans: вашимь слоухомь моученикољубивомь. Г. XI. 80.

моученикь, martyr: великаго моученика христова Георгиа. Ст. 5. светыхь моучениць. М. 11. нові моученице, кнеже Лазаре. М. 243. погрјешка мученика. М. 33.

моученица, martyr femina: Ирина моученица. Л. 68.

моученичьнь, martyris: крьвию моученичьною. Ст. 25.

моученичьскь, martyris: моученичьское вѣньчание. Ст. 16. коньць мученичьскь. Г. XI. 76.

моученичьство, martyrium: юдинь ждрѣбы юсть мученичьства. Г. XI. 80.

моучение, martyrium: моученїа вѣньць вьсприель єси. М. 243.

моучитель, cruciator: си моучитель. Ст. 22. мучителие дрьжеть землю. М. 103. Ликинїю моучителю. Л. 57.

моучительнь, cruciatorum: вь врѣмена моучительнаа. Л. 55.

моучительство, cruciatus: ѡть моучителства маѯентїева. Л. 55.

моучити, torquere: прѣжде бесконьчные моукы собою моучимь есмь ѡть неѹданїа. Са. 10. да моучеть се ıако волны оубїица. З. 37. fatigare: да се не мѹче прѣдь господство ми. М. 205. не моите ихь мѹчити. П. б. 30.

моучьникь, властелин дубровачки Влькась Мѹчьникь 1254. М 43. — Човјек господина Мркше Палко Мѹчникь 1405. П. 73.

моучьнь, difficilis: ѡ томь ıе мѹчно и неѯгодно ѯговаранье. П. 157. мѹчно б-и-мь ѯиме чекать. П. 96.

мьгла, nebula: мьглою тльстою. Д. 181.

мьгличи, селима у Битви што их је цар Лазар дао Раваници била је међа междѹ Мъгличи и междѹ Урьминиѡмь. С. Л. 1847. IV. 54.

мьгличь, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду мађупци један у Комаранима бјеше Милославь Мьгличь. М. 97.

мьглоѡбраѯьнь, nebulae similis: мъглоѡбраѯныимь ѡблакомь. Гильф. бос. 275.

мьжоуль, гледај жмоуль: два десети мжѹловь срьбрьнихь. М. 372. .л. конатица сь .и. мжѹловь. М. 394. погрјешке су може бити у преписивању можѹловь, можоуль. П. б. 49. 56.

мьѯда, premium: господь мьѯды вьѯдаıеть. М. 73.

мьѯдовьѯдатель, мьѯдодатель, мьѯдоподатель, } qui premium dat: щедры трѹдоположьникь и мьѯдовьѯдатель. М. 5. мьѯдоу уаıе ѡть мьѯдодателıа бога. М. 333. щедрь мьѯдоподатель. Са. 3.

мьль, манастир је Трескавац имао оу Порѣчи манастирищь свете богородице сь планинами и сь Видоушемь и сь Мьломь. Г. XI. 134. номинативу нема потврде.

мьнии, minor: мьни вь брати своıеи. Са. 7. единь мьньши. Са. 7. двие грьнкинџе манега бисера. М. 386. ако не веıе, не мьнıе. П. 40. ѯа маниıе ѡдь ѡсамь тисѹкıа дѹкать. П. 157. ѡкои писаниıе и ѡбетованиıе не има на мание прѣти.

М. 287. єда ли бисмо ѕгора речено на мане прѣнесли. М. 287. да баштине намь не могѹ на мьню прити. М. 302.

мьнина, detrimentum: ѡдь харача намь кѣ манина бити. М. 474. да ми иманью не кѣ манине бити. М. 474.

мьниньска глава, селу је Чрьниловьцоу ишла међа оу Минискѹ Главѹ. С. Л. 1847. IV. 54.

мьньшина, detrimentum: с коѡга размирья ни една корисіь не бивал, паче штета и маншина. М. 367. 466. не дати нѣкоє маншине ѹчинити. П. 102. cf. мьнина.

мьнѣти, putare: на небеси се мнѣвь. Д. 63. ти ми дарова столь ѿтьчьства ми, и не мнѣшоу се мнѣ, нь ꙗко вь снѣ видѣние видѣти. М. 110. мнимо ѥрь те ѹчинити добрѣ. П. 21. не мнимо никако да ѥ тои хѡтѣль. П. 33. мнѣхь да ме ѥѥте видѣти. П. 135. погрјешка мнѣ мјесто мьне. М. 58.

мьнꙗ, међу властима које краљ Милутин даде Хиландару један бјеше Братославь Мьнꙗ. М. 61.

мьска, mula: ѡбрѣменикь мьскы монастирскыє. Д. 28. маскамь. Г. X. 245.

мьститєльница, ultrix: богородица вь мѣсто помошти да моу ѥ мьститєльница. М. 80.

мьстити, ulcisci: сила чьстьнаго крьста да мьстить ѥго. М. 10. да га мьстии светоѥ вьзнесениѥ. М. 75.

мьсть, f. ultio: да виждоу мьсть ѿть тебе на сего. Д. 111. мьсть божїа не изнемагаеть гоне. Д. 113.

мьсть, m. mustum: грозде сьзрѣлыи, истачае мьсть сладькыи. Ст. 27.

мьстьникь, ultor: да моу ѥсть мьстникь господь богь. М. 64.

мьстьница, ultrix: да мѹ ѥсть мьстница богородица. М. 160.

мьстьнокнѣь, властелин босански кнез Прибоѥ Мьстнокнѣь 1378—99, презиме му пишу и Маснокнѣь а име Прѣбоє. М. 189. 224. 226. 234. 237. он се без сумње помиње једном само по имену. П. б. 40.

мьть, мјера за њиве и винограде, без сумње оно-

лико значи њиве или винограда с колико се може набрати једна та мјера жита или вина, modius, њем. mud, чеш. met: се ꙁаконь мѣропьхомь, кто ꙁемлю дрьже, да ѡроу: .г. мьти пьшеннце, .в. ѡвьса, .в. проса, .в. винограда мьть мѣромь. а сокальникомь ꙁаконь: пьшеннце мьть, проса мьть, ѡвьса мьть, винограда мьть. М. 97. 98. меропьхь ѡре .ѳ. мьти, а сѡкальникь .г. и ꙁаманицомь бѣдбоу плоуга .г. мьти да ѡроу. М. 565. cf. маньтиꙗ, кьбль.

мьхь, muscus: моꙁькь лисичји раꙁмѣсивь сь мьхомь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

мьчаларь, као да је некакав мајстор, може бити macellarius: Радославь мчаларь и Прибиль ꙁлатарь. П. б. 27.

мьчиловь, планини је Хоругвици ишла међа на мчилове роупе. Г. XV. 296.

мьчь, gladius: вьсприимшимь мьчь побѣди. М. 155. конскоу моу мьчоу прѣдаше. Л. 81. сь мачи. П. 48.

мьчьтаниѥ, machinatio: прогониѥ бѣснаꙗ мьчьтаниꙗ. Ст. 26.

мьшелоискатель, turpis lucri cupidus: подобаєт єпискоупоу быти не мьшелоискателю. Д. 140.

мьшельнь, feneratorius: мьшелное житїє. Г. XI. 117.

мьшоутничьскын, гледај мьшоутништьскын.

мьшоутништа, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међило је с Неродимљом. Г. XV. 278. оу Мьшоутнщїнхь. Г. XV. 308.

мьшоутништьскын, што припада Мьшоутништемь: до мьшоутничке мегиѥ ишла је међа селу Вранићима, које је међило с Неродимљом. Г. XV. 278.

мы, nos. cf. ꙗ.

мыслетићь, дубровчанин Радичь Мислетикь 1412. П. 111.

мыслити, cogitare: ми мислимо такогере и боле. М. 193. ѡ вашемь ꙁлѹ мисли. П. 35. не мислимо ѹмькнѹть. П. 39.

мысловь врьхь, селу је Вльчиню ишла међа на Мысловь Врьхь. Г. XI. 135. Мысловрьхь. Г. XIII. 372.

мысль, cogitatio: ꙁачехь поѡщрявати мысль свою.

М. 4. безъ всакога пропадства и ꙁьле мысли. М. 22. юрь си ѵꙁель на мисаль. П. 140. да ви нашѵ мисаль пишемо. П. 155.

мысльнь, cogitationis: мысльные вльны. Ст. 15. гора мисльнаа. Д. 134. мысльнимь свѣтомь ѡꙁаривши си мысли. М. 228. погрјешка: мьсельнимь. М. 262.

мытарь, publicanus: въꙁьдоушьные мытаре. Ст. 16.

мыто, munus corruptivum, cf. мыть: да се не поставлаюють по мите или по нагоборꙋ старѣишина (манастирски). М. 18. кто поставить или митрополита или епископа или игоумена по мытоу, да есть проклеть. и аще ѡбрѣщеть се кои любо по мытоу ставь, да иꙁврьжета се ѡба ѡть сана, и поставивы и поставлюенны. З. 30. аще ѡбрѣщеть се кои владальць црьковны въꙁьмь мыто, да се расиплюеть. З. 31. светителїе и игоумени да не оуꙁимаю на своихь людехь мита ни на комь. ако ли се наге оуꙁьмь, да се иꙁьврьже сана. ако ли се нагю владальць црьковьни оуꙁьмь мить, да се распе. ако ли калоугерь кои оуꙁьме мить, да се бие и прожене. З. 50.

мытоимьць, publicanus: митоимца словомь ѡправдавь. М. 547.

мыть, гледај мыто.

мышевь, селу је Ријечанима ишла међа ниже мышева крьста. Г. XV. 280.

мышии, muris: вь мышию оутлиноу. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

мышиꙗ полꙗна, забјелу је Кроушьчици ишла међа оу Мышию Полꙗноу. Г. XV. 276.

мышлюновићь, властелин војводе Јурја Војисаљића ѡдь Сане кнеꙁь Юраи Мишленовићь 1434. М. 379.

мышлюновь, τοῦ Мышлюнь: селу је Срицима ишла међа на мышлюново водениуище. С. Л. 1847. IV. 53.

мышлюнь, човјек краља босанскога Остоје свештеник старацъ Мишлюнь 1404. П. 51. — Гледај Ꙁемлићь.

мышьца, brachium: мышцею высокою иꙁведь. Ст. 4.

мѣдьница, гледај мѣдѣница.

мѣдѣница, *λεπτόν*: вьдовицоу двѣма мѣдѣницама при-

ѡбрѣтьшоу паче богатьства инѣхь многаа. М. 65. мѣденица. Са. тип. у Ш. lesek. 78. може бити погрјешка у преписивању: аще и до мѣдниџе. Са. тип. ст. Ш. lesek. 119.

мѣдѣнь, aeneus: тѣло нѣкако мѣдѣно. Д. 26.

мѣль, syrtis (као да је то; у Чеха měl, у Пољака miel, у Руса мель): селу је Ријечанима ишла међа на мѣль на Раковьць, изь Раковца дѣломь на дрѣво. Г. XV. 280. cf. модрын мѣль.

мѣльць, dem. мѣль, cf. модрин мѣльци.

мѣнити, asserere: пророкь мѣнить благыхь дѣль напльненоу соуштоу. Ст. 3.

мѣнићевић, око 1100—1200 Мѣникевикь као да бјеше дубровчанин. М. 7.

мѣра, mensura, pondus: иже мери. М. 17. винограда мьть мѣромь. М. 98. кою (љубав) вазда безь мире простриše и показаше. М. 288. коѥ иманьѥ броѥмь и мѣрωмь подьпѹнω . . . примисмо. М. 496. потезаю на мѣрѹ 44 литре. П. б. 64.

мѣрило, mensura: вь мѣрило. Ст. 23.

мѣрити, ponderare: мирећe повразе и кожѹ. М. 498.

мѣропьхь, colonus cujusdam conditionis, помиње се у два споменика, у једном од краља Милутина, у другом од краља Дечанскога, и у законику Душанову, у ком се зове и неропьхь; било их је на земљама црквеним и властеоским и краљевским или царским, и чија бјеше земља оному бјеху дужни радити и нешто давати и плаћати, а осим те земље могли су имати и своје баштине; дужностима својим према господарима својим разликоваху се од других тежака: законь стары срьблемь: меропьхь ѡре .ѳ. мьти, а сωкальникь .г. . . . меропьхь сипле сладь триџи оу годиџи, и да га ѡхмели. . . . и да носи меропьхь понось до кралева стана. . . . кто коне има, рождьствоу христовоу всаки меропьхь да довози по возоу дрьвь, и да носи меропьхь лоуча рождьствоу христовоу и праздникоу светыѥ богородице; и да лове три дни заѥце заманиџомь. М. 565.

се ȥаконь мѣропьхомь, кто ȥемлю дрьже, да ѡроу .г. мьти пьшенице, .в. ѡвьса, .в. проса, .в. винограда мьть мѣромь; . . . ȥьгона да нимь нѣ, бѣдьбоу да имаю, и що оуȥороу бѣдьбомь, тоȥи да се бѣдьбомь и стежии. М. 97. сѣно да косе како и мѣропси тако и сокальници и вьси манасторие. М. 98. срьбинь да се не жени оу власѣхь, ако ли се ѡжени, да ю веде оу мѣропьхе и да ѥи ѥ мѣропьшькы ȥаконь и оуноуѵию ѥѥ. М. 98. оу коѥмь любо селѣ кьто се манасторие ѡбрѣтаю, тере се раȥьроде .г. колꙗ .д. сынове, да ѡстане ѥдинь на своѥмь мѣстѣ, а ѡстали да постоупе оу сокальнике; ако ли си оуȥьлюби оуȥети ȥемлю ѡдь мѣропьшьке ȥемлѥ, а ѡнь да постоупи оу мѣропьхе. М. 98. поповьсци сынове кто кьнигоу иȥоуѵи, да стои с оцемь на своѥмь ждрѣбию: ако ли книге не иȥоуѵии, а ѡнь да ѥ мѣропьхь. М. 99. ако мѣропьшикь книгоу иȥоуѵи, да ѥ мѣропьхь. М. 99. о отроцѣхь и неропсѣхь. отроци и неропси, кои сѣде ȥаедно оу еднѡмь селоу, всакаа плата, коꙗ приходи, да плакꙗю вьси ȥаедно на люди. како платоу плакꙗю, и работоу работаю, такоȥи и ȥемлю да дрьжеть. З. 34. неропхѡмь ȥаконь по вьсе ȥемли. вь недели да работаю два дни проніароу, и да моу дава оу годищоу перпероу царевоу, и ȥаманнцѡмь да моу коси сѣна дьнь единь и винограда дьнь единь, а кто не имать винограда, а ѡни да моу работаю ине работе дьнь. и що оуработа неропхь, тоȥи вьсе да стежить, а ино прѣȥь ȥаконь ницо да моу се не оуȥметь. З. 34. неропхѡмь вь ȥемли царевѣ да нѣсть вольнь ни единь господарь прѣȥь ȥаконь ниѵто сьтворити, раȥвѣ ѵто есть царь ȥаписаль вь ȥаконницѣ, тоȥи да моу работа и дава. аще ли моу оуѵини що беȥаконно, повелѣва господинь царь, да есть вольнь вьсакы неропьхь сь своимь господарѡмь, или сь царемь или сь госпождею царицею или сь црьквїю или сь властели царевеми или с кымь любо, да га нѣсть вольнь никьтоȥи ȥадрьжати ѡть соуда царева, раȥвѣ да моу соудїе соуде по правдѣ. и аще оупрїи неропьхь господара, да га оуемуїи соудїа царевь, како да плати господарь вьсе неропхоу на

рокь. и по томь да нѣсть вольнь ѡнзи господарь никое зло оучинити меропхоу. З. 41. ѡ меропсехь законь. людїе, кои имаю свою баштиноу землю и виноградь и коуплюнице, да соу вольны ѡть своихь виноградь и ѡть земьли баштине оу пракую ѡтдати или црькви подложити. а виноу да есть работьникь на томь мѣсте ѡномоу господароу, чїе боуде село. ако ли не боуде работьника ѡномоу господароу, чїе боуде село, да юсть волюнь оузети ѡнаи виноградь. З. 45. меропьхь ако побѣгне коуде ѡть своего господара оу иноу земьлю или оу цревоу, где га ѡбрѣте господарь нюговь, да га ѡсмоудїи, и нось моу разьпори, и оуемьчи, да е ѡпеть еговь, а ино нишо да моу не оузьме. З. 50. мјесто њега има у другом пријепису Душанова законика посадникь. С. Л. 1859. I. 43.

мѣропьшина, у законику Душанову и меропьшина, terra quam tenent coloni мѣропьси dicti, operaque serva ab iis praestanda: на земьли царевои, рекьше на меропьшинахь, да не оузимаю властелие приселице, или иноу кою платоу, развѣ да плате ѡть коукю. З. 46. що соу села црькована и люде црьковны, да не грѣдоу оу меропшинѣ царьства ми, ни на сѣно, ни на ѡранїе, ни на виноградь, ни на едниоу работоу, ни малоу ни великоу, ѡть вьсѣхь работь ѡсободи царьство ми, тькмо да работаю црькви. кто ли се ѡбрѣте изьгнавь метохїю на меропшиноу, и прѣслоуша законь царьскы, тьзи властиникь да се распе и накажеть. З. 32.

мѣропьшнѣ ь, filius τοῦ мѣропьхь: ако ли мѣропьшинь книгоу изоучи, да ю мѣропьхь. М. 99.

мѣропьшь, τοῦ мѣропьхь: мѣропьша работа: чьтице, житотрѣблюние. М. 98.

мѣропьшькыи, τῶν мѣропьси: мѣропьшькы законь. М. 98. ѡдь мѣропьшьке земле. М. 98.

мѣрьнь, mensuratus: трїи десети повѣсьмь мѣрныихь. Г. XV. 305. ponderatus: седмь десеть надь мѣрьныхь. Г. XV. 302.

мѣрьтикь, demensum: да се дае на всако годище

ѡдь монастырꙗ храна мѣртикь срьшень испльнь всѣмь живоущиимь вь сиємь пиргоу, како ѥсть ꙁаписань оу монастырьскомь хрисоаули. М. 79. сии же комать и мерьтикь оуставлюнь бысть изволениємь игоумена и баштє и всєга сьбора. М. 79. мѣртикь хлѣбныи и винни. Г. XV. 306. .ві. мѣртика. Г. XV. 307.

мѣсєць, mensis: мѣсєца авьгꙋста. М. 2. да имь єсть рокь ꙁа три мѣсєцє. М. 50. мєсєца. М. 31. мисєца. М. 101. мѥсєца. П. б. 112. luna: помрьчє мѣсєць. Л. 80.

мѣсєчина, merces menstrua: власхь, кто кобилє пасє, да нє оуꙁима бѣлєга ѡдь кобиль, нь да сє храни мѣсєчиномь. М. 98. мѣсєчиноу да оуꙁима. М. 98. да имь сє даю мѣсєчина ꙁа овцє. Г. XV. 307. да сє даю мѣсєчина братиꙗмь како имь сє и оу Баньскои даю. Г. XV. 308.

мѣсєчьникь, liber officium menstruum continens. В. дан. I. 21.

мѣси, $\mu\acute{\varepsilon}\sigma\eta$, medium, као да се тако звало мјесто у Светој Гори: пришьдьша вь Мѣси, си рѣчь по срѣдѣ Свєтыє Горы. Д. 42. да сє даю оу больницоу хиландарьскоу оть монастира Хиландара иꙁ Мєси вь потрѣбоу иже тоу вь нємощєхь страждоущихь. Г. XI. 139.

мѣсто, locus: ѡпоустѣло бѣшє мѣсто сиє. М. 3. гдѣ грєдꙋ ꙋ коє мѣсто или ꙋ Брьсково или инькдѣ. М. 16. да мꙋ сє нє ꙋꙁьмє ни тьнкь коньць, докꙋ поидє ꙋ своє мѣсто. М. 24. мѣсто оу Шипоу градоу. М. 62. на мѣстѣ нарицаємємь Милѣшєва. М. 74. — с вь и на, loco: да помєнꙋють сє арьхїєпискꙋпь ꙋ мєстѡ їєпискꙋпа. М. 18. вь ѡтьць твоихь мѣсто бышє сыновѣ твои. М. 72. на мнєсто рєчєнога срьбра. П. б. 108. мјесто любовь ка мєстꙋ погрјешка мислим да је любовь намєснꙋ. М. 410.

мѣстохранильница, praesidium: си градь и сь онѣмаꙁи сєлма ꙁаписахь црькви, да ѥсть житница и винница и мѣстохранилница црьковьнаа мѣсто пирга. Г. XV. 269.

мѣсь, с предлогом вь, interea: шьдь вь мѣсь вь сьборь. Д. у Ш. lesek. 88.

мѣхоскоубина, mulcta pro evulsa barba: мѣхо-

скоубина .г. динарь. М. 565. кто се ѡбрѣте ѡскоубь брадоу властелиноу или доброу чловѣкоу, да моу се роука ѡтсѣчеть. аще се ѡскоубоуть два себра, да есть мехоскоубина .ѕ. перперь. З. 37. пошљедње мјесто у С. Л. 1859. I. 38 гласи: . . . да платить .вı. перперь свакн.

мѣхь, uter: .л. мѣхь сиренїа. М. 139. сиренил два десети и четыре мѣхе, а мѣхь .рк. литрь. Г. XV. 307.

мѣшати, miscere: или ви ӡаедно или свакомꙋ вась поѡ се, ма ни вась дѣлꙋ (дѣлю) ни мѣшамь. М. 500. ꙋ то ш номь не мѣшамо ни ꙋкладамо иеднога чловѣка. П. 176.

мѣште, } pro: да ıе вольнь мѣще мене ꙋӡети. П. б. 25. мѣще кнеӡа. П. б. 91. може послать мѣще себе. П. 78. да се поклоне меще свехь нась. М. 560. мѣщо Хаиредина Мехемедь писа. М. 512.
мѣшто,

на, in (како му се развија значење, види у мојој синтакси 463—517. 610—620) cum loc.: сьтвори богь ӡемлю и чловѣкы на неи. М. 4. да моу е соупьрьница на страшьномь соудищи. М. 6. дасть имь власть на вьсѣи твари своеи. М. 4. на Котражи. М. 56. на Млѣтѣ. М. 71. на рѣци Бистрици. М. 72. село Ѩрииıе на Иброу. М. 86. царина на Требини. М. 146. на Рибникꙋ. М. 163. на Сѣницахь. М. 169. на Нокомь. М. 442. на Цѣтинıю. М. 532. на Єрꙋсолимꙋ. М. 546. писано на столномь мистꙋ ꙋ Сꙋтисци. М. 250. сеи се писа на иӡабраиои полачи и дворѣ господства ми. М. 396. на порьти такои се почꙋ. М. 515. ѡставихь манастырь си на мнѣ. М. 8. поповска бирь, что се оуӡемле на людехь. М. 13. ако има дꙋбровчанинь коıю правдꙋ на бошнанинꙋ. М. 101. поиска на царьствѣ ми брать царьства ми. М. 143. да се не ꙋӡме царина на дꙋбровачкомь ни на чемьре. М. 184. бꙋде на дꙋкатихь проминенѡ. М. 426. не имиıуће коие тꙋрьске на себи. М. 418. да е на волы кралевьства ти. М. 48. да имь ıе на вѡли. М. 206. да сꙋ на ӡаконѣ. М. 51. що сꙋди кꙋньсꙋль, на томь да стоıе. М. 206. биѡ е на постави ꙋ кнеӡа. М. 507. комꙋ га даа на сьмрьти. М. 209. да

поємо Вукъ понеделникь на животъ. М. 231. на вири мъ ѵзето. М. 255. cum acc.: ѡть всакога зьла находещаго на не. М. 4. възьмѣте иго мое на се. М. 4. да прими на се и на свою душъ ѡне клетки. М. 189. този ѵзехь на себе, да ıа тои плакıамь. М 223. въздѣвь роуцѣ на небо. М. 100. мегıа на Вели Кръхь прѣзь Понорь на Граднще. М. 61. мегıа брегомь на главнунцоу и на поуть. М. 86. благосрьдъ быти на мирь крьстиѣньскы. М. 5. оупьваю вьсѣмь срьдьцемь на бога. М. 24. да на ме не ѵстане никьторе. М. 30. да дубровьчане поидъ на ѡльмишане. М. 31. ако говори бошнанинь на дубровчанина. М. 101. како се бѣше порасрьчило кралевьство ми на властеле дубровьчьке. М. 107. да не воюю на землю кралевьства ми. М. 109. що есть давано на Ієрусалимь. М. 166. строе на оучьша чловѣкомь. М. 4. поидемо ти на помокь. М. 23. выше на крьмоу и на ѡдѣıанию слоужещимь. М. 11. да имь се кони не ѵзимаю ни на кою работъ. М. 52. да не ходе на вонскъ. М. 52. еже есть на потрѣбоу старцоу. М. 80. иже есть подобьнь на този дѣло. М. 80. да мъ є на здравїе и на спасенїе. М. 83. наведоше его на такокое дѣло. М. 89. на все више писано ротисмо се. М. 370. на сези ви даю мою вѣръ. М. 173. вѣнчань бихь на кралевьство. М. 90. да бъдъ на нихь волю. М. 105. да съ волни направлıати на свою волю. М. 106. що имь бъде на волю. М. 240. да є скакомъ на знанье. М. 388. да дамь на знанье. М. 339. ако бошнанинь изьме добитакь дубровчанин на веръ. М. 102. до колѣ бъдъ стоıати речени дукати ѵ нашь комунь на добить. М. 330. када годе бъдъ ѵ комунъ нашемь ти пенези на тъи плакю. М. 298. кое бѣхь поставила на поставъ. М. 359. на мою вѣръ. М. 231. да речеть на свою душъ. М. 566. не испросихь на име монастырьско. М. 74. поставише на добить на име господина воеводе. М. 351. да плати всаки шесть волова на свою главъ. М. 102. да кралıанинь ма що искати на дубровьчанина. М. 32. да не изьма на инаго лише на самога исьца. 33. помагати га на васъ нашъ силъ. М. 252. властеле, на име (ти и ти). М. 159. ѡдь рѣчи на рѣчь прѣписа. М. 361.

на властито. М. 323. вьсе на пльно. М. 44. на дѹго разьмышлаюке. М. 418. не има на мане прѣти. М. 321. на негоко се мисто ѕакле. М. 414. када доѡђе сии ми на врѣеме .ді. лѣеть. М. 377. да се напльнꙗ на годинѹ тисоукꙗ перьперь. М. 167. да имь дамь гласъ прьво тога на шесть мѣсець. М. 170. петь на десете. М. 38. кои сѹ (новци) ѹ нихь комѹнѹ на петь по кантинарь. М. 368. с ријечима које значе вријеме показује и кад што бива: на вьсако .є. годище да поновимо сиѕи роть. М. 31. да дају на всако годище. М. 50. на лѣто да тоѕи прикѹплꙗю. М. 191. на .чтпв. лѣто. М. 202. на .чтҁѳ. лѣть. М. 241. вь лѣта рожаства хрьстова на .чѹкг. лѣть. М. 321. ако ми не платеть на рѡкь. М. 104. на всако врѣме. М. 165. на дьнь свѣтого Вита. М. 35. на димитровь дьнь. М. 50. на благовѣщениѥ. М. 85. почина годище на .ке. дьнь мѣсеца авьгѹста. М. 174. на двадесетѣи дьнь мѣсеца новебра. М. 232. на дань сѹдни. М. 275. да би се ѡдрекло виере на ѹмрьли часъ. М. 230.

набедрьница, *παραμηρίδιον*: архїмандрита и нарекоше, и набедрьницоу вьнегда слоужити светоую лѵтоургїю благословише и носити. Д. 77. нароуквицами и набедрьницами. М. 92.

набьдѣти, tueri: чрьнориѕьце набдѣти. Са. 4.

набѣдити, impellere: набѣди ме прѣчиста, и погохь ѹ Косьнѹ. М. 241.

набѣлѣжити, signare: Христомь набѣлеженоѥ. Д. у Ш. lesek. 74.

навадити, incitare: кто се потьщи сиѥ разорити врагомь наваждень. М. 87.

навадьнь, consuetudinis: v starih zachonih i u praudah nauadnih. М. 279.

наваждениѥ, incitatio: ѡткрьгь ѕлобоу диꙗволю, ѥже наваждениѥмь братиѥ ѥго. Ст. 3. ѡть властель наваждениїемь. Д. 97. диꙗвольскымь наваждениѥмь М. 116.

навести, -ведоу, adducere: наведоше ѥго на таковое дѣло страшьное. М. 89. сь великомь ѹсилостью могли сте навести господина кралꙗ да тои испльни. П. 159. иже на-

ведоше на срьбскоу ѕемлю, и поробише. Л. 62. да се не наведе приставь на женоу, егда нѣсть моужа ее вь домоу. З. 38.

накечерние, sacra pomeridiana ante diem festum: бывшоу накечерїю паметна ѱалмскаа оуѕаконенїа оу гроба отьпѣвше. Д. 70. вь накечерїе богоꙗвленїа светоую слоужбоу сьврьшити. Д. 199. да прилагаю свѣщꙋ на накечерние архаггела. Г. XV. 205. vespera: писань накечерние светого Ловрѣнца. М. 250.

навластить, proprius: тꙋѕи ѕемлю брезь твоега прьво навластитога свѣтованиꙗ нѣсмо били искали. П. 21. ние навластитѣхь пѣнеѕи. П. 176. praecipuus: ꙋчинисмо мꙋ навластитꙋ милость. П. б. 39. cf. властить.

навлаштить, praecipuus, само адвербијално: навлащито Миле Тꙋклековић. М. 219. навлащито воеводомь Хрьвоемь. П. 45.

навлашть, praecipue: ваѕда, а навлащь сада. М. 238. 258. навлашть на тои оба послана. М. 512. всакомꙋ, а навлащь людемь воеводе Сандалꙗ. П. 66. cf. влашть.

навлаштьнь, praecipuus: срьдьчанога и навлашнога приꙗтелꙗ. М. 211. мноѕи, а навлащно господинь краль. П. 19. навлашно саде. М. 239. 257. навлащно ꙋгре. П. 70. cf. влаштьнь.

наводити, adducere: тко годе господина на то наводи, не чини добрѣ. П. 2. кои господьство ти на грѣхь наводи. П. 128.

наводь, inductio: по наводꙋ ѕла човика. М. 281. по наводꙋ и наговорꙋ ѕлѣхь люди. П. 86.

наводьнити, irrigare: оуѕрѣше гробь мѵромь ꙗко водами наводнивши се. Д. 71.

наводьнꙗвати, irrigare: полие тоюжде рѣкою наводнꙗваемо. Г. XI. 69.

наводьчиꙗ, index: ѕа враждоу, црькви половина а наводьчии половина. М. 99. половина наводьчїи а половина црькви и вражде и глобе. Г. XV. 308. само ту.

накрапь, impetus: почеше стрѣлꙗть ꙋ накрапь на нихь. П. 38. — Име мушко: између људи које цар Сте-

фан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Наврань. Г. XV. 289.

накратити се, deverti: за що се нѣсѫ к нам накратили по ѡбичаю. М. 535.

накрьћи, -крьгоу, obtrudere: да не волнь заграбити коуплю, а динаре моу силѡмь накрькї. З. 39.

накрьшати, perficere: да се испльни и накрьша. М. 139.

навьклерь, ναύκληρος: навьклероу хытрость правлєнїа изоумѣкшоу. Д. 183.

навыкноути, discere: да навыкьноуть неучтиви врази, како можеть вѣра твоя. Ст. 7. яже ѡть мене видѣсте и навыкосте, сїи творите. Д. 37. reperire: от Демира испитоуєт се и от которыхь родителе(и) єсть, и навикноу, яко сестра прилоучи се быти Стефаноу. Л. 62.

навѣстити, nunciare: тко би имь хотѣль зло учинити, да имь навѣстимо и прѣповѣмо. М. 567. нека ви бѫдѫ теи рѣчи навѣстиль. П. 160.

навѣть, insidiae: кто навѣтѡмь члоквчьскымь дрьзнеть сїа разорити. С. Л. 1847. IV. 56.

навѣтьникь, insidiator: сынь коупно и навѣтникь. Г. X. 267. XI. 79.

навѣштавати, suadere: тко годе є господина навѣщаваль и на то наводи, не чини добрѣ. П. 2.

навѣштевати, nunciare: всакомѫ навѣщѫемо. М. 217. навѣщѫе даре, кое имь ће дати. М. 242.

навѣштьвати, certiorem facere: ѡдь вьсега ихь смо навѣждьвали. П. 123.

нагдавить, primarius: нагдавити лудие. М. 218.

нагдишикь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Боџакь Нагдишикь. Г. XV. 295.

наговорь, suasio: да се не поставлаеть (игуман) по мите или по наговороу. М. 18. да дѫкате не моремо ѫдрьжати ни за прѣдлъжьє ни за наговорь. М. 330. по наговорѫ злѣхь людди. М. 367. П. 86.

нагорничинь, краљ је Милутин сазидао цркву св.

Ђурђу вь Нагорнчине. Л. 53. 70. номинативу нема потврде. други љетописац пише то мјесто Нагорично. Л. 61. оу Нагоричноу на Жеглиговоу. Л. 70. и сада има то мјесто близу Куманова на Кипертовој карти гдје пише Nagoritsch.

нагоричьскыи, из манастира Нагоричина или Нагоричиа, био је игуман нагоричкыи. Л. 55.

нагоричьно, гледај Нагоричинь.

нагота, nuditas: наготѣ и алъчбѣ. Д. 8.

наготовати, nudum esse: плещи наготоующихь. Г. XI. 83.

нагь, nudus: нагь вь нечапоу бысть. Ст. 23. нагые одѣваше. Са. 1. все наго и обнажено прѣдь нимь обрѣтает се. Д. 114.

нагьноути, movere: обитуемо васе учинити, що моремо, супротиву крала Остои а у помоћь господину Павлу Радишићу, с нашими људьми и с иними, кое будемо моћи нагнути на то. М. 252.

надати се, sperare: надахь се да бюте ви кь мнѣ болие. П. 135. само ту.

надкорьнь, aulicus: диакь надкорни. М. 312. 314.

надежда, spes: не надѣющим се надежда. Са. 1. паче надежде даки ми. Д. 11. тебе надеждю имамь. М. 9. надѣжда. М. 72.

надежьба, delegatio (ако не буде погрјешка): наручно ми е на Дешина на Ратковика надежбу у Срему да ми да уимь ку дугове платити. П. 175.

надимица, само instr. надимицомь: да работаю оу недѣли два дни надимицомь, що имь вели игоумнь. Г. XV. 305. мислим да значи „редом свака кућа“ и по том би требало надымицомь.

надихьнинь, τοῦ Надихьна: оу надихнинь лаѕь. Г. XV. 293.

надихьнићь, Радосавь Надихнићь као да бјеше дубровчанин 1417. П. 178.

надо, res quaedam ferrea, fortasse chalybs ignem

suscitans: цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену коваүа Роудла сь доходькомь що ѥсть давалъ цару, а то је било ꙁа годище седмь десеть надь мѣрьныхь. Г. XV. 302. номинативу нема потврде.

надоути се, tumere: надꙋвши се вльна. Г. X. 262.

надь, super, cum acc.: надь Годиньць. М. 26. оуꙁь брьдо надь виноградь. М. 93. cum instr.: надь Брѣꙁницами Желинь. М. 12. владыкы надь ними. М. 4. да не имаа ѡбласти надь нимь. М. 10. да не влада надь ними. М. 16. нада мномь. М. 150. натьцобомь (мјесто надь собомь). М. 411.

надьгробьнь, sepulcralis: надьгробьнаꙗ пѣниꙗ. Ст. 20.

надькланꙗти се, inclinari: на троупь раꙁслаблѥнънаго надькланꙗет се. Д. 99.

надѣꙗти се, sperare: не надѣꙗсьмо се на ѡроужиѥ наше. Ст. 19. надѣюще се на господа. Са. 7. болѥмꙋ надиѥмо се ѡдь кралѥвьства ти. П. 23. томꙋи смо се вьꙁда надиꙗли. П. 60.

наꙁвати, invocare: да се невирници наꙁовемо. М. 291. тко се наꙁове дꙋбровүанинь. М. 410. наꙁва се Неманꙗ господинь срьблѥмь. Л. 68.

наꙁдати, aedificare: ѡть основаниꙗ ѥго вьꙁдвигь и наꙁдавь. М. 122.

наꙁидати, aedificare: дома наꙁыдати. Д. 65. добрыми дѣлы по доуши наꙁидающта се. Д. 65.

наꙁнаменавати, signare: праведнꙋю наꙁнамѣнававаше каꙁнь. Г. XI. 88.

наꙁнаменати, signare: наꙁнаменавь. М. 91. сицевоую наꙁнаменающе вещь таиньства твоѥго. Г. XV. 265. designare: наꙁнаменаи пѣсни праꙁдьниүныѥ. Г. XIII. 360.

наꙁрѣти се, satis spectasse: да наꙁрива се аггельскаго ѡбраꙁа носимаго тобою. Д. у III. lesek. 123.

наꙁывати, invocare: тко се наꙁива үловекь господина Радосава. М. 315. да се наꙁивашь ѥдань ѡдь нашега града. П. 41.

наи, додаје се компаративу, те бива суперлатив:

наибрьже. М. 256. наивеке. М. 36. 69. наивећю печать. М. 497. наиѕдравѣи. П. б. 127. наимилиюга. М. 64. наимлађи. М. 544. наимальшемѹ. П. 33. наипоглавити. М. 496. долази још и с овијем ријечима које у самом значењу имају поређење: наиближнюмь. М. 205. наипаче. М. 78. наиплише. М. 225. наипрьво. М. 234. наипрьви. М. 496. наипрѣ. М. 341. наипрѣи. М. 256. наипрѣжде. З. 29. наипрѣче. М. 490. лако може бити само погрјешка: напаче. М. 116.

наимити, mercede conducere: докла се ѡни бѹде наимиѡ. М. 467.

наимь, merces, у номинативу не долази друкчије него као сада наимь: да мѹ дамо полаче прѣбивати беѕь инеднога наима. М. 106. да мѹ даамѡ кѹћѹ беѕь нѣдне платє наима. М. 473. ѡдь наима кѹкь. П. б. 93. хижѹ дасмо на наимь и ѕемлю. П. 171. лѣкаре имамо на наимь и на платѹ. П. 9.

наимьникь, mercenarius: наимьника ме створи пастѣ твоюи. Ст. 26.

наити, invenire: ако се кто наиде продавь вино с водомь. М. 17. при коимь ихь селѣ утета наиде, да плати село. М. 52. кто се нагю. М. 153. що се наге да сьмь дльжьнь. М. 203. нагю ихь правехь. П. б. 18. хоке наки велнкь гнювь. М. 363. тѹи се налађохь. М. 367. на кою годире странѹ єсамь приѣтеле севи нашло, али ихь наидѹ наирида, да имамь тенере приѣтеле наити и нимь. М. 449. ѡни намь се на то нађоше, и ѕаимише намь .у. перперь. М. 493. кто що нагю оу царевѣ ѕемли, да не вьѕметь. З. 39.

наитию, invasio: ѕемлю нашоу нерасыпанноу противныхь наитїємь. Д. 36. accessus: доуха светаго наитиємь. Д. 169.

наказанию, institutio: помьне аѕь наказанию господи моюго. Ст. 23. poena: наказанїє сь небесь нѣкое ѡжидаше. Д. 118. симь наказаниюмь да наказоують се. М. 14. да приме гиѣвь и наказание ѡть кралевьства ми. М. 16. наказанье. М. 105.

наказати, instituere: тыи вьспита ме и наказа и

наоучи. Ст. 15. punire: наказавь ю, да ю водить. М. 14. да се распе и накаже. М. 135. З. 32.

наказовати, punire: симь наказаниюмь да наказоуеть се. М. 14. добитькомь да наказоует се. М. 14. своимь тѣломь да наказоуе се. М. 14.

накласти, -кладоу, imponere: накладе каменія граднаго на блюдо. Г. X. 260.

накль, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Накль вьсь с Уелепники и сь Лаблани. М. 11.

наковальна, међа је земљама цркве трескавачке ишла по хрїдоу на Наковалноу. Г. XI. 131. XIII. 370. може бити да је само incus.

накольци, црква је трескавачка имала неколико људи оу Накольцехь. Г. XI. 136.

наконь, гледај код конь.

наконьчати, finire: да ненаконьчанная отьцемь наю тобою испльнет се. Д. 93.

накосица, само instr.: ливадоу надь жрѣбицомь дѣлеке да косе бѣдьбоу накосицомь. М. 565. само ту, а не могу се довити што би било.

накриньчица, међу селима која је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском бјеше и Накриньчица. М. 194.

накоупити, colligere: дасмо кнезу половицу дохотка, що се е до сьде накупило. П. 172.

накоупьнице, in universum: тои све и накупнице даше. М. 507. cf. инокоупьнице, коупь.

належати, instare: вь належещихь бранехь прѣдьстатели. М. 134.

налияти, implere: стьклѣницоу мура налїавь. Д. 75.

наложити, imponere: блюдоу каменїа граднаго наложивь. Д. 156.

налько, име мушко, гледај Сараковић. може бити да је погрјешка мјесто Палько.

налѣшько, име мушко, гледај Юрьшић. исти се помиње само именом Налишко 1399. П. б. 43.

н а л ѣ ш ь к о в и ћ ь, презиме тројици дубровчана: Мароѥ, којега пишу и Налѥшковићь 1405—13. П. 61. 120. — Стипко 1447. П. б. 111. — Тадноко син Маројев 1466. П. б. 120.

н а м а с т и р ь, monasterium: .д. намастири кралевсци. М. 14.

н а м е т ь, indictio, tributum impositum: људе цркве арханђелове у Призрену ослободи цар Стефан да им не буде ни поноса, ни намета, ни провода. Г. XV. 307. доходькь царьскыи, сокѥ и наметь и арачь, да дава кьсакь чловѣкь. З. 50. да нѥ намета дѫбровчаномь ѹ трьговехь господства ми. М. 206. 208. 267. 271. 435. да нѣ намѣта. М. 354.

н а м и р и т и, compensare: хотеће имь намирити утете. М. 445.

н а м ѣ р а, casus, само instr.: ако се ѡбрѣте два парьца намѣромь на дворѹ царевѹ, да имь расѹди сѹдїа дворьскы. З. 48.

н а м ѣ р и т и с е, fortuito adesse: гдѣ годи би се намѣриль вашь чловѣкь, не бисмо пощедили нашѣхь главь ѡбаровати га. П. 7. не намири се тьи кнеӡь Радоѥ. М. 414. ѡдь тѫде пошадь намѣрише се на которске плави. П. 58. без се: ако бисте били ѡнади намѣрили. П. 97.

н а м ѣ с т и т и, disponere: наредихь и ѹтврьдихь и правоѡ намѣстихь. М. 457. тестаменать испѫнити, и намѣстити, раӡдѣлити. П. б. 126.

н а м ѣ с т и ѥ, area: кодѣница с намѣстиѥмь. М. 565. братиꙗ имь и намѣстиꙗ ихь. М. 565.

н а м ѣ с т ь н и к ь, successor: егоже и нарече быти емѹ себѣ намѣстника. Са. 2. сына своѥго Стефана намѣстьника вѣньца стола ѡтьчьства си постави. Ст. 30. своего прѣстола намѣстникѹ Арсенїю архїепископѹ. Д. 200. быти ми намѣстьникѹ стола ѡтьца моѥго. М. 9. сь прѣвьӡлюбленимь ми синомь Радославомь, по божиеи милости намѣстьникомь ми. М. 11. хѡтещимь бити по мне арьхїепискѫпомь наместникѡмь моимь. М. 18. ꙗ кралъ Дабиша на-

мѣстникь ꙋ господьствꙋ и васемь иномь господина Тврьтка. П. б. 35.

намѣстьнь, qui in alicujus locum succedit: намѣстьныи господинь вьсе срьбьске ꙁемле. М. 9. apertus: рекаѡ ѡвеꙁи рѣчи намѣсно. П. б. 128. погрјешка ће бити мјесто ка местꙋ: любовь намеснꙋ. М. 410.

намѣтовати, obtrudere: да имь не намѣтꙋю беꙁь волю месо кꙋпити. М. 52.

намѣштати, collocare: кои ѡвамо ꙋтѣчꙋ, да ихь принмамо и намѣщамо по нашѣхь селѣхь. П. 41.

нанести, afferre: нанесеть нама скрьбь. Ст. 11. се, accidere: ако се нанесе погорѣти манастырю. М. 98.

наносити, inferre: дияволь не прѣсташе напасти наносе праведномоу. Ст. 2.

нанота, име мушко: између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше тако име. М. 12.

наодрица, само у instr., т. ј. од одра: да даю бирь доуховноу наѡдрицомь: лоукно жита воля два динара. Г. XV. 305.

нападати, invadere: нападающихь на не. Ст. 26.

напасти, -падоу, invadere: нападоше на нь раꙁбоиници. Д. 29.

напасть, tentatio: напастьми вражїами. Са. 7. incursio: ѡ напастехь нѣкоихь или ѡ неправдахь, да ихь ѡгледаю и ѡговараю црьквни владалци. М. 62. свободно ѡть вьсѣхь напасти и поданькь велихь и малыхь. М. 145. ако се сьтворить некое ꙁло или напасти дꙋбровчаномь. М. 523.

напаяти, potum praebere: свештенною водою и топлою молитвою брата напаяеть. Д. 137. irrigare: насадивыи вѣрою вась, напаяен оучентемь. Д. 146.

написание, inscriptio: твореть милости и написаниа вирнимь слꙋгамь. М. 248.

написати, scribere: напишита на скрижали срьдьца ваю. Са. 4. да добиткь ѡнога мьрьца чинимо написати. М. 37. сии апостоль написа се. М. 84. написа се сїи хрисо-

коуль. М. 139. pingere: иꙁь написаньнаго ѡбраꙁа светаго иже на стѣнѣ црьковнѣи истече прѣчюдьнаꙗ рѣка. Ст. 28.

написовати, scribere: написоуют се повелѣніа. Д. 36. написоующе се вь книгы животные. Д. 43. pingere: ѡбраꙁь господа бога написвѥть се. М. 190.

наплатити, compensare: ако векѣ що бȣдȣ ȣꙁели, опеть да нимь наплате. М. 484. що бȣде щетȣ ȣчинильь, да наплатимь. М. 551. ѡдь дрȣге пѡловице да се имаа наплатити прьћиꙗ. П. б. 120.

наплаћевати, compensare: ѡнеи дȣкате себѣ наплаћевати ѡдь негова дѣла. М. 501.

напльнити, implere: благыхь дѣль напльненоу. Ст. 3.

напльнꙗти, implere: юноша напльнꙗше лишеніе старца. Д. 44. веселиꙗ напльнꙗюще доуше. М. 89. да се напльнꙗ на годинȣ тисоукꙗ перьперь. М. 167.

напоити, potum praebere: напоити оуеленѥноу доушоу его. Д. 10. irrigare: обнови кѡсты, и напои ѥ росою благодѣти твоѥе. Д. 69.

напоище, aquarium: напоища голоубовьцемь. Г. XV. 293. да ѥсть напоище влахомь црьнычки бродь. Г. XV. 300.

напоконь, postremo, гледај код конь.

напоконьнь, -ниꙗ, postremus: ȣчинисмо ѡвь ꙁапись напокони. М. 400. 404. ѡдь прьвога чела до напоконѥга. П. 111. ȣписа своѥ напоконȣ рѣчь ȣ тестаменьтȣ. М. 425. напоконни тестаменать. М. 496. месеца нѡевьриꙗ а напокони дьнь. М. 514. напоконе препорȣченниѥ. М. 518.

напонь, impetus: сь велицѣмь напономь кȣкю раꙁбише. П. 161.

напороучити, mandare: како сте по нашемь послȣ по Паскоѥ напорȣчиль и книгȣ ȣписаль вашѣмь властникомь да ѡправе. П. 81. како е ѡдȣписала и напорȣчила. П. б. 118.

напоѥниѥ, potus: меда сладчаишими напоѥньми. Г. XI. 108. adaquatio: наше вѣрою насажденіе и оученіемь напоеніе. Д. 147.

направа, instrumentum: сь риꙁницомь теꙁи црькве и направами вьсѣми. М. 191. ornamentum: ножа .кі. гвоꙁде-

инехь ꙋ ножници безь направе. М. 498. helcium: направа конска. П. б. 49. 56. 67. refectio: .с. перперь, що ѡста ѡдь направе реченꙗ полаче. М. 388. направиѡ кꙋћꙋ, кою направꙋ наидосмо да ꙗ стратиѡ .си. П. б. 119.

направити, constituere: оуведено бысть вами, вь начелѣ какокоу приѡбрѣтохь прѣѡбидѣноую земаю нашоу, и не ѡблѣнихсе ни покоа дахь себѣ, дондеже вьсꙗ направлю. Са. 3. componere, expedire: господинь херьцегь тоѕи мею нами направи, и едносрьдо простисмо и благословисмо. М. 256. имамо ꙋзданꙗ ꙗре кꙗте ѡ томь направити. П. 1. да пошлꙗмо направити за наше дьлге. П. 54. ꙗрь кꙗте направити ваше дьлге мею вами. П. 85. да се и ми направимо. П. 101. тако ш нимь направихь, да трьговци имаю ходити слободно. М. 405. ш нимь направисмо за царинꙋ. П. 25. що ш нимь направимо, колико да бисмо с господьствомь ти направили. П. 25. да ти менѣ все направишь, що ми си ꙋчиниѡ, ꙗ (a ja) тебѣ. М. 500. що би кои недостатакь црькви, ѡни тиемь да направе. М. 417. reficere: теи полаче часно начинити, направити и ꙋресити. М. 285. 290. 297. 337. да таи полача бꙋде лѣпо направлꙗна и ꙋкрашена. М. 302. направиѡ кꙋћꙋ, коꙗ е бита дана ꙋ прьћню. П. б. 119. где се градь ѡборить, да га направе граждане. З. 40. ако би се комꙋ коꙗ ѡрꙋжиꙗ разьбило или ꙋломило, ѡбѣтꙋꙗмо направити. П. 49. instruere: да направимо и приꙋготовимо бродове и ино що потрѣбꙋꙗ. П. 50. ornare: бꙋцать едань серпентинь направлꙗнь златомь. М. 498.

направлꙗти, instituere: да сꙋ волни зидати зади и прѣкопати Превлакꙋ и направлꙗти на своꙗ волю. М. 106. reficere: да ми направлꙗ полачꙋ, щоно ꙗ потрѣбно тоиѕи полачи направити. П. б. 91. cf. направлꙗти.

направлꙗниꙗ, instrumentum: имаа многаа прилоѫениꙗ приложихь вь създаниꙗхь и вь направлꙗниихь храма прѣсветыꙗ богородице. М. 79. cf. направлꙗньꙗ.

направьнь, perfectus: дасмо господинꙋ полачꙋ, направно, дге ꙋспотрѣбꙋꙗ. М. 344. примихь все са всиемь

наапраки8 реүени полаү8. М. 388. ornatus: двѣ ножнице направини сребрωмь. М. 498. пантареле двѣ не направне. М. 498. paratus: бѣше направань великь карьвань. П. 16.

напралıати, instituere: да си ωни дрьже и напралıаю оноүзи црьквицоү како всакоү баштиноү. Г. XV. 285. да примемо приморие и да напралıамо. П. 55. reficere: да напралıаю свои градь. Г. XV. 307. гради да напралıаю. Г. XV. 310.

напралıеньıе, compositio: напралıеньıе све кıе бити сврьх8 вась. П. 131. cf. направлıеннıе.

напрасьнь, subitus: ω напраснѣи сьмрьти стрѣзокѣ. Д. 101.

напрегноути се, intumescere: лıуто изнемагае напрегь се. Л. 56.

напрѣдити, augere: како сте вьзда добрѣ үинили, и ωшь үините, и напрѣдите. П. 84.

напрѣдовати, progredi: поүети рать, и напридовати безь пристанка с8противь херцег8. М. 448. да ωваи лıубавь б8де напредовати вьзда крѣпкω. М. 473. хωтеће к тωм8и напредωвати. М. 507. тои 8фамо да сте врьшили и хωкıете напрѣдовать. П. 107. promovere: всаки нашь дльгь напрѣдовати. П. 58.

напрѣда, гледај напрѣдь.

напрѣде, гледај напрѣдь.

напрѣдоү, гледај напрѣдь.

напрѣдь, ante, cf. напрѣда, напрѣде, напрѣдоү: лıубимоүıу си лѣторасль, ıако дарь непороүьнь и жрьтвоү приıетноү, напрѣдь поүшь. Ст. 13. напрѣдь моремь. М. 127. 8 др8гомь тетраг8 наприда. П. б. 66. 69. 8 др8гωмь лист8 напрѣдь. П. б. 69. за вријеме, in posterum: ωдь селѣ напредь. М. 21. напреть. М. 32. да ωдь селѣ и напрѣдь үини милость. М. 54. такоѕи и напрѣдь да ıесть. М. 170. ωт садь напрѣдь. З. 43. тези ѕа сьдıе гласове имамо, ако коıе напрѣдь 8ѕимамо, хωкıемо твоıеи лıубвѣ 8писати. П. 25. саданиıемь и наприıедь кои имаю бити. М. 457. такоѕи ωдь дньсь напреда да имаю. М. 148. напрѣда. М. 163. 240. 267.

напрнда. М. 254. напрѣюда. М. 261. 276. напрнеда. М. 311. на кою годнре странꙋ есамь прнѣтеле себн нашао, алн нхь нандꙋ напрнда. М. 449. ѡдь дньсь напрѣде ннктоѡ да не ныа посла ꙅа властеле. М. 158. н напрѣде. М. 325. 327. ѡдь сьда напрѣдꙋ. П. 176. ꙅа напрнда. М. 444. ѡдь сель ꙋ напрѣда. П. 3.

напрѣдькь, futura: да стонмо ѡ нѥ н ѡ нихь напрѣдакь. М. 421. posterum: толнко боле ꙋ напрндакь жнвнтн. М. 445. ꙋ напрндакь нека се н ѡще боле ꙋдрьже. М. 449. н ꙋ напрѣдакь да вн таков бꙋде. П. 165.

напрѣтн, irruere: кь наиблнжнюемꙋ селꙋ напрѣше снломь. П. 58.

напоустнтн, immittere: юнаке посла н напꙋстн на кꙋкю кнеꙅа нашега. П. 161.

напышнтнтн се, inflari: не мекькымь ѡдрѡмь покрьже напнштеноу оутробоу. Д. 95.

напѣванне, cantus: напѣванїемь цѣвннце. Д. 148.

наре, гледај код нь.

наредитн, ordinare: наредивше же ꙋнны стрѣжахоу того. Д. 13. направнтн н наредитн полаче красно. М. 290. на ѡнан ꙋвнть, кон сте сь Ростоемь наредилн. М. 426. како е нарединѡ с вамн ꙅа внлигь. М. 426. да нѣсамь воланъ ꙋчнннтн габелꙋ ѡть продае солн раꙅма ѡдь ѡннхь, гдн сꙋ наредила господа стара. М. 446. наредихь н ꙋтврьдихь. М. 457. како бꙋде наредиѡ по своюемь тестаментꙋ. М. 496.

наредьбеннкь, officialis: ꙅаповѣгьте ѡнѣмь вашѣмь наредьбеннкомь. П. 11. ето смо послалн вьсѣмь нашѣмь наредьбеннкомь да нщꙋ по всѣхь селѣхь н по мѣстехь ако се кон улоѵѣкь пришлаць нанде. П. 32. наредьбенннцн господьства вн кон сꙋ ꙋ Шнвенннцн. П. 40. наредьбенннцн господьства вн н жꙋпанние много ꙅабавлѧю на тѣхь нашѣхь ꙅемлахь нашѣмь людемь. П 55. curator: наредьбеннкомь н ѡправнтелюемь, кон сꙋ ꙅа вьсе работе кнеꙅа Марою поконнога. П. 105. наредьбенннцн поконнога Мароѣ. П. 108.

наредьнь, instructus: гѡлне скоро хѡте бытн наредне н ѡпралѥне. П. 96.

нарѣсити, exornare: полачꙋ нарѣсивь и направивь. П. 157.

нарешти, -рекоу, nominare: нареченаго вь свѧтѣмь крьщени Стѣфана Неманоу. М. 4. не достоинь рабь христоу нарещи се. М. 5. что же нарекоу те? апостола ли̇ нарекоу те? Ст. 25. монастырь създа, егоже и нарече вь име прѣсветые владычице наше. Са. 2. вь мнишьскѡмь ѡбраѕе нареченнаго Симона монаха. М. 72. нарекоше име емоу Оурошь. Л. 57. нарече его Оурошь. Л. 60. сь богоꙋбиицомь Иꙋдомь да нарече́ть се. М. 192. designare: нарекь вь нихь царе же и власти и кнеѕѣ. М. 124. юрь смо нарекли поклисаре кралю. П. 33. да вѣшь юрь те ю нарекаль Прибинꙗ да мꙋ си приставь. П. 79. вьтораго бѡ ктитора по мьнѣ кралевьствоующаго нарекохь мѣстоу семоу светомоу испльнꙗти. М. 75. indicere: нарек емоу и дьнь, вь нже посланїе прочьсти. Д. 120. да мꙋ нарече прѣсеки самошестꙋ. М. 101.

нарєђєниѥ, dispositio: по нарєђєнью реченога господина. М. 510.

нариклић, дубровчанин вијећник од вељега вијећа Класи Нариклићь 1253. М. 40.

нарицати, nominare: недостоина себе нарицааше. Д. 76. самодрьжавна кралꙗ срьбскаго сего быти нарицаеть. Д. 143. монастырю, наричемомоу Хиланьдарь. М. 65. наричють иныхь гости. З. 31. иже нариче́ть се Доушана. Л. 71.

народь, populus: сьтвори оуклонити се нарѡдоу. Са. 6. дары дарѡваше се всемоу народоу православїа. М. 136. ѡдьвракꙗю народь, да не гредꙋ ꙋ наше мѣсто. П. 123. вь инѣхь народехь. П. 140.

нарокь, fortuna: милостиꙋ божиюꙋ и нарокомь силнаго цара. М. 545. ѡдь бога ѕахтекамо твоюи милости добрꙋ срѣкю и нарѡкь. М. 553. 554. 555. честитога цара срѣкѡмь и твою милости нарокомь. М. 554. приде милостию божиѡмь и вашѣмь добрѣмь нарокомь ѕдраво. П. 164.

нароучить, insignis: много нароучить властелинь. М. 292. много нароучитаго и великаго сꙋлтана. М. 409. нароучитомꙋ

витезу. М. 555. веле нароучитому војеводи. П. 21. 22. добро нароучити војевода. П. 163.

нароукавица, armilla: петрахили и нароукавицами и набедрьницами. М. 92.

нароучевати, mandare: околикои ти говоримо и наручујемо. П. 148.

нароучити, mandare: що му је била ваша милость наручила на протовистиара и на Трипка да му плате. П. 18. хоћемо и за този наручити. П. 33. все (имање) Ратко вамь наручиль и рекаль да даете. П. 49. јерь ми је такои господарь наручиль. П. 71. наручили су на Никшу да онь место нихь море примити. П. 108. на уста наручи. П. 105. пропокидеше намь беседе, що нимь бјеше наручио господинь воида. М. 430. кому га е на сьмрьти наручиль. М. 436. по нихь есмо вашои привази некoлико рѣчи наручили. М. 483.

нароучије, mandatum: ако бисмо и сьде хотјели учинить тои наручије твоје љубве. П. 36.

нароучьникь, qui mandatum habet: наручиль наручнике да нимь плаћаю. П. 35.

нароучьнь, promptus (као да је то, долази само адвербијално): буди ти милость, они листь слободни да имамо одь капетана, ако га море твоја милость такои наручно имати, ако ли не море такои наручно бити, а онь нека стои. П. 46.

нарьтичићь, властелин краља босанскога Дабише, кнез Влькьць Нарьтичићь 1492. М. 222.

нарѣковати, dicere: сльзами нарековавь. Г. XI. 57. словесы мирными кь нјемоу нарекова. Л. 62.

насадити, plantare: дьва винограда насадихь. М. 6. насадити лозоу доброплоднѹю. М. 142.

насажденије, plantatio: обновлјенија и виноградныя насажденија. М. 79.

населити, incolis frequentare: села тѣхь, що си је населиль оть тоугихь земль. М. 63. collocare: тоуди да се населе кметіе црькоеды. М. 531.

населѥниѥ, colonia: Хиландарь сь всѣмь населѥнїемь. Д. 47. сь вьсѣми людьми и населении сел тѣхь. М. 63.

насилити, opprimere: дѣдиноу свою, насиленоу бывьшоу ѡть рода грьчьскаго. Ст. 8. насилень ѡть сего ʒлааго ʒакопрѣстоупьника. Ст. 22.

насилиѥ, vis, violentia: погыбшоую ѡть насилїа. Са. 1. ако ти се ʒгоди кое насилыѥ. М. 22. бранити ѡдь всакога насильꙗ. М. 301. насилꙗ. М. 307. 346.

насилованиѥ, violentia: о насилованїи. З. 33.

насиловати, vim facere: ако кто име що говорити или насиловати Дѹбровникѹ ʒа сиʒи доходькь. М. 188.

насильникь, homo violentus: насилници васе раʒграбише. Г. X. 224.

наскакательнь, qui incursat: соурово наскакателныѥ ʒлобы. Гильф. бос. 275.

наскакати, incurrere: дрѹгь на дрѹга наскакающе. Г. XI. 111.

насладити се, frui: да насладивѣ се ѡ господи сладкыѥ любьве. Ст. 28. великыхь дарокь насладихь се ѡть тебе. Са. 10. праʒника насладив се. Д. 22. ѥже красоти и помоћи желаѥ насладити се. М. 86.

наслаждати се, frui: добрѡть недомысльныхь ʒрѣнїемь наслаждаю се. Д. 62. ваља да гријешком нема се: красоти божаствениѥ наслаждающе. М. 133.

наслаждениѥ, deliciae: всакаго наслаждениꙗ напльнꙗюще доуше. М. 89.

наслѣдити, hereditate accipere: жиʒнь вѣчноую наслѣдить. Ст. 11. да наслѣдить огнь гѥенскы. М. 199. —се, succedere: ѡдь коихь есѹ се родили и наслѣдили властеле града Дѹбровника. М. 217. suscitari: ако би се кьда богь оумилосрьдїѡ, да се ѡнеи црькве ѡпеть наслѣдѣ. М. 533.

наслѣдиѥ, posteri, unus e posteris, progenies: на поменоу себѣ и вьсемоу наслѣдїю его. Са. 9. еже еси благословиль наслѣдїе свое. Са. 11. ми, нихь наслѣдьѥ. П. 127. Аловиʒь Жѹнѥвикь и нѥгово наслѣдьѥ. П. б. 118.

воєводꙋ Радосава, право и поутено наслѣдьє кнеꙁа Павла. M. 310. 315. hereditas: вьса вь наслѣдіє Хиландароу вьдана быше. Д. 51.

наслѣдованиє, successores: вась, нєговꙋ (кнеза Лазара) дѣцꙋ, а сьди поутено нєгово наслєдованьє. П. 41. suscitatio: о наслѣдовани монастира сего прѣподобнымь ѡтьцемь нашимь Симеѡномь. Са. 1. cf. наслѣђениє.

наслѣдовати, hereditate accipere: наслѣдоуите оуготованное вамь царьство. Д. 67. M. 99. сподобльшꙋ ме наслѣдовати прѣстоль моихь прѣродитель. M. 187. ближнемꙋ натражю, кои бꙋде нихь господство наследовати. M. 419. succedere: доколѣ нихь постаю и наслѣдꙋє ѡстанакь. П. 6. 68. 76. sequi: насладꙋюће цара небескаго. M. 232.

наслѣдьникь, successor, heres: наслѣдникь да боудеть прѣдателю Июдѣ. M. 16. сынь и наслѣдьникь светаго корѣне ихь. M. 89. сынь и наслѣдьникь краля Оуроша. M. 115. наүини ме насладника и господина ва ꙁемлахь родитель и прародитель моихь. M. 248. єиже славѣ и үьсти вьжделѣхь наслѣдникь бити. M. 262. царствію вѣүномоу наслѣдници. M. 333. насанедникь. M. 311. наследникь. M. 412. наслꙗдника. M. 110.

наслѣђениє, suscitatio: о наслѣгени сего манастыра прѣподобнымь ѡтьцемь нашимь Симеономь. M. 3. cf. наслѣдованиє.

наставитель, institutor: наставителꙗ поути, по- немоуже идыи не потькноу се. Ст. 9.

наставити, instituere: настави ны, како подобаеть дрьжати правоую вѣроу. Са. 1. доньдеже үловѣүьскоє єстьство ꙋ ѡбиүаи божьствьныи наставить се. M. 17. наставить ихь на вьсакоу истиноу. M. 88. помоꙁите ихь, како ви є богь болє наставиль. П. 10. 26. ѡнꙋи добрꙋ рѣүь, кою те є болѣ богь наставиль, рьци. П. 30. врагомь наставлєнь. Г. XI. 142.

наставлꙗти, instituere: наставлꙗє ва на поуть мирьнь. Са. 5. вьсемоу добрѣ наставлꙗше. Д. 219. наставлꙗюще вь раꙁоумь твои, истиньнаго бога. M. 78.

настакленинк, institutio: настакленїємь господа бога. Д. 192.

настакьникь, institutor: праковѣрїю настакника. Са. 6. настакнїкоу ѡтьцоу нашемоу Симеѡноу. М. 3. доухоканагѡ настакьныка. М. 122. прькаато пастыра и настакника стадоу скоемоу, келикааго Неманю. М. 142. вь дни епископьства и настакника и ськрьшителѥ црькки босаньскои, дѣда Радомѣра. М. 253.

настакьница, quae instituit: прѣскетаѥ моѥ настакнице. Ст. 26. богоматери и настакници нашеи. Са. 12.

насталанье, institutio: на ксакомь добромь насталанью. П. 131.

настати, exsistere: кое сꙋ (царине) сьги настале. М. 168.

настольникь, successor regni: дасть мьнѣ настольникоу быти имь. М. 74. 78. 121.

настоѥниѥ, attentio: доведе се кода настоѥнїємь игоумена деуанскаго. М. 558. ѡ томь нашемь настоѥнью. М. 146.

настоѥтель, antistes: настоѥтелѣ монастыра. Д. 29.

настоѥти, instare: дьнь соуботa настоѥше. Д. 28. part. praes. act. praesens, qui exstiterit: игоумена настоѥщаго. М. 63. ѡть настоѥщихь игоумень. М. 75. 81. тогда настоѥщаа братиѥ вь монастыри. М. 79. да не ꙁнима царине теꙁи до века ни ꙋ сина кралевьства ми, да ни ꙋ кога настоещаго крала ꙋ срьблихь. М. 118. прѣдь икономомь настоѥщимь. М. 123. настоѥщи кь иѥн старьць. М. 138. niti, attendere: да настои и врьшии ѡно. М. 376. настоеће ксакимь ꙁлимь противa нимь. М. 444. да самь дрьжань настоѥти повратити. М. 445. да самь дрьжань настоѥти ѡслободити ю. М. 446. докле бꙋдꙋ намь настоѥти, що се ꙋ ꙁаписехь ꙋдрьжи. М. 455. како си кьꙁда настоѥль, и сьде настои да нимь не бꙋде ꙁабаве. П. 10. Дꙋбровникь настои ксакомь наиномь да теке изьгꙋби. П. 34. да ꙁа тои настоимо. П. 47. на једном мјесту part. praet. pass. collocatus: кои сꙋ прѣге настоѥни на темь месте били. П. б. 29.

настоупати, invadere: самосилыемь настѹпахѹ на нашь котарь. П. 91.

настоупити, invadere: кьди селяне бѣхѹ ѡтишли, а ѡнь настѹпи, терь ꙁлѣ ѹчини. П. 118. самосильемь настѹпише на кѹкю кнеꙁа нашега. П. 162.

насыпати, infundere: два кьбла сребра насыпавше. Д. 41.

насытити, satiare: тамо насытет се. Са. 8. стадо ꙗко пажитїю доухоными насытивь. Д. 173. наситны се пива доуховна. М. 110. насищашимь (мјесто насищьшимь) се крьве. Л. 55.

насыштати, satiare: пище насыщаше се. Са. 7. доушеполь꙱ныихь словесь насыштаемыи. Д. 42. насищающомоу вьсако животно благоволенїа. М. 333.

насѣꙗти, serere: диꙗволоу насѣꙗвьшоу плѣвель. Ст. 1.

натоварити, onerare: .еі. конь натовареннхь воска. П. 22. да мѹ ю (плавь) натовари жита. П. 76.

натолинскыи, *ἀνατολικός*: натолискиемь ꙁемлꙗмь. М. 550.

натолиꙗ, *ἀνατολή*: иꙁ Натолие. П. 10. по Натолие. М. 524. по Натолие. М. 410.

натольскыи, *ἀνατολικός*: ꙁемлꙗмь натольскимь. М. 545. натолскиемь. М. 548. 549. 552.

натражние, posteri, unus e posteris, progenies: ꙁа наше синове и ꙁа наше натражие. М. 107. право и поутено натражие ниxь срьтца по мѹшкомь коленѹ. М. 284. 286. 296. 346. натражье наше. М. 289. 290. 337. с више реуеномь братиѡмь и натражнемь нашимь. М. 301. натражье. М. 323. 351. властеле и всѹ ѡпѣинѹ дѹбровачкѹ и ниxь натражье и ниxь послѣгие. М. 339. 371. инедань послѣдни нашь ни наше натражье. М. 404. натрьажю. М. 344. по мѹшкомь колѣнѹ и након тога по женскомь колѣнѹ ниxь право и поутено натражье. М. 351. ако би било натражье ѹ кнеꙁа Стѣпана. М. 356. воевода Степань и госпога Єлена и ниxь натражие. М. 395. натрашые М. 360. натрьшю. М. 419. натрьжие. М. 423. натрае П. б. 109.

натражькь, posteri, unus e posteris, progenies: нихь ѡстанка и правога натрашка нихь срьтца и племена нихь, що ѥ по мꙋшкѡмь колѣнꙋ. М. 285. 290. ако би се ꙋ мене натражакь нашаль ѡдь моєга срца. М. 290. властелемь и всьои ѡпьћини града Дꙋбровника и нихь натражкꙋ. М. 293. нихь натрашкꙋ, по мꙋшкѡмь колѣнꙋ, како рькь подаѥ. М. 297. наша и нашега натрашка. М. 303. ꙃа себе и ꙃа свои натражакь ѡбетока. М. 320. ѡдь нась или ѡдь нашега сина или ѡдь нашега натрашка. М. 338. воѥвода Радосавь и синь мꙋ и нихь натражькь. М. 351. ако ли би натражка не било, а ми да дамо, комꙋ би ѡни по себи ѡставили. М. 352. беꙃь натрашька мꙋшкога. М. 357. негоџемь синовомь и неговꙋ натрьажкꙋ. М. 373. ако би се нашло синь ꙋ господина Степана или веке синовь правога натрашка. М. 394. натрьжакь. М. 422.

натѣрати, compellere: натера на ни шаше. Л. 87. раꙁби моу воискоу, и натера на Тисоу. Л. 88.

наоудити, nocere: ако ѡдь кꙋде насꙋпротѣвь ниѥ (власти) кои годѣ вѣтарь кюхне, да ѡи (јој) не наꙋди. П. 57. ѥрь сꙋ намь мало и наꙋдили. П. 98.

наоукь, consilium: наꙋкь давати. М. 24. mos: нашехь старехь ѡбичаи добри и поштени наꙋкь. М. 238. добри и красни наꙋкь. М. 258. 308. П. 129. како ѥ нашь вьꙁдани наꙋкь. П. 168. doctrina: наоукꙋ благовѣрномꙋ. М. 151.

наоуоунце, (мјесто навьоунце) coram: тебѣ наꙋоунце а прѣдь нашѣми посли ꙃаповидѣ. П. 143.

наоустити, concitare: наоусти нечьстивыи .в. цара, да ѡскрьбита ме. Ст. 27.

наоучавати, docere: самь сь ними прѣбываѥ, наоучаваше по воли его оукрасити. Д. 98.

наоучати, docere: наоучаѥ роуцѣ мои на ѡпльчениѥ. Ст. 24. иже наоучаѥмии. М. 88.

наоучениѥ, doctrina: наоучениѥ сицево ꙃаповѣдавь мнѣ и рекыи. М. 9. consilium: господьствꙋ много ꙃахвалюѥмо на всакомь лѣпомь наꙋчению. П. 40. mos: како ми ꙋꙃьдрьжимо ѡбѣть и красно наꙋчениѥ нашѣхь прьвѣхь. П. 39.

наоучити, docere: наоучихь вы, како дрьжати се правовѣрные вѣры. Са. 3. иже светымь книгамь наоучивше. Д. 3. да ви богь научи. М. 518. кога наоучи дїаволь нѣчто ѡтоуѕети. М. 534. свѣтуите и научите. П. 10. како нась ваша любавь свѣтова и научи. П. 21. —се, discere: наоучите се ѡть мене. М. 4. да наоучеть се любити бога. М. 89. consuescere: како си се сте научили наша села и наше болꙗры ꙗмати. М. 21.

нахвалица, само instr. нахвалицомь, de industria: аще кто попасеть жито грѣхѡмь, тоузи попашоу да плати що рекоуть доушьници. аще ли нахвалицѡмь попасе, да платить попашоу и .ѕ. воловь. З. 35. кто нѣсть пришаь нахвалицѡмь по силѣ, и сьтвориль оубїинство, да платить .т. перпер. аще ли боудеть пришьль нахвалицѡмь, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть. З. 36.

находити, aggredi: избави ме ѡть находещихь ме ѡзлобити ме. Ст. 22. сьблюдати е ѡть всакога зьла находещаго на не. М. 4. invenire: воиска кралевьства ми гдѣ любо находи люди ваше, да имь никоегаре зла не учини. М. 46. ино нищорь не нахѡдимо. П. 77. що се находе водѣнице ѡдь горнега рибника до Ситнице. М. 563. Борково мѣсто, що се находи оу Подьбрѣзѣхь. М. 564. що се находи унутра Рата, и горе и полꙗ. М. 106. сь сельми вьсѣми, що се находи оу црькве те. М. 116. нека се и ꙗ нахѡгю у записехь. М. 312. полачу у ѡноме станью, како се находи сада. М. 370. паки се находе зли люди. М. 534. находи се по свемь свѣту мудрихь и немудрихь. П. 28.

находь, invasio: ѡть погань находа спасанта. Д. 218. — Име једном влаха које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 59.

нахожденик, invasio: вь нахожденїи ѡть иноплеменныихь. М. 334.

начаꙗти се, sperare: помилоуи ме, не начаꙗщаго се спасенꙗ. Ст. 20.

начело, initium: поути спасенꙗ твоего начело. Ст. 11. вь начелѣ каковоу приѡбрѣтохь прѣѡбидѣноую землю

нашоу. Са. 3. црькви ѡть начела сьзда. М. 91. вь начело царьствїꙗ моѥго. М. 136. що си сꙋ имала из начела. М. 569. imperium: тебѣ хвалеть аггелы, ... начела, власти. М. 547.

начельникь, princeps: оучителю и начельникоу ихь. Ст. 7. правила сего начельникомь. Ст. 17. мнихомь начельникь. Ст. 30. мнози вь вась начелници и власти. Д. 142. небесними свештеньними начелникомь же и кнезомь. М. 133. начелникь скиѳскыи, Михаиль царь. Л. 53. 71. начелники зданїꙗ. Г. XI. 69.

начельнь, principalis: начелные воеводы. Д. 104. начелныихь вельмоужь. Г. XI. 77. начелнымь стефановѣмь. Д. 104. начелнымь града сказаше. Д. 186.

начельство, imperium: прѣдрьжещаго начелство игоумена Герьвасїꙗ. М. 125. прїѥмь начелство срьбско Стефань Прьвовѣньчани. Л. 69.

начельствовати, praeesse: светомоу начелствоуюштоу вь лаврѣ. Д. 114. ѥгоже изволи богь вь немь (манастиру) начельствовати. М. 245. кто начелствоваше вь нѥи (српској земљи). Л. 51. тьма начелствоваше свѣтꙋ. Г. XI. 87.

начестити, impertire: богь те ѥ начестиль велицѣмь и висоцѣмь разꙋмомь. П. 140. 161.

начети, incipere: начеть творити храмь. Ст. 3. начеть подвизати се мысль моѣ. М. 5. начехь кралѥвати. М. 187. начань от десетыихь словь. Л. 63. начеше векьма стрѣлꙗть. П. 38. с њим постаје futur., који долази само кондиционално: до колѣ ѡни начнꙋ вь мнѣ стоꙗти ꙋ вере. М. 41. ако и ви начнете стоꙗти кралевьствꙋ ми, како сте стоꙗли господинꙋ ми ѡтьцꙋ. М. 46. вино, кое се начне продавати ꙋ градѣ. М. 47. кто ли га начнеть таити. З. 30.

начетькь, primitiae: начетькы данта ѥмоу ѡть своихь плодь праведныхь. Са. 5. initium: се бысть божїихь соудьбь начетькь. Д. 4. начетькь положоу работати богоу моѥмоу. Д. 64. вь начетькь тыи землю основа. М. 25. вь начетакь ѡтьца. М. 105. 220. ва начетакь всемꙋ славꙋ ваздаѥмь господꙋ. М. 486.

начинание, molimen: скврѣнаго начинанїа. Д. 107. да разорить господь вьса добраа юго начинаниꙗ. М. 333.

начинати, incipere: начинають ѡдь црькве. М. 38. начинаеть и сьткори црьковь. Л. 58.

начинити, facere: начини ме наслидника. М. 248. начини мость. Л. 87. reficere: полаче часно начинити, направити и ȣресити. М. 285. 297. conficere: царица Мара с вами како є начинила. М. 546. да се сь ѡнѣми людьми за вражьдȣ начине и плате. П. 91. exornare: ѡраха шесть ѡдь Индие, начинюни сребрѡмь. М. 498. похве кожне начинюне с мало сребра. М. 498. рѡгь начинюнь сребрѡмь позлаћень. М. 498. два ѡботца начинена бисерѡмь. П. б. 103.

начинь, modus: ѡвѣмзи ȣвѣтѡмь и закономь и начиномь. М. 188. да нымь се плаћа ѡвѣмь начѣномь. М. 232. да не могȣ инєдиога члоуѣка искати инєднѣмь наачиномь. М 369. да нѣ оудаве на доубровчанинȣ по инєдань начинь. М. 436. конщанимь начиномь. М. 448. ако би мени по кои годи начинь пришло ȣ рȣке. М. 450. по законȣ и начинȣ, како нимь ю било за воеводе Сандалꙗ. М. 459. да дрьжита скаки свою половинȣ з добриюмь начинѡмь. М. 462. дрьжи начинь, како да наше трьговце царинищи не ȣсилȣю. П. 2. дайте начинь, да се тои врьши. П. 31. ето смо дали редь и начинь да се ище по селѣхь. П. 80. по ѡвакомь начинȣ хоћемо с вашомь милостю добрѣ живѣти. П. 6. ми складȣ и мирȣ ради с правдомь и с начиномь. П. 53. како сте продали царинȣ подь ѡнь начинь и законь. П. 110. да ю ȣ ѡви начинь. П. б. 50. ѡдьсȣдише по ѡвизи начинь. П. б 120.

начинꙗти, exornare: иконе бисерѡмь начинꙗне. П. б. 125.

начрьтати, conscribere: начрьтанна писмени. Г. XI. 130.

нашь, noster: ѡтьцемь нашимь. М. 3. наша села и наше болꙗры. М. 21. погрјешка је писарска: наши сынь. М. 33. cf. ꙗ.

нашьль, part. praet. act. II, којим се накнађа та

форма глаголу наити: ако би се у мене натражакь нашаль. М. 290.

нашьстије, inventio: до нашьстыя реченога листа. П. 134.

наимь, наима, гледај наимь.

наисти се, satiari: наидшоу се светомоу и вьсѣмь оть рыбе. Д. 198.

наихальць, invasor: уловѣщи наихалци да моучеть се ако и волны оубіица. З. 37.

наихати, invadere: аще кого обрѣте наезда или сила похвалина, оннзи кони наездны вьси да се вьзмоуть, половина цароу а половина оному, на кога соу наихали. З. 37. противь скакому, кои би на нихь наихали али супротивь нимь били неправдено. М. 455.

наишьць, заселак селу Ограђенику: сь заселкомь Наишьцемь. Г. XV. 279.

наезда, invasio: о наездѣ. силѣ да нѣсть никомоу ни за едннь дльгь вь земли царьскои. аще ли кого обрѣте наезда или сила похвалина, оннзи кони наездны вьси да се вьзмоуть, половина цароу а половина оному, на кога соу наихали. З. 37.

наездьнь, invasionis: кони наездны вьси да се вьзмоуть. З. 37. cf. наезда.

наети, наимоу, mercede conducere: наемьше грьчьскые вое. Ст. 5.

наћи, гледај наити.

не, non: да нимь не буде силе. М. 2. кынмь господь мьзды вьздаеть? не приносещнмь ли ємоу славоу и чьсть? М. 74. гријешка је писарска нь мјесто не. М. 41 (у врсти 12, 13). cf. имати, ıесмь.

небесьнь, coelestis: кь высотѣ небеснѣи. Ст. 11. небеснихь силь. М. 15. отьца небеснаго. М. 65. небесное житие. М. 88. царьство небесное. М. 99. небесьныихь благь. М. 142. тобою сьмирише се небесная сь земльными. М. 67.

небесьскыи, coelestis: цара небескаго. М. 232. славе небеске. М. 241. всега двора небескога. М. 448. 450.

небдагодѣтьнь, ingratus: окаанны и неблагодѣтьны. Са. 10.

неблагь, improbus: кь неблагомоу томоу. Д. 107.

небо, coelum: сьтвори богь небо и землю. М. 4. иже іесть на небеси. М. 17. дѣла роукоу твоіею соуть небеса. М. 25.

небопарьнь, in coelo volans: небопарьноу орьлоу. Ст. 10.

небоıазньнь, intrepidus: дрьзновенно и небоıазньно. Д. 68.

небрѣгово, црква је трескавачка имала село Небрѣгово. Г. XI. 133. међа му је ишла в Согле. Г. XIII. 371. 374.

небрѣгошта, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 280.

небытиіе, τὸ non esse: оть небытїа вь бытїе привѣдь. М. 166. небитиıа. М. 220. Д. 185. тимьже вьса оть небитьѣ ва битье састалена више. М. 253.

невесиніе, поље и село у Херцеговини: на Невесиню подь градомь Вѣнаучемь. М. 383.

невечерьнь, non vesperascens: вь свѣтѣ невечерниемь. М. 570.

невидимь, invisibilis: всѣхь врагь видимыхь и невидимыхь. М. 68.

невиньна, ријека код села Коупѣльника: на рѣцѣ Невинни. Г. XV. 288.

невлаıемь, tranquillus: невьлаıемоıе пристанище. Ст. 10.

невольнь, invitus: ни за коюре рить волнв али неволнв. М. 274. Белиградь неволно оугри предадоше. Л. 83. неволно остави Коупиникь. Л. 83. difficilis: да ихь не оставите в неволно време. М. 518. о нашемв неволномв станїю. М. 560.

неволıа, vis: ки приде в землю мою неволовь. М. 24. без ниедне силе и без ниедне неволе, тьмо с моомь добромь волıомь. М. 178. не по нвжди или по неволи. М. 183. хотеће или не хотеће или за волю или за неволю.

М. 458. res adversae: да сьмь у всаку вашу неволю. М. 69. ако нимь се прѣлучи крѣме, и буде нимь неволıа. М. 258. укрипи приѣтельство у волу и у неволу. М. 448. ѡдь неволе, кою бѣше богь допустиль. П. 34. да ви е допала неволıа, ерь су вамь погибли .в. братучеда. П. 47.

неволıане, црква је трескавачка имала воденицу вь Неволѣнехь. Г. XI. 136. у Неволıанехь. Г. XIII. 373. има и сада то село близу Манастира код Флорине. Hahn, reise 194.

невրѣдимь, illaesus: обрѣтохь тѣло его цѣло и невредимо. Са. 13.

невրѣждень, } illaesus: царииникь твои да стои у нась
невրѣђень, } невրѣгень ѡдь нась никакоре. М. 23. да си ходе каши купьци невргѣни. М. 41. сима уловѣчаскоѥ естьство ѿть всакоѥ страсти невրѣждено прѣбиваеть. М. 133. ничесьже невրѣждени бити. М. 161. адвербијално, modo non laedente, на овом мјесту: нзь неѥже невրѣждено прошьдь затвореноу сьхрани. Ст. 1.

невьзбраньнь, non impeditus: да има ходити свободно и никимь невьзбраньно. М. 188. П. 5.

невьздрьжань, non detinendus: непрѣклоньно и невьздрьжаньно шьствоующа. Ст. 21. невьздрьжано дати. М. 374. слободно и невздрьжанно дати. М. 357. 361.

невьздрьжьливь, incontinens: невьздрьжливо. Гильферд. бос. 274.

невьмѣстимь, incapabilis: вьсели се вь оутробоу женьскоу невьмѣстимы небеси. Ст. 1.

невѣдѣние, ignorantia: ѡбетьшавьша срьдьца невѣдѣниемь истокаго живота. Д. у Ш. lesek. 124.

невѣждьствие, ignorantia: ѡ людьскыхь невѣждьствихь. Са. 3. лѣта невѣждьствıа вашего. Д. 148.

невѣра, perfidia: прѣдь кралевьство ми да идоу (дубровчани) за невѣру. М. 52. за невѣроу брать за брата или ѿтьць за сына. З. 33. ни за невѣроу. З. 47. за невѣроу да идоу прѣдь цара. З. 49. у симьзи да се царьство ни не потвори, ни да нимь узму ни за едино ни за коѥ

сьгрѣшеніѥ просто рекше разкѣ невѣре. М. 156. що би не било на невѣрꙋ кралꙋ ꙋгрьскомꙋ. М. 176. до коле нѣкѡѡмь невѣрѡмь не изгꙋбе. М. 189. 202. за кою би невѣрꙋ имали понести всакꙋ мꙋкꙋ. М. 328. ако ли би тко намь неверꙋ ꙋчинио. М. 423. ни за еднꙋ невирꙋ. М. 440. за нѥгѡвꙋ невѣрꙋ ꙋзехь мꙋ (баштину). М. 568. нѣсꙋ невѣрꙋ показали. М. 140.

невѣрьникь, perfidus: ако бꙋдꙋ невѣрници твоемꙋ царьствꙋ, такожде да бꙋдꙋ невѣрьници нашемꙋ градꙋ. М. 35. да се каже како невѣрникь. М. 168. З. 41. 45. наше невѣрьнике. М. 218. иедань неверьникь господина Сандалѥ. М. 286. да се невирници назовемо приdь всакога господина земалнога. М. 291. 304.

невѣрьнь, incredulus: знаменїꙗ не вѣрнымь но невѣрнымь. Д. 139. аще и невѣрьнь сын. Л. 64. perfidus: невѣрьного крала. М. 35. горьши невѣрныхь ꙗвише се. М. 89. таковии да ми е неверань. М. 105. 118. 154. 203. да ми ѥсть невѣрнь ꙋ невѣрно име. М. 157. ки бꙋде немꙋ неверань. М. 107. невирань. М. 256. 257. що ѥ достѡинѡѡ ꙋчинити невѣрнꙋ чловѣкꙋ. М. 459. да ѥ реченои господѣ до своѥ смрьти за невѣрна. М. 459.

невѣрьствиѥ, incredulitas: изь глоубины невѣрьствиꙗ. Ст. 25.

невѣрьство, incredulitas: изранаю изнемогшоу невѣрьствомь. Г. XI. 189.

невѣста, sponsa: дьшти цара Ѳеѡдора вьдана бысть невѣста Радославоу. Д. 126. цара загорскаго дьштерь невѣстоу семоу привedь. Д. 178. uxor fratris: Анꙋхꙋ, мою невѣстꙋ а кꙋћницꙋ мога брата. П. б. 118. 119.

невѣсть, inscitia: тко сьгрѣши по невѣсти. П. б. 25. ꙋ нѥговꙋ невѣсть нѣколици ꙋкрадьши се. П. 134. ако сꙋ ꙋ чемь по невести зашли како млади людиѥ. П. 161.

негли, fortasse: негли господь нашь просвѣтить лице свое. Д. 119. sed: нѣгли ако се би некоꙗ скада ꙋчинила. М. 185.

него, quam: дахь вѣрꙋ ѡще боле, него како сьмь и

прѣи биль сками. М. 174. ино, него что пише книга. З. 47. иничере ино није Хлиевно, него твоюга прьвога било и саде твоје. М. 249. не ѡстави ꙋ нои него мире. М. 443. правние за те негоѡ за мене. М. 500. као да је писарска погрјешка неки. М. 520. sed: да имь нѣ ниједне неправде, него ли да имь сꙋ вси. . . М. 220. да не бꙋдꙋ ꙋсиловани ꙋ нашемь господтви, него ѡне пꙋстити ћемо. М. 327. да имаию не ꙋзьме (нитко), него да врате. М. 411. да ми не ће сꙋпротивства ꙋчинити, него да мн ће ꙋгађати. М. 461. — у оба значења узима к себи и ли: да се не раздвоита, него ли да юста ѡбое една кꙋћа. М. 176. прѣге него ли бѣ ѡнь ꙋлѣзль. М. 211. нищоѡрь ние ꙋгодние богꙋ него ли мирь и любавь са всацнемь чловѣкомь имати. М. 367. прьвѡ него ли се тестаменать ѡтвори. М. 499. узима к себи и ре (же), али тако долази само једном и то без є: гдо ю инако рекаль негорь истинꙋ. П. 40.

негодованние, indignatio: негѡдѡванїа испꙋстити глаголь. Г. XI. 60.

негодовати, indignari: властелѡмь о несьставлюнїи оума его негодовавшимь. Д. 177. много на патрїарха негодовавь. Д. 202.

неголи, гледај него.

негорь, гледај него.

неготовь, imparatus: женихь при двьрехь, а ти неготова. Ст. 12.

негрипонить, Negroponte: прими царь Мехмедь градь Негрипонить 1470. Л. 81.

недвижимь, immobilis: господьствовати юмоу вь вась недьвижимо. Ст. 12.

недворьнь, asper: стврѡрь недворань. М. 310. 312. 314. недворно ꙋчиненю. М. 315. П. 162. много недворнѣхь рѣчи. П. 167.

недворьштина, asperitas: зло и велика недворьщина, що се ѡвамо ꙋчини. П. 162. за великꙋ недворщинꙋ Бранковꙋ. П. 167. за недворьщинꙋ, коіа ю нашемꙋ кнезꙋ ꙋчинюна. П. 169.

недокольство, angustiae temporis: вьдовство цръкви недокольствомь еже вь царьствоующи градь приходити на ѡскештеніе. Д. 130.

недомысльнь, qui intelligi non potest: доброть недомысльныхь. Д. 62. ѡтьче непостижне и недомисльне. М. 277.

недостатькь, inopia: ѡть недостатька раꙁоума моѥго вьꙁоупию ти. Ст. 26. да ни по единомоу недостаткоу храмлють. Д. 151. недостаткы родитель своихь испльниꙗе. М. 49. недостатакь. П. б. 122.

недостатьчьнь, insufficiens: недостатьчьнаꙗ ихь испльнити. М. 91. 100. 115. 134. видѣхь недостатьчноѥ келии. М. 122. видѣвьши велиѥ недостачьное келіе. М. 137.

недостатьчьство, inopia: недостатьчьство вьсполниꙗе. Д. 128.

недостатьчьствовати, inopem esse: вь сихь недостатьчьствоуѥ. М. 58. единѣм же недостатьчьствоуемь. Д. 126.

недостоинь, indignus: вь мьнѣ аще и вь недостоиноу. М. 5. недостоиными оустьнами вьпиѥмь. М. 67.

недостоиньство, indignitas: чьто принесоу ти ѡть моѥго недостоиньства ꙁа блага твоꙗ. Ст. 14. ходатаю ѡ моѥмь недостоинствѣ. М. 334.

недооумѣниѥ, inscientia: испльниꙗють се срьдьце моѥ рыданиꙗ вь недооумѣнии моѥмь. Ст. 26. недооумѣниѥмь моѥго беꙁоумиꙗ. М. 84. quod intelligi non potest: чюдештим се ѡ недооумѣніи слова. Д. 37.

недооумѣньнь, inscius: недооумѣньнь ѥсьмь. Ст. 26. non comprehensus: ѡть недооумѣнные радости. Д. 207.

недрагость, indignatio: тои ће бити ȣ великȣ недрагость кралевьствȣ ми. М. 375. molestia: пожали недрагость нашȣ и наамь недворно чиниѥнье. П. 162.

недрагостьнь, molestus: ѡ всакомȣ вашемȣ недрагостиȣ намь ѥ недраго. М. 250. П. 89. indignabundus: бише ѡ томь много недрагостии. П. 85.

недрагь, ingratus: намь ѥ недраго. М. 250. 375. би ни недраго. П. 21.

недрѣманьнь, insomnis: недрѣманномоу стоанїю. Д. 121. недрѣманьнеи ѳун. Д. у III. lesek. 124.

недоугь, morbus: посѣтиль немощьные наше недоугы. Ст. 19. вьсхотѣ болѣзни его понести, недоугы же вьсприети. М. 110.

недоужьнь, aegrotus: недоужьнии нцѣлають се ѡть недоугь своихь. Ст. 28.

недѣлимь, indivisibilis: раздѣлающа недѣлимое божьство. Ст. 7.

недѣлина цркьвь, Добродолима је ишла међа ѡдь Недѣлине цркве ... оу Недѣлиноу црькові. М. 94. cf. недѣлꙗ.

недѣлꙗ, dies solis: вьсенощьное вь недѣлю стоанїе. Д. 193. ере смо уговорили станькьм о узьмѣхь у недѣлу. М. 7. у изабрани дань свету недилу. М. 472. hebdomas: за дьвѣ неделе. М. 36. да се може вратить за неделю по кнезѣ. М. 186. да прѣбоудеть вь домоу .г. неделе. З. 34. црква св. Недјеље: селима Грачаници и Сушици и Селцима што је крал Милутин дао Грачаници ишла је међа на Недѣлю. М. 563.

неже, неж елн, } quam: лоуче тоу (мудрост) коупокати неже златоу и среброу скрѡвища. Са. 5. болше паче неже прьвѣе. Д. 157. оукоримь паче нежели похвалимь. Д. 2. cf. нере.

незаапоу, вь—, repente: вь незаапоу вьскликае. Д. 111.

незаапьнь, subitus: незаапноую казнь прїимоуть. Д. 113. незаапно вьстаеть. Д. 57.

незаблоудьнь, qui non deerrat: вь разоумь истиньны приходеще незаблоудьно прѣбивають. Ст. 11.

незабытие, immortalis memoria: незабытїемь штедрѡть его. Д. 185.

незабытьливь, semper memor: незабитливь богь. Д. 90.

незабытьнь, semper memor: много срьдчно и незабитно поздравлениѥ. П. 129. харни смо били и незабитни. П. 129.

незадльжьнь, indebitus: неꙁадꙋѡжно сꙋпротива раꙁлогꙋ ѡдь правде даржахꙋ мани. М. 464.

неꙁаꙁорьнь, irreprehensus: любовь въꙁлюбите, нь правѣ и неꙁаꙁорнѣ. Г. XI. 167.

неꙁаконьнь, illegitimus: неꙁаконнѣ власть вьсхытивша. Д. 178.

неꙁакъсьнѣние, animus non tardans: вь неꙁакьснѣни припадь послѣдоую ти. Ст. 11.

неꙁаходимь, non occidens: видѣти свѣта неꙁаходимаго. Ст. 10.

неꙁьлоба, innocentia: господь не лишить добра ходещихь неꙁлобою. М. 9.

неꙁьлобивь, innocens: ꙗко ѡвьче неꙁлобивое. Ст. 5. неꙁлобиваго владыкоу. Ст. 11. аще не боудете акы дѣти неꙁлобиви. Са. 8. неꙁлобыви богь. М. 110.

неꙁьлобие, innocentia: любовь, неꙁлобїе. Г. XI. 83.

неиꙁвѣстьнь, incertus: не ѡстави мене ѡ семь неиꙁвѣстна. Д. 134.

неиꙁглаголань, ineffabilis: неиꙁглаголанныи владыка. М. 166.

неиꙁмѣньнь, non permutabilis: неиꙁмѣнны вь благости богь. Д. 181. неиꙁмѣнне ѡтьче. М. 546.

неиꙁмѣримь, immensus: чюдеса неиꙁмѣримаа. Ст. 27.

неиꙁмѣрьнь, immensus: неиꙁьмѣрьнѣи милости. М. 4.

неиꙁрекомь, ineffabilis: неиꙁьрекома милость. М. 237.

неиꙁреченъ, ineffabilis: неиꙁреченѣи славѣ. М. 15. сладости неиꙁреченьнаꙗ. М. 73. неиꙁреченно рождьшомꙋ се. М. 263.

неиꙁьчисьнь, innumerabilis: неиꙁьчиснаꙗ милость. М. 237.

неиꙁьчрѣплюмь, inexhaustus: неиꙁьчрѣплюмыи источьниче. Ст. 26.

неиꙁьчьтень, innumerabilis: чюдеса неиꙁьчьтеньна. Ст. 27. неиꙁьчтѣнныи владыка. М. 166.

неимѣние, inopia: поче ꙁдати, сьврьшити же неимѣнїемь въꙁбрани се. Д. 67.

неискоусозьлобьнь, malitiae expers. Г. XI. 60.

неислѣдимь, investigabilis: неизслѣдими владыка. М. 166. неислѣдимаꙗ прѣмоудрости. М. 265.

неислѣдовань, investigabilis: чюдесь неислѣдованьныихь. Ст. 27.

неислѣдьнь, investigabilis: неислѣдьнаго милосрьдиꙗ. Ст. 5.

неисписань, qui depingi nequit: неисписаннаго божьствомь цара. Д. 135.

неисповѣдимь, ineffabilis: неисповѣдимѣи милости. М. 11.

неистиньнь, fallax: злѡ и неистинань чловѣкь. М. 459.

неистлѣньнь, incorruptibilis: милости неистлѣньные. Ст. 4.

неистлѣемь, incorruptibilis: богатьство неистлѣемо. Ст. 17.

неистовь, furens: неистово дыше. Гильф. бос. 273.

неистовьство, furor: ѡ неистовьства. Г. XI. 79.

неистьштимь, qui evacuari nequit: неистьщимаго скровища. Ст. 16.

неисходьнь, exitu carens: себе затвори неисходнаа. Г. XI. 52.

неисцѣльнь, insanabilis: страстїю неисцѣлною. Г. XIII. 363. неисцѣлно оуязки се. Д. 62.

неису- гледај неизьу-

нека, ut, са садашњим временом значи што и императив: нека ю мнѣ цѣна бола нере иноиу, а нека ю моюму чловѣку бола цѣна нере инога чловѣка. М. 247. нека се и ми находимо у записехь. М. 307. 312. 314. нека се знаа. М. 442. 550. нека се и ѡще боле удрьже. М. 449. нека ходе слободно. М. 485. писахь моѡмь рукомь, нека е за вѣћу трьђаку. М. 520. нека е црькви за кипоурїе. М. 532. нека намь сте весели. М. 557. нека окози вашои милости дамо узнать. П. 96. у том смислу долази и с да: нека да ѡномузи чловѣку пльть пати. П. 138. нека да зна. П. 171. nedum: нѣсмо нигда узели нѣдне царине вашѣмь

людемь, а нека бисмо вашои милости узели. П. 5. 6. наше хотенью нѣ било да нитко юдань динарь ѡдь вашега узьме прѣко ваше волю, а нека да вамь узьме ваше люди. П. 16. у том значењу узима к себи и ли: нашь ѡбичаи нѣ не ѡдьписать и лѣ кому а нека ли велиучьству ти. П. 29. 30.

некали, гледај нека.

неката, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа оу Некатоу. М. 87. на Некатоу је ишла међа и селу Крьстьцоу цркве арханђелове у Призрену. Г. XV. 295. пише се и Нѣката.

некли, ut: приємь вѣсть сию радоуѥ се зрѣаше, некли би скорѣѥ наситиль се неистьщимаго скровища. Ст. 16. оумоли владыкоу твоѥго ѡ мнѣ, некли прѣзрѣвь беззаконию моꙗ сподобить ме видѣти радость. Ст. 27. врази подражаше ни, да некли би милосрьдовавь сьбраль ны. Ст. 19. припадаю кь нѡгама твоима, некли быхь оулоучиль ѡтрадоу. Са. 10. некли оузримь славоу бога нашего. М. 562.

неключимь, inutilis: аще и неключима. Ст. 27. неклоучимь рабь. М. 561.

нековь, argentum et aurum infectum: ковь злати и нековь, и ковь сребрьни и нековь. М. 507. П. б. 129.

неконьчаѥмь, infinitus: жизнь некончаѥма. М. 72.

некривина, justitia: уфаюкѥ да кѥ ѡбиаки нашу некривину. П. 87.

некривь, insons: наше люди свезаль праве иначимь некриве. П. 73.

некротькь, immansuetus: ѥрь и некротькь. Д. 105.

некрьштени, село између Кучајине и Мораве које је цар Лазар дао Раваници: Некрьщенїи. М. 197.

некоудимь, деспот је Ђурађ 1428 писао дубровчанима повељу у Некудиму. М. 355. може бити да је садашње село близу Велеза које Hahn, reise 183 пише Nikotim, а на карти Nikodim.

нелицемѣрьнь, non simulatus: любовью нелице-

мѣрною. М. 104. милость нелицемирьна. М. 294. истинно и нелицемѣрно простихь. М. 457. personae rationem non habens: на нелицемѣрнѣмь сѫдилищи. М. 194.

нельжьнь, mentiri nescius: нельжьнаꙗ оуста. Ст. 11.

нелѣностивьнь, impiger: ꙁа всакого бесправдоучема нелѣностивь сы. Д. 153.

неманинь, τοῦ Немања: сына неманина. М. 66. ѡть плѣмене неманина. Л. 72.

немања, име великом жупану, оцу краља Првовјенчанога, уз које му бјеше име и Стефан а у калуђерству Симеун: постави ме великаго жоупана, нареченаго вь свѣтѣмь крьщеніи Стѣфана Неманоу. М. 4. печат Стефана великагѡ жупана Немане. М. 6. самодрьжьнаго господина, нареченнаго Стефана Неманю. Са. 1. Стефань Немања. Л. 58. 59. 68. Симеонь Немања. М. 19. 50. 72. 74. 78. 89. 121. 133. 136. 140. 203. 521. Л. 51. само Немања. М. 48. 142 Л. 68. 72. Д. 3. један пут се помиње са сва три имена: Симеѡна Стѣфана Немање. М. 110. а у једном споменику познијем, који се сачувао само у пријепису још познијем, као светац именује се Стефань (мјесто Симеонь) Немања. М. 150. — Краља Првовјенчанога пише св. Сава Стефань Немања. Са. 4. 13. — Краљ се Дечански у запису нашега времена назива Немања .є. М. 103. — Црква је трескавачка имала у Прилипу два дворишта при неком Немањи. Г. XI. 131. XIII. 374.

неметежьнь, imperturbatus: мирноую и неметежноу жиꙁнь. Са. 8.

немилосрьдие, immisericordia: милосрьдноую оутробоу ѡть нась немилосрьдїемь ꙁаключи. Д. 119.

немилостивь, immisericors: своѥ люди немилостиво напусти на кукю. П. 161.

немилошта, iniquitas: учинити неправду ни немилошту кућамь нашимь. М. 459.

немирь, perturbatio: учемо да сте у немиру. П. 44. кади у рати и у немиру бѣше кралѥвьство угрьско сь босаньсцѣмь. П 114.

немирьнь, turbidus: nemirna vrimena. M. 279.

немльчьнь, non tacens: немльчьними пѣсньми. Д. у Ш. lesek. 124. немльчными славословлѥньми. М. 547.

неможениѥ, impotentia: неможеньѥ послать дльгь. П. 92.

немои, гледај код моћи.

немошть, infirmitas: видѣвь своего естьства немощь. Са. 7. morbus: за немощь не могаше сидѣти. П. б. 91. ѡдьврати немощь ѡдь нась (стоји за кугу). П. 30. 34.

немоштьнь, } impossibilis: немощьно ѥсть изьмѣ-
немоћьнь, } рити глоубины морьскыѥ. Ст. 27. не немоштно ти ѥсть ничтоже. Д. 162. impotens: крѣпость ѥе немощьна. М. 65. infirmus: хрѡмымь и немощнымь. Са. 1. ѥгда бѣхь немощьнь оу Прищинѣ. М. 113. лежаше немоћинь и болестань. П. б. 127.

немоудрь, imprudens: находи се мѹдрихь и немѹдрихь. П. 28.

немышль, селу је Србицама цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Немышлꙗ. Г. XV. 274.

ненавидѣти, odisse: диꙗволь, ненавиден рода члов̃ѣчьскаго. М. 89.

ненависть, odium: ѡдьврьгь всакѹ злобѹ и ненависть. М. 457.

ненавистьникь, osor: диꙗволь, ненавистьникь доброу. Ст. 27. ненавистника доброу дїавола. Д. 80.

ненада, име мушко (ако не буде погрјешка мјесто Ненадь): човјек војводе Сандаља 1404: за Ненадѹ. П. 53. cf. ненадинь.

ненадеждьнь, spe carens: ненадеждныимь надежда. Д. 183. insperatus: да нѣчто ненадеждно не постраждѹ. Г. XIII. 362.

ненадинь, катуну је Голубовцима ишла међа оу долниѥ чело ненадине баре. Г. XV. 293.

ненадић, дубровчанин Браꙗнь Ненадикь око 1369. П. б. 24. а 1395 не бјеше у животу. П. 3. 4. — Углеша Ненадикь (мјесто чега јамачно гријешком стоји

Ненадакь) бјеше отац Драгињи иначе Витославн, жени Бранка Іекпала, која је умрла 1374. М. 184.

ненадь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 290. — Цара Лазара логофеть Ненадь 1387. М. 207.

ненадьнь, insperatus: ненадне тешкоке. М. 418.

ненадѣи, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Ненадѣи. Г. XV. 296.

ненадѣанне, desperatio: корабльникомь ненадѣанїемь ослабѣвшемь. Д. 183. с предлогом одь, ex insperato: отъ ненадѣанїа исцѣленїе вьси прїимахоу. Д. 72. отъ ненадѣанїа скоро отъ одра вьстаеть. Д. 137.

ненадѣаньнь, insperatus: ненадѣанно слышанїе. Д. 10.

ненароучьнь, incommodus: есть усильно людемь кралевьства ти двоѣ царине плакать, а намь есть много ненарѹчно, ерь за тьи ѕрокь одьвракаю се людие кралевьства ти одь нашега града. П. 23.

ненаучаннь, insperatus: да не что ненаучанно подьиметь. Д. 94.

ненишнѣь, од катуна Голубоваца, који је међио с Јелшаницом, цар Стефан нешто притеса Гюргю Ненишнѣю. Г. XV. 294. а село Ельшаница, које је цар Лазар дао Хиландару, најприје бјеше Гюрги Ненишинѣ јамачно истога. Г. XI. 139. cf. Нешнѣь.

неноевнѣь, међу људма који показиваше међу коњушку по заповијести царице Милице бјеше изь Ливадни Богосавь Неноевнкь. М. 264.

необорнмь, inexpugnabilis: градоу необорнмомоу. Д. 80.

необратьнь, qui verti nequit, адвербијално: необратно Христоу послѣдоваѵь. Д. 55.

неодрьжнмь, qui comprehendi nequit: снла неодрьжнмаа. М. 196.

неописанъ, qui describi nequit: неописаньнааго отьца М. 120.

неоправа, recusatio satisfactionis: що вамь не vписасте за кою годе вамь недрагость или неωправу, що би вамь не ωправлено. П. 163.

неораније, defectus arationis: срьбьсцѣи земли неωранїемь гладемь погыбаюшти. Д. 80.

неоры, село између Кучајине и Мораве које је цар Лазар дао Раваници. М. 196.

неосезаемь, intactus: невидимь, неωсезаемь. Д. 99.

неоскоудьнь, non deficiens: источникь вьсакомоу данию неωскоудьнии. М. 8. вѣрѣ неωскоудно стоати. М. 244. оутѣшить нась оутѣшениемь неωскоудиимь. М. 333.

неославьнь, non desinens: крьсть христовь неωславьно прѣдь очима носе. Ст. 8. зовоуща сь льстию неωславьно. Ст. 27. непрѣмѣнно и неωславно желанїе имѣаше. Д. 95.

неотьстоупьнь, assiduus: прѣбываше неωтьстоупьно, веселе разоумомь изрединымь отьца своего. Ст. 10. неωтьстоупно емоу работаше. Са. 7.

неотьемлемь, qui demi nequit: да си дрьжи сиа вса неωтьемлемо. М. 144. да есть сїи доходькь неωтьемлемь. М. 167. неωтьемлемоу. М. 278.

неофить, црква је св. Николе у Корьуи имала земље ωдь инока Неωфита рекомаго Гермaна, који је и сазида. М. 191. — За цара Лазара игуман у Хиландару Неофить. Г. XI. 139. — У манастиру Николи игуман 1671—83. В. дан. I. 8. 9. — Инокь Неωфить, на ком бише чудеса на гробу св. Саве у Трнову, по што кости извадише из гроба. Д. 210.

непаметивь, immemor: непаметивь вьсего ωвихь се. Са. 10.

непаметьнь, immemor: не непаметны боудѣте блага промышлающе ω нась. Д. 217.

непобѣдимь, invincibilis: воиноу непобѣдимоу. Ст. 4.

неповиньнь, crimine carens: крьвь праву, неповинну проли. П. 133. sincerus: неповиньную любавь. М. 367.

неповрѣждень, illaesus: неразорено и неповрѣждено. М. 112. 113.

непод обьнь, non decens: мысли ихь неподобние. Ст. 5. сьвещаниемь ʒлымь и неподобнымь. М. 89.

непокаанию, defectus poenitentiae: ѡ непокаанїи его плакавь. Д. 112.

непоколѣбивь, immotus: непоколѣбиву ѡправу. П. 160.

непоколѣбимь, immotus: да боудеть оутврьждено и непоколѣбимо. М. 63. непоколебимѥ. М. 202. непоколибимо. М. 307. непоколиебиму. М. 396.

непоколѣбимь, immotus: да стои непоколѣбимо. М. 81. 83. 114. погрјешка штампарска мјесто овога мислим да је непоколебаниу. П. б. 109.

непоколѣблюмь, immotus: томоуи прѣдьстоиши непоколѣблюмь вь вѣкы. Ст. 22. ʒаписасмо вь оутврьждению вьсако непоколѣблюмо. М. 270.

непокорнвь, contumax: непокорнвымь людемь. Д. 88.

непокорьство, contumacia: непокорьствомь ѡдрьжимь. Д. 79.

непомьунь, immotus: клетку да дрьжимо непомьуно. М. 23. непомауно. М. 107.

непореуень, irrevocabilis: да ю вѣкы непореуено. М. 230. веровани и непореуени ѡбеть. М. 418. непорьуенѣмь. П. 170 (два пута).

непороунь, irreprehensibilis: дарь непороунь и жрьтвоу приютноу. Ст. 13. непорѡунѣи дѣвѣи. Д. 169. irrevocabilis: да е тврьдо и непороуно. М. 221. 222. да буде крипкѡ и непороуно. М. 232. семуи утврьждению бити непороуну. М. 237. гријешка: непорьуно. М. 261.

непослоухь, contumacia: у непослуху кралювьству ти. П. 91. ʒа непослухь нюговь вась скоюга господина. П. 168.

непослоушьнь, contumax: ако биста хотѣла учинити непослушноѡ. М. 462.

непостижимь, incomprehensibilis: непостижими владыка. М. 165.

непостижьнь, incomprehensibilis: свѣть непостижьнь. М. 196. отьуе непостижие. М. 277. incapax: иже оумь нашь непостижьнь иʒглаголати. Д. 2.

непостоꙗньнь, cui resistere non possumus: кьто стрьпить гнѣвь непостоꙗньнын. Ст. 9. 14.

непостыдьнь, pudorem non incutiens: на те непостидноѥ оупованиѥ надѣѥ се. М. 110.

непоткорениѥ, immutabilitas: да нимь бȣде вь непоткорениѥ. М. 524. 528.

непоткорень, immutabilis: непоткореноу бити сиѥмоу ꙁаписанию. М. 116. да бȣдеть мегю нами любѡвь непоткорена. М. 526.

непоткоримь, immutabilis: да ѥсть тврьдо и никимь непоткоримо. М. 168. сиѥмȣ ꙁаписанномȣ непѡтвѡримȣ бити. М. 569.

непоткорьнь, immutabilis: да стои непоколѣбимо и непоткорьно. М. 192.

непотрѣбьнь, inutilis: непотрѣбьны твои рабь. Ст. 25.

непотькновень, qui everti non potest: непотькновеньноу быты ничемоу ѡть ꙁде ꙁаписанныихь. М. 124.

непотькноутиѥ, firmitas: ȣписа се сиѥ писаниѥ, и по семь нимь да ѥ ꙁа непотакнȣтиꙗ. М. 363.

непочьсть, ignominia: что е гь (кь) непочти твоѥи. М. 47.

непочьтень, turpis: тьда ихь ѡсрамотили непочениѥмь ꙁакономь. П. 13. ѡдьбѣгоше непочтено. П. 96. много недворнѣхь и непочтенѣхь рѣчи. П. 167.

неправедьнь, injustus: неправедно помышлениѥ. М. 100. неправеднȣ рать. М. 255.

неправьда, injuria: да нимь нѣ никоере неправьде. М. 16. ѡ неправдахь. М. 62. неправадь. М. 448. чим би годѣ ȣлаꙁила коꙗ ꙁла волꙗ а или неправда међȣ реченнȣ господȣ. М. 458. да не могȣ ȣчинити ниѥднѡ ꙁлоѡ ни неправдȣ кȣћамь. М. 459.

неправьдень, injustus: неправьденȣ рать. М. 72. кои би сьпротивь нимь били неправденѡ. М. 455.

непраꙁдьнь, за жену, gravida: непраꙁнѣ бывши синьклитики. Д. 4. — occupatus: нынꙗ непраꙁдьнь есьмь. Д. 17. perseverans: мы ѡ томь непраꙁни есмы. Д. 128.

неприкосновенъ, intactus: неприкосновение. М. 546.

неприличьнъ, indignus: тко бѫде ꙁлѣ и неприлично учинити. П. 14. неприличне рѣчи. П. 32. iniquus: непрѣличнѫ и неправеднѫ рать. М. 260. створь неприличанъ. М. 312. 314.

непристоупьнъ, inaccessus: непристоупноу высотоу. Д. 175. свѣть непристоупныи. М. 562.

неприꙗꙁнень, гледај неприꙗꙁньнъ: ѡдьврьгь ненависть неприꙗꙁненнѫ. М. 457.

неприꙗꙁнинъ, diabolus: ѡть всѣхь видимыихь и невидимыхь неприꙗꙁниннаго ловлѥнїа. Д. 140. diabolicus: мрьꙁькыѥ и неприꙗꙁниньныѥ вѣры. Ст. 7. диꙗволоу насѣꙗвьшоу плѣвель неприꙗꙁньниньны. Ст. 1.

неприꙗꙁнь, inimicitia: ѫ некоиои непрѣꙗꙁни. М. 309. ако би ималь с коимь нась коѭ неприꙗꙁань. М. 365. неприꙗꙁень. М. 357. 361. непрьꙗꙁань. М. 374. 395. ако би били протива Дѫбровникѫ коимь годи непрѣꙁнью. М. 451.

неприꙗꙁньнъ, adversarius: неприꙗꙁньнаго диꙗвола. Ст. 7.

неприꙗтель, inimicus: да ихь тѣрамо како наше неприꙗтели. М. 218. кои бѣше неприꙗтель реченога господина. М. 326. непрѣꙗтели. М. 344.

неприꙗтельскыи, inimicus, адвербијално: неприꙗтелски ѫчинениемь. М. 274.

неприꙗтельство, inimicitia: ꙁли ѫꙁрокь неприꙗтельства. П. 79.

непробишта, село које је Стефан Немања дао цркви богородичиној у Светој Гори оу Милеѣхь. М. 6. било је код Призрена, и краљ га Милутин на ново потврдио Хиландару, именујући га Непробищє. М. 59. потврдио га је и краљ Стефан Дечански: Непробища. М. 86.

непробиште, гледај Непробишта.

непрѣборемь,
непрѣборнъ, invictus: непрѣборемь прѣбысть. Ст. 23. непрѣборнимоую вѣроу. Д. 15.

непрѣклоньнъ, pertinax: оугрноу непрѣклонноу. Д. 153. непрѣклонноу выю єго. Д. 108.

непрѣложеніе, immutabilitas: непрѣложенїемь божьства. Д. 86.

непрѣложьнь, immutabilis: да юсть тврьдо и непрѣложьно. М. 79. 355. 436. соущьствоу непрѣложноу. М. 136. непрѣложноу и непрѣткоренноу быти. М. 534.

непрѣмѣньнь, immutabilis: помысль непрѣмѣньнь. Д. 14. да моу юсть и до живота непрѣмѣньнаа. М. 138.

непрѣмѣниюмь, immutabilis: усесомоу желатель бывааҳь непрѣмѣниюмь. Д. 7.

непрѣстаньнь, non cessans: непрѣстаньно славити. Ст. 5. непрѣстаньно. М. 172. непрѣстано. М. 285. непристано. М. 313. вьпїюще непрѣстанными оусты. М. 547. цѣлбы непрѣстанные подавають. Л. 60.

непрѣстоупьнь, inviolabilis, само адвербијално: хранеща непрѣстоупьно ꙁаповѣди юго. Ст. 19. да се дрьжи непрѣстѫпно. С. Л. 1847. IV. 55.

непрѣсыхаюмь, qui siccari nequit: истоуника непрѣсыхаюма. М. 110.

непрѣсѣкомь, continuus, само адвербијално: да се даю непрѣсѣкомо на вьсако лѣто. Г. XI. 139.

непрѣткорень, immutabilis: непрѣложноу и непрѣткоренноу. М. 534.

непрѣходимь, qui non transit: вь маловѣчнихь, колми паче вь непрѣходнмихь. М. 241.

непьштевати, judicare: ѡть бога данна непьштеваахоу. Д. 6. прѣльстивыи отьца, бога боıати се непьштоуєши. Д. 21.

нерадинь, село у Сријему које је Јован деспот писао Крушедолу 1496. М. 541.

нерадити, contemnere: аште нераде боудеши ѡ нашемь молюнїи. Д. 11.

нерадовь, *той* Нерадь: селима у Битви која је цар Лазар дао Раваници бјеше међа нерадова рьвеница. С. Л. 1847. IV. 54.

нерадь, име влаху којега је Стефан Првовјенчани дао Жичи. М. 13.

неразд рушнымь, indissolubilis: моштн цѣлн н неpaздpoушнмн. Д. 175.

неразд роушьнь, indissolubilis: сьхрaнюно боуди тврьдо н нераздроушно. Д. 180.

нераздрѣшнмь, indissolubilis: нераздрѣшнмынхь оуzь. М. 26.

нераздѣлимь, indivisibilis: тронце нерaзделимa. М. 237. прнязьнь нераздѣлнмв. М. 241. нераздилимомь. М. 379. нераздьлимa. М. 319.

нераздѣльнь, indivisibilis: нераздѣлна единороднаго сына твоего. М. 265. non sejunctus: да е бню нераздѣлань з братωмь свонмь. П. б. 118.

неразлоуѵнмь, inseparabilis: неразлоуѵнмь ωть него. Са. 8. имѣен разлоуѵнмоу сь собою мою молнтвоу. Са. 10.

неразлоуѵьнь, inseparabilis: да смо с тобовь eдновь мыслню неразлвѵно. М. 22.

неразмѣсьнь, non mixtus: соущьсткоу неразмѣсноу. М. 136.

неразорень, indissolubilis: неразорено н непокрѣжденьно. М. 112. да ю тврьдо н неразорѣнноω. М. 118.

неразорнмь, indissolubilis: да стон непоткорьно н неразорнмо. М. 192.

неразоумню, ignorantia: неразоумнюмь божьствьнне благодѣтн. Д. у Ш. lesek. 124.

неразоумьнь, insipiens: не неразоумнн ω снхь боудѣте. Д. 113. тко св неразвмнн, тн зло ѵнне. П. 127.

нерасоудьнь, inconsideratus: неразсоудно ваше прошенїе. Д. 196.

нерасыпань, indivisus: землю нашоу нерасыпанноу протывннхь нантїемь. Д. 36.

нере, quam, cf. неже: нека ю мнѣ цѣна бола нере нномв, а нека ю моюмв ѵловѣкв бола цѣна нере нного ѵловѣка. М. 247. веће нере краль Ωстоѣ моћн ће бнтн корнстань. М. 252. боле нере прьвнн. М. 258. за вскю хωкю ваше пнсанню нмать нере наше молennю. П. 78. — sed: да бн намь не вднлн нере прнмлн. П. 59. мјесто тога може бити да је

гријешка наре. П. 58. cf. нъре. — узима к себи и ли: не ћете нидѣ трьжити нере ли у моемь кладанн. М. 247. волѥ нере ли прьво. М. 430. ако нии кто буде имати волю правь или разлогь нере ли га има госпога кралица. П. 177. — долази и окрњено, без крајњега е: зна волѥ нерь вси кметникѥ. П. 8. вєкѥ ѥ бошнаномь нерь намь. П. 15. прѣ нерь юдь ювуде поиде. П. 73.

нерели, гледај нере.

неретка, ријека у Херцеговини: юдь рѣке дринь-ске до Неретькѣ. М. 38. како юптече Неретка дю мора. М. 104. послати е нрнзь Неритаву у хумаску землю. М. 252. s oBi strani Neretue. М. 386. Неретвѣ. М. 458. Неретве на краю. М. 515. крај на тој ријеци: у Дбри у Нере-твѣ. П. 134.

неризи, у Луци у хумској земљи село које краљ маџарски Матијаш даде фратру Александру дубров-чанину. М. 494.

нєродимлѥ, краљ потоњи цар Стефан писа ду-бровчанима повељу у Неродимли. М. 119. селу је Вра-нићима и селу Мьшоутиштемь цркве арханђелове у Призрену ишла међа оть Неродимлѥ. Г. XV. 278. то је сада село не далеко од Приштине на југ, које на Кипертовој карти пише Neradimja a у Хана Ne-redimie. cf. Породимлѥ.

нерозгорь, црква је трескавачка имала њиву до Нерозгора и до поути храштанскога. Г. XIII. 375.

неропьхь, гледај мѣропьхь.

неропьшина, гледај мѣропьшина.

нероукотворень, non manibus factus: видѣхь не-роукотворенны юбразь матере бога нашего. М. 530.

нерь, гледај нере.

нерѣзь, селу је Пиранима ишла међа на Нерѣзь. Г. XV. 274.

нерѣшимь, indissolubilis: сьоузь ѥстьства нерѣ-шима. Д. 8.

несебрь, град Misivri, Mesembria, на црном мору:

св. Сава враћајући се из Цариграда морем у Бугарску прїиде въ градъ Несебръ. Д. 199.

несквръньнъ, immaculatus: несквръниими оустн. М. 5. несквръньноую матерь твою. Ст. 9.

нескоудьнъ, non parcus: благодѣт богъ ѿть моштеи нескоудно подаваше. Д. 215.

нескоупостьнъ, non parcus, адвербијално: царево и свое нескоупостно въ нихъ ꙁлато раꙁдѣлаѥть. Д. 172.

нестати, abesse: ꙋ тои неста веће кнеꙁа Шишмꙋндꙋ Жꙋниєвића. П. б. 129. cf. стати.

нестаꙗти, se subducere: међа забјелу ꙋ царевъ лаꙁъ, како нестаѥ лаꙁа. Г. XV. 276.

нести, ferre: несѣше въ цръковь. Ст. 16. кꙋпци, що несꙋ кꙋплю. М. 52. да веде и несе прѣдъ цара. З. 39.

несториѥ, Nestorius: Арии и Несторию. М. 135.

нестоꙗтельнъ, inconstans: всако благодѣньствїе нестоꙗтелно раꙁсоуждаше. Д. 5.

нестроѥниѥ, discordia: посрѣдѣ ихъ нестроенїемь. Д. 130.

несоумьнѣнъ, indubitabilis: несоумєнномоу (које мислим да је писарска погрјешка) грѣхъ своихъ исповѣданїю. Д. 158. несоумєнно дръꙁновенїе. Д. 123.

несоуштьнъ, qui non est: вьса уловѣчьскаа на ꙁемли соуетнаа и несоуштнаа раꙁоумѣвъ. Д. 5.

несоуштьство, τὸ non esse: ѿть несоуштьства вьса въ соуштьство приведшаго. Д. 185.

несъвѣдомъ, ignotus: аггеломъ несвѣдома. М. 533.

несъвѣтиѥ, imprudentia: таково приѡбрѣтенїе полоучивъ своего несъвѣтїа. Г. XI. 66.

несъгодьнъ, difficilis: ѡ томъ ѥ мꙋчно и неꙁгодно ꙁговаранье. П. 157.

несъꙁданъ, non creatus: соущьствоу несъꙁданоу. М. 136.

несъкаꙁанъ, ineffabilis: чюдеса несkаꙁаньна. Ст. 27. ѿть неснаꙁанные сладости. Д. 197. тоучьнь несkаꙁаньнь. Г. XI. 111.

несъкровънъ, manifestus: нескровна любавь. М. 237. що е свѣтѹ нескровно. М. 241. намь нескровнога срьдчнога приятеля. П. 122.

несьмысльнъ, rationis expers: несьмысльнымь казателя. Са. 6. приложих се скотѣхь несьмысльныхь. Са. 10.

несьмѣренъ, indomitus: се же емоу бысть за несмѣренноую волю и грьдоую выю его. Д. 113.

несьподоблюнию, defectus dignationis: неподобленїе въспрїети иноучьскаго образа. Д. 161.

несьставлюнию, perturbatio: о несьставленїи оума его. Д. 177.

несьтрьпимъ, intolerabilis: расоудивь нестрьпимо бити срдцѹ твоемоу. М. 243.

несьтрьпьнъ, intolerabilis: вь несьтрьпьнихь (које мислим да је погрјешка) искоушенынихь. М. 332.

несытъ, insatiabilis: несытаго ада всеядца. Гильф. бос. 276.

несытьнъ, insatiabilis: несытною доушею присно на нь зрѣста. Д. 5.

несытьство, insatiabilitas: вь негда поносити богоу несытствоу нашемоу. Д. 60. онехь оть несытства искоупивше. Д. 66.

нетежатьнъ, inarabilis: землями тежатними и нетежатними. М. 494.

нетии, sororis filius: Николицѹ Жѹргова нетя. М. 66. кнезь Вѹкашинь Млатьковић, нети краља Остоје. М. 27. за твоје нети. П. 47. сь Влькомь, нети кралевьства ти (краља Остоје). П. 112. по Радивою нетию вашемь. П. 159. нетн его (деспота Стефана) Гюргь деспоть. Л. 63.

нетлѣньнъ, incorruptibilis: вѣнци нетлѣнними. М. 133.

нето, (не то) simul ac: послати ю хокемо, нето богь смилѹе се на нась и одьврати овѹи расрьдѹ одь нась. П. 29.

нетрьпѣливъ, impatiens: присно нетрьпелив. Д. 150.

неоугоћан, displicentia: тон ће бити ѹ великѹ недрагость и неѹгоћан кралевьствѹ ми. М. 375. differentia: закон неѹгоган. М. 463.

неоудобь, difficulter: неоудобь слышати. Д. 90. неоудобь приютно. Д. 10.

неоуклоньнь, non declinans: заповѣди его неоуклонно сьблюдати. Д. 65.

неоукротимь, immansuetus: шьствоующа неоукротимо. Ст. 21.

неоулоученик, recusatio: неоулоученїемь прошенїа. Д. 131.

неоумыкенник, defectus lavationis: босо хожденїе, неоумыкенїе. Д. 116.

неоумѣник, ignorantia: за кок годи нѣгоко неумѣньк. П. 128.

неоумѣтельство, ignorantia: ако кою лудость по неумѣтельству учини. П. 139. понесе веле дуката да трьгуе, на комь пуrу изгуби теи дукате по неумѣтеоству. П. б. 120.

неоуспѣшьстко, impotentia: ако неоуспѣшьствомь отрицает се. Д. 128.

неоусьпьнь, insomnis: оуи неоусьпьно ходатаиствоуюта. Ст. 28.

неоусыпаюмь, insomnis: радоуи се мое неоусыпаемое око, о Лазаре. Г. XIII. 367.

неоутолимь, implacabilis: неоутолимь бывает. Л. 56.

нехарьнь, *ἀχάριστος*, inhonoratus: да толикаи любавь не буде нехарьна. М. 238. 239. ingratus: да свѣть не рече да смо нехарни Дубровнику уз голему любьвь. М. 242.

нехотѣник, noluntas: прѣстоупникь волею и нехотѣниюмь. З. 29.

нехраненник, neglectio: клетвы нехраненїе. Д. 113.

нецинеѣь, у жупи требињској село које је краљ маџарски Матијаш дао фратру Александру дубровчанину са селима Чесвиницом и Горицом: Нецинеѣь. М. 494. може бити да би требало Нецѣдь. било је јамачно близу поменута два села, која види.

неуааник, desperatio: неуааниюмь одрьжимомь. Ст. 1. неуаанїа. Са. 10.

нечистота, impuritas: не срамлꙗнта се нашими нечистотами. Д. 217.

нечисть, impurus: нечистѣи ланитѣ. М. 58. ѡть нечистаго ѥзика. М. 245.

нечловѣчьскыи, inhumanus: нечловѣчьскые съмрьти. Д. 66.

нечоунглась, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је međa ѡть Пагароуше на Не-чоун-глась. М. 87.

нечьстивь, impius: ѡблнчае нечьстиваго поречеть себе. Са. 10. да се причьте кь всѣмь нечьстивїимь. М. 87.

нечьстие, impietas: нечьстие срьдьца моего. Д. 176.

нечювьствьнь, carens sensu: нечювьствьное каменїе. Д. 20.

нешнћь, некога Ђурђа Нешнћа бјеше село Ѥльшанице, које цар Лазар даде болници хиландарској. М. 195. а то је погрјешка у штампању, јер мјесто тога презимена стоји Ненишникꙗ у пријепису с којега је по свој прилици и штампано први пут и који је сада у Биограду у народној библиотеци. cf. Ненишнћь.

нештедьнь, non parcus: нештедно податель быкаше. Д. 187.

неꙗденние, inedia: да не неꙗденїемь и сьмрьть тебѣ прилоучит се. Д. 196.

неꙗкость, inopia: видевьши неꙗкость нѥгове госпогѥ и нѥгове дѣце и нѥговѣхь ѡсталѣхь, ѡнѣхзи сто и петь литарь сребра ѡстависмо дѣтии мароѥви, да се ѡни тѣмзи помогȣ. П. б. 79.

неꙗкь, infirmus: ере сьм много боль и неꙗки ѡд болести моѥ. М. 518.

неꙗнь, дубровачки логопеть Неꙗнь 1369. П. б. 24. ако није погрјешка мјесто Пеꙗнь.

неѥстьство, non natura: неѥстьствомь ꙗко желѣзомь заключи. Д. 119.

ни, neque: да нѣ трѣбѣ ни моемоу дѣтетеви ни моемоу оунoучетеви, ни иномоу никомоуре. М. 6. да не има пе-

уали ни ѡбласти. М. 10. не испросихъ, ни га дахъ. М. 74. да не имать власти ни самь кралєвьсткоуєи. М. 75. нѣ ӡнало царьстко ми, ни ми сте казали. М. 175. да нѣсамь волань ни да могѫ. М. 446. да имь нѣсамь волянь ни єдного ѹчинити ӡлаа ни инєдне щете. М. 468. долази уза ні и же са својим значењем, nec vero: вь сїємь ни светыи пороѹчнь, ниже аӡь иже сиꙗ сповѣдоѹє ӡаӡорьнь. Д. 101. ниниже похвали єӡикь можеть исплести, ниниже изреки· М. 133. ни прьвѣе ниже по сихь. Л. 52. нѣ. М. 212.

нива, ager: с тѣмиӡи нивами. М. 563. до урьвено-брѣшке ниве. М. 92. подь грьданове ѹ нивоѹ. М. 94. поповѣ, кои не имаю баштине, да им се дадоѹ три нивѣ ӡаконите. З. 32.

нивице, црква је трескавачка имала два рибара вь Прѣспѣ вь Нивицахь. Г. XI. 136.

нивиє, coll. agri: сь виноградн и сь нивиємь. М. 63. Гадимли сь нивиємь. М. 181. нивиє. Г. XI. 131.

нигда, nunquam: нѣсмо нигда ѹӡели. П. 5. гдѣ га нигда прьвою ние било. М. 501. узима к себи ре постало од же, гледај нигдаре.

нигдаре, гледај нигда, којему је само додано ре постало од же (које види): ерь се намь не кє нигдаре поткорити. П. 1. da se gim nigdare to ne more za neviru poloziti. М. 385. cf. нигдарь.

нигдарь, гледај нигдаре, којему је отпало на крају е: да нигдарь на мане не може прѣти. М. 422. нигдарь намь нѣсѹ ӡакона прѣткорили. П. 12.

нигде, гледај нигдѣ.

нигдѣ, nullo loco, cf. нигде: нигдѣ иньдѣ да се не прю. М. 16. да се не море поставити нигдѣ трьгь соли раӡвѣ на ѡбичнна мѣста. М. 201. инде нигде да не бѹдѹ. М. 206. узима к себи же, које гласи и ре, гледај нигдѣже, нигдѣре.

нигдѣже, гледај нигдѣ, којему је додано же (које види): нигдеже не бѣше пасти. Д. 106. не ѡбрѣтаєть се нигдеже. Л. 61.

нигдѣре, гледај нигдѣ, којему је додано ре постало од же (које види): да нимь не бѹде царине на Трѣ-

бнии и нигдере. М. 153. да не бѹде нигдѣре поставлѥнь нови трьгь. М. 201. cf. нигдѣрь.

нигдѣрь, гледај нигдѣре, којему је отпало на крају е: да се нигдѣрь не ѹꙁме царина. М. 184. нигдирь. М. 281. 446. — nunquam: нѣ нась нигдѣрь испѹдиль. П. 40.

ниже, adv. inferius: що ѥ нѣже писанѡ. М. 210. клетвомь ниже писаномь. М. 218. како ѹ семь ꙁаписѹ доле ниже пише. М. 418. узима преда се и предлог одь остајући у истом значењу (cf. выше): како се ѡдь ниже пише. М. 496. — praep. cum. gen. infra: ниже долиѥ Хотьчє. М. 59. нива ниже лоѹке. Г. XV. 272. ниже Скорпїе. М. 127. ниже Широкога Брода. М. 177. ниже брьда. М. 196. узима и предлог сь преда се остајући у истом значењу: сь ниже Тѹрова. С. Л. 1847. IV. 54.

ниже, гледај ни.

нижьнь, inferior: аще ли ѡть нижнихь, то противоѹ родоѹ да наказоѹет се. М. 14.

низврѣшти, -врьгоѹ, dejicere: нигдеже не бѣше пасти низьврьженномоѹ, тьчию вь самоѹю рѣкоѹ. Д. 106.

низлагати, dejicere: врагы наше низлагахѡмь. Д. 37.

низложити, dejicere: высѡкое помышлѥнїе его низложити ѡпльчаше се. Д. 153. сѹпостате наше низложиши. М. 192.

низость, humilitas: мою низость. Д. 135.

низриноѹти, dejicere: нис камень ѡнь страшныи высотою ѡть позоришта ѡного низриноѹти повелѣваше. вь нѥгда же кого низринѣахоѹ, весель бывь, вьсклицаше. Д. 106.

низь, praep. cum acc. secundum (види у мојој синтакси 517—518): нис камень низриноѹти. Д. 106. нис планиноѹ. М. 8. низ Соѹтѣскоѹ. М. 12. нис Плакницоѹ. М. 18. низ рѣкоѹ. М. 64. низ страноѹ. М. 87. низь поѹть. М. 93. низь Дльбоки Потокь. М. 93. низь Конхьнинь доль. М. 94. низь дѣль. М. 94. низь Врьмошоѹ. М. 95. низь Бориѥ. М. 95. низь Соѹходоль. М. 114. низь брьдо. М. 131. нис полѥ. Г. XV. 273. низ Моравѹ. М. 197. низь доль. М. 199.

нихьк, humilis: поясн хзьноснти два а дрѹга два ниска. П. б. 49. 56. поясь нихакь. П. б. 58.

ника, νικᾷ: Ісѹсь Хрнстось ника. М. 572.

никада, гледај никьда.

никако, nullo modo: тохи они не могѹ никако ѹчинити. П. 7. не мнимо никако да ѥ господинь краль тои хотѣль. П. 33. узима к себи же, које гласи и ре, гледај никакоже, никакоре.

никакоже, гледај никако, којему је додано же (које види): никакоже быти хахорьноу. М. 5. никакоже дрьхьноухь разорити. М. 71. cf. никакоре.

никакожь, гледај никакоже: оубо чюдно ли сїе? никакожь. Г. XI. 83.

никакоре, гледај никако, којему је додано ре, постало од же (које види): прѣс то да не посежемо никакоре. М. 23. царникь кои да стои ѹ нась невргѣнь одь нась никакоре. М. 23. сихи мирь да сѣ никакорѣ никимьре деломь не реши. М. 29. никакорѣ да дамо алимишаномь свеѣть. М. 31. не мохите мѹ никакоре сьмести. М. 50. cf. никакорь.

никакорь, гледај никакоре, којему је отпало на крају е: никакорь. М. 252.

никамо, nuspiam: да не позива срьбинь дѹброчанина на свдь никамо тьмо прѣдь онехи сѹдие. М. 205. 208. 434.

никаноурь, патријарах српски XV вијека Никанѹрь. Г. XI. 165.

никаньдрь, Nicander: Јелене удовице војводе Сандаља дѹховникь Никандар, старць иерѹсалимьски (пишу га и ѥрѹхалимьць) 1442. М. 415. 417. 425. П. б. 121 исти ће бити калуђер у манастиру св. Николе врањинскога 1454. М. 463. 464. јер се на оба мјеста спомиње с калуђером Јованом.

никеньскыи, nicaenus: да ѥсть проклеть оть бога и оть .тиі. отьць никеньскыхь. М. 64. 87. светыихь и богоносныихь отьць никеньскыихь. М. 145. сбора никенскаго. Г. XI. 137. никѣнскихь. М. 69. никиенскихь. М. 111.

никеꙗ, Nicaea: светыхь ѡтьць иже в Никеи. М. 24. 34. иже свть вь Никеꙗ. М. 290. иже свть на Никею. М. 452.

никинскыи, nicaenus: ѡтаць никинсцихь. М. 324.

никита, Nicetas: црква св. Никиты оу Банꙗхь вь скопьскои ѡбласти. М. 79. два човјека оу Пилотѣ оу Никитѣ одреди краљ Стефан Дечански да дају Дечанима свиле сваке године. М. 97.

никиꙗ, Nicaea: светыхь ѡтць иже вь Никыи. М. 15. иже свть вь Никию. М. 240. вь Ники. М. 303. иже ѥсвть на Никию. М. 276. на Ники. М. 471.

никифоровьць, земљама је цркве трескавачке била међа нива Никифоровець. Г. XI. 135. погрјешка је никфокець. Г. XIII. 373.

никифорь, Nicephorus: у манастиру Јовањи грѣшнїи вь иноцѣх Никуфорь, црьковник, прѣжде нысноказни Висарїѡна XVI вијека. В. дан. I. 28.

никогда, nunquam: ѡтрокь оу пракию да се не да никогда. З. 43. узима к себи же, гледај никогдаже.

никогдаже, гледај никогда, којему је додано же, (које види): и никогдаже ѕабїванте. М. 558.

никодемь, гледај Никодимь: игуман у манастиру св. Николе врањинскога 1454. М. 463.

никодимь, Nicodemus: архиепископ српски Никодимь, чешће Никодимь 1319—24. Г. XI. 190. М. 84. Г. XI. 160. Л. 54. вјенчао је на краљевство Стефана Дечанскога. М. 90. Г. XI. 65. умрије 12 маја светы Никодимь. Г. XI. 194. кости су му у Пећи. Гильф. Рус. бес. 1858. IV. — За цара Лазара Никодимь тлькователь. Г. XI. 163. — Може бити да је исти 1387 инокь Никодимь вь домоу светыхь арьхистратигь Михаила и Гаврила. М. 212. — За царице Милице иконѡмь Никодимь хиландски. М. 264. — Патријарах српски послије патријарха Арсенија I. Г. XI. 165. — Митрополит рашки 1443. П. б. 101. — Игуман манастира Благовјештенија у Србији 1602. В. дан. I. 23.

никои, гледај никыи.

никоире, гледај никыире.

никола, Nicolaus: међу власима које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Никола. М. 12. међу људма у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу приложивши је Хиландару бјеше Никола ѕидьць и још један Никола, євдокимовь сынь и Никола цѣгарь. М. 62. 63. — Владика скопаљски око 1293—1302: єпископомь Николомь. М. 60. — Помиње се између 1336 и 1346 Никола архиєпископь, који даде цркви трескавачкој цркву св. Николе оу Прѣспѣ оу Любониѣ, може бити да се помиње мртав. Г. XI. 136. — Млечић Никола Гѡрьгиє 1349. М. 146. 180. на другом га мјесту пишу Никола маркесь. М. 153. — Цара Стефана протовистиарь око 1347—56. М. 154. П. б. 23. а то ће бити Боућа, којега види. — Калуђер кнеза Вратка око 1352. П. б. 21. — Жупан Никола, који око 1369 бјеше у Витаљини. П. б. 24. исти може бити да је Никола жоупань за којега љетописац вели да је син кнеза Вратка а брат кнегиње Милице. Л. 60. и биће исти за којега пишу љетописци да га кнез Лазар 1374 расипа и ослѣпи. Л. 74. помиње се и 1395 жупан Никола у подручју кнегиње Милице и сина јој деспота Стефана и може бити исти. П. 3 (два пута). — Ђурђа господина зетскога војвода Никола 1386. М. 204. — Војводе Хрвоја протовистијар 1400. П. 31. — Кнеза Павла протовистијар 1404. П. 55. — Син војводе Радосава Павловића а брат војводе Иваниша, кнез Никола 1442—54. М. 413. 420. 432. 469. П. б. 108. 110. 113. 115. — Брат кнеза Влатка а стриц војводе Иваниша Влатковића, кнез Никола помиње се мртав 1452. М. 451. 454. — Неки кнез Никола 1415 писа дубровчанима. П. 127. — Госпођа Владика имаше некога Николу 1419. П. 145. — Гледај Боућа, Боућић, Быкоучић, Гоислалић, Гоци, Гоуньдоулић, Гоучєтић, Драговић, Жоурьговић, Ѕвѣздић, Ѕонько, Кабоужић, Калькашь, Кроусић, Лоукаревић, Лоуцић, Маврижић, Меньчєтић, Поуцић, Ранинић, Сорькочевић,

Оутолиуић, Уорька, Шаимировић, Юрѥвић и Ꙉоурьꙉевић, Ꙉорьꙉиѥ. — Цркве светаго Николы: у Браљини, cf. бралиньскыи. М. 197. у Браничеву, столица епископска. Л. 59. у Врањини, зида је владика зетски Иларион за светога Саве. М. 17. 26. 112. 113. 134. 463. у Дабру, столица епископска. М. 564. Л. 59. 69. код Дечана, сазида је краљ Стефан Дечански. Г. XI. 71. у Добрушти, из нова је сазида краљ Стефан потоњи цар. М. 110. у Ибру, зида је Стефан Немања. Л. 58. 68. у Комљагу. М. 198. у Љубочеву: сь црьковию светымь Николомь. Г. XV. 285. у Милејама и у Кареји у Светој Гори. Д. 51. на Морави испод Каблара. В. дан. I. 8. 31. у Мрачу (или у Мрачи), која се помиње сама именом: св. Никола мрачьскыи. М. 115. у Норчу. М. 191. у Овчјем Пољу. Г. XI. 49. у Палеокометици у Светој Гори. М. 126. у Пологу. Г. XI. 135. XIII. 373. у Призрену, која се и сама зове светыи Никола. Г. XV. 271. 281. код Прилипа. Г. XI. 130. оу Прѣспѣ оу Любоинѣ. Г. XI. 136. у Стону. М. 10. у Топлици, зида је Стефан Немања, епископска столица. Са. 2. Ст. 3. Л. 51. 58. 59. 68. 69. у Хвосну на Бистрици, зида је краљ Милутин. М. 72. у Хлерину. Г. XI. 135. 136. XIII. 373. у Штипу. Г. XIII. 293. cf. Николавь, Николаи, Николаѥ, Никоула.

николавь, Nicolaus, гледај Тоиисто: Николавь. М. 21. 29. Николаka. М. 28. Николаву. М. 28.

николаи, Nicolaus, cf. Никола: црква светому Николаu у Овчјем Пољу. Г. XI. 49. цркву светому Николаоу код манастира Дечана сазида краљ Стефан Дечански. Г. XI. 71. према словенским ријечима којима је ном. -ии, а ген. -иѩ, налазе се и овом имену таки падежи: храмь светаго чюдотворца Николаѥ. Ст. 4. благодаре светаго чюдотворьца Николаѥ. Ст. 4. 6. ѡть светителѩ Николаѥ. Ст. 9. чюдотворцемь архїереѡмь Николаѡмь. Л. 61.

николаѥ, Nicolaus, cf. Никола: светы Николаѥ да

моу юсть соупьрьникь. М. 27. ѡтьче свети Николаю. М. 73. — Владика јериски Николае за светога Саве. Д. 77. — Гледај Барьбарнгь.

николе, -ете, dem. Nicolaus, гледај Траньканъ.

николенъ, може бити погрјешка мјесто николинь: кћи кнеза Лазара, удовица војводе Сандаља Јелена остави на смрти 30 дуката Каталени, дъщери Николене. М. 416. П. б. 122.

николиже, nunquam: николиже вь твое дьни вьсхыщено бысть ѡкче вьльномь. Са. 4. кралювьство ми да снега николиже не поткори. М. 189.

николинь, Nicolai: Тоуде, николинь сынь. М. 62. гледај Тоуде. — Дечанима је ишла међа ѡдь Роусалии оу локвоу, ѡдь локве прѣдь николиноу црькви. М. 92. црква николина у Призрену. Г. XV. 271. оу николиноу боукоу. Г. XV. 280. по николинѣ животѣ. Г. XV. 285. мисли се Никола Утоличић. — николинꙋ исканью. П. 3. мисли се жупан Никола. — ѡлово николино. П. 55. мисли се Никола протовистијар кнеза Павла. — ѡдь покладь до николина дне. П. б. 24.

николица, dem. Nicolaus: Николица, жꙋргоь нетии, cf. Жоурьго. М. 66. — Гледај Марьтиноушевнћь, Паштровићь, Доурьђевићь.

николичићь, тако је једном записан Михаль Николићь, којега види.

николићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху Радь Николикь и Берниславь Николикь. Г. XV. 292. 295. — Властелин краља босанскога Дабише кнез Вльносавь Николићь 1395. М. 225. исти ће бити још на једном мјесту. П. б. 38. — Дубровчанин Томкѡ Николикь 1411. П. 101. — Дубровчанин Анжѣль Николикь 1411. П. 107. — Човјек чеоника Милоша Доброславь Николикь призрењанин око 1369. П. б. 26. — Човјек господе зетске Ђурђа и Балше Марою Николикь ѕлинянинь 1374. П. б. 27. — Човјек Ђурђа сина Вука Бранковића Михаль Николикь 1415.

П. б. 62. исти је мало ниже у истом споменику записан Николичикь. — У Попову бјеше поставио царину Грьгѹрь Николикь, коју обори краљ Остоја 1418. М. 280.

николь, -лꙗ, Nicolai: ѡдь покладь до николꙗ дне. П. б. 23.

николꙗ, црква св. Николе и манастир на Морави испод Каблара у Србији: вь монастырь ӡовом Николю. В. дан. I. 7. има и сада.

никомидиꙗ, Nicomedia: вь Никомидїи. Л. 56. вь Никомиды. Л. 57.

никоновь, *тоӣ* Никонь: ӡа соль ӡа никоновѹ. М. 49. мисли се Никон калуђер краља Уроша.

никонь, калуђер краља Уроша: Никонѹ. М. 50. — Игуман у манастиру св. Павла у Светој Гори 1495. М. 540. — Патријарах српски пред Арсенијем I. Г. XI. 164. по заповијести патријарха српскога Никона писао је живот Стефана високога Константин философ. Мајков, ист. 114 (пријевод). — семоѹ свѣдокь светы Никонь (стоји у запису у рукопису у ком је живот св. Симеуна. Са. III).

никополѥ, град у Бугарској на Дунаву, Nicopolis: раӡби Баꙗӡить кралꙗ оѹгрьскаго Жигмоѹна на Никополю 1396. Л. 74. прими царь Паꙗӡить Никополїе 1398. Л. 74.

никоторы и, nullus: да не има никѡторїѥ ѡбласти. М. 18. узима к себи же, гледај никоторыиже.

никоторыиже, гледај никоторыи, којему је додано же, које види: никоторииже пророкь вь ѡтьчьствѣ своемь принеть есть. М. 5. никоторыже. Ст. 26. ни вь которѣмже ньравѣ ӡаӡорьнь. Са. 8.

никоѥвићь, Ꙗковь Никоѥвикь као да је био дубровчанин 1404. П. 49.

никоѹдь, nuspiam: пристави беӡь книге соѹдиие никоѹдь да не идоѹ. З. 47.

никоѹла, Nicolaus: властелин дубровачки између 1240 и 1272. М. 51. — Калуђер малыи брать Никѹла између 1273 и 1314. М. 69. — Гледај Цєрьевикь.

никоулинь, име мушко, гледај Гоуньдоулнћь. неки Никулинь као да бјеше човјек војводе Сандаља. П. 64.

никоулица, dem. Nicolaus, гледај Марьтиноужнћь, Печенѣжнћь.

никоулићь, Руско Никуликь као да бјеше дубровчанин 1415. П. 131.

никьда, nunquam: у тои ми никьда нѣсмо улазили. П. 126. никада. М. 316. 338. cf. нигда. узима к себи и ре, гледај никьдаре.

никьдаре, гледај никьда, којему је додано ре постало од же (које види): да се не раздвонта никьдаре. М. 176. никадаре. М. 225. 290. 378. никдаре. П. 50.

никьдарь, гледај никьдаре, којему је отпао крајњи глас: никадарь иие прьво било. М. 281. никадарь. М. 302. 338. 344. никадаарь. М. 349.

никьди, nunquam: никьди да не помислимо. М. 216.

никьто, nemo: никто да имь иища не испакости. М. 16. никьто одь властель. М. 85. ни на комь. З. 50. прѣдь никога. М. 101. никымь. М. 144. на никога. П. 61. узима к себи и же, које гласи и ре, гледај никьтоже, никьторе; тако узима и ѕи, гледај никьтоѕи.

никьтожде, nemo: ни оть когожде неврѣждено́у. Са. 1. само ту.

никьтоже, гледај никьто, којему је додано же (које види): не прѣстоупи никьтоже. Ст. 24. никтоже да не оставлаеть сего ѕакона. М. 15.

никьтоѕи, гледај никьто, којему је додано ѕи (које види): да га нѣсть вольнь никтоѕи ѕадрьжати. З. 41. само ту.

никьторе, гледај никьто, којему је додано ре постало од же (које види): иномоу никомоуре. М. 6. никьторѣ. М. 29. никьторе. М. 30. ни одь когаре. М. 55.

никьторь, гледај никьторе, којему је отпао крајњи глас: никомурь ѕабаве не даше. П. 10. ни одь когарь. М. 467. одь никогарь. М. 473. никторь. М. 491.

никьша, име мушко, гледај Бложелнћь, Боунићь, Боуцнћь, Влаховнћь, Водопинћь, Гроубетнћь, Гоуньдоулнћь,

Жоретићь, Жоуретићь, Жоурьговићь, Звѣздићь, Кабоужићь, Крьвєтићь, Лонєтићь, Мацлоѥвићь, Меньчєтићь, Мети-лѥвићь, Пальмотићь, Понєтићь, Поуцићь, Семьковићь, Симьковићь, Сорькочєвићь, Тамарићь, Тврьтковићь, Чаре-тићь, Чрѣвићь. Један се властелин дубровачки Никша помиње без презимена 1422. П. 165. помиње се без презимена и Никша дıакь 1447, а то може бити Звѣздићь. П. б. 112. једном се од презимена сачувало само Прѣлиꙋ. . . М. 287.

никьшићи, у Херцеговини на граници црногорској крај и људи из тога краја: власи Никшићи 1399. П. 23. бише се Никшићи сь Дервиш бегомь на Гацкоу 1597. Л. 85.

никыи, nullus, cf. никои: ни инє никоѥ работє. М. 18. никимь коньцємь да имь се не потвори. М. 27. да имь нѣ поноса никога. М. 61. да га не изьметоу никоимь оузрокомь. М. 81. никомꙋ непрѣıатєлю. М. 422. да не воли никои властелинь, ни кои любо чловѣкь. З. 39. узима к себи же, које гласи и ре, гледај никыиже, никыире.

никыиже, гледај никыи, којему је додано же (које види): да любите брать брата, никоеже не имоуща междоу собою злобы. Са. 5.

никыире, гледај никыи, којему је додано ре постало од же (које види), cf. никоире: за сиѥ метохиѥ никоире чловѣкь да не има печали развѣ ѡнать, а ини никоире чловѣкь. М. 10. да нѣма никоѥре ѡбласти. М. 13. никоре ѡбласти (погрјешка). М. 13. 14. да имь нѣ никоѥре неправьде. М. 16. да нѣ зледи никоере. М. 20. зла да ти не ꙋчинимо никогаре. М. 22. никоимре ꙋзрокомь. М. 23. да вы не створю никоегаре зьла никимьре коньцемь. М. 25. весь никерѣ иньие дание. М. 28. никоре даньє. М. 37. ꙋ никоере врѣме. М. 45. никоегаре зла. М. 46. 48. да не ꙋспоменемо никоегаре дльга никоимьре ꙋзрокомь. М. 47. да нѣ работе никоѥре ине. М. 58.

никыирь, гледај никыире, којему је отпао крајњи глас, само у падежима који се свршују на самогла-

сно: не боѥ се ни ѡдь когарь ꙁла. М. 258. никомꙋрь дꙋбровꙋчанинꙋ. М. 338.

нинославь, име мушко: велики бан босански Матѣи а одмѣломь Нинославь 1234—40. М. 24. Матеи Нинославь. М. 28. Матѣи именемь бань босьски Нинославь. М. 29. Нинослава. М. 33. љетописци га пишу Иносавь, које види.

ниноѥ, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Ниноѥ. Г. XV. 296.

ниньць, име мушко: Ђурђа Кастриота каньжилерь 1450—9. М. 442. пише се и дињкь, а презиме му бјеше Вльkосалікь, које види. М. 482. — Нинаць ꙁ Бабе влахь у Херцеговини 1399. П. 22.

нисиꙗ, νῆσος, insula: људи кои стоѥ на нашѣхь нисиꙗхь. П. 125.

нистефиль, црква је трескавачка имала дворище близь Ханьдака и Нисьтефила. Г. XI. 131.

нистра, село које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену, međa му је ишла низь старѹ Топлѹхѹ. Г. XV. 279.

нитко, гледај никьто, којему су преметнути гласови: да не има нитко ѡбласти. М. 111. нитко. М. 204.

нитхорь, гледај никьторь: да нитхорь тогаи не море поткорити. М. 256. нитхоѡрь. М. 367.

нифонь, патријарах цариградски за краља Милутина Нифонь. Г. XI. 191. — Игуман у Хиландару 1380. М. 195. — За кнеза Лазара ѹчеnикь Нифонь. Г. XI. 163.

нихьнь, eorum: нихни градь. М. 526. трьговьци нихьни. М. 534. нихна свидоуба. М. 551. gnigni ditce. М. 385. нина дроужина. З. 45.

ницина, tuber. Ш. lesek. 78.

нициꙗ, гледај Никиꙗ: ва Ницни. М. 312.

ниць, pronus: падь ниць на ꙁемлю. Ст. 14. падь ниць. Са. 10. падохь ниць на ꙁемлю. М. 530.

ничии, nullius: никто ничїега чловѣка да не прїн-

меть. З. 41. 48. ни ꙁа чию волю. М. 258. узима к себи ре, гледај ничире.

ничире, гледај ничии, којему је додано ре постало од же (које види): ничере ино није Хлиино. М. 249. ни ꙁа чиюре волю. М. 274.

ничирь, гледај ничире, којему је отпао крајњи глас, долази само у падежима који се свршује на самогласно: нѣ исталено ничиерь дльгованье. П. 126. ꙁа ничиюрь волю. П. б. 107.

ничьто, nihil: никто да нимь ниша не испакости. М. 16. да не исьпакости вамь ничто. М. 46. да ви се не ѹꙁемле ничьто. М. 46. ничемоѹ ѿть ꙁдѣ писаныихь. М. 81. да се ни ѹ чемь не поткори. М. 120. да не имаю печали ни ꙁа що. М. 148. да не плакаю никомоѹ нишо. М. 168. да не плате ниша. М. 203. не потворенны быти ничесомѹ. М. 213. ѹ ничемь. М. 310. ни инога ничеса. М. 477. на једном мјесту ничь. П. 89. узима к себи же, које гласи и ре, гледај ничьтоже, ничьторе.

ничьтоже, гледај ничьто, којему је додано же (које види): вса мира сего слака ни вь чьтоже ни вьмѣнена бысть. М. 5. ни вь чтоже метет се. Са. 4. не противит се еи ничтоже. Са. 5. вь ничесомже да не боѹдеши ꙁаꙁорьнь. Са. 4. ничесомоѹже вреждениѹ быти. М. 143. ничемѹже. М. 156. ничтоже полꙁека богатьство. М. 263.

ничьторе, гледај ничьто, којему је додано ре постало од же (које види): да не дадете ничесаре. М. 20. да се не бое ништаре. М. 21. да ти не испакости ништаре. М. 22. да не погибьне ништоре. М. 37. да се не ѹꙁме царина на дѹбровачкомь ни на чемьре. М. 184. нѣштаре не дадѹ. М. 232.

ничьторь, гледај ничьторе, којему је отпао крајњи глас: о томь не ꙁнамо ништорь. П. 6. не ѡста веке ѹ насъ ништорь ѡдь вашега. П. 37. ништоѡрь нине ѹгодние. М. 367. ꙁа то намь не говори ништарь. П. б. 22.

ниша, име мушко, гледај Какоѹжнѣь.

нишанѣь, између људи које цар Стефан даде цр-

кви арханђеловој у Призрену један бјеше Ранко Нишанкь. Г. XV. 289.

нишань, турски signum: такои да знате за ови мои лѣпи нишань. М. 475. нишанꙋ. М. 484.

нишевьскын, што припада граду Нишу на ријеци Нишави: кь нышевьскои странѣ. Ст. 3. ѡбласть нышьвьскоую освоји Стефан Немања. Ст. 8.

ништелюбикь, pauperum amans. Д. 3.

ништепитанию, pauperum nutritio. Д. 34.

ништепитѣнию, pauperum nutritio. Д. 48.

ништета, paupertas: ништете поможеніе. Д. 6. видѣвьши нищетоу црькве те. М. 137.

ништо, гледај ничьто.

ништь, pauper: нищимь крьмитель. Са. 1. нищь добрыми дѣтельми. Са. 10. нищимь застоупныкь. М. 26. соудіе да проходе по земьли, да ѡгледаю и да исправлiаю оубогынхь и нищихь. З. 48.

нишь, Стефан Немања освоји градь славны Нышь. Ст. 8. вь Нишн. Ст. 10. Нышл. Ст. 21. оу Нышн. Ст. 27. 29. Нишь. Л. 69. 74. 87. подь Нишомь. Л. 87. cf. нишевьскын.

нишьвьскын, гледај нишевьскын.

ниюдинь, nullus: ниюдинь чловѣкь. М. 108. ни нинеми ни еднiеми властели. М. 458. узима к себи же, гледај ниюдиньже.

ниюдиньже, гледај ниюдинь, којему је додано же (које види): не хоте ниюдиногоже погибению. М. 9. не хотеи ниюдиномоуже погибьноути. М. 99.

ниюдьнь, nullus: мои иедьнь чловѣкь. М. 42. безь иеднога имена. М. 106. ниюднога чловѣка кралевьства ми. М. 108. ни оу юдьномь селѣ. Г. XV. 308. нѣюднога. М. 211. ни силе, ни ниедне неправде. М. 220. иедань неверьникь. М. 286. ни за иедань инн ꙋзрокь. М. 289. иеднихь щета. М. 501. оба гласа ию долазе преливена у ѣ, које опет гласи и ю и е и и: нѣдань трьгь. П. 1. нѣдне царине. П. 5. за нѣдань ꙋзрокь. М. 251. на индномь мистꙋ. М. 281. нюднога чловека. М. 285. ни за недꙋ стварь. М. 297.

нићеи, гледај **Никеи**: **на Никию. М. 261. въ Никии. М. 541.**

нићни, гледај **Никни**: **на Нићню. М. 456.**

но, sed: **да не оуѕнма бѣлѣга ѡдь кобиль, но да се храни мѣсечнномь. М. 98. не потворихь, но паче потврьдихь. М. 534.** само на та два мјеста, с тога мислим за цијело да је погрјешка у преписивању мјесто **нь** или **нꙋ**. долази још једном, али у споменику гдје писарском гријешком често стоји **о** мјесто **ꙋ. М. 551.** cf. **нь, ноꙋ.**

новаковић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше **Доброславь Новаковикь. Г. XV. 290.** — Дубровчанин **Радашинь Новаковикь** око 1406. П. 79. — **Шишать Новаковикь** као да бјеше дубровчанин око 1417. П. 141.

новаковь, *τοῦ* **Новакь**: **дльгь новаковь. П. б. 35. дльжиници новаковѣми. П. 18.** мисли се на оба мјеста **Новакь Млађедоль.**

новакь, име мушко, гледај **Гончинић, Коуштнић, Млађедоль, Павловић, Пецин.**

нова села, краљ босански Томаш Остојић даде синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем **село Нова Села. М. 439.** може бити да је садашњи Кулин-Вакуп, јер се нахија кулин-вакупска зове и новоселска. Zeml. bosn. 50.

новаци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: **Новаци. Г. XV. 279.** — Село **на рѣци Иѕворꙋ**, које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском. **М. 194.** cf. **новачькын.**

новачькын, *τῶν* **Новаци**: селу је Ленитковцима ишла међа **на гаѕь на старїи на новачкы. М. 199.**

новебрию, november: **прьви новебрию. М. 397.** само ту. cf. **новебрь.**

новебрь, november: **мѣсеца новебра. М. 232. 328. 359.** чешће.

новемрию, november: **мнесеца новемрю. М. 387.**

новемьбрнк, november: мѣсеца новемьбриꙗ. M. 362. новембриꙗ. M. 473.

новемьбрь, november: мисеца новемьбра. M. 488. 489. чешће.

новица, земљама је цркве архиљевичке ишла међа подь гороу Новицꙋ. M. 144.

новобраꙋьнь, sponsus: новобраꙋные жены. Д. 9.

ново брьдо, близу Приштине град знатан рудом и трговином: ꙋ Новомь Брьдѣ писа цар Стефан повељу дубровчанима. M. 154. кои се ѥ дꙋбровчанинь ꙁаплатиль ꙋ Новомь Брьдꙋ. M. 206. 268. 354. 435. цар је Лазар приложио Раваници 150 литара сребра ѡть царине оу Новомꙋ Брьдꙋ. С. Л. 1847. IV. 55. села конь Новога Брьда приложио је Хиландару деспот Стефан високи. M. 570. ꙋ Новомь Брьдꙋ. П. 7. велики трьгове каконо ꙋ Новомь Брьдꙋ. П. 138. догіе царь Моусїа подь Ново Брьдо 1412. Л. 75. приꙗ Хадомь баша градь Ново Брьдо 1441. Л. 77. вьꙁврати царь Моурать деспотоу Гюргю Ново Брьдо и всю срьбскоу ꙁемлю 1444. Л. 78. Ново Брьдо. Л. 78. приꙗ царь Мехметь Ўалапїи градь Ново Брьдо 1455. Л. 78. Г. X. 273. бысть сьмрьтоносїе оу Новемь Брьдоу 1456. Л. 79. тако и 1468. Л. 81. оуꙁеше тоурьци црькови шашькоу оу Новемь Брьдоу 1466. Л. 81. мјесто шашькꙋ стоји боље сашꙋ. Г. X. 275. бысть переселенїе градоу Новомоу Брьдоу кь Цариградь и по всѣхь прѣдѣлехь поморскыхь 1467 апр. 11. Л. 81. Г. X. 275.

новобрьдьскын, што припада Новому Брду: трьге новобрьдьске 1326. П. б. 7. 20. пꙋрпаромь новобрьдьсцѣмь. П. б. 31. новобрьдьскаго доходка. M. 332. новобрьдьскаго ѡбилїа. M. 332. цариникомь новобрдьсцѣмь. П. б. 79. ѡть новобрьдьске царине. M. 363. П. 160. митрополить новобрьдьскын 1613. M. 558.

новобрьђанинь, човјек из Новога Брда: оубы Єсебеговикь и Авранеꙁовикь новобрьгане на Трнполю. Л. 77.

новоодѣань, modo vestitus: вь нихже бѣ новоодѣань. Д. 164.

новорожденъ, modo natus: въ новорожденнѣмь изранлы. Г. XI. 189.

новоскештенъ, modo consecratus: новосвещенноую роукоу его цѣлоуе. Д. 76.

новосели, Хиландар је имао село Видѣние съ Петрьуемь и съ Грабовницомь и съ Новосели. М. 141. селу Шипьуьноу бјеше заселак Новосели. М. 141.

новоселяни, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, било је надъ манастиремь. Г. XV. 279. како се стаюта два поути изъ Новоселянїи и изъ Крьбиуанїи. Г. XV. 279. земљи вишеградској код Призрена и цркве спасове и св. Николе ишла је међа оусъ поуть на Новоселяне, како поуть греде на Новоселяне. Г. XV. 272.

новъ, novus: инога новаго закона да имь не постави. М. 52. Сумеона Неманю, новаго мироточьца. М. 89. адвербијално с предлозима: дъогове, кое имаю или ѡдь ново учине. М. 410. не би наамь изъ ново, ерь по вашои милости ѥсть намь вьзда било. П. 158. 159. ето ви га нощь изъ нову ѡпеть послламо. П. 99. кое вьсе наамь изъ нову нѣ, ну ѡдь давнѣхь врѣмень по твоиєи милости ѥсть. П. 166.

новьскын, τοῦ Новын: новьскому кадии. М. 474. 475. 484. новьску слаиицу. М. 474. ѡдь новьске скале. М. 475. 529. ѡдь новьске слаинце. М. 475. новьску царину. М. 484. новьски амальдари. М. 484. новьскому даздару. М. 528. 529. на новьскѣхь солилахь. М. 529.

новьштина, novitas: да се нимь безаконья и новьщине уине. П. 95. рать и новьщине. М. 326. да нитко не сми учинити инедне новьщине. М. 489. тьи новьщину хоћу да разврьжешь. М. 501. nigedne nouschine. М. 280.

новын, град на заливу которском: довести соль подь Нови у Суторину 1397. П. 11. 12. да се подь Нови соль веке не донесе. П. 12. 107. даше листь Гонку подь Нови у Лющицу. П. 117. у Драуевици у Новомь бјеше војвода Сандаљ 1410. М. 275. а херцег Стјепан 1440. М.

404. на Новомь исти 1450. М. 442. градь Нови врати браћи Јурјевићима војвода Јурај синовац војводе Хрвоја. М. 378. с градомь Новимь даде жупу Драчевицу дубровчанима краљ босански Томаш 1451. М. 449. в нашемь град Новомь, пише херцег Стјепан 1454. М. 469. херцег Стјепан писа тестаменат в град Новомь 1465. П. б. 124. 127. на Новомь. М. 503. 504. 505. 506. в Новомь. М. 504. 506. що се на Новомь чини сол. М. 528. 529.

новыи градь, тако зове љетописац град на граници мацарској и аустријској Neustadt: прими краль Матеашь Новы Градь 1487. Л. 82. други као да се мисли негдје у српским земљама: оуѕе Продань Цета Нови Градь 1688. Л. 87.

нога, pes: оковаше кмоу роуцѣ и нозѣ. Ст. 4. припадаю кь ногама твоима. М. 67. али га наиде велика болесть одь ног. П. 130. сьтрь ногоу. Л. 70. седамь свешнакь, кдань одь нихь непозлаћень, и две нози орьлие оковане. М. 408. кпа сь устии и сь ногами. П. б. 49.

ножь, culter: ножа .г. оть гристалда, . . ножа .ві. гвозденихь. М. 498.

ножьница, vagina: ножа .і. в двѣ ножнице. М. 498. ножа .ві. в ножници. М. 498. кдна ножница сь .к. ножа. П. 73.

ноздри, планине што их краљ Стефан Првовјенчани приложи Жичи бјеху на Спорихь Ноздри, Кворие с Лоукавицами. М. 12. то је без сумње, како сада пишу, планина „Ноздра насред Дуге“ између Никшића и Гацкога (Видов дан 1862. бр. 48), ондје је близу и Јаворје и Лукавице; а у народнијем је пјесмама и сада у множини: „док догнасмо у Ноздре камене“ (Вук, нар. пјес. IV. 40).

нокьть, unguis: ꙗко львы нокти изь срѣды оутробоу рькоуште. Д. 27. оть младїихь нокти. М. 331.

номикь, *νομικός*, cf. Когнић.

нориꙗ, *ἐνορία*: светителїе да поставеть доуховнике по вьсѣхь норїахь. З 30.

норьчє, neutr. село, које има и сада не далеко

од Куманова на сјевер (Hahn, reise 152), у њему је била црква св. Николе: в Норчи; половину је тога села имала иста црква; ту је цркву са земљама њезиним писала Хиландару 1379 царица Јевдокија: сь половиномь тогази села Норьчи. М. 191.

носать, rostratus: ромѥнче носате с поклопци. М. 408. П. б. 100. роменча носата. П. б. 102.

носило, vehiculum: посла по касдв носилми и конми и колесницами людскими сабрати васе светие ѡтьце ва Никею. Г. X. 239.

носити, ferre: крьчьмв да носе. М. 16. села товара да не носе. М. 99. што би трьговци сребра носили из нашега рвсага. М. 487. царскоую багреницоу ѡтврьгь, юже недостоинѣ носивь. Л. 56. молимо господа бога да би здравехь носи. П. 41.

нось, nasus: аще кои властелинь възьметь владикоу по силѣ, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѿсѣкоуть и нось ѡтрѣжеть. аще ли себрь свою дроугоу въземеть по силѣ, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѿсѣкоуть, и нось оурѣжеть. З. 33. ако властелина блоудь оучинить своимь члокѣкомь, да имь се ѡбѣ роуке ѿсѣкоу и носови оурежоу соудомь. З. 49. меропьхь ако побѣгне коуде ѡть своего господара оу иноу земьлю или оу царевоу, где га ѡбрѣте господарь нѥговь, да га ѡсмоудїи, и нось моу разьпори. З. 50.

нось, portatio: да имь нѣ ни винограда работаниа ни носа. М. 192. само ту. cf. понось.

нось, међе су Великој с Ржаницом ишле оу Грохоть кои Носа. М. 95.

нось, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Нось. Г. XV. 305.

нотариꙗ, notaria: в нашои канжеларїи в нотари. М. 331. в нотари двбровачкои. М. 507. 510.

нотарь, notarius: нотар бнетачки. М. 465. нотарв. М. 506. П. б. 130.

ношть, nox: коупци, кои приходе ношїю на лежище.

З. 46. вь тоу ношь ѡдбеже. Л. 79. в дне и в нокн. П. 132. ношню. П. 162.

ноштьнь, nocturnus: слоужьбоу ношьноую. Ст. 6. бдѣнию ношьною. Ст. 20. стоанїа ноштна. Д. 115.

новбрь, november: новбра .і. М. 115. мѣсеца новбра. М. 183. 184. 193. 246.

новврию, november: мѣсеца новврїа. М. 266. 514.

новкрь, november: мѣсеца новкра. М. 308. 309. 514.

новмьбрию, november: месеца новмбриа. М. 528.

новмьбрь, november: мѣсеца новмбра. М. 3. новмбра. М. 228. 528. П. 42. 49. новмьбра. П. 8.

новмьврию, november: мѣсеца новмврїа. Са. 8. новмврїа. М. 223. Л. 71. новмвриа. М. 417. новмьвриа. М. 478.

новмькрь, november: мѣсеца новмкра. М. 560.

новньбрию, november: мѣсеца новнбриа. М. 525.

ноћь, гледај ношть.

нравь, mos: когождє єзика раздѣливь и законь давь и нравы оуставы и кладникы надь ними по нравоу и по законоу раставль. М. 4. добрнихь ради ньравь. Ст. 4. нравомь. Са. 2. ни вь которѣмже ньравѣ. Са. 8. natura: нєравь чловеув. М. 308. нєраавь чловѣчув. М. 366.

ноу, sed, него: не бѣ камень осталь на камени, ноу разваленъ ѡдьноудь. М. 5. не тькьмо ѡ работахь, ноу вь всакомь исправлюнии. М. 116. не потварати, нв паче волше потврьждати. М. 180. да нымь се то не море пореќи. нв ли би се зградило, тере би кои ѡдь нихь толико сагрѣшио, ... да мв се има глава ѡдьснећи. М. 378. али: ишемо и искати кюмо ѡдь господина крала. нв много желимо да се с вашомь поутеномь любвомь станемо навластито за сеи работе. П. 21. ѡдьписасмо, нв како се господарь ѡдьпралаше вь Пазнитв, юда ли мв писание не би дано. П. 30.

ноудити, cogere: ноуждаше и прнети сань свештенства. Д. 76. vexare: доухы нечистними ноудими исцѣлюнїе прїимахоу. Д. 72.

ноудь, са оть, гледај отьноудь.

ноудѣрь, age: нвдѣрь разьгледан. П. 167.

ноужда, necessitas: иже боудоуть вь бѣдѣ и вь ноужди. Ст. 5. ꙁимные ноужде. Д. 200. беꙁ всаке нѫжде, нь своимь хтѣнием. М. 22. по воли, а не по ноужди. М. 79. не по нѫжди или по невѡли. М. 183. едва и сь ноуждею вьꙁираахь. М. 332. къде би ю била ноужда и ѫсилость. П. 98.

ноуждьнь, difficilis: юже о боꙁѣ, аще и ноуждьна соуть, трьпѣти глаголаше. Д. 173.

ноукарь, стоји на једном мјесту на којем други пријепис има боукарь, које види: .г. нѫкари. П. б. 97.

ноура, тако зове љетописац ријеку Рабу у Маџарској: погибоше тоурци на Ноури, раꙁбише и немци 1657. Л. 85. ꙁлѣ оусрѣтень бысть (Ахметь паша Ћоуприлић) на рѣцѣ Ноури 1675. Л. 86.

ноутрьнь, -ни, internus: иꙁ нѫтрнихь коморь срьтца нашего. М. 308.

нь, sed, него: не придохь приꙁьвати праведьникь, нь грѣшьникь. М. 5. не по моимь беꙁакониюмь, нь по прѣмноꙁѣи юго милости. Ст. 12. мьньши, не могоу его нарещи сына, нь робь. Са. 7. не скрии ѡдь мене ꙁаповѣдеи твоихь, нь ѡткрии ѡчи мои М. 9. да ѡдь тога не оуꙁемле протопопа честы, нь вьсе то пискоупь да оуꙁемле. М. 14. не тькмь да ю повинннь крвы господа бога, нь и анатѣма юмоу боуди. М. 15. да не раꙁдроушимо, нь да дрьжимо тврьдо. М. 23. да не живоуть вь монастыри, нь да идоуть вь инѣ монастыре. З. 30. не далече ѡть нихь пльтью, на правьнѫкь. М. 104. 317. не само ꙁваше речене, на ꙁваше и ине. П. б. 120. али: обидѡше ме, нь именемь господьнимь одолѣхь имь. Са. 3. богь да моу соуди, нь сьврьшенѣ боудоуки кашѣи вѣрѣ. М. 20. нь не тако ти. М. 244. долази у питању: кимь ѫбо господь крѣпость дають? нь не приносещим ли юмоу славоу? М. 121. гријешком стоји не мјесто нь: да га не примемо мегѫ нась, не да бѫде свекь нась. М. 32. да се не реши, не наче да бѫде тверд. М. 33. да си идѫ, не прѣге да гредѫ на трьге кралевьства ми. М. 41. тако опет стоји нь мјесто не. М. 41. узима к себи и ре постало од же: кога волю

не мнимо да ѥсть намь прѣврѣдити, наре сьблюсти. П. 58. само ту, па може бити и погрјешка мјесто нере.

ньрька, презиме једном дубровчанину: ꙋ Климе Ньрке вь рꙋцѣ 1265. М. 49.

ньѣвице, катуну је Пинушинцима ишла међа на дльгыи дѣль на Ньквице. Г. XV. 297.

нынꙗ, nunc: мене же нынꙗ отьпоустите. Са. 3. нынꙗ. М. 58. до нынꙗ. М. 191. Л. 52. ѡть нынꙗ да есть порота. З. 42. као да мјесто тога стоји нꙗ. М. 136.

нынꙗшьнь, qui nunc est: вь нинꙗшнѣмь вѣцѣ. М. 10. нынꙗшнаꙗ словеса. М. 110. нинꙗшнѥѥ врѣме. Г. XI. 76.

нышь, гледај Нишь.

нѣгда, aliquando: нѣгда би праве, . . . нѣгда рекꙋ. П. 156. кое е нигда бихо. М. 293.

нѣгованов, *τοῦ* Нѣговань: Драгославь, нѣговановь сынь. М. 62. Братань, нѣговановь ѕеть. М. 62.

нѣговань, између људи које је краљ Милутин дао Хиландару једном бјеше име Нѣговань. М. 60. и тројици између онијех које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену; један од њих бјеше презименом Радосиникь.

нѣгомирићь, властелин дубровачки, вијећник од малога вијећа Ꙗковь Негомирикь 1253. М. 39.

нѣгомирь, између влаха које је краљ Милутин дао Хиландару једном бјеше име Нѣгомирь. М. 61.

нѣгославовь, *τοῦ* Нѣгославь: село Ѥленѣсци припадаше цркви трескавачкој сь нѣгославѡвѣмь дѣломь. Г. XI. 133.

нѣгославь, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Нѣгославь. М. 12. и једном између онијех које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 95. и једном између влаха које је исти краљ дао ѥпископии липлꙗньскои. М. 564. и једном између људи у Великој које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду мађупци. М. 97. и једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 297.

нѣгота, име мушко: између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи двојици бијеше име Нѣгота. М. 12.

нѣготнћь, међу власима које краљ Милутин даде Хиландару један бијеше Нѣготнкь. М. 59. између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Прѣнславь Нѣготнкь. Г. XV. 299.

нѣгоювнћь, међу људма које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници био је оу Прилѣпѣхь Конко и Станимирь Нѣгоювнкь. М. 97.

нѣгоуль, име мушко: између влаха које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бијеше име Нѣгоуль. Г. XV. 290. 291. 297.

нѣгоушь, између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бијеше име Нѣгоушь. М. 12.

нѣгь, име мушко: између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи тројици бијеше име Нѣгь. М. 12. и једном између влаха које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 59.

нѣгыгь, црква је трескавачка имала њиву при Нѣгыгоу. Г. XI. 131. XIII. 375. и другу до Нѣгыгоу. Г. XI. 132. XIII. 375. Нѣгыга. Г. XIII. 375.

нѣдра, neutr. pl. sinus: в наша нѣдра а посрѣдь срьдца нашега ради смо в всако врѣме вась сьхранити. П. 132.

нѣжа, име мушко: цар Стефан приложивши цркви арханђеловој у Призрену два винограда даде за њих замјену Нѣжи, чији су били. Г. XV. 271.

нѣжь, име мушко: између влаха које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бијеше Нѣжь. М. 13.

нѣкакь, aliquis: немилостивь нѣкакь врагь бываше своемоу тѣлоу. Д. 26. нѣкакоу врѣмени емоу не оуспѣвшоу. М. 91. адвербијално aliquo modo: да би нашв любавь нѣкако смѣль. П. 66.

нѣката, гледај Неката: оу Нѣкатоу. Г. XV. 295.

нѣкогда, aliquando: погыбшоую некогда. Са. 1. нѣкогда деспотица. М. 245.

нѣкои, гледај нѣкыи.

нѣколи, aliquando: ѡбрѣтохь монастирь нѣколи быкь-ши. М. 5. Са. 9. aliquantum: поꙁде нѣколи ѡтьдыхавь. Д. 7.

нѣколикь, aliquantus: нѣколико мало прѣбывь. М. 4. нѣколико мало покоꙗ вькоусити. Са. 11. неколико црьнѡ-риꙁьць. М. 17. ꙁа нѣколико данаꙗ. М. 476. нѣколици ѡдь нашѣхь трьговаць пошли сꙋ. П. 7. ерь самь ѡно раꙁьди-диль николицимь. М. 545.

нѣколишти, } aliquoties: нѣколишти раꙁꙋмѣсмо. П. 123.
нѣколишть, } ѥрь си намь и нѣколишть ꙋписаль. П. 81.

нѣкоторыи, aliquis: кь некоторое чисдо причисти се. Са. 2. нѣкоторимь приложенїемь. Са. 3. нѣкоторыи Стрѣꙁь. Д. 103.

нѣкьда, aliquando: кою кꙋкю нѣкада дарова. П. 177.

нѣкьто, aliquis: припаде нѣкто ѡбьѥть бѣсомь. Ст. 20. ако некьто ѡдь моихь кьметн чиие ви кривинꙋ. М. 29. некомꙋ. М. 31. нѣкто властелинь. М. 69. нѣкога ѡть ста-рѣнше братиѥ. М. 81.

нѣкыи, aliquis, cf. нѣкои: нѣкое мѣсто. М. 5. нѣкоего мни-ха. Са. 8. некоꙗ кривина. М. 29. 33. ако неки краꙗнинь има пакостити дꙋбровьчаномь. М. 31. иньни некои. М. 31. некоѥ древо. М. 31. некою правинꙋ. М. 37. ако клꙋчить сьмрьть некомꙋ чловѣкꙋ. М. 37. ако бисьмо пакостили нѣкоемꙋ дꙋ-бровьчанинꙋ. М. 44. нѣкоимь крѣменемь. М. 59. ако се по нѣкоюмь грѣхоу нанесе. М. 98. ꙗко нѣкои небопарьны ѡрьль. Г. XI. 190. ꙁа никꙋ потрѣбꙋ. М. 256. малы нѣцїи осташе. Л. 61. нѣци, кои се ꙁломь твоѥ дѣце пекꙋ. П. 42. по кои пꙋть ѥ ѡставиѡ нѣкои доходакь. М. 546. продаше нѣкои дѣль. П. 107. нѥки. П. 11. нѥкоꙗ. П. 125.

нѣминчићь, властелин краља босанскога Дабише и Остоје ѡдь скоити Вькь Нѣминчићь 1395—1400. М. 225. Вꙋкꙋ Ниминчићꙋ. М. 248.

нѣмь, mutus: глоухымь и нѣмымь. Са. 1.

нѣмьць, germanus: или срьбинь или немьць. З. 48. дьщи его дана бысть оу немце ꙁа Ѡрхїла. Л. 73. ѡставише воевати на немца. Л. 85. стигоше нѣмци. Л. 86.

нѣмьчьскын, germanus: немачкн. Л. 84. ѕемлю немачкоу. Л. 86.

нѣтко, гледај нѣкьто, којему се преметнуше гласови к и т: да имь нѣтко щете не учинити. П. 43. 44.

нѣчьто, aliquid: начеть нѣчто мало ослабѣвати. Са. 9. нѣчто ѿть сего. М. 15. уѕиманїемь нечеса. М. 18. ако ли нма се нѣщо не би шлюбилоѡ бити ѕаедно. М. 462. с нѣщо бисернихь ѕрна. М. 498.

нѣшто, гледај нѣчьто.

нюгда, с предлозима, гледај югда.

нюговь, гледај юговь.

нюннь, ejus (женскога чељадета): ш неннѡмь девицомь. М. 481.

нюлнже, с предлозима, гледај юлнже.

о, cum loc. de: пещи се ѡ доуши своен. М. 4. семоу коньчавьшоу се о мьнѣ. М. 5. радуеть се ѡ грѣшьницѣ кающи се. М. 5. ѡ мнѣ провѣсть богь. М. 10. аще ѡ себѣ сама иметь бѣсновати се. М. 14. да н ѡ мнѣ прославить се име твое. М. 58. успомену ше ми ѡ работахь. М. 168. ѡ томь благѡдарихь бога. М. 178. ѡ Христѣ благовѣрному кралю. М. 187. ѡ сихь молю. М. 214. ѡ свемь бога славеће. М. 260. ѡ чемь намь уписа. М. 250. ни се ѡ томь коа пра учинити. М. 414. ѡ вьсемь да га верујете. М. 442. да не сьтворимо никое беѕаконне ѡ господину Вльку. М. 215. да се раѕьбие дрѣво ѡ моѡи ѕемлѣ. М. 203. за вријеме, circa: о уѕьмѣхь у недѣлу. М. 7. ѡ всакѡмь димитрове дневе. М. 188. ѡ власнинхь светьцихь. М. 232. ѡ стѣпану дневи. М. 441. ѡ рождьству христовоу. М. 532. ѡ сѣхь днехь имамо нхь ѡдьправити. II. 33. ѡ сѣхь днехь чекамо цара. П. 46. cum acc. pro: ѡ све троицу славеще. М. 237. ни се ѡ тои коа парьна учинити. М. 287. 321. 424. да стоимо ѡ оне како ѕа коега годѣ ѡдь нась. М. 337. да стоимо ѡ нь н ѡ негова сина. М. 344. circa, ad: постави ме ѡ десноую тебе стати. М. 265.

о, interj.: ѡ блаженна надѣжда. М. 72. ѡ владыко. М. 86. ѡ мили мои господине. М. 244. ѡ горе тѡмȣ. М. 336.

о б а, ambo: ѡбою сьсцоу млѣко сьсаль єси. Ст. 2. благословенїа прошахоу ѡть обою. Д. 31. ѡбѣ Ивани. М. 11. ѡба Ибра. М. 14. ѡба поути. М. 93. обѣ селѣ. Г. XV. 301. ако ѡба доидȣ. М. 259. полаче ѡби. М. 290. ѡбие странѣ. М. 328. ѡбею странȣ. М. 390. у познијим споменицима долази уза њ и два: ѡбѣ двие странѣ. М. 503. ѡба два. П. б. 116. М. 507.

о б а в ь н и к ь, incantator: ꙗко аспида на обавника ѕатьче оуши свои. Д. 110.

о б а г р а т и, purpura tingere: источника текоушта и цpьковь ѡбаграюшта. Д. 71.

о б а г р и т и, purpura tingere: ѡбагрити се крьвїю своєю. М. 243.

о б а р а, servatio: v nase ruke i nassu obaru. М. 279.

о б а р а т и, servare: трьговце сабладати и ѡбарати. М. 306. да ихь ѡни чȣвают и ѡбараю. М. 379.

о б а р а т и, dejicere: таи ѡбара все клетки наа се. М. 459.

о б а р и т и, prohibere: тога богь ѡбари да смо нѣдиȣ арьматȣ чинили. П. 129.

о б а р о в а н и є, servatio: има-и-хь ваша милость ȣ ѡбарованию. П. 14. прѣдасмо ȣ нихь ѡбарованиє. П. 50. ѡбарованиє. М. 315. погрјешка ѡбарьваниє. М. 345.

о б а р о в а т и, servare: да блюдȣ и ѡбарȣю. М. 183. ѡбаровати и бранити градь и людѣє и благѡ Дȣбровнѣка града. М. 210. саблȣдени и ѡбаровани. М. 229. не бисмо пощедили нашѣхь главь ѡбаровати га и сьблюсти да не приме нѣкою чтетȣ колꙗ срамотȣ. П. 7. єрь ихь сьблюдате и ѡбарȣєте. П. 125.

о б а ч е, sed: не ѕнающе, обаче видѣвьше. М. 57. оубѡ аште сице, аште же ѡнако, обаче оудрьжа. Д. 118. долази са нь и са же: нь ѡбаче Иѡвь праведьнь сии. Ст. 11. нь ѡбаче. М. 67. Л. 51. не прѣжде не вѣдȣщимь, обаче же наипаче вьспоменȣтїємь. М. 539. обаче же да сȣть дльжни. М. 540.

обеза, calumnia (као да је то): ако се ѡбрѣте кои любо поткорныкь, что є кого поткоромь и лъжомь и ѡбезомь, такови да се каже како тать и гоусарь. З. 47.

обезати, obligare: иже не ѡбѣза се вльнами житїа. Г. XI. 43.

обезьуедити, liberis orbare: матере ѡбезуедеть се. Г. XI. 72.

обезьуьствовати, contumelia afficere: светаго нашими словеси ѡбезуьствовати. Г. XI. 47.

обеселити, exhilarare: богь наась ѡбесели. П. 14. кои си нашемѹ добрѹ ѡбеселиль се. П. 30. весело се ѡбеселисмо. П. 40.

обесу- гледај обезьу-

обетьшавати, veterascere: вьнѣшнїи уловѣкь ѡбетшаветь. Г. XI. 51.

обетьшати, veterascere: вса ѩко и риза ѡбетьшають. М. 25.

обешта-, гледај обѣшта-, али је обичније прво.

обећавати се, spondere: ѣ ѡбекаваю се вамь ѣкоре ѡдь дьньшнега дьне да вы дрьжѹ ѹ вьсакои правдѣ. М. 25. и ѡще се ѡбекавамь, да ихь блюдѹ. М. 183. още се обећавамо ѡпћини створити да нагаавити людие присегѹ. М. 218. ѡбећаваю се дѹброкьуане. М. 219. cf. обѣштавати.

обећаније, sponsio: обеканне господина кралıа. М. 47. обеканıе. М. 321. ѡбећаньıа намь ѹуинена. М. 326. cf. обѣштаније.

обећати, spondere, са се: клетвѣ, коıевь ми се хокете обекати ѡ всемь. М. 20. ви се сте обекали и рекьли: да си сѣде твоѣ села свободьно. М. 21. ѹ что се сте ѡбекали кралевьствѹ ми. М. 46. ѡбећасмо се нашомь вѣромь. М. 218. како ıе записанно и ѡбекано. М. 357. promittere, без се: ѡбекıа ми да ıе твоıа милость ѡправити. П. 26. що бѣсмо господьствѹ ти ѡбекıали. П. 157. само један пут с ѣ: како ми се сѹ ѡбѣкали. М. 41. cf. обѣштати.

обећивати, spondere: обећиваюћи намь. М. 326. обећивамо ѹ име божие. М. 327. само у том једном споменику.

обида, injuria: ѡть обиды бѣгати. Д. 176.

обидьливь, injustus: ѡбидливѣ оустнѣ. Са. 9.

обидѣти, injuria afficere: не дады ѡбидѣти ѡтьчь ствиꙗ своюго. Ст. 23. ѡбыдещоумоу. М. 10.

обиждање, црква је трескавачка имала по воденице в селѣ Ѡбиждѣнехь. Г. XI. 133.

обилать, abundans: ѡбилати разьлогь. П. б. 37. да те смо помогли и обилато к тебѣ чинили. П. 143.

обилию, abundantia: ѡть обилїа источника на землю текоушта. Д. 72. где боуде ѡбилию землю. М. 98.

обиль, abundans, адвербијално: чюдеса ѡбїло подають се намь. Ст. 27.

обильнь, abundans: обилнѣи благодѣти. Д. 75.

обименити, nominare: що ми си рекаль, що кѹ господствѹ ви дати, що ли комѹ иномѹ, да пишѹ и ѡбименю. М. 417.

обиновение, respectus: ѡбиновенїа лицоу нѣсть оу бога. Д. 91.

обиноути се, se subducere: ничесоже ѡть польꙁныхь обиноух се, еже не сказати вамь. Д. 180.

обискати, explorare: докла годѣ не вихь ѡбискаѡ и ѡбнашао пракоѡ. М. 459.

обитание, habitatio: поустиннаа нхь светаа обитанїа цѣловаше. Д. 191.

обитати, habitare: ѡбитавьшихь кь нюмь. Ст. 13.

обити, -ию, obvolvere: видимь вѣ расою обить. Са. 11.

обити, -идоу, circumdare: иноплеменници обидоше ме. Са. 3. оуповающаго на господа милость обыдеть. Д. 102.

обитѣль, habitatio: господь ждеть тебе, и вьсакоу обитель оуготоваль ти юсть. Ст. 13. оумь нашь да боудеть на ѡбитѣлехь вѣчныихь. Са. 14. вьсѣмиже изь обитѣли изыти повелѣвь. Д. 154. често за манастире: обытѣли Ватопеда. М. 127. Сумеона Петра ѡбытѣли. М. 127. обытѣль хиландарьскаа. М. 128. сию ѡбитѣль. М. 182. обитель светога кралꙗ Стефана Оуроша третиюго. М. 264.

облагати, circumdare: скрьбию ме облагаеши. Д. 117.

обла глава, катуну је Гунцатима била међа Обла Глава. Г. XV. 291.

облагооухавати, odorare: тѣло, благодатїю светаго доуха облагооухаваемо. Г. XI. 113.

облагооухати, odorare: истоуника, црькова ѡблагооухающта. Д. 71. лице црькви напоити и облагооухати. Д. 123. вьсе люди муромь ѡблагооухаше. Д. 139.

обладати, imperare: дарова нашимь дѣдомь ѡбладати ꙃемлю срьбьскою. М. 4. коудѣ oблада. М. 24. да ѡблада ими калоугерь. М. 62. ѡбладати храмомь св. архїстратига. М. 63. како ю ѡбладала госпогꙗ ми мати. М. 68. да имь (селом) ѡбладають старьць. М. 74. животомь и смрьтию ѡбладаюи. М. 562. да дрьжи и ѡблада св. Никола доброущьски. М. 111. да си ѡблада икономь Иѡань црьквомь томь. М. 116. давь имь комоуждо ждрѣбы свои обладати. М 125. да си ѡблада сиѡмьꙃи метохїѡмь црькова. М. 145. нимь облагю. М. 167. обладаеми соуть иꙃмаилтени. М. 244. ѡбладати градомь. М. 303. да ѡблада светитель оу тоиꙃи црькви доуховнымь дѣлѡмь. З. 33. на вьсакои воисцѣ да ѡбладають воеводѣ колико и царь. З. 40. са се: ако намь богь милость ѹчини, да се бꙋдемоѡ ѡбладать ꙋ нашемь рꙋсагꙋ. М. 493.

облакь, nubes: облаци тьмнїи раꙃстоупише се. М. 332.

области, -адоу, imperare: егоже красотамїи ꙋкрашень и сели и влахы ѡбластїи прѣдавь мнѣ. М. 72.

область, potestas: да не има ѡбласти надь нимь. М. 10. сннь да нѣма протопопа дворьски никоюре ѡбласти. М. 13. сь снмь да не имаю никоре ѡбласти. М. 13. да не имають надь ними никоре ѡбласти. М. 14. да не имать ѡбласти оставившии своюго моужа иного оуꙃети. М. 15. сьдрьжеи ѡбластию вьсоу тварь. М. 88. лѣта положи вь области своеи. М. 124. 129. сию жюпе приложихомь под ѡбласть сию црькви. М. 13. по неже юсть подьписано оу ѡбласть юю. М. 111. сьꙃдахь храмь вь ѡбласть св. Михаила. М. 50. да си ходе по всѣи ꙃемли ѡбласти кралевьства ми. М. 19. не боуде сиюꙃи ꙃемлю ꙋ ѡбласти кралевь-

ства ми. М. 188. поставити є в државв и в ѡбласть и в господство. М. 218. расписахь ȥемлю всв, колико ѥсть вь ѡбласти моѥи. М. 223. моѣю ни ѡбластю и крипостю ѡкоган писма. М. 494. да ȥаль чловѣкь ѡбласти не има. П. 60. provincia: ѡбласть нышьвьскоую. Ст. 8. вь богоданѣи ѥмоу ѡбласти. Са. 7. да си ходе кѹпьци по моѥ ѡбласти свободьно. М. 41. да ѥ тоȥи свободьно оу ѡбласти кралевьства ми. М. 68. оу стрѹмьскои ѡбласти. М. 74. да ихь не имаамо примати в нашв ѡбласть. М. 350. селище Кльчи Лоугь сь вьсею ѡбластию. М. 64. сь иникиѥмь и сь вьсею ѡбласти црькве те. М. 64. соудїе, коуде гредоу по ȥемли царевѣ и своеи ѡбласти. З. 38. мимо ѡбласть царева соудїе. М. 48. соудїе да проходе по ȥемьли, коуде моу ѥсть ѡбласть. М. 48.

областьнь, qui potestatem habet: да св ѡбластни ȥидати га. М. 104. ть да ѥсть тѣмь ѡбластань. М. 135. да св волни и слободни и ѡбластни градомь Соколомь. М. 301.

облегань, obligatus: ѡблегань ѥ ѡнь и нѥгова добра. П. б. 119.

облежати, circumjacere: облежахоу стрѣгоуштеи стльпь. Д. 18.

облешти, -легоу, manere: да ѡблегоу оу селоу коупьци. З. 46.

облистакати, splendore circumdare: ѩко благодѣть ѡблыстакати многаа ȥрещїимь. Г. XI. 70.

облистати, splendore circumdare: свѣть небесныи облиста и. Д. 129.

обличати, arguere: не ѡслабѣита ѡть нѥго (господа) ѡбличаема. Са. 5. обличаи прѣмоудра, и вьȥлюбить те. Са. 10. ѡбличающте ѥресь. Д. 150.

обличениѥ, convictio: ѡ блаженнаго ѡблыченїа! Г. XI. 84. сїнмь ѡбраȥомь да се кажеть тать и хоусарь ѡбличины, и такоȥи вь ѡбличенїе. З. 42. аще кто поище соудомь хоусара и тата, а не боудеть ѡбличенїа, да нимь есть ѡправданїе желѣȥо. З. 42. ако се по томь ѡправе ѡбрѣте ѡбиченїе истино оу ѡного, кога соу ѡправили. З. 46.

облиүитель, qui convincit: лъжѫщихъ юблиүителю. Г. XIII. 367.

облиүити, manifestare, arguere: юблиүи безбожьствые ихъ. Ст. 7. юблиүи злобоу юго. Ст. 23. исповѣданїемь недоугь да облиүить. Д. 148. юблиүимь сами ныни грѣхы наше. Д. 176. колици єзыци единѣмь гласомь подвыгше се мѫжа милостиню юсиѣше троубы облыүеть и юже онь кь нимь съкрьвенно твораше. Г. XI. 84. да посилаеть кь сьгрѣшившомоу, да юблиүить єго. З. 29. ни юростию твоею юблиүи мене. М. 245.

облиүию, vultus: юблиүию златосиюнно. Г. XV. 265. — detestatio: зѫби своими юни ютпадиѫ рѫкѫ гризаю, ишли люди на ѫдо, да се далеко ѫѥ и нимь юблиүѣ бѫде. В. дан. I. 13.

облиүьнь, manifestus: тать и хоусарь юблиүны, а то је, у којега се що годѣ лицемь оухватить, или ко се оухвати оу хоусѣ или оу крагї. З. 42. магїиникь и ютровьникь, кои се нагю юблиүно. З. 43.

обливати, perfundere: юко крьвию моуүенигьною юбливавь се сльзами своими. Ст. 25.

обло брьдо, селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Обло Брьдо. Г. XV. 282.

облобызати, deosculari: юблобиза и. Ст. 3. юблобызахоу се. Ст. 13. юблюбизавь ю. Са. 8. юблобызавь. М. 125.

обложити, circumdare: обложени и оуткоренни златыими брьздами. Ст. 29. недостоинствомь обложень. Д. 76.

обль, rotundus: четири пѫта плоскиа, а юдно юбло. П. б. 74.

обльгьүити, levare: юбльгьүюштоу се ють всѣхь тежестии. Ст. 21. азь вась таковые скрьби юбльгүю. Г. XIII. 362.

облѣгати, manere: жене да не юблежоу оу црькви, разьвѣ господынїа и краляца. З. 50.

облѣнити се, pigere: не юблѣни се. Ст. 14. не юблѣних се ни покоа дахь себѣ. Са. 3.

облѣштити, -лькоу, induere: вь прѣсвѣтлыи зракь юблѣштити. Д. 191. юблѣүе ме вь ризоу спасенїа. Д. 214.

облюбити, placet: скрьлата, когаре ты самь ѡблюбиши. М. 23. все тои ѡблюбисмо. М. 242. примисмѡ и ѡблꙋбисмѡ ꙁа наше грађане воеводꙋ Иваниша и кнеꙁа Томаша. М. 454. по колѣ не имашь свѣдоке, а ти мꙋ ѡблюби душꙋ (т. ј. пристани на оно што каже по души), ѥрь се инако не море по нашемь ꙁаконꙋ. П. 89.

облюблѥвати, placet: ѡблюблюће кнеꙁа и властеле дꙋбровачке ꙁа свою братию. М. 444.

облюбь, amor: народоу оу облюбь постави. М. 149.

облюдовати, servare: да сꙋ мирни и ѡблюдовании. М. 550.

обнавлıати, renovare: ѡбраꙁомь светые вѣры обнавлıающе се. Д. 147.

обнажити, nudare: ѡбнажи все. Са. 7. ни ороужїа ѡбнажи. Д. 103.

обнаити, invenire: иꙁꙋведесмо и ѡбнагосмо, ерь прьво инесꙋ биле царѣнна миста више писана. М. 230. свршено наидосмо и ѡбьнаидосмо како властеле били сꙋ вазда вирьни. М. 254. ѡбнаидохь ꙁа истинꙋ да нима бити царина приди Стономь. М. 281. ѥрь кѥ ваша любавь ѡбьнаити, да ви смо приıателиѥ. П. 66. да кѥ ѡбнаки. П. 87.

обнаходити, invenire: ѡбнаходимо ꙁа реченнꙋ жꙋпꙋ, есть прво нихь баштино било. М. 289. 300.

обнашьдь, **обнашьль**, part. praet. act. I и II, којим се накнађају те форме глаголу обнаити: ѡбнашадь неправеднꙋ рать. М. 260. ѡпиташе и ѡбнашадше правоѡ нихь кривинꙋ. М. 462. докла годѣ не бихь ѡбискаѡ и ѡбнашаѡ. М. 459.

обнаћи, гледај обнаити.

обневѣдѣти се, renunciare: ѥрь се нашега имания никако не кѥмо ѡбьневидѣть, ако ни не врате. П. 69. 70. да се теи царине ѡбьневидишь. П. 133.

обниꙁити, humiliare: вь обниженѣ моудрованїи. Г. XI. 66.

обновитель, restaurator: погибьшимь ѡбновителıа. Ст. 2.

обновити, restaurare: ѡбновихь свою дѣдиноу. М. 4. ѡбновивь ны крьщениѥмь. Ст. 1. ѡбновивьшоу ѡтьчиноу дѣдиноу и болше оутврьдившоу. Са. 1. ѡбьновихь храмь. М. 110. обновльшомоу прьвыи царьскыи вѣньць срьбьскои ꙁемли. М. 143.

обновлѥниѥ, restauratio: ѡбновлѥниѥ храма. Ст. 13. прѣбывати ми вь вьсѣхь писаньныхь твоихь вь ѡбьновлѥниѥ мнѣ и вь просвѣщениѥ. М. 10. ѡбновлѥнїє храма св. Гиѡргїа 3 нов. М. 540.

обносити, circumferre: смѣреннѣиши помысль вь обниженѣ моудрованїи обношааше. Г. XI. 66.

обноштьнь, nocturnus: мольбоу ѡбнощьноую. Ст. 6. 20. обноштно стоꙗнїє. Д. 22.

обогатити, ditare: соухыи камикь ѡбогатиль ѥси свєтыимь си доухомь. Ст. 28. обогатив єго много конми и людми и всакыми потрѣбными. Д. 105.

обогатѣти, ditescere: нєбєсными дарми обогатѣвшє вь коупь и ꙁемльными. Д. 93.

обогаштати, ditare: исцѣлѥнїємь вси обогаштаємыи. Д. 101.

ободь, село које има и сада код Цаптата у Конављу (Schem. rhac. 30): поль жѹпє Конавли и с Ободѡмь и с Цаптатѡмь. М. 296. 301. 303. 340. Ѡбода и Цаптата. М. 298. 338. 346. 368. 397. 422. Ѡбоѡда. М. 349. Ѡбодь. М. 350. 470. П. 155. Ѡбоѡдь. М. 382. 413. како ми писа кнез М. Пуцић, не може бити друго него овај Обод у споменику у ком је по његову пријепису наштампано ѹ вободи. П. б. 15. по томе мислим да је у оригиналу два пута написан исти предлог: ѹ па опет в, које се налази доста често, па је требало наштампати ѹ в Ободи; по томе на стр. 143 овога рјечника у првом дијелу треба избрисати ријеч вобода, а онај примјер пренијети овамо. — Други Обод близу Призрена планина: селу је Рабьчи цркве арханђелове у Призрену ишла међа по дѣлоу по Ѡбодоу. Г. XV. 281. — Трећи у Црној Гори мјесто близу Ријеке:

Иван је Црнојевић дао Остојићима воденицу своју оу Ѡбодоу, коꙗ є прѣма воденици комьске црькве. М. 531.

ободьць, inauris: ѡботце ꙁлате. М. 386. дрꙋꙁи ѡботци. М. 386. ѡботци велици, ѡботци мали. М. 415. ꙋ ѡботцѣехь ꙁлатнехь. М. 425. ѡбоца два мала. М. 498.

обожити, divinum facere: падьшее чловиче сꙋщьстко собою ѡбожикь. М. 220. 235.

обои, ambo: сꙋдьце обое да се кльнꙋ. М. 46. ѡбои Кранинки. М. 58. да се тѣꙁи двѣ кꙋћи не раꙁдконта, неголи да еста ѡбое една кꙋћа. М. 176. ѡбоꙗ владичьствиꙗ. М. 187. коѥ смо ѡбои мы иꙁрекли. М. 189. ако ꙋꙁьхотѣ ѡбоѡи сведоукꙋ. М. 205. 208. 270. хотѣше ѡбоѥ стране. М. 310. ѡбои ѡблюбисмо. М. 370. да ѡбои оуслышимь. М. 558. да дадоуть ѡбои свѣдоке, ѡнь половинноу а ѡнь половинноу. З. 36. обои падають. Л. 62. ѡбоѥ сестре. П. 172. један пут стоји му и два додано: ѡбоꙗ два листа. П. б. 55.

обоикоупьно, simul, само на једном мјесту: ѡбилать ѡбоикꙋпно раꙁлогь. П. б. 39.

обоꙗниѥ, olfactus: обоꙗніе. Са. 9.

обоꙗти, odorari: ѡбоꙗше коню. Г. Х. 224.

оборити, evertere: где се градь ѡборить. З. 40. црькокь кто ѡбори на консцѣ, да се оубіеть. З. 40. confutare: що га правда ѡбори свѣдоучьбомь. П. 100. ꙋ чемь га сꙋдь ѡбори. П. 101.

обоюдоу, utrimque: обоюдоу благь ѥси. Ст. 14. мьча обоюдоу остра. Д. 19. обоюдоу прошоу. М. 244.

обработавати, colere: винограде да ѡбработаваю. М. 191.

обрадованиѥ, laetitia: сь ѡбрадованіемь. Г. XI. 68.

обрадовати, laetificare: радоуи се, ѡбрадованьнаꙗ. М. 67. много се наше срьдце ѡбрадова вашемꙋ пришьстью. П. 21. ми се томꙋ ꙗко ѡбрадовахмо. М. 554.

обрадовић, кнез Влатко Ѡбрадовић, властелин племена војводе Сандаља и властелин херцега Стјепана и род му 1419—38. М. 291. 304. 357. 360. 365. 373. 382. 395. П. б. 86. 89. — Кнез Радосавь Ѡбрадовић 1423

—54, род војводи Радосаву Павловићу, који га назива братом. М. 325. 341. 349. 350. 471. — Неки Радосавь Ѡбрадовикь 1411 имаше парницу у Дубровнику. П. 103. — Радонко Ѡбрадовикь у Дубровнику 1417. П. 178.

обрадовь, *τοῦ* Обрадь: селу је Пећанима ишла међа на обрадовь доль. Г. XV. 277.

обрадь, међу људма у Словињу које је Стефан Душан дао пиргу хиландарском био је Ѡбрадь ратаи. М. 123. и међу људма које је исти цар дао цркви арханђеловој у Призрену бјеше једном тако име. Г. XV. 297. — Властелин цара Стефана Обрадь чеоникь 1351. М. 152. — Александра господина канинскога и авлонског властелин, Ѡбрадь судиꙗ 1368. М. 178. — Гледај Драгославићь, Ивановићь, Кыѥвьчь, Маниꙗкь, Радиновићь, Хлапомирићь.

обрадьць, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду мађупци једном у Комаранима бјеше име Ѡбрадьць. М. 97.

обрадьчь, *τοῦ* Обрадьць: планини је Ограђенику ишла међа на обрадьчь доль. Г. XV. 300.

ображати, figurare: правовѣрїа строителю и великаго Симѡна ѡбражающе. М. 72.

ображиѥ, селима између Мораве и Ћучајине које цар Лазар даде Раваници ишла је међа на источникь оу Ображїи. М. 197. номинативу нема потврде.

обраꙁь, forma: ꙗви се вь воиньсцѣмь ѡбраꙁѣ. Ст. 6. иꙁ написаньнаго ѡбраꙁа светаго на стѣнѣ. Ст. 28. божїихь оугодникь ѡбраꙁомь покланꙗемь се. Д. 150. иконами светыхь ѡбраꙁь. М. 11. ѥгоже сьтвори вь прѣчисты ѡбраꙁь своѥго божьства. М. 187. вь тьжде ѡбраꙁь створи сию црькьвь. Г. XI. 190. у калуђерству schema: приѥть ѡть роукы ѥго ангельскын и апостольскын обраꙁь. Ст. 12. Са. 2. М. 4. ѡбраꙁа малаго и великаго. Са. 6. М. 5. минишьскомоу ѡбраꙁоу. М. 26. вь минишьскомь ѡбраꙁѣ. М. 76. vultus: да се имаю вратити пред ѡбраꙁ негов. М. 464. прѣдь кога се ѡбраꙁь подоба изнести ѡви листь. М. 517. 519. да ти ѥ

свѣтаалъ ѡбраꙁъ. М. 554. gena: да се жежеть по ѡбраꙁоу. З. 30. ѡмы ѡбраꙁе. Ш. lesek. 129. specimen: сие ѡбраꙁы вьдадите рѡдителюма и братїи моеи. Д. 18. ѡбраꙁы страданїа моего. Д. 211. exemplum: ѡбраꙁъ кротости. Са. 6. ѡбраꙁъ овогаи писма овои ѣ (je). М. 513. ꙋ повели, ѡдь кою ви ѡбраꙁъ посиламо. П. 8. ѡбраꙁъ ѡдь капетанова листа посиламо. П. 46. formula: ѡбраꙁъ светые вѣры. Д. 149. modus: вьсѣми ѡбраꙁы бѣ подвиꙁае се, враждоуе и оꙁлабље брата. Д. 80. симь ѡбраꙁомь ꙁапрѣщеннꙗ да бивають. М. 15. по томоужде ѡбраꙁоу и кралевьство ми створи нимь милость. М. 50. вьсе тѣмьжде да ю ѡбраꙁомь вь ѡбласть старцоу. М. 80. ни оу коупно име ни оу ꙁалогоу ни коимь ѡбраꙁомь. М. 81. сїимь ѡбраꙁѡмь да оумалить се татьба. З. 41. сїимь ѡбраꙁѡмь да се кажеть тать. З. 42. ако боудоу прѣписали книге на нь ѡбраꙁъ. З. 47. по томꙋжде ѡбраꙁꙋ царьскомꙋ иꙁволи и царьство ми. М. 156. подьписа се и ꙋтврьди ѡбраꙁѡмь и ꙁнамениюмь царьства ми. М. 172. скаки благи и добри ѡбраꙁъ скаꙁовати и творити вѣрнѣмь слꙋгамь. М. 225. 438.

образьнь, figuratus: ѡбраꙁнаго благодети ꙁакона. Г. XI. 84.

обраникати, defendere: ꙋꙋвати и ѡбраникати. М. 405.

обрасци, село на Морави које је цар Лазар дао Раваници: Ѡбрасци. М. 197. бродь на Ѡбрасцехь на Мораве. С. Л. 1847. IV. 55.

обрати, eligere: юрь смо ми ѡбрали тебе мегю инѣмь ꙁа много любима приꙗтелꙗ. П. 19. често за кнеза дубровачкога: кнеꙁꙋ ѡбраномꙋ. М. 483. ми кнеꙁь ѡбраали и властеле. М. 495. 499.

обратити, vertere: ѡбращь се вьпиꙗхь. Ст. 24. ѡбратеть се свѣтомꙋ ти царьствꙋ. М. 36. ѡбратеть ме. М. 137. продати, ꙁамѣнити, кꙋдѣ нимь хотѣнїе, ѡбратити, како и сваку свою баштинꙋ. М. 156. всомь силомь ѡбратити ихь и подьбити подь ѡбласть дꙋбровачькꙋ. М. 218. скорию би се ѡбратили на вѣрность. П. 96. verti: тада ѡбратише херцегꙋ. П. 54.

обратьнь, versatilis: ни обратни кь богоу. Д. 102. ниже обратны кь немоу. М. 113.

обраунна стѣна, селу је Трѣбьун ишла међа с Досуђем оу Обраую Стѣноу. М. 95.

обраштати, } vertere: сихь кь богоу обраштати. Д.
обраћати, } 141. поутемь великымь обраћаю се оу текинноу могилоу. Г. XV. 287. обраћаюћи паметь нашу. М. 327.

обредити, ordinare: промисли и обреди како да проидꙋ. П. 54.

обрешти, -рекоу, promittere: како ю є биль обрекль Хїландарꙋ. М. 568.

оброкь, stipendium: оброки своими довольномь быти. Ст. 24. viaticum: ни на пꙋть да ходе, ни да прикладаю оброка, ни конске де не терају људи светога Николе врањинскога. М. 19. соудїе, коуде гредоу по земли царевѣ и своеи области, да нѣсть волнь вьзети оброка по силѣ. З. 38.

обросити, irrorare: сльзами оброси тога. Д. 168.

оброштити, rubefacere: багрѣница оть крьвїи оброшенна. Г. XIII. 366.

оброученије, arrhabo: обрꙋченїе боудоущааго достоанїа. М. 546.

оброучити, desponsare: оброучена бывьши за моужь. Ст. 7.

оброучьникь, sponsus: прѣсветаа дѣва сь оброучникомь Iосифомь. Д. 190.

оброучьница, uxor: сь моею оброучницею царицомь Єленомь. Г. XV. 267.

обрько, име мушко, гледај Паноуровић.

обрьнени, међа је Словињу ишла до ливадь кралевѣхь мегю Словынемь и Обрьнены. М. 123.

обрьхь, supra: обрьхь того великаго пирьга створихь црьковь. М. 74. 78. обрьхь Цвилина. Г. XV. 271. и с предлозима оу и на: оть тоудоу оу обрьхь Клеуакца. Г. XV. 293. на храковачкы кладенць, на обрьхь Коусака . . . и на обрьхь Врановца. С. Л. 1847. IV. 52.

обрьшани, манастир је Трескавац имао село Ѡбрьшани. Г. XI. 132. XIII. 372. Ѡбрьшаны. Г. XI. 136. вь Ѡбрьшанехь. Г. XI. 133. що иде у Ѡбрьшаны. Г. XI. 375.

обрьшаньскын, *τῶν* Обрьшани: до поути обрьшанскога. Г. XIII. 375. ѡбрьшаньскего. Г. XI. 131.

обрьшина, collis: на Ковачеву ѡбрьшину. М. 198. обрьшина. М. 198. ѡбрьшиномь до варе и ѡбрьшина утрїще. М. 198.

обрьшь, collis: Рибьница и сь вьсѣми ѡбьршьми. М. 11. дѣломь выше обрьши. Г. XV. 274. узевши преда се предлог вь или на долази као предлог с генит., supra: подь Роуднициоу вь ѡбрьшь Смолоуше, . . . и до врьха Илиина вь ѡбрьшь Страшника. М. 123. на обрьши Бистрице. Г. XV. 301.

обрѣменити, onerare: придѣте кь мнѣ вьси ѡбрѣмененни. Ст. 12. ѡбрѣмениvь мьскы. Д. 28. ѡбременѣны. М. 530.

обрѣсти, invenire: ѡбрѣтохь монастирь нѣколи бывьши. М. 5. посла кнеӡе свою на вьзисканию ѡтроунща сего, иже обьшьдьше страны и мѣста, и ѡбрѣтоу и, вьсельша се вь Светоую Гороу. Ст. 11. не лѣностивь сы, вь помошть ѡбрѣсти се. Д. 153. ѡбрѣсти вы мѣсто спасенїа. М. 4. ѡбрѣте ли се кто чловѣкь ӡьль. М. 20. кто ли се ѡбрѣте прѣслоушаvь сию. М. 27. ако се ѡбрѣте кои дльгь междоу срьблиномь сь доубровьчаниномь. М. 52. що се ѡбрѣте кривь. М. 52. не ѡбрѣтохь га крива. М. 66. иже се обрѣтоше тогда на сьборѣ. М. 127. тко се ѡбрите потворивь. М. 256. кои се при кралевствоу ми обритоше. М. 305. кто се ѡбрѣте еретигь живѣ сь христїаны. З. 30. аще кого ѡбрѣте надежда или сила похвална. З. 37. да да богь семоу и всакомоу писанию ѡбрести ви живоѡ и ӡдравоѡ и веселоѡ. М. 545. гдѣ ѡбрѣтоу трьговци нашию доубровчко. П. 102. ако ли би се у нихь деца не ѡбрѣла. П. б. 50. ѡбрѣсти ва. М. 134. ѡбрьли. М. 417. гдје стоји ь мјесто самогласнога. ѡбрѣщете. Са. 6. обрѣштоу. Д. 163. М. 72. ѡбрѣщеть се. М. 14. З. 29.

обрѣтати, invenire: гдѣ ѡбрѣтают се. М. 15. оу коѥмь любо селѣ кьто се манасториѥ ѡбрѣтаю. М. 98. що се ѡбрѣта лѣтине. М. 134. идѣже ѡбрѣтають се иноци. М. 136. идѣже ѡбрѣтаѥт се келїа. М. 137. все що се ѡбрѣта на тонзи ѕемли. М. 165. црькви вьсе, що се ѡбрѣтають по ѕемли царьства ми. З. 31. добрѣ ѡбрѣтамо се. П. 129. ѡбрѣтаѥмь царьствоу крѣпость. М. 125.

обрѣтениѥ, inventio: ѡ обрѣтенїе, погыбѣли ѕлочьстивѣише! Д. 19.

обрѣтовати, invenire: кои се тамо ѡбрѣтꙋю. П. 44.

обрѣтѣль, inventum: о ѡбрѣтели. кто що нагѥ оу царевѣ ѕемли, да не вьѕметь. З. 39.

обоубожаниѥ, paupertas: ѡбьꙋбожаниѥ видѣ црькви. М. 134.

обоуѕети, гледај обьвьѕети.

обоуѕроучениѥ, гледај обьвьѕроучениѥ.

обоути, calceare: ѡбоувень. Д. 42.

обоушта, } calceus: давати обꙋщꙋ. Са. тип. хил. у
обоућа, } Аврам. Св. Гор. 30. тесна обоушта. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. нихь ѡдь ѡбꙋвиѥ свлькли. П. 104.

обь, per: об ношть. Д. 3. ѡбь деснꙋ странꙋ. М. 560. поутемь ѡбь дроуге стране. Г. XV. 285.

обьваровати, гледај обаровати: нихь владаниѥ блюсти и ѡбьваровати. М. 188. само у том споменику.

обьвезати, obligare: колѣнѣ пльстїю и кожею ѡбвезанѣ. Д. 213.

обьвивати, obvolvere: ѕемлꙗ дымомь обвиваше се. Г. XI. 111. occupare: не коуплꙗми житїа ѡбвивахоу се. Д. 23.

обьвратити, гледај обратити: ѡбьвратиль. П. 97. само ту.

обьвьѕети, capere: ѡбꙋѕе наше трьговце. П. 26. ѡбꙋѕеше имь пратежи. П. 58. ѡбꙋѕели имь трьга. П. 135.

обьвьѕроучениѥ, dubitatio: прѣда намь пльнь раѕлогь ѡдь всега беѕа всакога ѡбьꙋѕроученьѣ. П. б. 41.

обьдрьжати, continere: правдою ѡбьдрьжими. Д. 67.

юже бѣхоу светаго вь гробѣ ѡбдрьжала. Д. 209. ѡбдрьжахꙋ сие мѣсто. М. 182. међе иђаху ѡбьдрьжоуще всоу правиноу тѣховьскоу. Г. XI. 134. велика нꙋжда ѡбдрьжаше христїанскы родь. В. дан. I. 8.

обьсиıати, undique illustrare: сльньцоу прѣсвѣтло ѡбьсїавшоу. Д. 185.

обьслоужевати, observare: юрь нхь смо (уговоре) правовѣрно вьсакомꙋ ꙋзьдрьжали и ѡбьслꙋжевали. П. 122.

обьслоужити, observare: тестаменать хоћꙋ да се ѡбслꙋжи на пꙋнно. П. б. 128.

обьстоıати, obsidere: градь нѣкы ѡбстоюще. Г. XI. 90.

обьстоупити, circumstare: братїам ѡбьстоупльшимь. Д. 57.

обьстоупленню, obsidio: ѡбьстоупленню многыихь юзыкь. Ст. 27.

обьтешти, circumfluere: како є опьтекло море. М. 218. circumcurrere: апостолы вьселюнноую обтекоше. Г. XI. 53.

обьтѣцати, circumfluere: како ѡптеце Неретва дѡ мора. М. 104.

обьходити, circumire: обьхождахоу ѡноу рѣкоу. Д. 106. ѡбходеще Стиларь. М. 131. adire: мльчалнво живоуштихь оусрьдно ѡбходивь. Д. 168. currere: тогда ѡбьходещꙋ лѣтꙋ .҂зрка. М. 558.

обьхожденню, accessus: ѡбьхожденїемь тѣхь светыхь мѣсть. М. 137.

обьштежитель, qui simul habitat: великаго Ѳеѡдосїа обштежителю. Д. 169.

обьштежительство, consortium: общежителствоу поустиню светаго Павла. М. 278.

обьштина, commune, дубровачка: оть все опьщине. М. 32. всои опьщинѣ. М. 50. 54. 56. 66. П. б. 1. обїщина. М. 107. communio: да ю (књигу) има ꙋ ѡбьщинн с нимь. Г. XI. 176. inter quos est communio: Огњана с опщинѡмь. С. Л. 1847. IV. 55. само у тијем споменицима, а много је обичније опћина, види обьћина.

обьшть, communis: чаша сы вьсѣмь ωбща есть. Са. 10. да се изьбирла ωбьщнмь сьвѣтомь братије. М. 75. ωбьще мѣсто урьньцемь. М. 91. мѣсто обще Светые Горы. М. 126. ωбщемѹ кладыцѣ. М. 244. где соу ωбьща житїа. М. 533.

обьштьникь, particeps: ωбьщьника ме сьтвори апостольскаго ωбраза. М. 5. Са. 6. ωбьштникь вь вьспоминанїи. Д. 52. трапезѣ ωбьштникь. Д. 137.

обьштьнь, communis: ни с кымьже не ωбьщьно. Ст. 14. ωбьштные ти обѣти вьздаквѣ. Д. 4. ωбьштно прѣбыванїе. Д. 7. participans: бѣхоу вьси ωбьштни вь црькви вь молитвахь. Д. 133.

обьшьдь, part. praet. act. I, којим се накнађа та форма глаголу обити (обидоу): ωбьшьдьше страны и мѣста. Ст. 11. ωбьшьдь свете монастыре. М. 137.

обьꙗвити, manifestare: прѣсветымь доухомь своимь обьꙗви емоу житїе прѣподобнаго отьца нашего Сумеона. М. 49. всемѹ свѣтѹ ωбьꙗвлена велика любавь господина воеводе. М. 237. богь, комѹ е все ωбꙗвлено. П. 7.

обьемати, complecti: међе иђаху ωбьемлюще Сороунь, ωбьемлюще Варнавоу. Г. XI. 130. carpere: не могыи дѣлати, леже плодь ωбьемаше. Д. 44.

обьети, complecti: ωбьетоу оузами. Ст. 10. обьемь е (тијело). Са. 12. обьемши и целовавши. Д. 9. что ωбьети есте печалию. Ст. 18. болѣзнию обьеть. Д. 190. скрьби и болѣзни ωбеше чеда. М. 244.

обьћеникь, socius, foedere junctus: ере намь сте били ωпкенници. П. 51. мегѹ нашими ωпкеници. М. 342. 371. 401. 414. re et ratione conjunctus: Вльку Вонтановикю и негов ѣмь ωпкеникомь. П. 145.

обьћеновић, властелин великога бана босанског Матије Єжь Обьченовичь 1249. М. 33.

обьћень, communis: добро ωпкено. М. 106. покладь, кои сте ωпкено и складомь поставили. П. 111. чинино нмь самь листь ωпкено. П. б. 114. ad commune pertinens: на поутеном столѹ под лѹжом ωпћеном. М. 465.

обьћии, communis: безь сѹда ωбкега да не чинимо

никоегаре бесправдьıа уловѣку ʒемле твое. М. 47. ωбьќы судь. М. 48. cf. обьштъ.

обьќина, cf. обьштина, commune, у Попову: ωть поповьске опьќине. М. 17. дубровачка: градьскои опьќинѣ. М. 7. ωбьќиновь градьсковь. М. 19. всѣи опьќинѣ. М. 21. всеи опкинѣ доубровуькои. М. 24. ωпьќина града Дюбровьника. М. 35. ωпьтинѣ. М. 149. ωпьќини. М. 185. ωпќина. М. 210. властеле и сва ωпќина властель дубровауцехь. М. 456. 466. 472. 490. ωдь властеω и све ωпкине госпоцтва дубровачкога. М. 472. 557. млетачка: ωпьќинѣ венетьукои. М. 39. 43. ωпќина бнетачка. М. 326. которска: ωдь ωпќине которьске. М. 326. канжилиер опкине которске. М. 465. тако: да смо пореуени у гласу мегю всакеми добрѣми и поутеньми градми и ωпкинами. М. 288. 299. communio: урьни гвоздь да свкоу оу опкиноу Ωрчюша и Глебоуница и Бродь. Г. XV. 282. да се ωдь жита сѣме годищу изь ωпьќине ωтьстала. М. 192. ни не (ње) куќе ни не (ње) ωпќине. М. 274. тои иманье поставихь у Дубровнику закон да ие на волю менѣ ʒа мене ни синовь ми ни сь иеднѣмь уловѣкωмь у ωпќину, него да е моие. П. б. 125. inter quos est communio: сь всомь вашомь ωпкиномь кукномь. П. 132. Когосавь с опкїнωмь и ʒ бащинωмь. С. Л. 1847. IV. 55. consortium: ʒа любовь и ʒа нашу ωпќину и нашихь прьвихь, кою смо (краљ босански) имали ωть прька ʒ градωмь Дубровникωмь. М. 187. испльнꙗющу кралевьству ми прѣднюю любωвь и ωбьќину ʒ градωмь Дубровникωмь. М. 188. societas, socii, међу трговцима: ωдь Михωуа и ωдь нихь ωпкине. П. 77. ʒа себе и ʒа ωпкину. П. 107. да сте примили у ωпкину кь себѣ Станиху Сладѣновика. П. 112. ималь ие ωпкину сь Живькомь у всемь, щоно су руде, руде, кола. П. 128. купи Драгоие ʒ братиωмь и Новакь ʒь братиωмь Сребрьницу и Поворь у ωпьќину. П. б. 33. да е ш нимь имаω ωпќину ωдь трьга. П. б. 118. погрјешка опаќинь. М. 252. гдје стоји л мјесто ь, а ь мјесто л, као и у другим ријечима у истом споменику.

обьћиньникь, гледај обьћеникь: опькиника. П. б. 8. само ту.

обьћиньнь, ad commune pertinens: у канжеларие ѡпкиной. М. 465.

обьћиньскыи, ad commune pertinens: печатью ѡпькиньскомь, висьтѣрье ѡпькиньски, прьци опькиньски. М. 39.

обьћити, commercium habere: много пути има, по кои трьговьци ѡпкие и трьже. П. 5. хотѣль ѥ да ѡпкимо и гредемо с трьѕми по нѥго дрьжаки. П. 35. наши би трьговци могли ѡпкить. П. 43. 44. трьговци не могу бити ни ѡпкити где прави ѕа кривога плакю. П. 62. кои к намь толику любавь показуюешь а не буде се прько с нами ѕналь ни ѡпкиль. П. 132. колико годѣ су у мене ѡпкили. П. б. 24.

обьћьникь, socius, у трговини: ѥре ѥ ѡпкникь с Жургомь. М. 66.

обычаи, mos: доньдеже чловѣчьскоѥ ѥстьство у ѡбичаи божьствьныи наставить се. М. 17. ꙗкоже ѥсть ѡбичаи. М. 191. по ѡбичаю речене господе. М. 221. какото ѥ био нашехь старехь ѡбичаи добри. М. 237. како е нихь почтени и красни ѡбичаи. М. 292. нашь ѡбичаи нѣ не ѡдьписать. П. 29. наша ѡпкина нема ѡбичаꙗ ѕанмавать никому динаре. П. 36.

ѡбычань, consuetus: нашомь великомь ѡбичаланомь печатю. М. 390. 391. подь неговомь печатью ѡбичаланомь. М. 390. ѡбичаномь. М. 393. 396. П. б. 105. нашѣми печатми ѡбичаниеми. М. 403. ѡбичанними. М. 538. нашу велику ѡбичану печать. П. б. 98.

обычевьци, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници: Обычевци. С. Л. 1847. IV. 54.

обыченовьци, селима у Битви која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа между Обиченовце. С. Л. 1817. IV. 54.

обычень, consuetus: подь нашомь кнеѕѣомь обиченомь печатию. М. 403. само ту.

обычьнь, consuetus: начеше ѡбычные пѣсни пѣти. Са. 12. кь нѥмоу ѡбычни ꙗко кь своемоу ѡтьцоу при-

хождахоу. Д. 187. царьскымь ѡбычнынимь ꙁнаменїемь. М. 144. сию ѡбичьною и ꙁлатопечатною слово царьства ми ꙁаписа се. М. 169. 171. да не море поставити трьгь соли, раꙁвѣ на ѡбична мѣста. М. 201. ѡбѣчномь. М. 358. под нашомь висѹкоѡмь ѡбичноѡмь печатью. М. 398. ꙗкоже ѥсть ѡбычно. М. 547. и ко има обичај: ѡбычьнь сы присно трѣбоуюштимь подати. Д. 171.

обѣдовати, prandere: да ѡбѣдоуе или вечера. З. 40.

обѣдь, prandium: вь врѣме обѣда. Д. 29. прѣжде обѣдоу вьхода. Д. 207. властелинь вечерь да не поꙁиваеть се, раꙁвѣ да поꙁиваеть се прѣжде ѡбѣда. З. 34. аще ѥсть на ѡбѣдѣ, да моу ѥсть рокь на вечери, да го дасть ꙁа ютра на ѡбѣдѣ. З. 36.

обѣкоупьнь, universus: пльни раꙁлогь ѡбьекѹпань. П. б. 37.

обѣсити, suspendere: аще себрь вьꙁметь владикоу по силѣ, да се ѡбѣсить. З. 33. кто се ѡбрѣте оубивь светитела или калогюра или попа, да се тьꙁи оубїеть и ѡбѣсить. З. 37. црьковь кто ѡбори на конецѣ, да се оубїеть или ѡбѣсить. З. 40. хоусарь да се ѡбѣсить стрьмоглавь. З. 41. хоусарїе и татїе да се ѡслѣпе и ѡбѣсѣ. З. 42.

обѣстрань, duo latera habens: ѡбистране печати. М. 439. с великомь печатью ѡбистраномь. М. 448. печатми ѡбистраними. М. 488.

обѣтанию, sponsio: сие мое ѡбетание. М. 46. ѡбитанꙗ. М. 551.

обѣтати се, spondere: такоꙁи нимь се ѡбѣта кралевьство ми вь господа бога, да нимь не ѹꙁме ниша беꙁь кѹпа. М. 120. obitamo im se nasom virom, chacho da ih hochiemo vderzati v starih zachonih. M. 279.

обѣтованию, sponsio: таково имамь обѣтованию, ꙗко да прѣдь нею испоущоу доухь мои. Са. 11. обетованиѣ и писание, кѣ меѓѹ ни несть, верьно смо держали. М. 21. сиꙁи мирь и сие ѡбетование. М. 29. да бѹде сию обьтьканье крепько. М. 39. великаꙗ обѣтованиꙗ, агоглальнаа тобою любещнимь те, спасе мои. М. 73. видевь

велико нихь ѡбетованѥ к намь. М. 258. ѡвои ꙁгора писанѥ и ѡбетованѥ. М. 287. ѡбѣтованье. М. 342.

обѣтовати, promittere: ꙁемлю ѡбѣтованьноую. Са. 13. подаде ми, що ми сȣ си ѡбетовали. М. 41. са се и без њега, spondere: ѡбѣтȣю се кнеꙁȣ дȣбровьчькомȣ ȣ господа бога, ꙗко ꙁемле, що сте дрьжали, да си ю дрьжите. М. 45. ѡбѣтȣю се ксои опкинѣ ȣ господа бога, како хкю любити вьсь градь. М. 69. и ѡще се ѡбетȣѥ вамь, себе и своѥ снеме, да поможе. М. 106. ѡвои, що ѥ нѣже писанѡ, ѥднѡ срьдьце ѡбѣтокаше и потврьдѣше. М. 210. ѡбѣтȣѥть се краль, да хоћe на тои прѣсећи. М. 210. и ѡще ѡбѣтȣѥ краль, ѡбарѡвати градь. М. 210. що ѥсть намь рѣчию рекьль и ѡбѣтоваль. М. 242. ѡбѣтȣѥмо се дати нихь. М. 251. що смо ѡбитовали мею собомь. М. 252. ѡбетȣѥмо дати. М. 276. все писано и ѡбитовано. М. 291. тко ли би не врьшиль ѡбетовано. М. 309. како се ѡбитовасмо рѣчью нашомь госпоцкомь. М. 490. ѡбитова да ѡправи. П. 22. погрјешка ȣбитȣемо. М. 450. ѡвитовасмо. М. 452.

обѣть, sponsio: ꙗ сьмь имааль к вамь ѡбѣть, да принѣмь томȣ градȣ. М. 21. сиꙁи мирь и сиꙁи ѡбеть да сѣ никакоре не реши. М. 29. да стою к нимь ȣ томь ѡбетѣ. М. 41. 46. аке прѣстȣпи ѡпькина си ѡбѣть, кои сȣ ѡбѣщали кралекьствȣ ми. М. 109. како ке сьхранить си ѡбѣть. М. 109. потврьгȣю ске ѡбѣте. М. 210. подь ꙁаписи и ѡбиѥти. М. 329. докла годѣ стоѥ намь на своиѥхь добрѣхь ѡбѣтиѥхь. М. 459. ако ми сьврьши речене ѡбѣте ꙁа моѡга живота. М. 461. како ȣꙁьдрьжимо ѡбѣть. П. 39. коимь сте се ѡбитомь ѡбитовали. П. б. 43. ѡбьть. М. 39. 40.

обѣтьникь, sponsione obstrictus: нашь приꙗтель и ѡбѣтникь. П. 11. ѡни сȣ нась како срьдчни приꙗтелиѥ и ѡбѣтьници ȣꙁьдрьжали ȣ всѣхь старѣхь ꙁаконехь. П. 12. Дȣбровникь ѥ вашь прави ѡбѣтникь. П. 35. доброга ѡбѣтника. П. 67. приꙗтель и ѡбѣтникь града Дȣбровника. М. 324.

обѣтьнь, sponsione obstrictus: ꙁнаю чимь ѥ Дȣбровникь ѡдь постаньꙗ ѡбѣтанъ господинȣ кралю. П. 39. всакоимь добромь ѡбѣтни приꙗтель. П. 122. како си наамь

ѡбѣтань ꙁа нь. П. 157. прьви наши есꙋ нимь ꙁа тои доброимь ѡбитни били. М. 293. како ми сꙋ ѡбѣтни. М. 447. єрь ми сꙋ на тои ѡбѣтни. М. 485.

обѣшати, suspendere: сь сльꙁами ѡбѣшает се ѡ выи его. Д. 56.

обѣштавати, са се, и без њега, promittere: вь поустыню вьꙁвратити се ѡбѣштаваюште. Д. 28. ѡбѣштаваюште се к томоу не творити разбоꙗ. Д. 31. ѡбещавамо дати лѣкара. П. 49. spondere: ѡбещавамь нимь се богомь, ꙗко да нимь ѡвоꙁи все више писанно царьство ми испльни. М. 171. обещава се царьство ми. М. 173. ѡбещава се кралюевьство ми, да имамь нихь владаниꙗ блюсти. М. 188. ѡбѣщавамо се. М. 215. ѡбещавам се и давамь вѣрꙋ мою господьскꙋ. М. 231. ѡбещававамь се. М. 229. cf. обеħавати.

обѣштаниє, promissio: о блаженное ѡбещаниє. М. 72. ѡбещаниє пришьствиꙗ светаго доуха. М. 77. sponsio: вьсприими вь оумь своего ѡбещаниꙗ. Ст. 12. даде царьство ми ѡбещаниє и клетьвь. М. 171. на сеꙁи ви даю мою вѣрꙋ царьскꙋ и сеꙁи ѡбещаниє. М. 173. ꙋ сиєꙁи се ѡбещаниє ѡбеща се кралюевьство ми властелемь дꙋбровьчьскимь. М. 188. cf. обеħаниє.

обѣштати, са се, и без њега, promittere: Христоу, ѡбещавшоумоу тебѣ прошениꙗ дати. Ст. 5. spondere: имьже ѡбеща се послати прѣсветы доухь. М. 88. царьствїє вѣчное ѡбѣща. М. 196. ꙗкоже ѡбещахь се. Ст. 18. ѡбещамо се твомꙋ царьствꙋ. М. 35. ѡбещахь се господеви моємоу. М. 97. ѡбѣть кои сꙋ ѡбѣщали кралевьствꙋ ми. М. 109. ѡбеща се и ꙁаписа градь Дꙋбровникь и властеле, да даю кралюевьствꙋ доходькь срьбьски. М. 188. ѡбеща се кралюевьство ми на светомь еваньгели. М. 189. ѡбещанїє, ꙋ коє се смо ѡбещали. М. 189. cf. обеħати.

овак, гледај код овь.

оваиꙁи, гледај код овь.

оваковь, talis: ѡваковꙋ покладꙋ. М. 215. само ту.

оваковꙁи, оваком, гледај код овакыи.

овакыи, talis: по ѡвакомь наунинꙋ. П. 6. ѡваке свите

М. 545. у шкакомь прилучившемь се познавають се приятелие. П. 104. шкако смо учинили. П. 48. узима к себи ће, које види, те му значење бива јаче: шкакигие листь. М. 251. 322. 331. 358. 359. шкакиге запись. М. 409. а то ће долази један пут као ie: шкакое. П. б. 60. узима к себи и зи, које види, али долази само адвербијално: шкакози учинисмо. М. 230. пише шкакози. П. 19. тако узима и и (ј), које види: шкакои учинисмо. М. 208. 315. шкакои шдьговорисмо. П. 20. шкакои шдьлучисмо. П. 47. шкакои записасмо. М. 270. ако окои окакои буде. М. 474.

окакынће, гледај код окакын.

окамо, huc, hic: шкамо у нась искахь. М. 66. ви нхь штправите шкамо. П. б. 28. ми изьнашадь шкамо хоћиемо ви задоволие шправити. П. 15. догоше шкамо. П. 22. шкамо догие Феризь. П. 25. шкамо приходи вашь слуга. П. 31. кои шкамо утеку. П. 41. шкамо на Леденицахь узимлие царину. П. 23. да ми шкамо направимо. П. 50. зла времена, коя су била шкамо. П. 74. зло, що се шкамо учини. П. 162.

окань, град руски: тоурци штеше Окань градь роуски 1661. Л. 85.

океселити, exhilarare: окес(е)ливши се. М. 552.

око, en, гледај код окь.

окогда, tum: шкогда дары посилающте, окогда же брании прѣтеште. Д. 104. шкогда моле, шкогда прѣте. Л. 56.

околикози, tantum: школикози пракимо. П. 71.

околикои, tantum: школикои шдьписуиемо. П. 29. школикои учсмо. П. 125.

окоште, n. coll. poma: стежаніе нѣкое имоуще, аще и до мѣдниче, или окоще, безь вѣсти игоуменове, вь запокѣдь да вьпадеть. Са. тип. ст. III. lesek. 119.

окоштие, poma: шкоштія карена. Д. 30. pomarium: с винограды, сь шкощиемь. Г. XV. 284. водѣница с намѣстиемь и сь окощиемь. М. 565. сь шкощиемь. Г. XI. 133. XIII. 371. сь ливадами, сь окощиемь. Г. XI. 141.

окошъ, село у Мачви које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 53.

овоуда, оvоуде, овоудѣ, } һас, с предлогом одь, exinde: море се ѡдь ѡвуда дати. П. 15. друѕи ѡдь ѡвуде не те доки. П. 16. поиде ѡдь ѡвуде. П. 71. 73. ѡдь ѡвуде посласмо. П. 138. ѡвудьѥ мимо Дубровникь мимоводе ихь. П. 10.

овь, һіс: вьсе ѡво писанье. М. 40. вьсе ѡво хоћемо дрьжати. М. 43. ѡвѣмь селомь мєђа. М. 197. с ѡвемь нашемь ѕаписѡмь. М. 230. подь ѡви увѣть. М. 251. да пошлю ѡвь нашь листь. М. 251. ѡвога поклада. М. 380. ѡвь листь. М. 538. ѡва листь. П. б. 60. долази и одвајајући две или више ствари једну од друге, и тада или сама показује сваку: ѡвь богословнынмь єѕыкомь вьсѣхь наоучаваше, ѡвь же мүро истачае оумашташе. Д. 139. постави ѡвы ѥпископы, ѡви игоумени. М. 91. или само једну а друге друга ријеч: постави ѡви царе, дроугие кнеѕе. М. 4. ѡвѣмь побѣда на супротивники а симь на радость благовѣщенню ѕемалнаго ѥстка. М. 133. у том послу и адвербијално: оукрасихь храмы ово ѕлатїими сьсоуди, ово же одѣждами. М. 125. иза предлога који се свршује на самогласно долази један пут без првога самогласнога: на-вои. М. 516. cf. аво, онь. — на једном мјесту стоји вь мјесто ово: мєгє нмь вь соуть. М. 10. — у средњем роду долази као усклик, en, cf. аво: ѡво куде покєдоше мєгю. М. 264. ѡво ихь ѡпраламо. П. 96. ѥрь ѡво . . . прѣповѣдамо вамь. П. 131. ѡво доиде к мнѣ Пѣрко. П. б. 83. да ѡво . . . уписахь. М. 417. ѡво ми Владисавь. М. 437. ѡво ми се исплати. П. б. 114. — узима к себи ѕи (које види), те му значење долази јаче: овоѕи ѥ пишу. М. 69. овоѕи є име архиписвуна дубровьчкога. М. 70. ѡваѕи вса. М. 174. ѡвеѕи мое рѣчи. М. 178. ѡвоиѕи ѕемли. М. 184. ѡвѣмѕи увѣтѡмь. М. 188. ѡвьѕи нашь листь. М. 457. ѡвогаѕи листа. М. 522. ѡвиѕи листь. М. 522. ѡдь ѡвехьѕи адрьфать. М. 570. може бити да је погрјешка писарска на једном мјесту: по ѡвѣѕѣхь рѣчехь. М. 475. — тако узима и и (ј), које види: ѡвомуи писанию. М. 102. ѡвои свє исписахь. М. 105. у ѡвои врѣме. М. 210. у ѡвуи повелю. М.

210. с овємен закономь. М. 211. изь ωвогаи. М. 251. ωвомзи нашемз зучинєню. М. 307. ωвен листє. М. 328. з ωвомен листз. М. 369. ωван челядь. М. 416. ован два монастира. М. 521. ωвомен рѣчию. П. 158. у мушком роду у првом и четвртом пад. јед. (кад су оба једнака) долази такође с тијем ј, али тада без сумње овь гласи ова: овьи синорь. М. 127. ωвьи доходькь. М. 521. за ωван дльгь. П. 132. почетакь ωван. П. б. 121. ован харачь. М. 525. мислим да су само писарске гријешке мјесто ован: ова. М. 384. 409. 410. 415. — долази овако додано и и и зи заједно: а ωвоѣзи (овојзи), за що нась полюбише за свою братью. М. 452. — узима к себи и ѣе (које види): ми смо царинникз овєгѥ рѣчи говорили (гдје је гријешком наштампано ωвгѥ, као што се види на приложеном снимку). П. 1. ωвое писаниѥ (гдје је мјесто ѣ глас ј). М. 417.

овьде, гледај овьдѣ.

овьдеи, гледај овьде, којему је додано и (које види): да ѥсть ωвьдеи. М. 258. кь намь ωвьдеи. М. 402. ωвьдеи з нашемь градз. М. 402.

овьдѣ, hic: овдѣ. Г. XI. 203. ѥдва и ωвдѣ по градз ходимо. П. 9. како ѥсмо ωвьдѣ поставлєни. П. 19. ωвде се намѣри Димитрь. П. 28. ωвьде оу монастироу. М. 533. кьда сьмь дошаль ωвьде ωпеть з свое господьство. П. б. 117. кога тестамента ѥсть почетакь ωвди. М. 415.

овьдовѣти, viduam esse: плачеть ωвдовевшія. Г. XI. 114.

овьзи, гледај код овь.

овьнь, aries: здаль сьмь ти дви стѣ ωвьнь, и принести ми те .с. дзкать. М. 247. зѕеше им .є. тисзчь ωвань. П. 17. за ωвнє. П. 27. ωвань по .є. златиць. В. дан. I. 6. справа којом су Римљани узимали градове: повеле стенз ωвни разбивати. Г. X. 223.

овьсь, avena: ωвьса мьть. М. 97. 98.

овьца, ovis: полагаеи доушоу свою за ωвце. Са. 4. ωвце или козе. М. 80. кьто ωвце пасоу, да оузимаю на

гєѡргиєвь дьнь ѡвцоу сь ıагнıетємь. М. 98. коньми и ѡвьцами. З. 32. да дава тракиноу ѡть ѡвьць ѡвцоу сь агньцемь. З. 50. приставоу: ѡть ѡвце динарь. З. 50. да даю ѡть петь десеть ѡвцоу сь ıагнıетемь а дроугоу ıалоковоу и с роуны. Г. XV. 310. благыхь ѡваць. М. 559.

овьчареко, Штитарици је ишла међа мегю Ѡвчареко. М. 94.

овьчарь, планина у садашњој Србији: подкриліє горн Ѡвчара ї Каблара на Моравн. В. дан. I. 11.

овьчарьскын, планине Овчара: подь крилѹ горѣ ѡвчарскїє. В. дан. I. 32.

овьче, ovis: николиже вь твоє дьни вьсхыщено бысть ѡвчє вькомь. Са. 4. поискати овчєтє ꙁаблѹдшаго. Са. 7. ѡ єдиномь послѣдниємь овчєти нстежемы боудемь. Д. 141.

овьчепольскын, што припада Овчјем Пољу: ѡбласть ѡвчепольска, у коју је припадао крај злетовски с мјестом Лесновим: ѡбьдрьжещѹ ѡбластию всею ѡвчепольскою великомѹ воєводѣ Ѡливерѹ, вь хорѣ ꙁлетовцѣи вь мѣстѣ рекомѣмь Лѣсновѣ. Г. XIII. 296.

овьче полє, сада крај близу Куманова к југу (Hahn, reise 155), cf. овьчепольскын: Стефань (потоњи краљ Дечански) сїє пострада оумилєнноє лишенїє ꙁрака, мѣсто же бѣше, идѣже сїє сьдѣа се, Полє Овчєє нменоуємо, идѣже и храмь молитвнїи бѣше великомоу архїєрархоу хрїстовоу Николаѹ. Г. XI. 49. на Овчи Поли имала је црква арханђелова у Призрену забјел Гионнѹ. Г. XV. 301.

овьчин, ovis: вьси да даю црькви овьчин десетькь. М. 192.

овьчь, ovis: при овчи коупѣли. Д. 99. ѡвчєю кожєю. Г. XI. 87.

овьће, гледај код овь.

оглавиє, ornamentum capitis: ѡглавиє моє с каменнємь. М. 415. ѹ прьстениєхь и ѡглавьıю. М. 425.

оглавлєниє, argumentum: сихь ради ѡглавлєнїи вь вамь пришьствїа ныне вьꙁбраниıю се. Д. 34.

оглавь, не знам што је: да дає село (кад дође цар) .кд. вьбли цареви и соли два динара на масли и на оглавь. Г. XV. 307.

оглаголовати, accusare: вьнєдь аще истинная соуть о нихьже оглаголоують ме. Г. XI. 46.

огласити, sono implere: радь бихь быль огласити вьса оудолия мыслию вьсею. М. 65. edocere: многыми словеси огласивь єго, еже прѣстати оть ярости. Д. 109.

оглашати, sono implere: якоже грьлица грькаинємь своимь оглашаєть дьбри. М. 65. vocare: шоумомь дрѣвьныимь и птичими гласы оглашаеми. Д. 23. edocere: прѣдь спанїєм польѕно симь оглашати се. Д. 147.

оглашениє, institutio: страшноє кь нимь оглашенїє. Д. 148.

огледати, perspicere: о неправдахь, да ихь огледаю и огокараю црьквни владалци. М. 62. соудїє да проходе по ѕемли, да огледаю и да исправляю оубогыихь. З. 48. огледавь царьство ми таѕи вса прьва ѕаписанна. М. 161. прѣдь кога се изнесе овь нашь листь огледати. М. 386. 388. вѕди ти милость тоѕи огледать. П. 13. да мѵ се не ѵчини никдаре нѣдно хѵдо, що би га не огледала црькви босанска и властеле босансцѣ. П. 50. да си огледаю нихь тетраге. П. 77.

огледованиє, provisio: вь сьблюденїє и огледованїє мѣста тога светаго. М. 138.

огледьница, планина код Љубињње: виноградь на Огледницѣ на мегы любиньньскои дао је Стефан Душан Хиландару. М. 111. cf. Югледьница.

оглоушити се, negligere: ми се не кемо тоган оглѵшити, искати кемо како ѵчнемо вмѣти. П. б. 31. ако се тоган не оглѵше. М. 455.

огльхноути, surdescere: страхомь оуши єго огльхноуть. Д. 108.

огница, febris: огницею болѣвь. Г. XI. 82.

огнище, focus: аще боудеть на єдиномь огнищи, а темѕи отдѣлень, да работа ако и ины малїи людїє. З. 35.

огнь, ignis: проидохь скрозѣ огнь. Са. 13. кто се обрѣте оубивь отьца или матерь или брата или чедо, тьзи оубїица да се ижджеть на огни. аще кто оужежеть коукю или гоумно, да сьжегоуть его огнюмь. З. 37. ако се обрѣте златарь оу коемь селоу, да се златарь сьжеже огнюмь. З. 49. рукомь копшанѡмь и огнемь. М. 448. настоите да се добра стража чини одь огань по врьсѣхь по законꙋ. П. 149.

огньнь, igneus: огьнныхь сльзь. Д. 73.

огнянь, име мушко: цар Лазар даде Раваници у Спизлехь Огняна з Бранкомь синомь с опщиномь. С. Л. 1847. IV. 55.

огнюнь, igneus: огненними крили. М. 133.

оговарати, defendere: да ихь огледаю и оговараю црькини владалци. М. 62.

огосподити се, dominari: никтоже инокольныь вь срьблїнхь огосподи се. Д. 216.

ограда, septum: исхождаше вынь ограды. Д. 98. сьбери ихь вь оградꙋ мою. Г. XIII. 367.

оградити, sepire: пирьгь градомь ограждьша. Д. 46. оть Альтоуинце на стоуденьць на ограгени. Г. XV. 274. оу ограгени камы. Г. XV. 281. 300. condere: сїю грѡбницꙋ огради владыка. В. дан. I. 26.

оградьно, забјелу је Гнојни ншла међа на Оградно. Г. XV. 301.

ограждати, sepire: землю своꙋ ограждаю крьстомь христовомь. Ст. 4. крьстомь ограждаюми. М. 83.

ограждень, планина Ограждень као да бјеше у струмском крају. М. 64.

ограђеникь, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа му је била гдѣ се стаю Быстрица з Дримомь. Г. XV. 279. како водоваги из Бистрице греде на Ограгеникь. Г. XV. 272. планина катуна Драгољеваца: Ограгеникь. Г. XV. 300.

огрезноути, demergi: вьсь огрезнꙋ вь крькы ихь. Г. XI. 126.

огрьноути, amicire: огрьноук се. Ш. lesek. 130.

огрѣбати се, abstinere: вьсѣхь ʒлыихь огрѣбати се. Д. 92.

огрѣшити, peccato onerare: ере се смо ѡгрѣшили в семьʒи члоκѣцѣ. М. 53. да не ѡгрѣшꙋ дꙋшꙋ мога брата. П. б. 25.

огоуміьк, fruticetum (као да је то): селу је Поточцу ишла međa на церови ѡгꙋмьκь. С. Л. 1847. IV. 53.

одарити, donare: братїю ѡдарнвша. Д. 43. прота ѡдарихь. М. 130.

одаровати, donare: светаго свеѡтенныими ѡдеждами ѡдарѡвавь. Д. 171. игоумена ѡдаровахь. М. 125.

одежда, pallium: ıако ѡдеждоу сьвиıеши ıа. М. 25. оукрасихь храмы свеѡенныими одѣждами. М. 125. vestitus: на пищоу старьцемь и на ѡдеждоу слѣпнмь. М. 68.

оделıановић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Миле Оделıановикь. Г. XV. 295.

оделıань, име мушко: цар Стефан давши виноград један цркви арханђеловој у Призрену даде замјену Оделıаноу, чији бјеше. Г. XV. 271.

одеспотити, despoten facere: одеспоти се Стефань. Л. 74. 76.

одећа, vestitus: да не ıма печаль ѡ пастырскои храни ни ѡ ѡдеги. М. 61. потратила ıе ʒа хранꙋ и ѡдећꙋ. П. б. 119.

одигитриıа, *ὁδηγήτρια*, itineris dux: ѡдь прѣчистие богородице и ѡдигитрие. М. 118. богородица ѡдигитриıа. М. 135. ѡдьгитрие. М. 111.

одоброволити, benevolum facere: хотеће нихь ѡдоброволити противь намь. М. 445.

одобрѣти, bonum fieri: одобрѣ оухыштренїе. Д. 20.

одола, име мушко, гледај Предениħь.

одолѣти, vincere: одолѣхь имь. Са. 3. аʒь ѡдолѣю. Г. XIII. 363. морете таковꙋ члоκѣчицꙋ ѡдолѣть. П. 36.

одрамьчић, властелин великога бана босанскога Матије Какьмꙋжь Одрамьчичь 1249. М. 33.

одрати, spoliare: да мꙋ дльжници дѣцꙋ не ѡдерꙋ, ваштине ꙁꙋамь ꙁа дльгь. П. 121. инфинитиву нема потврде. cf. одрѣти.

одри, краљ је Милутин дао Грачаници ꙋ Полоꙁѣ Ѡдри црькви ск. Димитриꙗ. М. 564.

одрина полꙗна, селу је Лꙋбинꙗю у Пеку ишла међа на Ѡдринꙋ полꙗнꙋ. М. 199.

одринь, мјесто у Бугарској: придѫтъ к Ѡдринъ. М. 3.

одрь, lectus: ѡть ѡдра вьстаеть. Д. 57. вьꙁдвигши ѡть одра болѣꙁньнаго. М. 143. да дају (арбанаси цркви) ѡть одра динарь, колꙗ полоꙋкницоу жита. Г. XV. 305. .кі. ѡдра у болници. Г. XV. 308. селима је цркве архиљевичке ишла међа на кꙋрь Ѳеѡдѡровь ѡдрь. М. 144.

одрьжанїе, sustentatio: доволььствомь достоанїе и ѡдрьжанїе. М. 125. tentatio: ѡть всакого одрьжанїа лоꙋкавыихь бѣсь. Д. 218.

одрьжати, corripere: ꙁавистию сотониною ѡдрьжимь. М. 10. ѡть одрьжештее его болѣꙁни. Д. 100. слѣпотою ѡдрьжими выше ѡть Мората. Л. 73.

одрьнь, lecti: ѡдрѣныи оꙋредами ꙋкрашенꙋ. Г. XI. 75.

одрѣти, expilare: ѡдрию цркꙋ, и не ѡстави ꙋ нои него мирє. М. 443. cf. одрати.

одоꙋшевлѥнь, animatus: тѣло нѣкако мѣдѣно и ѡдоꙋшевлѥнно. Д. 26. вса ѡдꙋшевлєнна и беꙁьдоꙋшна. М. 133.

одь, гледај оть.

одьжденїе, effusio: сльꙁныимь одьжденїемь ꙁемлю напаꙗеть. Д. 64.

одьждити, conspergere: топлыми сльꙁами доволнѣ светыи тьи врьхь одьждивь. Д. 23. ѡть небесь прѣвеликыимь градомь одьждивь. Д. 155.

одѣвати, vestire: нагые ѡдѣваше. Са. 1. да се храни и ѡдѣва. П. б. 120.

одѣнїе, vestis: ѡдѣнїꙗ прѣмногаꙗ. Ст. 29. vestitus: на пироꙋ и на ѡдѣнїе братнимь. М. 79. 92.

одѣти, vestire: добрѣхь юнака ѡдѣвенихь ѡрꙋжиемь. П. 48.

одѣıанıе, vestitus: на крьмоу и на одѣıанıе слоужештимь храмоу. М. 11. на пиршоу и одѣıанıе старьцоу. М. 75.

одѣıати, vestire: не одѣıасте ме. Д. 68. царица вь ризахь озлащенахь одѣıана. М. 140. црькви ıакоже багрѣнıцею царьскою одѣıаше се крьвıю владычьнıею. М. 568.

оженити се, uxorem ducere: ако се ожени. М. 98. оба врьста не оженивша се. М. 544.

ожестоучавати, durum reddere: по что кроткоую ожестоучаете доушоу. Г. XI. 78.

ожестоучати, indurescere: ожестоучавшоу притежа кожоу. Д. 26. царь ожестоучавь. Д. 208. durum reddere: мое сьгрѣшенıе царево срьдьце ожестоучаеть. Д. 206.

оживити, vivificare: падша ме вьздвиже и оумрьщьвена ме оживи. М. 90. оживити оумрьщвленьнынхь. М. 562.

ожидати, exspectare: до оутрѣи вась ожидаю. Д. 10. наказанıе ожидаше. Д. 118. ожидаеть вь домоу. З. 36.

ожити, reviviscere: мрьтвь бысть, и не оживе. Са. 7.

ожица, гледај лъжица.

озарати, illustrare: дьньсь сльньце озараеть всего мира конце. Г. XIII. 359. свѣтеща се оружıа и землю озарающа. Г. XI. 111.

озарити, illustrare: мысльнымь свѣтомь озаривши си мысли. М. 228.

озгора, гледај код горѣ.

оземльствити, in exsilium pellere: иныхь оземльствии оть владычьствиıа своıего. Ст. 7.

оземльствовати, in exsilium pellere: оземльствованоу соуштоу родителю его оть братиıе своıе. Ст. 2. оземльствова ме. Ст. 19. кромѣ своего отьчьства оземльствовани быше. Л. 53.

озидати, saxo consepire: градомь сего озыдавь. Д. 50.

озлатити, auro obducere: вь ризахь озлащенахь. М. 140.

озобати, devastare: скиптроносца виноградь завистıю озобати. Гильф. бос. 273.

озорь, име мушко: кнез Озорь око 1224—72. М. 54.

озрило, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Озрило. Г. XV. 297.

озрисалић, властелин војводе Иваниша сина војводе Радосава Павловића, кнез Радоє Озрисалликь 1445. М. 432. П. б. 108.

озрисаль, -ла, τοῦ Озрисдавь: селу је Папраћанима ишла међа на озрисллле коукє. М. 92.

озрихьнићи, племе у Црној Гори: бѣлопавлики и озрихники. П. 104.

озроє, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници једном оу Прилѣпѣхь бјеше име Озроє. М. 97.

озроєвић, властелин жупана Бѣлиша Санковића и брата му Радича Стѣпко Озроєвићь 1391—9. М. 219. 243.

озрѣновић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Когдешь Озрѣновикь. Г. XV. 293.

озрѣнь, некому жупану Озрѣну писаше дубровчани 1399. П. 24.

озълаблати, affligere: озлаблає брата своєго. Д. 80.

озълобити, affligere: раба твоєго озлобише. Ст. 24. озлобити ны иштоуще. Д. 155. радоуи се, озлоблєнныимь отьмьстителю. Г. XIII. 367.

озълоблєниє, afflictio: многа озлоблєніа оть оугрьскаго краліа приємлєть. Л. 52.

окань, гледај окаіань.

окарати, reprehendere, а може бити и punire: кади ти милость окарати ихь. П. 39.

окаіань, miser: мене окаіаньнаго не остави. Ст. 10. что въздамь ємоу азь оканьнын. Ст 17. окаанны и неблагодѣтьны. Са. 10. окааньнын азь. М. 58. злы оканны диіаволь. М. 89. оканьнѣи невѣрныхь. М. 89. окааннию доушоу. М. 334.

окаіаньство, miseria: своє окаанство осоуднмь. Д. 124. збы окаанствоу моємоу. Г. XIII. 362.

оклеветати, calumniari: ꙗко оубїицоу светаго оклеветаюшта. Д. 101. господь оклеветаѥмь. М. 88.

око, oculus: свѣте оуию моєю. Са. 10. оуеси и лици, ꙗко освєтыти се хотеште, сихь прикасахоу се. Д. 83. отврьзи ми оуи срьдьуиѣи. М. 9. доушевьнѣи оуи. М. 88. призрѣви на ме милосрьдиимь си окомь. М. 110. да гредꙋ прѣдь царьство ми ꙋ оуи. М. 170. оуеса. М. 194. пїаница, от коуде иде, и зарьве кога, а не до сьмрьти, такомоу пїаници да моу се око оузьме (изьме) и роука отсѣуе. З. 47. зле оуи имать. Ш. lesek. 129. — Мјесто близу Дубровника: међа је држави дубровачкој ишла како дрьжеть горьре, кое сꙋть врьхь Шꙋметь и гредꙋть до Ѡка, а одь оне стране Ѡка, како дрьжеть горьре, кое сꙋ врьхь Рѣкꙋ. М. 38.

окована, забјелу Кроушьуици цркве арханђелове у Призрену ишла је међа на Оковаиоу, а оть Оковане оу Пуєлиию Стѣиоу. Г. XV. 276.

окованица, дольнꙗ и горьнꙗ, два села која је цар Лазар дао Раваници. М. 196.

оковати, catenis constringere: оковаше ѥмоу роуцѣ и нозѣ. Ст. 4. бѣ оковань срьдьцемь вь моудрости. Д. 15. operire, ornare: иконе оковаиие златомь и сребромь. М. 91. оковани ꙋ златꙋ. М. 386.

околина, regio circumjacens: селоу вьсоу зловоу да плати околина. З. 34. 37. 39. 49. да имь плакꙗ околина. М. 206. 208. 267. 270.

околиште, regio circumjacens: селу је Маковцима ишла међа на околиште и на прѣкоу трьсь до забѣла господарева. М. 199.

около, circum, adv.: сьздахь пирьгь сь градомь около. М. 74. на Цаптать и около. М. 218. градьскаꙗ земліꙗ, што есть около. З. 39. иие паланке около попленише. Л. 86. praep. cum gen.: кои сꙋ около Рата. М. 106. земли коꙗ ѥ около Дꙋбровиика. М. 184. по всихь мистихь около нась. М. 252. села, коꙗ соу около тога брьда. З. 46. около Пирота. Л. 86.

околь, гледај около: околь крьле ябльке. С. Л. 1847. IV. 54. само ту.

окольнь, vicinus: окольна села. М. 85. З. 45. 46. оdь окольныхь чловѣкь. М. 566.

окопадь, село на Морави које је цар Лазар дао Раваници: Окопадь. М. 197. у С. Л. 1847. IV. 48. стоји Окопаць.

окопьць, горьнии и дольнии, два села између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници: Окопаць доны, горны. М. 197.

окралити, regem facere: ѡкралї се Владиславь. Г. X. 273.

окраплꙗти, aspergere: сльзами окраплꙗюште. Д. 27. свештеннѡю водою брата ѡкраплꙗеть. Д. 137.

окрасти, furari: како окраде се скровище. Г. XI. 113.

окривити, noxium judicare: пороtьци да несоу вольни оумирити никога, развѣ да ѡправе, или да ѡкриве. З. 42.

окриль, gremium: вьзыскаюште иже ꙗко поганыка кромѣ благословенїа и молитвы жены поемшихь, и сихь вѣнчавати повелѣваеть, аште же вь старости, и дѣти таковыи имоуште боудоуть, и сихь подь ѡкриль матере принести, и сь ними вѣнчати се. Д. 151.

окрилꙗти, protegere: ꙗко штитомь молитвами его ѡкрилꙗемь. Д. 53.

окрои, vestimentum quoddam (може бити опанак): да се даје калуђерима у манастиру арханђелову у Призрену по ѡкрои и по клашниахь. Г. XV. 308. класи да даю ѡкроює и клашнис. Г. XV. 310.

окропити, aspergere: сльзами многыми окропивь землю. Д. 16.

окроугла, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Свибницу сь Ѡкроуглою. М. 11. ваља да је планина. — Селу је Конштановьцемь манастира Раванице ишла међа на Ѡкрьглѫ. М. 198.

окроугла бара, селу је Коньцоу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Окроуглоу Бароу. Г. XV. 278.

окроуглъ, rotundus: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа на Окроуглоу роупоу. М. 87. чаше окрѹгле. М. 394. осамь чашь ѡкрѹглѣхь. П. б. 49. погрјешка: ѡгрѹглнехь. М. 372. погрјешка је без сумње чија год: две ножи ѡкрѹгле ѡковане. П. б. 100. у Миклошића је ѡрьлю. М. 408.

окроугь, regio: по селѣхь архаггеловѣхь и окроузѣхь. Г. XV. 308.

окроужати, circumdare: множьство тѡго ѡкроужаше. Г. XI. 64.

окроужьнь, vicinus: мѣстѡ ѡкрѹжное. М. 130. ѡкрѹжніе сиоре. М. 130.

окрькавити, cruentare: посѣче или ѡкрькави. З. 47. тоүнта оүн мои слѣзь потокы ѡкръвавлюны. Г. XI. 116.

окрьмитель, tutor: да бѹде томѹи ктиторь и ѡкрьмитель моиа ѹнѹка. М. 416. ѡкрьмителие сироть реченога Павла. П. 77. ѡкрьмитель нюгове дѣце. П. 119. светога Власиа нашега ѡкрьмителѣ. П. 148.

окрьмити, tueri: да ѡкрьмиши ме. М. 244.

окрьмлѣти, gubernare: вь корабль вьсѣдь шьствіе свое богомь окрьмлѣемь идѣаше. Д. 181. tueri, sustentare: не бише ѩци тизи ктитѡри ѡкрьмлѣти мѣсто сие. М. 182. телесно страннѹю мене вь странныхь ѡкрьмлѣль юсии изобилно. М. 244. да има црьква, чим се ке ѡкрьмлѣти. М. 416.

окрьмлѥвати, gubernare: царѹ небесии, кои ѡкрьмлюѥшь и правишь всѹ васеленѹю. М. 311. 313. 322.

окрьмлѥние, sustentatio: за ѡкрьмлѥніе монастирьское. М. 543.

окрьнити, detrimentum inferre: да нашѹ вѣрѹ и слободьщинѹ ѡкрьнимо. П. 38. да би тви нашѹ любавь нѣкако смель али ѡкрьниль. П. 66. ѡдь нашега живота, що би се могло, ѡкрьнили бисмо. П. 93.

окрьсть, circum, adv.: вьзведи ѡкрьсть ѡчи свои. Г. XI. 189. praep. cum gen.: живоущимь ѡкрьсть юго.

М. 9. Са. 1. винограды, иже бѣхоу окрьсть Хїландара. Д. 51. кралюмь ѡкрьсть нась живоущимь. М. 90.

окрьстьнь, vicinus: ѡкрьстнымь странамь. Са. 8. ѡкрьстнимь градѡвомь. М. 180. ѡкрьстныи ѥзыци. Л. 53.

окрѣпити, corroborare: ѡбновише и ѡкрѣпише, да имь ѥсть кь блщинѣ. М. 183.

окоуѕлнѣи, село у жупи Хлијевну: в Оквѕлнѣихь. М. 249.

окоумити се, reconciliari: втакмише се и ѕьгодише и ѡквмише ѕа вбои и краждв. П. б. 106.

окьтебрь, october: ѡктебрь. Г. XI. 195. ѡктебра. М. 375. 383. П. б. 18. ѡктѣбра. П. 66.

окьтекриѥ, october: ѡктекрия. М. 493. П. б. 118. ѡктѣврия. П. 66. 81.

окьтемьбрь, october: ѡктембра. М. 376.

окьтобриѥ, october: ѡктобрия. М. 103.

окьтобрь, october: октобра. М. 181. 519. 555. 556. окьтобра. П. б. 37.

окьтовриѥ, october: ѡктоврия. П. б. 76. ѡктоврѣ. М. 485.

окьтомьвриѥ, october: ѡктомврїа. Са. 7. М. 279. Л. 70. ѡктомврия. М. 84.

окьтоубриѥ, october: ѡктвбриє. М. 537. ѡктвбрия. П. б. 93. ѡктвбрья. М. 384.

окьтоубрь, october: октвбра. М. 503.

окьтоумьбриѥ, october: ѡктвмбрия. М. 371.

окывати, operire, ornare: сие иеуаггелие окива се при игоумени Силивестроу. М. 549.

оле, о: ѡле чоудо таковое. Л. 83. ѡлѣ чюдесы. М. 558.

оливера, име женско, кћи цара Лазара: Оливера, удана ѕа тоурскаго цара Паиазита. Л. 73. истој је у другим споменицима име Деспина. — Једном стоји мјесто Оливерь: Витослава сестрична Оливере деспота XIV вијека. М. 184.

оливерь, име мушко: у краљевству српском велики војвода, по том и велики севастократор Иѡ-

вань Оливерь; пишу га и деспот, држао је крај овчепољски, те је у Љеснову зидао цркву арханђелу Михаилу 1341. Г. XIII. 293. 294. 296. 297. имао је и сина Оливера. Г. XIII. 294. — Грачаница је имала за краља Милутина људе, који бјеху одьпрѣни одь Оливера. М. 563. — Неки Оливерь бјеше у држави царице Милице и као да бјеше дубровчанин 1402. П. 37. — Гледај Голѣмовићь.

оловланинь, човјек из Олова, а то је сада село у Босни близу Кладња: Петоіе оловлани. П. 111. за оловлане. П. 144. cf. оловьскыи.

олово, plumbum: црьковь оловомь покрывь. Д. 33. дадох олово, кѹпивь за .с. дѹкать, да се покрые црькка. М. 416. ѹ Дѹбровникь олово да не иде. М. 475. 529.

оловьнь, гледај оловьскыи: одь царинь дрѣвскѣхь и оловнѣхь. П. б. 42. — Држим да је погрјешка мјесто славныи: оловни Белиградь. Л. 83.

оловьскыи, што припада мјесту Олову, које је сада село у Босни близу Кладња: царина оловска бјеше у држави војводе Иваниша и држаше је под закуп дубровчани Бунићи. П. б. 110. 113. 114.

олокавьтомать, ὁλοκαύτωμα: лоучьши всѣхь олокавьтомать. Ст. 23.

ольмишанинь, човјек из Ольмиша: на Ольмишане. М. 31. за ольмишане. П. 135. cf. альмишанинь.

ольмишь, Almissa, град у Далмацији, сада Омиш: Ольмишь. П. 36. 44. 129.

ольмишькыи, из Ольмиша: olmischim. М. 280.

ольтарь, altare: покланяет се прѣдь светыимь олтаремь. Д. 16. ольтарю твою. М. 65.

ольть, Aluta, вода у Влашкој: рѣкѹ Ольть прѣходить. Г. XI. 128.

омакати, madefacere: постелю сльзами омакае. Г. XI. 67.

омилованию, miseratio: на вашемѹ доусканїю и омилованїю. М. 560.

омирити, ungere: сего, мѵромь благооухающта, благооуханими аромати омирївь. Д. 88.

омишанинь, гледај ольмишанинь: omissane. М. 279.

омишь, гледај Ольмишь: Omissu. М. 386.

омишькыи, гледај ольмишькыи: omischi. М. 279.

омолѥ, гледај Хомолѥ.

омольскыи, гледај хомольскыи.

омоунти, madefacere: омоунвь все тѣло свое сльзами. Ст. 16.

омразити, foedare: растлѣ и омрази се вь паунинахь. Г. XI. 89.

омраунти, obscurare: кыма оунма омраѵеныи азь смѣю оузрѣти вь высотѣ небеснѣи. Ст. 5.

омоужити се, nubere: ако се ѥгова жена омоужин по ѥговѣ сьмрьти, . . . ако ли се не омоужи. М. 112.

омывати, lavare: его роуцѣ сльзами омываеть. Д. 58.

омыти, lavare: вь мѣсто топлыхь водь кроуштими сльзами сие (лице оцу) омывь. Д. 58. омы ωбразе. Ш. lesek. 129.

онади, гледај оньдѣ.

онаи, гледај код онь.

онаиѕи, гледај код онь.

онако, гледај код онакыи.

онакоѕи, гледај код онакыи.

онакои, гледај код онакыи.

онакыи, talis, долази само адвербијално ita: аште сице, аште онако. Д. 118. onacho, chacho se vzderzi. М. 279. — узима ѕи (које види), опет само адвербијално: онакоѕи како се дрьжи. М. 254. — узима и (које види): одь онакии чловѣка. П. 167. адвербијално чешће: онакои, како ѥ било у цара у Стѣпана. М. 204. да дрьжи Стефана крала ѕа свога приꙗтела онакои, да нѣєдногаинога приꙗтела не имаюць већега. М. 211. онакои на всее, какото є било меꙉю нами и прьво рати. М. 368. онакоѣ. М. 452. — узима к себи ре постало од же (које види): хотисмо и ми онакуре лꙋбавь ш ними и

ѡщє болє поновити. М. 313. — узима ћє (које види): ѡнакꙋгѥ любавь. М. 311. адвербијално: ѡнакодѥ. М. 302. ѡнакоє. М. 218. гдје ћ гласи ј.

онакынрє, гледај код онакын.

онакынћє, гледај код онакын.

онамо, illuc: оүмь нашь да боүдеть на ѡнамо житїи. Са. 14. ѡнамо ꙋ Лєськовьць. М. 18. како сє камы вали само и ѡнамо. М. 61. illic: ѡнамо, гдєно си биль прьво, биль си намь приꙗтєль. П. 60. ѡнамо ꙋ тєтрагꙋ да сє ѡдьпишꙋ. П. б. 55. погрјешка мислим да је мјесто инамо: или камо и ѡнамо. З. 48.

оно, en, гледај код онь.

оноговь, illius: оноговыхь высоүанша. Г. XI. 85.

оногошть, тако се зове град Никшић у Херцеговини на граници црногорској: ꙋ Ѡногощи писа цар Стефан дубровчанима повељу. М. 171. царинꙋ на Ѡногощѣ имаше војвода Сандаљ. П. 102. номинативу нема потврде, осим што се сада тако зове. види у рјечнику В. С. Караџића исто име и на карти Карачајевој.

онолико, tantum: ꙁа ѡнолико врѣмєна. М. 303. ѡнолико само. М. 487.

оноүден, illac: да се ѡнꙋден нє тираю. П. 134.

оноүђє, illac, с предлогом по: по ѡноүгє ꙁємлє моє да нє покриѥтє ни єдьнє пєди житомь. М. 20. долази и сама као предлог с генит.: ни єдьнь нє сѣди онꙋгє Џьптата. М. 42. ѡноүгѥ мєгьника. М. 94. ѡтокь ѡнꙋгє Дꙋбровника Млѣть. М. 156. cf. осоүђє.

онь, ille: дьнє ѡного. Ст. 10. пажити ѡнок. Ст. 17. вь свєтоүю оноү пажить. Са. 9. вьсхотѣ ѡнь блажєны. М. 3. на соүдищи ѡномь. М. 6. нє кємо ити на онꙋ странꙋ. М. 7. да онога самога дамо. М. 22. сь добыткомь твоимь и ѡнѣхь добыткомь. М. 23. ѡнь краꙗнинь. М. 31. 32. ꙁа ѡнь доходькь. М. 189 када се онь стари градь расꙋ. М. 217. и ѡва и ѡна лисҭь. П. б. 60. како ѡни, кии има бить приꙗтєль. М. 324. подь ѡѡни ꙋвѣть. М. 340. ꙋ ѡно-

ме станью. М. 370. ерь самь ѡно раздилиль. М. 545. у номинативу накнађа ту форму личној замјеници трећега лица (и), која је нема: ѡни же изьшьдь. Ст. 2. црькви просвѣщающе, да и ѡне просвѣтеть вась. Са. 5. да стою к нимь в томь ѡбетѣ, до колѣ ѡни наүчив к мнѣ стоѧти в вере. М. 41. югоже ѡнь изволить поставити. М. 63. кто ю дльжьнь, ѡнь да плати. М. 268. једном долази и одвајајући двије ствари једну од друге стојећи и за једну и за другу: ѡнь половиноү а ѡнь половиноү. З. 36. једном као да стоји само да би јаче било значење ријечи уз коју стоји: доЋе везирь с ѡномь силномь воискѡмь. Л. 87. иза предлога који се свршује на самогласно долази неколико пута без свога самогласнога првога: на-нои странѣ. М. 7. на семь свѣтѣ и на-номь. М. 23. в-нои рвцѣ. М. 49. ријечи наштампане: од донию дв дилв. М. 249. мислим да ваља читати одд оню (мјесто оноү) дв (мјесто двоү) дилв. — у средњем роду долази као усклик, еп, али само један пут: богь ви, үнмь самь годи била двжна Иалишкв, все мв самь платила жвтими двкати. а ѡно кнезь Юран, кои мв е двкате вроиль. П. б. 43. — у реченици кондиционалној састављеној ријечју а долази у средњем роду уз ту ријеч да јој радња буде јача: ако ли не би в нихь синовь, а ѡно да бвде тьи покладь нихь ѡстанкв по мвшкомь колѣнв. П. б. 65. тако дајући својим значењем више снаге цијелој реченици долази један пут и уз ријеч али (sed), али без првога самогласнога својега: юрь би радь ѡвамо прити, али но те страше. П. 173. — у средњем роду адвербијално долази уз релативне ријечи, дајући својим значењем више снаге релативним ријечима, али уз њихов самогласни завршетак губи свој први самогласни глас: да се да ѡвѣмь үнюно ю. П. 34. щоно. П. 2. 3. 32. П. б. 32. 65. 125. пристаомь, коихьно соү послали. З. 47. книге, какьвено соү дали пристаомь. З. 47. каконо. М. 217. гдѣно. П. 11. гдино. М. 452. 559. тако има додано и демон-

стративном: таконоʒи. П. 6. — узима к себи ʒи (које види), те му значење долази јаче: онуʒи петь десеть лакьть скрьлата. М. 23. оньʒи кралиннь. М. 31. да имамо оньʒи стари ʒаконь. М. 38. оноʒи узин. М. 53. власи онииʒи. М. 61. ʒа оноʒи дрѣво. М. 85. лихо онѣхьʒи люди, коихь ʒасташе. М. 108. сь онѣмьʒи селомь. М. 112. онаʒи царина. М. 117. оногаʒи трьга. М. 117. да плати оноиуʒи, кому буде що uʒето. М. 146. онʒи господарь. З. 32. по книʒѣ ононʒи. М. 186. прѣдь онемиʒи судими. М. 205. мјесто оньʒи погрјешка је онооньʒи. М. 38. (један слог два пута написан није ништа ријетко; тако што је наштампано: оддоне не третине. М. 249. мислим да треба читати: одд онене третине). може бити да је погрјешка и онеʒь. П. б. 35. — узима к себи и и (ј), које види: у онои врѣме. М. 106. онуи царину. М. 177. ономоуи властелиноу. З. 32. оногаи коня. М. 208. онеи ʒаконе. М. 210. прѣдь онѣмеи. М. 210. онаи села. М. 249. ономуи коню. М. 267. онаи рать, коя е била. М. 275. онаи царина. М. 281. врьху онеи работе. П. 45. кь онѣмеи. М. 371. на ономеи стану. М. 434. у мушком роду у првом падежу јед. и у четвртом (кад су једнаки) долази такође с тијем ј, а тада онь гласи онаи: онаи виноградь. З. 45. на онаи увить. М. 426. онаи дань. М. 458. писарска је погрјешка мјесто онаи: оня. М. 409. — долази овако додано и и и ʒи заједно: онеиʒи вѣре поткрьдисмо. М. 176. до оногаиʒи дие. М. 251. — узима к себи ће (које види): онуге и онакуге любавь. М. 311. онуће и онакуре лубавь. М. 313.

оньга, гледај оуньга: да се дає оу больницоу хиланьдарьскоу на вьсако лѣто сто оніги. Г. XI. 139 (два пута). М. 195.

оньда, tunc: онда ми су остали дльжни. П. б. 22.

оньдаи, гледај оньда, којему је додано и (које види): да ондаи имамо плакати. М. 295. кои сте ондаи наредили. М. 426.

оньде, гледај оньдѣ.

оньдеѕи, гледај код оньдѣ.

оньдеи, гледај код оньдѣ.

оньдѣ, ibi, cf. оньде: не ѡнде ли те посла игоумень? Д. 32. кои би се онде прѣминѣли. М. 248. ѡнди приде Стономь. М. 281. да нѣ вольнь ѡнде стоꙗти. М. 353. кои сȣ ѡнде. М. 434. нѣ ѡньдѣ нѣдань чловѣкь примлюнь. П. 32. ѡньди ѥ мало добитка. П. 33. ако кога ȣбию ѡньдѣ. П. 49. — tunc: онди ȣ оно врѣме. М. 218. како се ѡньди ѡдьпраꙗше. П. 29. намь ѡньди ѡдьписа. П. 30. ѡньдѣ бѣше. П. 34. ѡньди хоꙉемо се кȣшать. П. 78. ѡнади. П. 97. 115. 148. — у првом значењу узима к себи ѕи (које види): аке имь се чьтета ȣчини ѡньдеѕи. М. 85. ȣѕимана е и прѣжде ѡнаѕи царина ѡньдѣѕии. М. 117. кои сȣ ѡндеѕи. М. 205. да ние вольнь стати ѡньдеѕи. М. 206. да ѡньдѣѕи соль нигда не донесе. П. 12. тако узима и и (које види): царина ѡндеи нигде прьво не била. М. 280. ѡндеи подь повелѡмь да се подьпише. П. б. 107.

оньѕи, гледај код онь.

оньꙉе, гледај код онь.

опаданиѥ, calumnia: роуке на соудоу да не има и ѡпаданїа и даве, тькьмо да се соуде по ѕаконоу. З. 41. бојим се, биће познија глоса којом је писац хтио протумачити ријеч роука, које као да није разумио.

опалити, amburere: коупина не опалима. Д. 192. инемь бради смолою помаѕавь ѡпали. Г. Х. 252.

опалꙗти, amburere: ѕноемь ѡпалꙗеми. Д. 24.

опаритоуль, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Опаритоуль. Г. XV. 295.

опасати, cingere: по голѣ пльти опасати се. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

опасениѥ, accuratio: житїа ѡпасенїе. Д. 151.

опасовати, cingere: тако ми саблю, чим се ѡпасȣю. М. 410. 524. 528.

опасьнь, accuratus: житїемь ѡпасномь кь богоу ѡбраштати се. Д. 138. ѕаповѣди его ѡпасно сьблюдаюшта. Д. 180.

опатица, abbatissa: опатица ѡть Семиюна. М. 7.

опатиꙗ, abbatia: фрать Александра, ѡпатиє ѡд Телки владавца. М. 494.

опать, abbas: ѡпать, кто ѥ оу мѣстѣ томь. М. 10. ꙁа ѡпата. М. 170. на оба је мјеста опат мљетски, а један пут се каже и за игумна хиландарскога: ѡпать Иларїонѹшь. М. 559.

опашать, } caudatus, долази за звијезду, cometes:
опашить, } стоꙗше .к. ꙁвѣꙁдѣ ѡпашатє. Л. 79. ꙗви се ѡпашата ꙁвѣꙁда. Л. 84. ѡпашита ѕвѣꙁда. Л. 84. 86.

опашь, cauda: ꙗко ниꙁложень ꙁмїи опашїю и єще крѣтати мнѣше се. Г. XI. 52.

опеть, retro: да се вракаю ѡпеть. М. 6. ꙁалогѹ да поврати ѡпеть. М. 148. да си походе свободно ѡпеть ѹ Дѹбровникь. М. 157. 310. и ѡпеть се вратить сь плѣномь. З. 41. ѹꙁврати се ѡпеть. П. 33. да воꙁите иꙁь Сливна ѹ Рать, и ѡдь тѹда ѡпеть. П. 126. ѡпеть да нимь наплатє. М. 484. овѹи книгѹ ѹ рѹке опеть нимь подаитє. М. 530. да могѹ поставити пѣнеꙁь ѹ нихь комѹнь на добить и на иꙁетьє ѡпеть. М. 369. rursus: како господа рѹсага босанскога ѡпеть хотнеше и полюбише господина краліа Ѡстою ꙁа свога господина. М. 276. ѹꙁимати и опеть ставꙗти. М. 339. примамь к себѣ ѡпеть кнеꙁа Владисава ꙁа сина. М. 461. поставити ѡпеть ѹ мое рѹке властели. М. 461. все ѡпеть при животѹ при своммь ѹꙁеше ѹ свою рѹкѹ. М. 477. да оучиие опеть белегь, какоио и прѣжде. М. 522. опеть поновити мирь. М. 526. када ѡпеть доꙉѹ. М. 546.

опечалити, affligere: оучише брата неже бога опечалити. Д. 117.

опирати, impingere: меꙉе ѡпирающе вь кирь василеко. Г. XI. 130. ѡпирающе до светаго Георьгїа. Г. XI. 131.

опити се, inebriari: ѡпивши се. П. 160.

оплакати, deflere: оплаканы ѡть аггель, смѣхоу бываѥ бѣсомь. Са. 10.

оплести, implicare: роуцѣ ѡ выꙗхь дрѹгь дрѹгоу оплѣтше. Г. XI. 112.

опльyати се, obluctari: слωвеси божьствеными высокое помышлꙗѥніє єго низложити ωпльyаше се. Д. 153.

опльyєниѥ, obluctatio: илоyyаю роyцѣ мои на ωпльyениѥ. Ст. 24. вашимь тѣлесными ꙁа ме опльyеніємь. Д. 21.

опльyити, instruere: ωба светымь доyхомь ωпльyена. Д. у Ш. lesek. 123. се, obluctari: расиша ωпльyивьше се врагы наше. Ст. 22.

оплѣнити, expilare: ωплѣнивь село или градь. З. 45.

оповѣдати, nunciare: да ωповѣда цароу. З. 40. аще соу ωповѣдали господаремь. З. 42. тере ми се царствꙋ ωповида. М. 551.

оповѣдовати, narrare: ꙗкоже писаніє ω нѥмь ωповѣдоуеть. Л. 58.

оповѣдѣти, nunciare: ако би се ꙁгодилоω господствꙋ ми раꙁмирити се с властели дꙋбровауцими, тꙋи рать ниеднꙋ да не можемо yинити, не приповидѣвше и не ωповидѣвше по нашиехь поклисарихь властеломь ꙋ Дꙋбровникꙋ, ωдь тогаи дне, по коле бꙋдемо ωповидѣти, до три мѣсеце не yинити имь квари. М. 467.

опоговорь, contradictio: да бꙋде ꙋ вieке беꙁь ωпоговора и ꙁле волѥ. М. 466.

опогорь, dejectus montis (ваља да је то, долази само за међе): дѣломь, кои греде мегю Щитарницоу и мегю Ѡвьyареко и на ωпогорь, кои дѣль спада мимо Власѣно Поле. М. 94. по дѣлоу оу Плавь на ωпогорь. М. 94. оу велии врьхь оу ѥдражьскыи и на ωпогорь. М. 95. оу великами и на ωпогорь. М. 95. по дѣлоу на Самарииe на опогорь. Г. XV. 301. на опогорь прѣко ниꙁь дѣль. Г. XV. 302. cf. погорь.

ополиѥ, међа планинама цркве арханђелове у Призрену ишла је ωть Ополиꙗ. Г. XV. 300. 301. и селу Радеши исте цркве: ωть Ополиꙗ. Г. XV. 281.

опоменовати, commemorare: да имь (двојици) помагате, ω yемь ви имета ωпоменовати. М. 158. сьди богꙋ и твоѥи милости ωпоменꙋѥмо, ѥрь ωдь постаниꙗ ꙋꙁимала се цариꙗ на ѥдномь мѣстꙋ. П. 23.

опоречениѥ, contradictio: ꙁидати каштеле беꙁа всакога ѡпоречениѣ нашега. М. 450.

опороꙋчити, commendare: бꙋди ви ѡвай работа ѡпороꙋчена. П. 129. assignare: ѡбѣтꙋѥмо се дати ихь (новце) реченой госпогꙗ или комꙋ би ѡпорꙋчила госпогꙗ. М. 251. 387. да ѥ краль Владисавь вамь ѡпорꙋчиль Дальмацию, и да сте тꙋꙁи мѣсто нѥга. П. 67. да ѥ краль Владисавь вамь градове хрьватьске ѡпорꙋчиль. П. 81. највише по смрти, legare: ако би ѡн се смрьть ꙁгодила, комꙋ би по своѥмь листꙋ ѡпорꙋчила, ѡбѣтꙋѥмо се дати. М. 251. да се имаю дати нѥговꙋ ѡстанкꙋ и братиѥ нѥгове, комꙋ ли би ѡпорꙋчиль и своимь листѡмь ꙋписаль. М. 286. ако би се слꙋчило, тере кнеꙁь Бранило по себѣ ѡставиль речене дꙋкате, ѡбѣтꙋѥмо дати ѥ, комꙋ ихь ѡпорꙋчи или ꙋпише. М. 331. що намь ѡпорꙋчи и ѡстави по себие на смрьти. М. 425. како господинь херцегь бѣше ꙁаписаль на смрьти и ѡпорꙋчиль да госпогꙗ Ѥлѣна ꙋживא тꙋи хижꙋ. П. 171.

опорьць, међу људма који су показивали међу коњушку по заповијести царице Милице бјеше од Грачанице Радосавь Ѡпорць. М. 264.

опотврьћеваниѥ, confirmatio: ꙋ ꙁаписехь ѡпотваргѥваниꙗ. М. 312. ѡпотврьћеваньꙗ. М. 314.

опоꙗсовати, cingere: властїю ѡпоꙗсоꙋеть се. Л. 58.

оправа, res, instrumentum: ходили сꙋ и хоԁе, али сьде такой ѡправно не могꙋ, ѥрь такоꙁи нѣмаю ѡправа, како би нимь се хтѣло. П. 70. ꙋ томь листꙋ ѥсꙋ прѣписане вьсе ѡправе, коѥ сꙋ ꙋ нашь комꙋнь ꙋ поставꙋ прѣпорꙋчене. П. б. 58. ходити слободно своими трьꙁи и с нѣими своими ѡправами ꙋ Дꙋбровникь. М. 446. посласмо по ѡкрьмителиѥ сироть реченога Палка и Лꙋкше, коимь сꙋ ви ѡправе и дѣца нихь ѡставлѥна. П. 77. causa, negotium, као да је на ова три мјеста: да си работа своѥ работе и ѡправе слободно. П. 128. како сте се потрꙋдили и стали при господинꙋ ꙁа ѡправе наше. П. 158. царине или работе или дьлге или ѡправе що годи сꙋ имали чинити или ѡпра-

лити. П. б. 34. judicium, satisfactio, absolutio: да вамь ѵчине правдѹ и ѡправѹ. М. 485. да поиде господьствѹ ви на ѡправѹ. П. 75. пославсмо га господьствѹ ви на ѡправѹ. П. 99. не би намь нѣдне ѡправе ꙁа крьвь. П. 82. бѹди ти милость тѹи крьвь нашега властелина достоиномь ѡправомь поискати и ѡсветити. П. 113. соудьби нне да нѣсть ꙁа котьль, ни ѡправе. З. 44. ако се потомь ѡправе ѡбрѣте ѡбличенїе истино оу оного, кога соу ѡправили соудїе, да оуꙁьме царь на тѣхь соудїахь враждоу. З. 46. impensae in litem factae: кто се ѡправи, да не дава соудїамь ѡправе. З. 44.

оправитель, curator: доꙁвасмо ѡправителю живѹлинове, кою си ю ѡнь на сьрьти ѡставиль ꙁа все своє дьльгове. П. 74. ѡправителюмь, кои сѹ ꙁа вьсе работе кнеꙁа Марою покоинога. П. 105.

оправити, absolvere, culpa vacuum censere: кои трьговць кѹпи коню на трьгѹ, и плати ꙁа нь ꙁаринѹ, да рече царниникь дѹшомь, ере юсть тогаꙁи коню кѹпиль, и ꙁа нюга платиль царинѹ, а тати не ꙁнаа, да мѹ ꙁа тоꙁи свода несьть; ако ли га такоꙁи не ѡправи цариникь, да да сводь, ѹ кога юсть кѹпиль. М. 147. 162. пороткци да не соу вольни оумирити никога, раꙁвѣ да ѡправе или да ѡкриве. З. 42. кога векы ѡправе, тиꙁи да соу вѣрокани. З. 42. кто се ѡправи, да не дава соудїамь ѡправе. З. 44. да га ѡправи порота по ꙁаконоу, ере (да) юсть коупиль оу тоуждои ꙁемьли, а не моу тать. З. 45. дроуге книге оупиcавьше да дадоу ѡномоу, кои се боуде ѡправиѡ. З. 47. ако рече: коупихь оу того ꙁемьли, да ѡправе доушевници ѡть глобе. ако ли га не ѡправе доушевници, да платн ꙁь глобомь. З. 49. ако нхь ѡправе, да сѹ прави. П. 6. господинь кнеꙁь на нась срьди се а говоре да мѹ нѣсмо ѡдьписали. ꙁа то богомь свѣдоучимо се юрь смо ѡдьписали. и много молимо, бѹди ти милость, ѡправи ни ѹ господина кнеꙁа ꙁа тоꙁи. П. 28. componere, satisfacere: попечали да се ѡправи. П. 10. ако ви сѹ що дльжни, ми иꙁьнашадь хѡкюмо ви ꙁадоволю на нихь ѡпра-

вити. П. 15. ако господьство ви не оправи и не нагiе ꙁа нихь слободьщине. П. 16. ꙁаповѣгьте да нимь се ωправи и плати. П. 16. ȣꙁеше наше трьговце (и имање им), и ꙁа то писасмо воеводи да ни ωправи, и ωнь ωбитока да ωправи, али ето не ωправи нищорь. П. 22. да ωправи и поврати вьсе що ie ȣꙁель. П. 26. да ꙁа тоꙁи ωправимо. П. 32. ꙁа тȣи сωль да нимь ωправе по ꙁаконȣ. П. 63. бȣди ти хωтѣние ωправити, да ни се врати що ни ie ȣꙁето. П. 68. що га правьда ωбори писмомь или свѣдоучьбомь или поротомь, да тои ωправи и плати. П. 100. perficere: ако кралевьство ми не сьврьши и не ωправи више реченога. М. 188. ти посао ωправише ωвьдеи. М. 402. иꙁьврьшити и ωправити ωно що се бȣде ȣдрьжати ȣ тестаментȣ. П. б. 107. беꙁь свѣта и помоки ваше ми не моремо нищорь ωправити. П. 10. parare: да бисмо iеданьь бригентинь ωправили, с коимь би пришьль, да стои ωправань, дори припошлете. П. 83. гωлие скоро хωте бити наредне и ωправлене. П. 96. бѣше ωправиль се да погiе, али га наиде болесть, терь не море поити. П. 130. dimittere: да га (човјека) лѣпоω ωправïмъ с нашьмъ чловѣкомъ до господара. М. 553. ми ихь били сь честию схранили и почтено ωправили. П. 42. exhibere: вьсе нимь ωправисмо и дасмо що би вашега. П. 37.

оправьданиie, juste factum: к тебѣ ωтькрихомь ωправданиie наше. Д. 111. possessio, cf. правина: храмь сь вьсемь оправданïемь и синори. М. 126. келие сь лоꙁиемь и сь вьсѣмь ωправданиемь. М. 570. Стоиь градь сь всѣми оправданïемъ. М. 521. jurisdictio: ꙁа сȣдовѣ и всако ωправданиie, како сȣ имали ȣ родителiа царьства ми, такоꙁи и ωдь дьньсь напреда да имаю. М. 148. 163. аще кто поище соудомь хоусара и тата, а не боудеть ωбличенïа, да нимь есть ωправданïе желѣꙁо. З. 42. соудïе аще пишоуть ꙁа що любо, ꙁа хоусарѣ и тати, или ꙁа кое любо ωправданïе соудьбно. З. 42. да нимь iесть ωправьданïе, да идоу прѣдь соудïе. . . З. 47.

оправьдати, justum censere: ω тебѣ се ωправь-

даю. Ст. 22. вьдовице оправда. Са. 1. интонимца словомь оправдавь. М. 547. justa ratione regere: како и зде оправда свое царьство, тако и тамо вьжделѣ обрѣсти мѣсто спасенїа вьсѣмь приходещимь. Са. 8. М. 3.

оправьдити, justum censere: да оправдыши се. Д. 175. jus dare: егоже богь оправди господьствовати вь земли срьбьской. М. 213.

оправьнь, paratus: послаемо плавь добрѣ оправну. П. 12. ходили су, али сьде такои оправно не могу. П. 70. бригентинь да стои оправань. П. 83. да буду вьси при тебѣ сь оружиемь, и стани оправно ш ними на скровно мѣсто. П. 148.

опраздьнити, extenuare: ерь бисмо ихь (воjску) такои много опразнили. П. 96.

оправити, componere, jus dicere: да сте тузи мѣсто нега (краља) и за вьсе да оправите. П. 67. що смо оправили. П. 78. намь би много усилно и трудно било оправить за такове мале щете. П. 85. кои су били онади судили и оправили. П. 115. agere: трьговати и все ине свое после слободно оправити. М. 445. да ви промѣную и оправлю. П. 94. слободно трьговати и оправити. П. 132. да оправи що му смо писали. П. 149. ваше дьгове инедне не потварамо, ну все оправимо срьчано. П. б. 30. що годѣ у нашои куки оправи. П. б. 40. parare: две голие оправимо поспѣшно, и скоро хоте бити наредне и оправлене. П. 96. mittere: да оправимо голие наше на Далмацию. П. 66. 69. — се, se dare in viam: тьди се оправлаше у турке господару. П. 28. compellare: са вьсакою любовью нась искаше и оправлаше за увите и за законе, . . . како да бисмо и мнї потврдили. М. 221. 282.

оприроунти, dedecorare: тои дѣло зло учинивь вашу велику вѣру и слободьщину разьби и оприроуи. П. 113. кнеза нашега безь узрока оприроучиль. П. 167.

опровръшти, prosternere: нагь опровръжень. Ст. 23. храми бѣсовьскые опровргь. Д. 55. толико потроуждение и оусрьдые пожежено и опровръжено. М. 265.

опростити, ignoscere: ѡпростихь вьсѧ сьгрѣхѧ. М. 457. absolvere: кнеза опростихь и ослободихь ѡдьа вьсега поклада. М. 516.

опрѣдавати, tradere: ѡть своихь ѡтрокь ѡпрѣдают се. Л. 64.

опоустити, vastare: ѡпоустише Белиградь. Л. 83. градове ѡпоустише. Л. 86.

опоустѣвати, vastari: сие свето мѣсто имать разарати се и ѡпѧстѣвати. М. 182.

опоустѣние, vastatio: нанесе ѡпоустѣниꙗ на земьлю своꙗ. Ст. 8.

опоустѣти, vastari: ѡпѧстѣло бѣше мѣсто сие ѡть безбожьныхь разбоиникь. М. 3. када се стари градь расѧ и опѧстѣ. М. 217.

опоухноути, intumescere: ѡть многыхь сльзь опоухноувшоу лицоу его. Д. 206.

општ- гледај обьшт-

опьсникыхь, црква је трескавачка имала њиву оу Бѣлевѣ, що придаде Ѡпсникыхь. Г. XI. 133.

опьсовати, maledictis increpare: властелинь, кои ѡпсоуе и ѡсрамоти властелиницꙋ, да плати .р. перперь. З. 33. аще властелинь ѡпсоуе себра, да плати .р. перперь; аще ли себрь ѡпсоуе властелина, да платить .р. перьперь, и да се ѡсмоудить. З. 33. аще кто опсоуеть попа, да плати .р. перьперь. З. 37.

опытати, exquirere: що ихь не би ѡпитаѡ господинь викарь. М. 378. ѡпитавше и ѡбнашадше истиноѡ и правоѡ ихь кривинѧ. М. 462.

опѣти, опою, canere: доньдеже тѣло светыми пѣсньми опѣвше и погребете. Са. 11.

опѣ- гледај обьѣ-

орание, aratio: ѡсвободи ихь (људе манастирске) ѡть ѡраниꙗ, жетве, сѣнокоше. М. 123. села црьковнаа да не грѣдоу оу нероппине царьства ми, ни на сѣно ни на ѡраниє. З. 32. да не работаю ниедне работе цареве, ни ѡраниꙗ ни копаниꙗ. Г. XV. 307. да имь нѣ ни ѡраньꙗ ни

жеткє. М. 192. на сва три ова мјеста ослобођавају се људи црквени да не ору ни коме другом осим цркви. людемь црьквнимь вставнсмо ӡаконь да дає всаки нихь в годнщи три дни ѡраниа. М. 191. орана земља, као што значи и латинска ријеч иста: што сх дрьжали ӡемле и виноградь и ѡранина. М. 55.

орати, агаге: да ѡроуть (цркви) дьнь ѥсениие и дьнь пролѣтние. М. 63. коудѣ се ни ѡре ни копа. М. 95. да ѡроу: .г. мьти пьшенице, .в. ѡвьса, .в. проса. М. 97. вси мансторнѥ да работаю и ѡрю ѩко и сокальници. М. 98. меропьхь ѡре .ф. мьти, а сокальникь .г. М. 565. да ѡроу вьдбоу всакога жита. Г. XV. 305. на ѡраноу полюноу. М. 563. ӡемлюми ѡратними. М. 494.

ораховица, гледај Карета: оу Ѡраховици је св. Сава сазидао келию сь црьквию, вь неиже храмь св. Савы ѡсвещенааго. Са. тип. ор. у Ш. lesek. 119. М. 6.

ораховичићи, село с којим је међило село Љуболићи или заселак Љуболићима, с којима га је краљ Стефан Дечански писао Дечанима: с Ораховичики. М. 92. изь Ѡраховичикь. М. 93. царица је Милица повратила Дечанима нека села и засеоке, међу њима бјеше ӡаселкь ораховички. М. 265. тај заселак мислим да су исти Ораховичићи, па је гријешком тако записано или преписано.

ораховичькын, из Ораховице: између четрнаест игумана српских бјеше и ѡраховичкын. Л. 85.

орахово, манастир св. Николе у Врањини имао је мл... в Царвинцх на мнесто које се зове Ѡрахово. М. 464. 465. ваља да је то мјесто било гдјегод на води која се сад зове Ораховка и близу Врањине утјече у блато скадарско.

орахов доль, међа је селу Невргогоу цркве трескавачке ишла до Орахова Дола. Г. XI. 371. биће село. cf. Орѣховь Доль.

ораховьць, забјелу је цркве арханђелове у Призрену Кроушьчици ишла међа ѡть Ораховьца. . . оу Вра-

ню Стѣноу. . . надь Ѩньунща. Г. XV. 276. од истога је Ораховца ишла међа и Ѩньунщемь. Г. XV. 292. и катуну је Пинушиницима ишла међа по свој прилици на исти Ораховць. Г. XV. 297. а то је село које је дао Хиландару Гргур син Вука Бранковића, међа му је ишла за Вранию Стѣноу и до поута кои идеть оть Ѩньунщь оу Хоуоу. Г. XI. 141.

орахь, пих, дрво: међа Стријелцу на три ѡрахє. М. 92. Љуболићима оу ѡрахь. М. 93. Крстима на велии орахь. Г. XV. 286. род: два ѡраха ѡковала, ѡдь нихь єдань безь поклопца. М. 408. ѡраха шесть ѡдь Индие, начиниєни сребрѡмь и позлаћени. М. 498.

орашьць, село близу Дубровника које се талијански пише Valdinoce (Schem. rhac. 24): међе су држави дубровачкој ишле врьхь Ѡрашьць 1253. М. 38. исти је Ѡрашааць дао дубровчанима краљ босански Остоја 1399. М. 234. — Друго мјесто: царица је Милица повратила Дечанима заселкь Ѡрашць. М. 265.

орашьчьскын, за деспота Стефана бјеше у Хиландару игвмьнь ѡрашьчкии. М. 568. може бити изОраховице у Светој Гори.

орєи, презиме кнезу дубровачком: Филипв Ѡрєю 1346. П. б. 19.

оризмо, ὅρισμα, decretum, у споменику бугарски писаном: дава царьство ми ѡризьмо си хорѣ всеи дѫбровнишстѣи. М. 2.

ороудиє, instrumentum: прочаа ордїа. М. 559.

ороужєносьнь, armiger: множьство ороужєносныихь тѡго ѡкроужаше. Г. XI. 64.

ороужиє, arma: примии ѡроужиє и щить. Ст. 5. ѡрвжия да не носе (дубровчани трговци) в твгю земьлю. М. 146. кьто ли се ѡбрете понесь ѡрвжия в ню землю, да мв се вьсе този ѡрвжиє взьме. М. 146. 161. каде оумрѣ властелинь, конь довьрь и ѡроужїє да се да цароу. З. 43. юнака ѡдѣвенихь ѡрвжиємь. П. 48. ако би се комв коє ѡрвжиє разьбило или вломило, ѡбѣтвємо направити. П.

49. шржниа и балестри приходе в Которь. П. 113. шрьжые. П. 104.

ороужьникь, armatus: лютааго ороужника. Г. XI. 111.

ороужьнь, armatus: сь ороужнными моужїи. Д. 172.

ороуси, мјесто у жупи Хлијевну: изь Орьрвсь. М. 248.

орьганићь, organum: единь шрганићь сь цѣвми шдь сребра бјеше међу осталим стварима што их херцег Стјепан даде опћини дубровачкој на оставу. М. 498.

орьгань, organum: пѣснемь шть срѣдѣунаго органа въспоуцаемымь. Г. XI. 85. трѫбѣти дѫховнѣи, шрганоу богшмь дахновѣномв. М. 560.

орьгиа, ὀργή, ira, у споменику бугарски писаном: велик(ж) (прии)ме шргиж. М. 3.

орьки нарија, међа је мјесту Ливади у Светој Гори ишла на Ѡркїнарїю. М. 126. Оркїнарїю. М. 127.

орькинарьскын, τῆς Орькинарна: ловица шркинарскаа. М. 131.

орьланьда, име мушко, гледај Мицовић.

орьланьдинь, τοῦ Орьланьда: катуну је Синајинцима ишла међа оу орланьдинь камн. Г. XV. 296.

орьлаунић, дубровчанин Мароје Ѡрьлаунић и брат му Матко, који су држали царине војводе Тврткa Станчића 1447. П. б. 112.

орьлихь, тако се у љетописима зове Ulricus гроф цилски, за којим је била Катакузина кћи деспота Ђурђа Вуковића: цилскомоу баноу Ѡрлихоу. Л. 63. за Ѡрьлиха. Л. 73. 77. загибе Ѡрлихь оу Белградоу шдь Силоміееника и шдь Ласлова Ѧньковловика 1456. Л. 79. cf. Орьхиль.

орьлиуништь, pullus aquilae: шрлиунца. Гильф. бос. 274.

орьль, aquila: некопарьноу шрьлоу. Ст. 10. сыны свое посилаеть, иже юностию ико шрли златокрилати грьуьскаго прѣдѣла достигше. Д. 136. орлїе крилати. Л. 83.

орьль, -ла, aquilae: две нюзи шрьле шкокане, потежв десеть литарь, .д. внуе. М. 408. пештере орьле, које види.

орьлини, међу селима која је цар Лазар дао Раваници бјеше и село Орлинїи. М. 198.

орьлювын дѣль, селу је Вилској цркве богородичине у Архиљевици ишла међа на Орлеви дѣль. М. 144.

орьманица, navigium: юрь сѫ били пошли ѹ двѣ орьманице, а било ѹ обѣю .ш. людии. П. 135.

орьмати, armare: како гомила орьма се ѹ Далмацию. П. 70.

орьница, међа је селима што их цар Лазар даде Раваници између Кучајине и Мораве ишла на Хранневѹ орницѹ. М. 197.

орьсагь, regnum: свега орсага хрьватскога и словинскога. М. 560. само у том споменику. cf. роусагь.

орьсать, Ursus: гледај Жамановић. cf. Орьсе.

орьсе, hyp. Орьсать, гледај Жамановић.

орьхилию, } гледај Орьлихь: за Орхилїа. Л. 73. за
орьхиль, } Орхїла кнеза немаукаго. Г. XI. 270. за Орхїла крала. Л. 73.

орьѹоуша, село негдје око Призрена: чрьни гвоздь да свкоу оу опкиноу Орѹюша и Гльбоуница и Бродь. Г. XV. 282.

орѣховица, село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском, наштампано је Орѣловица. М. 194. али у пријепису који је мјесто оригинала стоји х. то ће бити садашња Ореховица село у Србији у окр. пожаревачком у срезу моравском.

орѣховь доль, биће исто што и Ораховь Доль, који види: селу је Хоморанима ишла међа обьемлюще всоу правиноу Орѣхова Дола. Г. XI. 134.

орѣховь ключь, цар је Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском Орѣховь Ключь. М. 194.

освета, vindicta: югоже богь изволить кралювьствовати по мнѣ, на того вьзлагаю всакоу помощь и освѣтоу, да аще кто дрьзнеть разорити оть записаньныхь,

таковын да боудеть проклеть. М. 100. да нитко не сынти бѫде ѫспоменѫти ни искати крьви ни ине ѡсвете ни вражде. М. 256. 370. 467.

оскетитель, vindex: да мѫ ѥсть ѡдьговоритель и ѡсветитель арьхиепискѫпь. М. 18.

оскетити, consecrare: црькви ѡсвети. Са. 1. ѡсвещенны ѥпискѫпь. М. 17. vindicare: ере се смо ѡгрѣшили ѫ семьѕи улокѣцѣ, да ѡсвети га. М. 53. морете таковѫ улокѣтницѫ ѡдолѣть и ѡсветити се. П. 36. бѫди ти милость, тѫи крьвь нашега властелина достоиномь ѡбракомь поискати и ѡсветити. П. 113. ѡсвети нась ѡдь нѥга. П. 168. на једном мјесту стоји мјесто освободити: ѡсвети ихь кралѥвьство ми ѡть всѣхь работь. М. 61.

оскештати, consecrare: архїепископь освештаѥт се. Д. 129. ишти освештаюштаго те. Д. 128. vindicare: подьдрьжещоумоу ми власть ѥго, и ѡсвещающоу ѡть всѣхь ѡбидещихь его. Ст. 22.

оскештеније, consecratio: проучиташе надь водою молитвы ѡсвештенїа. Д. 199.

оскештеньство, consecratio: власть ѡсвештенства патрїарьхь светомоу вьдасть. Д. 133.

оскимь, гледај оскѣнь: ако се ѡбрѣте ѕлатарь ѡскимь града оу коємь селоу. З. 49. само ту.

оскитати, illucescere: дьнию ѡсвитаюштоу. Д. 18.

освобаѓати, liberare: ѡдь тога вы ѡсвобагa кралевьство ми, да не даѥте инуесаре. М. 20. протовистиıара ѡдь всега ѡсвобаѣмо. П. б. 39.

освободити, liberare: ѡсвободихь ѥ ѡть всѣхь работь кралѥвьскыхь и црьквныхь. М. 62. ѡсьвободихь. М. 113. ѡть всакое работи и дани ѡсвободихь. М. 135. црькви вьсе ѡсвободи царьство ми ѡть вьсѣхь работь, малїихь и великыихь. З. 31. вьса дарованиа храмѫ ѡсвободисмо ѡть всѣхь работь и подань кь господьскихь. М. 192. ако ли мѫ га (појас заложен) не ѡдкѫплю, а ѥ да мѫ га ѡсвобогѫ. П. б. 38. да би ихь ѡсвободили що ихь Радоѥ пита. П. б. 119. cf. ослободити.

о с в о б о ђ а в а т и, liberare: сѣмь писаниѣмь ѡсвобођавамо Марина и нѥговꙋ дѣцꙋ, да не поуме господство ни раꙁлога искати. П. б. 44.

о с к о н т и, sub potestatem suam redigere: Хердель ѡсконше. Л. 86. тоурци ѡсконше Белиградь. Л. 87.

о с в ь н о у т и, illucescere: дьню освьтшоу. Д. 10. само у тој форми.

о с в ѣ н ь, praeter (гледај у мојој синтакси 271—273): ꙋ мођи ꙁемли и ѡсвень моѥ ꙁемлѥ. М. 228. ꙋ дрьжавꙋ нашꙋ, ѡсвень све жꙋпе конавлоске. М. 286. ниьдѣ не моремо нмь ꙁаповидѣть ѡсвѣнь Дꙋбровника да лѣуе. П. 9. по ꙁемли господства ни, ѡсвѣнь Смедерева. М. 437. изузима што год тако да се њега не тиче што се каже: да си дрьжить, ѡсвень црьковнааго. З. 35. ѡсвѣнь нихь соли да се соѡ не продаѥ. М. 528. ѡсвѣнь праве царине ние неправде да нѣ нѣдне. П. 19. ѡсвѣнь що се прода ꙋ градѣ нашемь. П. 94. ѡсвень що ѥ брата ми трети деѡ. М. 477. не ꙋчини се нѣдна кварь, ѡсвѣнь ꙋ нѥговꙋ невѣсть нѣколици нѥколико ѡдь нашѣхь люди ѡщетише. П. 134. изузима што год и тако да се каже чега се још те тиче па се тиче и њега: приложи .р. перперь ѡсвѣнь прьвнега дара. Г. XI. 376. ѡсвень помѣньныхь литоурьгїи да ми се ѡтьпое до четири десеть сто литоурьгїи. М. 570. ѡсвень нихь да моу ѡще прида. М. 481. кое дꙋкате дасмо госпои ѡсвѣнь вока сребрьнога, щоє нои дано. М. 503.

о с в ѣ т и т и, illustrare: иꙁь оутробѣ матерние ѡсвѣћеномꙋ и иꙁбраномꙋ ѡть дꙋха светога. М. 559. ѡсвѣћена главо. М. 559.

о с в ѣ т л ѥ н ь ѥ, illustratio: ꙁа веќе ѡсвитлѥнье ниже писанномꙋ. П. б. 41.

о с в ѣ ш т а т и, illustrare: помаꙁаемыи мꙋромь и ѥко ѡтьцемь освѣштаеми бывааху. Д. 72.

о с е ꙁ а н и ѥ, tactus: обонѥнїе, осеꙁанїе. Са. 9.

о с е ꙁ а т и, tangere: по прьсех его ѡсеꙁавь. Д. 163.

о с и л и ћ ь, властелин великога кнеза хумскога Андрије Чепрьна Ѡсиликь 1249. М. 34.

осирѣти, orbum fieri: кто възвѣстить уедомь ико осирѣше. Г. XI. 114.

оскврьнити, inquinare: ѡскрьни се земли наша безаконии нашими. Ст. 19. оськврьненѣи ланитѣ како ре-уета. М. 58.

осклабити, усне или лице, subridere: ѡсклабено-ма оустьнама глаголаше. Ст. 4. бѣше лице юго ѡсклабле-но. Ст. 18.

осклаблюниѥ, lenis risus: где свѣтлою оустнама ѡсклаблюнїє. Г. XI. 113.

оскороуша, sorbus: међа је Камијеву ишла на радвеву оскорушу. М. 199.

оскрьбити, affligere: сына ѡскрьбити. Д. 41. зѣло ѡ семь оскрьбик се. Д. 161.

оскрьблıати, affligere: диıаволь не прѣсташе на-пасти наносе праведномоу, и ѡскрьблıаше и братнюю. Ст. 2. не ѡскрьблıаи се ѡ мнѣ. Д. 62. да нѣсть вольнь митропо-лить оскрьблıати игумена. М. 214.

оскрьбѣти, affligi: зѣло ѡ сихь ѡскрьбѣ. Д. 12.

оскоудьнь, inops: инуниже вь благыхь оскоудьнь боу-деть. Д. 27. да не бѫдеть имь потрѣбныхь оскоудно. М. 122.

оскоудѣти, deficere: да не ѡскоудѣють истоуници живота твоего. Са. 9. лѣта твоıа (божја) не ѡскоудѣють. М. 25. оскуде истоуникь. Г. XI. 113.

оскоупсти, оскоубоу, vellere, —се, rixari: кто се ѡбрѣте ѡскоубь брадоу властелиноу или доброу уловѣкоу, да моу се роука ѿсѣуеть. аще се ѡскоубоуть два себра, да есть мехоскоубина .г. перперь. З. 37. ако ѡни ѡскубо-ше се, що крико би иманье, коıе нѣ убило ни порнивло ни умѣ говорити. П. 138.

ослаба, relaxatio: ѿь вьсѣхь ѡслабоу полоууивь. Д. 61. иноци ѡслабоу приемше, хотѣхоу вьзбранити на-родѡмь. Д. 213.

ослабити, debilitare: хоте ѡслабити вѣроующеıе. Ст. 27. ѡбетуюмо се ни у уемре не ѡслабити ѡвь записъ. П. б. 105. ѡслабленаго ищелиї. Ст. 21.

ослаблꙗти, debilitare: крѣдныихь пѣсни̇и ѡслаблꙗюштихь доушоу до коньца ненавиде. Д. 5. ꙋто ѡслаблꙗете ми доушоу. Д. 38.

ослабьнь, laxus: ослабно житїє. Д. 128.

ослабѣвати, aegrotare: наꙋеть нѣꙋто мало ѡслабѣвати. Са. 9.

ослабѣти, debilitari: не ѡслаблю и до послѣднаго ми издыханиꙗ. Ст. 15. не ѡслабѣнта ѿь бога ѡблиꙋаюма. Са. 5. корабльником до конца ослабѣвшемь. Д. 183. да не ѡслабѣета ноꙁѣ твои. Г. XIII. 367.

осладити, dulce reddere: да ѡсладит се нимь сльꙁна горесть. Г. X. 234.

ослободити, liberare: юрь га ꙋ всемь ѡслободисмо (за рачуне). П. б. 40. царьника мога ѡслободихь и ꙋловека слободьнога ꙋꙋиниꙋхь ѡда свакога дꙋога. П. б. 103. бꙋди ти хотѣние ѡслободити ю (сужање). П. 53. ѡслободити жꙋпꙋ. М. 445. тер бисмо не могли ослободити срьбьскога господства. М. 481. кнеꙁа (дубровачкога) опростихь и ѡслободихь ѡдьа вьсега поклада, и веке не има що питати херьцегь. М. 516. concedere: да бисмо ѡслободили, да пинеꙁь дꙋбровачки ходи по рꙋсагꙋ кралевьства ми, како є и прьво ходиѡ. М. 491. се, animum capere: хоте се трьговци много ѡслободити и походити с трьꙁи. П. 22. 26. cf. освободити.

ослобоѣавати, liberare: реꙋеного Живꙋлина господьство ви ѿь теи царине и ѡдь всѣхь инѣхь раꙁлога ѡслобогꙗваше. П. 74.

ослобоѣение, liberatio: ꙁа нихь ѡслобогюние (из ропства). П. 48. ѡ ѡслобогюнью нашега властелиꙋикꙗ, кои ю сꙋжьнь ꙋ Ꙁадрꙋ. П. 83. ꙁа ѡслобогюнью Ꙗкше Бевенꙋтикꙗ (од рачуна). П. б. 62.

ослоуха, mulcta: аще сего не иметь послоушати, . . . и аще второу женоу поиметь, да дасть ѡслоухоу подобьноу прькои. М. 14. да оуꙁемлють на нихь ѡслоухе господьствоующи. М. 15.

ослоушание, inobedientia: стоудь поꙁнахомь прѣ-

ѡтьца ѡслоушанїємь. Д. 24. прѣзри к тебѣ ѡслоушанїє чедь своихь. Д. 120.

ослѣпоути, occaecari: како не ѡслѣпоше тѣхь ѡчи. Г. XI. 80. само у тој форми.

ослѣпити, excaecare: ѡслѣплєнь бывь. Д. 171. тать да се ѡслѣпить. З. 41. да се ѡслѣпе. З. 42.

ослѣплєниє, excaecatio: дїаволимь оухыщрєниємь обьєть ослѣплєниа. М. 278.

осмакь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Осмакь. Г. XV. 296.

османовь, *τοῦ* Османь: Моурать, сынь османовь. Л. 88.

османь, цар турски Османь, сынь ахметовь, погыбе 1622. Л. 85. 88.

осмоудити, adurere: аще себрь ѡпсоуе властелина или властелиноушта, да платить .р. перьперь, и да се ѡсмоудить. З. 33. себрова сьбора да нѣсть. кто ли се ѡбрещеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита, и да се ѡсмоудеть подкоуїє. З. 35. мерописхь ако побѣгне ѡть своего господара, где га ѡбрѣте господарь нєговь, да га ѡсмоудїи и нось моу распори. З. 50.

осмыи, octavus: тисѫщно и триста и деветь десеть и ѡсмо лѣто. П. б. 42. ѡсми дань. П. б. 68.

осмь, octo: ѡсьмь десеть и деветь. М. 2. ѡсмь десеть. М. 69. в осмихь селихь. М. 249. осамь на десте. М. 273. ѡсмимь улоBѣкомь. М. 538. погрјешка всмо. М. 549.

основаниє, fundamentum: сьздахь цркву ѡть ѡснованиа. М. 562. ѕемльное ѡснованиє. М. 133.

основати, condere: вселеннѫю ѡснова. М. 220.

особа, seorsim: свакога них ѡсоба ѕаклесмо. М. 415. П. б. 121. cf. особь.

особити, secernere: яко птица особещїа се на ѕѫдѣ. Г. XI. 70.

особь, seorsim: посилають емоу ѕлато, приносет же особь монастыроу. Д. 33. скаѕоует кралю свои помысль особь. Д. 179.

особьнь, separatus: вь монастырихь ѡбьштно прѣбыванїє и ѡсобно по двѣма. Д. 7. да сѣда на ꙁборѣ на ѡсобнѣ трапеꙁѣ. Г. XV. 306. єдно єсть ꙋвѣть ꙁа стварь, що чловѣкь сь чловѣкомь постави, а дрꙋго єсть ѡсобно, що чловѣкь чловѣкꙋ ꙁа любавь даа. П. 155.

осоина, селу Куманима манастира Раванице ишла је међа на Кобинꙋ Ѡсоинꙋ. М. 199.

осоје, селу је Прилепници ишла међа оу Псїє Осоїє. М. 198. два пута.

оспроучићь, човјек војводе Иваниша Радивоє Ѡспроучикь. П. б. 113.

осрамотити, dedecorare: кои ѡпсоуче и ѡсрамоти властелинчища. З. 33. аще се кто ѡбрѣщеть соудїю ѡсрамотивь, аще боудеть властелинь, да моу се вьсе вьꙁметь, аще ли село, да се распеть и плѣнить. З. 38. тьда ихь ѡни ꙋхвативь терь ꙋбили и ѡсрамотили непоучтениємь ꙁакономь иꙁвеꙁали. П. 13.

осрѣдькь, Гричареву је ишла међа оу Ѡсрѣдькь. М. 95.

оставити, relinquere: ѡставихь на прѣстолѣ моемь лоубьвьнаго ми сына. М. 5. ѡставила те єсвѣ владычьствовати вь мѣстѣ томь. Ст. 14. ѡбласть ємоу ѡставль. Ст. 30. да ѡставимо толикоꙁи людьи, колико да могꙋ чꙋвати града. М. 36. ѡставльше намь достохвальныє памети на ꙁемли. М. 88. многь плачь срьблємь ѡстави. Л. 76. полачꙋ ѡставити ꙁа дꙋшꙋ. М. 238. ако би се слꙋчило, тере кнеꙁь Бранило по себѣ ѡставиль речене дꙋкате. М. 331. що намь ѡстави по себие господинь Сандаль. М. 388. ѡставише ꙋ нашь комꙋнь ꙁаписъ. М. 390. ꙁаписꙋ кои ꙋ нась ѡстави. М. 409. мение по себи ѡставиѡ ѡвь добитакь. М. 441. што є мение ѡсталено по тестаментꙋ. М. 507. deserere: не ѡстави мене владика мои и моего желанїѣ. М. 5. ѡставихь владичьство мое и вьса моѣ. М. 5. оставивь домь свои. Са. 2. да не имать ѡбласти ѡставивши своєго моужа иного оуꙁети. М. 15. ѡставльше бога. М. 89. да не хощемо Дꙋбровника ѡставити и нихь братьства никьдаре. М.

176. да нхь не ѡставите ꙋ нихь неволно време. М. 518. неволнѡ остави Коупининкь, и да се бегсткоу. Л. 83. omittere: да се ѡнои све ѡстави. М. 275. все ѡставнсмо, да нще веке ѡ томь ꙋспоменꙋтьꙗ. М. 276. вьсе ѡстависмо ѥдни дрꙋѕѣмь. М. 310. все ѡставнсмо и пꙋстисмо. М. 314. ѡне ѕле ѥѕике, ки ѕлѣ говоре, на странꙋ ѡстави. М. 84. ѡставише воевати на немца. Л. 85. у том значењу са се: да се вашѣхь люди ѡстави. П. 16. ignoscere, којему су врло близу и гдјекоји између горњих примјера: ѥже вь прѣкословїи ѡть нась тебѣ глаголана ѡстави намь. Д. 157. eximere: ѡще се ѡбѣтꙋѥ Дꙋбровнѣкь, господина краꙗ бранѣти сꙋпротѣвь свакога господина, ѡставивьше и сьхранѣвьше вѣрꙋ и чьсть госпоге кралице Марѣѥ ꙋгрьске. М. 211. гријешком долази part. praet. act. I тога глагола мјесто те форме глагола остати: ѕемлю по нихь ѡставльшꙋ и не имꙋщꙋ пастира. М. 187. 292. ѡставальшꙋю. М. 233.

оставлꙗти, relinquere: ѡставлꙗет кралѥвьство сыноу своемоу Радославоу. Л. 51. кое ми оставла господинь херцегь по своемь тестементꙋ. М. 502. deserere: ѡставлꙗен ѡтьца своѥго. Ст. 11. милостыню и вѣры да не ѡставлꙗють ваю. Са. 4. ѡставлꙗющи своѥго моужа. М. 14. никтоже да не ѡставлꙗють божьствьнаго сего ѕакона. М. 15. sinere: не ѡставлꙗють нхь такова начети. Д. 50. са се, desistere: ѡн же ни тамо ѡставлꙗеть се, сьмоущенїе вьставлꙗеть. Л. 56.

оставлѥниѥ, remissio: да подаси намь ѡставлѥниѥ грѣхомь. М. 278.

осталꙗти, гледај оставлꙗти: мирь даю вамь, мирь ѡсталꙗмь вамь. М. 367. покладь, кои ѡсталꙗ господинь воѥвода. П. 77. що Михаило ѡсталꙗ ѕа дꙋшꙋ. П. б. 119. що имь нихь родитель осталꙗ. М. 499. тои все на тебе ѡсталꙗмо да ѡправишь. П. 45. не ѡсталꙗю нхь с миромь стати. П. 55.

останькь, posteri: нихь ѡстанка и правога натрашка нихь срьтца и племена нихь. М. 285. нихь ѡстанакь.

М. 286. 298. ниxь ѡстанкȣ по мȣшкомь коленȣ. М. 286. неговȣ ѡстанкȣ и братꙗ негове. М. 286. ѡстанькь нашехь. М. 298. нашемȣ ѡстанкȣ правовомȣ и поутеномȣ срьдца нашега. М. 338. ниxь ѡстанкѡмь. М. 344. reliquum: ꙁа ѡстанакь поклада. П. 111. ѡстанакь всега поклада. М. 356. ѡдь двѣ стѣ литрь ѡстанка. М. 479. .ві. тисȣкꙗ перьперь ѡстанакь ѡдь .л. тисȣкꙗ перьперь. П. 155. иꙁедохь его, и се ѡть него ѡстанакь, ꙗдите и вн. Г. X. 224.

остати, manere: идѣже не бѣ камень осталь на камени. М. 5. по животѣ моемь или ѡстане дѣте мое или оунꙋче. М. 20. на комь е клетькь ѡстала. М. 21. що нимь ѡста дȣжань. М. 231. ꙁгодило би се, терь коꙗ кȣкꙗ ѡдь тиxь кȣкꙗ поманкала брееꙁь натрашка мȣшкога, да сȣ волне ѡстале кȣке свимь покладѡмь. М. 365. exsistere: ȣ томь мирань и доброволꙗнь ѡстахь. М. 520. ако правь ѡстане, добрѣ, ако ли кривь, ми се ѡдь правде не моремо дѣлить. П. 25. intermitti: грѣхь моиxь ради сии вьса ѡсташе. Ст. 19. deserere: милостынѥ и вѣры да не ѡстаноуть тебе. Д. 68. part. praet. act. II, reliquus: да ѡстане ѥдинь на своѥмь мѣстѣ, а ѡстали да постоупе оу вокальнике. М. 98. все ѡстало приморье. М. 255. ѡстала челꙗдь. М. 416. ѡстало на поле. М. 456. neutr. sing. и pl. masc. posteri: нима и нию осталомȣ. М. 248. ниxь ѡсталомȣ. М. 378. кнеꙁа Вȣкца и воѥводе Сандалꙗ и ниxь ѡсталеxь. М. 259. кнеꙁȣ Вȣкцȣ и кнеꙁȣ Вȣокȣ и Стипанȣ, да ниxь ѡсталемь. М. М. 284. нашимь ѡсталѣмь. М. 338.

остатиѥ, mansio: вь помошть ѡстатїꙗ. Д. 94.

остатькь, posteri: властеломь и ниxь ѡстаткȣ. М. 401. gnih ditci i gnih ostatchu. М. 385. reliquum: ѡдь свѣxь поклада ѡстатакь. М 403. ꙁа ѡстатак ѡд негове щете. М. 464.

осташьнь, reliquus: две тисȣке и петь стотинь дȣкадь да имь сȣ прости, а осташни два на десеть тисȣкь и петь стотинь да иxь посилаюдь. М. 527.

оставати, manere: ѡть кѡнь нашиxь ни ѥдинь ѡстаѥть, ниже вѣмы камо раꙁбѣгоше се. Д. 155. вы ѡстаѥте

оу прѣклетьньствѣ. М. 20. кекие не ѡстаие ѡдь тези ностаке в комвнв. М. 482. ѡстаюешь за крнвл. П. 6. desegere: инуиньже ѡстае благыхь ѡбнули прѣжде бывшнхь господь. М. 539. discedere: елико ѡть нихь ѡстаюште, себѣ зазрѣти. Д. 2.

остонињ, *тоў* Остоıа: за ѡстонинь листь. П. 80.

остонић, властелин босански кнез Стѣпаць Ѡстонић ѡть Ўсоре, име му пишу и Стипань, 1395—1419. М. 224. 225. 273. 294. — Властелин војводе Сандаља и род му кнез Иванишь Ѡстонић, име му пишу и Иванишко, 1419—33. М. 291. 304. 357. 360. 365. 373. 395. П. б. 86. 89. — Краљ босански Щефань Томашь Ѡстонић 1446. М. 438. чешће се помиње само именом, које види. — У Црној Гори имаху Ѡстонки Донѣ Добро, између којих се по имену спомиње Ратко 1485. М. 531. — Дубровчанин Петкнь Ѡстоннь 1402, којему је у истом споменику име записано и Петань. П. 37. — Дубровчанин Милбрать Ѡстонкь око 1417. П. 137. — Дубровчанин Милакь Ѡстонкь 1437. П. б. 93.

остоıа, име мушко: краљ босански, који је том имену додавао и Стефань, те се писао Стипань Ѡстоѣ, Стефань Ѡстоıа, Степань Ѡстоѣ 1398—1404. М. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 239. 240. 241. 242. 247. 252. П. б. 43. П. 15. 23. 26. 28. 30. 34. 39. 40. 44. 45. 50. 51. 52 (у два споменика). 54. године 1405 не бјеше краљ: Ѡстоѣ, бившн краль Босни. М. 254. 261. помиње се без краљевства. П. 79. 86. он се мисли у ријечима: ѥрь бн Ѡстоıа хотѣль изити изь Бобовца 1406. П. 83. од 1409 до 1418 опет краљ. М. 272. 273. 275. 276. 280. П. 99. 112. 133. Г. XII. 375. мртав се помиње од 1419. М. 282. 317. 427. Г. XIII. 116. његово је писмо у М. 385. јер му се помиње и син Стјепан, али не може бити од године 1422—35. — Великога војводе Радосава Павловића дијак: Ѡстоıа дыакь, за којега се на два мјеста каже челядиннкь, а један пут каже за њ војвода да му је кнѣжнинь, 1423—33. М. 325. 342. 349. 350. 368. 371. 376.

— Истога војводе логофеть Фстоıа 1427. М. 349. 350. и овај се логофет и онај дијак помињу у једном споменику. — Цариник деспота Стефана Лазаревића. П. б. 61. — Гледај Боровинић, Драгишић, Каменарић, Паштрнић, Паштровић, Пнћевић, Радославић, Стипоювић, Тепьунић.

остра глава, селу је Тоудорьуоу у Топлици ишла међа на Фстроу Главоу. Г. XV. 302.

остражьникь, међа је Крьстьцоу ишла мегю Млаке и мегю Остражникь. Г. XV. 301.

остригти, -стригоу, tondere: власы фстригша. Д. 13.

островь, insula: вь поморни фстрова того великаго. Ст. 24. вь пустемь фстрове. М. 18. обновише се фстрови. М. 332.

острогонь, Strigonium, град у Маџарској: иде Шантань Ибраимь паша подь Фстрогонь. Л. 86.

острогоньскый, из Острогона: капитану фстрогоскому. М. 552. фстрогофскому. М. 553. обоје у једном споменику.

острозрительнь, acute cernens: острозрительныи оумь. Г. XI. 67.

острозоубь, забјелу је цркве арханђелове у Призрену Кроушьуици ишла међа на Острозоубь. Г. XV. 276.

остроужница, мјесто гдје је бан босански имао трг: дрьжахота Дрина и Фстружницу и Градець и Дворище, четири терге моє. П. б. 22.

остроушити, ulcerari: слуги се ему напасти на недугь прокаженїа, ѡко всему телу фструшити. Г. Х. 234.

острь, acutus: фстрою копию. Ст. 15. низ остро каменије ишла је међа селу Радешп. Г. XV. 281.

острьвица, име мјестима: селима је манастира богородице ртачке ишла међа оу Малоу Фстрьвицоу. М. 68. то ће бити садашња Острвица на мору између Заграђа (Спича) и Ластве на карти Карачајевој. — Селу Вилској цркве богородичине у Архиљевици ишла је међа на фбѣ Фстрьвице. М. 144. — Селу је

Мьшоутништемь код Неродимље ишла међа оу Остръвицоу Г. XV. 278. — Четврта ће бити садашње зидине од града код Рудника (Лицејка I. 52): царь Моурать распа Остръвицоу и манастирь Раваницоу 1436. Л. 77. прими царь Ѡстръвицоу и плени до Смедерева избегь ѡмолскы 1454. Л. 78. Г. XI. 151. Мехемедь поробн срьбле и разби Ѡстрьвїцꙋ. Г. X. 272.

острын врьхь, селима која је краљ Милутин дао Грачаници ишла је међа по дѣлоу право на Ѡстрын Врьхь и ѡдь Ѡстрога Врьха на Келетѣнь. М. 563.

остьнь, stimulus: ѡстномь стрѣчеми. Д. 2.

осоудити, condemnare: да мене не ѡсоудить вь дьнь страшьнааго испитаниꙗ. Ст. 10. ако се ѡбрѣте члоаѣкь земле кралевьства ми ѡсꙋгень вашемꙋ члоаѣкꙋ. М. 46. кога граганина осꙋди ѡбьы сꙋдь. М. 48. ꙋ що се ѡсꙋде. М. 102. до где платн, ꙋ що ıе ѡсꙋгень. М. 206. 268. доклe платн, що е ѡсꙋгень. М. 209. 271. мене ни ꙋ чемь не би за тои ѡсꙋдили. М. 500. adjudicare: что ѡсоуде соудїе. З. 49. глобѣ, что се ѡсоуде, да ıма вьсе црькка. З. 50. да ıмꙋ се бꙋде ѡсꙋдити тази кꙋћа. П. б. 119.

осоудь, mulcta: кто дꙋброкчанинь ꙋбиıе али посече ꙋ Босни или бошнанинь дꙋбровчанина, таи правда да ıе прѣдь господиномь баномь, а ѡсꙋдь да греде банꙋ на нихь. ако бꙋде свада бошнанина з дꙋбровчаниномь ꙋ Дꙋбровници, да сꙋди кнезь дꙋбровачки и сꙋдıе, а глоба ѡпкинн. М. 101. да даде ѡсꙋдь господинꙋ банꙋ, ꙋ що се ѡсꙋде. М. 101. — sententia: ıерь га смо врьгли ꙋ тьмницꙋ безь правьде и безь ѡсꙋда. П. 114.

осоудьбина, mulcta: що ми кога нихь сꙋдь ѡсꙋди или ꙋ великꙋ или ꙋ малꙋ, да сꙋ манѣ (мьнѣ) ѡдь нихь на пꙋнꙋ ѡсꙋдбине по закꙋнꙋ. М. 460. cf. осоудь.

осоуждати, condemnare: самь се ѡсоуждаю. Са. 10. за малоую винꙋ сьгрѣшаюштаго сьмрьтию осоуждаше. Д. 106.

осоужденние, condemnatio: вь дьнь страшнаго ми ѡсоужденниꙗ. М. 26. да ıмь есть тоzи ѡсоужденїе. З. 40.

осоуѥтити, vanum reddi: ѡсоуетише сьвѣти ихь. Д. 182.

осоуће, ex hac parte, cum gen. cf. оноуће: осоугѥ главице. Г. XV. 277. осоугѥ попашнихь коукь. Г. XV. 300.

осьвѣдоучити, contestari: до коли би тими странами не ѡсвидоучена такова кривина. М. 274.

осьле, asellus: ѡслета. Г. X. 245.

осьль, asinus: пѡдѡбно дивїю ослоу скочивь. Г. XI. 53.

осьльникь, село близу Дубровника, које има и сада, само што га сада зову или може бити само пишу Осоник (Schem. rhac. 23, гдје мислим да је гријешком наштампано Ossojnik): краљ га је босански Остоја дао дубровчанима: Ѡсальникь. М. 234. без сумње исто: Ѡселникь. М. 117. 118.

осьльница, два села која је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском, једно је наштампано Осанице в Омолю, а друго Осаница. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала стоји на првом мјесту Ослоница а на другом Осльница. има и сада Осаница у срезу хомољском. — Трећа бјеше коју исти цар даде Раваници: село Ѡсаница. С. Л. 1847. IV. 54.

осьница, гледај Осльница.

осѣдьникь, incola: да ѕберу кь себи осидинке. М. 248. ка всимь осидникомь. М. 248. осидници ѕговорѣвше се. М. 248. осидници хликавсци. М. 248.

осѣкь, град на Драви: ѡстадоше немци оу Ѡсекоу. Л. 87. ѡскоше савь Сремь до Ѡсека. Л. 87.

осѣнити, obumbrare: имже (духом светим) ѡсѣнѥни. М. 77.

осѣнь, гледај Асѣнь: Иѡваномь Ѡсѣномь. М. 35.

осѣнꙗти, obumbrare: доухомь светымь ракоу осѣнꙗемоу. Д. 120.

осѣнѥнию, obumbratio: осѣнѥнїемь светаго доуха. Д. 118.

осѣсти, obsidere: ѕьборь ѕлобивыихь ѡсѣдоше ме. Ст. 22.

отаи, clam: пострищает се нощїю, отаи матере своее. Л. 64.

отаинь, secretus: ꙋ кьсесрьчанехь отаинехь срьдьца моюго. М. 306. 311. 313. дилакь отаини доубровачки. М. 497. 500.

откорениꙗ, evidentia: ꙁа кекю чистотꙋ и откорениꙗ ꙋписа идамь своѡмь печьтию. П. б. 51. 53. откорениꙗ. П. б. 57.

откорити, aperire: да вы ꙗ откорена ꙁемла моꙗ ꙋ кьсѣхь кашихь печалехь. М. 24. откорити тестаменать. М. 496. все тоꙁи чисто и откорено обьнандосмо. М. 254. да ви откорено нашꙋ мисаль пишемо. П. 155. ꙋписахь подь мою срѣдиꙋ печать откорена два листа. М. 248. сии нашь листь откорень (у њему се укида царина). М. 280. овь листь откорень (у којем се признаје да је натраг примљена остава). М. 329. овь нашь листь откорень (у којем је учињен мир између војводе Радосава Павловића и Дубровника). М. 368. откорень ꙁаписсь. М. 388. ꙁаписание откорено. М. 412. нашимь откоренимь листомь подь наше келике висꙋће обистране печати (гдје краљ босански даје град Кључ са селима синовима војводе Иваниша). М. 441.

отеготити, gravare: виномь отегоштень. Д. 210.

отегьчати, gravare: болѣꙁнию отекчаеми. Д. 72.

отети, adimere: кто дрьꙁнеть отети что оть сихь. М. 263. метоси отети. М. 265. прѣжде отетаꙗ села. М. 265. capere: отеше градь. Л. 85. praecidere: покѣлѣвать царь главоу отеты моучителю. Л. 56. cf. отьꙗти, отьнети.

отирати, abstergere: отирати сльꙁы христїаномь. Л. 55.

отисноути, гледај отьтисноути.

отити, abire: отидосмы кьждо кь своꙗ си. Ст. 29. отити ꙋ градь. М. 55. отиде ми печать напрѣдь. М. 175. оде оу Белиградь. Л. 88.

ото, en, гледај код ть.

отокь, insula: ꙋ дроугомь отоцѣ оу Крькрѣ. М. 10.

ѡтоке, кои сѹ ѡкола Рата. М. 106. ѡтокь Млѣть. М. 156. по ѡтоцѣхь. П. 24.

о т р а т и т и, impensam facere: сьде немате чимь ѡдькѹпити, ѥрь сте много ѡтратили за господина кралꙗ. П. 36. — се, exhauriri sumptibus: ѹ нашои ѡпкѣнѣ не находи се ни динарь, ѥрь смо се много ѡтратили. П. 36.

о т р о в ь н и к ь, veneficus: магїникь и ѡтровьникь, кои се нагѥ ѡбличьно, да се скаже по законоу светыихь ѡтьць. З. 43.

о т р о у т и, veneno interficere: ѡтроувень. Л. 73.

о т р ѣ т и, -троу, conterrere: икони ѡтрьвь. Г. Х. 250. инфинитив би могао бити и отьрьвати.

о т о у ж д и т и, abalienare: ѡба своихь вьсѣхь ѡтоуждивша се. Д. 41.

о т о у з е т и, гледај отьвьзети.

о т о у м и р а т и, hereditate relinquere: нѹ ли би . . . се згодило до тога врьмена ѡдь сеган свиета приминѹтїе кише реченнехь господичикь, кнеза Владислава а или би кнеза Влатка, . . . тада да ѥдань дрѹгомѹ ѡдьѹмире. М. 394.

о т о у м р ь т ь, fortuna hereditate relicta: оне ѡдѹмрьти изнамьше одь третине третинѹ. М. 249.

о т о у м р ь т ь н ь, hereditate relictus: оддоне не третине ѥстьта два дила одь одѹмрьтина (ту су гдјекоји слогови и слова по два пута записана, па мислим да треба читати: одь оне третине ѥста два дила одѹмрьтна). М. 249. од доню дѹ дилѹ оддѹмрьтнию (треба читати: одь онѹ дѹ дилѹ одѹмрьтнию). М. 249.

о т о у м ы с л ь, име мушко: Ѡдоумысль, гледај Адамовић.

о т о у п и с а т и, legare: да е прѣдаль плась и чашѹ црьквамь, како е ѡдѹписала и нарѹчила. П. б. 118.

о т о у р и с а т и, сложено одь и ὁρίζειν, definire: за ѡнехьзи две сте литрь злата, како сѹ били ѡдѹрисали родителїе, да ѥ намь тремь братенцемь. М. 477. 478.

о т ь, ab (гледај у мојој синтакси 210—266): ѡть попоквске оньвине. М. 7. от братиѥ. М. 32. у најстаријим

споменицима гласи и одь: да нꙑмь не бꙋде ѡдь моихь честьникоⱳь силе. М. 2. ѡдь рождьства хрьстова. М. 2. приобрѣтохь ѡдь морьске ꙁемле Ꙁетоу. М. 4. ѡдь бога вѣньчаанаго цара. М. 5. не врѣгень ѡдь нась. М. 23. да нꙑмь се не потвори ни ѡдь моега брата. М. 27. одь Брѣꙁне долоу. М. 12. ѡдь мала и до велика. М. 19. ѡдь тога вꙑ ослобагаа. М. 19. да ви хране ѡдь ꙁла. М. 28. да ѥ все слободно ѡда всаке царине. М. 184. ѡбрѣте ли се кто чловѣкь ꙁьль или ѡдь моихь или ѡдь вашихь. М. 20. кто любо ѡдь боларь. М. 19. ѡдь михолꙗ дьне до гюргева дьне. М. 20. ѡдь дьньшнега дьне. М. 25. помираю ѡдь кꙋге. М. 29. срьдчние кꙋкѥ ѡдь ѡвеꙁи нѣмате. М. 23. с прилозима: ѡдь селѣ и до вѣка. М. 2. ѡдь вьсоуда. М. 4. ѡ-д-анась. М. 313. ѡдь сада. М. 487. ѡ-коле. М. 314. ѡдь векѣ. М. 484. ѡдь вꙑше. М. 290. тако ѡдь ис-прьва. М. 14. више види код самијех прилога.

отьбити, repellere: кто се ѡбрѣте ѿбивь соудїина посльника или пристава, да се плѣнить. З. 38. deducere: кое дꙋкате да имамь вратити властеломь, или да нꙑмь имамь ѡдьбити ѡдь мога дѣла ѡдь ѡнѣхь два на десете тисꙋћь, кое сꙋ поставлене. М. 443. да им се одбие. М. 499. ѡдьбивьше два на десеть дни. П. б. 35.

отьбиꙗти, deducere: да ѡдьбиѣю до толе, до коли се исплати вьсь дꙋгь. М. 232.

отьбои, repulsio: ꙁа ѿбои. кто се ѡбрѣте ѿбивь пристава. З. 38.

отьбѣгати, aufugere: житїа мира ѡтьбѣгаюште. Д. 49.

отьбѣгноути, aufugere: побѣждени ѡтьбѣгоу сьсѣцающе сами себе. Ст. 22. терь ѡдбегнꙋ ѡдь свога ꙋ Дꙋбрьвникь. М. 258. како ихь прогнаше, и ѡдьбѣгоше непочтено. П. 96.

отьбѣжение, fuga: грѣхѡвь ѡтьбѣженїе. Д. 176.

отьвести, abducere: ѡтьвель его ѥсть. Д. 10. ꙋꙁеше нꙑмь .є. тисꙋчь ѡвань, и трьговце ѡдьведоше. П. 17. похвата плави наше и ѡдьведе. П. 87.

отьвеће, гледај код већин.

отьклака, dilatio: почети рать беза всаке отклаке. М. 448.

отьвлѣшти, abstrahere: отьвлѣчеть доушоу мою таковые любьве. Д. 7.

отьводити, abducere: оть правые вѣры вь ереси отьводештихь. Д. 147.

отьвратити, avertere: отвращьшоу ю оть творьца своюго. Ст. 1. нето богь одьврати овзи расрьдѣ одь нась. П. 29.

отьвраштение, aversio: отьвраштенїе оть нихь светаго. Д. 118.

отьвраћати, avertere: за тьи зрокь одьвраћаю се люди кралиевьства ти одь нашега града. П. 23. одьвраћаю народь да не греде з наше мѣсто по соль. П. 123.

отьврьжение, renunciatio: сь отврьжениемь мира сего красоть. Ст. 10.

отьврьзати, aperire: книгы дѣль нашихь отьврьзают се. Д. 91. отврьзающомоу роукѣ. М. 333.

отьврьсти, -врьзоу, гледај отьврѣсти: кь немоуже дрьзновенїемь отьврьсти звахоу. Д. 67. инфинитив само ту.

отьврѣсти, -врьзоу, aperire: которѣи ли оустнѣ отврьзета се на твою похвалоу. Ст. 25. отьврьзь гробь. Са. 13. отврьзи ми очи срьдьчнѣи. М. 9. скровища благости божие отврьзоше се намь. М. 332. инфинитив се не налази. cf. отьврьсти.

отьврѣшти, -врьгоу, abjicere: отврьгь злобоу. Ст. 3. сьгрѣшьша не отврьзи. Ст. 10. не отврьзи наказанїа матере твое. Са. 9. да га ми одь нась одькерьжемо. М. 31. сврьзи и одьврьзи (царину). П. 133. — се, deficere: отьврьже се вьзлюблены. Ст. 23. отьврьгшии се Христа. М. 135. ако би се одьвргли и не били вѣрьни. М. 218. да се ю одврьгао ангела. М. 260. отврьже се Еремїа оу Голоубьцоу. Л. 76. инфинитив се не налази.

отьвьзети, adimere: не отоузети что записаних здѣ. М. 75. 81. ни смо що комоу силомь отоузели. М. 533.

отьвыше, гледај код выше, а једном стоји и као

предлог, super: планиноу Млѣуны ѡтдвыше Сириникь. М. 123.

отьвѣтовати, respondere: деспот мирна отвѣтова. Л. 62.

отьвѣтодавьць, responsa dans: сьблюдителю стадоу своемоу и прѣмоудро ѡтвѣтодавца кь вьсѣмь ѡкрьсть живоущимь. Са. 6.

отьвѣть, responsum: вьпросы и ѡтьвѣты. Д. 194. доколѣ ѡдь краля ѡдьвѣть нѣмамо. П. 32.

отьвѣштавати, respondere: ѡ томь вашои милости ѡдьвещавамо. П. 9. 36.

отьвѣштати, respondere: ѡтьвѣштаеть. Д. 127. вьси ѡтвѣщаше. М. 130.

отьганювти, abigere: ѡвога молитвами доухы ѡтьганюхоу се. Д. 96. да ѡдьганюет се. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119.

отьгнати, abigere: ѕлоньравию наше ѡтьгна. Ст. 25. теѕи люди да ѡдьженоуть. М. 147. полоувѣрьць, вьѕьмь христїанкоу, аще не крьстить се, да моу се вьѕметь жена и дѣтца, а ѡнь да ѡтженеть се. З. 30. да га нѣсть вольнь ѡтгнати. З. 32.

отьговарати, respondere: на томь ѡдьговарамо ти. П. 5 на то ѡдьговарамо. П. 17. какоѡ ѡдьговара херцегь Влаткоѡ кнеѕу Жарку. М. 500. юсть много люди, кои се на нюга тоуже, потрѣбно ю да ѡдьговара. П. 25.

отьговарачь, qui culpam praestat: тко годѣ би поискаѡ на властеле доубровачкихь речени покладь, да ми и вси наши послегни боудемо ѕа властеле доубровачке ѡдговарачьѣ и платца нашиемь пѣнеѕомь. М. 400.

отьговоритель, defensor: да прѣбиваюуть у всакои свободе, и да му юсть ѡдьговоритель и ѡсветитель арьхиепископь. М. 18.

отьговорити, respondere: такоѕи намь ѡдговорише. П. 9. на тои стварь ѡдговорише. М. 464. на једном мјесту као да је differe или recusare: рока да му не боуде ѡдговорѣти. М. 101.

отьговорь, responsum: ѡдговорь такои дадоше. М. 475. пошлите ми ѡдьговорь по вашемь ꙋловѣкꙋ. П. 58. ꙁа то бѣше ви ѡдьговорь ꙋчинилъ. П. 166.

отьговорьникь, qui culpam praestat: да смо ми ꙁа то парьци и ѡдьговорьници. М. 379.

отьгонити, abigere: да ке трьговце ѡдьгонить ѡдь нашега града. П. 23.

отьдалити, removere: ѡтьдальшоу ми се далече ѡть страны тоє. Ст. 24.

отьдатель, retributor: благыимь ѡтьдатель благь. Д. 91.

отьдати, reddere: придоше, ѡтьдати пѣнїє. Са. 12. alienare: кто хоще си крьсть ѡдьдати ѡдь светые троице. М. 70. да соуть волни ними (баштинама), или подь црьковь дати, или ꙁа доушоу ѡтдати, или продати. З. 33. баштине оу пракию ѡтдати. З. 45. волань є (Хлијевно) ѡдрьжати, волань оддати. М. 249. да самь воланъ иномꙋ ѡдьдати моє господство. М. 462. remittere: ѡтьдаждь намь сьгрѣшенїє наше. Д. 197.

отьдыхати, respirare: позде нѣколи ѡтьдыхавь, глагола. Д. 7.

отьдѣлити, separare: ѡтьдѣлише емоу родителїє страноу нѣкою дрьжавы своєє. Д. 5. ѡтдѣлень хлѣбѡмь и иманїемь. З. 35.

отьдѣльнь, separatus: кто соуть ѡтдѣлни ѡть ѡного вь своихь домѡхь. З. 33.

отьꙁваниѥ, revocatio: даѥмо викꙋвичними ꙁаконѡмь беꙁ поречениꙗ и ѡдаꙁваниꙗ. М. 494.

отькле, unde: ѡть кле ѡкьи синорь почине. М. 127. cf. колѣ.

отьклети се, abjurare: да ми се ѡдькльнꙋ ꙋ богородицꙋ, каго нѣ ниѥднога чловѣка кралевьства ми ꙋ Рьтꙋ. М. 108. аке нмь не ꙋꙁможе кралевьство ми дати нмь ꙋꙁрокь кривиме, да ми се ѡдькльнꙋ .і. властель дꙋбровьчькихь, како несꙋ криви ни прѣстꙋпили ѡбѣти. М. 109. да се ѡдкльне дꙋбровчанинь, како не светьца ѡномꙋꙁи коню. М.

205. да се ѡтькльне. М. 208. 267. да се ѡтькꙋне. М. 353. ꙁакомь нѣ да се латининь ꙁа срьбина одькльне. П. 3.

отькрьвенне, revelatio: божиꙗ милосрьдиꙗ глѣбинѣ ѡткрьвенне. Ст. 1. вь ѡтькрьвеніе езыкѡмь. Са. 3.

отькрывати, revelare: ꙁемлꙗ ѡтькрнваше емоу скровишта. Д. 65.

отькрыти, revelare: ѡткрии ѡчи мои. М. 9. ѡтькри се скровище сие. М. 91.

отькоупити, redimere: тоꙁи да ныь ѡдькоупии. М. 99. ако ю ꙋꙁмож ѡтькоупити ꙁа себѣ. М. 532. ако би хотїѡ, да ю црькве ѡткоупи, а дрꙋгомꙋ да ю прода, да нѣсть кольнь ѡтькоупити. М. 532. що пише твоꙗ любавь ерь имашь ꙋ Мароꙗ ꙁалоге, а говоре да е ми ѡдькꙋпимо, ерь е ви сьда немате чимь ѡдькꙋпити. П. 36.

отькоуповати, redimere: ꙁапроданнаа монастырскаа ѡтькоупоуеть. Д. 66. ꙁалоге, кꙋде се ѡбрѣтають, да се ѡткоупоують. З. 36. ѡдькꙋпꙋю робове. П. 10.

отькоупь, pretium: послахь с одкꙋпомь да поꙗсь да. П. б. 21. кои е ꙋхићень ꙋ ѡвꙋи рать, свобоꙉꙗвамь беꙁ инеднога прѣꙋꙁма или ѡткꙋпа. М. 369.

отьлаганне, dilatio: что толикое ѡтьлаганїе и късиенїе. Г. XI. 78.

отьлагати, reponere: приꙗм принесенное емоу ꙁлата мнѡжьство, ѡтьлагаеть потрѣбѣ своеи хлѣбь и водоу. Д. 28. на никога гледае ни ѡдлагае раꙁвѣ на наше чловѣчьство. П. 61.

отьложити, omittere: вьса такова ѡть оума ѡтьложь. Д. 14. кто се потьщить раꙁорити си хрисоволь и ѡтложити али потворити ща ѡдь него. Г. XI. 137. исписахь ѡдь рѣчи на рѣчь ни щорь ѡдьложивь ни приложивь. П. б. 82. 90. excipere: ѡтложивьше, що би не било на невѣрꙋ господинꙋ кралꙋ. М. 176.

отьлоучати, sejungere: ѡтьлоучаю се сьврьсты моее. Ст. 9. ѡтьлоучаеть емоу царь Солоунь. Л. 56.

отьлоученне, sejunctio: ꙁреще ѡтлоученїа таковаго владыкы и пастыра. Са. 6. на ѡдлꙋчение ѡдь матере мое.

М. 274. excommunicatio: прашають вывша ʒапрѣщенїа и ѡтлѹченїа. Г. XI. 163. decretum: наша мисаль и ѡдьлѹченье. П. 155.

отьлоучити, sejungere: ѡтлоучикь юмоу ѿть ʒемле свою. Ст. 3. не вь твои ждрѣби господь ѡтлоучи ѡстрова того. Ст. 24. ѡтьлоучи кралювьство ми .кд. ковиль ѿть своихь ковиль, и приложихь келии своюи пирьгоу. М. 61. сии пиргь не ѡтьлоучии кралевьство ми ѿть монастырꙗ, нь паче да юдиньствоую сь монастырюмь. М. 74. що годе биху куде ѡдлѹчила ѡд имани моюго. М. 415. ʒаконные любве и постелю ѡтьлоучикѣ се. Д. 4. небесь не ѡтьлоучи се. Д. 99. прѣподобнїихь ѡтьць не хотѣ ѡтьлоучити се. Д. 148. ѡдьлѹчио се ѡдь сеган свиета. М. 380. тко се ю годѣ био ѡдьлѹчио и пошао ш ними. М. 458. да ю ѡтлѹчень ѿть вьсѣхь иже ѿть вѣка богѹ ѹгождьшихь. М. 199. excommunicare: да ѡтлоучить се ѿть црькви. З. 29. да смо ѡтлѹчени тѣла господнꙗ. М. 216. ejicere: да ѡтлоучить се ѿть сана. З. 31. decernere: що буде ѡтлѹчено по ѡвихь четирехь судиахь. М. 256. ѡдьлѹчихь ва срьдачнихь скровищехь. М. 281. ѡдьлѹчисмо покаʒати. М. 325. ʒговорисмо се и ѡдлѹчисмо. М. 370. да раʒгледаю и ѡдьлѹче. М. 455. акѡ ѡдлѹче да ю право. М. 455.

отьмань, име турско, цар турски: оубн Отмань крали Влькашина на Марици 1361. Л. 72. 74. 88. прьвїи царь Моустафа Отмань. Л. 88.

отьметати, abjicere: мирь и любовь ѡтьмеште. Д. 152. cf. отьмѣтати.

отьметноути, abjicere: аще не отмѣтнет сию. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

отьметьникь, rebellis: единомоу ѡтьметьникоу. Ст. 22.

отьмицати, promovere: да нмь рока не ѡдмичу. П. 16.

отьмькноути, promovere: тому рока ѡдьмакосмо до гюргюка дне. П. 6.

отьмьститель, vindex: ѡʒлобленнымь ѡтьмьстителю. Г. XIII. 367.

отьмьстьница, vindex mulier: да моу ѥ мати божиꙗ ѡтмьстница вь дьнь страшнаго испытаниꙗ. М. 333.

отьмьштати, ulcisci: свое оугодникы ѡтмьштаеть. Д. 102. сѫпостатомь пламеноносныимь орѫжиѥмь ѡтмьщающа. М. 134.

отьмьштениѥ, ultio: тогда свое ѡтмьштенїе сьтвороу. Д. 79.

отьмыти, abluere: наше грѣхы ѡтьмыти хоте. Д. 167.

отьмѣло, cognomen: Матѣи а одмѣломь Нинославь. М. 24. само ту. исти се бан босански пише на другом мјесту: Матеи именемь бань босньски Нинославь. М. 29. на трећем опет само Матеи Нинославь. М. 28. номинативу нема потврде.

отьмѣтати, abjicere: старьчьскые свѣти ѡтмѣщє. Л. 51.

отьнести, auferre: вьсе, еже не ѡтьнести можемь, чюжде нарече се. Д. 60. одьнесена бѣше. М. 30. да бѫде волань ѫзети и ѡдьнести. П. б. 105. ѥ ли що ѡдьнѣла. П. 173. мислим да је погрјешка мјесто отьнети (које види): ѡтьнести чьто ѡть приложеныхь. М. 81.

отьнети, отьнимоу, demere: аще кто вьсхощеть разорити или прѣткорити или ѡтнети что ѡть приложеныхь. М. 75. ѡть таковаго да ѡтниметь милость свою спась. М. 75. ѡтьнїметь. М. 569. ѡтьнети. М. 100. напонща Голоубовьцемь не ѡтьнесмо. Г. XV. 293. ни градь си ѡтьнети ѡть црькве. Г. XV. 269. да нѣсть кто вольнь ѡтнети ни едино ѡть сихь. М. 145. вдрьжати или ѡтнети тьзи доходокь ѡть богородице синаискые. М. 159. кто дрьзнеть ѡтнети сие записание. М. 160. да се то село не ѡдниме госпои Станѣ. М. 225. кто га ке ѡтнети ѡть храма. М. 245. ѡднети ѡдь памети наше. М. 327.

отьнетиѥ, demtio: коѥ баштине да им сѫ тврьде дрьжати и владати непрѣстано безь ѡднетиꙗ и на малиѥ прѣнесениꙗ нами. М. 285. безь ѡтнетиꙗ. М. 297. да нимь не бѫде ѡдьнетиꙗ блага нихь. М. 467.

отьнимити, demere: да се не ѡтнимѡ ѡть мона-

стира. М. 363. що имь е ѡтнимило. М. 437. ѡдьнимикь и ѡдьврьгь всакѹ ӡлобѹ. М. 457.

отьнискати, tollere: ѡва (листа) да се иӡвргѹ и ѡдьнищѹ, да нисѹ тврда. П. б. 51. само ту, и рекао бих да је погрјешка мјесто одьнишѹ.

отьносити, auferre: наши люди доносе и ѡдносе (робу). М. 476.

отьноудоу, гледај отьноудь: ѡтьноудоу не могын вьсклонити се. Д. 137.

отьноудь, omnino: раӡкалень ѡдьноудь. М. 5. ѡтьноудь искорѣнии тоу вѣроу. Ст. 8. раӡвалюнь ѡтьноудь. Са. 9. ѡтьноудь не могоуща вьсклонити се. Д. 98. ѡтьноудь ѡськврьненѣи ланитѣ. М. 58.

отьноудьже, unde, релативно: кь прѣдинимь да потечемь, ѡтноуджe иӡыдохомь. Л. 62.

отьпадьникь, defector: да е ѡтьпадникь ѡдь вратие. М. 242. да смо ѡдьпадници праве вире. М. 291.

отьпадьнь, deficiens: ӡѹби своими ѡнѹ ѡтпаднѹ рѹкѹ гриӡао. В. дан. I. 13.

отьпасти, decidere: ноӡѣ вьсьма маль не ѡтпадьшии. Ст. 21. deficere: ѡтьпаде соучемоудрьнаго своего помысла. Д. 103.

отьпечатити, resignare: тестамень иинако да се не може ѡтворити ни ѡдьпечатити. М. 497.

отьпирати, refutare: кои прїидеть, тьӡи да ѡтпира. З. 34. силѣ да моу нѣсть ѡтпирати. З. 34. скрота, коıа нѣсть имка прѣти или ѡтпирати, да дае прьца, кои кıе ѡтпирати ӡа нıю. З. 35. да нѣсть коıамь иие рѣчи глаголати, . . . раӡьке да моу ѡтпира. З. 47.

отьписание, responsum: много ви ӡахвалюıемо на поутеномь ѡдьписанию. П. 102. троıа к намь ӡа то ѡдьписанıа. П. 167.

отьписати, rescribere: ѡдьпиши намь. П. 5. ти намь нищорь не ѡдписа. П. 6. abolere: ѡваи два листа имаю се ѡдьписати, и ѡдьписахь ихь моею рѹкою, ере не имаю бити тврьда. П. б. 51. на немь пишѹ и свидокѹю како да

есть ѡдьписань, и ни тврьдь. П. б. 51. да се тьꙁи два листа у ѡви ѥдань листь прѣпишу а ѡнамо у тетрагу да се ѡдьпишу. П. б. 55. удавше к намь ѡви ꙁапись, да се у немь ѡдьпише що се уꙁьме. П. б. 105.

отьписовати, rescribere: ѡдьписоѹе нмь. Са. тип. ст. Ш. Iesek. 119. пошлите ни, ѡдьписуѥ ѡ всемь. П. 13. на томь величьству ти сьде ѡколикои ѡдьписуѥмо. П. 29.

отьпись, responsum: ѡщь ѡдь нѣга ѡдписа нѣсмо приными. П. 46.

отьплыти, navi discedere: ѡтплити ва Цариградь. Г. X. 262.

отьповѣданиѥ, defensio: поч̑тено ѡдьповѣданьѥ ваше ꙁа нась. П. 166.

отьповѣдати, respondere: на то ви ѡдьповѣдамо. П. 85.

отьпороѹчити, respondere per nuncium: по реченомь кнеꙁу Павлу ꙁа наше приꙗтельство ш нимь како примамо ѡдпоручисмо. П. 54. ѡнь наамь не хѡтѣ ѡдьписати нищорь, ну на рѣчь ѡдьпоручи наамь а по нашемь чловѣку много ꙁлѣхь рѣчи. П. 167. другo смо ѡдьпоручили по властелехь. М. 517.

отьпосилати, remittere: ѡтьпосилахь тай листь. П. б. 83.

отьправити, mittere: тога листоношу посиламо до господина Костадина, молимо, дайте му вашега чловѣка да ш нимь поґѥ, и ѡдьправите га на спѣхь. П. 1. ѡ сѣхь днехь имамо ихь (поклисаре) ѡдьправити. П. 33. amovere: уꙁьдамо на доброга бога да се смилуѥ и ѡдьправи ѡви гнѣвь ѡдь нась. П. 29.

отьпраꙗти се, viae se committere: како се величьство ти ѡньди ѡдьпраꙗше господару. П. 29. 30.

отьпраѥниѥ, expeditio: сьде ѡдьпраѥниѥ чекамо. П. 71. missio: ꙁахвалюѥ на посланью и ѡдьпраѥнью ихь. П. 151.

отьпратити, comitari: да ѡтьпратимо господина Влка и госпогю Мару и нихь децу и нихь иманиѥ. М. 216.

отьпрашати, rogare: Рассно ѡтпрашает се ѡть родитель своихь вь нѣкою странѹ ѕвѣры ловити. Л. 59.

отьпрѣти, lite obtinere: людиѥ, коихь ѥ прикель ѥпископь, ѡдьпрѣкь ѡдь властель оу Сликовои. М. 563. що соу ѡдьпрѣни ѡдь Ѡливера. М. 563. коихь ѡдьпрѣсмо ѡдь Стрѣꙁа. М. 564. ѡдьпрѣль. М. 566.

отьпоустити, dimittere: ѡтпоущь ѥ. Ст. 11. мене нынꙗ ѡтьпоустите. Са. 3. deserere: не ѡдьпѹсти градь Дѹбровнѣкь приꙗꙁнь господина кралꙗ. М. 212. ѡдьпѹстѣти. М. 212. гдје гријешком стоји ѣ мјесто и.

отьпоуштати, dimittere: ѡтьпоуштаеть воеводоу. Д. 12. поучити ѡтьпоуштаеть се. Д. 187.

отьпоуштениѥ, remissio: на ѡтпѹщеньѥ греховь. М. 83.

отьпѣвати, canere: да се отьпѣва по десеть литоургїи. М. 570.

отьпѣти, canere: оутрьнꙗ пѣнїа ѡтьпоите. Д. 79. подобнаа поучьсти ѡ памети прѣподобнаго ѡтьпѣвь. Д. 88. да ми се ѡтьпое до четири десеть сто литоургьгїи. М. 571.

отьрада, relaxatio: ѡтрадоу приѥмь малоу. Ст. 20. некли быхь нѣкоую малоую оноу оулоучиль ѡтрадоу вь страшное пришьствїе господа нашего. Са. 10. ѡтьрадоу болѣꙁни полоучити. Д. 195.

отьрадьнь, reficiens: аште хотѣл би ѡтьрадними послоужити оутробѣ. Д. 62.

отьраꙁити, retrudere: посрамивь ю и ѡть себѣ ѡтраꙁивь. Г. XI. 127.

отьрасль, propago: наслѣдьникь светаго корѣне ихь, вѣтьвь и ѡтрасль ѥдинородна родителю моѥмоу. М. 89. ихьже корене света аꙁь грѣшны ѡтрасль ѥсмь. М. 121. процисти ми ѡдрасли богосаднѣи вь родѣ моѥмь. М. 203.

отьредити, mittere: ѡдьредите ми волѥ дльгованьꙗ. П. 135. мислимо ѥ (посланике) ѡдьправити и ѡдьредити. П. 170. одредити поклисаре до крала, примисмо тисѹћѹ дѹкать. М. 505. dimittere: есѹ намь слѹжили нѣколикоѡ врѣмена, а сада ихь есмо ѡдьредили, али при

себѣ пѣнеꙁи не имасмоѡ, щo бисмо имь исправили работꙋ. М. 506.

отьрешти се, renunciare: нась ѡтьречете се. Д. 218. сь ѡтьрекьшими се славы божиѥ. М. 100. да се ѡдрекꙋ бога и вире, кꙋ вирꙋю. М. 275.

отьриноути, detrudere: ѡтриновень. М. 15. не ѡтрини мене. М. 245.

отьрицати се, renunciare: слышасте сына моего мене ѡтьрицающа се. Д. 37. recusare: светыи ѡтьрицает се. Д. 127.

отьрокь, puer: роди сего светаго ѡтрока. Ст. 2. servus, који је сједио на земљи црквеној или властеоској и дужан био радити цркви или властелину; у примјеру првом који ће доћи називају се тако исти који се у истом споменику напријед називају само људи, по чему мислим да је то било главно име свјема који су били под властеоском влашћу па су се између себе разликовали другим именима: кои соу ѡтроци сь коньми, да имь ѥсть ꙁаконь, кьги походи икономь кралю или на котороу годѣ работоу, а ѡни с нимь на конехь, и да имь се кони не оуꙁимають, ни подь товарь да се не подьлагають, нь сами с ними да походеть на кои годѣ посоль црькьвни; а кои соу бес конеи, да ѡроуть дьнь ѥсенине и дьнь пролѣтнне, и да го пожноуть и иꙁкрьхоуть, и дьнь ꙋ винноградѣ да работають. М. 63. ѡтроци, кто с игоумьномь на поуть гредоу а или с коимь калоугѥромь по црькокьнои работѣ, да се црьковьнымь брашномь хранин, а кьто самь греде по црькокьнои работѣ, да се ѡдь коукѥ храни... и ако се по нѣкоѥмь грѣхоу нанесе погорѣти манастыроу, ѡтроци да помагаю дѣлати. М. 98. у овом се споменику најприје нарећује колико су дужни земље радити цркви сокалници, колико ли мјеропси и мајстори, па се онда каже ово за отроке, а што се за њих наређује само то, за то мислим да се то наређује за све поменуте и да се тијем још потврђује оно што рекох да су

били отроци; томе не сметају ни остали примјери: се отроци, кои соу полюбили црьквь. М. 123. отроци и нероспи, кои сѣде ѕаедно оу єдиѡмь селоу, всакаа плата, коꙗ приходи, да плакꙗю вьси ѕаедно на люди. како платоу плакꙗю и работоу работаю, такоѕи и ѕемлю да дрьжеть. З. 34. аще соу ѡтроци, да се соудеть прѣдь своими господари, како любеть, ѕа свое дльгове. а ѕа царевѣ да гредоуть прѣдь соудїе. З. 38. ѡтроке, что имаю властеле, да имь соу оу баштиноу, и ньихь дѣца оу баштиноу вѣчноу да соу, а ѡтрокь оу правию да се не да никогда... ако прости емоу властелинь или жена его или сынь его, то да ѥсть свободно. З. 43. давь градь ȣ моѥ рȣке, да се испрати свободно сь всомь своѡмь ѡбѣтѣлью и своимь благомь и своими ѡтроци ки ȣсьхѡте ш нимь поити, ... и хѡкю мȣ дати ѕамѣнȣ ѕа нѥгово село баштино, гдѣ кѥ ѡне своѥ ѡтроке исьпратити. П. 147. пошљедњи примјер мислим да са свијем потврђује што рекох да су били отроци; а то значење мислим да им је и у овијем примјерима најстаријим: коѥ чловѣке тȣѕи посаде, да не има надь ними ѡбласть ни вельможа ни архиепискȣпь ни ѥгѡвь ѡтрокь. М. 18. ȣ кога се ѡбрѣте лȣдь ѡтрокь, тере що комȣ испакости, да ȣ томь господара не ищȣ. М. 52. чтоѡ говори ѡтрокь кнеѕа Ѡѕора, имѣте мȣ вѣрȣ, како самомȣ Ѡѕорȣ. М. 54.

отьроче, puer: вьѕраста на ѡтроче. Ст. 2. ѡть ѕачетїꙗ отрѡчете. Д. 4.

отьрочина, adolescentia: вьѕрастьшоу ѥмоу до ѡтрочины, и приѥмшоу честь ѡтьчьствиꙗ своѥго. Ст. 2.

отьрочишть, puer: посла вь вьсе страни своѥ славьныихь своихь вельможь на вьѕисканиѥ ѡтроучища сего. Ст. 11. ѡть отроучища ѡного. М. 540.

отьрочиѥ, prorogatio: ако би мȣ тко ѡдь люди господьства ти не хтѣль платити, бȣди ти милость, дати мȣ ѡтроче, да мȣ се исьплати. П. 119. ако би тко не хтѣль платити, бȣди ви милость, дать имь ѡтроче, да си ѕберȣ. П. 120. само на та два мјеста.

отьрьвати, abrumpere: ѡтрꙑвань бысть цвѣть. Г. XI. 113.

отьрыгати, eructare: юже ѡтригають зьмии свою злобоу. Ст. 4.

отьрѣвати, detrudere: плачюштихь ѡть нюго ѡтьрѣваше. Д. 163.

отьрѣзати, abscidere: да моу се роука ѡтсѣче, и езыкь ѡтрѣже. З. 31. да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть и нось ѡтрѣжеть. З. 33.

отьрѣшити, solvere: ѡть свезавшаго мене доуха ѡтьрѣшь. Д. 211.

отьсилати, mittere: ѡтьсилаемомь вь вѣчноую моукоу. Са. 14.

отьскочити, resilire: оужасиїи ѡтьскочьше. Д. 71.

отьслати, mittere: аще га боуде ѡтслаль царь. З. 36.

отьслоужити, officium finire: дьни памети его светѣи ѡтьслоуживь. Д. 59. емоу лутоургїю ѡтьслоужившоу. Д. 120.

отьставити, seponere: тестаменать с речениемь благомь ѡдьстависмо. М. 496.

отьставлявати, amovere: ако се ѡбрѣте до нюга такова винна, юже ѥсть подобна изврьженню, тогда да се ѡтставлюю. М. 81.

отьсталюти, seponere: да се ѡдь жита сѣме годищѹ изь ѡпьчине ѡтьсталю. М. 192.

отьстоюти, distare: колико ѡть светыихь грѣхы нашими ѡтьстоимь. Д. 124. — се, perstare: кто позове кривца прѣдь соудїе, позвавь и не поидеть на соудь, ѡнзи, кои есть позвань, прїидеть на рокь прѣдь соудїе, и ѡтстои се по законоу, тьзи да есть прость ѡть тогаи дльга, за кои е биль позвань. З. 36.

отьстоупати, decedere: кь господоу доухомь ѡтьшьдь, нась молитвами не ѡтьстоупаеть. Д. 89.

отьстоупити, desciscere: тко сѹ годѣ ѡдьстѹпили ѡдь мене, простихь. М. 457. ѡтстоупи Римь ѡть православїа. Л. 73.

отьстоупьникь, defector: ѡтьстоупника Издаила. Г. XIII. 361.

отьсоудити, judicare: ѡдьлвчише и ѡдьсвдише. П. б. 118.

отьсоутьствиѥ, absentia, стоји гријешком на једном мјесту мјесто отьчьствиѥ. М. 244.

отьсыпати, abjicere: землю ѡтьсипати. Г. X. 240.

отьсѣченииѥ, abscissio, ademptio: скрьбь зѣльноую монастирьскоую ѡтсѣчениꙗ ради новобрьдьскаго доходка. М. 332.

отьсѣщти, abscidere: да моу се роука ѡтсѣче, и ѥзыкь ѡтрѣже. З. 31. 37. 47. да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть. З. 33. 36. 37. 40. 47. 49. за що би достоино племенитымь людемь главе ѡдьсѣћи. М. 378.

отьсѣћи, гледај отьсѣщти.

отьтесати, terminare: да нимь одьтешв меѓе. М. 263.

отьтесь, tractus: ѡдьтеса да нѣ ни ѡдь когаре села ни болıарином ни сокальникоу ни попоу. М. 98. сь ѡтьтесомь и сь меѓами. М. 138. с меѓами и ѡтьтесы и правинама села того. М. 143. 144. с меѓами и ѡдьтеси. М. 191. ѡтеси села того. М. 263. царьство ми записа меѓе сие симь селомь всѣмь, по нѥже соуть оу единь ѡтьтесь. М. 144.

отьтисноути, detrudere: ни нихь ѡдьтисивти, наче нимь прибезнокати. М. 289. ѡтисивти. М. 302. 341. нась не ѡттисвти. М. 346.

отьтрести, excutere: ѡттресьшоу ѡть себе вьсе противьныиѥ варьвары. Ст. 21.

отьтрьгноути, avellere: ѡть самые Светые Горы ѡтьтрьгноути и. Д. 11. сладости поустынаго житїа не могь ѡтьтрьгноути се. Д. 119.

отьтѣрати, abigere: кто ѡттера пристава. З. 48.

отьходити, abire: кь Христоу ѡтьходештоу ти. Д. 56. ѡтьходе нась. Д. 117. понь ѡть свога господара ни камо да не ѡтходить. З. 32. слободно да доходе и ѡтходе. М. 551.

отьходьникь, eremita: ѡтьходникѡмь вьсѣмь. Д. 21.

отьходьнь, discessus: ѡтьходное целованїе дашхоу

ємоу. Д. 20. solitarius: ѡтьходно оуєдинюнїємь живоуштихь. Д. 7. сазда келїє себє ѡтходнїє. Г. X. 255.

о т ь х о ж д е н и ю, discessus: доуше исхожденїє ѡтьхожденїє єго непштеваше. Д. 116. e vita: готовит се кь ѡтьхожденїю. Са. 11.

о т ь ц ь, pater: домоу ѡтьца моюго. М. 9. имати чьсть кралевьствѹ ми, како сѹ имали господинѹ ѡтьцѹ. М. 41. ѡдьцѹ. М. 46. нашь ѡтаць Санько. М. 217. ꙁаклинамь се ѹ дѹшѹ ѡтьца моѣго. М. 524. за бога: ѹ име ѡца и сына. М. 1. за свеце свештеничког реда и за саме свештенике: прѣподобнымь ѡтьцемь нашимь Симеономь. М. 3. светаго ѡтца нашего Сави и светыхь ѡтць нашихь .тиі. иже вь Никеи. М. 15. светомѹ ѡтьцѹ Николе. М. 19. ѡтьца доуховнаго. Са. 10. М. 417. при блаженнѣмь и прѣподобнѣмь отьци нашемь протѣ светогорьсцѣмь кѹрь Арсенїи. М. 48. ѡть господина ми и ѡтьца архиюпископа Данила. М. 91. доухѡвнаго наставьника и оучитела ѡтьца кралювьства ми, баще монастира прѣсветыю богородице хиландарьскыю, їеромонаха Андонїа. М. 122. идѣже ѡбрѣтають се прѣподобни и богоносни иноци светы и блажены ѡтьци. М. 137. приде ѡтьцемь Лигатомь бишкѹпомь. М. 450. ѡтьць архїереи. М. 533. по ꙁаконоу светыхь ѡтьць. З. 29. — и таст је зету своjему отац: высѡтоу кралювьства кь мнѣ своємоу ѡтьцоу потроудивь. Д. 207. гријешком стоји щ мјесто ц: ѡтщѹ. П. 84.

о т ь ч а ꙗ т и с е, desperare: не ѡтьчаꙗхь се. М. 65. помилоуи живѡта ѡтьчаанныхь. Д. 183.

о т ь ч е в ь, patris: ѡчевѹ дѹшѹ. М. 409. по оумрьти ѡтчевѣ. Л. 55. по очеве скончани. Л. 60. 61.

о т ь ч и н а, долази само један пут мјесто баштина у споменику не довољно познату, па може бити и погрјешка онога који је преписивао: иꙁволисмо дати очине монастирѹ. М. 541.

о т ь ч и н ь, patris: ѡбновивьшоу ѡтьчиноу дѣдиноу. Са. 1. гостемь дѣдинѣмь ми и ѡчинѣмь. М. 25. ѹ ꙁаконѣ ѡтьчинѣ ми. М. 46. прѣстоль дѣдовь и отьчинь. М. 48. иꙁь

ѡтьчина ми хрисовоула. М. 563. да га ѡправе ѡчина дроужина. З. 44. проклецтво очино и матерно да донде на онеи. М. 219. тако ми очине и дедине дѹше. М. 528. по ѡчинѣ сьмрьти. Л. 63.

отьчоуждениѥ, abalienatio: ѡтети или прѣложити вь ѡтьчѹждениѥ. М. 213.

отьчь, patris: слово ѿтьче. Ст. 10. глась ѡтьчь. Д. 169. моудрость ѡтьча. М. 9. 265.

отьчьскыи, paternus: владыка ѡтьчьскомоу ждрѣбию. М. 332. апостольскаꙗ и ѡтьчьскаꙗ прѣданиꙗ. М. 333.

отьчьствиѥ, patria: приѥмшоу честь ѡтьчьствиꙗ своѥго. Ст. 2. дасть мьнѣ настольникоу быти имь вь ѡтьчьствии моѥмь. М. 74. ѡчаствиꙗ нашего. М. 260. 284. мьсто очаствиꙗ нашего, градь Дѹбровникь. М. 237. 239. 257. 275. мисто ѡтачаствиꙗ нашего. М. 343. ѡтачаствиꙗ нашего. М. 418. 420.

отьчьство, patria: изидохь изь ѡтьчьства своего. М. 5. ѡтьчьство и рождениѥ своѥ. Ст. 8. царьство своего ѡтьчьства ѡставивь. М. 3. ѥмоуже ѡтьчьство гробь. М. 84. ти ми дарова столь ѡтьчьства ми. М. 110. господьствоующоу ми вь земли ѡтьчьства моѥго. М. 121. ѡчаство наше. М. 308. ѡчаства нашего. М. 430. ѡтачаство. М. 560. ѡтачьства. Г. XI. 160. a. 151. 152.

отьшьдь, отьшьль, part. praet. act. I и II, којима се накнађају те форме глаголу отити: ѡтьшьдьша. Д. 122. ѡдашаль. М. 218. с чимь ѥ ѡдашаѡ биѡ ѡдь мене. М. 461. ѡдьшаѡ. З. 49.

отьѥмати, eripere, adimere: аще котора родители ѡтемлет се. М. 14. ѡтьѥмлюеи доухыи царемь. М. 88. да си има речена мѣста никымже поврѣждена или ѡтьѥмлюма. М. 128. не ѡтьѥмлите. М. 278. инфинитиву нема потврде.

отьѥти, отимоу, demere: ѡтими ѡть себе. Са. 9. ѡтьимоу роукоу мою. Д. 193. ѡтиметь ѡть нѥго свою милость. М. 81. ѡтьѥхь поношениѥ ѥго. М. 100. кто ѡтиметь и покорить сиѥ слово царьства ми. М. 135. что ѡтиметь.

М. 278. erigere: отиєхь ѥ, и прѣдахь ѥмоу поль царьствиꙗ бльгарьскаго. Ст. 22. praecidere: ни стати могыи на ногоу своѥю, ѡдьѥта бо бѣста ноѕѣ ѥго и прежежени оу колѣноу ѡгнѥмь, и вьсьма маль не ѡтпадьшии. Ст. 21. cf. отети, отьнети.

официꙗль, officialis: ѡдь всѣхь официꙗль коморе шибеникьке. П. 40. само у том споменику.

охаловати, polluere: не подобаѥть мощи оумрьшїихь ѡхаловати или промѣтати. Ш. lesek. 86.

охать, гледај Жамановић.

охаꙗти се, absistere: ако ѡдьлоуче властеле да не право, да се ѡхае воевода Иваниш. М. 455.

охмелити, addere lupulum (то бих рекао да је): меропьхь сипле сладь трищи оу годищи, и да га ѡхмели; ако боуде веке трѣбѣ црькви сладь, да га попь ѡхмели. М. 565.

охмоућевић, човјек херцега Владисава Иваниш Ѡхмоућевић 1487. М. 537.

охрановь, τοῦ Охрань: Моурать, син охрановь. Л. 88.

охрань, турско име: цар турски Ѡхрань. Л. 88.

охридь, град у садашњој Арбанаској: Ѡхрїдь прѣдрьжеште. Д. 105. оу Охридѣ. Г. XV. 270. вь Ѡхридѣ црква св. Јована богослова. Г. XI. 136. XIII. 373. цар Стефан узе градь славьнїи Охридь. Г. XI. 161.

охридьскыи, из Охрида: на архїепископїи охридьскомь. Г. XI. 161.

охтаникь, octoëchus: параклитиникь и ѡхьтаникь. М. 84. ѡхтаникь. Г. XI. 195.

охтебрь, october: мѣсеца ѡхтебра. М. 118.

охтоврию, october: мѣсеца ѡхтоврїа. М. 231.

охтоихь, octoëchus: ѡхтоихь. М. 538.

охоудѣвати, deminui: да не вь малехь слогихь толикаа ѡхоудѣвають се лихоимаиїа. Г. XI. 80.

охоупити, amplecti: да любезнѣ ѡхоупию сѣдины. Д. у Ш. les. 86.

охоуплꙗти, amplecti: ѡхоупле. Д. у Ш. lesek. 86.

охоуплюнию, amplexus: ѡть любьве своего ѡхоуплениїа не ѡтринють. Д. у Ш. Iesek. 86.

охь, vae: ѡхь тогда, тогда, братню, кьто стрьпить соудище юго. Ст. 9.

оцарити, imperatorem facere: ѡцари се соултан Селимь. Л. 84. Мехмедь оцари се 1648. Л. 88.

оцьтовић, властелин краља босанскога Остоје кнез Влатко Оцьтовићь 1409. М. 273.

оцьть, acetum: смѣсивь сь ѡцтомь. Ш. Iesek. 130.

оцѣпѣнѣти, arefieri: истиноувь и ѡцепенѣвь. Д. 164.

оцѣститель, purgator: сьблазномь ѡцѣстителю. Ст. 26.

оцѣстити, purgare: безаконїа оцѣстиши. Д. 158.

очестию, communio, долази само на једном мјесту па може бити погрјешка мјесто оучестию: да нѣма ѡчестѣ мею праведници вь днь сѫдни. П. б. 40.

очивѣсть, manifeste: ни ѡчивѣсть ни таємь. М. 23.

очистити, purgare: симь ѡбразомь да ѡчистить се христїанство. З. 29. ѡчистивь срьдьце. М. 457.

очить, manifestus: како кю бити ѡчито свѣтѹ, юрь ѡна ѹзимлю теи дѹкате. М. 251. 322. кади ѡчито ѹѹсмо за ню прѣсталюнью. П. 171.

очиштати, purgare: не соуштоу тебѣ сь нами, юко ѡть грѣхь ѡчиштати ны. Д. 119.

очиштениѥ, purgatio: мое очиштенїе Iсоусь. Д. 150.

очрьнѣти, denigrari: ѡчрьнѣвшаго ради Адама. Д. 191.

очьи, oculi: зеницѫ ѡчиыхь. Г. XI. 126.

очьтетити, detrimento afficere: кто любо бѣ хѡтѣль ѡчтетитѣ града Дѹбровнѣка воля прѣдьградѥ али люди воля блага дѹбровьчкога. М. 210. нихь нища не ке ѡчтетити. М. 363. нѥколико ѡдь нашѣхь люди ѡщетише. П. 134.

очьце, oculus dem.: прьстень с очцемь змаевем. М. 415. П. б. 121.

ошкани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Ѡшкани, међило је с Роговомь како оупада Гльбокии Доль оу Дримь. Г. XV. 275.

ошваньскыи, што припада Ошвањи: д-о-шваньске мегіе. Г. XV. 275.

ошити, obsuere: сихъ (кољена) пльстїю и кожею ѡшвенѣхь разоумѣвь. Д. 211.

ошлѩкь, заселак селу Ѥльшаници. М. 195. Г. XI. 139. — Брдо код села Срѣдьске: по Ѡшлѩкоу по врьхоу. Г. XV. 280.

ошлѥ, међу селима од Курила до Стона што их је краљ босански Остоја дао дубровчанима бјеше и Ѡшлє. М. 234. хѡкѥмо дати бродь или на Ѡшлѥмь или гдѣ ви реуете. П. 50. има и сада то село близу Стона. Schem. rhac. 37. то је исто које је на карти Кипертовој написано гријешком Ostje а на новој карти Артаријиној Oselje.

оште, гледај ноште.

оштетити, гледај оуьтетити.

оштоутити, sentire: ѡщоущьшоу ѥдиномоу ѡть слоугь. Ст. 11. ѡщоущьшоумоу ми немощь вь тѣлеси моѥмь. Ст. 19. ѩко ѡштоути ѥ. Д. 16.

оштьь, гледај ноштьь.

ошьдь, part. praet. act. I, qui abiit: посла кь ѡшьдьшоумоу прѣди ѥго вьспитанию. Ст. 12. тлѣньныихь и прьстьныихь ѡшьдьше. М. 77. аще се ѡбрѣщеть хоусарь ѡшьдь прѣзь дрьжавоу краищника. З. 41.

ошьствиѥ, discessus: оуныли бывь прѣдь ѡшьствиѥмь ѥго. Ст. 2. ихже срьдьца запалиль еси твоимь ѡшьствїемь. Д. 14. e vita: приспѣ врѣме ѡшьствиꙗ моѥго. Ст. 18.

ошьстьнь, relictus: ако ѡть Добровника нетко ꙋ царства мї землю ꙋмре, за негово ѡшасно имане никтꙋ да не задине. М. 551.

оѡроуькыи, не знам шта је, ако није погрјешка мјесто отьроуькыи: да имь ѥсть ꙋ башинꙋ и ꙋ ѡѡроучко име и нихь дѣцамь. М. 156.

оћоузь, име турско: Ахметь бѣгь Ѡћоузь. Л. 85.

па, item: въсхотѣ болѣзни его понести, недоугы же въспрнети, па подобьнь быві по всемоу развѣ грѣха сего истлившa сътворити. М. 110. ви добро знате за тaи посаѡ и за тон сребро, кое самь в вась поставиѡ в постави по кнезв Юрью, па ви знате по томь тоган, с коимь посломь досилахь до вась коморьника нашега. М. 426.

павло, Paulus: властелин дубровачки Павьло ѡдь кнеза Манжалека 1253. М. 40.

павловићь, међу људма што их је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници бјеше у Папраћанима Пръва Павловићь. М. 96. — Властелин краља босанскога Дабише војвода Петарь Павловићь 1393. П. б. 40. ово не ће бити син Павла Радиновића, јер се он 1416 још писао кнез. — Петарь Павловићь, син кнеза Павла Радиновића а старији брат војводе Радосава Павловића, држао је Конавље на поле с војводом Сандаљем, године 1420 маја 30 помиње се да се одметнуо цару турском те га вви Исакь царевь воевода сь царекомь конскомь, име му пишу и Петрь, године 1411 још бјеше кнез. П. 105. тако и 1416. П. 134. само је ту без презимена, али је за цијело он; од 1419 војвода. М. 283. 292. 301. 305. П. 148. на пошљедњем мјесту без презимена, али је за цијело он; често се помиње мртав само по имену. М. 296. 301. 303. 308. 309. 311. 313. 314. 315. 340. 346. 367. 412. 420. 469. П. 150. 155. — Брат млађи тога Петра, војвода Радосавь Павловићь, који се писао и велики војвода, отац кнеза потоњега војводе Иваниша и кнеза Петра и кнеза Николе 1420—41. М. 307. 313. 319. 323. 336. 343. 349. 351. 367. 372. 375. 376. 397. 405. П. 159. 173. П. б. 91. мртав се помиње од 1442. М. 418. 420. 432. 544. П. б. 108. 115. често се помиње без презимена само именом, које види. — Властелин краља босанскога Томаша војвода Иванишь Павлѡвићь 1444. М. 428. без сумње син по-

менутога Радосава Павловића; чешће се помиње без презимена самијем именом, које види. — Властелин краља Стјепана Томаша и сина му Стјепана Томашевића, син Павла Јурјевића, војвода, који је један пут записан Петарь Павла Юрьевића синь, а други пут Петарь Павловићь 1441—61. М. 428. 487. — Војвода Али бегь Павловићь XVI вијека. М. 557. — Човјек Дмитра Скамше Младѣнь Павловикь, мртав бјеше 1407. П. 88. — Дубровчанин Стѣпко Павловикь 1415. П. 128. 130. — Човјек деспота Ђурђа и мајке му Маре Новакь Павловикь 1417. П. б. 63.

павловь, Pauli: оу павловь крьсть. Г. XV. 295. везь павлове рѣки (некога кнеза Павла). П. 118. што е Павлово било (т. ј. Павла Радиновића). М. 301.

павловьци, Стефан деспот писа дубровчанима 1425 в Павловьцехь. П. б. 82.

павль, Paulus: апостол: Павьлови послѣдоуе. Ст. 26. цркве су њему и св. Петру заједно, cf. Петрь. — Свети Павль пустиник, његов има манастир у Светој Гори, који се и сам зове св. Павао а црква је у њему св. Ђурђу. М. 127. 132. 167. 278. 521. 539. 545. 556. — У повељи краља Милутина писаној у Котору 1305 —7 свједок Павьль. М. 69. — У Светој Гори манастира Ксиропотама игуман Павль 1347. М. 127. 131. на пошљедњем мјесту стоји да је био игуман царьскые лавры, али је то погрјешка која је дошла отуда што је једну или двије врсте прескочно ко је преписивао; наштампано је: чьстныи проть Светые Горы кирь Германь іеромонахь, великые и чьстные царьскые лавры ігвмень Павьль іеромонахь; а у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду и из којега је први пут по свој прилици штампано стоји: чьстныи проть Светые Горы кирь Германь іеромонахь, царьскые великые лавры игоумень Акакїи іеромонахь, великые и чьстные обители ватопедскые Корнилїи іеромонахь и игоумень, великые и чьстные обители иверскые ігоумень Хараламиїи

їеромонахь, Ѯиропотамоу їгумень Павьль їеромонахь. — Брат Леке Дукагина 1387. П. б. 29. — Краља босанскога Твртка Твртковића диакь 1433. М. 375. — Кнез Павао син војводе Иваниша Драгишића 1446. М. 439. — Праунук херцега Стјепана Павлѡ 1566. М. 556. 557. — Игуман манастира Дубочице код Пљевља Павáль 1565. Гильф. бос. 321. — Патријарах српски. Г. XI. 165. — Гледај Болеславић, Вражнућь, Гаꙁоуль, Гнжлић, Гоунъдоулић, Дражоиевић, Клешнћь, Латнућь, Марьтиновић, Марьтиноушевић, Петровић, Радншнћь, Радꙋновић, Сараућь, Смилоевић, Трикнжань, Хрьватнннћь, Уоубретнћь, Ябланнћь, Юрьевнћь.

павлець, десечар у Липљању Павлець око 1389 —1405. М. 264.

павько, име мушко, dem. Paulus, гледај Гоунъдоулић, Комлиновић.

павькоунь, име мушко, гледај Ꙁемлић.

пагароуша, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви што их је краљ Стефан Дечански дао Хиландару ишла је međа ѿть Пагароуше на Не-хоун-гласъ. М. 87. и Яньуиштемь је и Кострьцоу ишла међа ѿть Пагароуше. Г. XV. 292. 295.

падание, casus: вьсеноштнымь стоанїемь и паданїемь на ꙁемлю. Д. 99.

падати, cadere: плачемь овьети на ꙁемлю падахоу. Д. 18. кнеꙁь Лаꙁарь сь Моуратомь царемь брак се на Косовоу, обои падають тамо. Л. 62.

падение, casus: падение храма. М. 562.

падине, међу селима која цар Лазар даде цркви богородичиној у Ждријелу браничевском бјеху и Падине. М. 194. пред том ријечју стоји Маукове, па може бити да су обје ријечи једно име: Маукове Падине.

падинꙗть, црква је трескавачка имала њиву близь Падината подь селомь. Г. XI. 135. Падната. Г. XIII. 373.

падь, селу је Лубиню ишла међа на хусарскꙋ падь

и на тꙋпшинскꙋ падь. М. 199. а Камијеву падь цвѣтковꙋ падь. М. 199. и Поточцу на великꙋ падь. С. Л. 1847. IV. 53.

пажить, pascuum: достигноувь пажити покоа. Са. 8. словесное стадо ꙗко пажитїю доуховными насытивь. Д. 173.

паꙁити, custodire: да и (путове) паꙁѣ стражами, да кога гоусари не оубїю. З. 46. да паꙁѣ поуть. З. 46. са се: да се паꙁи ѡть ꙁловника. Ш. lesek. 85.

паꙁоуха, sinus: прими ѡть ꙋбогїе паꙁꙋхы нашее ꙗко-же вьдовые ѡное .в. лѣпьтѣ. М. 540. sinus maris: иꙁь паꙁоухы морьскые раꙁбоиници на нѥ нападоше. Д. 31. — У Сријему село које је Јован деспот 1496 дао Крушедолу: село Паꙁꙋха. М. 541.

паисен, } игуман манастиру Кастамониту у Све-
паисиѥ, } тој Гори Паисїе 1347—8. М. 127. 132. — Митрополит новобрдски 1613: Паусею. М. 558. — Патријарах српски Паисен 1619—39. Г. XI. 173. В. дан. I. 24. Гиљф. бос. 312.

паке, iterum, cf. пакь, пакы: да се давать богородици синаиской на великь дьнь и паке до велика дьне. М. 159. доходили сꙋ, и стоꙗли, и паке походили. П. 17. хѡдили сꙋ, али се пакѥ ꙋꙁьбише. П. 22. ѡни ꙁнаю тко ѥ Дꙋбровникь, и паке ꙁнаю чимь ѥ Дꙋбровникь ѡбѣтань кралю. П. 39. како бѣсте били на кꙋпѣ, и пакѣ се раꙁишли. П. 54. посласмо той писание, и пакѣ дрꙋги листь писасмо. П. 73. и паке слободно ѡпеть поити. П. 91. dein, postea: а пакѣ, поколѣ смо раꙁдѣлили, не моремо ꙋсиловать ѡнихь коимь ѥ дано. П. 26. хоћемо прьво ꙁа часть господина бога и паке и ꙁа лꙋбавь господина дꙋжа. М. 328. на ꙁемли и паке на небесихь. М. 427. полача била є Ꙗкьше Водопинћꙗ а паке Живка которанина. М. 454. ни сьда ни паке. П. б. 118. даше ми сада ꙋ ꙁаѣмь, а паке да бꙋде ѡви ꙁаѣмь ꙁа платꙋ ꙁа годище кое ходи сада. М. 502.

пакиша, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 281.

пакишькыи, што припада Пакиши: до меѓѥ пакишке. Г. XV. 281.

пакнѣ ь, разби Хадимань паша оугре и Петра Пакнѣа подь Сегединомь 1552. Л. 84.

пако, iterum: и пако и за речено годище око се платисмо. М. 503.

пакостиње, заселак селу Кориши. Г. XV. 273.

пакостити, detrimentum afferre: земли твоеи и градомь твоимь да не пакостимо ни плѣномь ни гусовь ни фунњеть ни таемь. М. 23. да не пакосте дубровьуаномь ни людемь ни добитьку ни земли ихь. М. 31. що буде пакостиль, да платимо. М. 31. да ихь не прииемо, ьте да имь пакостимо. М. 36. да не пакостимо тебѣ ни твоимь людемь. М. 43. ако ли ѣ самь или мои люди бысьмо неуьто пакостили нѣкоему дубровьуанину или тѣлу или добытьку ихь, ѣ да му вьсе враку. М. 44. ако кто пакости виноградомь дубровьуким. М. 52. ко име пакостити томоу мѣстоу. М. 68. кои би пакостили Рьту. М. 106. у познијим споменицима нема те ријечи.

пакость, noxa: твоими молитвами спасаемы бес пакости вь домы наше прити оуповаемь. Д. 197. да продаважть свободно весъ всѣкож пакости. М. 3. продавајуке и купуюке безь вьсакое даньe и безь вьсакое пакости. М. 37. да си стое и поиду спасено бесь пакости тѣла ихь и добытькь ихь. М. 45. ако имь хокете кою пакость уинити и уькету. М. 54. да имь нѣсть пакосте не и одь кога. М. 85.

пакрать, Pancratius, гледај Маньдеровић.

пакь, iterum, cf. пакы: и пакь обращь се вьнихь. Ст. 24. и пакь есте друге люди, и пакь послахь кь вамь, и не дасте м-и-хь, . . . и пакь ми есте моега уловѣка Руходу, и продасте га; и пакь ми есте моега уловѣка Дубланина. М. 42. и пакь виде. М. 61. и пакь ныь створи милость. М. 85. да се дава на всако годище на велиkь дьнь и пакь до велика дьне. М. 159. стоити, и пакь слободно поћи. М. 229. dein: тогда да се отставлюе, а дроугии пакь да се избирал. М. 81. како дѣль спада оу вароу, и пакь горѣ оузь брьдо. М. 94. надь Трѣбьюю, и пакь оу Кы-

снторь. М. 95. прнıаꙁьнь, коѣ бнсть мегꙋ градомь Дꙋбровнникомь н сь прародителн нашнмн н пакь с родителемь нашнмь. М. 241. н пакь, како краль сврьшꙋе дѣломь, благодарнсмо бога. М. 242. пакь што нн сте пнсалн, раꙁꙋмѣсмо. М. 536. пакь н мн порꙋчнлн смо. М. 536. vero: вь лѣть .҂ѕщоѳ., а пакь како се латннскн раꙁꙋмѣ, ωдь рождьства христова .҂аүо. М. 514. нн ωть нашего рода нн пакь ωть нного. М. 522. а пакь седа ꙁаповеда. М. 523. пакь смо дрꙋго порꙋчнлн по властелехь. М. 535. дрꙋго смо пакь порꙋчнлн. М. 537.

пакы, iterum: по томжде пакы сьꙁда монастїрь св. Геωргїа вь Расѣ. Са. 2. н пакы вьтороє благословенїє нмь давь. Са. 7. н пакы. М. 72. н пакнн прнложн. М. 134. н пакн вь ꙁемлю вьꙁвраштатн се. М. 166. contra: гдѣ такова внда слѣпоү рожденоү . . . доꙁрѣтн, пакы же неүнстѣн ланнтѣ похвалоү како реүета. М. 58. беꙁь матере на небесѣхь ꙁьнаємь н пакы нашего радн спасенніа беꙁь ωтьца на ꙁемьлн ωть матере внднмь. М. 88. слншавше негове мольбе н пакн смнслнвше нnхь вирьне слꙋжьбе. М. 226. vero: ωдь нѥговѣхь людн кь нашѣмь, нлн пакѣ нашн людьѥ к нѥговѣмь. М. 310. не потворьтн нн пакн на манѥ прьнестн. М. 417. dein: покон прїємь елнко мошно н пакы благословенїє прїємь. М. 125. praeterea: господарь да плаќа вьсе, што є оүүннль тать н хоүсарь, н пакы да се кажеть ıако тать. З. 41. et: ако се ωбрѣте властелннь побѣгальць, пакы оүстаноү на граблѥнїє ωколна села на єгокоү коүкю, ты людн да се каже како н невѣрьннцн. З. 45. гоүсарь, кон ходн нꙁь тоүге ꙁемьлѥ, пакы үто оүꙁьме оү царевон ꙁемьлн. З. 49. побеже до Смедерева, доклє внде што ке бнтн, пакн ωтнде оү Нншь. Л. 87.

пакыбытнѥ, regeneratio: єгда вь пакыбытїн вьꙁдатн ємоү. Д. 90.

паладннь, име мушко, гледај Гоүньдоүлнћь, Лоүкарекнћь.

паланька, oppidum: нне паланке. Л. 84. оүꙁеше Паланкꙋ снрѣүь Оүнварь. Л. 86.

палата, palatium: бывьшимь деспота Стефана вь палатѣ. М. 540.

палегриновь, селу је Пиранима ишла међа оу палегриново селище. Г. XV. 274.

палежи, село у брсковској жупи које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: сь селомь сь Палежи. М. 96.

палеологь, Palaeologus: цара грьчьскаго кγрь Михаила Палеолога. М. 48. цара Андроника Палеолога. М. 84. цароу Аньдроникоу доущѣ Ангелоу Комнѣноу Палеωлогоу. Г. XI. 191. царствγющу Калаюмγ Палеωлогγ и сынγ его кγрь Маноилγ. Г. XI. 163. дьщи Катакоуѕина Палеωлога, имеиоуема Єлата жена деспота Стефана високога. Л. 73. cf. Катакоуѕинь.

палеологыни, Palaeologa: жена краља Стефана Дечанскога ωть солоунскаго града царьскаго коренѣ, Палеологины блаженныа. Г. XI. 67.

палеологыня, Palaeologa: Симоинда Палеологїна, дьщи цара Андроника Палеолога, жена краља Милутина. М. 84.

палерьмо, Palermo: ис Палерма. П. 66. исъ Палѣрма. П. 67.

палестина, Palaestina: вь Палестины. Д. 167.

паликарија, неко мјесто: оувїенїе Моусїино на Паликарїи. Л. 63. негдје на Искру. cf. Искрь.

палиокометица, мѣсто на Прѣвлацѣ обще Светые Горы глаголемое Ликада и храмь св. Николи, глаголемое Палїокометица, то је откупио цар Стефан и дао Хиландару. М. 126.

палити, urere: села и градове палиахоу. Л. 83.

палица, baculus: железною палицею. Г. XI. 91.

паличьникь, lictor: сь срьбиномь паличникомь. Г. XI. 169.

палоутиновић, дубровчанин Лγкша Палγтиновикь 1442. М. 415. други је прочитао Полγтиновикь. П. б. 121.

пальо, dem. Paulus, гледај Витановић, Гоуньдоу-

лиѣь, Жоурьговиѣь, Михоѥвиѣь, Моучьииѣь, Проуглoвиѣь, Поуциѣь, Радѣиoвиѣь, Сорьгоучевиѣь. — Један се помиње без презимена дубровчанин Палко. П. 162.

пальма, име мушко, гледај Гачиѣь, Макьсиѣь, Пикоурарeвиѣь.

пальмотиѣь, презиме властеоској породици дубровачкој: Жоре 1419—30, којему је презиме неколико пута записано Пломотикь, изабрани властелин више година а 1428 кнез. М. 287. 295. 299. 320. 347. кнеꙁа Жорете Палмотика. П. б. 84. 91. — Никша, којега цар Бајазит назива кнезом а презиме му је неколико пута записано Пальмꙋтикь 1481—3. М. 526. 528. 536 (у два споменика).

пальмоутиѣь, гледај Пальмотиѣь.

паметарь, memor: ѡдь старѣхь врѣмень, ѡдь коихь нѣ паметара. М. 209. поꙁнасмо по старѣхь писмѣхь и по старѣхь паметарѣхь, добрѣхь лꙋдехь, кои сꙋ чꙋли ѡдь єдиога колѣна до дрꙋгога. М. 217.

паметовати, meminisse: паметꙋѥмо правꙋ любовь мароѥвꙋ. П. б. 79.

памеⷮть, memoria: вьꙁеть се памеⷮть ихь ѡть ꙁемле. Ст. 6. приносивѣ вь мольбьноую паметь наю. М. 11. то ѡбетованиѣ хощемѡ дерьжати векꙋ памеⷮть. М. 21. ѡставьше намь достохвальныѥ памети на ꙁемли. М. 89. доходеѣи намь на памети. М. 326. ѡдиети ѡдь памети наше иꙁгꙋбленье града Котора. М. 327. на памеⷮть прѣносеѣи. М. 494. црьковь памеⷮть да творы ктиторомь. М. 533. вѣмо да ви ѥ добро ꙋ памети ꙁаконь. П. 123. памети достоино. Л. 63. mens: ꙋ нашꙋ памеⷮть иѣ се било ꙋселило, ни даи богь да бисмо помислили, ѥрь ѥ намь щета сь вашомь вѣстью ꙋчинѣиа. П. 97. ѡпивьши се и не бꙋде ꙋ своѥи памети. П. 160. како є ваꙁда било ѡд наше воле и памети. М. 325. ѡбраѣаюѣи памеⷮть нашꙋ, колико смо приправни ꙋчинити. М. 327. смислисмо ꙋ нашои памети. М. 366. смишлаѥ нашѡмь паметью ꙁапѡведь божию. М. 507. тои ꙋчинихь, бꙋде ꙋ пꙋти веле болестань, а ꙋ памети моиѡи на

пѹнѹ крѣпакь и паметью моиѡмь слободань. П. б. 126. тадан бѣше здраве памети и цѣла разѹма. П. б. 128. ѡвои напоконе препорѹчение чинних, слободьн бѹдѹки паметю моѡм. М. 519.

паметьнь, memoriae: бывшоу навечерїю, паметна ѱалмскаа оуꙁаконенїа оу гроба ѡтьпѣвше. Д. 70. memorabilis: благословивше житїе прѣподобнаго писанїемь паметно ѡставити. Д. 73. да есть вѣчно паметно сиѡмь повеломь. М. 229. да е паметно вечно ѡвемь записанемь. М. 238. 258. 281. 430.

панагирь, *πανήγυρις*, nundinae: приложи трьгь панагирѣ о благовијестима. М. 566. панагирь. Г. XI. 133. cf. панаѓоурь.

панамонарь, гледај парамонарь: остаеть вь црькви, единомоу панамонароу вѣдѡмь. Г. XI. 90.

панаретовь, манастир је Трескавац имао мѣсто ѹ Галичанехь, које је било коупленица панаретова. Г. XIII. 375.

панаѓоурь, гледај панагирь: панагюрь на архаггеловь дьнь. Г. XV. 307. ни на панагюри ни ѹ коемь трьгѹ. М. 120. цар је Лазар дао Раваници панагюрь петровь (т. ј. о Петрову дне) ѹ Сталакѹ, и панагюрь спасовь подь монастырѡмь и панагюрь свете Петке на Дѹнавѹ пролѣтны и два панагюра оу Мачвѣ оу Подгорици светын Геѡргїе пролѣтны и есены. С. Л. 1847. IV. 55.

панигириште, *πανήγυρις*, forum nundinarium: панигирище. Г. XIII. 370.

панигирь, *πανήγυρις*, nundinae: цркви је у Трескавцу дао Стефан Душан панигирь на дмїтровь дьнь. Г. XIII. 377.

паноуровићь, дубровчанин Ѡбрько Панѹровићь између 1358 и 1376. М. 185.

пань, мјесто господинь у повељи Јована деспота, коју је по свој прилици писао какав Рус из Пољске. М. 542.

паньдлоурь, vestis quaedam, uti videtur: по ве-

лицѣхь мѣстехь, ꙋ коихь се приносе многоцѣне велике чисте свите разлике, пандаври, хамꙋже, хазден. П. 138.

паньделеимонь, гледај Паньтелеимонь: црква светаго Пандελеимона у руском манастиру у Светој Гори, у којој се постригао св. Сава. Д. 13.

паньдократоровь, *τοῦ παντοκράτορος*: домꙋ пандократωровꙋ. М. 141. црьковь пандократорова. М. 149. оу мегю паньдократоровоу. Г. XV. 275. 283. до пандократорова хрїсовоула. Г. XV. 275. игоумнь пандократоровь. Г. XV. 306. свуда за цркву дечанску.

паньдократорь, *παντοκράτωρ*: начехь здати домь господеви богоу моѥмоу паньдократороу (у Дечанима). М. 91. приложихь црькви господа моѥго Ісоус Христа светомꙋ пандократорꙋ иже вь Дечахь. М. 567. владыко господи ω пандократоре. М. 114. манастир у Светој Гори: Пандократора їгꙋмень. М. 132.

панька, calumnia: да мꙋ не може панка ни клевета прията бити. М. 458.

панькавьць, calumniator: тко би се нашаω такови чловѣкь панкавацъ а или клеветьникь, да не ће ни може таковоган панкавца затаити. М. 458.

паньтарела, balteus, итал. bandeliera, и у Чеха pantalír: пась лѣпь и великь златань на пантарели црквни. М. 498. пантареле двѣ црквене не направие. М. 498.

паньтелеи, Panteleemon: селу је Ограђенику цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу црькве св. Пантелеѥ. Г. XV. 279.

паньтелеимонь, Panteleemon: цркву св. Паньѳелеимона у Нишу зидао је Стефан Немања. Ст. 10. — црква св. Пантелеимона код села Жидиља, с којим је цар Лазар даде Раваници. М. 196. — у Светој Гори у манастиру руском црква св. Пантелѣимона. Л. 59. cf. Паньделеимонь.

паньтино, мјесто близу Звечана гдје је Стефан Немања разбио туђинску војску коју бјеше довео на њ један брат његов: на мѣсто рекомое Паньтино. Ст. 5.

а то је село оу Ситиници Пантино, које је цар Стефан дао цркви архангеловој у Призрену. Г. XV. 284.

панычело, селу је Пријепници ишла међа кь Панчелу. М. 198. номинативу нема потврде.

плоко, гледај Плько.

плокоунь, име које пишу и Плькоунь, гледај Земанећ.

папа, papa: ѡдь папе римьскога. М. 39.

папалић, дубровчанин Дымь Папалиць 1416. П. 134.

папиа, παππίας, дворанин у царском двору у Цариграду: Ѥрини Комнини, жена голѣмога папие. Г. XIII. 374.

папраћани, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима, било је близу Дечана, јер је Биволаку ишла међа до Папраћани прѣко до Быстрице. М. 92. или је међило с Крушевцем или му је Крушевац био заселак: село Папраћани, а меџе моу сь Кроушевьцемь и сь Бродники до Прѣке Стѣне. М. 92. оу Папраћахь. М. 96.

папрь, piper: що вꙁе краль Тварьтко Алоквꙁу бисера и паньра. П. б. 35.

папоуловь, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа на Не-чоун-глась и прѣко оу врьхь дола, где се стаѥ с Папоуловомь роупомь. М. 87.

папоуча, crepida: ако пїань кого ꙁадере, или папоуче скине. З. 47.

пара, vapor: дымь ѥсть житїе наше, пара, прьсть и прахь. Са. 3.

параиконом, oeconomi vicarius: да се стави иконом и еклисиархь и дохиарь и параиконом калоугерь. Г. XV. 306.

параклись, παράκλησις, preces: да ми се пое параклись. М. 547.

параклитьникь, liber precationum: параклитикь и ѡхьтаникь. М. 84.

парамонарь, vigil nocturnus: парамонарь въжешти кандила въ цръковь вьнндс. Д. 212.

парамоунь, *παραμονή*, vigilia: вса горьскаа села да стоє оу манастыри на парамоунѣ, колицѣмь вели игоумнь. Г. XV. 305.

параєклисиарьхь, ecclesiarchae vicarius: параїеклисїарьхь вь Милѣшевы. В. прим. 14.

парикь, *πάροικος*, colonus, cf. отьрокь, кметь: кто доходе изь стоуге ʒемлє кь светои цръкви соущии людиє теʒи ʒемлє, или ѥ парикь или ѥ влахь или кто любо тоугоʒемлянинь, да сї є имь цркви. М. 60. село Коунариїне сь парикы и сь стасми ихь. М. 63. мислим да на та два мјеста не може бити сумње о значењу, гдје се парикь као тежак ставља на супрот влаху; долази још у једном и то старијем споменику на два мјеста: прво би се мјесто такође врло добро подударало с тијем значењем: исьпросихь парике оу цара оу Приʒьрьнѣ, да дахь юдь ниxь манастироу оу Светои Гори светои богородици оу Милеєхь села Непрокница, Момоушоу и још седам. М. 6. али друго мјесто смета: послије прилога речених каже Немања да је још приложио четири уљаника: єдьнь оу Трьпеʒѣхь, дрвги оу Давьшорѣ, трети в Голишевѣ, четврьти в Парицѣхь. М. 6. по томе би било мјесто: Парици, као што је и штампано у оба пошљедња примјера; али би то мјесто било управо крај у ком би по првом од два пошљедња примјера било најмање седам села; па кад би ваљало узети да се каже за уљаник да је у таком крају а не каже се ни мало из ближе, онда мислим да би се могло узети да се за уљаник каже само да је међу оним људма за које се по мојој мисли напријед каже да су парици, а онда то не би било име крају, и тако ја држим.

парити, volare: высоко парєще. М. 57.

парити, calefacere: соль треноу и чюбрь свежи кь крьноу свилноу, и пари изь оукропа ʒоуке. Ш. lesek. 130.

парнучић, између људи које је краљ Милутин дао манастиру Грачаници један бјеше **Парнучикь Доничинь**. М. 564.

парншь, advocatus, cf. итал. parare: **истини Радоѥ а по своѥмь парнишоу по Стѣпкоу Лоукаревићоу питае правде на Лиоухли**. П. б. 118. **Радою речена Лиоухла ѡдьговори ш нѥ кућникѡмь, а по нихь парнишоу по кнезоу Бартолоу Гоучетићю**. П. б. 119.

парьба, lis: **сь господиномь парьбоу соу имали**. М. 475. **ѥдна парба не оста**. М. 513.

парьнѩ, lis: **не има на мане прѣти, ни се ѡ тои коѩ парьна очинити**. М. 287. 299. 321. 348. 383. **парна**. М. 342. 401. 471. **парнѩ**. М. 371. **парьнѩ**. М. 424.

парьта, limbus: **деветь своичаць парте що се ѕове сирма**. П. б. 74. **парте ѥдне работане ѕлатѡмь и свилѡмь и сь бисерѡмь, и четири комата парте кетьхе сь бисерѡмь и сь жмалдѣ**. П. б. 74. **плащь црьленога аѕамита с бисерними парьтами**. П. б. 104. 124.

парьтешь, селу је Будрезима манастира Раванице ишла међа **на Партешь стоуденць**. М. 198.

парьфишь, тако пише љетописац мјесто kurfürst за Максимилијана Манојла баварскога кнеза: **раѕби Парфишь херцегь Соулимана веѕира подь Арашаномь** 1687. Л. 86. **дође Парфишь херцегь на рекоу Савоу** 1688. Л. 87.

парьцоулѥвь, земљама цркве богородичине у Архиљевици ишла је међа **надь ѩѕь парьцоулѥве воденице**. М. 144.

парьць, litigans, procurator: **прьци опькиньски, прьци градьци**. М. 39. **да смо ми ѕа то парьци и ѡдьговорьници**. М. 379. **сирота, коѩ нѣсть ѩка прѣти или ѡтпирати, да дае прьца, кои кѥ ѡтпирати ѕа ню**. З. 35. **ѡ парьцехь**. З. 47. **пьрци, кои се пре ѕа своѥ притьчю, и ѡнаи парьць, ѕа що га при, да нѣсть колиань ние рѣчи глаголати потворьне на ѡнога парьца**. З. 47. **парьци, кои исходе на соудь, коѥ рѣчь изьговоре прьвоу, и те речи да соу вѣроване**,

и тымь рѣчьма да се соуди, а последнимь инщо. З. 47. ако се обрѣте два парьца намѣромь на двороу царскоу, да имь расоуди соудїа дворьскы. З. 48.

парьчиıа, гледај парьць: да нѣсть коліань оть парчїа ине рѣчи глаголати. З. 47.

пасареловь, црква је трескавачка имала селище Калоугереуь, које је било коуплıеница пасарелова. Г. XI. 134.

пасиглавь, српски су краљеви дали Котору Луштицу, Пасиглав, Кертоле. М. 151.

пасиıана, земља манастира Хиландара која је међила с Ливочем: ево кѫдѣ поведоше Пасїанѫ с Ликоуемь землю. М. 263.

паска, име мушко, гледај Градић, Чипонић.

пасканинь, име мушко, гледај Растић.

паскаль, Pascalis: влахь Паскаль з Каве 1399. П. 22.

паскачићь, властелин војводе Владисава војвода Радичь Паскачикь 1466. П. б. 129. — Властелин херцега Влатка кнез Ранѫль (које је ваља да погрјешка мјесто Радѫль) Паскачић 1476. М. 517.

паскачь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Паскачь. Г. XV. 289.

паске, -ете, име мушко, гледај Гоучетић, Меньчетић. Један је Pasque био 1319 владика скадарски и посланик краља српскога дубровчанима. П. б. 45.

паскетић, два дубровчанина Маринь и Живе Паскетикь, који око 1347 држаше трг руднички у цара српскога. П. б. 19.

паскоıе, Pascalis, гледај Гоучетић, Растић, Сорьгоучевић. — Деспота Ђурђа чельникь ризничкыи Паскоıе 1445. М. 436. 437. може бити да је Соргочевић. — Још се један помиње само именом 1405. П. 60.

паства, grex: камь, паствѣ моеи. Са. 3. pascuum: оть бога прѣданнаго ти стада пастве. Са. 4.

пасти, падоу, cadere: падь ниць на ногоу его. Са. 10. аз же падь на лици его. Са. 12. падша ме въздвиже.

М. 90. тко ли би сие порекаль, да сȣ все клетки на негѡ пале. М. 222. 257. да сȣ все клетки и роте и проклеціка пала сврхȣ нась. М. 291. да сȣ все клеткѣ на нь пале. М. 294. да паде крьвь на нихь и на чеднехь нихь. М. 342. да такоке клетки не падȣ врьхȣ нась. М. 445. паде слана. Л. 78. паде снѣгь. Л. 86. у боју: ѿть .о. тысоущь малы нѣціи осташе, идѣже и самы падоше. Л. 61. тоу падѣть ѡнь нечьстивїи царь по срѣдѣ разбоꙗ мрьтвь. Л. 72. considere: конска, коꙗ греде по земли царевѣ, где падне оу коемь селоу, дроугаа по ѡнои идоукї да не падне оу томзи селоу. З. 40. кьди се диже Срацимирь и паде на Мати. М. 177. — са се: аште не подьет би ѿтьць, вь незаапоу пасти се хотѣаше. Д. 40. падшею се вьставить. Г. XV. 266. желаю падшаꙗ се (гдје гријешком стоји са) вьздвигнȣти. М. 187. погрјешка падче мјесто падьше. М. 486.

пасти, пасоу, pascere: комоуждє дасть пасти стадо свое. М. 4. пасы исраиль сын мои. Са. 4. приложихь влахе, да пасоу кобиле црьковне. М. 61. ине работе да ным нѣсть, развѣ оучию да пасоу. М. 62. кьто ѡкꙋе пасоу. М. 98. село сь селѡмь да пасе, коуде едно село тоуде и дроуго, развѣ забѣль законитихь и ливадь да не пасеть никто. З. 35. селоу никто да не забраннть пасти, да пасе коудѣ и жоупа. З. 35.

пастоухь, pastor: ни пастоуха да не храни. М. 61. пастоухе. Г. XV. 310.

пастырь, pastor: радоуи се, пастироу добрии словесниимь ѡвьцамь. Ст. 26. по .ві. ждрѣбца пастыромь бѣлѣгоу. М. 61. како и влахе выше писанныхь пастырь. М. 62. за пастира що пише. П. 32.

пастырьскыи, pastorum: да не има печаль ѡ пастырскои хранѣ. М. 61.

пасха, pascha: по пасцѣ. Ст. 27.

пась, гледај поꙗсь: пась срьбрьнь позлаћень на тканицȣ плакетнȣ, тегли .ѳ. литарь, .ѕ. ȣнчь. П. б. 103. ѡдь пасовь. П. б. 125. ȣ пасовѣхь. П. б. 125. пась едань лѣпь и великь златань на паитарели црквни. М. 498.

патеньколо, село које је Гргур Бранковић дао

манастиру св. Павла у Светој Гори: селѡ Патенколѡ ꙋ Троупоштице. М. 278.

патити, pati: тькмо кто ѥ длъжьнь или чимь кривь, ѡнь да плати и пати. М. 268. 271. 355. да ѥдань ꙁа дрꙋгога не пати. П. 10. нека мꙋ пльть пати, а иманьѥ нѣ криво. П. 138.

патось, *πάτος*, pavimentum: призрѣнскѣ црькве патѡсь не ѡбрѣтаеть се нигдеже. Л. 61.

патриꙗрьхиꙗ, patriarchatus: къ патрїархїю блъгарскоую (црква у Трнову). Д. 201. въ домоу спасовѣ православнѣи патрїархїи ѡтьчьства нашего. М. 139. велнкїе црькви патрїархїе. М. 139. за Жичу у вријеме цара Стефана.

патриꙗрьховь, patriarchae: кои соужнь оучеке на дворь патрїарховь, да есть свободнь. З. 39.

патриꙗрьхь, patriarcha: патрїарьхь јерусалимски. Д. 186. господиномь и ѡтьцемь нашимь патрїархѡмь. М. 139. ту се први пут помиње патријарах српски 1348. прѣѡсвещеннынимь патрїархѡмь срьблюемь и грькѡмь. М. 143. сь прѣѡсвещенныммь патрїархѡмь. З. 29. кьди приходїи патрїархь вь монастырь, да моу се дароуѥ конь, и кьди ставїи игоумна, конь. Г. XV. 306. патриархь срьблюемь и приморию. М. 214. патрїарахь. Г. XI. 164. поименце се за живота помињу Јанићије, Сава, Јефрем, Спиридон, Данило, а које се године који помиње, гледај код њиховијех имена.

патьково, Немања је освојио од грчке земље Патьково. Са. 1. помиње се послије Пилота а прије Хвосна, за то је ваља да било гдјегод до Хвосна. cf. патьковьскыи.

патьковьскыи, *τοῦ* Патьково: до патковьскога дѣла, . . . до патковскога брьда ишла је међа забјелу цркве арханђелове у Призрену. Г. XV. 283. ту је и Мекинешь и Прѣслопь.

плоунь, f. мјесто које је било близу Грачанице: краљ је Милутин дао Грачаници воденице што се находе по изходоу на Плоуни ѡдь горнега рибника до Си-

тинѥ, и црькву коꙗ ѥсть оу на Плоѹни. М. 563. и цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену Доброслава Срдановића на Плоѹни. Г. XV. 303.

плоѹньскыи, τῆς Плоѹни: црькви плоѹньскои. М. 563.

плоѹчина, tela aranea: стопы, тѡго злокъзньноѹю крѣпѡсть ꙗко плоѹчинноѹ истьнившеѥ. Г. XI. 93.

пахлани, село између Мораве и Кучајине које је цар Лазар дао Раваници: Пахланїи. М. 196. то ће бити садашњи Паљани близу Параћина.

пахомиѥ, манастира св. Павла у Светој Гори игуман Пахомїє 1347. М. 125. 132. — Калуђер Пахомїє ѡть Црьнїє Гори ѡть Рєкє, који је штампао литургију трошком Божидара Вуковића у Млецима 1519. В. прим. 13. — Игуман у манастиру Девичу Пахомїє 1578. Гильф. бос. 290.

пацоурикь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Пацоурикь. Г. XV. 273.

пачє, potius, magis: дивьно възьрѣниє ꙗко и дымь ми бысть видимо, а христова любы пачє привєзоваше се кь мьнѣ. М. 5. дарова ємоу имє, єже пачє вьсакогѡ имєни. Са. 2. любєи ѡтьца или матерь пачє мєнє. Са. 2. помилоуи мєнє грѣшнаго, пачє вьсѣхь сьгрѣшьша. М. 58. двѣма мѣдѣницама приѡбрѣтьшоу пачє богатьства инѣхь многаа. М. 65. Сакоу, пачє всѣхь троуждьша сє. М. 91. imo: нє ѡстави мєнє владика мои, пачє бо радꙋєть сє ѡ грѣшьницѣ кающи сє. М. 5. зла да ти нє ꙋчинимо, нь пачє да имашь почьсть и хранꙋ противꙋ мови нашеи. М. 22. да ходитє свободьно вєсь вьсакѣ десѣщинє, и пачє мои людиє да ви любє и да ви хранє ѡдь зла. М. 28. ако сѣ разьратитѣ сь кралѣмь, да вась нє дамь, пачє да ви ꙋхранꙋ. М. 29. нє дастє, нь пачє га продастє. М. 42. ни ѣ ни мои лꙋдьє да нє придємо на вашь градь, и пачє моимь лꙋдємь хокꙋ заповѣдьти да нє придꙋ на вась. М. 45. да нє оузимаю ѡть црькве блаѓоу ничто, пачє ако что изьгоубє, да плакию. М. 61. що ѥсть здаль, пачє и пописаль и

оукрасиль. М. 64. да си мꙋ ѥ милость кралѥвства ми ходити по моеи ꙃемли како и дрꙋꙃимь вашимь дꙋбровчаномь, паче и боле. М. 67. никакоже дрьꙃьноухь раꙃорити, нь паче потврьдихь. М. 71. видѣвь потроуждениѥ, паче же и подааниѥ. М. 79. проклинамо иже хощеть раꙃорити, нь паче да прѣбиваѥть схраниѥмо. М. 89. да се не помете, паче да се ꙃна. М. 102. не потварати, нꙋ паче болше и крѣпчаѥ потврьждати. М. 180. а паче да ихь ꙃблꙋда. М. 234. хоте харни бити, а паче и дѣломь любьвь покаꙃати. М. 241. говоре нимь кральство ми: ваше тоꙃи ни, а говоре кральствꙋ ми властеле: господине кралꙋ, паче є наше. М. 255. да мꙋ се ти дꙋкати ꙋдрьжати не могꙋ, паче да мꙋ ихь имамо дати. М. 331. с коѡга раꙃмирьꙗ иедна корист не бивла, паче утета и раасапь. М. 367. не чꙋѥмо мꙋ се ꙋ ничемь дльжни, паче ѥ ѡнь намь дльжань. П. 3. наипаче. М. 73. 78.

пачекь, гледај паче: da im ne chiemo bexzacongia vciniti, pacech hochiemo pomagati. М. 280. само ту.

пачемиль, између влаха што их краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Пачемиль. М. 12.

пачень, између влаха што их краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Пачень. М. 12.

пачистыи понедѣльникь, dies lunae jejunii quadragesimalis alter: ꙋ пачисти понеделникь. М. 504.

паша, pascuum: ꙃимние паше. М. 12. сь вьсѣми пашами ꙃимними и лѣтними. М. 12. села и ꙃаселиꙗ и паше. М. 562. горе и паше и воде. М. 218. ꙃь горами, странами, пашами и водами и с планинами. М. 449. о паши. З. 35. не дате нимь добиткомь иꙃлаꙃити на пашꙋ. П. 20.

паша, гледај баша: Ахмать паше. М. 545. Хадомь пашоу. Л. 78.

пашанть, име турско: воѥвода Пашанть 1398—1402 у Херцеговини око Таре. П. 14. 19. 22. 25. 26. 27. 44.

пашиште, pascuum: да моу соу пашища и теговища. М. 27. села и власи и пашища. М. 58. пашища добить-

коу. М. 60. не имаше светал црькки пашнице. М. 61. пашнице Црькена Полина. М. 64. сь ливадами, с пашници и сь лази. М. 138.

паштрнић, тако је један пут записано презиме Остоји Паштровићу: Остою Пащрьќа. М. 306.

паштровићи, племе између Будве и Бара, које има и сада: отьчьством отъ Пащровикь бјеше Стефан игуман отъ храма прѣчистіе богородице 1597. В. прим. 22. cf. Стефань.

паштровић, властелин цара Стјепана Николица Пащровикь. П. б. 22. — Кнез Алекса Пащровикь 1419—23, који је држао град Бѣлу и био властелин војводе Радосава Павловића. П. 147. М. 341. 370. 375. 376. — Властелин истога војводе кнез Остоіа Пащровићь 1420—21. М. 308. П. 151. cf. Паштрнић.

пајазитов, *τοῦ* Пајазить: Демирь сынь пајазитовь, Моухаметь сынь пајазитовь, брать Демироу. Л. 88. Селимь, сынь пајазитовь (Пајазита сина Мехмедова). Л. 88.

пајазит, име турско: цар турски, син Муратов: Пајазить. М. 182. П. 19. 30. 33. Л. 62. 74. 88. за тоурскаго цара Пајазита дана бысть кћи цара Лазара именемь Оливера (други љетописац вели Деспина). Л. 73. — Син Мехмедов: ходи царь Пајазить на Карабогдана 1484. Л. 82. оумре 1512. Л. 82. 88. cf. Бајазить.

педепсати, *παιδεύειν*, punire: калогерь, кои сьврьжеть расѣ, да се дрьжить вь тьмници, дондеже обратить се на покаяніе и послоушаніе, и да педепсать се. З. 31. хоћемо е добрѣ педепсати, да тогази веће не чине. П. 5. хоће за нєгово худо педепсань бить, како бѹде вредно. П. 14. терь ихь хоћемо такои педепсати, да дрѹговиць такози не смѣю чинити, и да се њими други кажѹ. П. 28. да се педепьса. П. 32. педепьсаи га. П. 35. овде ихь педепсасмо ѹ нашѣхь лютѣхь и тѹгливѣхь тьмнѣхь тьмницахь, и по дльго дни стоаше. П. 138. да мѹ главѹ господа педѣпсаю, що е достоинно чинити невѣрнѹ чловѣкѹ. М. 459. писали смо мѹ листь, велмѣ караю га и пе-

депсаю ꙁа тоꙁи. П. 39. да га недепсать. М. 523. да недепшеть. М. 528.

недепьсеіа, } παίδευσις, castigatio verberum: и ꙋ недепьсии, } вьсь и по вьсемь свѣтꙋ много ѥ недепьсеіа припорꙋчена. П. 139. да прїими недепсїю и иꙁгнанїе ѿть монастира. М. 533.

недь, palmus: по ѡноуге ꙁемле мое да не покриюте ни ѥдьне неди или лоꙁовь или житомь. М. 20.

неженинѣь, властелин дубровачки, од вијећа умољена Михоило Пеженикь 1253. М. 39. cf. Пѣженинѣь.

нежиновинѣь, властелин дубровачки, вијећник од вељега вијећа Богьдань Пежиновинѣь 1253. М. 40. cf. Пижиновинѣь.

неклиште, селу је Кльчию манастира Трескавца ишла међа ниꙁ брьдо на неклишта. Г. XIII. 372. XI. 135. мислим да је fornax, а може се мислити и друго.

некь, крај у садашњој Србији који је био до Звижда и допирао до Дунава, и у ком је сада Мајданпек, у њему је дванаест села дао цар Лазар Раваници: оу Пекꙋ. М. 199. — Ријека у том крају: село је Поточац у том крају имало прогонь на Пекь. С. Л. 1847. IV. 53.

пеликорь, гледај перикоlь: с пеликор(о)мь. Г. XIII. 374.

пелиоунѣь, властелин дубровачки Влахꙋша Живковинь, реченни Пелиоунѣь. П. б. 114. cf. Живьковинѣь.

пеличевинѣь, властелин дубровачки Фелиѵь Матинь Пеличевика 1332. М. 102.

пенѣшькын, гријешком мјесто печенѣшькын. Г. XI. 132.

пенель, cinis: ꙁемлю и пенель. Г. XI. 67.

периколь, игр. περιβόλιον, hortus, cf. пеликорь: с винограды, сь периколемь. Г. XI. 132. 134. XIII. 373. 376.

перниорь, fines, περιορίζειν: Челопецн и сь периѡромь косорнтьскымь и сь ѿтьтесомь. М. 138. починие периѡрь ѿдь Прѣслона. Г. XI. 130.

перитор ь, град у Херцеговини, садашњи Пир-

литор, не далеко од Невесиња к истоку: оуби царь Отмань храброга Момьчила, и прїими Перитор̂ь 1361. Л. 74. Г. X. 270.

перию, pennae: ѕвѣздоωбраѕнымь благоучьстїа перїемь прѣлѣтаеть. Гильф. бос. 274.

перьварь, februarius: мѣсеця перьвара. М. 185. 492.

перьла, margarita, срл. perla: баласъ, а ωколо .є. перала. М. 498.

перьникь, град који је Стефан Немања освојио од Грка дошавши на њ од Срѣдьця гдје се био састао с краљем маџарским па се оданде вратио краљ маџарски у своју земљу, и Стефан се растао с њим; по том ће бити у оном крају, и то од Софије к југу: градь Перьникь. Ст. 8. љетописац ваља да гријешком каже Петрьникь. Л. 68.

перьню, селу је Жеравини ишла међа подь Перьнюми ωть Дрима оу кожнунинь крьсть. Г. XV. 310.

перьпера, *ὑπέρπυρον*: тисѹкю перьперь да даду дубровчани краљу Владисаву. М. 23. кто се ωбрѣте прѣслоушавь сию (што је краљ Владисав писао манастиру св. Николе у Врањини), да приме гнѣвь и наказанию ωть кралевьства ми, и да да кралевьствоу ми .т. перьперь. М. 27. да дају (дубровчани краљу српском) ωдь града на всако годище двѣ тисоуки перьперь на димитровь дьнь (што могу трговати по српској земљи; тај се данак послије звао српски доходак). М. 50. 55. тко прѣслѹша писанию кралевьства ми (гдје краљ Урош наређује како ће се судити између Срба и дубровчана), да приме гнѣвь и наказанию ωть кралевьства ми, и да плати кралевьствѹ ми .є. сьть перьперь, и да ю кривь, ѹ чемь при. М. 51. да пасоу (власи) кобиле црькове, а да не оуѕимаю ωть црькве бѣлѣгоу ничто, паче ако что изьгоубе, да плакаю ωть себе конь по .л. перьперь а кобила по .к. перьперь. М. 61. таковын, кои име пакостити томоу мѣстоу (манастиру богородице ртачке), що ѕаписа кралювьство ми, или оу пашищихь или оу тегови-

щихь, или име кои соудь двизати на црьковь оу тои земли, да плати кралевьствоу ми тисоукю перьперь. М. 68. оу нюмь (у крсту који је дала краљица Јелена Сопоћанима) петь комать чьстнога дрѣва, цело све, и четири камени. а дано на дрѣва двѣ тисоуши перьперь, а третия тисоуща оу камени и оу златѣ. М. 70. да плати .г. перьпери, на .г. перпере. М. 565. тко сие потвори (што је уговорено између краља Стефана Дечанскога и дубровчана за Превлаку и околину), да плати .е. тисуће перперь, и да ми е неверань. М. 105. кто потворить сию златопечатною слово царьства ми (гдје се пише прилог цркви арханђеловој у Јерусалиму), да се распе и накаже, и да плати царьству ми .҂к. перьперь. М. 135. аще кто ѡбрѣщеть се ѡть козминь, соудинь црьковномоу дльгоу, да платить .т. перперь. З. 30. аще властелинь ѡпсоуе себра, да плати .р. перперь. аще ли себрь ѡпсоуе властелина, да платить .р. перьперь, и да се ѡсмоудить. З. 33. вь недели да работаю (неропси) два дни проніароу, и да моу дава оу годищоу перпероу царевоу. З. 34 потька междоу сельми .и. перперь, а влахѡмь и арбанасѡмь .р. перперь. З. 35. издава ѡть земаю приставоу .г. перьпере, ѡть села .г. перьпере, ѡть коня перпера. З. 38. комоу запише (цар) село оу баштиноу, да есть логофетоу .л. перперь за хрисоуоуль, а діакоу за писаніе .ѕ. перперь. З. 40. да оузьме царь на техь соудіахь враждоу по тисоуща перперь. З. 46. исльие перьпере да не даю ни покровьца. Г. XV. 307. кумирьки сольски продах вашимь поклисаромь за годище за .ѳ. сьть перьперь. М. 174. юре ми те товарь (жита) продавати по .і. перьперь. М. 247. баштине, кое се купе кь жупе нашои (дубровачкој) за .г. тисуке перьпери. М. 285. 297. стоунь земаѣ, кои ми е (Ивану Црнојевићу) заложиѡ Гюргь Мрькшикь за .м. перперь. М. 532. — Помињу се млетачке: ѡпћина дуброваука да дае (краљу српском) на всакѡ гѡдище на велики дьнь .е. сать перперь бнетаукихь ѡдь тоганзи мѣста дѡхѡтка (од Стона и околине). М. 104. да си узима (црква арханђелова у

Јерусалиму) в Дꙋбровницѣ ѡдь дохотка царьства ми на вьсако годище на вьскрѣсеније .є. сьть перьпер венетьꙋкихь. М. 135. да се даје ћелији св. Саве у Кареји ѿть коꙋке царьства ми (пише цар Стефан) на всако годище .р. перпер венетицѣхь. М. 139. да се дава (цркви богородичиној на Синају) ѡдь велика дьни до велика дьне на всако годище ѡдь Дꙋбровника петь сьть перьпер венетьꙋькихь ѿть Стона. М. 159. — помињу се и дубровачке: први пут долази то име у споменику из којега је пошљедњи примјер а за исте перпере које се у пошљедњем примјеру зову млетачке, али стоје оба имена: цар Урош наређујући да се по завјету његова оца даје цркви богородичиној на Синају што су дужни дубровчани давати српским владаоцима за Стон вели: да се давать богородици синаиској на велик дьнь и паке до велика дьне петь сьть перьпер дꙋбровьꙋкихь венетьꙋкихь ѿть Стона. М. 159. да је била разлика у вриједности између перпера млетачких и дубровачких, мислим да тако не би могло остати у споменику, а кад није било разлике, онда мислим да оба имена ако не стоје гријешком стоје за то што се именом дубровачки мисли што Дубровник плаћа или у дубровачком новцу. али има и бољих свједочанства да међу перперама није било разлике: за доходак стонски који се прво каже у млетачким перперама (М. 159.) стоји на више мјеста само петь сьть перьпера. М. 106. 185. 232. прилог цара Стефана цркви арханђеловој у Јерусалиму одређен прво у перперама млетачким (М. 135.) на скоро се казује перперама дубровачким а у истом броју: на вьсако годище на велик дьнь на вьскрьсеніє петь сьть перьпер доꙋбровьꙋкыихь и на дмитровь дьнь такожде дроꙋгоꙋ петь сьть перьпер доꙋбровьꙋкыихь, како да се напльни на годиноу тисоꙋкю перьпер доꙋбровьꙋкыихь, и тоуи тисоꙋщоу перьпер да давају доꙋбровьчане на всакоу годинꙋ храмоу арьхаггела Михаила вь Ієросолїмѣхь, до гдѣ

годѣ Дꙋбровникь дрьжи Стонь градь. М. 166. 521. — Да је перпера била прави новац (кован), тому нема потврде боље него што је у горњим примјерима, у којима је управо и нема поуздане; а да су се на перпере бројили прави новци, вриједили по себи колико му драго, то потврђују примјери у којима уз перпере стоје динари, па се за динаре каже перперама колико се мисли: срьбьски доходакь, дви тисꙋщи перьперь динари дꙋброкаꙋкихь (ово је опет и потврда да међу перперама није било разлике, јер је најприје тај доходак одређен само перперама а у истом броју). М. 222. 236. 283. 318. 428. срьбьски доходакь дви тисꙋћи перперь дꙋбровачцихь динара. М. 487. .є. цать перьпери динари дꙋбровачцехь. М. 285. 290. 295. 297. 302. 492. .л. тисꙋкь перьпера динари дꙋбровачцехь. М. 298. шесть сьть перперь динари дꙋбровачцихь. М. 338. 344. 422. .мє. перпер динари которсцнех. М. 464. што су динари били и оно што су данас новци (колики му драго), и што се у горњим примјерима зову дубровачки, за то може бити да се ту не мисле свуда перпере бројене баш у динарима него само у дубровачким новцима којим му драго или по вриједности коју су у Дубровнику имали који год новци бројени на перпере; тако дубровчани премда се обећаше војводи Сандаљу (1419) да ће му примити .ні. тисꙋкь перперь, не казавши у каквом новцу, а да му дају на њих по пет на сто (М. 286.), опет мало доцније (1427) обећавајући то исто војводи Радосаву Павловићу кажу да ће му примити .нї. тисꙋкꙗ перьпера динари дꙋбрьвачцехь и давати на њих по пет на сто докле год буду ꙋ комꙋнꙋ дубровачком ти динари. М. 345. а ту ако и нијесу мислили да ти новци буду само у динарима, опет су с разлогом могли мислити да не буду у другом новцу кованом него у дубровачком или барем да се други новци сведу на вриједност коју су према њима имале перпере у Дубровнику;

по том остаје перперама опет само да су се на њих бројили други прави новци; али тому има и других потврда са свијем јасних: на једном се мјесту сами дукати броје на перпере, каже се колико је дуката примљено и колико је перпера изнијело онолико дуката (одакле се види и вриједност перпери), па се и динарима дубровачким каже или да су они дукати дубровачки или да се перпере узимају по рачуну дубровачком: прїимихь петь сьть перперь дȣбрѡвьчкихь (што су дубровчани били дужни давати од Стона цркви јерусалимској), . . . и прѣдадоше ȣ техь петь сьть перперь динарь дȣбровьчкихь сто четири десеть и седмь дȣкать, а тьдаи бѣше дȣкать ȣ Дȣбровникȣ по .мл. динарь. М. 514. тај примјер првијем ријечима својим показује да се ни онда перпера не мисли да је прави ковани новац кад се каже само тијем именом без друге ријечи (н. п. без динара), премда је негда могла бити и то; а како је ту (године (1470) број перперама исти који је био и онда кад је тај прилог први пут писан истој цркви (1348), отуда се види да је перперама била вриједност стална; и још се из тога примјера види да је у дукат какав је био у Дубровнику 1470 ишло $3\frac{4}{10}$ перпере, и да је у перперу ишло $12\frac{1}{3}$ динара. — да су се на перпере бројили други новци, потврђују и така мјеста гдје се најприје броје дукати па за њима иду динари, за које се каже само перперама колико их је: постави ȣ нашь комȣнь ȣ покладь 6758 дȣкать ѕлатѥхь и ѡщь динара дȣбровачцихь 4266 перпера. М. 364. 389. 390. 392. наипрьви дȣкатовь прьмисмѡ ѕлатиехь 5340 дȣкать ѕлатиехь и динари дȣбровачцнехь 300 перьпера. М. 380. ѡдь реченьнога покладаа даше ми 168 дȣкать ѕлатѣхь и динара 106 перперь и 7 динара (тијем се примјером још посвједочава да је перпера била већа од 7 динара, су чим се слаже вриједност показана напријед). М. 389. 392. 11051 дȣкать ѕлать и 1266 перпера динара. М. 394. .т. дȣ-

кать ѯлатѣхь и .г. саать перперь динара. М. 399. 2500 дукать ѯлатѣхь и 9000 перперь динара. М. 399. још од више руку новци долазе на једном мјесту један за другим: дукать ѯлатѣхь седамь сать, и динарь дубровьчцѣхь добрѣхь тисућю и седамь сать и три десети и ѥдна перьпера, и динарь дубровачцѣхь ѯлѣхь два десети и двѣ перпере, и динарь которьсцѣхь осамь десеть и деветь перьперь, и меѯалина шесть перьперь. П. б. 50. уз перпере долазе и сами динари за које се не каже какви су, па се веома потврђује за перпере да су се на њих бројили други новци: да дамо всакому одь реченихь юнаковь на мѣсець по .є. перьперь динара дубровьчцѣхь, а они да су дльжни воѥвать ѯа Дубровникь вьздѣ куде ѥ пошлюмо, . . . и ако би кога уловѣка ухватили одь нашѣхь неприятель, обѣтуюмо дати ѯа всакога .і. перьперь динарь, и толикоѥ, ако га убию. П. 48. 49. да имь даемо у помокь ѯа спеньѯу друге шесть сьть перьперь динарь. М. 455. примихь перперь .д. ста динара (године 1488, послије се већ не помињу перпере). М. 538. — вриједност перперама осим онога што је већ споменуто излази још на једном мјесту, гдје се види да је у средини XV вијека више од двије перпере ишло у дукат, које се опет слаже с вриједношћу показаном напријед по другом примјеру: .ѵхѯѕ. дукать и .к. перьпере. П. б. 113. тако се види још на једном мјесту да је у исто вријеме ишло у перперу више од осам динара: 766 перперь и динари .и. М. 537. а у споменицима латински писаним има свједочанство да је у Дубровнику 1337 било одређено да дукат иде у двије перпере: ducatus de auro justi ponderis habeat cursum duobus iperperis in bonis follaris. П. б. 172. а 1451 да је забрањено давати дукат у више од три перпере и да је та забрана укинута 1455: cassatio ordinis quod ducati non possint expendi pro pluri quam pro ipperperis tribus. П. б. 176. свакојако дакле од када се може за цијело знати по споме-

ницима нашим перпера је из најприје била $\frac{1}{2}$ а послије $\frac{1}{3}$ дуката својега времена. — по свему што се овдје види за перперу не могу друго мислити него да је погрјешка у преписивању што у једном споменику стоји да је херцег Балша син херцега Владисава узајмио у дубровчана перперь .ркѕ. и динара .н. дубровачцихь. М. 502. (за који примјер рекох код ријечи динарь да би се по њему могло судити да је у перперу ишло више од 50 динара); јер не видим разлога за што би 50 динара било одвојено од перпера, кад се толико динара могло казати перперама, дакле заједно с онијех 166 перпера, а за перпере се не каже да су у каквом другом новцу. cf. перьперь, перьпира.

перьперь, гледај перьпера, стоји само на два мјеста поуздано: кьбьль жита, половина чистаа а половина прѣпроста, коли перьперь динарьми. З. 50. пристакоу оть ʒемьле .в. перьпера, оть коня .а. перьперь. З. 50.

перьпира, гледај перьпера, само на два мјеста а опет номинативу нема потврде: .т. перпирь. М. 65. ʒа шесть сьть перьпирь вѣлицѣхь. М. 126. дакле су биле и велике, али само ту.

персида, Persis: Сїрїю и Персидоу. Д. 198.

песуаница, гледај Пѣсьуаница.

пета, calx: вьʒвеличиль есть на ме петоу свою. Д. 108.

петань, име мушко, гледај Остоић.

петидесетьникь, quinquagenarius: два петидесетника и сь людми, огьнь сь небесе молиткою сьвѣдь, пожеже. Д. 101.

петисалић, неки Петисалникь око 1404 у служби госпође Вукаве. П. 55.

петоковић, властелин војводе Јурја Војисалића, кнез Юраи Петоковићь 1434. М. 379.

петодьневьнь, quinque dies durans: петодьневно и вьсеседѣлно. Д. 28.

петомѣрие, quinta pars (ваља да је то): што годе би

богь даль, терь довЂдв, да комЂнв даде шдь плЂна пето- мЂрьк. П. 49.

петок, име мушко: слуга војводе Иваниша сина Радосава Павловића, Петок шлокланинь. П. б. 111.

петралить, између влаха које је краљ Милутин дао Хиландару један бјеше Петралить. М. 59. и један између онијех које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 295.

петралЂтовь, црква је трескавачка имала земље до двора петралЂтова. Г. XIII. 370. cf. Петралить.

петрань, забјелу је Кроушьчици ишла međa оу Петрань, и шть Петрана оу стоуденьць. Г. XV. 276. — Име једном паши: прїими Петрань паша Доулоу 1567. Л. 84.

петрахиль, ἐπιτραχήλιον: петрахиль. М. 1. рыдаи и петрахили. М. 92.

петрашнићь, земљи коју је краљ Милутин дао цркви св. Николе у Хвосну ишла је međa оу Градска коденища Петрашникь. М. 73.

петринь, гледај Петрьнь.

петрицъ, дијакь краља Милутина Петрицъ. М. 69.

петровићь, властелин дубровачки, судија Бькальна Петровикь 1253. М. 39. — Властелин дубровачки, вијећник од вељега вијећа Рьснинь Петровикь 1253. М. 39. — Између људи које је Стефан Душан писао Хиландару бјеше у Словињу Драгыша Петровикь. М. 123. — Исти цар даде цркви арханђеловој у Призрену Бонка Петровика са свом баштином што је имао оу градоу (Призрену). Г. XV. 310. — Између осталијех људи које је исти цар дао истој цркви бјеше и Десиславь Петровикь. Г. XV. 309. — Војвода херцега Хрвоја Иклинишь Петровикь изъ Глажа 1412. П. 176. гледај Иклинишь. — Братучед војводе Иваниша Влатковића, син војводе Петра, кнез Павлш Петровићь, који се помиње и без презимена самијем именом, које види, 1452—58. М. 451. 454. 480. — Кнез Иванъ Петровићь 1498 посланик хумљана Жарка, Тадије и Ђурђа дубровчанима. М. 542. —

Богдє Пєтровикь призрѣнанинь у другој половини XIV вијека. П. 26. — Дубровчанин Гюрица Пєтровикь 1407. П. 88. — Село које је краљ Милутин потврдио Хиландару: Пєтровикь. М. 58. а то је био заселак Крушеву. М. 140. може бити да је и Петровик.

петроко, планини Ограждєноу и пашишоу Ѵрьвєнои Полѣни у струмској области бјеше сииωрь Пєтроко. М. 64.

петровь, Petri: людьє Пєтрови (т. ј. Петра, зета цару бугарском Михаилу Асену). М. 37. беѕаконьє пєтрово (т. ј. војводе Петра у Новом Брду). П. 138. селу је Граду у Плави ишла међа оу потокь вышє пєтровє црькке. М. 94. на пєтровь дань (29 јун.). М. 288. ωдь слѹгє Пєтрова Юрьꙗ (т. ј. Петра Павловића брата Радосављева). П. 135.

петровьскыи, митрополить пєтровскыи и польхєрцєговскыи око 1612. Гильф. бос. 312.

петронићь, властелин дубровачки, вијећник од малога вијећа Грьгѹрь Пєтроникь 1253. М. 39.

петрони, име мушко, гледај Боуньдићь, Доброкнћь.

петрошь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Пєтрошь. Г. XV. 304.

петроунь, Спинело Далимари бјеше прокѹратѹрь Рига ωдь Пєтрѹна. П. 178.

петроусь, град који је био близу Крушевца и Сталаћа: царь Моусїа расипа Кроушєвацѣ и Пєтроусь и Сталакь 1413. Л. 75.

петроучо, } Пєтрѹчь ис Палєрма, а на другом мјестроучь, } сту Пєтрѹчо изь Палѣрма 1405. П. 66. 67.

петрь, Petrus: апостол, цркве су и њему и Павлу заједно: једна, у којој се крстио по други пут Стефан Немања по срѣдѣ срьпьскыє ѕємлє, кад се вратио с њим отац на стольноє мѣсто из Зете гдје га је био крстио свештеник западне цркве; тада је код те цркве била епископија. Ст. 2. Са. 14. а то је црква иже єсть Расса. Л. 85. ωтьчьство рашко Стефана Не-

мање. Л. 68. дакле код садашњега Новога Пазара; она стоји и сада. Гильф. Рус. бес. 1858 II. III. у њој је предао Немања владу сину Стефану. Д. 38. та црква мислим да се спомиње и на крсту на ком пише да га је краљ Милутин приложио домꙋ светїхь апостоль Петрꙋ и Пакьлꙋ и на ком се спомиње епископь рашки, а који је сада у Дубровнику у цркви св. Доминика. М. 83. епископија за коју љетописи пишу да је поставио св. Сава. Л. 59. 69. — друга у Босни на рѣцѣ Лимѣ, коју је зидао Ѯавидь брат Стефана Немање. Л. 58. 68. — у Риму. Ст. 9. — само св. Петра црква на međи дубровачкој 1253. М. 38. и у селу Корищи: сь цръквомь светымь Петромь. Г. XV. 273. — Зет цара бугарскога Михаила Асена Петрь севастократорь 1253. М. 36. — Међу људма у Штипу које краљ Милутин даде цркви арханђеловој у Штипу давши је Хиландару један бјеше Петрь. М. 62. — Између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше име Петрь. Г. XV. 272. 292. 298. 309. — У цара Лазара Петарь жꙋпань 1387. М. 207. — У подручју деспота Стефана у Новом Брду војвода Петар. П. 137. — Неки господарь Петарь 1416 може бити Павловић брат Радосава Павловића. П. 135. — Син војводе Јурја Војисаљића, синовца херцега Хрвоја, кнез, јамачно исти који се писао и презименом по дједу Воисалић (које види), а по смрти очиној и војвода 1434—51. М. 377. 450. — Син кнеза Павла Јурјевића. cf. Павловић. — Брат кнеза Влатка и кнеза Николе, отац кнеза Павла, стриц војводе хумскога Иваниша Влатковића, мртав се помиње 1452. М. 451. 454. — Син војводе Радосава Павловића, млађи брат војводе Иваниша, за живота братова кнез а послије војвода Петарь, које пишу и Петьрь 1442—54. М. 413. 420. 432. 469. П. б. 108. 110. 113. 115. — Властелин Јована деспота, пань Петрь 1496. М. 542. — Петрь златарь Смедеревїць 1514 у Бечкереку. М. 549. — Капе-

тан острогонски 1536. М. 552. 553. — Човјек капетана дунавскога Мустафе 1536. М. 553. — Војвода молдавски 1532. Л. 84. — Петаръ царь московски 1698. Л. 88. — Гледај Баталь, Богьданићь, Болидиновићь, Болеславићь, Брьсаућь, Вонсалићь, Конслалићь, Ганьгоулићь, Гольклась, Гоуньдоулићь, Дьмитровићь, Иоућь, Карьниџићь, Клешићь, Ковачевићь, Кроусићь, Мальђеровићь, Матековићь, Матеићь, Мачиневићь, Павловићь, Пакићь, Пикоуларевићь, Приклюковићь, Сараковићь, Срѣћь, Толеновићь, Трошановићь, Чакаићь, Юмометь.

петрьникь, гледај Перьникь.

петрьць, тако бјеше име једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 272.

петрьче, п. Хиландар је имао у српској земљи између других села и село Петрьче. М. 58. 141. као да је било негдје близу Љесковца.

петрѣнь, име мушко: слуга краљице босанске Грубе 1399: по Петрѣнѹ. П. 18. по Петрнии. П. б. 43.

петрѣкевь, катуну је Гунцатима цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть петрѣкева ѡть камена. Г. XV. 291.

петоунь, име мушко, гледај Остоићь.

петь, quinque, cf. десеть: ѡнѹзи петь десеть лакьть скрьлата. М. 23. дрѹгѹ петь сьть перьперь. М. 23. прѣжде годищь петь на десете. М. 38. петь годищь. М. 54. четиремь или петимь властеломь. М. 108. мисеца марта двадесет и петь дань на благовиесть. М. 229. на два десеть и петь мисеца марьта. М. 480. подь петь на десете печатьми. М. 248. петь по кантинарь. М. 330. петь десеть и ѡсамь. М. 389. педесеть. М. 364. 394. 406. педесеть и седмѡ. М. 478. у Струмици је била црква светїихь петь на десете, коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 303.

петька, *Παρασκευή*: цркву светоу Петькоу на Брѣгалници писа краљ Милутин Хиландару. М. 64. на ме-

ђи села Средске и Плањана код Призрена бијеше црькви света Петька. Г. XV. 280. међа је земљама цркве богородичине у Архиљевици ишла на светоу Петкоу. М. 144. селу је Дабру манастира Раванице ишла међа ѡть Петкє. М. 199. цар је Лазар дао Раваници панагюрь светє Петкє на Дѹнавѹ пролѣтны. С. Л. 1847. IV. 55. међе су земљама манастира Трескавца ишле обьѥмлюштє светыє Петкоу. Г. XI. 130.

петько, тако два пута стоји име Стѣпькоу Бѣлиђоу у истом споменику гдје му је име наштампано и Стѣпько. П. б. 106.

петьковь, *τοῦ* Петько: селу је Великој ишла међа оу петковоу црькьвь. М. 95. а Пиранима је међа ишла оу петьковь крьсть. Г. XV. 275.

петькь, dies Veneris: оу срѣдоу и оу петкь. Г. XV. 306. ѹ петакь. М. 305. П. 136. П. б. 113. вь петькь дьнемь. Л. 54.

петьна, calcar: петни сребрьни позлакѥни. П. б. 73. само ту.

петьчьскыи, *τῆς* Петька: селу је Дабру манастира Раванице ишла међа надь петьчьскыми виноградїи. М. 199.

петыи, quintus: пето ѹжє. М. 249. пети на десете дань. М. 252. петоѡга дѣла. М. 341. тисѹштно и три ста и деветь десеть и пето лѣто. П. 1.

пехарь, poculum, итал. pecchiero: два велика пехара сребрьна. П. б. 64. два пехара сь четири капци. П. б. 67. пехари. П. б. 122.

пехарьникь, minister vini, помиње се само у бана босанскога 1240—49 пехарьникь. М. 28. 33.

пехь, међа је Комима ишла оу Велии Пехь. М. 96.

пецию, цркви је арханђеловој у Призрену цар Стефан приложио властеличикю Новака Пецию сь дворми и сь виноградми и с никлми и сь млини. Г. XV. 272.

печа, frustum, итал. pezza: ѥдань кии сребрьнь сь двѣ печи сребра позлакѥно. П. б. 73. срьбра фина .҂ан. литарь ѹ печахь .кд. и пета мала. П. б. 105. срьбра фина 1250

литарь в 24 пече велике а пета мала. П. 106. сребра двие пече, кое потегоше .рз. литарь и .s. внаџь. П. б. 108. двѣ пече сребра. М. 498. корвна сребрна в .гі. печа. М. 498.

печалити, curare: за вашега сына хокюмо печалить срьдчно. П. 46.

печаловати, curare: сїа намь подобаеть печаловати и помышлати. Са. 14. и са се: печаловати се, и больша придавати. М. 75. 81. 124.

печаловьнь, tristis: зѣло печаловьнь бывь ѡ сихь. Д. 207. вь мнѡго печаловнѣмь поүты. Г. XI. 108.

печаль, sollicitudo: нанесеть ли намь скрьбь и печаль. Ст. 11. да вы ю ѡтворена земла моѣ в всѣхь печалехь. М. 24. 34. ако се згоди тебѣ коя печаль. М. 47. да ихь звавда ѡда всаке скрьби и печали. М. 234. ерь бисмо колѣли да би намь ѡ нѣкоюмь добрв и веселию писаль нерь ѡ тонзи печали за твога сина а нашега приятела. П. 46. печѣли. М. 3. cura: калоүгерь пирьжаныи да не има печаль ѡ пастырьскои хранѣ. М. 61. с глаголом имати у порицању, se abstinere: за сию метохию никонре чловѣкь да не има печали разьвѣ ѡпать. М. 10. за ине трьжинке да не има печали кралевьство ми. М. 17. кои ти гредв на трьгь кралевства ми, нѣмли за не печали. М. 53. ако има свадв двбровчанинь з дрвгомь своюмь в Босне, господинь бань да не има печали. М. 102. за ние люди, кои нѣсв ѡдь земле кралевьства ми, за този да не има печали кралевьство ми. М. 108. хокюмо писать и запокидѣть мв, да се вашѣхь люди ѡстави, и да нѣма печаль за ваше люди. П. 16.

печальнь, tristis: печалнымь оүтѣшенїе. Д. 75. и ми смо тѣмь печални били. П. 24.

печалюније, cura, има се уза се, али се налази само на једном мјесту: господьствв ти захвалююмо на печалюнью се ѡ нась. П. 86.

печатити, obsignare: кѵке (куће) да нињ се не печате ни ѡть крала ни ѡть властель. М. 52. повелле печакене златиеми печати. М. 107. потврьдихь печатию мощиь

печативь. М. 220. повелю повелесмо печатити. М. 238. пе-
чакѥнь моимь прьстеномь. П. б. 23.

печать, sigillum: печат Стефана великагѡ жꙋпана
Немане. М. 6. да се не поѕива архиѣпископовь човѣкь
кралю безь кралеве печати, нь ако ѥ комоу чимь дльжнь
архиѥпископовь човѣкь, да га поѕива с кралевомь пе-
чатию кь кралю. М. 13. 15. властеле велицїи да поѕивають
се с книгѡмь соудїинѡмь, а прочїи сь печатїю. З. 34. пе-
чатью ѡпькиньскомь и кнеѕа нашега. М. 39. поставлꙗю
моꙗ печать на свои книѕѣ. М. 70. потврьдисмо нашимь
печатомь. М. 176. своимь печатѡмь. М. 210. коѥ смо по-
тврдили и нашѣми печати печатили. М. 219. печать бѣли-
ѣков. М. 219. ꙋ листꙋ подь петь на десете печатми. М. 248.
печать вльковь. М. 291. печатисмо ѡвь листь подь нашꙋ
печать. М. 389. cerarium: такове роуке и печати свети-
телие да оуѕимають. М. 15. послоухь, роука, печать .д. ди-
нари. М. 99. назива се вјерована, обична, законита,
а кад кад долазе и по два та имена: подь неговомь
вѥрованомь печатю. М. 364. 372. 384. подь нѥговѡмь вѣ-
ровномь печатию. М. 360. печатию нѥ ѡбѣчнѡмь печа-
кѥнь. М. 358. подь неговомь печатью ѡбичалномь. М. 390.
печать нашꙋ ѡбичноу. М. 534. подь нашѡмь ѕаконномь
печатию. М. 251. нашимь ѕаконимь печатомь печатисмо.
М. 388. нашоѡмь вѣрованоѡмь ѕаконитоѡмь печатью. М.
405. печатисмо печатьми вѣрованними и ѡбичанними ре-
чениихь воеводь Влатковића. М. 538. помиње се и висоу-
ћа, па јој се често додаје и које од она три имена:
подь нашомь висꙋћомь печатью (у краља Остоје). М.
273. ѡвеи листе печатью нашомь висꙋћомь сврьшити и
печатити (у војводе Сандаља). М. 328. подь нашимь ви-
сꙋћимь ѕламенитимь печатомь (војводе Јурја Војиса-
љића). М. 378. подь нашиеми висꙋћиеми печатми (вој-
воде Стјепана и синова му). М. 404. ѕапечатихь ѕако-
нѡмь висꙋкѡмь печатью (у војводе Радосава и у вој-
воде Стјепана). М. 371. 383. подь нашомь висꙋкоѡмь
ѡбичноѡмь печатью. М. 398. нашь листь ѡтворень а с

нашѡмь верованѡмь ѕаконѡмь висȣкѡмь печатю (у дубровчана). М. 418. постави господство ми (деспот Лазар) своѫ печать висȣкю. М. 477. мјесто височѣа долази и подьвисочѣа: ѕакономь печатию нашомь подьвисекомь печатию ѕапечатисмо. М. 243. ѕакономь подвисȣкномь печатю повелиехь ѕапечатити (војвода Радосав Павловић). М. 312. ѕакономь нашомь подьвисȣкѡмь печатю повелесмо ѕапечатить (дубровчани). М. 316. али је гдјегдје погрјешка што је у штампању височѣа састављено с предлогом подь у једну ријеч као да је и ондје подьвисочѣа: с оѡкѣмь ѕаписомь подь висȣкомь господства ни печатью. М. 341. своимь листомь под висȣћоѡмь печатью. М. 369. прѣдь кога се догоѡда сии нашь ѡткорень ѕаапись подь висȣћȣ печать ѡгледати. М. 388. ѕапечатисмоѡ га под кисȣкȣ нашȣ ѕаконитȣ печать. М. 414. тако може бити да је и овдје: ѕапечатисмо га подь висȣћисми печатии. М. 404. долази велика и средња, а један пут и највећа, па се и њима често додаје по које од имена већ споменутих: не бѣше мое печати велие (пише бан босански Нинослав). М. 30. подь ѕаконѡмь нашѡмь великѡмь а висȣкѡмь печатю (дубровачком). М. 294. повелесмо печатити нашомь ѕакономь великѡмь подьвисȣкю печать (дубровачку). М. 238. 241. печати ѕаконномь великомь печатю (дубровачком). М. 374. ѕапечати подь висȣкю нашȣ великȣ ѡбичанȣ печать дȣбровачкȣ. М. 396. печатисмо га подь висȣкю великȣ печать. М. 431. печатити нашомь ѡбичномь подвисȣкȣ печать веровань. М. 402. ѕписахь подь мою срѣднȣ печать откорена два листа (краљ босански). М. 248. ѕапечатити нашомь ѕаконитомь сриднимь висȣћомь печатью (краља босанскога). М. 375. с нашомь печатью срѣдномь вированомь. М. 489. поставихь наивећю печать висȣћю (дубровачку). М. 497. долази и обѣстрана: ѕаписасмо ѡткоренимь листомь подь наше велике висȣће ѡбистране печати. М. 439. с висȣћомь нашомь великомь печатью ѡбистраномь. М. 448. повелисмо га печатити нашими ве-

личними печатми висѹћими ѡбистраними ҁаконитими. М. 488. долази и златан: повелле печакене ҁлатнеми печати. М. 107. на два мјеста стоји печеть. М. 288. 311. али за цијело мислим да је погрјешка као и печьть. М. 356. 361.

печатьнь, obsignatus: сию печатною словво царьства ми. М. 156. само ту.

печенѣжнћь, презиме властеоској породици дубровачкој: Пилипь Печенѣжнкь између 1100 и 1200. М. 6. — Микѹлица Печенѣжикь, изабрани властелин 1254. М. 43. првому пише презиме и Пичинежькь а име Филипо, а другом презиме Пичинеж(и)кь а име Никѹлица 1253, и тада је овај други био парац опћински а онај први вијећник од вељега вијећа. М. 39. 40.

печенѣжькь, манастир је Трескавац имао њиве до поутѣ печенѣшка. Г. XIII. 375. мјесто тога гријешком пенѣшка. Г. XI. 132.

печица, dem. печа: двѣ печице ҁлате. П. б. 74. врьхѹ юдне печице ҁлате юдань балассеть а врьхѹ дрѹге печице юдань сафинеть. П. б. 74.

печоүи, град у Маџарској: 1686 оуҁе маџарь Печоүи. Л. 86.

печь, манастир је Трескавац имао виноград купљен ѡть Печа. Г. XIII. 370.

печькопоүль, манастир је Трескавац имао њиву коју му је приложио Калоюнь Печькопоүль. Г. XI. 130. 132. на другом мјесту наисилсть севасть Печкопоүль. Г. XIII. 375.

пешта, варош у Маџарској: ѹ Пещи. М. 553.

пештера, spelunca: вьвргоше юго вь пещероу каменоую. Ст. 4.

пештере орьлѥ, међа је земљама хиландарским у Светој Гори ишла противѹ Пещерамь Орлїимь, . . и прѣко Пещери Орлїѥ. М. 131. између ријечи прѣко и пещери штампано је рѣки, али у препису који је у народној библиотеци у Биограду и из којега је по

свој прилици и штампано први пут стоји речене, а мјесто Орлїнмь и Орьлїє стоји у истом пријепису Орлоунмь и Орлоує.

пешти, assare: варена и печена сьтворшѧ прѣдьложите намь. Д. 197. — се, sollicitum esse: пещи се ѡ доушн се своен. М. 4. пекаше се, ѩкоже оугодити господеви. Ст. 3. пекоущоу се ꙁаповѣдьми ѥго. Ст. 21. пастирь истинны всегда пекы се ѡ стадѣ своѥмь. М. 91. moliri: кои се ꙁломь твоѥ дѣце пекѹ. П. 42.

пештица, заселак Дрѣвѣноу, али му име није цијело наштампано. Г. XIII. 293.

пештић, дубровчанин Андриѩ Пештикь, који је с друштвом својим држао под закуп трге у краља српскога 1326. П. б. 8.

пешть, spelunca: иꙁведь нс каменныѥ пешти. Ст. 4. cf. пећь.

пешшиновић, калуђер хиландарац Григорїє Пешиновићь 1618. М. 560.

пећани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Пекѩни, до њега су била села Храштани и Ꙁапльжани. Г. XV. 277.

пећи бањичьке, село које је краљ босански Томаш Остојић 1446 дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439.

пећиньци, село које је Јован деспот дао Крушедолу, стоји у првом пад. Пећунце, али мислим да је погрјешка. М. 541.

пећим, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену цркву св. Стефана с млины и с врьтї и с пекмѡмь и сь ѡкоштнемь. Г. XV. 272.

пећь, fornax: селима између Мораве и Кучајине што их је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Бѹнинѹ пећь. М. 197. црква је спасова у Призрену имала дворь на Пѣсчинѣ и пекь. Г. XV. 270. — Село у Хвосну које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Пекь сь

ꙁаселникь сп. М. 11. краљ је Милутин дао Хиландару виноград оу Пеки, Ꙗоупѣль выше Пеки архіепископе. М. 58. шишатовачки је апостол писан оу Пеки въ градѣ Жрѣлѣ. М. 84. Грчареву је ꙁь Гоусиномь ишла меѥа оуꙁь хроусовоуль свето стефански и ѡдь Пеки оу Литоу Стѣноу. М. 95. а то ће све бити потоња столица патријарсима српским Пећ, која има и сада: ꙋ Пеки писа патријарах Спиридон. М. 214.

пећьскыи, γῆς Пећь: архіепископа пекскаго. М. 558. пекьска припрать не ѡбрѣтаеть се нигдеже. Л. 61. прѣстолом пѣкскыимь. В. прим. 18.

пива, крај у Херцеговини: ꙋ Пивѣ на планинѣ на Пишуꙋ био је херцег Стјепан 1453. М. 460. 463.

пиваниннь, човјек из Пиве: бише се дробнꙗци и никшићи и пивлꙗни сь Дервиш бегомь на Гацкоу 1597. Л. 85.

пиво, potus: наситни се пива доухована. М. 110.

пижиновићь, дубровчанин Богьдань Пижиновикь око 1100—1200. М. 7.

пиꙁма, нгр. πεῖσμα, animi impetus: аще кто оужежеть коукю по пиꙁме комоу. З. 37. кои е властелинь на прѣселици, комоу коїѡмь пиꙁмомь кое ꙁло оучини. З. 44. или по наговорꙋ ꙁла чловѣка или по коѡи пиꙁьми свеꙁа теи наше трьговце. П. 137.

пикилєво, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 197.

пикоуларевићь, гледај Пикоурарєвићь.

пикоурарєвићь, презиме властеоској породици дубровачкој, које је у једном споменику написано Пикоуларевићь: Пальма Пикꙋларевикь, 1253 ризничар опћински, а тада му је презиме написано Пикꙋрарєвикь. М. 7. 39. — Петрь Пикꙋларевикь између 1100 и 1200. М. 7. — Маринь Пикꙋрарєвикь, вијећник од вељега вијећа 1253. М. 40. — Жꙋнь Пикꙋрарєвикь, вијећник од вељега вијећа 1253. М. 40.

пиланьдарь, гледај Хиланьдарь: ѡдь Пиланьдара. М. 545.

пилигринь, migratio in loca sacra (као да је то): къ црькве завѣта ради пошьше, и коимь били на пилигринѣ на которскомь вратѣ. П. 38.

пилипь, Philippus, гледај Мокрѣшићь, Печенѣжићь.

пиловь, међу људма у Штипу које краљ Милутин писа цркви арханђеловој у Штипу даровавши је Хиландару бјеше Дражо, пиловь сынь, и Добре, пиловь зеть. М. 62. 63.

пилоть, Стефан је Немања освојио од арбанаске земље Пилоть. М. 4. била су два: Пилота оба. Са. 1. и то горьнии и дольнии. Г. XV. 287. краљ је Стефан Дечански одредио оу Пилотѣ оу Никитѣ два човјека да дају Дечанима свиле сваке године. М. 97. цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену доходак царски оу горьнѥмь Пилотѣ што му се давало вина, а оу долнѥмь Пилотѣ што му се давало свиле. Г. XV. 287. у горнѥмь је Пилотѣ било село Шикли, а њојзи је била међа како оупада Кроупа оу Дрнимь и како оупада Соуха Рѣка оу Дрнимь. Г. XV. 286. по томе су оба Пилота била близу Призрена.

пилѥвь, манастир је Трескавац имао њиву подь пилевѣмь дворомь. Г. XIII. 374.

пиноушиньци, између осталога што је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену био је и катун Пиноушиньци, којему је међа ишла на Ораховьць оу Бабоуноу . . . на Ньньвiце. Г. XV. 297.

пинь, гледај финь: пина сребра. П. б. 35.

пирани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Пиранꙑ, а међа је Пирамь ишла на Альтоуницоу и прѣзь Дрнимь, прѣко Црьковнице. Г. XV. 274. селу је Медвѣдьцоу ишла међа на старе Пиранꙑ. Г. XV. 279. конь Пирани. Г. XV. 309.

пирипетра, земљама је хиландарским у Светој Гори ишла међа на Црьвени Камн, зовоми Пирипетра. М. 127.

пироть, град, који има и сада на Нишави више

Ниша: браше се тоурци на Єгень пашоу ѡколо Пирота 1688. Л. 86.

пироунь, нгр. *πειρούνιον*, furca: пирѹна два ѡдь кораліа. М. 498. єдань пирѹнь ѡдь гристалда. М. 498.

пирь, convivium: пироу великоу сътвараємоу о пришьствии въꙁлюблюннаго сына. Д. 6.

пирьгь, *πύργος*, turris: третїю црьковь сътвори (св. Сава у Светој Гори) на великомь пиргоу прѣѡбраженїа господнѧ. Д. 33. пирьгь великь съꙁдавша (Стефан Немања и св. Сава вь мѣстѣ ꙁовомомь Просфѡри у Светој Гори) и градомь ѡграждьша, вь Ватопедь прѣчистѣи богоматери прѣдають. Д. 46. приложихь келии своюи пирьгоу (пише краљ Милутин прилажући стоку Хиландару), кои сьмь съꙁдаль на мори, . . . и да се иꙁьводи оу пирьгь, что се прирага моужьско. М. 61. без сумње се исти помиње ријечима истога краља: съꙁдахь имь (калуђерима хиландарским) пирьгь, а у њему је била црква спасу. М. 66. за исти се каже и из ближе гдје је био: съꙁдахь пирьгь великь и тврьдь сь градомь ѡколо и сь келиѧми на покои хотєщимь жити чрьньцемь тоу на мѣстѣ рекомѣмь Хроусиѧ при мори, и с помощию божьствьною ѡбрьхь тога пирьга створихь црьковь вь име прѣславьнаго юго вьꙁнесениѧ. М. 74. 76. 78. 82. 122. назива се и стльпь. М. 78. вь пирьгоу. М. 79. старьць прѣбываюи вь пирьꙁѣ. М. 80. исти се звао и василиєвь: старць пїрга василїєва, . . . ꙁа пиргь васїлиєвь иже на моры вьꙁнесенїа господнѧ. М. 263. међа је Вишеграду код Призрена и земљама цркве спасове и св. Николе ишла оу чрьвени пиргь. Г. XV. 271. cf. стльпь.

пирьжань, in turri habitans: калоугерь пирьжаныи. М. 61. 62. држим да је на оба мјеста погрјешка може бити само у преписивању мјесто пирьжанинь.

пирьто, погрјешка мјесто Пирько. М. 347. гледај Пѣрько.

писакати, scribere: да мѹ се даю, що бѹде писакати. М. 409.

писаніє, scriptio: дїакоу ꙁа писанїє .ѕ. перперь. З. 40. literae: ѣкоже въщаваеть писаніе (т. ј. свето писмо). М. 5. вь кратцѣ испоѣмь, да не оумножит се писанїє (у ком је живот св. Симеуна). Са. 3. за државне уговоре: тоꙁи писаніе и то обетованіе хощемо дерьжати. М. 21. врьхь вьсе ово писанье. М. 40. тко прѣслуша писаніє кралевства ми. М. 51. овомꙋи писанию сведокь. М. 102. сиє се писаніє створи на крьстовь дьнь. М. 52. за писма у којима се поклањају земље: прьвыхь писаніи и оутврьжденіи не потькноухь. М. 75. о льжномь писанїи. З. 41. кои св ꙁаконь имали и кое писаніе, онѣхꙁи ꙁаконовь и онѣхь книгь потврьдисмо нашимь писаніемь. М. 176. ꙁаконе и ꙁвѣте и повеле и писаніѣ. М. 236. за свако писмо: ни да слушають посланиꙗ ни писаниꙗ царьства ми. М. 160. сьмислив ньихь поутено писаніе. М. 281. по семь писанию (у ком дубровчани потврђују да су примили на оставу благо војводе Сандаља). М. 364. писаніє (у ком је тестаменат Јелене Сандаљевице). М. 415. писанїє ни донесоше. М. 536. ꙋпвамо да ює бити и беꙁь нашега писаниꙗ. П. 8. кеда онаи писаниꙗ не бише ви дана. П. 29. pictura: ресавско писанїє не обрѣтаеть се нигдеже. Л. 61. cf. ресавьскыи.

писарь, librarius: утоуще помиꙗнте тога, комоу се писаше, а писара, толико колико е раꙁоумыти оть тога мещарьства. М. 253. само ту.

писати, scribere: писахь сию книгꙋ. М. 2. пише кралевьство ми. М. 16. вь лѣто више писано. М. 20. пишꙋ тебѣ. М. 23. ѣко е писано вь старихь книгахь. М. 39. сиє повелѣніє пише кралевьство ми. М. 40. ере ми сте писали да ви пꙋщꙋ вашега уловѣка. М. 42. ере ми сте писали ꙁа соль. М. 49. выше писанныхь пастырь. М. 62. сего писаньнаго малаго мноꙗ да не раꙁорить. М. 68. овоꙁи ꙗ пишꙋ. М. 69. сиє писаніе пишꙋ. М. 69. да пишоу соудїє книгоу кь кефалїамь. З. 48. правдоу пишоуть. М. 136. писань на Бисꙋи. М. 203. писано вь лито 1410. М. 275. више писани властеле. М. 216. како се ꙁгора пише. М. 346. оки ꙁапись

писахь. М. 443. да би намь ѡ нѣкоѥмь добрȣ писаль. П. 48. ȣ комь писахоте за Ꙗкшȣ. П. б. 110. писана мѣсеца маꙗ. М. 186. scriptum esse: да никомȣ не даваꙗть, како и више пишеть. М. 160. како имь пише ȣ тѣхзи прьвихь записанихь, такози да имь ѥсть. М. 169. како згора пише. М. 342. пламхалци да прїимоуть казнь, како пишеть вь законѣ светыхь ѡтьць. З. 37. ȣ томȣзи тетрагȣ на ѥдномь мѣстȣ писаше. П. 77. на дрȣгомь мѣстȣ ȣ томьѥ тетрагȣ пониже тогаи писма такожде писаше, ѥрь ѥ ѡтьць твои дльжань. П. 77. scriptum continere: що пишеть книга. З. 40. како пише законь. З. 49. да соу волни, како пишеть хрисовоуль светыхь хтиторь. З. 32. како пишȣ хрисовоули. М. 521. pingere: бѣше мраморникы сь собою и пишоуштихь ѡть Константина Града привель. Д. 141.

пис к о в и ц а, селу је Камијеву ишла međа дѣлѡмь за Писковицȣ. М. 199.

п и с к о у п и ꙗ, episcopatus: нѣмь пискоупиꙗмь ке соу дошле жоупе. М. 13. села подь пискоупиꙗми. М. 14. или пискȣпье или манастире. М. 39.

п и с к о у п ь, episcopus: архиѥпискоупиѥ и пискоупиѥ здѣ (у Жичи) да поставлꙗют се. М. 13. вьсе то пискоупь да оузем́ле. М. 14. да не имаꙗть надь ними ѡбласти пискоупиѥ. М. 14. пискоупь которьскы. М. 69. пискоупь ї игоумьнь срьбьскихь. М. 111. пискоупь. Г. XI. 137.

п и с м е, litera: на воскоу вторыхь писмень, прьвыхь не загладивше, нѣсть льзе поставити. Д. 148. прѣложихь и (типик) вь нашь ѥзыкь ѡть писмень грьчьскаго ѥзыка. Г. XI. 191. писмени. Г. XI. 130.

п и с м о, literae, cf. писаниѥ: познасмо по старѣхь писмѣхь. М. 217. на свето писмо христова еванђелиꙗ есмо присегли. М. 219. да ти ѥ писмо дошло. П. 6. да сие писмо бȣде крипко. М. 232. 234. кто боуде прочитать сие писмо. М. 253. ȣтврьдихь вса писма и записе и повеле. М. 368. по великѣхь ротахь, кое мею собомь бѣхȣ по писмѣхь ȣчинили. М. 444. ако ли бихь излѣзао ис писма али из рота више реченихь. М 447. ѡкои писмо и записъ ȣчи-

писмω. М. 455. прими вьсе што ти прѣда по писмȣ. П. 100. ȣ писмω да ми кажете. М. 475. како се ȣ писме ȣчи-нило. М. 482. крипостю ωкогаи писма нашега ωтвореногa. М. 294. тогаи би говорениꙗ и писма многоω било. М. 500.

пистоулѣ, селу је Жеравини ишла međа оу Пистоуль, ωть Пистоула оу рѣкоу оу Гладроу. Г. XV. 310.

пись, не знам шта би било: оскободи краљевьство ми села и метохие все светые богородице ωть позова и писа и присєлице. Г. XIII. 376. само ту.

письче, планина у Пиви: ȣ Пивѣ на планинѣ на Пишчȣ. М. 460. 463. номинативу нема потврде.

питатель, nutritor: вьсѣхь питатель богь. М. 169. ωть роуки благаго питателꙗ. М. 110.

питати, alere: на тысоущоу коукь да пїтаеть се вь монастырихь .м. калогерь. З. 30.

пити, bibere: пии и ꙗждь. Ст. 9.

питиѥ, potus: кои сȣ се ш нимь ȣ домȣ негозȣ на-ходили питьѥмь и еденьѥмь. П. б. 120.

питомь, mansuetus: питомыи скоть. Ст. 29.

питропиꙗ, ἐπιτροπεία, tutela: за питропию томко-вȣ. П. 107.

питропь, ἐπίτροπος, curator: питропь реченога те-стемента. М. 507. питропь ωдь реченωга тестамента. П. б. 129. cf. ѥпитропь.

питѣти, alere: младыихь питѣе. Л. 52.

пишевьскыи, катуну је Голубовцима цркве ар-ханђелове у Призрену ишла међа оу пишевьскы доубь. Г. XV. 293.

пишта, cibus: да ѥ на пищоу старьцемь. М. 68. 75. 79.

пишѣница, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем: Пишѣница. М. 439.

пиꙗница, ebriosus: пїаница, ωт коуде иде, и зарьве кога или посѣче или ωкрьвави, а не до сьмрьти, таково-моу пїаници да моу се ωко оузьме (изьме) и роука да моу се ωтсѣче. З. 49.

пиꙗнь, ebrius: ако пїꙗнь кога ꙁадере. З. 47.

пиꙗньство, vinolentia: пиꙗньства грѣховьнаго изимаѥ. Ст. 27.

пиѥвниѣь, човјек кнеза Гргура Вукосаљића Ѡстоѣ Пиѥвниѣь 1418. М. 281. — Иванишь Пиѥвниѣь у Дабру, за њим бјеше Владисава кѣи кнеза Браила Тезаловића. М. 544.

плака, сада се тако зове село на Лиму између Пећи и Црне Горе, а прије се тако звала околина тога мјеста у којој се помињу села Досуђе, Град и Велика: ꙋ Плакѣ. М. 59. 94. 97. меѓоу Плавомь и Коуднмломь бјеху Үрьне Горе. М. 95. цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену рибаре оу Плавѣ. Г. XV. 303. један пут стоји и Плавь, а и по горњим примјерима могао би бити номинатив и таки: по дѣлоу оу Плавь ишла је међа Комаранима. М. 94. cf. плавьскыи.

плаванию, navigatio: плаванїе твораховоу. Д. 195.

плавати, navigare: плавающимь крьмїин. Г. XIII. 367.

плаветьнь, caeruleus: .д. камени плаветни. М. 386. на тканицꙋ плаветнꙋ. П. б. 103.

плави, као да је било село до села Рабьче: с Плавьми како соу дрьжали (сељаци из Рапче) ѡть прѣжде мегю собомь, такоꙁи да си и дрьже. Г. XV. 281.

плавь, гледај Плава.

плавь, navis: посласмо .л. плавь ѡправнꙋ по морꙋ. П. 12. плавь ꙋлциньска. П. 38. не мислим да је мушкога рода на овом мјесту: нашь плавь или ҷловѣкь. П. 12. јер може бити да нашь стоји ради ријечи ҷловѣкь.

плавьница, село које има и сада у Зети близу блата скадарскога и села Гостила: свети је Сава дао цркви св. Николе врањинскога ѡть метохїе спасове ꙋ Плавници ѡть места, где ѥсть биль свети Ӏѡвань ꙋ Плавницꙋ, . . . коуде сꙋ теговища нис Плавницꙋ. М. 18. а Стефан је краљ Првовјенчани дао Жичи оу Ꙁетѣ села: Трѣболе, Плавници. М. 12. а мислим да је иста

Плавница, па или су биле двије те стоји у двојини, или није добро прочитано.

плавьни, као да је било село: селу је Боучню цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Плавни. Г. XV. 281.

плавьнь, caeruleus: помасаць на плавьнои тканице. М. 415. исто је други прочитао плавѣнои. П. б. 121.

плавьскыи, τῆς Плава: планине плавске: Хотина Гора, Шнрьнице, Добра Водица, Седьми Бори. М. 95.

плавѣнь, гледај код плавьнь.

пладьне, meridies: ѕвѣздамь вь пладнѣ ꙗвити се. Гильф. бос. 272.

пладьниште, locus meridiationis: пладнище. Г. VIII. 141.

плака, *πλάκα*, quadratum: сьнесь плакы каменные. Д. 33.

плакати, flere: плачющимь и рыдающимь. Са. 6. плакаше свое ѕакьсненїе. Д. 44. и са се: плачющи се чедь своихь. Са. 6. да ми се веке ѕа тви работѹ не плачѹ. М. 535.

пламеноносьнь, flammam ferens: пламеноноснимь оръжиемь. М. 134.

пламень, flamma: исхождаше ѡть оусть его пламень огньны. Л. 57. великы болѣѕни пламень ѡть нихь ѡтьнети. Д. 28. не могы трьпѣти стрѣмлениїа пламень. Г. XI. 77.

пламеньнь, flammeus: пламенное ѡроужие. Г. XV. 265.

пламы, flamma: исхождаше ѡть оусть его плами. Л. 56.

плана, у Црници код Годиња као да је брдо: Годињу су ишле међе оу Бесь на врьхь Плане. М. 26. — Садашње село Плана у Србији у крушевачком или друго у ћупријском округу: како сѹ тамо ѹ Рѹдникѹ и ѹ Планѹ трьговали (дубровчани). П. 37. ѹ Планои као да су дубровчани и руду копали за деспота Стефана. П. 119. 121.

планина, mons, планине се помињу понајвише уз влахе, који без сумње имаху станове по њима, а често се помињу и села са својим планинама, прем-

да и осим њих имаху паше: планиноу Богаһоу. М. 6. нис планиноу. М. 8. планине. М. 12. планина Добри Доли. М. 60. планина Ограждень и пашище Урьвена Полѣна. М. 64. село Истиники, планина имь Плѣшь. М. 92. како сходи сь планине. М. 92. оуӡь хридь на планиноу. М. 94. оуӡь дѣль оу планиноу. М. 95. тоӡи планина. М. 95. мимо досоугьскоу планиноу. М. 96. .в. катоуна влахь, а се планине. М. 97. село сь ӡакѣломь и с планиномь. М. 111. сь виногради и сь планинами и сь пашищи. М. 134. ӡ горомь и с водомь и с планинами и сѣнокоси. М. 340. ӡь горами, странами, пашами и водами и с планинами. М. 449. що соу планинѣ царевѣ, да соу царевѣ, а црьковне црьквамь, а властельске властеломь. З. 36. на планини на Бѹкв прѣма нашемь градѹ Бродарѹ. М. 414. ѹ Пивѣ на планинѣ на Пишѹѹ. М. 460. планиноу Ловьтьень. М. 531. подь Єлеуемь планиномь. Л. 70.

планиница, селу је Сельцоу ишла међа на Планиницоу. Г. XV. 304.

планиньскын, τῆς планина: селу је Тмави ишла међа нис потокь планиньскын. Г. XV. 283. катуну је Синајинцима ишла међа до планиньске мегіе. Г. XV. 296.

планитьскын, *πλανητικός*: планитскомѹ колѹ. Гильф. бос. 275.

планьникь, Алтину је ишла међа оу потокь оу Планьникь, сь Планиника право оу врѣло. М. 94.

планьскын, што припада Планој оној у Србији: царинѹ планскѹ. П. 74.

планини, селу је Средској била међа оть Планини црква света Петка. Г. XV. 280. село које је царица Милица приложила Дечанима: село Планини. М. 265. ӡаселци Планинемь. М. 265.

пласть, acervus: да косе бѹдьвоу накосицомь с пласти и ӡ дѣти. М. 565. није поуздано да је добро преписано.

плата, pensio: всакаа плата, коіа приходи, да плакію вьси ӡаедно. како платоу плакію, и работоу рабо-

таю, такози и землю да дръжеть. З. 34. да не оузимаю присєлицє, или иноу коую платоу. З. 46. да му имамо давати на годищє .є. по кантенарь, доклє будє дръжати рєчєнє .н. тисукь на туи плату. М. 286. у три платє. М. 490. да има бити ѡки заѣмь за пуну плату провижиюна за годищє, коє ходи сада. М. 502. за рєчєнниє царинє примисмо пльну плату. П. б. 44. имьца за плату не тє бити, разумѣ за главу. П. 101. merces: лѣкарє ми имамо на наимь и на плату. П. 9. тьди су узєли на плату тьи бригентинь. П. 38. да му даамо кућу безь нєднє платє наима. М. 473. да му се плата не крати. П. 116. cf. плаћа.

платити, solvere: оу коѥи се жупѣ що испакости, тази жупа волѥ да да кривьцє, волѥ да плати. М. 16. не има чимь платити. М. 31. ѣ да имь то плаку. М. 44. да плати кралєвьству ми .є. сьть перьпєрь. М. 51. да плати враждꙋ. М. 52. да плати царину. М. 52. акѡ ми не платєть на рѡкь. М. 104. кои трьговць купи конѥ на трьгу, и плати за нь царину. М. 147. аще властелинь ѡпсоує себра, да плати .р. перперь. З. 33. попашоу да плати. З. 35. тькмо кто ѥ дльжьнь или чимь кривь, ѡнь да плаати и пати. М. 268. да имь чєтє плати. М. 411. satisfacere: тко имь що узмє у моѡи земли, ѥ да плакю дубровчанина ѡдь моє ризницє. М. 204. за кои доходакь ѥсамь плакєнь. М. 397. са се, pecuniam accipere: ѡко се платисмо на пуно. М. 503. не дашь имь се платити. П. 35. са се, solvere debitum: плати му се, и не ѡста му дльжань нища. П. б. 27. — remunerari: како те платити красну службу и чьсну любьвь добрими дѣли Дубровьнику. М. 242. кралевство ми хотєћє платити воѥводи Хрьвою. М. 248. хоте почтєниѥмь нимь платити. М. 300. захвалюѥмо на лѣпомь научєнию; богь ти ѥ плати. П. 40.

платиѥ, *πλατεῖα*, platea: међа је земљи хиландарској у Светој Гори ишла ѡбходеще Стилар морємь подь платїю. М. 131.

платьно, linteum: процѣдивь скрозє ноко платно. Ш. lesek. 130.

платьць, qui solvit: ми и вси наши да бȣдемо ѡд-говарачѣ и платца. М. 400.

плачевьнь, flebilis: мнѡго плачевно вь коупѣ и послѣдиѥѥ цѣлованїе сьтворше. Д. 40. пѣснь плачевнȣю. Г. XI. 115.

плачь, fletus: плачемь плачь подвиѕахоу. Д. 88. мнѡгь плачь срьблѥмь ѡстави. Л. 76.

плаштъ, pallium: плащь ѕ бисерѡм да се да госпоге Єлене. М. 415. плащь црьленога аѕамита с бисерьнеми парьтами потьсталень хелдами. П. б. 104.

плаћа, гледај плата: да мȣ имамо дакати на годище .є. по кентенарь, када годе бȣдȣ ȣ комȣнȣ нашемь ти пинеѕи на тȣи плакю. М. 298. 339. дасмо ои ȣ тȣи плакю. П. 176. ѕа речене царине ѕаȣѕесмо всȣ плакю що би намь ималь платити ѕа сиѥ годище. П. б. 42. прьвога рока плакѥ. П. б. 85. що стои плакꙗ ѕа теи кȣкѥ на годище. П. 134.

плаћати, solvere: како и саси плакꙗю. М. 52. что погиба ѡть оучали, ѡни ѡть себе да плакꙗю. М. 62. да плакꙗ всаки царинȣ по ѕаконȣ. М. 147. да имь плакꙗ ѡколина, що имь ȣѕме гȣса. М. 206. како кѥмо плакꙗти даньвь тȣрьком. М. 223. да ондаи имамо плакати. М. 295. да мȣ имамо плакꙗти .є. по кентенарь на свако годище, докле годе дрьжи ȣ нась ѡнеи .иі. тисȣкꙗ перьперь. М. 345. кто ѥ дльжьнь или чимь кривь, ѡнѕи да плаакꙗ и пати. М. 355. са се, pecuniam accipere: да ѡть тогаи дохотка намь нѣщаре не дадȣ, раѕи да си се плаћаю ѕа дȣге. М. 232. — remunerari: али ѥ наамь ȣсилно вѣровать, да кѥ ваша милость таковѣми наамь, своимь приꙗтелѥмь, плакꙗть. П. 23. мьѕдȣ плаћати добрѣхь дѣль всакомȣ. М. 241.

плаћение, solutio: ꙗхокю ѡдь нию плакѥнию. П. б. 22.

племе, genus: племенѣ светаго Сумеона. М. 49. ѡть племене краль и самодрьжьць срьбьскыѥ ѕемлѥ. М. 74. да мȣ сȣ поротници ѡдь негова племена. М. 101. тко бȣде ѡдь мога племена. М. 183. село Лисьць дасмо властелемь и ѡпкини града Дȣбровника ȣ племенито нимь и нихь племенȣ. М. 242. натрашкȣ нашемȣ и племенȣ нашемȣ, що є

по мȣшкомь колинȣ. М. 290. властеле нашега племена. М. 291. четиремь кȣкѣмь моѥга племене. М. 356. племѣне срьбскаго. Л. 62.

племенить, gentilicius: дасмо ȣ баштинȣ и ȣ племенито людемь дȣброваучкиемь вась Рать. М. 106. бѣше мȣ племенито та жȣпа. М. 217. своѭ баштинȣ племенитȣ старȣ. М. 217. хотѣсмо нимь вратити нихь баштиньно и племенито. М. 217. да есть ꙁа племенито. М. 225. ѥрь смо кȣпили вашȣ племенитȣ ꙁемлю. П. 21. generosus, nobilis: господа племенѣта босньска. М. 210. чьсть племенѣте наше господе кралице Марѣѥ ȣгрьске. М. 211. нашихь племенитихь грагань. М. 215. племенити властеле. М. 231. племенитѣмь людемь. М. 300. нашега племенитога господина свете крȣне ȣгрьске. М. 357. племенити господинь ми краль босански. М. 367. нашега племенитога господина цеꙁара римьскога. М. 395. а или би племенить а или коѥ годѣ врьсте чловѣкь. М. 459. племенити мȣжеве Маронѥ Вȣкић и Никола Трипковић Бивоўчић. М. 465. како племенить и раꙁȣмань господинь. П. 34. сь ꙁламениѥмь племенитихь ѡдь ꙁаморѥ. П. б. 56.

племеньство, nobilitas: многѡ поꙁдравлѥние племеньствȣ ви. П. б. 62. писанию ми дан богъ ѡбрести племеньство ви ꙁдраво и весело. П. б. 63. ѡ томꙁи да ѥ веће ваше племеньство. П. б. 79. ведомо да ви ѥ племенсвȣ. М. 552.

племеньштина, bonum gentilicium: тко би коѥ племеншћине одь корена ȣ хливанской жȣпи. М. 248. ꙁаписаль Дȣбровникȣ ȣ баштинȣ и ȣ племенштинȣ. М. 312. 314. потврьдисмо ихь ȣ всихь нихь племеньштинахь. М. 377. ꙁа што би достоино племенитимь лȣдемь главе ѡдьсећи и нихь племеньштине ȣꙁети. М. 378. ȣ баштинѣ своои и ȣ племеньштини. М. 450.

племьштина, nobilitas: да ѥ истина што ти пишемо, исти поклисарьѥ да ви рекȣ, ȣꙁьдамо ȣ нихь племьштинȣ. П. 123. ере сте ȣчинили добрѣ, како е вамь трѣби блȣсти своѥ племьштине и ѡбита. П. б. 43.

пленица, catena: рѣшителю пленицъ грѣховьныихь. Ст. 26.

плести, nectere: трьплетены вѣньць плетеше се на главѣ праведьнаго. Ст. 2.

плетение, textum: оукрасикь плетеньми и ветискыми глаголы. Л. 63.

плешти, humeri: роуцѣ твои на плештоу врагь твоихь. Д. 79. плешти выдавше. Д. 80.

плика, крај на ријеци Пливи у Босни: ѡдь Плике кнезь Тврьтко Милатовићь. М. 379.

пликь, било је сребра плика, помиње се од године 1406 у оставама банице Анке, војводе Сандаља, деспота Ђурђа и херцега Стјепана, мислим да је њемачки blicksilber: сребра десеть комать плика, а ѥсть в нихь 10 литарь и 10 вњачь и три акьсагие. П. б. 49. за исту оставу на другом мјесту овијем редом: сребра плика десеть комать . . . П. б. 55. сребра плика в шесть комада и (ово је и без сумње непотребно) 11 литарь и 8 вњачь. П. б. 57. сребра плика 122 литре и 5 вњачь. М. 356. 389. 391. П. б. 67. 76. 86. сребра плика 131 литрв и 11 вњачь. М. 364. 389. 390. 392. срьбра плика .ѕг. литрье и .з. вњача. М. 394. кова сребрнѡга, в тои стакеће два плика фина сребра (ту мислим да је између ријечи плика и фина изостављена ријеч и). М. 498. срѣбра гламскога два сакула: в ѥдномь сакулю 5 плоча и неколико зрьна фина, потеже 231 литрв и 7 аѕага; сакуль дрвги фина 36 литрь, 2 вњче, и плика 73 литре, 8 вњачь; . . . а речена два сакула рекоше да ѥ гламско. М. 406. П. б. 99. како се с пошљедњим примјером може слагати што рекох да је то blicksilber, које је и гламско, види код ријечи сребро.

плисваревь, манастир је Трескавац имао њиву која је била плисварева. Г. XI. 131. XIII. 375.

плисиасть, нгр. πλησιαστής, vicinus: плисиасть Грьлм. Г. XI. 131. XIII. 375. плисиасть Спаньдоуль. Г. XI. 132. XIII. 375.

плитица, patina: .ві. плитиць сребрьнѣхь. П. 18. плитиць сребрьнихь разьбиюенихь непозлакюнѣхь седамь, а юсть в нихь 32 литре и 3 вньче. П. б. 49.

плитьнани, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Плитнане. М. 439.

плишть, tumultus: многоу плиштоу сь плачемь бывающтоу. Д. 87.

плишь, селима је богородице ртачке ишла међа оу Плишь на(дь) Топлишемь. М. 68.

пловьдинь, Philippopolis: како ѣ законь в Дренополв, в Пловьдинв и в Кратовв. М. 525. 527. прими царь Моурать Пловдинь 1386. Л. 74. Вльки (сина Лазарева) Моусїа закла оу Пловдиноу. Л. 72.

плодовить, fecundus: доушоу плодовитоу добродѣтелми. Д. 75. маслина плодовита. Г. XIII. 366.

плодоносьнь, fructifer: мѣсто плодоносными дрѣвы оукрашаемо. Д. 61.

плодь, fructus: начетькы дантя емоу оть своихь плодь праведныхь. Са. 5. оть того намь всекрасьнь плодь сынь юго курь Сава. Г. XI. 190. да плоть есьнесеть. М. 35.

плодьствие, fructus: Стефань бысть безь плодствїа. Л. 73.

плоскиштино, село близу Призрена које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 282.

плоскьнь, planus: на камень плоскны. М. 127. пища плоскна. П. б. 74.

плоча, saxum: оу плочю на поутоу. М. 87. lamina: плоча юдна (злата). М. 406. .є. плоча (сребра). М. 406. П. б. 97. solea ferrea: да дае всако годище четири десети конь плочь. Г. XV. 309. — Планина негдје близу Призрена: мегю Плочи. Г. XV. 300. полокиноу Плоче, јамачно исте, дао је цар Стефан власима цркве арханђелове у Призрену. Г. XV. 294. — Неко мјесто: цар је Стефан дао ћелији св. Саве у Кареји да си взима всако лѣто на Плочи .н. споудь соли. М. 139. иста мо-

же бити и ово: в Тѫѕѣхь близѫ Плоүє бјеше Балша 1385. М. 203. cf. плоүькын.

плоүница, lamella: ѡсамь плоүниць ѕлатѣхь сь ѡбраѕи. П. б. 74. — Дечанима су планине Ґєровица и Шипь ишле до Тоүрьтєша и Плоүницє. М. 92. а и то је планина коју је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Плоүница. М. 97. — Село цркве арханђелове у Призрену. Г. XV. 305.

плоүькын, *τῆς* Плоүа: Зерзеву је сь Постелькаки ишла међа како грєдє плоүькии поүть. М. 96. катуну је Голубовцима ишла међа до плоүькє мєгѥ. Г. XV. 293.

плоүьникь, мјесто на Топлици које има и сада близу Куршумља (Hahn, reise 134): побєжє царь Моүрать испрѣдь кнеѕа Лаѕара ѡть Плоүника на Топлицє 1387. Л. 74.

плоүгь, aratrum, био је и мјера за њиве: ѕамлницомь бѫдвоү плоүга .г. мьти да ѡроү. М. 565. колико има игоүмєнь плоүговь оү коѥмь селѣ, ѡдь токагѥрє села да постави ратаѥ, кога хокѥ. М. 98.

плоүжевина, селу којему је име Сирькѡвє бјеше међа ѡть Дѫнава ѫ чело Плѫжевинє и ѫ чело Милашика нивє. М. 199. рекао бих да није ништа друго него terra arabilis.

плоүти, пловоү, navigare: поүчиноү пловоүштимь. Д. 182.

плоүћа, pulmo: плюкю коѕию или агиѥкю полаган на раноү. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

пльѕаниѥ, reptatio: ѡть ѕемлѥ пльѕаніа проста ходити вьѕдвиже мє. Д. 211.

пльѕати, repere: хромь пльѕаѥ на ногоү своѥю. Ст. 21. бѣхь на колѣноү и дрѣвїахь по ѕемли пльже. Д. 210.

плькь, exercitus: прогонє ѡть тєбє бѣсовьскыѥ пльки. Ст. 16. аще ѡпльчить се на мє плькь. Ст. 24. прѣдь пльковы срьбскыихь скүптрїи. Д. 216. castra: достижє кь плькь, идѣжє градь нѣкы ѡбстоєщє бѣхоү. Г. XI. 90. plebs: що ѥ било властель и плька. П. 170.

пльношевьци, заселак Брѣстовьцоү. М. 265.

плънопљ, између људи које цар Стефан даде цркви архапђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 284.

плънъ, plenus: въ плни дръжави. М. 25. бѹде въ пѹни державн. М. 300. бѹде ва пльни господстви. М. 311. пѹнимѡ ѹфанье. М. 496. ѕа пѹнѹ платѹ. М. 502. с предлогом на, plene: вратити вьсе на пльно. М. 44. ѡкои све исписахь нс книге крала Степана на пѹнѡ. М. 105. све на пѹно примисмо. М. 425. како се веће на пѹнѡ пише по либарцѹ. М. 497. поставнхь ш нимь правѹ вѣрѹ и лѹбовь на пѹно. М. 524. нека се на пѹно вѣрѹе. П. б. 130. ере сьмь примила тисѹћѹ дѹкать на пѹнѹ. М. 359. на пѹнѹ крѣпакь. П. б. 126. како се на пѹнѹ ѹдрьжи а подписано ѹ ѕаписехь. М. 389. есмоѡ на пѹнѹ плаћени. М. 429. да ихь имате на пѹни и сьврьшено оудрьжати вь нихь правьдахь и ѕаконихь. М. 280. у том се значењу саставља и с подь: кое иманье броемь и мѣрѡмь подьпѹнѡ примисмо. М. 496. све подьпѹнѡ даше. М. 512. када се подьпѹнѹ прода. М. 528. 529. писарске погрјешке: плѹни. М. 237. плѹно. М. 306. на пѹоне. М. 415.

пльсть, coacta: сихь (кољена) пльстїю и кожею ѡшвенѣхь. Д. 211.

пльть, caro: вѣдомо бѹди вьсакои пльти. Ст. 3. изъ вѣю ѡть дѹха моего на вьсакѹ пльть. М. 72. пострада пльтию. М. 77. брата его по пльти. М. 89. не далеч ѡдь нихь пѹтию. М. 317. 427. съгнивающимь пльтемь и костемь мѣсть прободѣннихь. Г. XI. 92. ѹ пѹти веле болестань, а ѹ памети на пѹнѹ крѣпакь. П. б. 126. нека мѹ пльть пати, а иманье нѣ криво. П. 138. пльтїю роумена, тѣломь срѣдии. Ш. lesek. 129. погрјешке писарске: пѹѡтью. М. 412. пѹотю. М. 469.

пльтьскын, carnis: вь потрѣбахь пльтьскынхь. Д. 26. и божьстьвные и пльтьскые трапеѕы приемника быста. Д. 167. ѡтьврьгь пльтьскоую тежесть. Г. XI. 190. пльтьское сьмотренїе ѡ нась. М. 121.

пльчанинь, plebejus: кои бѣхоу изьбѣгли (из Ду-

бровника) властеле и пльуане и всакою ръке и крьсте люди. П. 170.

плѣвель, zizanium: не вьсѣꙗти се плѣвелоу неприꙗзньнаго диꙗвола. Ст. 7. многь плѣвель зловѣрїа. Д. 147. науеше сѣꙗти злыꙗ плѣвелы междоу мною и родителемь ми. М. 89.

плѣвельнь, zizanii: да не что вь вась ѡть неуистаго и плѣвелнаго таковыихь оуученїа боудеть. Д. 147.

плѣнити, praedari: такози сте . . . моѣ села плѣнили и боларе ели. М. 21. да не плене твою землѫ. М. 21. аще се кто ѡбрѣщеть соудїю ѡсрамотивь, аще боудеть село, да се распеть и плѣнить. З. 38. коꙗ конска ѡть тоудоу ꙇнне и плени земьлю царевоу. З. 43. что боуде плѣнꙇено по царевои земли, да ꙇесть волꙗнь коупити ѡть тога плѣна. З. 45. пленише тоурци срьблꙇе. Л. 75. плѣнише и оужегоше Милешевоу. Л. 80. плѣни Сребрьницоу. Л. 81. забавлꙗю нашѣмь людемь и плѣне ихь. П. 55. captivum abducere може бити да је овдје: оузеше тоурци Беукерекь и плѣнише христїанѣ. Л. 85.

плѣнованиꙇе, praedatio: земли многымь плѣнованїемь и пролитїемь крьве запоустѣвши. Д. 80.

плѣновати, praedari: не пленоваль твою землѫ. М. 21. плинꙋюће нихь иманьꙗ. М. 444. captivum abducere: уелꙗдь земле кралевьства ти, кою смо плѣновали, и ꙇесть ꙋ нась, да ю подамо. М. 47. плꙇенꙋю ваше слꙋге. П. 125. плинꙋюће. М. 44.

плѣнь, praeda: градомь твоимь да не пакостимо ни плѣномь ни гꙋсовь. М. 23. кои плѣнь се ꙋуини. М. 45. все плиене и щете, що є ꙋуинила една страна дрꙋгои. М. 467. ѡпеть се кратить сь плѣнѡмь. З. 41. коупити ѡть плѣна. З. 45. — Име мушко: између влаха што их краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Плѣнь. М. 13.

плѣньникь, spoliator: плѣнника вь сына мѣсто царь того нареуе глаголꙇе: ꙗко богомь даровьнное ми скровиште светаго пришьдь плѣнил ме еси, и вь своꙗ си сего ѡтьпоустиль еси. Д. 209.

плѣньница, captiva: пленицею иꙁцелень. Г. X. 236.

плѣньчник, praedo. Ш. lesek. 78.

плѣнꙗти, captivum abducere: вcь помысломь кь Христꙋ плѣнꙗемь. Д. 61.

плѣша, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Плѣша. Г. XV. 294.

плѣшь, calvus: Будрезима је ишла међа на плешꙋ рꙋдинꙋ. М. 198. — Селу Истинићима бјеше планина Плѣшь. М. 92. 97.

плюскати, plaudere: на ꙋгрехь плющꙋть. Г. XI. 168.

по, praep. cum. dat. per, secundum: раꙁьгнавшоꙋ враги свою по странамь иноплеменьнымь. Ст. 5. кире ходе по моемꙋ владанию. М. 2. по морꙋ и по сꙋхꙋ. М. 36. 44. да ходе по ꙁемлямь. М. 41. да се ꙁарꙋчи по вьсемꙋ трьгꙋ. М. 52. право оус Коꙁинкь по дѣлоꙋ. М. 61. оуꙁ брьдо по вѣньцоꙋ. М. 68. по ртꙋ Прѣвыне. М. 96. да се жежеть по ѡбраꙁꙋ. З. 30. по правоꙋ и по ꙁаконоꙋ растави. М. 4. по мьноꙁѣи его милости и чловѣколюбию дарова нашимь прадѣдомь. М. 4. по милости божиеи краль. М. 10. по словоꙋ пророка Давида. М. 9. по староmꙋ ꙁаконꙋ. М. 20. по воли ви е. М. 42. по томоуждe обраꙁоу. М. 50. по иꙁволению ѡтьца небескаго. М. 65. не по лицемѣрию и по любьви. М. 80. 81. по всемоꙋ. М. 110. по истинѣ. М. 137. по пророкоꙋ. М. 140. не по ноуждн или по невѡли. М. 183. по митоꙋ да не поставлꙗють се. З. 30. по ѡбичаю. М. 221. по свитꙋ с властели. М. 255. по редꙋ. М. 307. по наговорꙋ. М. 367. воꙁьдати комꙋжде по деломь его. М. 417. по именꙋ. М. 191. кои се пишемо по именꙋ. М. 544. по ѡвакомь начинꙋ хокюмо с вашомь милостю добрѣ живѣти. П. 6. да се да самь по герьлꙋ. М. 31. по малоꙋ. М. 89. нꙋ ихь ꙋмира по малꙋ. П. 30. по силꙋ мощно. М. 333. pro: кои то соꙋ по томоꙋ чловѣкоꙋ. З. 39. — cum loc. post: по семь начеть подвиꙁати се. М. 5. кто боꙋде владыка по мнѣ. М. 10. по накаꙁании да ю вьꙁврати. М. 14. по животѣ моемь. М. 20. по клеткѣ. М. 21. по томь. М. 34. по лѣтѣхь мно-

ѕѣхь. М. 49. по сихь же. М. 72. прьви по игоумене и по бащи. М. 75. хотещиними по нась быти. М. 77. югоже богь изволи по кралевьстве ми господьствовати. М. 81. кои те стоіати по Дабиживе. М. 117. ѕа неделю по книѕе ѡноиѕи. М. 186. по себе. М. 298. по коѡмь времену. М. 337. пѹрви дань по свихь светихь. М. 494. дроуга по ѡнои (војсци) идоукї. З. 40. по сема сега. М. 117. reg: ни по море ни по сѹсе. М. 30. по трьговѣхь. М. 52. 120. по трьговѣхь и по пѹтевѣхь. М. 85. по инихь црьквахь. М. 98. по градовѣхь. М. 119. по срьблюхь и по Романїи. М. 140. по моихь рѣкахь. М. 204. по мѣстѣхь. М. 204. по жоупахь. З. 41. по вьсехь поутехь. З. 46. по виноградихь и по ѡтоцѣхь. П. 24. вьписати вьса по единомь. М. 79. да би ми ѹдаль по сихь послѣхь. М. 54. по логоѳете по Деіане. М. 174. по сѣхь нашихь листихь и повелиіахь. М. 221. що бѹде ѡтлѹчено по ѡвихь четирѣхь сѹдьѣахь. М. 256. по овемь нашемь листѹ. М. 313. по нась ни по едномь нашемь. М. 327. по себи ни по моихь властелехь. М. 447. да ѹѕима по книгахь. М. 409. по нюмь посла свои тестаменать. М. 496. по нихь ѹѕнасмо. М. 535. примисмо листь, по коімь ѹвидѣсмо. П. 7. rgo: кто по таковомь женоу дасть. М. 15. иѕлаѕе тѹдѣѕи по работахь по своихь си. М. 53. по црьковьнои работе. М. 98. измијешан трећи и седми пад.: по моемь владанию. М. 183. по своюмь листѹ. М. 251. 295. по мите или по наговороу. М. 18. по томьжде ѡбраѕоу. М. 113. по мѹшкомь колѣнѹ. М. 107. по нашихь ѕаконехь. М. 26. — cum acc. reg: по роукоу его прием се. Д. 164. прѣмисмо ю (новце) по рѹке нихь поклисаревь. М. 432. 494. по ѡнь пѹть како ѡнаи. М. 302. по пѹть и ѡбећанье. М. 326. да по иниедань пѹть и ѕаконь не бѹдѹ ѹсиловани. М. 327. по иниединь начинь. М. 436. по кои годире инимь драго начинь. М. 449. по ѡве наше ѡтворене листе. М. 327. по име своиие и по име свиех ѡсталиех. М. 463. чюдьнаіа твореть се непрѣстаньно по вьсе дьни. Ст. 24. rgo: юрь бисмо послали по ню бродь. П. 12. по что твориши сиковаіа? Ст. 4. по нюже, cf. иже. по що продамо. М. 474. свите по

оньи цину. М. 514. дистрибутивно: ꙁа коимьжде оучнѣни-комь по дьва чловѣка. М. 6. да оуꙁимаеть се на немь по .в. кона. М. 14. оуꙁемлю по .в. воли. М. 15. по .ві. ждрѣб-ца. М. 61. конь по .л. перьперь. М. 61. да храни всако се-ло по юднога конꙗ. М. 99. по .д. кьбле жита. М. 192. по .в. динара ѡть мантие. М. 193. по петь сать перьперь. М. 232. .є. по кентенарь. М. 286. у всакомь по три десети хилꙗда. М. 407. литра по ѡсамь десеть и четири дукате. М. 479. бѣше дукать по .ма. динарь. М. 514. вси ꙁаедно и свакому по се. М. 500. по на се. М. 499. 510. да се оть-пѣка по десеть литоургїи. М. 570. у том послу и с но-минативом: да оуꙁьме враждоу по тисоуща перперь. З. 46. — с прилозима који значе мјесто или вријеме до-лази као и с другим ријечима: по ѡноуге. М. 20. по вьсоудоу. М. 533. по вьнегда. cf. югда. по тола. М. 46. по толѣ. М. 147. — саставља се с придјевима и при-лозима умаљавајући им значење: поболье. М. 38. по-кешу. М. 39. да повеке растеть. М. 35. повыше конь поута. М. 127. велика властелина и помала властелина. З. 46. ꙁа помьнины дльгь. З. 42. пониже на хридь. М. 127. пониже тогаи писма. П. 77. подолѣ на Цръвени Камн. М. 127. како ми сте писали попрѣгıе. М. 174. попрѣ. П. 149. поприге ѡвога времена. М. 550. полако. Л. 87. у том послу мислим да је по и на овијем мјестима пред ријечима чьто, дроугыи: и тома, по что ке мои чловѣкь говорити, вѣрун га. М. 42. ми сами ꙁа нась ни по дрѹꙁи ꙁа нась да не пакостимо тебе. М. 32. — погрјешка је: да краинанѣ не пакосте дубровьчаномь, и плче по ниьни некои да имь не чинимо пакостити. М. 31. гдје иза по стоји први падеж мјесто седмога, као што у истом споменику мало више стоји: по клетьва.

побарати, pugnare: таи ꙁа ки побараеть. Г. Х. 233.

побесѣдити, sermocinari: ꙁа ние работе да побе-сѣдимо. П. 21.

побивати, lapidibus petere: прьвомученниче Стефа-не, ты ѡ побивающихь те молаше се. М. 201.

побити, occidere: да боудеть побиюнь ѡдь сили чь-

стнаго крьста. М. 566. evertere: велике клетви побиль и ȥаписе. М. 254.

побиıати, lapide sternere: полаѹ на врьхѹ побиıаıе ѹлице. М. 454.

поболии, гледај код по.

поболѣти, sollicitum esse: не поболѣвшиимь о раȥорении проуїихь градовь. Д. 103. ȥа светаго поболѣвь. Д. 203. аще би кои недостатци наши били, . . да би своıемь благомь поболете. М 417. П. б. 123. aegrotare: поболѣль ıеси беȥаконїемь и неправдою. Г. XIII. 364. поболить главою и раменьма и лѣдїами и гроудьми. Ш. lesek. 129.

поборнѣћь, властелин дубровачки Аньдрѣа Поборнѣћь вијећник од вељега вијећа 1253. М. 40.

поборьникь, propugnator: скораго вь напастехь поборника. Ст. 4. истиннѣи вѣрѣ поборникь. Л. 56.

поборьнь, propugnans: поборна кь богоу молитвами сьвоина. Д. 117.

побратимь, quem fratrem appellamus: царь Соулимань да кралıевиноу оу Боудимоу Ѩноушоу воиводи херделскомоу, побратимоу своıемоу. Л. 83.

побратовићь, хумљанин Добромысль Побратовићь властелин великога кнеза хумскога Андрије 1249. М. 34.

побрѣжькыи, riparius, uti videtur: царинникωмь побрѣшкѣмь (које је имао деспот Стефан). П. б. 61. прими деспоть Лаȥарь 1456 Ковинь и ине градоке побрежке. Л. 79.

побрѣновићь, властелин жупана хумскога Радосава Продань Побрѣновићь 1254. М. 45.

побѣгльць, fugitivus: ако се ωбрѣте властелинь или властелиуићь побѣгальць. З. 45.

побѣгноути, aufugere, cf. побѣћи: да мѹ сѹ поротници ωдь негова племена, а тои да се ȥна, да не може техен побегнѹти, а веће не може прѣдь никога мѹ нарекн . . . а дѹбровуанинь да може побегнѹти трехь. М. 101. ако побегне иȥь Босне ȥ дѹгомь. М. 102. ıесть ѹ бѹгаре побѣгль. М. 172. меропьхь ако побегне коуде ωть своего господара. З. 50.

побѣда, victoria: побѣда имь бысть. Ст. 22. побѣда на сѹпротивники. М. 133. мьчь побѣди. М. 155. побѣди творе. Л. 54.

побѣдитель, victor: побѣдителꙗ на врагы. Ст. 25. побѣдителꙗ намь дарова. М. 134.

побѣдительнь, victoriosus: те бо (крст) дрьже побѣдителна на врагы показа. Г. XI. 361.

побѣдити, vincere: иныѥ царе побѣдихь. М. 100. побѣди се царь бльгарьскыи. М. 100. ни ѥдина надежда нѣсть вь мнѣ спасениꙗ моѥго, аще не благооутробиѥ твоѥ побѣдить множьства безаконїи моихь. М. 245.

побѣдоносьць, victor: побѣдоносца Геѡргїа. М. 539.

побѣдьнь, victoriosus: моученичьскоѥ побѣдьноѥ вѣньчаниѥ. Ст. 16.

побѣждати, vincere: побѣждаше соупостати. Ст. 15. побѣждаеть се Маѯентїе. Л. 55.

побѣћи, aufugere, cf. побѣгноути: ѡдь ѡнехзи скедѡвь да ниѥ вольнь побеки ниѥдь. М. 205. 208. 353. побеки. М. 267. 270. 434. кто боуде побѣгль ѡть ємьства. З. 39. коѥ сѹ побѣгле ѹ наше трьгѥ. П. 125.

повалити, confutare: да га правина повали. М. 32.

повелитель, praefectus: подь повелители. Д. 50.

повелѣвати, jubere: повелѣваи. Ст. 15. женамь повелѣваѥмь. М. 14. повелѣваѥ вьсѣмь спасти се. М. 99. пише и повелѣва. М. 153. повеливамо да нитко не ѹсможе ѹспоменѹти. М. 256. повелѥвамо. П. 148.

повелѣниѥ, jussum: не испльниль бихь повелѣнеи твоихь. Ст. 15. повеленьѥмь дѹжа бенетьчкога кнеꙁь града Дѹбровьника. М. 35. како ѥ божиѥ повелениѥ. М. 410. повелѣнїе царьскѡ. З. 41. и писмо, у којем је то, cf. повелꙗ: сиѥ повелѣниѥ (гдје се потврђују дубровчанима трговачке слободе) пише кралевьство ми кнеꙁѹ дѹбровьчьскомѹ и вьсѣи ѡпькинѣ. М. 40. сеи се повелениѥ господина Лаꙁара писа ѹ Крѹшевцѹ. М. 207. повелинье. М. 283.

повелѣти, jubere: ꙗкоже ми бѣ повелѣль. Са. 12. повелѣнь ити сь мною. Ст. 28. коимь игоумень повели.

М. 98. сии листь повелѣсмо печатити. М. 238. такоꙃи повелисмо. М. 255. повелиехь. М. 312.

повелꙗ, jussum: писахь сию книгꙋ повеловь бановь. М. 2. ѡдь сꙋсѣдь нихь, кои ѥсꙋ ꙋ повели господства ми. М. 362. edictum: иже сѹть писана вь ꙃлатопечатьнѣи повели его. Са. 2. .д. повелѣ печакене ꙃлатиеми печати. М. 107. како имь га (дубровчанима Рат) ѥсть ꙃаписало краљевьство ми ꙋ прѣдню повелю. М. 108. потврьди имь царьство ми ꙃаконе и повеле, що сꙋ имали ꙋ родителꙗ и прародитель царьства ми. М. 163. ѡ ꙃаконехь и повелꙗхь, коѥ сꙋ имали ꙃ господомь босьньскѡмь. М. 187. повелѥ брата ми Гюргꙗ и моѥ (Балшине). М. 202. своимь повеломь и ꙃаписанием (гдје жупан Бѣлиакь Санковић даје дубровчанима Конавље и Витаљину). М. 217. намь показаше повелю слободнꙋ (у којој деспот Стефан ослобођава дубровчанина Живулина Станишића од свијех рачуна). П. 74. повелю свободьнꙋ (у којој краљ босански Дабиша ослобођава од рачуна своје цаоинике). П. б. 34. двѣ повелѥ, то ѥ свободни листь. П. б. 23. с ѡвемь нашемь ꙃаписѡмь и повелѡмь (гдје укида дубровчанима царину краљица босанска Јелена). М. 230. сии листь люво повелю (гдје дубровчани примају војводу Хрвоја за властелина дубровачкога). М. 238. по сихь нашихь листихь и повелахь (гдје краљ Твртко Твртковић потврђује дубровчанима старије повеље). М. 317. да могꙋ поставити пѣнеꙃь ꙋ нихь ковꙋнь, како се пише ꙋ старѣхь повелꙗхь. М. 369.

повелꙗти, jubere: елико ѥ повелꙗно с више. М. 363. само ту, па може бити и погрјешка.

повести, -ведоѹ, ducere: да га поведеть вь село. З. 37. да га поведꙋ почтено на нѥгови волю ꙋ Бнетке. П. 164. ѡво коѹде поведоше мегю. М. 264.

повештии, **повећии**, гледај код по.

повильско, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Повильско. Г. XV. 269. 308. с Повильскомь. Г. XV. 269. ис Повильска. Г. XV. 309.

покиновање, subjectio: повиновапїє и послоушанїє прѣподобнаго старца кь сыноу. Д. 53.

покиновати се, obedire: покиноуи се. Са. 5. не покиноуюшта се прошенїю. Д. 128.

покиновење, subjectio: да имать покиновенїє и послоушанїє кь архїерею. З. 29.

покиноути, subjicere: монастырь и сь всакымь населенїемь прѣемше под свои покиноуше. Д. 66. срьбскоую землю себѣ покиноути. Д. 153. се, obedire: да покинеть се црькви. З. 29.

покинънь, reus: оубїнствоу многыихь быти покиноу. Д. 109. да ю покинии. М. 15. многе злобѣ покинии. З. 31. не бѣхв крики ни покинии. П. 10.

покить, maeander: мьглою тльстою пазоухы покить морскыхь невидима того проводи. Д. 181. мјесто неразговијетно.

поводити, abducere: ωдьвзию робове и поводе ихь кьде имь годѣ. П. 10.

поколѣније, indulgentia: ω своиствилаго ω своихь рабѣхь поколѣнїа. Г. XI. 92. писа се сиа милость поколѣнињемь господина Грьгоура и Гюрьгиа. М. 272. на пошљедњем мјесту стоји у споменицима у Биограду (1840) штампаним на стр. 129 повелѣнињемь.

повоювати, oppugnare: повоювавь вьсе злоправию наше ωтьгна. Ст. 25. сего (манастир) разбоиници повоеваше. Д. 65.

покрањь, ligamen: кωньдѣрь сь покривалемь и сь поврагωмь кожнѣмь. П. б. 49. 56. мирећє повраге и кожв. М. 498.

пократити, reddere: вьсе да ми пократе. М. 147. 163. да залогв тѣзи пократи ωпеть. М. 148. 163. прѣжде ωтетаю села пократихь. М. 265. да пократишь що си взель. П. 6. се, reverti: ако би се ωпеть к намь пократиω. М. 473.

покраћати се, reverti: к намь се покраћаω. М. 473.

покрьгноути, гледај покрѣшти (-крьгоу).

покрьжень, име мушко, између људи што их

краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Поврьжень. М. 12.

поврьхь, cf. врьхь, врьхоу: како се ками вали поврьхь Стола. М. 114.

поврьшь, superficies: с планинами и ꙁ грьмьемь, и що є на поврьши. М. 340. 346. номинативу нема потврде, може бити и поврьшниє.

поврьшько, име мушко, гледај Семановиќь.

повръдити, laedere: да не повръдить, що се тоу именоуєть црьквьно. М. 68. да си има реченьнаа мѣста никымже повръждена. М. 128. юностьство и дѣвьство повръдивше. Г. XI. 167.

поврѣсти, -врьꙁоу, infigere: поврьꙁено на свилнѹ тратѹ свѣтликовѹ деветь свитачь парте, що се ꙁове сирма сребрьна. П. б. 74.

поврѣшти, -врьгоу, projicere: не меккымь ѡдрѡмь поврьже напиштеноу оутробоу. Д. 95. обрѣте чловѣка на поути поврьжена. Д. 98.

поврѣшти, -врьхоу, frumenta exterere: тако да га . . . пѡврьхоу и оу роупоу оусиплю. М. 565. мислим да је погрјешка што је ту наштампано пѡ врьхоу.

повьꙁдати, vadem facere: ѹ тои все више писанѡ вѣровахь и поѹꙁдахь три ѡдь слѹгь моихь. П. б. 126. — се, vadem fieri: оуꙁданїа да нѣсть никомоу ни вь чесѡмь. кто ли се пооуꙁдаа ꙁа що, да платить само седмо. З. 38. part. praet. pass. fidus: нашь поѹꙁдани слѹга. М. 555.

повьꙁети, adimere: домь мѹ поѹꙁель. П. 167.

повьꙁимати, adimere: како соу имь тоурьци метохиє пооуꙁимали. Г. XI. 141.

повьниєгда, гледај код єгда.

повыше, гледај код по.

повѣданиє, narratio: не довлѣєть лѣто кь повѣданїю. Л. 61.

повѣдати, dicere: чювьствїе моєю оустноу повѣдаю тебѣ. Са. 9. братоу твоємоу истинноую любовь ѡ нась повѣдаи. Д. 159. повѣдаше царьствоу ми, ꙗко єсть мѣ-

сто на Прѣвлацѣ обще Светые Горы. М. 126. повѣда рѣчи величьства ти. П. 34. повѣдали ни сꙋ. П. 60.

повѣдовати, dicere: вьсеи братїи повѣдоѹеть прошенїе ихъ царемь испльнѥно. Д. 47.

повѣдѣти, dicere: де ми бехꙋ повѣдели. М. 66. ако повѥ, ѡдь кога ѥ кꙋплень. М. 102. да повидꙋ право. М. 248. тьда сказасмо и повидѣсмо, како ѥсмо на сꙋхꙋ камеиеви. П. 19. намь повидѣ рѣчи господьства ти. П. 31.

повѣсити, suspendere: да тѣло ѥго протешеть на четири чести и повѣсить по стьгнамь. Ст. 22.

повѣсмо, fasciculus lini: льна трїи десети повѣсьмь мѣрныихъ да даје стась цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 305.

повѣсть, narratio: вь повѣсть прѣдьлагаю слышештимь. Д. 2. повѣстьникъ Б. 121

поганикь, gentilis: вьзыскаюште иже ꙗко поганыкы кромѣ благословенїа жены поемшихъ. Д. 151.

поганинь, gentilis: ѡть погань находа спасанта. Д. 218. мьногими погании. М. 100. по инѣхь поганехъ. П. 113.

погань, gentilis: не тьчїю благоѹьстивыхъ нь и поганыхъ оѹдивлꙗти. Д. 192.

поганьскыи, gentilis: вь народехь поганьсцѣхь. П. 140.

погача, placenta, итал. focaccia. Ш. lesek. 78.

поглавить, praecipuus: створисмо свить с поглавитими властели. М. 232. .кі. поглавитиѥхь крьстиꙗнь. М. 461. нашега поглавитога слꙋгоѹ. М. 555.

поглавиѥ, praefectus: поглавлѥ ѡдь правада града Дꙋбровника, кнеза Никшꙋ Кꙋнићꙗ. П. б. 127. по господи по кꙋнсꙋлѣхь, по поглавю нихь, по кнезꙋ Никши Кꙋникꙋ. П. б. 129. господиниова изабраногa поглавьꙗ и милосногa везера и кипа егова. М. 545. res: два велика пехара сребрьна и при свакомь два капца сребрьна сь вериживцами, а ѥсть ꙋ всемь .ѕ. поглавьꙗ. П. б. 64.

поглаголати, loqui: аще и поглаголати кто сь нимь сподоблꙗше се. Д. 115.

погледати, aspicere: не хтѣ ни погледати на листе

царьске. П. 27. погледаи срьдүнѣма оүнма кь приꙗтельствү нашемь. П. 104.

п о г л и т а т и, deglutire: поглитаи дымь. Ш. lesek. 130.

п о г л о ѹ м л ꙗ т и с є, illudere: єда поглоѹмлꙗє се намь, кь ѿтьцоѹ възврати се? Д. 10.

п о г л о ѹ м л ѥ н и ѥ, ludus: ѿтьходити ємоѹ на поглоѹмлѥнїє сь велможами. Д. 5.

п о г л ь т и т и, deglutire: раздвигь оѹста своꙗ мышльꙗше погльтити и иныхь владычьства. Ст. 8.

п о г н а т и, persequi: поженоѹ враги моѥ. Ст. 24.

п о г н о ѹ ш а т и с є, abominari: ни погнүшаи се мене грѣшнаго. М. 58.

п о г о в а р а т и, dicere: ѥрь ви ѡдь түда людьѥ поговараю. П. 156.

п о г о в о р и т и, revocare: тко годирь би поговорио или потворио сеи наше писанье. М. 375.

п о г о д и т и с є, convenire: ако се ш нимь погоде. П. б. 112.

п о г о д и ѥ, gratum: всако поүтено погодьѥ, коѥ се нами могло ү всако врѣме үчинити, нѣсмо кратили. П. 117. всако поүтено погодьѥ ради бисмо ви үчине. П. 126.

п о г о р ь, deorsum, с предлогом на: на Равноѹ Главоѹ и на погорь оѹ Сврьчькь. Г. XV. 276. ѿть трьновьуке меѓє на погорь, тере на оноѹ страноѹ үс потокь. Г. XV. 304. с два предлога заједно оѹ (кь) и на, од којих час један час други стоји напријед: ѿть дѣла на оѹ погорь үправь на Грьбавоѹ Кроѹшкоѹ; . . . ү на погорь ү рѣкү; . . . на ү погорь на Глькокын Доль. М. 144. cf. опогорь.

п о г о р ѣ т и, conflagrare: ако се нанесе погорѣти манастырю. М. 98.

п о г о ꙉ є н и ѥ, conventum: писати листь за тои погоѓенѥ. П. б. 112.

п о г р а б л ꙗ т и, diripere: милостию пограблꙗє бѣ царство. Д. 44.

п о г р а д и т и, exstruere: кашеѡ, кои си поградио противь менѣе. М. 501. градь ако бүдү поградили. М. 515.

погребєниѥ, sepultura: чловѣчьскомоу сподобєть погребєнїю. Д. 106.

погрєꙁати, demergi: идѣже самь погрєꙁаєть. Л. 55. погрѣꙁаєть вь рѣцѣ. Л. 56.

погрєꙁноути, demergi: да нє погрєꙁнꙋ ѡдь силє морскє. П. 115. корабль съ всѣмь брємєнємь погрѣꙁши. Г. XI. 114.

погрєпсти, } -грєбоу, sepelire: доидєжє тѣло моє по-
погрєсти, } грєбєтє. Са. 11. пришьдьшє погрєсти свє-
тоє тѣло єго. Д. 202. сїа вь ꙁабвѣнїа погрѣсти глъбинѣ. Г. XI. 80. за инфинитив погрепсти нема потврде.

погрибатєль, vespillo: сь погрибатєли. Д. 83.

погрибати, sepelire: тоу погрибаєть сє. Г. XI. 63. нє бє погрибаєн. Г. X. 223.

погрьдити, violare: погрьдивь вєликє ротє и ꙁапи-сє. М. 444.

погрѣсти, гледај погрести.

погрѣшити, errare: насаждєни вь домоу господьни, пророкь рєчє, вь дворѣхь домоу бога нашєго процвѣтоуть. ѥгожє нє погрѣши. Ст. 2. надєждє нашє нє погрѣшисмы. Ст. 19. ни мали оустїа рокоу погрѣшившє. Д. 60. аще что боудєть вь нихь (књигама) погрѣшєно. М. 84. peccare: акѡ що погрѣшє ꙁємли кралєвьства ми. М. 55. ни ћємо томꙋ погришити. М. 274. ако ꙋ чємь погрюши ѡдь ѡво-гаи ꙁгора рєчєнога, да сꙋ ѥмци дꙋжни ꙁа нєга платити. П. б. 112.

погоубити, perdere: нє погоуби сь нєчьстивыми доушє моѥѥ. Ст. 11. сьмрьть вьса си погоубить. Са. 3. кои тє Доубровникꙋ добри глась погꙋбить. П. 42. amittere: много богатьство погоубивь. Д. 134. прькоую до-бротоу, южє прѣстоуплѥниѥмь погоубиста. М. 67. ѥдно потлєно а дроуго погоублєно. М. 562.

погоублꙗти, perdere: троуждаєши сє погоублꙗти блъгарскыє и срьбьскыє рѡди. Г. XI. 72.

погоублѥниѥ, supplicium: нє соущоу свєщєникоу блиꙁь погоублѥнїа ихь. Л. 62.

погоусло, cognomen: Ранковикь, погусломь Угарьчикь. М. 181.

погыбати, perire: вь скорѣ погыбаеть. Са. 4. земли гладемь до конца погыбаюшти. Д. 80. спаси, ꙗко погыбаемь. Д. 184. что погиба ѡть оучии. М. 62.

погыбенню, exitium: не хоте ни юдиногоже погибенню. М. 9.

погыбноути, perire, cf. погыноути: ни единомоуже чловѣкоу погыбноути хоте. Са. 7. небеса . . . погыбноуть. М. 25. добитькь ѡнога мьрьца ѡдь нась да не погибьне нищоре. М. 37. аще се слоучи погыбноути чемь. М. 62.

погыбѣль, exitium: схраних юго невръждена ѡть находещеѥ погибели и ѡть заколенниꙗ. Ст. 22. глась ѡ изьгублюнню и погибѣли младѣнови. П. 89. на негову погибиѡ и расутие. М. 252. терь би мали ѡдь погибѣли утѣцали. П. 115. periculum: колике ти се су биле згодиле велике главне погибѣли и неколю. П. 143. amissio: ѡ обрѣтеніє, погыбѣли злоучьстнѣише! Д. 19.

погыбѣльнь, exitii: вь ровь погыбѣльныи. Ст. 27. М. 110.

погыноути, perire, cf. погыбноути: сьвькоупителѥ погыбьшимь странамь. Ст. 2. вьздвигохь погибьшую свою дѣдину. М. 4. ако погине чловѣкь. М. 59. погибьшие ѡвьце. М. 220. кьда си поиде ѡнзи гость, да моу прѣда станꙗнинь вьсе, що моу боуде прїель. аще моу боудеть що погиноуло, вьсе да моу плати. З. 39. да покладь не ꙗе погинути. М. 357. 361. 365. не моите ѡставити мою девицу, да погину по мени. М. 518. како е ѡнаи црькка погибла. М. 546. юрь су вамь погибли .в. братучеда на Косову полю, а учюте ихь живе у Царигради. П. 47. да му негово не погине. II. б. 114. погыбѣ кнѣзь Лазарь на Косовоу. Л. 74.

подавати, dare, cf. подаꙗти: многаа вьпадаюштаа емоу ꙗко не своꙗ нь чюждаа подаваше. Д. 60. обещавалемъ се сїа подавати. М. 543. цѣлбы прїиходещымь подаваю̂ть. Л. 60. что е твоѣ правина, да ти ю подаемо всу сврьшену. М. 23. ѡни да подаю кривьца самога. М. 46. да по-

даємо єговь добытькь. М. 48. нихь племенȣ, како ближнıа крьвь подаю. М. 284.

подавити се, submergi: вече се подави, него що иѕгибе ѡть сабле. Л. 87.

подание, donatio: подание добро господина кралıа. М. 76. 82.

поданькь, tributum: освободи кралıєвьство ми села светые богородице ѡть поданка всакога. Г. XIII. 376. баштине да соуть свободне ѡть вьсѣхь работь и поданькь царьства ми. З. 33. ѡсвободи є царьство ми ѡть глобе и поданька. М. 138. свободно ѡть поданькь велихь и малыхь царьскыихь и ѡть всѣхь владоущıихь. М. 145. ние работе и поданка да немаю. М. 192.

подаровати, donare: вьсѣх богатно подарѡвавь. Д. 189.

подарь, donatio: подаромь своєго милосрьдиıа. Г. XV. 264.

податель, dator: коль благь еси боештны се тебе податель. Д. 69. животоу податель. М. 88.

подати, dare: ѡроужиıемь, поданимь ти ѡть владыкы твоєго. Ст. 25. цара прѣпираєть подати светаго. Д. 206. да ти не ȣдрьжимо, нь да ти подамо все испльнено. М. 23. да гредȣ на трьге ... подавьше доходекь господьски. М. 41. ȣчиние ли ми правьдȣ, и подаде ми що ми сȣ ѡбетовали. М. 41. подаите или соль или ѕлато. М. 50. ако крьвь ȣчини дѣтикь, да га пода господарь. М. 52. да пода трьговьцȣ ценȣ, що бȣде подаль ѕа нєга. М. 147. проси подати нмь се ѡть бога помощи. М. 244. да подаси намь ѡставлєние грѣхомь. М. 278. овȣи книгȣ ȣ рȣке опеть нмь подаите. М. 530.

подаучићь, стоји један пут мјесто Боудаучићь, које види: Климетемь Подаучикемь. М. 287.

подаıати, dare, cf. подавати: доволна подаıати. Д. 200. ништıимь подаıати. Д. 200. пороучницоу матерь твою подаю ти. Ст. 9.

подвигноути, movere: божьствьнымь подвигь се

доухомь. М. 3. ыко богомь подвигноути соуште прїидоше. Д. 6. кь добродѣтели ихь подвигнеть. Д. 118. constituere: новьшнінь никьда не подвигли ни надь своими ни надь нашими. П. 133. ꙁа що подвиже беꙁьредию царииꙋ, терь ꙋчини супротивь роти и ꙁаписꙋ. П. 141. той беꙁаконье, кое ти чинишь и подвижешь. П. 142. — се, contendere: о монастири повелѣ емоу пещи се и подвигноути се на пристроенїе его. Са. 7. cf. подигноути.

подвигодавьць, qui praemium contentionis dat: благи дародатель и подвигодавьць, богь. Г. XI. 192.

подвигь, contentio: колики подвигь его бысть ѡ нась. Са. 3. аꙁь твои подвигь. Д. 45. сьꙁида се храмь сии трꙋдѡмь и подвигомь мѡнаха Германа. М. 182. добри подвигь подвигох се. М. 281.

подвижати, movere: ыко подвижати се мѣстоу. Ст. 18.

подвиженије, agitatio: своего непокорства выноу ѡть властель наваждениемь и подвиженїемь ихь быти. Д. 97. constitutio: с тѣмь подвиженьемь (царине) ꙁатвори мѣсто наше. П. 142.

подвижьникь, qui contendit: по добрѣмь подвижницѣ. Д. 133.

подвижьнь, enixus: срьдцемь подвижномь. Ст. 4.

подвиꙁание, contentio: бьдрь вь подвиꙁании. Ст. 24.

подвиꙁати, movere: подвиꙁати се мѣстоу. Д. 37. неправедно подвиꙁаюштих се на не. Д. 102. начеть подвиꙁати се мысль моѣ. М. 5. tollere: плачемь плачь подвиꙁахоу. Д. 88. подвижоуще се ѡть ꙁемльнынхь кь небеснымь. М. 73. — се, contendere: подвиꙁаста се на оуньшее. Ст. 17. подвиꙁаше се сь поспѣшенїемь послѣдовати владичнымь глаголѡмь. Са. 2. прилежно подвиꙁающꙋ се о немь (о манастиру). М. 49. подвизае се добрнымь подвигомь. Л. 58.

подворити, ad officium venire: да бисмо ѡдьредили поклисарье, да кралевьство ви подворе. П. 170.

подвоуние, погрјешка мјесто подьоуние, које види.

подигноути, tollere: аще подигнеть прѣжде десноую ногоу. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. cf. подвигноути.

подимоүь, гледај Подьимоүь.

подиакоиь, гледај подьдиакоиь.

подльгь, гледај код польгь.

подоба, opportunitas: ако кои и колика подоба бѹде, да не кашнимо мале ствари ради оного дльга разьбити. П. 168.

подобати, oportere: како подобаеть христїаномь дрьжати правоүю вѣроү. Са. 1. подобаеть всакомѹ кь црькви прилагати. М. 19. що би подобало. М. 417. ми тебе имамо колико дѹшѹ нашѹ, како подоба поүтенѹ господинѹ. П. 8. са се: да ю видимо всакомѹ үловѣкѹ, комѹ се подоба. М. 225. дамь знати всакомѹ, комѹ се подоба. М. 329. дамь знати всакомѹ, комѹ се достои, или прѣт кога се подобала прити овь запись. М. 405. давамь на знанье всѣмь и всакомѹ, комѹ се подоба показати сьи листь. М. 515. давамо на знание свакое врьсте үловѣкѹ, прѣдь кога се образь подоба изнести ови листь. М. 517. 519. погрјешка подабаа. М. 376.

подобити се, similem esse: подобе се грьлици. М. 65. на једном мјесту без се, dignum judicare, али прије мислим да је погрјешка: по милости и подоби и постави господина. М. 311.

подобие, imago: твоего подобїа видѣнїемь. Д. 64. подобаеть и подобїю того по еликѹ мощно рожденномоү юстьствоү подобити се. М. 333. justum: колицѣхь по подобию и по записѹ бѹде овь покладь пристоють. М. 357. 361. П. б. 87. по подобю. М. 365. то ће бити и овдје, само што је рђаво написано: колициехь подобѹ . . . и по записѹ. М. 374.

подобоврѣдьнь, iisdem affectibus obnoxius: колико оть подобоврѣднихь намь үловѣкь, оть светыихь, глаголю, грѣхы нашимь отьстоимь. Д. 124.

подобьнь, similis: да дасть ослоүхоү подобноү прькои. М. 14. подобьнь быкь по всемоү. М. 110. аггеломь подобнымь житїемь отьць. М. 125. dignus: иже не прїиметь крьста своего и вь слѣдь мене не идеть, нѣсть мнѣ

подобьнь. Са. 2. ако се ѡбрѣте до нюга такова вина, ꙗже ѥсть подобна ꙁвръженню. М. 81. idoneus: да се ꙁбираа подобныи на то дѣло. М. 75. 80. мѣсто красно и подобно на сьꙁданию домоу божиꙗ. М. 91. ако буде подобань ѡдь банова рода тко. М. 101. мѣсто подобно на сьꙁиданию града. М. 201. да му да рокь правь и подѡбьнь, како до рѡка може поћи. М. 211. opportunus: оуꙁрѣвь подобно врѣме томоу, сьтворити се. Са. 13. врѣме подобно полоучивше. Д. 185. justus: подобно єсть то испльнити. Са. 13. да буду с подобниемь врѣменомь тестаменать испунити. П. б. 126. хѡћемо дати ꙁамѣну подобну. П. 50. подобно ѥсть рещи. М. 110. ꙗкоже лѣпо и подобьно црьквамь своѥ правине дрьжати. М. 112. ни умь постигнеть подобно похвалити. М. 133. како ѥсть подобно цара почитати. М. 147. 162. писаниємь подобьнымь ꙁдѣ вьписахь. Г. XI. 139. раꙁумивьше нѣхь подобне, раꙁумне и прѣлично прошнє. М. 221. 236. 272. ꙁа всако подобно дело. М. 285. 297. како негова срьтца крьвь подаю подобнаа ближнꙗ. М. 319. гдѣ буде потрѣбно, и како є подобнѡ. М. 337. почтеномь и подобнѡмь помокю. М. 418. да є ꙁа то подобно ѡставити сину матерь своюю. М. 274. да га педебсать, како ѥ подобно. М. 523. велику кащину учинили, како нѣ подобно. П. 13. у правиѥхь и подобниѥхь ꙁакониѥхь. М. 459.

подолиѥ, vallis, само на једном мјесту: селу је Војинцима ишла међа подолїемь на лѣтничю главу. С. Л. 1847. IV. 52.

подолѣ, гледај код по.

подопрѣти, suffulcire: да подопрѣкe се тобою. Д у Ш. lesek. 123.

подражати, imitari: дѣлѡмь подражаимь. Д. 124. подражающимь волныѥ ѥгѡ страсти. М. 191. subsannare: враꙁи наши подражаше ни. Ст. 19.

подражити, pretium augere: жито и вино, кое се начне продавати у градѣ, да се не подражи твоихь ради люди. М. 47.

подримиѥ, regio fluvio Дримь adjacens: Хвостно вьсе и подримїе. Са. 1.

подриние, regio fluvio Дрина adjacens: Стѣфанъ Дабиша, краль срьблюмь, Боснѣ . . . Соли и подринию. М. 225. подринию. М. 231. 438. подриньꙗ. М. 448. 486. у споменицима у којима и у другим ријечима долази често ѣ мјесто и: подрѣнию. М. 226. П. б. 39. подрѣнию. М. 248. 280. подрѣниꙗ. М. 250. подрѣнью. М. 253.

подроужние, conjux: с подроужїемь своимь. Ст. 3. подроужїа си богоданьнаго прьваго вѣнца. Са. 6. прьва царица срьпьска, подроужние Стефана цара прьваго, монахи Евгениꙗ. М. 246. пѡддроужїа моегѡ. М. 531.

подроумь, cella: свеζань и въ подроумь вьврьжень. Гильф. бос. 312.

подрьжание, possessio: кое е нигда било ꙋ подрьжанье дꙋбровачько. М. 293.

подрьζноути, audere: кто подрьζнеть раζорити чьто ѡть ꙋписанинхь. М. 192.

подрьтити, vexare: нитко да не смие, да имь ζабави, али да подрьти, елико ие повелꙗно с више ѡ свако правди. тко ли ке ꙋчинити що ѡ коиои годе правди, да ихь подрьти али по ζемли али на трьгь нихь али ꙋ трьговцехь, . . . хоке наки великь гиевь ѡдь господства ми. М. 363. само ту.

подрѣтло, cognomen: кои се ζоке подрѣтомь Хваловићь. М. 541. мислим да је погрјешка писарска што нема л између т и о.

подоунавие, regio circumdanubiana: самодрьжавнаго вьсеие срьбьскние ζемлие и поморию и подꙋнавию цара Стефана. М. 182. господинь срьблюмь и подꙋнавїю Стефань кнеζь Лаζарь. М. 195. 200. подоунавю. М. 264. деспоть Стефань, господинь вьсѣмь срьблюмь и подоунавию. М. 331. господинь срьблемь и подꙋнавю Гюрьгь. М. 437. погрјешка мислим да је премда стоји два пута: Влькь Бранковикь, господарь срьблюмь и подꙋналю. М. 223. 224.

подоунавьскыи, danubianus: странамь подꙋнавьскимь. М. 205. 215. 266. 568. подꙋнавскымь ζемлꙗмь. М. 277. гѡсподарꙋ подꙋнавьскомꙋ. М. 553. 554.

подоунанскын, danubianus: подунанскымь странамь. М. 269. само ту.

подь, sub (гледај у мојој синтакси 525—528 и 591—594), cum acc.: аке кьто ѡдь манастирьскихь люди бежи подь велнега жупана. М. 6. сию жюпе приложихомь под ѡбласть сию црькви. М. 13. подь Малы Девелакь. М. 26. да имь се кони подь ризьницу не узимаю. М. 52. право поутемь подь ливадоу. М. 93. подь брьдо. М. 127. да соу колии ними (баштинама), подь црьковь дати. З. 33. пода нь варошь. М. 439. да се упишу подь ѡнзи листь. М. 495. cum instr.: гдѣ имь соу села подь коними пискоупиами. М. 14. подь ѡбластию инѣхь юпискоупиюи аще ѡбрѣщеть се такови. М. 15. ако оумьрю (коњ) подь црьковнимь товаромь. М. 99. подь градомь. М. 107. подь поутемь. М. 123. подь лѣти рождьства хрїстова .утҁе. М. 225. 227. 236. листь подь нашимь печатомь. М. 378.

подьбити, subigere: ѡбратити ихь и подьбити подь господство и ѡбласть дубровачьку. М. 218.

подьбрѣзи, Грачаници је дао краљ Милутин Борково мѣсто, що се находи оу Подьбрѣзѣхь. М. 564.

подьвисећи, } part. praes. act. f. долази за пе-
подьвисоући, } чат, pendens: нашомь закономь великомь подьвисукю печать. М. 238. закономь печатню нашомь подьвисекомь печатню запечатисмо. М. 243. закономь подвисукномь печатю. М. 312. cf. печать.

подьвысокын, град у Босни, види Высокын: ва славни дворь кралевства ми у Подьвисоки. М. 235.

подьвысочанинь, човјек из Подвисокога: подьвисочанину. П. 173.

подьгора, међу селима ѡдь Курила дери до Стона која је краљ босански Остоја 1399 дао Дубровнику било је село Подьгора. М. 234. има и сада. Schem. rhac. 37.

подьгорица, село које је било у Мачви, ту је Подгорицу и у њој, оу Подгорици, два панађура писао Раваници цар Лазар. С. Л. 1847. IV. 53. 55. — Град

у Зети, који има и сада: године 1485 сьзида царь... Подгоріца оу Ꙁети. Г. X. 275. у другога љетописца јамачно гријешком Подгωрцн. Л. 81.

подьгоричанинь, човјек из Подгорице, оне у Зети: Виценьцо, синь Божидара Вукокика, подьгоричанинь. В. прим. 15.

подьгорие, montana: царь вь подьгоріа, звѣри хоте ловити, изь града изыти хотѣаше. Д. 200.

подьгорь, f. селу је Коупѣльникоу ишла међа ωть Подьгори. Г. XV. 287. що соу расѣмници митрополие призрѣньске по селѣхь архаггеловѣхь оу Подьгори. Г. XV. 309. номинативу нема потврде.

подьгорьскын, τῆς Подьгорь: селу је Коупѣльникоу ишла међа оузь мегю подьгорьскоую. Г. XV. 288.

подьградие, suburbium: ωть подьградиꙗ шипьскаго. М. 62. подьградию. М. 63. цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену дворь оу подьградіи. Г. XV. 272. — на Бисчи в Подграды. М. 202. то ће бити у Пиви на Дрини гдје има Bischtsche. исто може бити село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: село Подьградие. М. 439.

подьдиꙗконь, ὑποδιάκονος, subdiaconus: поддіакони. Л. 59. подіаконы. Л. 64.

подьдрьжати, sustinere: подьдрьжещоумоу ми власть его. Ст. 22. иже подьдрьжить крѣпькою дланию ωтьчьствие свое. Ст. 23.

подьимати, suscipere: многы троуды подьимае. М. 187.

подьимоу, међу селима ωдь Курила дери до Стона што их краљ босански Остоја 1399 даде Дубровнику бјеше и Подиимоуь. М. 234. има и сада. Schem. rhac. 37. ваља сумњати је ли добро Подьимоуь.

подьквашати, facere ut fermentet: помльзше млѣко, не трѣбовати сірыщта, тьчїю рещти: савина те молитка подьквашаеть. Д. 115.

подъкланити, inclinare: подъкланихоу главоу подъ роукоу светаго. Д. 157.

подъклонити се, submittere se: свершїи они старца словоу подъклонише се. Д. 32.

подъключь, мјесто које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: варошь Подъкличь. М. 439.

подъкопати, suffodere: не би даль подкопати домоу своюго. Г. XI. 192.

подъкрилие, radices montis: въ подъкрилїе Црьнїе Горы. В. прим. 17. подъкрїлие планине, глаголють се Понкьвїи. В. прим. 21. въ подкрилїе гори Каблара храмь св. Николи. В. дан. I. 8.

подълагати, subjicere: подь товарь да се (коњи) не подълагають. М. 63. црькви царьские да не подлагають се подь црькви велїе. З. 31.

подълежати, subjacere: оукоризнѣ подлеже боудеши. Д. 9.

подълескь, међа је Пинушинцима ишла на Подлескь. Г. XV. 297.

подъложити, subjicere: црькьвь, коя ѥсть оу на Паоуни, подъложихь вь область епископиие липлиаьские. М. 563. властелинь, кои се обрѣщеть подложивь свою црьковь подь дроугоу црьковь, ѥже да не обладаеть црьковїю тою. З. 33. оть баштине црькви подложити. З. 45.

подъложьнь, subjectus: всѣмь нихь подложнимь граћаномь. М. 327.

подълѣтьнь, annis obnoxius: безлѣтьнь, ныни подълѣтьнь. Д. 86.

подълѣшане, село севастократора Дијана које је цар Стефан на молбу Дијанову с многим другим селима његовијем даровао цркви богородичиној у Архиљевици: село Подълѣшане. М. 143. поутемь, кои греде оть Подълѣшань оу Стальцаны. М. 144. исто је село Подлѣшане заједно с поменутом црквом и с оста-

лијем селима њезинијем дала Хиландару царица Јевдокија. М 191.

подьнебесьнь, qui sub coelo est: вь кроузѣхь небеснынхь и подьнебесьныхь. Г. XV. 264.

подьножию, radices montis: вь вьскрилїи горы и подьножїє. Д. 23.

подьочию, f. pl. cilium (ваља да је то): да моу се оуши оурѣжита, и да се ѡсмоудеть подвочїє. З. 35. гдје може бити да је в погрјешка мјесто ь.

подьпирати, fulcire: жьзломь подьпираємь. Д. 49.

подьписаниє, subscriptio: крьсть симѡнѡвь и подьписаниє. М. 6. прѣдь кога се изнесе ѡво наше подьписанье. М. 503.

подьписати, subscribere: кльнь се и подьписахь. М. 1. писавь и подьписахь. М. 10. подьписано бысть. М. 27. како се зде подьпишѣ. М. 28. боларими, кои сȣ зде подьписани. М. 32. своєрȣчно сию подьписасмо. М. 192. подьписахь се. М. 453. подьписасмо се ѡба свакн своѡмь рȣкомь. М. 511. подьписаноѡ ȣ записехь. М. 392. кое обѣтȣемо се подьписати подь истȣ матицȣ ѡда всега поклада. М. 506. подь повелѡмь да се подьпише, що се када ȣзьме. П. б. 107. subjicere literis: да не има нитко ѡбласти надь ними (селима), тькмо калоугерь, коюга постави игоумьнь богородице хиландарскию, по неже ють подьписано оу ѡбласть юю. М. 111. подь црьковь за дȣшȣ подьписати (баштину). М. 156. погрјешка мјесто пописа: црьковь сазида се и подьписа. М. 149.

подьписовати, subscribere: сего ради подьписоую вь свѣдѣнию вьсѣмь. М. 76. 113.

подьпись, subscriptio: таи подьпись ȣчинисмо подь тестаменать родитела нашега. М. 507.

подьпльно, гледај код пльнь.

подьпорь, fulcrum: подьпорь и крѣпость старости юго. М. 89. прїиди, паденїю моемȣ подьпоре. Г. XIII. 367.

подьпрати, conculcare: сизи ѡбеть да сѣ не реши, ни да сѣ подьперѣ. М. 29. 33.

подьроучьникь, subjectus: подрѹчникы вьзимꙗ вьсѣхь. Гильф. бос. 272.

подьроучьнь, subjectus: кои сѹть подьрѹчьни цар-ствѹ ми. М. 526.

подьстака, pellis: скилии постакꙗи и чисте подь-ставе. П. 138.

подьставити, insuere: плашь потьставлень хелдами. П. б. 104. шѹба подставлѥна зибилини. П. б. 125.

подьстѣние, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: село По-цтиньє. М. 439. може бити садашње мјесто у Херце-говини Пошћење (нар. пјес. IV. 484).

подьтицати, incitare: любавь, коꙗ имамь господь-ствѹ ти, ѡна ме подьтиче и на вивавѹ чини писать. П. 57.

подьходити, subire: бѣдоу ѹсрьдно подходеть. Гильф. бос. 274.

подьѥмати, suscipere: подьемахоу рызоу. Д. 27. врѣдь подьемахоу. Д. 27. подьемаше срьдьцемь падаюштее оуды сына своего. Д. 44. многыхь сьобѣдникы себѣ подьемлѥть. Д. 129.

подьѥти, suscipere: аште не подьет би ѡтьць, кь незаапоу пасти се хотѣаше. Д. 40. subire: многїе трѹди подьѥть. М. 17. да не потоплѥнїе оума подимѣмь. Л. 63.

подьѥтиѥ, susceptio: вьса ꙗже на подьетїе ѡть земльныхь ꙗдрь светаго тѣлесы оуготовивь подобиаа. Д. 207.

подѣлити, dividere, distribuere: тоузи землю да си подѣле. Г. XV. 277. що є тисѹща дѹкать, да ѡна с мо-ѥмь дѹховьникѡмь подели за мою дѹшѹ. М. 416.

подѣлиѥ, accessio: ни ѡть грѣшныхь чести подѣ-лиꙗ погнѹшали се мене грѣшнаго. М. 58.

пожалити, misereri: пожали недрагость нашѹ и наамь недкорно ѹчиниѥньѥ. П. 162.

пожегь, incendium: що се зло оучини селоу поже-гомь. З. 34. само ту.

пожети, demetere: да го пожноуть и изврьхоуть. М. 63.

пожешти, comburere: пожежено и опровръжено. М. 265. да плати село, що би пожегы платиль. З. 37. коукю пожеже. З. 44.

пожинати, demetere: сицевыи ненавистника доброу дїавола плодь пожинаше се. Д. 80.

пожити, vivere: вь мѣстѣ томь пожить. Д. 61. да вь мирѣ поживемь. Д. 219. богоѹгодно житию поживь. М. 137.

пожрикобыла, међа је забјелу Кроушьчици ишла оу стоуденьць оу Пожрикобиле, и ѡть Пожрикобиле на Окованоу. Г. XV. 276.

пожрипита, манастир је Трескавац имао њиву којој бјеше плисность Пожрипита. Г. XIII. 375.

пожрѣти, deglutire: пожрѣхомь и. Ст. 22. ѡть благаго срьдьца пожрьть. Д. 66. аште кто пожреть кость. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

пожьдати, exspectare: да пождить реда. Д. 68. пождита мало. Г. XIII. 363. мало пождавше. Г. XI. 112.

позавидѣти, invidere: Адамоу поуьсти позавидѣвь. Д. 79. позавидѣвь ми. М. 109.

позваниє, vocatio: о позванїю. З. 36.

позвати, vocare: аще се позове кралевь уловѣкь кь архиепископоу. М. 13. ако кто испакости виноградомь дѹбровьчкимь, да га позовѹ прѣдь кралевьство ми. М. 52. аще га кто позоветь на соудь. З. 34.

поздравлѥниѥ, salutatio: господи ѯении ѡдь владѹщаго дѹбровьчкаго кнеза и ѡдь все ѡпкине много драгѡ и вь всемь поутенно поздравлѥниѥ. П. 1. господинѹ Хрьвою ѡдь все ѡпћине много любимо поздравлениe. М. 250. поздравлѥньѥ. П. 95.

поздѣ, sero: поздѣ нѣкогда. Д. 20. позде нѣколи. Д. 7.

позлатити, inaurare: чьстныѥ крьсты ѡкованьныѥ и позлаћенниѥ сь бисеромь и каменниѥмь. М. 91. два бокара срьбрьна с покриваuи позлаћени на миеста. М. 372. два на десете чаша срьбрьнихь, ѡдь коих сѹ десеть позлаћенихь а двиe биeлe. М. 372. поиась сребрьнь позлаћѥнь. П. 18. трьи поиаси непозлаћени. М. 408. ѹзда, прь-

снне и пожни сь сребромь, позлакюно. П. б. 49. жлице три ѡдь коралла (сь) сребрѡмь, позлаћене. М. 498.

позлаћевати, inaurare: двие здиеле срьбрьне и на миеста позлакеване. М. 372. бокарь срьбрьнь на миеста позлакевань. М. 380.

познавати, cognoscere: се вьсе нашего ради спасенїа богь творе познавает се. Д. 124. ако си взлюби сизи, кои га (коња) познава, взети кони, да си га взьмѣ. М. 147. 162. ѡ ѡвакомь прилꙋчивьшемь се познавають се приятелю. П. 104.

познание, cognitio: о познанїи лица. З. 37. до познанья разлога. М. 537.

познановнћь, помиње се Вльковавь Познановикь с Љубишом Богданчићем 1415, па како је тај Љубиша био властелин кнеза Павла Радиновића без сумње је и Познановић. П. 131.

познати, cognoscere: много господа не познахѡмь развѣ тебе. Са. 4. да познаемь ако не богооугодно юсть житїе наше. Д. 124. кои любо трьговьць докеде ѡние кꙋпивь из тꙋгіе земьлѣ, а познаю се. М. 147. 162. аще кто познаеть лице подь улокѣкѡмь. З. 37. аще кто що позна. З. 39. познасмо ва истинꙋ по старѣхь писмѣхь. М. 217. познавше ути и слꙋжьбе, кое Дꙋбровникь вазьда есть ꙋчинил господꙋ рашькои. М. 217. що бꙋде познано по ѡвихь сꙋдьѣхь. М. 256. познавше до истине, да таи царина нима бити. М. 281. да познаю ѡвꙋи правдꙋ. П. 72.

позовь, frumentum exercitui providendum, може бити да је то, за цијело се зна само да је био данак од којега су ослобођавали владаоци људе манастирске: да имь нѣсть ни града ни позова ни поклисара ни пьсара. М. 63. ѡсьвободихь ѡдь вьсаке работе кралевьства ми, ѡть позова и ѡдь коньске и ѡдь виноград и ѡдь сѣна и ѡдь пьсь. М. 113. ѡсвободи ихь кралювьство ми ѡть позова и приселице, провода, соколарь, псарь. М. 123. да не работаю работе никоюре господствꙋющомꙋ, ни дани даю, ни града зидю, ни позови даю, ни

конь хране. М. 135. ни поѕоба ни сокꙗ. Г. XV. 305. ѡсвободи ю ѡть сокꙗ, ѡть поѕоба и ѡть приселице. М. 138. ѡть поѕоба. Г. XIII. 376. ѡсвободихь ѡть понось и ѡть поѕоба и ѡть сокꙗ. М. 571. само на тијем мјестима.

поѕориште, spectaculum: на томь камени дрѣвїемь помостивь поѕориште свое сьтвори. Д. 106.

поѕорь, aspectus: бѣше поѕорь оумилень краиняго смѣренїа видѣти. Д. 57. видѣхь по истинѣ оумилень поѕорь. М. 265.

поѕывати, nutare: главою поѕыбле себе оукарае сѣдѣаше. Д. 45.

поѕываниѥ, vocatio: о поѕиванїи. З. 38.

поѕывати, vocare: да се не поѕива архиепископовь чловѣкь кь кралю беѕь кралеве печаты. М. 15. властелинь вечерь да не поѕиваеть се, раѕвѣ да поѕиваеть се прѣжде ѡбѣда. З. 34. да не поѕива срьбинь дубровчанина на судь никамо тькмо прѣдь ѡнеѕи судие. М. 205.

поиграти, illudere: поучаеть не прѣобидѣти страхь божїи ни ѥко поиграти мнѣти богомь прѣстоупленїемь клетвы. Д. 110.

поискати, quaerere: поискати овчете ѕабѣгшаго. Са. 7. да веќе не поище онеѕи баштине. Г. XV. 270. аще кто поище соудомь хоусара и тата. З. 42. поискахь мѣсто. М. 126. petere: поиска на царьствѣ ми севастократорь Дѣань приложити села своа баштиньна. М. 143. поискахь комуњь дубровчки беѕ ниедне силе и беѕ ниедне неволе, тькмо с моѡмь доброѡмь волѡмь, како да сьмь юдинь брать ѡдь комуна дубровчьскога. М. 178. тко би поискао на властеле(хь) дубровачкихь речени покладь. М. 400. ща сте поискали ѡдь воиводе. М. 402. поискахь кнеѕа и все ѡпќину, да би ми ѕаимали .ч. перперь. М. 493. нась поиска, да бисмоѡ свѣдочили. М. 544.

поити, proficisci: ако не поиде по печати. М. 13. кьга си вьсхокеши поити иньмо ѡдь нась. М. 22. да дубровьчане поиду на ѡльмишане. М. 31. кьда на ны поду дрѣва ѕаморьска. М. 54. поидохь ка славни градь Дубровникь. М.

281. не поидеть на соудь. З. 36. кьда си поиде ѡнꙁи гость. З. 39. цара вьсакы да прати, коудє камо поидє. З. 45. још у најстаријим споменицима и претворивши се у ј слива се са сугласним које за њим дође: да си погєши свободно. М. 22. да си погю. М. 102. да погю. М. 108. да погє сámь. М. 144. коудѣ старинници погошє. Г. XV. 277. поки. М. 185. пођи. М. 211. 229. погохь ꙋ Боснꙋ. М. 241. пођѣтє. М. 485. погѥ. П. 1. погьтє. П. 112. подє. М. 553. пою. М. 248. cf. пођи.

покадити, suffire: вьнѥгда покадити єго прихождашє. Д. 139.

показати, ostendere: показа уловѣколюбиꙗ ѥго симь господниомь светыимь на нась на рабѣхь ѥго. Ст. 20. собою прьвѣє благовѣрїє показа. Са. 1. показа славоу свою прѣдь цари ꙁємльными. М. 99. да покажꙋ мєгѥ. М. 126. мнѡго оусрьдїє показашє. М. 196. хотє дѣломь любьвь показати Дꙋбровьникꙋ. М. 241. роука господна вь всєхь господахь ꙁємльнихь славна показа тє. М. 243. намь показа лисіь. П. 76. probare: могє тоꙁи истиномь показати. М. 255. adjudicare: що сꙋдь кажє кралєвьствꙋ ми, бꙋди кралєвьствꙋ ми, а що вамь покажє, то вамь. М. 46. ꙁємлꙋ коꙗ сꙋдь покажє кралєвьствꙋ, да нѣмамо ꙁа ню печали, ни да є саднмо. М. 47. що покажєть соудь, да плати сєло. З. 37. да га ѥ волѥнь хєрцєгь карати на своꙗ волю, що мꙋ сꙋдь покажє. М. 459. punire: дроугыхь каꙁньми раꙁлиуными показа. Ст. 7. єгожє любить господь, покаꙁаєть. Са. 5. ни гнѣвомь твоимь покажи мєнє. М 245. ѡть бога показани бышє. Л. 55.

показовати, ostendere: сє на длани моєи твои ѡуи. и съ слѡвомь показоваашє ємоу носимоє. Г. XI. 49. сицєвоу кь нѥмоу показовашє любовь. Д. 202. видє любьвь, коꙗ показꙋє Дꙋбровникь. М. 242. любавь, коꙗ ѥ поутєними дѣли показоваль. М. 315. ꙋ свємь правдꙋ показовати. П. б. 113. probare: показовашє свѣдоуно, ѥрь ѥ тои жито нѥгово. П. 76. ствари, коꙗ показоваашє по єдиои уитꙋли да є ѡсталѡ ꙋ Аниꙋхлє. П. б. 119. погрјешка: покажꙋѥшь. П. 53.

показывати, гледај показовати: любавь, кою є к намь показивали. М. 473.

покарати, increpare: покарасмо га и поучисмо. П. 64. покаран ихь и устави ѡдь тен курьсе. П. 136. кои не слушаю, да ихь покарате. М. 529.

покарати се, obedire: елици не покараху се. Г. Х. 260.

покаяние, poenitentia: тьци кь покаянию. Ст. 11. вь покаѣние. М. 5. покаанїе. З. 31.

покладе, дан у очи поста: ѡдь покладь до никола дне. П. б. 23. у уторни на покладе ноцнию пославь юнаке (писано 26 феб.). П. 161. їюнїа .л. на покладе 1455. Л. 78. месојеђе: да имате прити до покладь, кое греду; ако прѣ покладь придете тои болѥ (писано 14 дек.). П. 110.

покладь, depositum: гдѣ годѣ си имаю дубровучане покладе у земли царьства ми. М. 170. да си постави покладь. М. 215. поставише у нашь комунь у покладь двѣ тисуще дукать златѣхь. М. 251. постави у нашь комунь у покладь 16562 дуката и сребра плика 22 литре и 5 унаць. М. 356. половина реченога поклада. М. 356. да ѥ ѡнь воланнь тѣмь покладомь всѣмь за своега живота, кьда му годѣ узети вьсе или кои дѣль. М. 361. постави у нашь комунь у покладь 8731 дукать злать, и у судехь златехь два заструга злата и двие здиеле злате ... М. 372. згодило би се, тере господинь кнезь дотлеи не узеѡ свога поклада. М. 380. ѡдь ѡвѣхь поклада. М. 389. речени покладь има стояти до тогаи крьнемена. М. 394.

покладьнь, depositi: на своемь записи покладномь. М. 409. да се листь храни до разлога покладьнога. М. 409.

покланиание, adoratio: покланиания творе. Ст. 15.

покланяти се, caput inclinare, adorare: покланиюште се молитвы ѡть него приети прошахоу. Д. 186. покланяемь се страстемь твоимь. М. 78. покланиающоу ми се светымь црькваль. М. 125. троице, вь единствѣ покланиемаа. М. 196. на томьзи много захвалямо и покланямо се како нашимь старимь прїателемь. М. 536. 537.

поклисарь, *ἀποκρισιάριος*, legatus: доходи Грьбеша

и Никѹла поклисарь (дубровачки ка краљу српском). М. 51. приходи поклисарь ѡть Дѹбровника. М. 52. поклисаремь дѹбровьчьскимь. М. 85. поклисарьѥ дѹбровьчци. М. 102. поклисарь венетьчьки. М. 146. поклисарь ѡпћине бнетачке (к војводи Сандаљу). М. 326. поклисаревь господина воѥводе Радосава. М. 350. приимихь (херцег Стјепан) по нашиехь поклисарѣхь .т. дѹкать. М. 429. поклисарь що греде изь тоуге ӡемлѥ кь цароу, где приходить, оу чїе любо село, да моу чинить чьсть, да моу е всега доволно, нь да ѡбѣдоуе или вечера, и да греде напрѣдь оу инаа села. З. 40. долази и мјесто онога што су дужни били људи чинити поклисару кад путује: да нимь нѣ поноса ни провода ни коньа ни поклисара ни владальца никогаре кралѥвьства ми. М. 61. 63. ѡсвободи ѥ царьство ми ѡть жара и ѡть поклисарьа. М. 138. Г. XIII. 376. cf. поклисиыарь.

поклисарьскыи, legatorum: поклисарска слѹжба. М. 548.

поклисарьство, legatio: послаше кь кралевьствѹ ми властеле своѥ ѹ поклисарьство. М. 107. прихоѓаше к царьствѹ ми властеле (дубровачки) ѹ поклисарьство. М. 157. придоше кралевьствѹ ми поклисарьствомь. М. 491.

поклисиыарь, гледај поклисарь: поклисиара вашега. М. 177. доѓе поклисиыарь. М. 202. само ту.

поклонити, flectere: поклонь колѣнѣ свои. Ст. 6. donare: що моу кто поклони. З. 38. що чловѣкь чловѣкѹ ӡа любавь даа и поклони. П. 155. — се, caput inclinare, adorare: поклонити се светымь мѣстомь. М. 125. поклонет се прѣдь тобою. М. 262. силнога цара честитѹ книгѹ примише, и поклонише нои се. М. 513.

поклонь, corporis inclinatio: ѡть Мѹстафе воеводес поклоне животомъ и ӡдравїемъ сѹседѹ моемѹ. М. 552. donum: що ми кьто да свонѡвь воловь поклонь. М. 2. да нѣсть волнь (судија) вьӡети ѡброка по силѣ, ни что любо, раӡвѣ поклона. З. 38. ӡа нихь поклонь и корисить. П. 102.

поклоньникъ, adorator: троичьсціи поклонници. Д. 74. кои соу поклоньници, да се сами десеткоую. Г. XV. 310.

поклонѥниѥ, corporis inclinatio: съ поклонениемъ кнеза Дръжимира. М. 32. обьчниѣ дубровьчьскои одь кнеза Дуре много поклонение. М. 54. властеломь дубровьчкимь одь госпогѥ царице Мааре много поклонѥнїе. М. 536. понизно поклонѥнье творимо до свете земле. М. 560. adoratio: оть вьсоудоу прїиходещимь на поклонѥнїе чьстнымь его мощемь. Л. 63.

поклоньць, operculum: шесть купь с поклонци. М. 407. четири ромениче безь поклонаца. М. 408.

поковати, inducere, ornare: покова великые иконы сребромь и златомь. Г. XIII. 296.

покои, quies: не облѣних се ни покоа дахь себѣ. Са. 3. на покои чрьньцемь. М. 74. покои прїемь. М. 125. да су у миру и покою. М. 550. mors: оть .з.-го дьне, даже и до покоа емоу, не вькоуси хлѣба. Са. 11.

покоинь, tranquillus: покоина мѣста. М. 71. defunctus: кнезу покоиному. П. 41. покоина госпогя кнегиня. П. 74. покоинога. М. 495. погрјешка покоии отьць. П. 77.

покоити, sedare: азь вы покою. Ст. 12. М. 530. зре себе сыномь покоима. Д. 53.

покоиште, tranquillus ad quietem locus: мати Христа бога нашего, цареко покоище. Ст. 1. онѣмь на покоище. М. 66. боже мои, истино покоище всѣхь праведныхь. М. 149. селу је Српцима ишла међа на милутиново покоище. С. Л. 1847. IV. 53.

поколѣ, гледај код колѣ.

поколѣбаниѥ, vacillatio: да имь се не узьме (царина, коју су закупили) докле не изьдрьже годища, безь свакога смущенья и безь поколебания да ю дрьже онои годище. П. б. 80.

поколѣбити, labefacere, part. praes. pass. у порицању: семуи писаню не бити поткорену ни поколибиму. М. 238. 240. сему книге писаному не бити поткорену ни поколѣбиму. М. 243. поколебиму. М. 257. да ни поко-

лѣбимо. М. 273. 305. осим те форме само на једном мјесту, и то с погрјешком те је врло непоуздано: да не потворим и да не порекем и поколобим. М. 551.

покон, гледај код кон.

покорение, obedientia: многаго ради смѣренїа къ нѥмоу и покоренїа. Д. 45.

покоривъ, obsequens: покоривомь и послоушликомь быти. Д. 139.

покорити, subjicere: покорикы себѣ сихъ. Д. 130. да сѵпостате наше низложиши и покориши. М. 192.

покорьнь, demissus: смѣреномоудрьно и покорное слово. Д. 21.

покрај, гледај код крај.

покраиштьнь, finitimus: покраишномѹ кнеҙѹ. М. 555.

покраньць, Pancratius, гледај Шасовьчић.

покраньчић, човјек деспота Стефана високога Кльнь Покрањчикь, који као да имаше брата Кѹзмѹ. П. 93.

покрасти, depeculari: где га ѹбиѥ гѹса, или ако га покрадѹ ѹ селе. М. 206. 208. 267. покрали ме си. П. 103. furari: що би имь покрали. М. 435.

пократь, Pancratius: међа је држави дубровачкој ишла до цркви светога Пократа, а ѡть цркви светога Пократа како дрьже горьре врьхь Келома. М. 38.

покре, -ета, Pancratius hyp., гледај Кенешић. исти мислим да се помиње само именом: Покрѣтѹ. П. б. 26. Покретѹ. П. б. 27.

покровитель, patronus: ты еси мои покровитель. М. 9.

покровь, velamentum: ҙавѣси и покрови светыми. М. 11. stragulum: да далю (власи цркви арханђеловој у Призрену) ѥсени покрове а пролѣтїи по два брава ѡлова. Г. XV. 310. operculum: два ҙастрвга с покровомь. М. 372. tectum: коло и покровь. М. 559. praesidium: ѡть ҙлыихь покровь животоу моемоу ѡть того испросиши. Д. 56. боуди ми помощьница и покровь вь второѥ пришьствиѥ. М. 562.

покровьць, stragulum: юсльне перьпере да не даю ни покровьца. Г. XV. 307.

покрьсманию, tardatio: юбѣтвемо се вуннити безь юедного покрьсманья. М. 497.

покрьсмати, tardare: мало покрьсмакьше. Ш. les. 85.

покрывало, velamen: покрываломь юдѣвають юстьство. Гильф. бос. 274.

покрывати, tegere: покрывае ва ють вьсѣхь врагь. Са. 5. вльны окрьсть вьлнкахоу се, юко покрнвати се корабию. Д. 183.

покрываућь, operculum: крвгла с покрнвачемь; два бокара с покрнвачи. М. 372. застрвгь сь покрнвачемь. М. 394. крвгле безь покрнвачевь. П. б. 49.

покрывь, operimentum: рогь царнь позлаћень и змалдомь с покрнвомь. М. 498.

покрыти, tegere: таковын до ныню помысль ють нась покры. Д. 50. забитнюмь покритн бывшоую о немь божїю милость. Д. 100. земле мое да не покрнюте ни юдьне педи или лозовь или житомь. М. 20. то не могв ѣа покрнти, видн се та вѣра и приѣтельство. М. 42. покрыти нась кровомь крылоу твоею. М. 166. да ми се покрью црькьва. М. 416. да молитвами юе покрыеши множьство грѣховь монхь. М. 547.

покрѣпити, firmare: хотећи покрѣпити старв любвь. М. 210. с нама поновн и покрепи любавь. М. 308. приятелство покрѣпнсмо. М. 315. покрѣпнше и втврьднше все записе и повеле. М. 421.

покрѣплювати, firmare: потврьгвю и покрѣплвю све повелю. М. 210.

покоусити се, tentare: аще се кто покоусить и разорить сїе приношенїе. М. 167. 522.

покоушати се, tentare: на срьбскоую землю прїити покоушающтоу се. Д. 153. аще се кто покушають потворити. М. 172.

покоућию, supellex: а що би кою покукю било или книге или що любо ино. М. 417. ни злата ни сребра ни

покѹкнꙗ. М. 518. наше покѹћꙗ. П. б. 118. ѹ сѹдовѣхь и ѹ пасовѣхь и ѹ скитахь и ѹ ниωмь покѹћю. П. б. 125.

пола, гледај поль.

полагати, ponere: полагаєи доушоу свою ꙃа ωвцє. Са. 4. да си иꙃбира ωть всєга чина хиландарьскаго старьца, коєго хощеть, и полага вь тои кели. М. 138. ꙃаконь полагаєи Моусеѹ. М. 196. ω црькви тьщеніє полагающимь. М. 196. полагаи на крьпоу вроукиє. Ш. lesek. 130. полагаи на болѣꙃнь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

полата, palatium, долази и у множини за једну: полаты двокровныи и трикровныи вьноутрь монастыра сьꙃдаста. Д. 46. вь своихь топлыхь полатахь. Д. 199. полата. Г. XI. 196. ωть полати. Г. XI. 76. кои оутечє оу царекоу полатоу. З. 39. дворє оу полатє царевѣ. З. 43. вь иꙃабраиои полати града Дѹбровника. М. 499. ѹ полати дѹбровачкои. П. б. 129. полатє вьꙃдвигь. Л. 53. cf. полача.

полатице, манастир је Трескавац имао у Пологу њиве до царева дроума, ко-и-де ωдь Полатиць на Быколь Бродь. Г. XI. 135. ωдь Полатиць на Бєликоу. Г. XIII. 373. то ће бити исто мјесто за које на другом мјесту пише да је селиштє: до селища Полатиць. Г. XIII. 375. Г. XI. 132.

полача, palatium, cf. полата: да мѹ дамо полачє ꙃидаиє. М. 106. дарьвасмо воєводє Хрьвою ѹ Дѹбровникѹ полачѹ ѹ племенито и ѹ баштинѹ. М. 238. дарьвасмо кралю Ѡстоє полачѹ с мистомь ѹ Дѹбрьвникѹ. М. 240. теи полачє садрьжє сє с полачωмь, кою смо прьво дали воиводє Сандалю. М. 285. да ꙗ на видєниꙗ, да сѹ господскє полачє. М. 285. каково ꙃнамєньꙗ хωкєтє да ви сє постави на вратѣхь вашє полачє. П. 80. ѹ полачє и вєкиицє града Дѹбровника. М. 238. писано ва иꙃабраиои полачє и вєкиицє града Дѹбровника. М. 241. 260. 276. 288. 299. 309. 433.

полежати, decumbere, se extendere: како полєжіи дѣль. Г. XV. 281. cf. полѣгати.

полемићи, дольни и горьни, селима у Битви што их је цар Лазар дао Раваници ишла је међа межди

Полѥмнке донѥ и горнѥ. С. Л. 1847. IV. 54. јамачно су била села. cf. Полимнѣи.

полиꙗти, perfundere: полиꙗю слъзами тѣло своѥ. Ст. 18.

полиградь, између влаха које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Полиградь. М. 12.

полимнћи, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници: Полимникы. С. Л. 1847. IV. 54. cf. Полѥмнћи.

полипьсати, emori: ако би фни вьси полипьсали, ѡдь ща богь ѹклони. П. б. 75. ꙁгодило би се, терь коѥ кѹкиѥ полипсала безь натрашкѹ мѹшкога. М. 395. desciscere, у споменику у ком често стоји а између сугласних па и у овој ријечи стоји између п и с, а нема га иза с: що смо ѡбитовали мею собомь, да кръшимо и да ѹчинимо, и никакорь ни тако (тко) нась семѹи ѡбитѹ не полипасти. М. 252.

полити, perfundere: иꙁлиꙗ се мѹро, . . ꙗкоже полити се всѣи цръкви. Ст. 28. вьсе стѣни ꙁлатомь ѹкраси, ꙗкоже мнѣти се полите бити. Л. 53.

полице, с предлогом на, ad dimidias partes: војвода Сандаљ и војвода Петар Павловић на полице дрьжахѹ жѹпѹ конавьскѹ. М. 292.

полице, n. dem. campus: полице пашнще. М. 63. — Село близу Дубровника код Затона: међе су дубровачкој држави ишле ѡдь Корила, како дрьже горьре, кое сѹ врьхь Ꙁатонь и врьхь Полице. М. 38. и друго село у Конављу: то би ѹ селѹ на Полицѹ ѹ Конавлахь. П. 112. имају оба и сада. Schem. rhac. 24.

полиүнћь, властелин великога бана босанскога Нинослава Славько Полиүникь 1240. М. 28.

полиүькыи, што припада Пољицу код Затона: дань үто даѥте (дубровчани) ꙁа ꙁатоньске винограде и ꙁа полиүьке винограде. М. 19.

половина, dimidia pars: вирь, үто доходи ѡть поповь, половина да се ѹꙁима сиѥи цръкви. М. 13. да ѹꙁи-

ма половиноу. М. 15. половина Каменицѣ. М. 59. тези потьке цароу половина а господароу половина, чїе боуде село. З. 35. иновѣрьцемь и трьговцемь да соу поротци половина срьбли а половина ниха дроужина. З. 45. кьди прии латининь срьбина, да да латининь срьбинꙋ половинꙋ латинь а половинꙋ срьбль сведоке. М. 147. 162. 208. 270. ако се ꙋчини коꙗ пра мегꙋ дꙋбровчани и срьбли, да се постави половина сꙋди дꙋбровьчкихь а половина срьбль. М. 205. 267. 270. с половиномь тогази селища. М. 191. половина брьда. М. 198. сою дѣлеки на половинꙋ. М. 476. media pars: до половине лоуга. М. 96. месеца жꙋмази ѣль ахира на половини. М. 515. погрјешка у штампању или преписивању: пол скина. С. Л. 1847. IV. 54.

половица, dimidia pars: даше воевода Сандаль свои поль дѣла Конавли а воевода Петарь дрꙋгꙋ половицꙋ. М. 293. кога града (Сокола) била ѥ половица кнеза Павла а половица воиде Сандалꙗ. М. 297. що ѥ ѿ нихь половице жꙋпе конавоске. М. 320. да могꙋ имати половицꙋ. М. 452. половицꙋ царине, щете и користи. М. 456. да се трьпита лиепою и право всаки ниѭ ꙋ своюи половицѣ. М. 462. да плати юсталꙋ половицꙋ. П. 103. половицꙋ дохотка. П. 171.

пологринь, Peregrinus, гледај Визолиѣь.

пологь, Стефан је Немања освојио у дольнемь Полозѣ град Лѣшьскь, и са својом земљом саставио Полога юба. Ст. 8. краљ је Милутин дао Грачаници ꙋ Полозѣ цркву св. Димитрија. М. 564. краљ је Стефан Дечански писао ꙋ Полюзѣ повељу дубровчанима, а тада је ту био и епискꙋпь призренски, по чему ће то бити крај близу Призрена. М. 104. цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену село Селце оу Полозѣ. Г. XV. 304. међа је селу Крьстьцоу цркве арханђелове у Призрену ишла ѿть Полога. Г. XV. 301. на свјема ће тијем мјестима бити исти крај близу Призрена; — други је у којем је манастир Трескавац имао земље: вь Полозѣ село Крь-

пено. Г. XI. 135. XIII. 373. обьемлюще Сороунь и Полог... Г. XI. 130.

положению, positio: вьторое бысть зде гробное положеніе усьтнымь мощемь его. Са. 14. на томже камени и до нынѣ деснице господню положеніе знает се. Д. 193.

положити, ponere: положивь доушоу свою за овьце свою. Ст. 15. положи ю ико коло. Ст. 28. вьздвигь прѣчьстьнѣи роуцѣ свои, и положивь на главѣ моеи. Са. 10. прѣчьстное тѣло отьца своего положиста вь светѣи црькви вь обѣтованѣмь емоу гробѣ. Са. 13. гнѣздо, на немьже положить пьтице свою. М. 65. лѣта положи вь области своеи. М. 124. камень, и на немь вула положисмо. М. 131. белегомь, кои положи на своиь записв. М. 409. венаць великога бисера сь каменици .si. положень по хаздею. П. б. 103. ис тамнице, в конои беше положень за двогь. П. б. 112. даше намь наше поставе пѣнези и двкать, ке бѣхомо положили в двбровачки комвнь на добитье. М. 399. одь постава, кою ю бно положио родитель ни. М. 404. покладь, що е била положила в комвнь двбровачьки в сьдовиехь и в прьстенехь. М. 425. желѣзо, що е положиль царь, да го вьзмають оть огня. З. 42. соудіе, кое есть царь положиль земли соудити. З. 42. юже положи застоупницоу вѣрнімь. М. 86. da se gim nigdare to ne moze za neviru poloziti. М. 385. твоя блага вь забитѣ положише. Г. IX. 350.

полоувѣрьць, haereticus: аще обрѣщеть се полоувѣрьць вьзымь христіанкоу. З. 30.

полоудьньнь, meridianus: полоудьньнїи бѣше часъ. Г. XI. 88.

полоукиица, cf. лоукно: да даю оть одра динарь, воля полоукиицоу жита. Г. XV. 305.

полоумирь, међа је земљама студеничким ишла на планиноу брѣснвкоу, оуправо на Полоумирь, оуправо на Ибарь. М. 8. и сада има Полумир заселак селу Ушћу близу Студенице.

полоуноштию, media nox: к полоуноштїю. Д. 201.

полоуноштьница, officium nocturnum: ѡ полоунощьнїцн. Са. тип. хил. у Аврам. Св. Г. 28.

полоуноштьнь, mediae noctis: полоунощномоу токоу. Л. 63.

полоутиновићь, гледај Палоутиновићь.

полоучати, nancisci: покои полоучахоу. Д. 65.

полоучити, nancisci: полоучити сьпасеније. М. 5. како би полоучиль ранское жилище. Са. 2. вѣчныихь благь полоучити просимь. М. 166. поиде Мехметь паша на Стефана молдовского, и нитоже не полоучи. Л. 81.

поль, m. f. dimidium: прѣдахь юмоу поль царьствија бльгарьскаго. Ст. 22. вь незапоу вь полоу нощи вьпиль бысть. Ст. 22. полоу нощи бывьшоу. Са. 12. помрьче сльнце вь полоу дне. Л. 84. како дѣле на полѣ. М. 86. кода да нимь юсть на полии. М. 93. поль винограда. М. 123. ꙋзесмо ꙋ рꙋке ꙋ своює поль жꙋпе Конавли. М. 284. ꙋживаю мирьно речене поль жꙋпе. М. 285. приимьь реченије поль жꙋпе. М. 289. .д. аӡаге и поѡ. М. 386. свои поль дѣла Конавли. М. 293. ѡнꙋи поль града Сокѡла. П. 166. реченꙋ поль жꙋпе. М. 295. ꙋзесмо дрꙋгꙋ поль жꙋпе. М. 296. ӡа дрꙋгꙋ поѡ Конавли. М. 302. неговь поль дила жꙋпе. М. 305. на ѡнꙋи поль жꙋпе. М. 312. кои ю градь биѡ ꙋ дрьжанию нама с Павломь на поли. М. 301. да е на поле. М. 456. да нимь хоћꙋ разредити правоѡ на поли господство мою. М. 462. да и ѡнои разделе на поли меѓꙋ совомь. М. 462. ка ю по реченe жꙋпе била Павлова. М. 301. како значећи колико остаје акусативу и онда кад му к томе значењу дође и друго какво, којега би ради требао други који падеж, и како му тада и предикат стоји у средњем роду, види у мојој синтакси (413. 64—93. 1.): са свеми мегами речене поль жꙋпе. М. 285. 296. сь правѣми котари реченѡга града Сокола и поѡ жꙋпе конавьѡске. М. 301. ѡбладати реченномь поль жꙋпе конавалске. М. 290. с градомь Соколомь и с више писане поѡ жꙋпе Конавли. М. 301. 302. ѡдь поль жꙋпе. М. 422. дрꙋго по Конавли. М. 297. да је било и пола у првом падежу, томе потврде

нема јаче од гдјекоје горње. — sexus: чедо моужьскыи поль. Д. 4. — latus, гipa: доће на рекоу Савоу, прехождахоу ꙗко по соухоу на ѡнь поль Врачара. Л. 87. бивши на ѡнь поль Тисе. Л. 88.

польварь, име студенцу код села Коупѣльника: на стоуденьць Польварь. Г. XV. 287.

польгь, juxta: ваша дрьва польгь нихь греду на ны. М. 54. при мори ѥсть биль градь стари Дубровникь полагь жупе конавальске. М. 217. да ће бити вѣрань поѡлагь мене господару великому. М. 461. када господство ни греде на кою воискоу, тада да и ѡнь боуде полагь нась своими слугами. М. 481. pro: ако се будешь указати си истиномь и с правдомь полагь мене. М. 501. трьпимо бога ради велику неволю полагь крьстїанске вирѣ. М. 560. погрјешка пологь и подлогь. М. 555.

польгьшити, levare: врьгоше у море нѣки дѣль трьга, що бѣше у плави, да се плавь полакши. П. 115.

польгьшица, levamen: gnim ot togai nichu pomoc i polacsicu vciniti. М. 279.

польѕа, utilitas: бесѣдовахоу ѡ польѕи доушевнѣи. Ст. 13. богоу, вьса на польѕоу мьнѣ творещоу. М. 331.

польѕевати, prodesse: вьпрошением и бесѣдами много себе полѕевавша. Д. 188. молитвами ихь ѕѣлѡ полѕева се. Д. 199. инчтоже полѕева прѣжде нась бившихь господь ѕемльноѥ богатьство. М. 263. полѕѣвати. Г. XI. 48.

польѕьнь, utilis: польѕнымихь сь любовию оутѣшахь се. Ст. 19. многа польѕна изглаголавь. Д. 158.

польскыи, campester: цвѣтове польсьции. Ст. 29.

полѣвь, не знам шта је: да дають цркьвы свака коука по .г. крьбле вина полѣва. М. 531.

полѣгати, decumbere, se extendere: на срѣдьни дѣль, како полѣже дѣль на долин доубь. Г. XV. 279. cf. полежати.

полѣти, ardere: нѣсть инако полещую утолити. Г. XI. 115.

полꙗна, campus: оу Щавьноу Полꙗноу. М. 96. cf. Шта-

вьна. на ѡраноу полꙗноу. М. 563. оус полꙗноу. Г. XV. 285. на великꙋ полꙗнꙋ. М. 198.

поле, campus: оу строумичьскомь поли. М. 64. прѣко полꙗ. М. 86. горе и полꙗ. М. 106. мјесто близу Котора: Кертоле, Полѣ. М. 151.

полюбити, diligere, gratum habere: кто си полюби, да греде свободно подь црьквь. М. 64. колици полюбе црьквь, да гредоу свободнѡ. М. 122. се отроци, кои соу полюбили црькву. М. 123. да нѣсть волнь царь никомоу оузети баштине по силѣ, ни коупити ни замѣнити, развѣ аще си кто самь полюби. З. 33. ерь е наась полюбиль и прииль себѣ приꙗтелю. П. 35. ѡпеть хотеше и полюбише краꙗ Ѡстою за свога господина. М. 276. да бисмо господина Радосава полюбили и поутовали властеоствѡмь. М. 319. нась полюбише за свою братью. М. 452.

помавати, nutare: вѣжди твои да помаваетѣ праведна. Са. 9. въздвигь роукоу помаваеть оутишїю быти. Д. 58. пръстомь помавае тѡго призывааше. Г. XV. 88.

помагати, adjuvare: тако ми богь помагаи. М. 2. нима смо помагали. М. 23. ѡтроци да помагаю дѣлати. М. 98. да помагамь вашемꙋ градꙋ. М. 183. оудрьжати га и помагати га. М. 252. да га помагамѡ спензомь. М. 473. ѡбѣтуемо стрѣлами помагати ви. П. 49. да помогаемѣ. М. 543.

помазание, unctio: помазанїемь светаго мура. Д. 72.

помазати, ungere: муромь своꙗ помазавь чювства. Д. 174. брата своего помазавь кралевствѡмь. Л. 59.

помазовати, ungere: муромь помазоуемы. Д. 123.

помаль, гледај код по.

помањкати, emori: згодило би се, терь коꙗ кꙋкꙗ ѡть тѣхь кꙋкꙗ помањкала везь натрашка мꙋшкога. М. 357. 365.

помена, memoria: мѡнастырѣмь подаеть прѣизобилные милостыне на поменоу себѣ. Са. 9. да и тамо нась помени и прибѣжишта не лишить. Са. 9. нека е на поменꙋ садашнимь и послѣгнимь. П. б. 129.

поменовати, commemorare: запрѣшь не исповѣдати ни поменовати трьклетаго имене. Ст. 8. оу сїемь хра-

ме да помен8ють се арьхїепискупь. М. 18. господьств8 ти помен8юмо. П. 107.

помен оути, meminisse: поменоути юмоу глаголю прьвоую любовь. Д. 107. вь смѣренїи нашемь поменоу ны господь. Д. 114. помени га боже. М. 456. commemorare: коꙗ се с8 зла учинила дослеи, да се тои не помене. М. 174. помен8хь м8 сл8жб8 и даре. М. 241.

поменоутию, memoria: вєре славнога помен8тьꙗ господина кнеза Лазара. М. 251. поутенога помен8тиѣ господина крала Дабише. М. 281. поутено помен8тїю воида Петарь. М. 315. славнѡ помен8тью господинь херцегь Стѣпань. М. 496. помен8тиꙗ. М. 322. погрјешка поменитью. П. 92.

помень, memoria: вьсемь намь помень юсть 8 месте семь. М. 18. родителюмь нашимь вь вѣчни помень. М. 72. поменоу и мольбѣ бити за нь. М. 72. вь памеѣть и вь помень мнѣ и сыноу моюмоу. М. 92. помѣнь. М. 110. 569. да имать сицеви помень. М. 570. погрјешка по немь мјесто помень. М. 213.

помень, име мушко: између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима једном у Великој бјеше име Помень. М. 97. између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Боико Помень. Г. XV. 293.

поменькь, dem. помень: юрь ю тамо поменакь. П. 154.

поменьникь, liber commemorandorum. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 136.

поменьнь, memoriae: ѡсвень помѣньныхь литоурьгїи. М. 570. да смо въ вьсаки поменьныи въ светыхь слоужбахь. М. 547.

поместн, -метоу, perturbare: да нимь се не помете. М. 17. како ю законь бно, да се не помете. М. 102. кои би хтѣли поместн, вола 8зетн жнв8. М. 218. да се не потв(о)рѣ ни помете. М. 261. за вѣр8, да ю не пометемо; ... юрь ю мы не помѣтамо ни ю каимо поместн. П. 2. до данась нааmь нѣ се тои помело. П. 161.

помєтати, гледај **помѣтати**.

помєть, не знам шта је: **приложихь Строутаре свє помєты съ мєтєхѡмь нихь**. М. 531.

помєтько, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име **Помєтко**. Г. XV. 284.

помиловании̇є, miseratio: **помилованиꙗ**. М. 58. **ꙁа помилованїє царьства ми матерє божїє иже къꙁдвигши ѡть одра болѣꙁньнаго**. М. 143. **вь соудии дань да нє имамо помилованиѣ**. М. 291. **би помилованьє божиє на нась**. П. 171. у једном споменику и **помилоуваниємь**. М. 109.

помиловати, misereri: **господи, пощеди и помилоуи раба своѥго**. Ст. 9. **помилоуи и мєнє грѣшнаꙗго**. М. 58. **богомь помиловаиы краль Оурошь трєтии**. М. 90. 99. **ꙋписа Ꙑꙋско. божє помилꙋи га**. М. 251. **тиꙁи хоусарїє да се нє помилоую, нь да се ѡслѣпє**. З. 42. beneficio afficere: **ѡстала чєлꙗдь да се помилꙋє, колико се ꙋꙁможє**. М. 416. **кнеꙁа и властєлє помиловах и ѡвꙋи книгꙋ подах**. М. 550. у једном споменику и **помилоувавь** и **помилоуваьша**. М. 109. 110.

помилоуваниє, гледај **помилованиє**.

помилоувати, гледај **помиловати**.

поминати, meminisse: **нє поминаꙗ ꙁлобы**. Д. 182. commemorare: **мєнє вь молитвахь сконхь да поминають**. М. 66. **чтоуще поминанте тога, комоу се писашє**. М. 253. **да се поминамь како то хьтиториє**. М. 571.

помирати, mori: **богь посла своꙗ расрьдꙋ по свѣтꙋ и помира людьство**. П. 29. **помираю ѡдь кꙋгє**. П. 29. **помираꙗ людьство**. П. 30.

помлѣсти, -**мльꙁоу**, mulgere: **пасоуштєи стада помльꙁшє млѣко**. Д. 115.

поможєниє, adjutorium: **иштєтє поможєнїє**. Д. 6. **поможєниє**. М. 194.

помолити, rogare: **помолишє господьство ми**. М. 266. **помолих га какото господина**. М. 367. **нась помолишє**. М. 491. — **се**, precari: **помоли се богоу**. М. 244.

поморавиѥ, regio fluvio Морава adjacens: Стефан је Немања освојио од Грка поморавїє. Са. 1.

поморавьскын, Moraviae: поморавски и лужацки морколабь. М. 553. 554. 555.

поморнѥ, regio maritima: вь поморни. Ст. 24. по поморью, по морꙋ и по сꙋхꙋ. М. 36. царь срьблемь и грькомь, поморию и западнои странѣ. М. 139. 155. господинь вьсемь срьблюмь и поморию деспоть Стефань. М. 333. оу дїѡклитїнскѡмь поморїоу. Л. 59.

поморьскын, maritimus: самодрьжьца ѡтьчьствиꙗ си, вьсе срьбьскыѥ земле и поморьскыѥ. Ст. 1. Стефан Немања освоји ѡть поморьскые землѥ Зетоу и сь градовы. Са. 1. краль и самодрьжьць вьсе срьбске землѥ и поморьскиє. М. 10. 71. краль вьсѣхь срьбьскїхь земль и поморьскыхь. М. 27. 51. 55. 89. 100. великомꙋ кралю рашькомꙋ и поморьскомꙋ. М. 30. самодрьжавьныи краль срьбьскы и поморьскы. М. 67. архиѥпискꙋпь срьбске земле и поморске. М. 19. 26. 76. 82. 84. граде поморьске. М. 36. трьгове помѡрске. М. 206.

помостити, sternere viam: на томь камени древїемь помостиви позорище свое сьтвори. Д. 106.

помошти, -могоу, adjuvare, cf. помоћи: богоу помогшоу ми. Са. 13. ныни врѣме помошти ми. Д. 56. ако богь поможе твоемꙋ царьствꙋ. М. 36. да ми поможе на соупротивьникы моѥ. М. 97. аще кто потече, и поможеть на порьвицоу. З. 40. да се ѡни тѣмзи помогꙋ. П. б. 79. помозите ихь. П. 10. всакѡмь помокю помоки. М. 418.

помошть, auxilium, cf. помоћ: дати имь свѣть и помокь. М. 2. своюдѣдиноу больше оутврьдихь божиюкь помокию. М. 4. кьга ѡдь нась встрѣбꙋѥши помоки по морꙋ. М. 23. аке ли не взможемо ити на помокь ти. М. 23. с помокию божиѡвь краль. М. 25. 27. 45. 47. прїимлюе помощь. М. 73. с помощию божьствьною створихь црьковь. М. 74. да имаю послати конске на помокь. М. 345. с воѣском да доћемо на помоћь. М. 452. да имь даемѡ в помокь за спеньзꙋ шесть сьть перьпрь. М. 455.

помоштьникь, auxiliator, cf. помоћьникь: имѣти хощете бога помощника себѣ. Са. 3. уьстьныи крьсть да моу нѣ помощьникь. М. 27. скораго помощьника светааго Николе. М. 191. буди добри помокникь за тоzи. П. 10. да нимь будемо помокници. М. 455. ıерь нимь си биль добри помощникь при кралю. П. 60.

помоштьница, auxiliatrix: юже положи помощьницоу вьсѣмь вѣрнїимь. М. 86.

помоћи, гледај помоштн.

помоћь, гледај помошть.

помоћьникь, гледај помоштьникь.

помрьзати, congelari: мразомь помрьзаюште. Д. 24.

помрькноути, obscurari: помрьуе сльнце. Л. 74. помрьуе мѣсець. Л. 80.

помоучити се, laborem suscipere: како господьство ви помучи се и испроси милость намь. П. 7.

помькноути, movere: за ино, що годѣ би се помькло реки супротикь насъ. П. 88.

помьнити, гледај код по.

помьнѣти, meminisse: не соущоу ми тьгда, ни помнещоу бывьшихь. Ст. 2. помню твою милость. Д. 163. помните ме вь молитвахь. Г. XI. 192.

помыслити, cogitare: никьди да не помислимо нѣкое зло. М. 216.

помысль, cogitatio: таковын помысль оть нась покры. Д. 50.

помышлıати, cogitare: помышлıаше вь себѣ. Ст. 10. помышлıанта благаа прѣдь богомь и уловѣкы. Са. 4. помишлıающе велике труде, кое е имаѡ. М. 327.

помышлıениıе, cogitatio: оть вьсего помышлıениıа вьзлюбити божьствьныıе заповѣди. М. 74. неправедно помышлıениıе. М. 100. погрјешка: помышлıенїа. М. 121.

помѣтати, evertere: ıерь ю (вјеру) мы не помѣтамо. П. 2. да нимь се пометаю добри закони. П. 2.

помѣтати, verrere: ран да пометають, ıако да не васмрьднть се ран ихь. Г. Х. 248.

понаклюати, renovare: понаклюеть троуды. Д. 61. понаклюють плачь. Д. 73. понакылюћe потврьдисьмо повеле. M. 273. всаку любакь и прнѣтелство понаклаю. M. 323. храми понаклие. Л. 54.

понагиырь, vas quoddam: букарь и понагнырь. П. б. 102.

понашати, vituperare: понашаеть ико не вѣровавша. Г. XI. 81.

поневрдити се, non curare: аще соу владалци шповѣдали господаремь, и господаріє се поневѣдили. З. 42.

понедѣльникь, dies lunae: у понедѣлникь ощнию. П. 162. да поюмо Буку понеделникь. M. 231. у паунсти понеделникь. M. 504.

понесеније, portatio: тко се годѣ уговори за понесенье карвана. M. 467.

понести, gestare: сь собою мрьтка цара понесоше. Д. 104. кьто се шбрѣте понесь шружниа у нну землю, да му се вьсе този шружніе узьме. M. 146. ако би тко понесаль понось. M. 184. мои ти людніе не те понести жита. M. 247. ако трьгь не продаду, да си га понесу слободьно, како имь драго. M. 410. да ю вьсе к нюму понесено. П. 166. на путь понесе веле дукать, да трьгую. П. б. 120. понесѣте дѣла, да мьждоу примете. M. 90. вьсхотѣ болѣзни юго понести. M. 110. за кою би невѣру имали понести всаку муку. M. 328. aor., infin. и part. praet. act. II долазе и без с, па онда и мјесто е имају ѣ: понѣше. П. 66. M. 350. поиде и понѣ. П. 112. понѣти. П. 136. понѣло. П. 123.

понетић, мислим да је погрјешка мјесто Ловетић, које види.

поннже, гледај код по.

понизьнь, humilis: молимо мы понизині. M. 559. понизно поклонюнье творимо. M. 560.

пониквы, планина у Србији код негдашњега манастира Рујна: Пониквїн. В. прим. 21.

поница, cella (ваља да је то): кь Кифанїн и кь поници господини. Д. 167.

поновити, renovare: на вьсако .є. годище да по-

новимо сиꙁи роть. М. 31. да се тоꙁи писанию поноки и потврьди. П. 41. прѣıателство, кою ꙁ Дꙋбровникωмь поновисмо. М. 307. поновити мирь. М. 526. да се ωнеи црькве поноке. М. 533. храмь поноки се. В. дан. I. 21.

поноклюние, renovatio: старе книге поновлениꙗ радї. М. 550.

понорь, locus ubi fluvius sub terram absconditur: поутемь оу понорь. М. 87. како тече потокь оу понорь. М. 532. и мјеста су се тако звала: Лабићеву је ишла међа на Велии Крьхь прѣꙁь Понорь на Градище. М. 61. — Драгоје Гучетић држаше у краља босанскога Твртка под закуп Сребрьницꙋ и Понорь, т. ј. царину на тијем мјестима. П. б. 33. 35.

поносити, gestare: множьство ꙁлата ωть краліа сь собою поносить. Д. 181. всаки трьгь да поносе, кꙋде е нимь драгω. М. 193. vituperare: ωть вьсѣхь поносими боудемь. Д. 25.

понось, onus: да носи меропьхь понось до кралева стана. М. 565. по селѣхь приминкюрние кои сꙋ, да послѣдꙋють сь коними игꙋмна, а проучи да понось црьквни принашаю на Стрꙋмꙋ. М. 191. ако би тко понесаль понось чловѣкь господина бана, да ю платиль .в. динара, а инѣмь да ю всѣмь свободань. М. 185. тко се ꙋговори ꙁа понесенье карвана али кога годѣ поноса, да га ние волıань сврьћи дрꙋги до мѣста, докла се ωни бꙋде наимиω. М. 467 portatio: ꙁа понось сь барке ꙋ кꙋкю не кюте платити нищорь. П. 133. тако се зове и дужност по којој су сељаци носили куда је требало ствари владаочеве; од таке су дужности ослобођавали владаоци људе црквене: ωть вьсѣхь работь малихь и великихь кралювьства ми (ослободих), да имь нѣ поноса никога ни житнога ни виньнога ... М. 61. оскободи кралювьство ми села и метохие все светые богородице ωть поꙁова и провода и поноса. Г. XIII. 376. да не работаю ни юдне работе цареве, ни ωраниıа ... ни поноса. Г. XV. 307. црьквамь поноса да нѣсть, раꙁвѣ кьда грѣдеть камо царь, тьдаꙁи да

га дижоуть. З. 31. ѡсвободихь ѡть работь господьства ми, ... ѡть понось и ѡть поѕова. М. 571.

пон осьникь, qui vecturam facit: трьговцѣмь, поносникомь, влахомь. М. 185. тко є иѕ нашега рѹсага поносникь. М. 468.

пон осьнь, probrosus: сирьть поносноую приємь. М. 88.

пон ошєниє, opprobrium: ѡтидоше посрамлєни вь погибѣли и вь поношени велицѣ. Ст. 22. ѡтьєхь поношениє єго. М. 100.

пон оудити, cogere: аште не вьсхоштеши сь нами поити, поноудити ме имаши, оуѕы вьѕложити на те. Д. 14. incitare: поноуждень божьствьною благодѣтию. М. 78.

пон оуждениє, incitatio: поноуждениємь прѣсветаго дѹха. М. 180.

поньтароль, гледај паньтарела: понтароль сребрьнь. П. б. 73.

поньть, Pontus: по всемоу Понтоу. Д. 171.

понѣ, saltem: потьщахь се, понѣ малоє сниє приложити. Г. XI. 191.

понѣгь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Понѣгь. М. 12.

понѣти, понесоу, гледај понести.

пониꙗва, linteum. Ш. lesek. 78.

пониєваре, гледај пониєже, којему се ж претворило у р, а преда њ дошло ва (које види): свѣне мене клетка, поневаре вы ѡстаиєте оу прѣклетьвьствѣ. М. 20.

пониєже, гледај код иже.

поорати, perarare: никто выше поути да не поѡре планине. Г. XV. 273.

поострити, acuere: на ны мьчь свои поѡстры. Д. 111.

поощтравати, incitare: ѕачехь поощравати мысль свою. М. 4.

попадиꙗ, нгр. *ποπαδιά*, sacerdotis uxor: дрѹмь, кои иде ѡдь попадию. Г. XI. 135.

попалити, comburere: попалише оугри дрѣва тоурьска.

Л. 77. Моурать плѣни и попали Гоучеко и Браничево. Л. 77. попали Димитровищоу. Л. 80.

попасти, -пасоу, depascere: жоупа жоупѣ да не попасеть добитькомь нищо. З. 35. аще кто попасеть жито или виноградь или ливадоу. З. 35.

попаша, depastio: аще кто попасеть жито или виноградь или ливадоу грѣхомь, тоузи попашоу да плати, що рекоуть доушьници, кои цѣне. аще ли нахвалицомь попасе, да платить попашоу и .s. воловь. З. 35. 49. власи, бяде тяѕѣ, попашя те нимь чинить и щетя. П. 26. колике щете чинише попашомь. П. 91.

попашинь, катуну је Драгољевцима ишла међа осоуѓе попашинихь коукь. Г. XV. 300. мегю попашинѣми коукями. Г. XV. 300.

попеденьсати, punire: да висте ихь попеденсали. П. 59.

попечалити, curare: попечали да се оправи. П. 10. о томь попечалите. П. 16. попечали ѕа то. П. 104. и са се: попечали се сѣмь ѕа нашя любовь. П. 10. кои се си нами попечалиль. П. 30.

попечение, cura: вьсего ѕемльнаго попечение. М. 88. попечение да имять. М. 417.

попешти се, } curare: о нихь попекоу се. Д. 37. що
попећи се, } би подобало попеки се о нась. П. б. 123. погрјешка ће бити у преписивању на том мјесту попеките мјесто попеки се. М. 417. вамь попечено боуди. Д. 19. попечено ти боуди. Д. 203.

пописание, pictura: оукрасихь (цркву) пописанием. М. 74.

пописати, pingere: трапеѕоу распространивша и пописаста. Д. 46. црькви и еште не пописана бѣше. Д. 139. пописаль (цркву). М. 64. сьѕдахь и пописахь (цркву). М. 562.

поплашити се, terreri: како се бѣхя дявровчане поплашили оѡдь царьства ми. М. 169.

попльѕноути, labi: попльѕьшаго се грѣхы своими. Ст. 21.

поплѣнити, devastare: землю деспотовоу тоурци поплениише. Л. 83.

поплювати, conspuere: да се прнуьте кь поплювавьшїимь Христа. М. 87. Г. XI. 142.

попо, гледај попь: попо Живко. В. прим. 18.

попова глава, ливочка је међа ишла на Попову Главу. М. 264.

попова лоука, мјесто на Кркру (који види): Ђиниоу и сь Поповомь Лукомь даде крај Стефан Првовјенчани манастиру богородичину на Мљету. М. 10. има и сада. Schem. rhac. 43. — Грнчареву је зь Гоусиномь ишла међа оу моунла коиь Стрьмоглавьницћ и конь Попове Лоуке. М. 95.

поповић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху Доюль Поповикь и Радь Поповикь и Добре Поповикь. Г. XV. 289. 292. 298. — Војводе Радича Санковића логофеть Милета Поповикь 1399. М. 243. — У војводе Радосава Павловића бјеше писар Уитоие Поповикь 1420. М. 308. — Човјек херцега Стјепана Прибисавь Поповићь 1464. М. 491. — Кнез Влатко Поповикь род кнезу Браилу Тезаловићу 1466—68. М. 495.

попово, крај у Херцеговини близу Љубиња: нешто Попова држаше дубровчани 1400: приимамо господьства ти людие на земляхь у Попово, гдѣ ни е краль даль. П. 32. буди судьѣмь станакь у Конавлахь али у Трѣбиню али у Попови. М. 256. у Попоко. П. 72. у Попову бјеше царина, коју укиде крај Остоја 1418. М. 280. П. 143. крај мађарски Матијаш даде фратру Александру дубровчанину у Попову три села: Дубљане, Грмљане и Гаочиће. М. 494. cf. поповьскын.

попов дол, село је Коупѣльникь имало верпшинь доль и поповь доль. Г. XV. 288.

поповьскын, sacerdotalis: земльна поповска бирь, что доходи оть поповь. М. 13. да оузима протопопа дворски половиноу бири поповьске. М. 13. о поповьсцѣмь по-

стаклени. М. 14. поповьсци сынове. М. 565. поповьсци сынове кто книгоу изоучи, да стои с оцемь на своемь ждрѣбию: ако ли книге не изоучини, а онь да ю мѣропьхь. М. 98. да есть капа поповьска свободна. З. 32. — тоў Попово: отъ поповьске оьбчине. М. 7.

поповьство, sacerdotium: люди, кое сь вльховьствомь изнимають из гробовь, та ихь сьжижоуть, този село да платить враждоу, кое този оучинить. и аще боудеть попь на то пришль, да моу се вьзметь поповьство. З. 31.

поповьци, међу селима које цар Лазар даде Раваници бјеше и село Поповци. М. 198. — И у Звижду село Поповце даде исти цар Раваници: выше Поповьць. С. Л. 1847. IV. 53. — Селима у Битви које исти цар даде Раваници бјеше међа междв Келоевци и междв Поповци. С. Л. 1847. IV. 54. — Још једни Поповци бјеху заселак селу Брѣстовьцоу манастира Дечана. М. 265.

поповьць, село које с градом Кључем и многим другим селима даде краљ босански Томаш Остојић синовима војводе Иваниша Драгишића: Поповаць. М. 439.

попоставити, prohibere: юре ни пишешь, юре смо мы попоставили нашимь трьговцемь како да не греде нѣдань трьгь в Скадрь. П. 1.

поправити, reparare: да онв цѣств поправе. П. 59. хоћю обьнавити нашв правь, а хоћю иамь всакомь добротомь поправити. П. 87.

попраздьньствие, dies diem festum sequentes: попраздньствїемь. Д. 75.

поправие, conculcatio: поправїе и бѣда црьквамь. В. дан. I. 31.

попрати, conculcare: поправь сьмрьть. М. 77. грьди попрань бьнсть. М. 83.

поприносити, afferre: юликв есодню вьсаковкв лѣто вса поприносить. М. 192.

поприманию, favor: за нюгово срьдчано приютельство и поприманье Двбровникв. П. 172.

попрнıати, favere: тере ѥ кон годѣ господинь Дꙋбровинкꙋ попрнıаль. П. 171. 172.

попросити, petere: елика попроси старць на господьствꙋ ин. М. 263.

попрошениѥ, petitio: дарова тли попрошениꙗ. М. 362.

попоустити, cedere: даше и попꙋстише жꙋпꙋ конавьльскꙋ. М. 292. mittere: вь мьногынхь искоушенынхь попоуціень быхь. М. 332.

попоуштати, omittere: не попꙋщаюће одь срьца нашега вирнихь слꙋжбь коѥводе Хрьвоıа. М. 249. admittere: семоу благоуьстиѥ не попꙋщаюцꙋ попрати. Гильф. бос. 271.

попоуштениѥ, concessio: попоуціениѥмь божїемь нашихь ради грѣхь ѡть злоуьстивихь ѥзыкь пожежено. М. 265.

попь, presbyter: попѡви и дїакѡни освештати. Д. 131. ѡсвешташе имь попы и дїакѡни. Д. 133. что доходи ѡть поповь, половина да се оуꙁима свиѥи цркви. М. 13. ѥре ѥ крьховина попомь, вьсе то пискоупь да оуꙁемле. М. 13. що є дрьжала (црква дубровачка) или пискꙋпьѥ или манастире или црькви или попови. М. 39. ѥпискоупь да стави калꙋгера или попа, коѥга моу хтѣниѥ. М. 563. попове и поповьсци сынове. М. 565. попь Бльгаринь бjеше међу власима које краљ Милутин писа Хиландару. М. 59. у Словињу бjеше попь Дрꙋгошь којега с осталим сељацима писа Хиландару Стефан Душан. М. 123. виноградь вьсакь да копа (Дечанима) или попь или кто любо, кьто ꙁемлю дрьжи. М. 98. да се попь ѡдь попа ставни. М. 99. да прѣбива попь срьбьски, и да поѥ ꙋ црьквахь, коѥ сꙋ ꙋ Стонꙋ и ꙋ Ратꙋ. М. 108. попь латиньскы аще ѡбрѧщеть се прѣкратнвь христїанина вь вѣроу латиньскоу, да се кажеть по ꙁаконникоу светыхь ѡтьць. З. 30. село Рабьча с попомь Гллватомь и с попомь Ранкомь. Г. XV. 280. кто се обрѣтаю попове оу всон ѡбласти архаггеловѣ (цркве арханђелове у Призрену), да имь ѥсть ꙁаконь о винограде и ѡ оранїи и о инои работѣ како ѥ ꙁаконь оу Стоуденици. Г. XV. 309. поповѣ баціинници да си имають своѥ баціиноу ꙁемлю и да соу свободни. а иныи по-

повѣ, кои не имаю баштине, да им се дадоу три нивѣ законите, и да юсть капа поповьска свободна; аще ли вѣкию оуꙁме, ѡть теꙁи ꙁемлю да работа цркквамь по ꙁаконоу. З. 31. аще га (попа) господарь не иметь хранити по ꙁаконоу, да исповѣсть своемоу архїерею, и архїереи да въꙁвѣстить ѡномоуи властелиноу, да хранить попа по ꙁаконоу. да аще ѡниꙁи господарь не послоушаеть епископа, да есть попь свободнь, коуде моу хотѣнїе. аще ли боудеть попь баштиникь, да га нѣсть вольнь ѡтгнати, тькмо да есть свободнь. З. 32. да посилають митрополитїе калогюра самодроугога по поповѣхь, да исправить доуховно, и доходькь црьковны да въꙁметь ѡть поповь, кои есть ѡть баштине. З. 32. аще кто опсоуеть светителꙗ или калогюра или попа, да плати .р. перьперь. З. 37. — и калуђери су се тако звали: ѡть монастыирꙗ да се иꙁбираа доуховьнь моужь попь урьньць. М. 80. проигоумена попа Ѳеѡдоула. М. 138. үьстиѣишїи вь свещенноинокѡхь попь курь Ѳеѡдѡрь. М. 332. по игумену попу курь Єфросиму. М. 479. — Међу именима влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи два пута стоји Попь. М. 12. али не вјерујем да је име мушко, него мислим да стоји у правом значењу пред два имена.

попытати се, rogare: юрь се су били мноꙁи попитали, и навлашно краль Жигмундь, буде у Дубровнику, проси да му ꙁаимемо. П. 19. попитахь се у властеѡ дубровачькехь, да ми ꙁаимлю. М. 522.

пораба, servitus: да ю ꙁа невѣрна, а да му баштина вичеку вѣкоꙗ у порабу, а да му главу господа педѣпсаю. М. 459.

поработанию, officium: вѣриѡ порабѡтанье кралевству ми властель града Дубрѡвника. М. 104. поработанию. М. 106. правовѣрьное поработанию властелина кралевьства ми. М. 112. югово поработанию домоу прѣчистию владычице. М. 116. срьдьүное поработанїе севастократора Дѣана. М. 143.

поработати, officia praestare: хоте ѡдь селе поработати. М. 106.

поравотити, subigere: поравоштена бѣсоу. Ст. 20. не многоу сьноу поработтени. Д. 24. да не поравоштено вѫдеть сїе светоје место. М. 18. како мене не поравотить? Г. XIII. 363. Соломонь женскымь поработи се сластемь. Г. XI. 67.

поравоштати, subigere: доушоу поравоштающаго мира избѣгь. М. 3.

порадити, agere: стани и поради за нашь дльгь. П. 152.

поразвити, frangere: жлице, оть коехь ie една поразбѣна. М. 498.

поразити, ferire: да го порази сила чьстнаго крьста. М. 64. 117. 135. таковаго да вьние и порази господь вогь. М. 172. царь Мехметь множьство рода христїанскаго порази. Л. 79.

поразоумѣти, intelligere: поразоумѣвь соуието мира сего. М. 122.

порасрьдьчити се, irasci: како се бѣше порасрьчило кралевьство ми на властеле двбровьчьке. М. 107.

поратовати, invadere: аще кто дрьзнеть сїа разорити, и поратветь црьковь и отьнметь что. С. Л. 1847. IV. 56.

поревьновати, aemulari: благыимь дѣломь ихь поревноуимь. Д. 91. оть все доуше поревновасмо о монастырехь. М. 136. поревновавь отцемь своимь. М. 539. invidere: горьши невѣрныхь, . . . поревьновавьше моемоу добромоу житию. М. 89.

пореда, judicium: да га позове прѣдь двбровчани на поредв. М. 101. само ту.

поредь, pone: нива поредь града, нива поредь блата. Г. XI. 135. XIII. 373. нива поредь тези. Г. XIII. 373. item: нива вь Сладькымь Поли кьбломь .л., нива вь Лоужанехь поредь кьбломь .л. Г. XI. 135. XIII. 373.

поредачи, селу је Урьниловьцоу ишла међа межди Порѣдаче и Миотеносць. С. Л. 1847. IV. 54.

порекло, cognomen: Макарїе їерьмонахь, пореклшмь Iросавь. Гильф. бос. 312.

поречение, revocatio: даровасмо в вики викома

безь порeченьѣ. М. 289. безь порeчениꙗ. М. 295. бес поре-
чениꙗ. М. 300.

поречие, rixa: поречїю бившоу междоу братома. Д. Ш. lesek. 78.

поречь, гледај Порѣчь.

порешти, } revocare: ѣ не бꙋ пореки иномꙋ мое рѣчи,
порећи, } а не тькмо Никонꙋ. М. 50. да не порекꙋ. М. 220. тко би сие потворѣль али порекаль. М. 222. тко ће сие порећи. М. 225. да ѥ виеки викома непоречено. М. 230. тко би ꙋкрьниль или порекло више речено. М. 307. improbare: ми вашега сꙋда не поричемо, ни ѥмо пореки ни се море пореки. П. 173. reprehendere: обличае нечьстиваго поречеть себе. Са. 10. да смо поречени ꙋ гласꙋ и почтению и ꙋ законехь нашехь. М. 288. 299. 321. 342. ваздѣ да смо поречени и потиснꙋти и прогнани. М. 378. 414. — се, desciscere: да се не поречемо ни потворимо семꙋ записанию. М. 219. кои те се порећи записанью. М. 219. тко би се потвориль или порекаль. М. 237.

поринꙋти, detrudere: що бико би имание, кое нѣ ꙋбило ни поринꙋло. П. 138.

порицати, infitiari: ꙗ ни ꙋ чемь не поричꙋ, що говори, все ѥ такози. П. 71. improbare: ми вашега сꙋда не поричемо. П. 173.

поробити, capere: ꙗ бихь могаль много люди вашѣхь поробити и свезати. П. 135. брата моу и сестроу пороби. Л. 80. конскоу моу мьчоу прѣдаше и поробише. Л. 81. много христїанскаго рѡда поробише. Л. 85. depopulari: ихже наведоше на срьбьскоу землю, и поробише и плѣнь бесчисльнь сътворише. Л. 62. пороби и исече Ново Брьдо. Л. 78.

порода, paradisus: ѡтьврьгь плътьскоую тежесть, ꙗко нѣкои небопарьны ѡрьль вь породоу пришьдь, породи, ѥже ѥсть ѡбнови, не тьчию себе нь и всоу срьбьскоую землю доухомь светыимь. Г. XI. 190. да чловѣкы спасеть и вь прьвоую породоу въведеть раискаго веселиꙗ. М. 88.

породимлѥ, гледај Неродимлѥ: кь домоу кралѥвьства ми оу Породимьли (пише краљ Стефан Дечански). М. 100.

породити, gignere: ѥгоже изь прѣчистыѥ си оутроби породи. М. 58. породиль ѥси исчедїе безаконїе. Г. XIII. 364. породише и водою и доухомь. Д. 4. породи, ѥже ѥсть ωбичаи, не тьчию себе. Г. XI. 190.

породица, familia: поповы, коиции се ωбрѣтаю (сь) своими породицами. М. 122. сь братиωмь, дѣцомь и породицомь и сь людми. П. 69.

породь, nativitas: ωд порода нашега господина Ѥсоуса Карста. М. 463. progenies: ωть порода Єлине и кнеѣе цара Стипана. М. 519.

породьнь, paradisi: дрѣвомь паки породьномоу житию сподобихомь се. Ст. 16.

порои, заселак селу Сельцоу у Пологу или друго село, које је с њим међило: мегѥ Сельцоу с Пороѥмь по дѣлоу. Г. XV. 304.

порокь, dedecus: порокоу и оукоризнѣ. Д. 9.

порота, judices selecti: да єсть порота и за много и за мало . . . и да єсть вьсака порота вь црькви, и попь вь ризахь да ихь закльнеть. и оу поротѣ камо се векы кльноу, и кога векы ωправе, тизи да соу вѣровани. З. 42. двораие властельсцїи, ако оучини кое зло ωть нихь, кто боуде прониꙗревикь, да га ωправе ωчина дроужина поротωмь. ако ли ѥсть себрь, да хвати оу котьль. З. 44. да га ωправи порота по закону, єре ѥсть коупиль оу тоуждои земьли, а не моу ни тать ни продавьць ни вѣстьникь. З. 45. вьсакы гость и трьговьць и латининь да доходи кь прьвимь стражамь сь вьсемь, что има и носи, да га прате, и стража стражи прѣдае сь вьсемь. ако ли се слоучи что изгоубити, да имь ѥсть порота вѣровани чловѣци. З. 46. да ѥ пороωта доубровчанинꙋ негова дрꙋжина доубровчане. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434. П. 3. що га правда ωбори писмомь или свѣдоучьбомь или поротомь, да тои ωправи и плати. П. 100. cf. поротьникь, поротьць.

поротьникъ, judex selectus: да мꙋ сꙋ поротници ѡдь негова племена, кога мꙋ хотеніє. М. 101. поротници да сꙋ и бошнанинꙋ ꙁ дꙋброкꙋани. М. 101. само у том споменику. cf. поротьць.

поротьць, judex selectus: ꙁа велико дѣло да соꙋ .кд. поротьци, а ꙁа помьньны дльгь .кı. поротьць, а ꙁа мало дѣло .ѕ. поротьць. и тиꙁи поротьци да несоꙋ вольни оꙋминрити никога, раꙁвѣ да ѡправе или да ѡкриве. З. 42. како есть быль ꙁаконь оꙋ дѣда цареба, оꙋ светаго краліа, да соꙋ велїимь властеломь велїи властелѣ поротьци, а срѣднимь людемь противоꙋ ихь дроꙋжина, а проꙋїимь ихь дроꙋжина да соꙋ поротьци. З. 42. иновѣрьцемь и трьговьцемь да соꙋ поротци половина срьбли, а половина инна дроꙋжина. З. 45. ꙋто рекоꙋ (путници) доꙋшомь своїѡмь, ере соꙋ иꙁгоꙋбили, сь ѡнеми поротци, то имь да плате кефалїе и страже. З. 47. cf. порота, поротьникь.

пороꙋьнь, vituperandus: вь сїемь ни светыи порѡꙋьнь, ни же аꙁь сиꙗ споведоꙋе ꙁаꙁорьнь. Д. 101. — revocabilis, уз негацију: непоколѣбимыи ни пороꙋнии. М. 341.

пороꙉение, nativitas: ѡдь порогениꙗ сина божиꙗ. М. 101. порогениꙗ господина нашегѡ Ісꙋса Христа. М. 178. ѡть пороениѣ божиѣ. М. 176.

пороꙋбити, diripere (ако није погрјешка мјесто поробити): похꙋстише и порꙋбише вьсе, що би ꙋ кꙋкꙗхь, и понесоше. П. 162.

пороꙋганиє, derisio: пороꙋганїю быхѡмь соꙋштимь окрьсть нась. Д. 81.

пороꙋгати, deridere: пороꙋгань, расьпинаємь. М. 88. и са се: ꙋто сице вамь моꙋдрьствова се, ꙗко пороꙋгати се намь? Д. 17.

пороꙋка, mandatum: намь говори реꙋи и порꙋкꙋ кралєвьства ти. П. 177. што још на једном мјесту стоји пороꙋкоꙋ. М. 15. мислим да треба читати по роꙋкоꙋ. cf. роꙋка.

пороꙋꙋати, mandare: що ми сте писали и порꙋꙋали, вьсе раꙁꙋмѣхь. М. 42. како ми сте порꙋꙋали по логоѳетѣ

царьства ми. М. 174. по нюмь ви порвчахь наше рѣчи. П. б. 31. мольбе, кое ви порвчасте по Жорети. П. б. 40.

пороччевати, mandare: юрь порвчвюте за орвжиіа. П. 59.

пороччению, mandatum: по речене Влаче по тестаментв и са порвчениюмь воеводе Ѥсе вега примихь за доходакь що св давали. М. 495.

пороччити, mandare: развмисмо како намь вихоте порвчили посаобние по протовистарв о вашихь потрѣбахь. П. б. 40. хокю одь тведе стоюкю порвчити, да тога векю царинници не чине. П. 2. що намь ваша любавь вписа и по нюмь порвчи. П. 25. вчиши и по тѣхь людехь на веста порвчи. П. 106. када намь рече а или порвчи. М. 451. що ми сте писали и порвчили по властелехь. М. 516. пакь смо дрвго порвчили по вашехь властелехь. М. 535. пакь и ми наше рѣчи порвчили смо по вашихь властелехь, що годе взговоре одь наше стране, да нимь вѣрвюте. М. 536. порвчили смо господиткв вашемв неколико риечи по реченомь Иванв. М. 542. бвдвки порвчень вашь посаль при реченомв господинв. П. 52. legare: ако ли би натрашка нихь срьтца не било, тада да се дадв, комв би речени воеводики порвчили. М. 433. що бвде порвчити и наредити в скомь листв. П. б. 105. concredere: соуштимь подь вами пороучениомь. Д. 140.

пороучьникь, vas: краиннинь да приде в Двбровьникь и в дворь двбровьчьки чини правинв, даюкѣ за сѣ по рвчьникь, да правинв чини. М. 31.

пороучьница, sponsor femina: пороучницоу моюго тврьдаго застоупленииа прѣчистоую матерь твою подаю ти. Ст. 9.

пороушити, laedere: тко ли бы потворїо и пороушїо. М. 152. сїе да не разорить ни пороушить. М. 522.

порьвица, rixa: аще се свадита два (на војсци), да се вїета. а инь никто оть вонинь да имь не поможеть на порьвицоу. аще ли кто потече, и поможеть на порьвицоу, роуцѣ да имь се отсѣкоуть. З. 40.

порьта, domus hospitum (у манастиру), срл. porta: калогєрниє да соу оу послоушанниє игоумена и прьвыихь брать. а кто ли не име слоушати, да се изведе ис порте. и да се даю на портоу .ві. мѣрьтика. Г. XV. 307. aula (у цара турскога): послаше поклисаре на порьтѹ господства ми. М. 362. кои сѹ ѹ цара на портѣ. М. 570. ѡдь велике ми порьте. М. 475. на високѹ порьтѹ. М. 484. на мои честитои порьти. М. 515. отбѣгоше на портоу цароу тоурскомоу. Л. 62.

порьтѣнь, *τῆς* порьта: на порьтенѣхь вратихь. М. 513.

порѣчь, манастир је Трескавац имао оу Порѣчи манастириць богородичин с планином Видоушемь. Г. XI. 134. XIII. 372. то може бити крај који се и сад зове Пореч на води која се зове Треска близу Скопља. Hahn, reise 178. може бити да је у истом Пѡречи на Брѡдѹ краљ Вукашин писао повељу дубровчанима. М. 181. — Друго мјесто Пореч у садашњој Србији: цар је Лазар дао манастиру Ждријелу браничевском Вирь више Пореча. М. 194.

посавиє, regio fluvio Сава adjacens: господинь срьблиємь и подѹнавїю и посавїю (деспот Стефан високи). М. 335. 568.

посавьскыи, *τοῦ* посавиє: сламчакоу посавьскомѹ. М. 553. 554.

посагноути, nubere: сего дьшти за Владислава посагши бѣше. Д. 199.

посадити, collocare: мною посажденоу на прѣстолѣ моемь. Са. 5. архїепископа на своемь прѣстолѣ посаждь. Д. 181. коє члокѣке тѹзи посаде на томь месте. М. 18. посади игоумень Милоша сь родомь оу Трьнавѣ. М. 97. conserere: что сте посадили лозиемь земле. М. 20. што се наиде посагено виноградми. М. 46.

посаждати, collocare: сего посаждаю на прѣстолѣ. Са. 4.

посегноути, prehendere, invadere, cf. посећи: да ю дльжьнь Илиѣ .ѳ. литарь, а ви се сте посегли

ꙁа .кꙁ. П. б. 31. да ꙁа тои ꙗ не посегнꙋ нѣднѣмь ꙁломь ни моѥ слꙋге, тко не би посегаль на моꙋ главꙋ. П. 147. єда ли би посегнꙋѡ ꙋ днѡ брата своѡга. М. 462. да не нмамоѡ посегнꙋти ни єдинемь хꙋдиемь на нихь трьговце ни на нихь иманьꙗ. М. 467. да не можемо ни хоћемо посећи наа нихь дрьжавꙋ ни на нихь люди ни наа нихь иманиє. М. 471.

посежениѥ, invasio: с посеженьемь поснѡнѡмь рꙋкомь копцанѡмь и огнемь ꙋ нихь дрьжанѣ. М. 448.

посеꙁати, invadere: да стоимо ꙋ старихь мегахь, а прѣс то да не посежемо никакоре. М. 23.

посећи, гледај посегноути.

посилиѥ, vis: да не ходе никоимь посилиѥмь. М. 61. да имь никто ницо не ꙋꙁме ни ꙁабави посилиѥмь. М. 161. тко би се нашаѡ ꙋрвати токаре коиь посильемь. М. 468.

посиль нь, vi expressus: посилнога дара и ꙋꙁетиꙗ да имь несть. М. 147. 162. посионога дара. М. 207. да не плакаю дохотка посионога. М. 410. violentus: поснѡнѡмь рꙋкомь копцанѡмь. М. 448.

поскалии, Pascalis, гледај Кроусић.

поскоѵити, prosilire: поскоѵи на нь, ꙗко оударити хоте. Д. 32. deficire: докле и(н) ими не поскоѵи вѣра и ѥдиньство к царьствꙋ ми. М. 170. ꙋ семꙁи да имь се царьство ми не поткорни, докле и(н) ими не поскоѵи к царьствꙋ ми. М. 171.

поскрьбѣти, curare: о своеи доуши поскрьбите. Д. 19.

поскоудьнь, angustus: хлѣба и воды поскоудно вьꙁоушле. Д. 26.

поскоурице, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 197. то ће бити садашње село Поскурице у Србији у Гружи.

послапикь, legatus: послапици. М. 556.

послапиѥ, epistola: послапиѥ твоѥ приѥмь. Ст. 19. missio: цо имь исхаби моимь послапиѥмь или на мое приꙗтельство. М. 69. ни да слꙋшають ни послапиꙗ царьства ми ни писаниꙗ. М. 160. прїиде послапиѥмь монастира

Хиландара. М. 223. придоше посланьемь госпоге Єлѣне. М. 251. всаки нию да дошле своє добре люди своємь листомь верованиємь, како да бꙋде ꙁа верокано, ерь ıє нихь посланıє. М. 394. ваша милость пише, ıерь реченн посли ıєсꙋ ваше право и волно к намь посланıє. П. 151. ꙁа посланıє нашѣхь послаль тамо. П. 151.

посла т и, mittere, cf. посьлати: да не пошлѣ ни книга ни слѣ на твоıє ꙁло. М. 30. єкьда пошлеть свое книге. М. 37. како сте послали кралєвьствꙋ ми властеле ваше. М. 54. ꙁа що нихь сте послали, всꙋ работꙋ сьврьшише. М. 174. послаше поклисаре своє господинꙋ кнеꙁꙋ. М. 207. послахомо кь вамь мꙋжа поутенога. П. б. 32. послахь к ѡнѣини Грꙋпка. М. 329. хѡкıємо госпоги кнегини наше после послати. П. 30. послати воискꙋ на Дꙋбровникь. М. 69. да пошлıє ѡвь нашь листь. М. 251. тоꙁи мꙋ сꙋ послали по игꙋменꙋ. М. 479. посла свѡга блага и имань. М. 496. да си послаль твоıє масло, да ти се прода. П. 5. голию послаємо по госпогю Єлꙋ. П. 38. богь посла свою расрьдꙋ по свѣтꙋ. П. 29. кьди годѣ бꙋде послати ꙋꙁети рєчени поклађь. М. 359. послаємо властелемь дꙋбровачкимь, хотећє, да би ꙋчинили мирь с воєводомь Радосавомь. М. 375. посли ми по ѡтьца доуховнаго. Са. 10.

п о с л о ꙋ ж е н и ıє, ministerium: кидѣ толикоу ѡдь нихь поуьсть и вѣрно послоуженıє. М. 19. ꙁа нихь вѣрьно послꙋженıє. М. 234. творећь милости вирнимь слꙋгамь ꙁа вирна послꙋжени. М. 248.

п о с л о ꙋ ж и т и, servire: да послоужоу ти. Ст. 5. праковѣрьно ми послоужише. М. 19. хѡће послꙋжитѣ. М. 210. смисливьше нихь вирьне слꙋжьбе, що намь послꙋжише. М. 226. Дꙋбровникь тѣмь дльгомь и наученомь нѣ могаль послꙋжити ıєдномꙋ господинꙋ. П. 18. да бꙋде Дꙋбровникꙋ вѣрань и да мꙋ поутено послꙋжи. П. 53. намь ꙁаповѣгь ꙋ всемь, ꙋ чемь моремо послꙋжить. П. 57.

п о с л о ꙋ х ь, testis: аꙁь же что, господи? тьчию послоухь, смотре твоıа исправлıєниıа. Ст. 15. testimonium ejusque pretium: послоухь црьквии .д. динари, а роука

.г. динарь. М. 565. гдѣ годѣ се при цркьвни члокѣкь на кралевѣ соудѣ, да ѥ глоба црьковна и послоухь и роука. М. 565. послоухь, роука, печать .д. динари. М. 99. дѣвичь разбои и роука и послоухь все да ѥ црькьно. Г. XIII. 376. obedientia: повиноуи се, и вь послоухь ѥмоу боуди. Са. 5. кои не би послухь вршили. М. 452. ако послухь не учине. М. 455. кои би не послуха изьлѣзли. М. 455. тко су годѣ подь послухь и подь ѡбласть нашу. М. 458. докла ми стоѥ у послуху. М. 458. 463. да ће бити ѡба подь мои послухь. М. 461. ако ми сврьши ѡбѣте правиѥмь послухѡмь. М. 461. ако би изашлѡ родителю свому изь послуха. М. 462. тко не би извань волѥ и послуха нашега. М. 467. тко су подь мои послухь. М. 485. ето ми нашега господина послухь тѣрамо. П. 52.

послоушалиште, auditorium, auditores: ѡ свещеннѣишее послоушалище. Г. XI. 60.

послоушаниѥ, exauditio: словомь тьчию ѥдиного кь дроугомоу о бозѣ послоушание выше ѥстьства разоумѣсте. Д. 124. obedientia: да ѥсть подь ѡбласть светогорьскоу оу послоушаниѥ игоуменоу. М. 116. за доуховны дльгь вьсакь чловѣкь да имать повиновеніе и послоушаніе кь своѥмоу архіереѥю. З. 29. дондеже ѡбратить се на покааніе и послоушаніе. З. 31.

послоушатель, auditor: богь послоушателѥ сподоби ни быти вашихь светыихь словесь. Д. 92.

послоушати, obedire: светителѥ вь сласть послоушаѥ. Са. 1. аще не послоушаѥта мене, ѡроужіе ва поꙗсть. Са. 5. аще сего не иметь послоушати. М. 14. послоушавь ихь вь скорѣ свѣта ѡчію моѥю лиши ме. М. 90. нашу заповидь послуша. М. 375. овуи книгу да послушашь. М. 515. аще не послоушаеть. З. 29. 32. exaudire: послоушаль еси моленіа моего. Д. 69. ѡбоих бога послоушаюшта видѣсте. Д. 124.

послоушьливь, obediens: владыцѣ моѥмоу боудоу послоушливь. Д. 138. и они чьстныи мужіе ꙗко отцы послушливи прїидоше. М. 130.

послоушьникь, obediens: оученикь и послоушникь сыноу. Д. 55.

послоушьнь, obediens: ако би не тѣли конавлане принити господтко дѫбровачько кола не бити послѹшни. М. 218. родителю своимѹ послѹшань. М. 461.

послоушьствовати, testari: ѡ немьже господь самь послоушьствова. Ст. 11. вь мнѣ благопокорниы бысте. азь послоушьствоую. Д. 36.

посль, гледај посьль.

послѣ, postea: що се учинило пре и послѣ. М. 29. прѣе или послѣ. М. 30. пре и после. М. 33. кои би биль после. М. 36. кои те послие бити. М. 106. ерь ке и послѣ ѡбьнанти. П. 66. коıа е била прьво кнеза Павла, а после сина мѹ. М. 296. послие. М. 546. praep. cum gen. post.: послѣ тоган. М. 484. послѣ прѣданиıа. М. 513.

послѣдатель, sequens: послѣдателıа светыхь еваньгелїи оученїа. Са. 8. биће погрјешка мјесто послѣдователь.

послѣди, postea: послѣди и сии ѡставль мене. Ст. 19. послѣди сказа. Д. 129. послѣди поставлıаеть се архїепїскопомь. Л. 52. praep. cum. gen. post: послѣди же тѣхь нашь монастырь сьзда. Са. 2. послѣди врѣмень. Д. 99.

послѣдованние, series: послѣдованїе племене срьбскаго коньць прїеть до послѣднıаго Оуроша. Л. 62.

послѣдовати, sequi: послѣдовати владиуьнемь глаголомь. М. 4. Са. 2. послѣдовати оученню и дѣломь добримь светыхь родитель. М. 91. 115. послѣдѹе житию ихь и вѣрѣ и правиломь царьскимь. М. 201. да е вѣдомо всакомѹ уловѣкѹ садншнемѹ и послидѹщомѹ. М. 229. comitari: прнмнкюрние да послѣдѹють с конми игѹмна. М. 191.

послѣдьнь, ultimus: до послѣдьнıаго издыханиıа моего. Ст. 5. нынıа свое послѣдьнее благословенїе даждь нмь. Са. 11. вьсѣхь послѣднїи Сава грѣшныи. М. 6. прьваго Савы послѣдниемѹ оученикѹ. М. 49. азь смѣреныи и всѣхь послѣдьнии, милостию божиею архиепископь. М. 76. послѣдни вь иноцѣхь. М. 567. вь послѣднıаа врѣмена ѡстахь. М. 58. вь сїа послѣднаа наша врѣмена. Л. 51. вь

послѣдниѥѥ дьнїи. Л. 63. до послѣднꙗго Оурошa. Л. 62. posterior: на оувѣдѣнїє послѣднымь. М. 131. ꙋвѣте прѣдьнє и послидне. М. 221. 283. ꙋвѣте прѣдьне и послигнеє. М. 236. послигними. М. 236. ꙁаконе приꙉне и послиꙉне. М. 317. чловѣкꙋ садашнемꙋ и последнемꙋ. М. 238. 240. ни тко дрꙋги садани ни послѣдьни. М. 516. кою рѣчь иꙁьговоре прькоу, те рѣчи да соу вѣроване, и тымь рѣчьма да се соуди, а послѣдниммь ништо. З. 47. unus e posteris: кь мнѣ и кь послѣдьнимь моимь. М. 20. ныхь дѣтьца и ныхь послѣдни. М. 189. ꙁа себе и ꙁа своѥ дѣцꙋ и ꙁа послѣдьне. М. 219. да є наше и нашихь послидинхь. М. 255. толико ꙗ колико мои гоcлeдни. М. 306. ни єдань последни нашь ни натражье наше. М. 400. наше натражье и вси наши послегни. М. 400. у једнини колективно: дѣтьци и ниxь послѣднемꙋ. М. 225. 226. нашь послѣдни. М. 225. нашь послидни. М. 227. воѥводи Хрьвою, кнеꙁꙋ Влоши и ниѥ послидьнѥмꙋ. М. 249. кластеломь и нихь послѣгнемꙋ. М. 413. послѣгне. М. 337. писарске мислим да су погрјешке послѣꙉни и послѣгни, на које је навраћало писаре меко ћ. погрјешка мислим да је мјесто покладни: раꙁлогь послaдни. П. б. 100. cf. раꙁлогь.

послѣдьствовати, sequi: послѣдьствоуѥ владыцѣ своѥмоу. Ст. 2. послѣдьствоующе намь. Са. 14.

послѣждє, гледај послѣ, којему је додано ждє, које види: послѣждє апостоли плоучи. М. 539. юже моучи послѣждє. Л. 57.

посмага, placenta: посмагы. Ш. lesek. 78.

посмиꙗниѥ, irrisio: быхѡмь посмиꙗнїє всѣмь ѥꙁыкѡмь. Г. XIII. 363.

пособникь, adjuvans: добропобѣдьнни и пособивыи и ѡтьчьствию любьць, страстотрьпьць Димитрии. Ст. 23.

пособитель, adjutor: скоромоу помоштьникоу, пособителю краліѥвьства ми. М. 115.

пособити, adjuvare: пособе и хране ѡтьчьствиѥ своѥ. Ст. 23.

пособиѥ, auxilium: имаши видѣти ѡчима своима

пособнѥ своѥ ѥже по себѣ. Ст. 28. прѣдьстательство къ богоу молитвами и въ бранехъ пособїе. Д. 218.

пособьникъ, adjutor: побѣдитель и пособьникъ въ бранехъ на врагы. Ст. 15. царьствова въ Риме Филипъ, и тaи христїанцѣи вѣре пособникъ. Г. X. 230.

пособьствиѥ, auxilium: о пособствїи богоу еже по нихъ благодареште. Д. 114.

пособьство, auxilium: разсоуждаше и прьвое свое житїе и ѿть сихъ прѣподобнїихъ многое наоученїемь и видѣнїемь житїа ихъ къ богоу пособство. Д. 134.

пособьствовати, adjuvare: богъ пособьствовавъ по васъ. Д. 113. пособьствоующтаго имь бога. Д. 160. вса емꙋ добре богъ пособьствова въ животѣ его видѣти дѣлꙋ съврьшенїе. М. 558.

поспѣхъ, festinatio: сь всакынимь поспѣхомь да възвратит се. Д. 12. сь поспѣхомь да боудеть богопослаными свѣть дѣломь съврьшаемь. Д. 50. сь троудомь и вьсакымь поспѣхомь. М. 116.

поспѣшати, ad festinationem hortari: вѣ бо и прѣподобныи Сїмеѡнь поспѣшае его. Д. 50. — festinare: дрꙋзи хоте поспѣшати тамо. П. 16. — са се, proficere: вьса ѡ немь поспѣшают ти се въ благое. Д. 135. погрјешка посѣшающоумоу. М. 137.

поспѣшениѥ, festinatio: начеть сь поспѣшениѥмь творити храмь. Ст. 3. подвизааше се сь поспѣшенїемь послѣдовати владычнымь глаголомь. Са. 2. сь поспѣшениѥмь прилежаше. М. 9. adjutus: поспѣшениемь божиемь миръ вьсприемьшоу владичьствоу моемоу. М. 4. благодѣтию и поспѣшенїемь прѣчистыѥ владычице. М. 136. благоволенїемь отьца и поспѣшенїемь сына. М. 196. поспешениѥмь. М. 245.

поспѣшити, opitulari: богъ поспѣшить спасенїе твое. Са. 10.

поспѣшьникъ, opitulator: великои радости и праздьствоу христїаномь поспѣшникъ бывь (цар Костадин). Л. 56.

поспѣшьно, festinanter: вьсе свршивь поспѣшно. Д. 50. ωко ихь ωправимо поспѣшно. П. 96.

поспѣшьство, adjutus: поспѣшьствомь бога. Д. 160.

поспѣшьствовати, opitulari: богоу поспѣшьствоующоу ми. Са. 3. М. 78. посьпѣшьствоующоу ми сыноу. М. 5. благодѣти светаго доуха поспѣшьствоующїи. М. 332. festinare: благословихь и, еже посьпѣшьствовати емоу ω всакомь дѣлѣ блазѣ. М. 5.

поспѣꙗти се, proficere: любещимь его вьса поспѣють се вь благое. Ст. 13. Д. 165. Г. XI. 172.

посрамити, pudefacere: не посрамить те вь вѣкы. Ст. 28. ѕлыми моими дѣлы посрамлень. Са. 10. не посрами чаꙗнии моего. М. 58. врагь мои посрамить се. Д. 108.

посрамлениє, pudor: посрамленїе послѣдняго плача достоино. Д. 67.

посрѣдь, **посрѣдѣ**, гледај код срѣда.

посрѣдьница, краљ је Стефан дао дубровчанима за 500 перпера на годину с Ратом Стонским Посреꙉницꙋ, како ωтечє Неретва дω мора. М. 104. у италијанском је запису записана la ixola Posrdniça. М. 105. ваља да је сва она земља коју Неретва утјечући у море обузима својим крацима. ꙉ мислим да стоји грієшком ради мекога њ. cf. послѣдьнь.

посрѣмьскыи, sirmiensis: славчакоу посремскомꙋ. М. 553. 554.

постава, depositum: що пишете ѕа поставꙋ. П. 3. що е годѣ нашѣхь люди или е на поставѣ или на коемь годѣ дльгꙋ ꙋ твоихь люди, да се все врати. П. 57. листь, ꙋ комь е постава ѕаписана. П. б. 58. кое (дукате) бѣхь поставила ꙋ нихь комꙋнꙋ на поставꙋ. М. 359. ѕапись поставе, кꙋ е било поставио господинь Сандаль. М. 390. поставе 6758 дꙋкать . . . и срьбра плика 131 литрꙋ. М. 390. све колике поставе, кое е било поставио. М. 393. даше намь наше поставе пенеѕи и дꙋкать, ке бѣхомо положили ꙋ дꙋбровачки комꙋнь на добитье на .є. по кентинарь. М. 399. ѕаписе ωдь постава речениѣхь. М. 400. ѕа тꙋи поста-

вȣ. М. 402. све поставе ѡдь всѣхь поклада ѡстатакь. М. 403. ништо намь веће не ѡста ȣ поставахь ни ȣ покладѣхь. М. 404. ѡдь постава, кою ѥ биѡ положиѡ. М. 404. ѡва постава да се да господинȣ Иваннишȣ. М. 419. сребро, кое самь ȣ вась поставиѡ ȣ постави. М. 426. било ѥ поставе .҂к. и .м. дȣкать. М. 482. дȣкате, кою самь поставиѡ ȣ поставȣ. М. 493. да примимо на похранȣ и на поставȣ. М. 496. што є биѡ поставиѡ на пѡставȣ ȣ наше братье. М. 507.

поставити, ponere: тѣло ѥго поставихѡмь срѣдѣ црькве. Са. 12. да го (желѣꙁо) вьꙁимають оу вратѣхь црьковныихь ѡть ѡгнꙗ, и да га поставить на светои трапеꙁѣ. З. 42. кȣдѣ постависмо мрамориѥ. Г. XV. 274. тȣ постависмо вȣлȣ оу каменȣ. М. 131. кьда постави царьство ми темелиѥ архаггела Михаила. М. 135. постависмо нашȣ печать. М. 177. 229. по велѣꙁїехь, кои соу поставлѣны. М. 532. каково ꙁнаменьѥ хѡкѥте да ви се постави на вратѣхь ваше полаче. П. 80. поставивьше рȣци на светомь еваньѓели и на чьсномь крьсти. М. 236. 284. поставивь рȣци на свето еванѓелие и на крьсть часни. М. 488. постави ме о десноую тебе стати. М. 265. ѥсмо ми ѡвьдѣ поставлѥни на сȣхȣ каменеви. П. 19. да поставе страже по вьсехь поутехь. З. 46. постави на своимь ꙁаписȣ ѡвакнигѥ ꙁапись своѥмь печатомь и белегомь. М. 409. нѣсмо потке нѣдне нашимь трьговцемь поставили. П. 2. не вь ꙁабвенїе поставї вьꙁлюбленнаꙗ ти чеда. М. 245. — трапеꙁамь поставлѥнѡмь вышнимь. Д. 39. — ѡбећасмо се поставити е (дубровчане) ȣ државȣ и ȣ ѡбласть и ȣ господцтво, каконо ȣ нихь баштиньȣ племенитȣ. М. 218. да га поставе ȣ все нѥгово. П. 51. рече ми поставити ѡпеть ȣ мое рȣке властели и ине слȣге и градове и приходке. М. 461. — где ми правьда ȣкаже ȣꙁети те дьльгь, да га ȣꙁме кралевьство ми, и да га постави, где га бȣде право поставити. М. 46. аще се слоучи погыбноути члемь, ѡни да нхь поставе ѡть себе. М. 62. ако оумьрѥ (конь) подь црьковнимь товаромь, да га црьквь на мѣсто постави, ако

ли оумре оу селѣ, да га село на мѣсто постави. М. 99. що ни се свиди, да поставе у црькву нову. М. 417. — постави ѡви царе, дроугие кнезе. М. 4. постави ме великога жоупана. М. 4. постави игоумена семоу мѣстоу. Са. 8. югоже изволить поставити ѡбладати храмомь. М. 63. постави ме господина вьсемоу стежанию ѡтьца моюго. М. 90. постави ме наслѣдника родителюмь моимь. М. 352. богомь поставлении царь. М. 133. 136. богомь посталеному кралю. М. 304. вь сие лѣто поставлень бысть архиепископь Иаковь. М. 561. да поставить црькви великаа протопопѣ по всѣхь трьговѣхь. З. 29. царева соудіе, кога е поставиѡ царь. З. 48. да се поставе црьковьныи людіе глобаріе. З. 50. Лазарь постави се деспотомь. Л. 78. да му нарече прѣсеки самошесту, кою любо постави бань родь. М. 161. да се постави половина суди дубровьчкихь а половина срьбль. М. 205. ако узьхотѣ ѡбоѡи сведоубу, кои се прѣ, да поставе половину дубровчань а половину срьбль. М. 205. 208. 267. на тои постависмо свѣдоке и средителе вѣре наше дѣда босьнскога и .ві. крьстиıань и .ві. властела. М. 461. да постави ратаю, кого хоће. М. 98. поставивь свою люде да ѡру. П. 31. кою ѡпћина пошле воля постави за тѣмь. М. 210. где юсть поставиѡ царь динаре ковати. З. 49. — поставивь врѣмена и лѣта. М. 124. придохь у Дубровьникь поставити вѣчьни мирь. М. 31. велию любавь и срьдчанство, кое е поставиѡ з Дубровникомь. М. 324. поставихь ш ними праву вѣру. М. 410. поставихь ш ними вѣру и клетву. М. 183. новаго закона да нимь не постави кралевьство ми. М. 52. како е поставиѡ господинь царь законь по земьли. З. 50. поставивь увѣть. П. 2. юрь нимь постави жестоку заповѣдь. П. 7. да ни се постави рокь за .г. мѣсець. М. 147. 162. да моу поставить рокь. З. 36. кумерька аке постави кралевьство ми, да стои у законѣ ѡтьчинѣ ми. М. 46. царину, кою ю царьство ми поставило на Трѣбини. М. 153. царину, кою смо поставили на Дании. М. 177. тузи бѣше рекло кралювьство ми поставити сланицу, и да будеть трьгь соли продаваниıа. М. 201. да у приморию не буде нигдѣре поста-

влѥнь нови трьгь. М. 201. — що сȣ покладь поставили ȣ Мароꙗ. П. б. 22. да си постави покладь ȣ нась. М. 215. асприи, ке сȣ биле поставене ȣ властель. М. 329. да поставимо ȣ нихь комȣнь 4000 дȣкать. М. 339. шесть тисȣвь дȣкаать поставише ȣ комȣнь дȣбровачки на добить. М. 349. поставе, коѥ ѥ био поставио. М. 393. ȣ сеи име више реченȣ похранȣ постави. М. 408. све даше цielокȣпно, каконо є и поставлено. М. 425. тази ѥ свита ȣ госпогѥ Мааре поставѥна. П. 63. реченȣ похранȣ поставише. П. б. 98. поставише ȣ нашь комȣнь ȣ покладь 2000 дȣкать, а подь ѡви ȣвѣть. М. 251. кое (дукате) бѣхь поставила ȣ нихь комȣнȣ на поставȣ. М. 359. коѥ самь поставиѡ ȣ поставȣ. М. 493. постависмо на поставȣ и на похранȣ. М. 496. що є биѡ поставиѡ на пѡставȣ ȣ наше братье. М. 507. — гледај подьставити: контȣшь поставень хелдами. П. б. 104. 124. — погрјешка посатавикь. М. 252.

поставлꙗти, ponere, cf. поставити: поставлаю мою печать. М. 70. и ꙗко погине ȣлишникь, да го тїи ȣлишаріє ѡть себе поставлꙗю. М. 59. поставлꙗеть єго игоумена. М. 14. поставлꙗеть се архїепїскопомь. Л. 52. поставлꙗет се Сава архїепископь срьбскыи. Л. 69. поставлꙗеть єго свещенникомь. Л. 61. до сȣда, кои поставьламо по ꙁаконȣ. М. 41. ꙁаконьникь поставлꙗсмь ѡть сьбора нашего. З. 29. ꙁаконь поставлꙗте. П. 20. поставлꙗеть царьство ми вь свѣдѣниѥ вьсѣмь. М. 168. 169. inaugurare: вь сем храмѣ да поставлꙗють се вьси кралиѥ и архиепископиѥ и пископиѥ. М. 13.

поставлѥниѥ, constitutio: ѡ поповьсцѣмь поставлении, ѡ поставлении игоуменскомь. М. 14. inauguratio: на поставлѥнїє єго свѣть небесныи иꙁлїа се на нь. Д. 129.

поставь, pannus: свите и ꙁлатьне поставѣ. М. 37. depositum: да си поставиль поставь ȣ Дȣбровникȣ. П. 4. тога значења може бити и овдје: нищо веће не ѡста ѡдь постава госпоѓе Єле, ере ми све даше цielокȣпно, каконо є и поставлено. М. 425. ѡстатка ѡдь нихь постава. П. б. 115. (на оба ова мјеста може бити pl. gen., а

тада може бити пот. постава). исьпись постава херцегова и ини разлози, кои се к тому и пристоѥ. М. 499. пошљедње мјесто, ако је добро што је послије ријечи исьпись стављено „·“, не би ишло овамо.

поставькь, pannus: у сребри у свити и у поставьцихь. П. б. 35. чисти свилни поставци. П. 138.

поставьнь, depositi: ѡдь поставиѣхь пѣнези. М. 399. поставнѥ дукатѥ. М. 493. дукате наше поставне. М. 493.

постанно, да ми се поѫ летурьдѥ и постанно. М. 416. други је то мјесто прочитао: . . . летурьдѥ ипостанно. П. б. 122. и ово мислим да је добро. гледај ипостанно.

посталꙗти, гледај поставлꙗти: тен царине не каши посталꙗть. П. 133. динаре посталꙗти у нашь комунь. П. б. 70. пѡкладь постала. М. 507. посталꙗмо у дрьжанью речене куќѥ реченну госпогю. П. 177.

постаниѥ, origo: ми смо били ѡдь постанꙗ приꙗтелиѥ. П. 15. ѡдь постанꙗ нашега града имали смо законе з господомь срьбьскомь. П. 18. ѡдь постанꙗ узимала се царина на ѥдномь мѣсту. П. 23. вашу любавь к намь нѣсмо развѣ ѡдь данась видѣли, нагле ѡдь постанꙗ. П. 86. ѡть постаньѣ Босьне и Дубровьника били сѫ приѣтельс. М. 254. кое су имали и кое имаю ѡдь постанѣ. М. 273. коѥ ѡдь постанꙗ имамо. П. 123. иза до, vita: да намь до постанꙗ новога закона не поставишь што ќе бити супротѣвь намь и нашѣмь законемь. П. 11. погрјешка ѡдь постьꙗ. М. 308.

постати, -станоу, exsistere: царине, коѥно су сьги постале, а нѣсу биле у родителꙗ царьства ми. М. 168. ѡдь колу ѥ постало наше мѣсто, биль ѥ законь. П. 15. ѡдь ѡногаи дне, ѡдь коле потрѣбова богь воѥводу Петра, а ꙗ воѥвода Радославь постахь у господству. М. 312. 314.

постати, мјесто постаꙗти (постоѫ), које види.

постать, area: постать винограда. Г. XV. 306.

постаꙗти, -стаю, exsistere: до колѣ нихь постаѥ и наслѣдуѥ ѡстанакь. П. б. 68. 72. 76.

постаꙗти, -стою, гледај постоꙗти.

постелъштакъ, } селу је Зерзеву кад га је краљ
постелъћакъ, } Стефан Дечански приложио Дечанима ишла међа съ Постелъћаки, како греде плоуьники поуть на Ранка Постелъщака коукю. М. 96.

постела, lectus: постелю отълоучикѣ се. Д. 4. обраштааше се на десно и на лѣво постелю. Г. XI. 91. югда не можеть кто имѣти постелю съ женою своюю. III. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

постигноути, assequi: постигноути нѣкое мѣсто. М. 5. еда постигь отьць мои възкратит ме. Д. 8. мьсть божїа не изнемагаеть тоне безаконьствоуюштихь, дондеже и постигнеть е. Д. 113. Сїнаискоую Гороу постигноути. Д. 189. ни умь постигнеть подобно похвалити. М. 133. местоси отети и близь запоустѣним постигше. М. 265. постиже юго коньць. Л. 71.

постижьнь, assequens: кто довольнь сказати силы твое, или постижьнь твою изрешти милость. Д. 73.

постизати, assequi: блаженноую кончиноу постизаеть. Л. 52. постизает кончиноу оть сына своего. Л. 53. постизаеть коньць цара Оуроша. Л. 71.

постоꙗти, subsistere, у формама у којим долази оꙗ заједно често је замијењено једнијем а: обраштааху се плачемь постоеште, дондеже и моштно бѣ дозрѣти. Д. 21. на вели поуть, гдѣ постоꙗ господинь царь с коли. Г. XV. 278. morari: ако би кьда хотио дођи постати мегю нами у Дубровникь. П. 473. esse: закони кої су казда постали мею кралестьомь ни и мею Дубровнѣкомь. М. 232.

пострадати, pati: многые моукы за Христа пострадати оукрѣпльши бише. Д. 136. пострада пльтию. М. 77. зла моꙗ, иже пострадахь. М. 89. что хотѣхь пострадати. М. 332. damnum capere: нѣ достоино да изьгубе или пострадаю за лудость тогаи чловѣка. П. 139.

постриженик, tonsio: о постриженїи їнокь и инокинює. З. 50.

постризати, tondere: калогерїе и калогериице, кои

се постризають. З. 30. безь благословенїа скетитель да се не постризаю ни моужи ни жене. З. 50.

пострищти, tondere: кологюрїє, кои се соу постригьли топици. З. 30. єгоже Сава постриже. Л. 60. пострыгь се. Л. 68.

пострьмити, declarare: пострьмише и потврьдише ерь ю тьзи потрађню ѕунино Михаилѡ. П. б. 119.

пострьнюние, confirmatio: за пострьненье ѕсега више писаногa єсмо присегли нашомь вѣромь. М. 219.

пострѣлꙗти, telis occidere: кою се да ихь не пострѣлꙗю. П. 38.

постоупити, procedere: кьто се манасторию ѡбрѣтаю, тере се разьроде .г. волꙗ .д. сынове, да ѡстане юдинь на своюмь мѣстѣ, а ѡстали да постоупе оу сокальнике; ако ли си оузьлюби оузети землю ѡдь мѣропьшьке землю, а ѡнь да постоупи оу мѣропьхе. М. 98. obsidere: постоупише немци Белиградь, и не можe прїєти. Л. 87.

пость, jejunium: просиꙗвшаго вь постѣ. М. 278. pl. оу посте всакыи дьнь. Г. XV. 306.

постьница, cella jejunatoris: вь пещере светаго Савы Постница. Са. III.

постьничьскы, jejunatorum more: постничьскы сьврьшаше житїє. Д. 76.

постьничьство, jejunium: постничьства и оучительства соугоубимыми вѣнци оукрашаємь. Д. 63.

постьнь, jejunii: постьныи канѡнь сьврьшае. Д. 40. постныи подвигь сьврьшае. Д. 94.

постыдѣти се, pudere: на те оупьваше, и не постидѣше се. Ст. 10. аще ктѡ постидить се мене. М. 17.

посоудити, judicare: и ѡще имь господство ми посѕди, да не бѕде прѣѕзамь юдномѕ за дрѕгога. М. 411. посѕдисмо да Влахѕша плати. П. б. 110.

посоучьць, село у Звижду које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 53.

посоуђа, ријека мислим да је: селу је Љубижњи била међа како походи Угледница низ поље и стаје се

с Посоугомь. Г. XV. 273. мєгю Любижномь и мєгю Посоугомь и Ꙗгледницомь. Г. XV. 273.

посоу́ђе, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Посоугѥ, било је на ријеци Јагледници а до села Србица. Г. XV. 274. ѡть Посоугꙗ. Г. XV. 310.

посоу́ђеније, cessio: ѕа то данѥ и посꙋгенѥ намь рєчєнє поль жꙋпє Конавли. М. 285. 297.

посьлати, гледај послати.

посьль, legatus: како ти се сꙋ и ты болꙗрє посли наши клели. М. 23. да би ми ꙋдаль по сихь послѣхь. М. 54. кьда доидꙋ кь мнѣ посли. М. 241. по нашихь послиєхь. М. 323. послѡ. М. 326. П. б. 53. нашѣмь посломь ѕапокидѣль. П. 52. имамо листь ѡдь нашѣхь посаль. П. 55. negotium: скрьшити сиѕи посьль. М. 53. да походеть на кои годѣ посоль црькви. М. 63. посьль црькви примикюрнѥ на коихь да исправлꙗю. М. 191. ти посло ѡправише. М. 402. добро ѕнатє ѕа таи послѡ и ѕа тои сребро. М. 426. с коимь посломь досилахь до вась коморника. М. 426. всє ниє своє послє слободно ѡправлꙗти. М. 445. ѕа ѡвьѕи посьль поставє нашє. М. 482. кьди ѡни селꙗнє бѣхꙋ ѡтишли нашомь рѣчию на нашь посаль. П. 118. ѥрє самь ꙋ великихь послєхь господина деспꙋта. П. 175. не имати посла за што, se abstinere, cf. пєчаль: никтоѡ да нє има посла ѕа Млѣть. М. 158. ѕа тьѕи доходакь да нє имать посла само царьство ми ѕабавити. М. 159. ѕа нихь ѕа тꙋѕи ѕємлю да нє има посла никтѡ ѡдь властель царьства ми. М. 170. да посла ѕа нихь нє имамь. М. 184. да ѕа тои нємамь посла. М. 209. 354. 436. да нѣма посла ѕа тоѕи. П. 49. да нє имаю ѕа нашє ѕємлѥ и ѕа нашє люди ѕломь посла. П. 55. погрјешка на мою посьл. М. 523.

посьльбина, legatio: како кралєвьствꙋ ми дослашє посаѡбиномь Жорєтꙋ. М. 230. листь господьства ти вѣрокии примисмо по вашємь слꙋѕи, по Богчинꙋ Коржникꙋ, и посальбинꙋ господьства ти, коꙗ намь мꙋдро и почтєно говори, ѡ всємь раѕꙋмѣсмо. П. 97. раѕꙋмисмо какѡ намь

бихоте порȣчили послѡбние по нашемь вирни слȣꙁи Жорети. П. б. 40. кои бѣхȣ били послаьбинѡмь ѡдь наше стране господинȣ деспотȣ. П. б. 75. чȣкь и доброволно приминвь нихь послѡбинȣ по реченѡмь поклисарȣ. М. 405. кои послѡбиномь хѡдиѡ ȣ Дȣбровникь. М. 537. — к намь досла свою поутенȣ послальбинȣ, Дивца крьстьıанина и кнеꙁа Драгиниа. П. 147. славнȣ и велико поутенȣ господьства ти послальбинȣ. П. 151. досла к намь славнȣ свою послобинȣ, Влатка Тȣмрька и Радина крьстıанина. М. 319. погрјешка писарска (као и госаподинь) послалбинами. М. 252.

посльльникь, legatus: кто се ѡбрѣте ѡтбикь соудіина посльника или пристава. З. 38. посьлникь господина Влка. М. 216.

посьльство, legatio: приде ѡдь них ȣ посьльство кралевьствȣ ми Лȣкарь Михоиловикь и Пиро Гонславикь. М. 56.

посылание, missio: велико посиланье и тргȣенье добрѣхь люди. П. 156.

посылати, mittere: тамо посила кралевство ми Ȣрсете. М. 53. игоумень да с нимь посила кога хокю. Г. XV. 307. да посилаеть дващи или трищи кь сьгрѣшившомоу, да ѡблиčить его. З. 29. ѡто ви посиламо ꙁаписаниє. П. 1. листоношȣ посиламо до господина. П. 1. да посилате свою трьговце ȣ срьблю. П. 19. посиласмо наше люди к немȣ. П. 27. нѣке речи тамо посилаю. П. 42. како мȣ тои жито посила. П. 76. посилемо посла. М. 542. погрјешка мјесто пошлите: посилите. П. 19.

посыповати, conspergere: рѡгь еленьии сьжегь и сьтривь добрѣ посипоуи ꙁоубь. Ш. lesek. 130.

посѣсти, occupare: ȣ тен дни кривиномь посѣдоше и по сили ȣꙁеше конавальскȣ жȣпȣ. М. 217. посиде, ȣꙁе нимь жȣпȣ. М. 444. жȣпȣ ȣꙁе и посѣде. М. 445.

посѣтитель, inspector: идеже живе посѣтитель доушь светыхь ѡтьць живȣщихь вь светѣмь мѣстѣ. М. 49.

посѣтити, invisere: богь посѣти мѣста сего и нась ѡбитавьших вь немь. Ст. 13. дондеже посѣтить ме господь вьꙁети ѡть соудоу. Са. 11.

посѣштати, invisere: вось ходе светыхь посѣшташе. Д. 134.

посѣштениѥ, inspectio: скорь вь посѣщении. Ст. 24. божїе вь светомоу посѣштенїе. Д. 197.

посѣшти, caedere: кто дубровчанинь ѹбиѥ али посече ѹ Босни или бошнанинь дубровчанина. М. 101. що соу коудѣ посѣкли саси горѣ, тоу земьлю да имають . . . а ѡть садь напрѣдь сасинь да не сече. а що посѣче, ѡноу земьлю да не тежи. З. 44.

потаити, celare: не потаившоу богоу еже вь немоу тьштьливое его заповѣди сьблюденїе. Д. 160.

потапати, submergi: нась сими потапаюштихь спаси. Д. 184.

потапꙗти, submergere: не ѡстави мене вь скрьби ѡ семь неизвѣстна оуныниѥмь потапꙗти се. Д. 134.

потачати, fundere: потачаѥть рѣкоу исцѣлениꙗ. Ст. 28.

потаꙗти, celare: да га (панкавца) не има потаꙗти. М. 458. тко ли би потаꙗѡ панкавца. М. 459.

потварати, violare: ѡбрѣте ли се кто чловѣкь зль или ѡдь моихь или ѡдь вашихь потвараѥ сиѥ, оу томь да нѣ зледи никоере, нь то да се исьправла соудомь. М. 20. книге цареве, кое се приносе прѣдь соудїе за що любо, та ихь потвара законникь царевь. З. 38. за мегѥ земли, що се потвараю села меѕдоу собомь. З. 35. ваше дьгове ниѥдне не потварамо, нѹ все ѡправꙗмо срьчано. П. б. 30. прьво записанїѥ, що имь сьмь записаль, тогази имь не потварамь, паче и потврьгꙗмь. М. 231.

потвора, violatio: знамо да сѹ слободни ѹ Скадрѹ и ѹ Зети, . . . а потворе имь нѣ. П. 2.

потворити, violare: сь клетвою и сь заоузою, ꙗко да никто не потворить егова прѣданїꙗ. Са. 2. кто хоке сиѥ потворити, не маль гнѣвь и наказаниѥ има вьсприѥти ѡть кралевьства ми. М. 20. да не потворите сего оутврьжденаго семоу храмоу. М. 26. тько се ѡбрѣте потворивь повеление кралевьства ми. М. 55. сего да не потворить ни разорить, ꙗко и кралевьство ми прьвыхь писании и

оутврьждении не потькноухь ни потворихь. М. 75. кто сию прѣстоупи или потвори или разори. М. 566. све тои тврьдо имати и држати и не потворити. М. 107. такови потворивн да ми ѥсть невѣрьнь и да плати тисѹщѹ перперь. М. 118. кто дрьзнеть потворити или разорити сїе наше приношенїе и дарь. М. 128. кто потворить сїе, да нѣсть благословень. нь аще є кто комоу кривь, да ищеть соудωмь по законоу. З. 31. хрисовоули цареви, що соу оучиниѥни градовωмь царевωмь, що нимь пише, да нимь нѣсть волнь потворити ни господинь царь ни инь кто. З. 40. да ѥсть ништо не потворено. М. 148. потврьди нимь царьство ми законе и повеле, . . . како да ѥсть ништо не пωтворено. М. 163. кралѥвьство ми да сиѥга николиже потвори, до коле градь Дѹбровникь и властеле дѹбровьчсци сиѥга не потворе. М. 189. да не потворѹ, нѹ да свршѹ до мога живота. М. 193. не хотѣ кралѥвьство ми потворити законе старе, нь волю потврьдыхь. М. 201. тогази закона да не волнь потворити кепалиѩ ни владальць ни ѥ Вльнь. М. 209. да нимь не потворѹ ништо, що нимь смь записаль ѹ прьвои книзѣ. М. 231. тко би сие потворѣль али порекаль. М. 222. да нитворь тогаи не море потворити. М. 256. не има на мане прити, ни се ке потворити. М. 299. тко би ѹкрьниль или потвориль. М. 310. тко би кишѥ писанѥ ротѥ разбиль или потвориль. М. 325. не пωтвωримѹ. М. 569. vitiare: аще се ωбрѣщеть оу чїемь хрисовоули слово льжно прѣписано, и ωбрѣщоуть се словеса потворена, и рѣчи прѣлаганѣ на ино, що нѣсть повелѣль царь, да се тизи хрисовоули раздѣроу. З. 41. pro irrito habere: ωнези книге, кое потворить соудь, тези книге да вьзмоуть соудїе, и да ихь принесоуть прѣдь цара. З. 38. аще дасть книгоу царевоу милостьноу, да се не потворить. З. 39. милость да се не потвори. З. 44. criminari: що ко коупи ωть плѣна не тоужде земьлю, что боуде плѣнѥно по царевои земьли, да ѥсть волѩнь коупити. ако ли га кто потвори и рели: то є мое, да га ωправи порота. З. 45. — се, deficere: да се ни ѹ чемь не потвори кралевьство ми. М.

120. ѹ снѥмꙁи ѹ всемь да се царьство ми не потвори. М. 156. царьство ми ѹ семь да им се не потвори. М. 165. да се не поречемо ни потворимо семѹи ꙁаписанью. М. 219. Дѹбровьчникь мѹ хоке по правьдѣ ѹчинити, ѥрь божимь хотенниѥмь до данась нѣ се никомѹ потворилъ ни мислимо да се потвори ѹ напрѣда. П. 3. — погрјешке: потврили. М. 424. потврить. М. 431. погрјешка мјесто потворити мислим да је и поꙁьити. П. б. 123. која је постала валља да отуда што је у рукопису ријеч скраћена; други је прочитао потворьти. М. 417.

потворь, falsum: ако боудє потворь пристакомь, те боудоу ино оучинили, него что пише книга. З. 47. потворомь и льжомь. З. 47. criminatio: да ѡ томь кеће не бѹдѥ инека рѣчь ни кои потворь. М. 388.

потворьникь, falsarius: ѡ потворьницехь ꙁаконь. ако се ѡбрѣте кои любо потворныкь, что є кого потворомь и льжомь и ѡбеꙁомь, такови да се каже како тать и гоусарь. З. 47.

потворьнь, criminosus: да нѣсть волѥнь ние рѣчи глаголати потворьне на ѡнога парьца, ни ꙁа невѣроу ни ꙁа ино дѣло. З. 47.

потврьдити, confirmare: потверьдимо. М. 21. вечьни мирь потверьдихь. М. 31. то потврьди кралевьство ми. М. 68. сего писаньнаго да не раꙁорить, нь да потврьдить. М. 68. ꙁапечатихь и потврьдихь. М. 103. потврьди нымь кралевьство ми Стоньски Редь. М. 108. нымь потврьди милость и ꙁаписанниѥ. М. 108. потврьди нымь царьство ми ꙁаконѣ и повелѣ. М. 148. ѡще болше и крѣпцѣ потврьдихь. М. 161. потврьдисмо вѣре с властели сь дѹбровьчкими. М. 176. больше и крѣпчаѥ потврьди. М. 180. ѹсхотѣше потврьдити ѹ кралѥвьства ми своѥ ꙁаконе и ѹвѣте. М. 187. потврꙉено. М. 288. ѡвь нашь ꙁаписЬ печатисмо и потврдисмо. М. 291. терь нымь рачиль потврьдити жѹпѹ коналоскѹ. М. 294. потврьдихь нымь приморье и Конавле. М. 486. потврьгѥни. П. 3, потврьеними. М. 273. потвардихь. М. 312.

потврьждати, confirmare: потврь(ж)дамь ти кле-

твомь. М. 43. потврьждахь и прилагахь. М. 116. волѣе и крѣпулѥ потврьждати. М. 180. сїа вьса потврьжда господьство ми ȥаписанїемь симь. М. 266.

потврьждевати, confirmare: вса потврьждуѥ царьство ми. М. 169. потврьждуѥшь. П. 4.

потврьжденниѥ, confirmatio: аще ктоѡ дрьȥнеть раȥорити прѣдьложенаѣ дѣдомь ми и мьноѭ потврьжденниꙗ. М. 71. (може бити да је погрјешка мјесто потврьжденаꙗ). сиѥ потврьжденниѥ. М. 160. по семь словѹ и потврьжденниѭ. М. 188.

потврьꙉати, confirmare: не потварамь, наче и потврьгимь. М. 231.

потврьꙉевати, confirmare: потврьгюю повелѥ брата ми Гюргꙗ и моѥ. М. 202. потврьгѹю и покрѣплѹю све повелѥ. М. 210. потврьдюю. М. 273. потврьдюевано. М. 300. поналлаю и потврьꙉюю. М. 323. потврьꙉѹюће. М. 468. потврьюемо. М. 217. потврьевано. М. 288. потврьюю. М. 254.

потврьꙉенниѥ, confirmatio: потверьденье. М. 39. потвергенне. М. 41. потврьгенню. М. 307. ȥа вевѥ виѥровананиѥ и потврьꙉюенниѥ. М. 329. потврьꙉенье. М. 341. потваргюнꙗ. М. 313.

потега, pondus: на потегѹ 29 литарь и 9 ѹнаць. П. 86. ѥсть ѹ ниѥхь на потегѹ 46 литарь и 7 ѹнаць и 3 аксаге. П. б. 57. посла свога блага и иманьꙗ брои и потегѹ, како се ѡдь ниже пише. М. 496.

потегноути, pondo valere: потегоше 21 литрѹ, 3 ѹнце. М. 408. вась вовь срьбрѣни потегнѹ 31 литрѹ и 5 ѹнаца. М. 502. capere: ако ли има се нѣщо не би шлюбилоѡ бити ȥаедно, тада да потегне всаки нию ȥа свою правѹ половинѹ. М. 462. — се, contendere: ето се потегоше тамо к вамь. П. 42.

потежати, commovere: трьговцемь хоћемо каȥати и потежати ѥ тамо, комѹ вѹде любво. П. 132.

потеȥатель, actor: ѡ добрыихь потеȥателеи стефановѣхь. Г. XI. 81.

потеȥати, pondo valere: потеȥа 3 литре и 4 ѹнце,

П. б. 60. потєзаю 26 литара и 8 вилча и 3 ꙃагє. М. 372. потєза 6 литара. М. 380. свє потєжє 2 вичє и ꙃагь и поль. М. 386. потєза ѡвь кнєначаць 6 вилча и 2 ꙃага. М. 387. потєжє 101 литрꙋ. М. 406. потєжꙋ 90 литрь. М. 407.

потєрь, *ποτήριον*, calix: .н. кꙋпь цєлєхь и потєрь. П. б. 102.

потєшти, } currere: да исправить сє поуть тєчєнїа
потєћи, } твоєго, ниже ѿть испрьва ѿть мєнє потєчє. Са. 10. потєкошє вь слѣдь благооухании божьствнаго разоума. М. 570. аще кто потєчє, и поможєть на порьницоу. З. 40. ѡни то ꙋвидєвь хотїє вси потєкли. П. 5.

потисноути, abjicere: нє ѡставити ни изметю сєбє потиснꙋти. М. 285. каздѣ да смо порєчєни и потиснꙋти и прогнани. М. 342. 371. 401. да смо потиснꙋти из дрꙋжинє. М. 453. да смѡ потиснꙋти ꙋ дрꙋжини. М. 456.

потити сє, sudare: поты своими потишє сє сьтворитї ѥ. М. 72.

потлити, perdere: лѣтница и зимница ѡбрѣть, ѥдно потлєно а дроуго погоублєно. М. 562. може бити погрјешка мјесто потрено, cf. потрѣти.

потокь, rivus: кои потокь ѿть Гостила тєчє. М. 18. потокомь. М. 73. оу Любєшь потокь, Любєшь потокомь и оу Бистрицоу. М. 73. до црьвєнобрєшкога потока. М. 92. како оупада Соухы Доль оу потокь. М. 93. поутємь оу потокь оу Планьникь. М. 94. како пристаю потокь оу Лимь. М. 94. прѣзь потокь трѣскавьчкии. М. 95. низь потокь витиурѣкьскыи. М. 95. низь потокь оу рѣкоу. М. 96. до старога потока. Г. XIII. 375. прѣко глꙋбокога потока. М. 127. 131. гдє сє стаю два потока. М. 182. ꙋ потокь ꙋ липоклукы. М. 197. torrens: мєгꙗ моу, како оутичє Рибникь ꙋ Дрин и ѿдь Рибника оус потокь. М. 61. — имє селима: село Потокь приложи царица Милица Дечанима. М. 265. cf. Рꙋбьчь Потокь, Црнокь Потокь.

потопамь, гледај котопамь.

потопити, demergere: сконьча сє потоплєнь водами. Ст. 6. многыми сльзами потоплєнь бывашє. Д. 45.

не грѣхъ моихъ ради и соуштихъ съ мною потонишѣ. Д. 184. на Марицѣ все коинство ихъ потоплѥно бысть. Л. 61.

потоплѥниѥ, demersio: вьсѣм соуштимь въ корабли сьмрьть потоплѥнїемь ожидаюштимь. Д. 183. ꙗкоже от нѣкое поучины оужасни краи вьзехомь, да не потоплѥнїе оума подимѣмь. Л. 63.

потопь, diluvium: по потопе даже и до сихь врѣмень. Л. 51. ѡдь потопа свѣта нѣ се толико свѣть смель и врьтѣль колико сьде. П. 57. inundatio: многа сврѣвѣ бысть, потопъ воднїи, и разлиунїе болѣзнїи. В. дан. I. 33.

потоучани, село с којим је међило село Сѣнꙗни: с Потоучаны. Г. XV. 276. у том је селу, оу Потоучахь, имала њиве црква арханђелова у Призрену. Г. XV. 275.

потоучьнь, села Поточца: на сьставкꙋ на делꙋ потоучнꙋ и коукововоу и бранꙋнемь. С. Л. 1847. IV. 53.

потоучьць, село у Пеку које је цар Лазар дао Раваници: Потоучць. С. Л. 1847. IV. 53.

потратити, consumere: ѥрь ви ѥ потратиль на веkѥ шесть сать перьперь кашѣхь пѣнези. П. 64. ѡнои, що ѥ мало билѡ, потратила ѥ за хранꙋ и ѡдеħꙋ. П. б. 119. що ѥ сцѣнѥнѡ да є потратнѡ ꙋ кꙋħꙋ. П. б. 120.

потраħьнꙗ, impensae: за сцѣнꙋ ѡдь потраħнѥ. П. б. 119. єрь ѥ тꙋзи потраħню ꙋчинно Михаилѡ. П. б. 119. потраħнью. П. б. 120. само у том једном споменику а ħ може бити и погрјешка као послѣħнѥ, cf. послѣдьнь.

потресовати, concutere: крила потресꙋють. Г. XI. 168.

потрести, concutere: потрести гробомь или светими моштми. Д. 204. потресе се земли. Л. 77.

потропь, гледај питропь: що сꙋ дали пѡтрѡпѡмь. М. 508. биће погрјешка.

потроучинь, између људи који су по заповијести царице Милице показивали међу ливочку један бјеше Консавь, потроучинь улокѣкь. М. 263.

потроудити, fatigare: потроудивь старость своѥ. М. 5. потроуди старость своꙗ, и то мѣсто светое вьздвиже. Са. 9. — се, operam dare: елика ѡ мнѣ потроудил

се ѥси. Д. 56. да се потроуде и покажоу мегѥ. М. 126. потрꙋди се ω вьꙁдвижении храма тогω. М. 213. у том смислу и без се, али само на једном мјесту: аꙁь потроудихь ω томь. М. 245. eniti et efficere: писа се сїа книга вь градѣ Кꙋпиньномь, потрꙋждена же и сьстављена Гѥωргїѥмь деспотомь. М. 540. само ту.

потроужденьѥ, opera: видѣвь потьщаниѥ и потроужденьѥ. М. 76.

потрьпѣти, opperiri: не потрьпѣвь ни испытавь истиньи. М. 90.

потрьти, гледај потрѣти.

потрѣба, negotium: да се станемо ꙋ Ꙁатонѣ, дꙋ нимамо властельскꙋ потрѣбꙋ. М. 7. ако реченн сꙋдье не дошли на ωвомьꙁи рокꙋ ꙁа кою годи потрѣбꙋ кральства босаньскога, али ωна .в. властелина дꙋбровчьна не дошла ꙁа ниcꙋ потрѣбꙋ дꙋбровьчкꙋ. М. 256. ꙁа нашꙋ потрѣбꙋ и рꙋсага нашега. М. 399. usus: да си кꙋпꙋю вьсаки трьгь, кои нимь ѥ на потребꙋ. М. 37. вьса ꙗже кь потрѣбѣ домоу вьꙁнесениꙗ господинꙗ. М. 75. ѥже ѥсть на потрѣбоу старьцоу. М. 80. necessitas: ѣ не щедꙋ моѥ главе ꙁа вашꙋ потрѣбꙋ и ꙁа ваше поучениѥ. М. 247. имаюћѥ великꙋ потрѣбꙋ. М. 329. да би потрѣба била воеводи. М. 455. векѥ ω-потрибе ниє (ꙁапись). М. 426. ако би нымь такова потрѣба била. М. 499. би ми потреба ωдь спенꙁе. М. 522. како би намь ωдь потрѣбѥ ꙋꙁеть речене дꙋкатѥ. М. 493. да нымь дамω ꙁа нихь потрѣбе. М. 499. res necessaria: испльнинхь иконами и сьсоуды и ѥще иныими потрѣбами довольныими. М. 66. 125. ѥже соуть вьноутрь потрѣбе и ꙗже соуть иꙁвьнь црькве. М. 81. дароваше .и. тисꙋщь перперь (и) инне многие потреби. М. 104. сь вьсакыми потрѣбами царьскыими. М. 125. ꙁлатари да кокоу и иие потребѣ. З. 49. приложихь кь потребамь вьса иꙁобилиѣ. М. 196. да могꙋ трьговци слободно доходити с трьꙁми и с потрѣбами. М. 229. да гредемо с трьꙁми и с потрѣбами по нѥго дрьжави. П. 35. трьговци ищꙋки теи великоцѣнние потрѣбе, велика брѣмена сребра носеѥ, терь даю ꙁа нѥ. П. 138.

потрѣбати, opus esse: догоше, терь не потреба послати Никшу. П. 42. само ту.

потрѣбити, delere: възнесоста мысль свою высоче, яко потрѣбити отьчьствие светаго. Ст. 21. раба твоего потрѣбити тьщеть се. Ст. 28. потрѣбивь ереси. Л. 51.

потрѣбовати, indigere: дубровчаномь да дамо верьму, ако ю имуть потребовати. М. 31. desiderare, requirere: нимь ћемо учинити правду, нимь потрѣбуюћи. М. 327. послахь к опћини слугу нашега, потрѣбуюћи аспри наше. М. 329. у том смислу за мртва човјека: како богь потрѣбова светога кнеза. П. 35. одь коле потребова богь господина воеводу. М. 312. 314. потрьбовало га богь к себие. М. 373. opus esse: како потрѣбуе. М. 475. ако би що потрѣбовало трьговцемь. П. 16. гьдѣ би потребовало, не бисмо пощедили ни главе наше. П. 42. и ино, що потрѣбуе. П. 50. потрѣбовати ние намь инимь задовольно учинити. П. 56. за нась потрѣбуе. П. 114.

потрѣбьнь, necessarius: мале и велике коупле потрѣбнѣ. З. 39. да не боудеть имь потрѣбныхь оскоудно. М. 122. ере намь е потрѣбань кнезь Грьгурь и на ине работе. П. б. 41. гдѣ буде потрѣбно. М. 337. потрѣбно ие да одьговара. П. 25. потребно иесть врьшити заповѣдь. П. 117. погрјешка: потрѣбрие. П. 15.

потрѣти, conterere, cf. потрьти: пашинша обрѣть едно потрено а дроуго изьгоубльено. М. 58. бѣше потрень хрїсовоуль. М. 60. не има на мане прѣти ни се потьрьть. М. 424. конске потрьше Сливно. П. 134.

потоуженние, querela: с потуженнемь великнымь неправадь. М. 448.

потоужити се, conqueri: за що ми се потужи. М. 474. твоим се милости потужисмо. П. 140. и без се: кьзда, комь ие тко годе потужиль, да му ие ушаль кои годь чловѣкь. П. 41.

поть, sudor: которы разоумь исповѣсть поты и троуди твоие. Ст. 25. троуди и поты своими потьше се, сьтворитї ѩ. М. 72.

потька, violatio finium ejusque pretium: потька междоу сельми .н. перперь, а влахомь и арбанасомь .р. перперь. и тези потьке цароу половина а господароу половина, уїе боуде село. З. 35. где прѣстои влахь или арьбанасинь на селѣ, на томьзи селѣ да не станеть дроугы, за иныь греде, аще ли по силѣ станеть, да платить потькоу, и що е испасль. З. 36. impedimentum: нѣсмо потке нѣдне нашимь трьговцемь поставили ни ихь смо устали. П. 2.

потькноути, perturbare: прьвыхь писании не потькноухь ни поткорихь. М. 75. ни потькновеньноу бытн. М. 75. тогази не потькноухь ни разорихь. М. 81. да се ниа не врѣдїи и не потькнѣ. М. 559. exturbare: да га не потькноу сь оного мѣста. М. 116. — се, offendere: не потькноу се. Ст. 9.

потьмьнѣние, obscuratio: желаемыи зрѣше свѣть, потьмнениїа прѣвлаго изблвль се. Г. XI. 82.

потьникь, не знам шта би било: ето ти греде отрокь кнеза Озора, имененьь Братославь, сь потьникомь кь кнезу вашемѹ. М. 54.

потьпьтати, conculcare: да толикаи любавь не бѹде потлптана пауе узкншена и болѥ. М. 466.

потьштаниє, studium: потьщаниє и потроужденнє. М. 76. 82. ревьноуе богооугодномоу его потьщанию. М. 122.

потьштати, accelerare: потьща свою неизреченьноую милость. Ст. 17. — се, festinare: потьщав се приде к нюмоу. Ст. 3. потьщи се владыцѣ своемоу, изети ме ныня моукы сне. Ст. 5. господи, помошти мнѣ потьшти се. Д. 108. studere: кто потьщить се разорити сиа. М. 64. кто ли се потьщи сие разорити. М. 87. наважденїемь дїаволимь потьщить се разорити сїе. М. 139. потьщахь се родителемь моимь и прародителемь сьздати храмь светомоу Николи. М. 72. потьщахь се и испросихь. М. 74. потьщахь се дарь принести. М. 86. потьщимь се и мы. М. 121. потьща се вьздвигнути. М. 134. потьщаше се и обновише. М. 183. да потьщоу се црьковь сьтворити. М. 531.

потыкати, fodicare: сь жьꙁломь надь спешта ме пришьдь, и потикае ме глагола. Д. 212. — се, offendere: нѡѕѣ ваю да не имата потыкати се. Са. 4.

потѣцати, fluere: кода, коꙗ иꙁь Блатьца потече. М. 93. како потече бара иꙁь Дрима. М. 96. како потѣче потокь. Г. XV. 279.

поѹврьꙁениѥ, abstinentia: поѹврьꙁенїю его дивити се. Д. 115.

поѹꙁ- гледај повьꙁ-

поѹставити, retinere: по томь трьговце и все плави тамо поѵстави ꙁа дльгь. П. 76. — се, subsistere: терь се бѣхѵ поѵставили. П. 70. чѵвше тьи глась трьговци се поѵставише. П. 140. посли поѵставили се сѵ тамо на пѵтеви. П. 151.

поѹстити се, consilium capere: ѡ ерессех слово вь вамь глаголати поѹстих се. Д. 147.

поѹчавати, docere: ꙁачехь поѹчавати оѹмь свои. М. 4.

поѹчати, docere: на троуды поѹчати его. Д. 61. аще мене о боꙁѣ поѹчаюшта не послоѹшаеть. Д. 109. — се, meditari: рѡдителꙗ его поѹчаста се бракоѹ причетати и. Д. 6. виждь ѡбидештих ни насилїемь, иже сїи людїе на ны поѹчают се. Д. 151.

поѹчениѥ, monitum: поѵчениѥ скаꙁаѥмоѥ Ꙁлатооѹстомь. М. 561. доѹшепольꙁна словеса слышавь вь поѵченїи. М. 137.

поѹчительнь, monitorius: дивно тогда видештимь бываемо бѣше видѣти, мню же и нынꙗ слышештїимь поѹчително. Д. 139.

поѹштати, suadere: поѹштаемымь. Д. 2.

похарати, depopulari: похараше поморскоѹ краиноѹ. Л. 85.

похаћати, adire: често сь .к. или .г. юнаке похаћаи по ѥдной и по дрѵгой страни Рьта. П. 149.

похвала, laus: се ѥсть апостольскаꙗ похвала. Ст. 16. похвала праведникоѹ ѡть господа. Д. 1. вь похвалоѹ

вашего благоучьстїа. Д. 127. похвалы достоины принести не могоутъ. М. 58. кыми похвалами въсхвалимъ твоѥ дѣвьство? М. 67. апостоломъ похвало. М. 67. къ похвалѣ рода христиꙗньскаго. М. 77. вьздвыже монастырь въ похвалоу прѣсветѣи богородици. Л. 58.

похвалити, laudare: оного ништоуште похвалити. Д. 1. хотѣасте мною господиноу своемоу похвалити се. Д. 18. вьси бога похвалымъ. Д. 185. ни оумь постигнеть подобно похвалити. М. 133. ѡсвети га, да богъ и свѣть великость ти похвали. П. 113. gratias agere: да наши и нихъ приꙗтелие намь похвале. М. 445.

похвалић, властелин банице Анке, удовице бана Вука Вукчића, по том и војводе Сандаља и херцега Стјепана Прибисавь Похвалић 1406—35, који се сам често пише само именом и презименом, тако га често пишу и дубровчани, а сам се пише и кнез, тако га пишу и дубровчани а називају га често и витезом, млечићи га пишу comes, име му је гдјегдје написано Прьбисавь. П. 86. 169. П. б. 49. 51. 52. 55. 58. 60. 64. 66. 70. 71. 75. 78. 81. 85. 87. 88. 92. М. 291. 356. 358. 360. 361. 364. 372. 380. 384. Г. XIII. 151. — Син његов Влатко Похвалић 1429. П. б. 85.

похвальнь, laudis: благодарные и похвалные гласы къ богоу вѣштае. Д. 16. ѡдь бога дани бише родꙋ УЛОКѢ-ЧАСКОМꙋ похвалниѥ похвали и благодѣти. М. 133. laudabilis: вь сицевыхъ не похвалны намъ. Д. 101. прѣбывь похвално. Л. 54. impetuosus: аще кого ѡбрѣте наѣзда, или сила похвална. З. 37.

похвалꙗти, laudare: бога похвалꙗеть. Д. 49. похвалꙗемꙑ праведникꙋ веселите се. Г. XIII. 365.

похвалѥниѥ, laudatio: радостнаго похвалѥнїа богоматере. Д. 22.

похватати, rapere: донде бригентинь и похвата нѣколике плави наше. П. 87.

похватити, arripere: да не има никто за ныхъ и за ныхъ трьгь похватити. М. 188. аще кто що позна, та

похвати или кьзме. З. 39. incumbere: веле срьдуно и милосрьдно за тан дльгь господьства ви похватисмо. П. 164.

похвы, pl. f. postilena: направа една коньска, узда, прьсине и похви кожне. П. б. 49. похве кожне. П. б. 56. едне похве кожне с мало сребра. М. 498.

похльстити, expilare, долази само с оу мјесто ль: похустише вьсе що би у куки пратежи и иманыа. П. 161. похустише и порубише вьсе що би у кукахь. П. 162. що су каши узели и похустили у куки кнежи. П. 163.

походити, proficisci: походе, постави игоумена семоу мѣстоу. Са. 8. кьги походи икономь кралю или на которою годѣ работоу. М. 63. да имь се постави рокь за .г. мѣсець, да се испрате свободно, и да походе. М. 147. да си походе свободно опеть у Дубровникь. М. 157. да су волни приходити, и опеть походити. М. 310. людїе властельцїи, кои сѣдеть по црьковныихь селѣхь и по катоунѣхь, да походи вьсакь кь своемоу господароу. З. 31. хоте се трьговци ослободити и походити с трьзми по цареви земли. П. 22. exire, excurrere: на поути, кои походи изь Орахоуичникь оу брьдо. М. 93. потокь, кои походи изь Језкине. М. 94.

похрана, conservatio, depositio: да му тези примимо у нашь комуни на похрану и на поставу. М. 496. прьмисмо у похрану именовано благо. П. б. 96. depositum: у сеи име реуену похрану постави у нась, да ие волянь узети реуену похрану, а по негоови самрьти, що реуе госпога. М. 408. П. б. 98.

похраниение, sustentatio: да нѣ похраниения владиукога ни оу иедьномь селѣ црьковномь. Г. XV. 308. (да се ништа властеоско не храни).

похоулити, vituperare: господь, похоулиемь и оклеветаиемь. М. 88.

похоустити, гледај похльстити.

похытити, incumbere: знате како сте примили и похитили за наше приательство и да будешь нашь граианинь. П. 11.

почековь, Хоругвици је ишла међа на почеково дворище по врьхоу Лисца. Г. XV. 296.

почело, initium: како ѥ ꙁаконь било ѡдь почела. М. 102. како ѥ ѡдь почела. М. 228. що є ꙋчинила една страна дрꙋгои ѡдь почела рати. М. 467. ѡдь почела до данашнега дне. М. 510. богь даи господинꙋ херцегꙋ свако добро почело починяти и свршевати ꙋ добарь часъ. П. б. 124. ти си биль добро почело всѣмь тѣмь работамь. П. 154. ми смо били ѡнолико ѡбѣтовали не толико нѣкоѥ цѣне цѣкꙗ, колико ꙁа великꙋ любавь и доброга почела вашега. П. 155.

почети, incipere: дари посилаше, почьнь ѡть велікые црькве. Ст. 9. мегꙗ селоу: почьньше ѡть Гꙋщерыча. М. 122. ѡдь коудѣ се поче. Г. XI. 135. да се почнꙋ плаћати. М. 232. одь Ꙁакода почанше. М. 249. почехь сь богомь кралевати. М. 292. ꙁавеꙁꙋемо се почети рать. М. 448. почеше стрѣлꙗть. П. 38. почеше ꙋпити. П. 38. мјесто -н-има и -м-: да не почме нѣдного раꙁлога искати. П. б. 44. почамь ѡдь ѡногаи дне. П. 101. да се почметь плакꙗти. М. 523.

почетиѥ, initium: беꙁ нихь ꙁлога почетиѣ. М. 176.

почетькь, initium: ва почетакь ѡца, ва испꙋнение сина. М. 235. ѡдь почетка рати. М. 369. кога тестамента ѥсть почетакь ѡваи. П. б. 121.

почивати, requiescere: идеже почиваѥть прьвїи архїепискꙋпь. М. 72. светихь, кои почиваю ꙋ нихь цркви. М. 183. дꙋше светыи, иже ѡть ѡтьца исходеи и на синꙋ почиваѥи си. М. 277. идеже мощи его почивають. Л. 72. ѥрь смо людиѥ, кои хѡкѥмо да си с миромь почикамо. П. 66.

починати, -наю и -ню, incipere: починае мегꙗ ѡть варове црькве. Г. XIII. 269. прьви синорь починѥ ѡть вьстока. М. 126. ѡть кле ѡвьи синорь починѥ. М. 127. почина година. М. 174. починие бронти ѡдь данась. М. 411. починате мегю собомь рѣчи говорити. П. 51. свако добро почело починати. П. б. 124.

починькь, initium: богꙋ ꙁахвалюѥмо, кои ѥ хѡтѣль, да сте всакоѥ доброте и любве добри починакь. П. 57.

почисти, -чьтоу, honorare: царьскымь саномь почьть и. Ст. 3. всакыми дарьми когождо почьте. Ст. 3. нашь хотещоу почисти ѡбраꙁь. М. 3. вьсакыми почьстьми того почьтоше. Д. 186. гробь его почьтохь. Д. 207. колико ме вьꙁлюбивь почьль еси. Д. 215. почьстми почтохь ракѹ. М. 129. почьть ꙁемлю срьбскоую. Л. 54. егоже кесарства сьномь почьль бѣше. Л. 57. настоющаго веселїа дьнь почтѣмь. Г. XIII. 359. богѡмь почьтеннемь господиномь митрополитѡмь. М. 497. погрјешке мјесто почьтете: почете, почите. М. 542. врло често долази part. praet. pass. који као и у других глагола и у другим језицима уз право пасивно значење значи још да је што вриједно онога што се у њему каже: славномѹ и почтеномѹ градѹ Дѹбровникѹ. М. 157. властеле почтени. М. 157. Дѹбровникь, кои есть и данась почтень и свободань. М. 217. почтенога мѹжа Жоретѹ. М. 230. почтенога витеꙁа. М. 294. почтенои госпоги кѵр Евгїени. П. 7. почтеномѹ господинѹ. П. 8. нашь почтени приꙗтелю. П. 11. почтене ѡпћине. М. 329. по своихь почтенихь послехь. М. 337. нашемѹ вирьномѹ и почтеномѹ воеводи Радославѹ. М. 375. почтенога и ѹꙁможнога господина херцега Степана. М. 444. почтенихь неговѣхь старѣхь. М. 444. оба да сѹ почтена! М. 513. вьꙁда да си почтень! М. 515. царскѹ почтенѹ ми рѹкѹ целиваше. М. 552. листь вашь почтене приꙗꙁни примисмо. М. 250. почтенога споменѹтїа господина кралїа. М. 260. послахь до ваше почтенїе приꙗꙁни властелїе мое. М. 483. твоіеи почтенои любви дамо ѹꙁнать. П. 31. на твоіемь почтеномь писанию ꙁахвалюемо. П. 21. на почтеном столѹ. М. 465. адвербијално: да си ѡпеть поидете почтено ѡдь царьства ми ѹ Дѹбровникь. М. 174. да нась люби и ѹꙁдрьжи почтено. М. 239. с тијем значењем прелази партицип и на ствар којом се показује оно што најприје значи, па толико и значење мијења: сь почтеними и многоцинними дари и частьми. М. 221. почтене даре. М. 410. всакои почтенои чьсти достоиними. М. 516. 535. богь ви дрьжи ѹ чьсти почтенои. М. 535. драго и вь

всемь почтено поꙁдравлѥниѥ. П. 1. 2. много почтено поклонѥниѥ. М. 29. спенꙁꙋ ꙁа .ві. глава почтенꙋ. М. 258. полаче добре и почтене. М. 285. адвербијално: полачꙋ многославно и почтено начинити. М. 297. полача ꙋкрашена славно и почтено. М. 302. с онога чим се показује оно што партицип најприје значи прелази он и на оно чим се то добија, као с онога што буде на узрок му, па именом онога првога назива и ово друго, а будући да се оно што глагол овај значи добија управо само онијем што је собом добро, свагда онако како треба, а излази из душе, за то овај партицип у том значењу пристаје само уз таке ствари: чꙋвше почтене прошнѥ и моѣе реченихь властео. М. 230. нихь милостиве и почтене моѣе чꙋвше. М. 375. много почьтеними рѣчми. М. 242. мегю лѣпѣми и почтенѣми рѣчьми. П. 34. почтенꙋꙋ бесѣдꙋ. М. 368. велика и почтена любавь. М. 237. почтенꙋ любавь. М. 258. 260. 273. 276. 289. 307. 319. старꙋ почтенꙋ прѣиꙁань. М. 238. 257. почтено прѣиательство. М. 315. ѡбичаи добри и почтени наꙋкь. М. 237. почтени и красни ѡбичаи. М. 292. 497. почтени мирь. М. 261. добри и почтени мирь. М. 368. почтенога и ꙋфанога мира. М. 420. много почтенѥмь ꙁаписанѥмь. М. 421. на своѥхь добриѥхь и почтениѥхь ѡбѣтиѥхь и ꙁаписиѥхь. М. 460. поштенꙋ службꙋ. М. 151. почтеномь дворьщиномь. М. 292. 305. почтеномь и подобнѡмь помоѣю. М. 418. прѣиꙁань, коѥ ѥ почтенѥми дѣли покаꙁоваль. М. 420. ѡблюблюѣе Дꙋбровникь ꙁа почтенꙋ и ꙋꙁданꙋ ввоѣю своѥ. М. 444. смисли твоимь почтенѣмь раꙁꙋмомь. П. 133. адвербијално: кралевьствꙋ ми говори велми мꙋдро и почтено, и нась веоми ꙋмилено и велми вь всемь почтено моли. М. 230. каконо ѥ почтено и достоино. М. 419. слꙋжити лиепѡ и добрѣ и правѡ и почтенѡ каконоѡ ꙋгѡдни сынь своѡмꙋ родителю. М. 461. тако ни га ѥ почтено принесль. М. 483. добро и почтено. М. 500. право сꙋ и почтено исправлени. М. 510. да сꙋ почтено и сврьшено дрьжали и платили реченꙋ царьинꙋ. П. б. 33. що годѣ ми би дльжань,

платн мн све поутено. П. б. 62. у овом смислу мислим да је: правн н поутенн снмь. М. 274. поутено натрьжие. М. 284. поутено н право натражие. М. 286. 289. 296. право н поутено наслѣдьие. М. 310. 315. — да би партиципу било значење јаче додаје се вьсе или вь вьсемь или много: снзн все поутенн властеле. М. 164. 168. вь свемь поутене прѣıателю. М. 239. у свемь поутенога властелина. М. 240. све поутенога мужа. М. 308. у свемь много поутенниемь. . . М. 483. много поутене наше властеле. М. 276. ѡдь много поутенихь властель. М. 329. к много поутенон ѡпћини. М. 329. много поутенога ѡдца игумна. М. 463. — comp. поутенѣие послужитѣ. М. 210. погрјешка поуте мјесто поутено. П. 166.

поунтати, honorare: да ме поунтую н дарую своюмь волюмь, како исть подобно цара поунтати. М. 162. colere: како су нась уздрьжали н поунтали. М. 239. господьство тн всаконмь поутенниемь поунтамо н любнмо. П. 8. како смо мн нюга любнли н поунтали. П. 11. старце поунтае. Л. 52. що верую н исповедуюмо н поунтамо мн мусульмани. М. 528. legere: нзреднынхь моужь житїа потрѣбна бѣхоу писати се н поунтати. Д. 1.

поунтн, requiescere: поун на пажнти краснѣн. Са. 9. доухь божїн да поуїеть на каю. Са. 5. вь домь идеже поунтн ѡтьпоуштаеть се. Д. 187. сьмнрихѡм се н поунхѡмь. М. 332. за човјека кад умре: апостолы вь свои вѣкь поунше. Д. 145. богооугодно пожнвь сь мнромь поун. Л. 63. тада му се у part. praet. act. I додаје адвербијално блажено и свето: блажено поунвьшега Стѣфана. М. 19. свето поунвьши дѣдь тн. М. 23. свето поунвьшему господину кралю Твьрьтку. М. 222.

поунтовати, honorare: вьдн царьство мн приходн у трьгь, да ме поунтую н дарую. М. 147. 162. дарьмн н чьстьмн поунтѡвати га. М. 310.

поурьнѣтн, nigrescere: како поурънѣ доброта. Г. XI. 113. 116.

поурьпати, haurire: поурьпаюште. Д. 89.

поурьпсти, haurire: самь поурьпе чашоу гнѣва господня. Д. 102. ҙла поурьпеши. Д. 110. чашоу, юже господнмоу своемоу поурьпоше, тоу сами испише. Л. 61. обычно поурѣпъ. Г. XI. 68. инфинитиву нема потврде.

поуоудити се, mirari, cf. поудити се: ѡ семь да не поудить се оумь вашь. Ст. 3. игоумемоу поудившоу се безгодномоу его прошению. Д. 25. не моите се поудити, ако ю имамь жаль. П. 2. ѡни се много поудише томѹ исканью. П. 3. ѡ томь се много поудисмо. П. 8. тоҙи чѹвь много се поудисмо. П. 62.

поуоути, audire: на порьти такои се поуѹ. М. 515.

поучьсть, honos: поучьсти и сакове мьножахоу юмоу. Ст. 3. нынѣ имать прѣложити ꙗрость ихь на поучьсть твою и славоу. Ст. 28. имѣи его вь поучьсти. Са. 5. хвалы и поучьсти невавиде. Д. 128. принюше ме сь поучьстию. М. 19. да мѹ работамь ѹҙь еговѹ поучьсть. М. 21. да имашь поучьсть и хранѹ противѹ моки нашеи. М. 22. да си погеши сь всакою поучьстию. М. 22. да имамо кралевьствѹ ти всакѹ поучьсть господьскѹ. М. 47. и што се даде коме почасти ради као и латинска иста ријеч, а то може бити и у којем предњем примјеру: сь великимь благодаренїемь и поучьстми поутохь и оукрасихь ракѹ. М. 129. поучьсти и доходьке царьске да ми давають. М. 171.

поучьтение, honos: ѡдь тога мѹ юсть велико поутение по свѣтѹ. П. 1. не щедѹ моюе главе ҙа вашѹ потрѣбѹ и ҙа ваше поутение. М. 247. сие се кныге написаше на поутенїе господиноу Хрьвою. М. 253. да не ћѹ инщоре ѹчинити сѹпроћь поутению речене ми матере. М. 274. да смо поречени ѹ гласѹ и ѹ поутению. М. 208. томѹ хоте харни бити и поутеньемь ѹ вике нимь платити. М. 289. на поутенью града Дѹбровника. М. 324. ҙнамо, тои да есть с мане поутенья наше величкости. М. 327. да га дрьжим ѹ всакомоу поутению. М. 481. богь ви дрьжи ѹ доброомь поутению. М 517. що бисмо могли сь чьстию и с поучьтениюмь. П. 28. сь всакоимь поутениюмь величьствѹ ти ѡдьпнсѹюмо. П. 40. беҙь поутенья добрѣмь чловѣкомь нѣ

трѣби животь. П. 123. honorarium: нѣсте ми до юдне сѹкне поутениѣ ѹчинили. М. 247.

поуьтити, honorare: многыми и та поуьстми поуьти. Д. 172. много ме поуьтише. М. 19. богь господьство нѥговво вѣнньцемь кралевьства поути. М. 210. богь ю вась поуьтиль. П. 122. хоћѹ ниҳь поутити и даровати ꙁемле. М. 445. да те поутимо, примимо и ꙁапишемо ꙁа нашега брата. П. 143. погрјешка: поутѣти као и бранѣти. М. 211.

поуьтовати, honorare: да ю хоћѹ хранити и поутовати како матерь. М. 274. покнисаре прими и видѣ и поутова много уьстно. М. 310. да бисмо господина Радосава полюбили и поутовали властеосткωмь. М. 319. поутовати га баштинами. П. 154. поутоваше мене, даше ми полаѹ. М. 337. поутовасмо, дасмо и даровасмо господинѹ Радосавѹ полаѹ. М. 344. господинѹ Радосавѹ поутовасмо и дарьвасмо всако господиште .s. сать перьпери. М. 344. даҳь и даю, поутиҳь и поутоваҳь, дароваҳь и дариваль вьсои ωпьћини ѹ баштинѹ Врьсине. М. 449. поутиҳь и поутѹю. М. 449. поутованиемь приателемь. М. 484. поутовани витеꙁь. М. 486. много поутованога града Дѹбровника. М. 486. мегю господомь поутовани Алаꙁь бегь. М. 513. вмеће поутовано. М. 556.

поуюдити се, гледај поуоудити се.

поштедити, гледај поштедѣти.

поштедѣти, parcere: пощеди и помилоуи раба своюго. Ст. 9. вь вса времена, юлико ми юсть пощедѣль богь господствовати. М. 79. скровище ꙁа толико врѣме мьного пощедѣно мнѣ и сыноу моюмоу. М. 91. гдѣ годи би се намѣриль вашь уловѣкь, не бисмо пощедили нашеҳь главь и нашега града ωбаровати га. П. 7. не бисмо пощедили. П. 12. не бисмо пощедили бригентина. П. 42. не бисмо се пощедили. П. 19. не юмо се пощедити. П. 80.

поштение, jejunium: пощенїю наставника. Са. 6. поштенїе любить. Д. 5. аꙁь твое поштенїе и стоанїе и кланѧнїе. Д. 45.

пошьдь, пошьль, partic. praet. act. I и II, ко-

јима се накнађају те форме глаголу поити (поидоу): пошадьше. М. 529. пошадь. П. 58. тере се приселиль и пошаль у нашу ꙁемьлу. М. 219. ѡдь колѣ су пошли. М. 310. еда ли би се ꙁгодило, терь пошло господинь у Дубровникь. М. 421. погрјешке: пошадуе. М. 529. пошлуе. М. 473.

пошьствие, abitus: о пошьствїи светаго Сумеѡна вь Светоую Гороу. Д. 36.

пошьстие, abitus: до пошьстья ѡдь нась. П. 50. да би у добри часъ пошьстье и враћенье. П. 169. да му е слободнѡ дошастие и пошастие. М. 473.

поꙗсти, comedere, absumere: ѡроужїе ва поꙗсть. Са. 5. ѡгнь сь небесе поꙗсти ихь непштевахоу. Д. 30.

поꙗсь, cingulum: ѡть прѣсветые богородице риꙁи и поꙗсь. М. 11. каде оумрѣ властелинь, конь добрь и ѡроужїе да се да цароу, а свита велика бисерьна и ꙁлати поꙗсь да оуꙁьме сынь его. З. 43. едань поꙗсь, тегли четири литре и .д. унче и .в. аꙁ҄ага. М. 407. три поꙗси угарьсци и четири на тканице, потежу 30 литарь и 10 унчь, .г. аꙁ҄аге; три поꙗси угарьсци непоꙁлаћени. М. 408. поꙗсь сребрьнь поꙁлаћень сь ѡбѣма чельма и два десети и двѣ чупици по нимь. П. 18. .в. поꙗса на велуту, едань ниꙁакь а други уꙁьносить, поꙁлаћени. П. 86. поꙗсь едань веринга поꙁлаћена, а есть у нимь два десети и двѣ литре и десеть унчь; поꙗса уꙁносита два поꙁлаћена, а друга два ниска, ѡдь кѣхь два на велуту а едань на чрьлени кожи а едань на свилни тканици, а есть у нихь два десети и три литре. П. б. 56. поꙗсь бисерань на хаꙁдею црьвену, потеже .к. унчь. П. б. 103.

поꙗсьць, dem. поꙗсь: моеи унучице да се да поꙗсаць на плавьнои тканице. М. 415.

поꙗхати, equo vehi: поꙗха иꙁь Дежевиць. П. 112.

поемати, sumere: поемлють сь собою прѣподобные моуже. Д. 81.

поети, sumere: поимь сь собою иꙁредныихь старьць. Ст. 19. поеть мене иꙁь Ватопеда вь мѣсто то. Са. 8. М. 4. вь свои домь светаго поемь. Д. 187. поими Меркурїа. М.

244. ducere: поеть севѣ женоу. Д. 3. кромѣ молитвы женьі поемшихь. Д. 151. аще второу женоу поиметь. М. 14.

поютию, ductio: жены поетїемь. Д. 9.

поћи, гледај поити.

пра, lis: соудомь твоимь праведнымимь расоудити проу мою. Д. 108. аке бвде пра сь славиомь, да бвде юдць славнь а дрвги двбровьчанинь. М. 51. ако се вчини коıа пра мегв двбровчани и срьбли, да се постави половина свди двбровьчкихь а половина срьбль. М. 205. 208. 267. 434. ако вζимаю кою прв саси ζ двбровчани. М. 205. 267. да имашь прити в Двбровникв стати на прв прѣдь нами. П. 110. пра. М. 353. 410. 414. прв. М. 525.

праведьникь, justus: не придохь призьвати праведьникь. М. 5. праведници вь вѣкы живоуть. Д. 64.

праведьнь, justus: Ноωь праведьнь сын. Ст. 11. ωть скоихь праведныхь троудь. Са. 5. соудомь праведнымимь. Д. 108. вьси праведнїи пророци. М. 166. соудие праведныи! М. 265. господьствв ти ζахвалисмо како господинв славнв и праведнв. П. 121. праведьнь соудь божїи прїеше. Л. 61. ζаради ни се не свидѣ праведно. М. 571. праветнен. М. 150.

праведьнь, -ни, justus: праведнюго кь намь сьωбьщника покаζати мѣста сего. Ст. 13. само ту.

правило, regula: чрьньчьскою правило оуставн оу июмь. Ст. 4. вьсѣмь правилωмь црьковнымь. Д. 131. прѣдрьжещоу правило двховное. М. 49. вставн всакаıа правила. М. 156. послѣдвю правиломь царьскимь. М. 201. изьпралие правила. М. 221. да юсть ωвьден раζвиети правиломь ωвакон. М. 258. тои правило да раζгледаю. М. 455.

правильнь, regulae: до правилнааго часа. Г. XI. 77.

правина, jus, justitia: како е каша правина. М. 7. правина да есть. М. 24. 34. комв е искана правина, и не испльнена мв бвде, да стане и да вчини правинв. М. 24. 34. и юко ви ıа правине не чинв, то ıа кривь. М. 29. 33. да та кривина сѣ сь правиновь исьправи. М. 29. 34. в двовь двбровьчьки чини правинв. М. 31. да га правина покали. М. 32. ако имвть иськати некою правинв врьхь кога годе

уловѣка. М. 37. коѣ се кривина ȣчини, да се исьправи правиномь по старомȣ ꙁаконȣ. М. 43. 45. що имь ѥсть ꙁаписаль родитель царьства ми ѡ ꙁаконѣхь и ѡ всакоꙗкихь правинахь. М. 161. justa: что е твоѣ правина, да ти ю подаемо всȣ скрьшенȣ. М. 23. сь вьсѣми правинами и мегꙗми сель тѣхь. М. 63. сь винограды и сь доходькы и сь вьсѣми правинами села того. М. 74. 80. с мегѣми и сь вьсѣми правинами села того. М. 111. да дрьжить таꙁи села и да ѡблада сь всѣми правинами. М. 111. те все правине и метохыѥ да има светыи Никола сь вьсѣми правинами, ꙗкоже лѣпо и подобьно светыимь црьквамь своѥ правине и метохы дрьжати. М. 112. 113. с мегꙗми и ѡтьтесы, сь ꙁасельци и сь всѣми правинами села того. М. 143. 144. сь мегѣми и сь вьсѣми правинами тогаи ѡтока и сь вьсѣмь метохѡмь. М. 156. меѓа селима слаꙁеще оу дольнюю влисоуроу хоморѣньскоу, и ѡбьдрьжоуще всоу правиноу хоморѣньскоу. Г. XI. 134. с лудьми и с всими меѣми и правинами и с водами и с пашами и ꙁ дрьвми и ꙁ дȣбравами и ꙁ грьмѣемь и са всакимь инимь достоѣнием. М. 234. жȣпȣ конавлѡскȣ са всѣми правинами и раꙁлоꙁи. М. 445.

правити, regere: правещȣ ми скифтрь богодарованнаго ми царьства. М. 134. начехь кралѥвати и правити прѣстоль срьбьскиѥ ꙁемлѥ. М. 187. ȣꙁьдрьжати и правити градь Дȣбрьвникь. М. 239. 260. 275. начехь кралевати и правити престоль моихь прародитель. М. 304. царȣ небесни, кои ѡкрьмлююешь и правишь своиѥмь божаствомь всȣ вaселенȣю. М. 311. 322. facere: да се нимь ꙗжа правы. М. 558. 559. да се прави вода и воденица лоꙁицемь. М. 558. dicere: прави Дȣбровчанинь: мои ѥ конь. М. 102. ꙁа приꙗꙁемь правите да имамо с кнеꙁемь. П. 14. толико правимо. П. 14. тоꙁи иманиѥ правите да ѥ нѥгова брата. П. 17. праве да плате. П. 32. що ни правлаше да се на царинѣ плаꙗмо. П. 26. правлаше ѥрь гредȣ ȣ Бнетке. П. 64. правимо моле бога. М. 242. все тои ѡблюбисмо и правимо да сȣ добре и праве границе. М. 242. такоꙁи правимо и повеличамо. М. 256. 370.

правлѥниѥ, gubernatio: навьклероу вьсоу хытрость правлѥнїа изоумѣвшоу. Д. 183.

правовѣриѥ, recta de religione sententia: оучителꙗ правовѣрїю. Са. 6. ȥа правовѣрꙗ моѥга и ȥа ѥгова ради прѣклетьвьства. М. 19. правовѣрїа строителю. М. 72. прїєше правовѣрїє. М 166. 521.

правовѣрьнь, qui fide est recta: до колѣ фни на-учиȣ вь мнѣ стоꙗти у правовѣрнои вере. М. 41. правовѣрнимь властелиномь кралѥвьства ми. М. 64. видѣ кралевьство ми правовѣрьноѥ поработаниѥ властелина кралевьства ми. М. 112. ȥа нихь правовѣрно поработаниѥ. М. 156. да си нашь правовѣрни ѡвѣтникь. П. 107. адвербијално: правовѣрьно ми послоужише. М. 19. вьсе више писаимо правоверьно хо(ћемо) сахранити. М. 259. 310. 316. прьвовиерьно хоће се сахранити. М. 431. да прима господьствȣ ви правовѣрно. П. 64. — qui rectam sequitur de religione sententiam: дьщи єдиного вельможь ѥго правовѣрьныхь. Ст. 7. правовѣрнымь христїаномь. Са. 1. М. 18. правовѣрные вѣры. Са. 3. правовѣрьнаго ȥакона мною оуставлѥнаго. Са. 3. правовѣрьною вѣрою оутврьдивь. Г. XI. 190. правовѣрнихь архиѥпископь. М. 111. прьвїихь правовѣрныихь царь. З. 32. правовѣрно пѣниѥ. М. 133.

православиѥ, rectus divinarum rerum cultus: православїа вѣра вьȥрастаеть. Д. 126. свѣтомь православїа вѣрою вь Христоу просвѣтиль еси. Д. 159. всемоу народоу православїа. М. 136. вьсѣмь вь православїи живоущїимь. М. 166. оутврьдивь православїе. Л. 51. ревноуе православїю своихь родителїи. Л. 52.

православьнь, qui recte divinas res colit: православнѣи патрїархїи. М. 139. ѡть православнаго сьбора. З. 29. православнимь царемь. М. 155. православнѣи вѣрѣ. М. 244. господе православне. П. 161. адвербијално: православно и благочьстно живȣщихь. М. 134.

правь, f. jus: всакомȣ дати свою правь. М. 217. П. 25. хоћѥ ѡбьнаити нашȣ правь. П. 87. камь и всакомȣ чловѣкȣ дрьжи правь. П. 163. ако или тко бȣде имати волю

правь или разлогь ꙋ реченꙋ вꙋкю нерели га има кралица. П. 177. всакомꙋ ꙋ свою правь. М. 491. с правью. П. 137. justa: sa suimi prafmi i cotari. М. 386. justitia: хотѣє по нашиєхь прѣдѣхь поутеномь ѡбичаю свакомꙋ нашꙋ правь показати. М. 497. dictum: ꙋ коѥ .д. лѣта нихь правью ине могла живѣти ѡннемен. П. б. 120. погрјешка: правими. М. 248.

правь, rectus: правимь пꙋтемь. М. 326. adv.: право оу блато. М. 26. право оус Козникь. М 61. право прѣко Топлоухє. М. 87. право оу рѣкоу. М. 94. правꙋ (мјесто право). М. 131. verus, sincerus: присєзаю правы приѣтель быти вамь и правь гои дрьжати сь вами и правꙋ вѣрꙋ. М. 2. правовь вѣровь и правымь срьцемь дрьжати є. М. 2. како подобаєть правовѣрнымь христїанѡмь дрьжати правоую вѣроу кь богоу. Са. 1. да ти смо прьѣтели правы. М. 22. да ѥ книга права. М. 102. да соу праве (књиге). З. 47. за правꙋ любавь. М. 105. 234. правꙋ слꙋжбꙋ. М. 108. права добра воля. М. 209. с правѣмь срьдьцемь. М. 210. приятельски с правога срьдьца. М. 211. с права срца єсмо присегли. М. 219. како своє праве и влаще баштине. М. 218. сь всѣми правѣми котари. М. 225. да сꙋ добре и праве границе. М. 242. како права и племенита господа. М. 234. ангела правога. М. 260. 275. прави и поутени синь. М. 274. правога натрашка. М. 285. поутено и право натражьє. М. 289. нашемꙋ ѡстанкꙋ правомꙋ. М. 338. ꙋ правомь и истинѡмь приятелствꙋ. М. 355. ѥ ли нихь посланьѥ право. М. 357. наследникь праави истинни. М. 412. моимь вирнимь и правимь слꙋгамь. М. 523. како има чѡвекь живѡтовати са всачнемь с правѡмь правдѡмь. М. 507. adv. право и правѣ: право и верьно сьмо дерьжали. М. 21. приязновати срьчано и право. М. 302. правѡ и виернѡ хѡкемо схранити. М. 312. право и верно слꙋжити. М. 528. цнелѡ и правѡ и доброволнѡ ѡпростихь. М. 457. да повидꙋ право. М. 248. свидокꙋюћє чисто и право. М. 249. да смо тои право свѣдоучили. М. 545. праве исповѣдающе. М. 539. justus: правомꙋ станькꙋ. М. 7. да се исьправла соудомь пра-

вымь божьствьнынимь. М. 20. ꙗ да нимь сȣдȣ прави сȣдь. М. 29. 33. ѡ соѹдїахь, како подобаеть соѹдь прави имати. З. 45. да нѣсть никоꙗ свада, раꙁвѣ право житиѥ. М. 108. приставе добрѣ и праве и достовѣрне. З. 47. да мȣ да рокь правь и подѡбнь. М. 211. прошение право. М. 232. праве прошне. М. 236. плаћлюће праве царине. М. 327. праве ꙁаконите царинѥ. М. 405. ȣ своиѥхь правиѥхь и подобниѥхь ꙁакониѥхь. М. 459. свaки своѭ правȣ половинȣ. М. 462. adv.: да е право и беꙁьгрѣшьно кралевьствоѹ ми. М. 20. ако ви ꙗ право не чинȣ. М. 30. ако хоћете право. М. 42. кои хоте правоѡ. М. 459. да право сȣдѣ. М. 46. да соѹди по ꙁаконикоѹ, право, како пише оѹ ꙁаконикоѹ. З. 48. где га бȣде право поставити. М. 46. право и достоино есть. М. 217. каконо есть врѣдьно и право. М. 217. право ви ѥ стоꙗть ꙁа дȣбровчане. П. 9. право ви ѥ. М. 247. нѣ право да сви щетȣ ꙁалегȣ. П. 10. що бȣде право. М. 416. ако ѡдьлȣче да ѥ правѡ. М. 455. правие ꙁа те негоѡ ꙁаа мене. М. 500. тако намь се видѣ ꙁа право. П. 6. 110. ѡда свега е намь ꙁа правоѡ и ꙁадоволноѡ чиниѥноѡ. М. 404. adv. правѣ, quidem: а праве ви сте се тȣи били намѣрили. П. 146. и праве да ѥ ималь, могли сте ꙁа тои видѣти. П. 146. insons: да се правомȣ не може ȣꙁети ꙁа кривога. М. 487. ако ихь ѡправе, да сȣ прави. П. 6. или правѣхь или кривѣхь. П. 10. ако правь ѡстане, добрѣ. П. 25. трьговци не могȣ бити где прави ꙁа кривога плаќꙗ. П. 62. рать, коѭ намь правѣмь ꙁадасте. П. 79.

правьда, jus, justitia: ѡть оѹсть еѥ исходить правда. Са. 5. ѥгоже по правдѣ иꙁволи кралевьство. М. 14. беꙁь правьде никто да имь ниьа не испакости. М. 16. докȣ стое ȣ правдѣ кралевьствȣ ми. М. 17. до моега живота да вы дрьжȣ ȣ вьсакои правьдѣ. М. 25. до колѣ стое сь мновь ȣ правдѣ, коѭ имамь с ними. М. 27. да стоѭ с вами ȣ свакȣ правьдȣ, како сȣ имали мои стари. М. 29. ако правьде не чинȣ, то ꙗ кривь. М. 29. 33. да е правьда. М. 30. правьда да бȣде нашимь людьмь. М. 37. до кьде се не сȣди вь правьдȣ. М. 38. где ми правьда ȣкаже ȣꙁети дьлгь. М. 46.

до колѣ правдоу имоуть имѣти кралевьствоу ми. М. 50. свѣдыи правьдоу срьдьца моѥго. М. 90. да се ищꙋ сꙋдомь и правьдомь. М. 148. 163. по правдѣ и по ꙁаконꙋ. М. 170. творити сꙋдь и правдꙋ. М. 187. црьковны людїе ѡ вьсакои правдѣ да соудеть се прѣдь своими митрополити. З. 32. ако соу бес правде оуꙁели. З. 44. ꙁа сиѥ слово и сию правдꙋ више ꙋписаньнꙋ. М. 189. ваꙁда люблаше правдꙋ сь нашими црькними. М. 248. сꙋпротивь богꙋ и правьди. М. 254. смишлаѥ г богꙋ и к правди. М. 444. живѡтовати с правѡмь правдѡмь. М. 507. ми се не кѥмо моки дѣлити ѡдь правьде. П. 56. да смо поречени ꙋ правьдахь и ꙋ ꙁаконехь нашехь. М. 288. 299. 342. поглавлѥ ѡдь правада града Дꙋбровника. П. б. 127. justa: ть оукрасивь и сь всакыми правьдами црьковьными. Ст. 3. села прѣдавь и сь инѣми правдами монастырю. Са. 2. книгами многами, инѣми правдами. М. 11. вьнѣшьними правьдами. М. 74. или инꙋ некою правьдꙋ. М. 39. како бꙋде мокно кꙋпьцемь ꙋꙁьвратити се ꙋ градь ихь свободьно сь свѣми своими правьдами. М. 41. чловѣкь или ина правьда. З. 44. judicium (то може бити и у гдјекојем предњем примјеру, али није поуздано): може питати и ꙋꙁети на правьдꙋ и иꙁвань правде на Новакꙋ деветь десеть и петь литарь сребра. П. б. 35. ꙋпросивше правьда Димитра: имашь ли свѣдоке? П. 89. що би нашла више речена правда до кога. М. 459. книга да не тврьда, ни да ѥ вѣрована ни на ѥдиои правде. М. 477. 479. да вамь ꙋчиие правдꙋ и ѡправꙋ. М. 485. lis: ако има дꙋбровчанинь кою правдꙋ на бошнанинꙋ. М. 101. кто дꙋбровчанинь ꙋбиѥ али посече ꙋ Босни или бошнанинь дꙋбровчанина, таи правда да ѥ прѣдь господиномь баномь. М. 101. да имаю доити сꙋдьє наибрьже що могꙋ на реченомь мѣстꙋ тꙋи правьдꙋ поꙁнати. М. 256.

правьдьникь, justus: правьдникꙋ. М. 136. 140.

правьноукь, pronepos: сына светаго кралꙗ Оуроша а правьноука светаго Сѵмеѡна. М. 561. правьноукь Симеѡна Немаѥ. М. 78. правноукь. М. 89. ꙋнꙋке и правнꙋке. М. 258. правнꙋци херцега Стефана. М. 557.

правьноуче, -чете, pronepos: дѣте мое или оунouче или праоунouче. М. 20.

правьноучию, neutr. coll. pronepotes: внвуче и правнвуче. М. 234. негови внвуую и правнвуую. М. 238. 240. правнвуће. М. 289. 293.

прадѣдь, proavus: нашимь прадѣдомь и нашимь дѣдомь. М. 4. що имь юсть записаль прадѣдь царьства ми. М. 161.

праздьникь, dies festus: празникоу. М. 563. да носи мероньхь лоуча праздникоу светыю богородице (т. ј. на тај празник). М. 565. празникь благовѣщению светыю богородице. М. 566. вь праздникь богоявлюнию. М. 90. прѣдь праздникомь светаго Николи. М. 111. вь праздникь вьзнесенїа господьня. З. 29.

праздьничьнь, festus: назнаменаи пѣсни праздьничныю. Г. XIII. 360.

праздьновати, feriari: соугоубо празновавше. Д. 93.

праздьнословию, sermo otiosus: соуюго празнословия изьбѣгае. Д. 5.

праздьньство, festivitas: праздньствоу христїаномь поспѣшникь. Л. 56.

праздьньствьнь, festus: призываемь юсть вь наслажденїе праздньствьнаго славословїа. Д. 22. славословлюнїемь вь богоу праздньствьно сьврьшеномь. Д. 86.

празн- гледај праздьн-

праньческо, Franciscus, гледај Фоскари.

прапратьница, цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену цркву богородичину на Дани са селом Прапратницомь. Г. XV. 304. то је село и сада у Црној Гори на језеру скадарском. ондје је дакле био и Дањ.

прародитель, avus: прародитель нашь, светитѣль христовь Савва. М. 72. родителюмь нашимь и прародителюмь вь вѣчни помень. М. 72. монхь прародитель. М. 78. светын прародителию кралюврьства ми. М. 86. како сꙋ имали ꙋ родителѧ и ꙋ прародителѧ царьства ми. М. 147. cf. родитель.

прасєтнѣь, властелин дубровачки Боунмь Прасєтнкь у вељем вијећу 1253. М. 40.

праскка, amygdalus persica: ѡть праскве корєнїє. Ш. lesek. 130.

прасково, Кострцу је ишла међа по дѣлоу на Прасково. Г. XV. 295.

прасьуни, porci: юдань ꙁѹбь прасьуи. П. б. 73.

пратєжь, f. sarcina, merx: ѡбѹꙁєшє нмь пратєжи. П. 58. кои бѣхѹ ѹꙁєли нюкѹ пратєжь юднѣмь грькомь. П. 87. врьгошє ѹ морє нѣкн дѣль трьга и пратєжи, щo бѣшє ѹ плавн. П. 115. нє даюкє своюга трьга или пратєжи врьки. П. 115. воꙁнтє нꙁь Сланна ѹ Рать добнткє н инѹ пратєжь. П. 126. кѹкє н пратєжь. П. 128. кожь н бѣлꙗ н инє пратєжи. П. 135. кѹкю раꙁбнщє н похѹстншє вьсє щo бн ѹ кѹкн пратєжн н нманьꙗ кнєжа. П. 161. ꙁа пратєжь н стварн. П. б. 120. щo дѹбровачькн трьговьцн продаю н кѹпѹю пратєжь, ѡдь тоган онн царннѹ ѹꙁнмаю. М. 484. гдн продадоу пратєж н їманнє. М. 551. и мушкога рода: їманю н пратєжоу н людємь. М. 551.

пратнтн, comitari: цара вьсакы да пратн, коудє камо пондє. З. 45. трьговцє саблюдалн, пратнлн. М. 308.

прахторь, *πράκτωρ*, exactor: нн сєвас, нн кнєꙁь, нн прахтѡрь, нн псарь. Г. XIII. 297.

прахь, pulvis: дымь єсть житїє нашє, прьсть н прахь. Са. 3.

прашатн, interrogare: ннхь прашашє ꙁа ѡнєꙁн ствари. П. б. 120. (по ꙁаконѹ нихнємь да сє прашє н їꙁнндє. М. 551. погрјешка може бити мјесто тражи).

праштатн, remittere: что стє посаднлн, пращаю вы. М. 20. царннѹ пращала ны ста. М. 23. пращаю нмь могорншє. М. 27. давамь н пращамь снн вса храмоу. М. 566. юрь нмь пращашь трєтн дѣль царннє. П. 15. admittere: томоу вьхѡдь нє пращаємь бѣшє. Г. XI. 82.

праћнꙗ, гледај прнћнꙗ.

прєварь, februarius: на .г. днн прєвара. М. 232.

прєгать, итал. pregato, consilium rogatorum у

Дубровнику: вь тетрагꙋ нашега вѣка, кои (кое) се ҙове прегать. П. 177. cf. прьгать, оумолити.

предениЋь, из Крајине Юдола Преденикь 1247. М. 32. cf. Преденъ.

преденъ, -на, viri Преденъ dicti: Юдола, сынъ преденъ. М. 31. cf. ПредениЋь.

предило, између влаха које краљ Стефан Прво-вјенчани даде Жичи једном бјеше име Предило. М. 12.

прединикь, viri Предица dicti: Вранотко, прединикь ҙеть. М. 63.

пресвитерь, presbyter: ıави се презвутероу. Ст. 6. прѣзвітера. М. 558.

при, apud (гледај у мојој синтакси 634—635): псуать, ка є при книҙи. М. 30. при конмь ихь селѣ утета наиде. М. 52. на мѣстѣ при мори. М. 74. на мори при ҙемли кралевьства ми. М. 85. ꙋ светомь Доминикꙋ при Сплѣтꙋ. М. 501. при градꙋ Ҙкеуани. Л. 53. при рѣцѣ Стоуденици. Л. 58. бѣхꙋ при кралювьствѣ ми властеле. М. 189. глобари, кои стое при соудїахь. З. 49. кои се при кралевствꙋ ми обритоше. М. 305. ки сꙋ ꙋ тои доба при нась били. М. 329. при себѣ пѣнеҙи не имасмо. М. 506. хоќемо настоıати при господинꙋ царꙋ. П. 46. долази и за вријеме кад што бива докле је оно што уза њ стоји: при прѣподобнѣмь отьци кѵрь Арсенїи. М. 48. при логофете Драгославѣ. М. 167. како сꙋ плакали при животꙋ брата мога. М. 193. що имь ю биль ҙаконь при царꙋ Стефанꙋ. М. 206. що ю биль ҙаконь при родителы господьства ми, светѣмь кнеҙи Лаҙари. М. 268. тоҙи все опеть при животꙋ своимь ꙋҙеше ꙋ свою рꙋкꙋ. М. 478. погрјешке: прѣ. М. 232. прь. М. 386. 415. пре. М. 549.

прибавиЋь, властелин дубровачки Басили Прибавикь у вељем вијећу 1253. М. 40.

прибань, име мушко, гледај Храновиќь; и између влаха у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви аранђеловој у Призрену један бјеше Прибань, презименом Боудиславикь. Г. XV. 299.

прибѣтићь, између влаха у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бољеславь Прибѣтикь. Г. XV. 299.

прибиковићь, човјек војводе Иваниша Вѫкь Прьбиковикь којему презиме латински пишу Prebichovich око 1448. П. б. 113. 114.

прибиловићь, властелин бана босанскога Стефана, жупан Иважань Прьбиловикь, био је ѡдь Ꙃакрьшиѧ 1332. М. 102. — Властелин великога војводе Радосава Павловића, војвода Вѫкась Прибиловикь 1427. М. 349. 350.

прибиловь, тоў Прибиль: селима између Мораве и Кучајине, која је цар Лазар дао Раваници, ишла је међа нѧ прибилове торокѣ. М. 197.

прибиль, име мушко: око 1374 Прибиль ꙁлатарь. П. б. 27. — Гледај Божоѥвићь, Крьноѥвићь, Кратоѥвићь, Мильковсовићь, којему је име записано Прьбио. П. б. 106.

прибининь, тоў Прибинѧ: ѹнинаѹье прибинини (т. ј. Прибиње Припчића). П. 79.

прибинићь, властелин босански, кнез Вльќота Прибинићь 1367—95. М. 176. 190. 226. — Властелин босански, жупан Крьнко Прибининкь 1378. М. 189. — Властелин босански Радославь Прибиникь, којега пишу и кнез, а име му пишу и Радосавь, 1378—92. М. 190. 222. 224. — Властелин војводе Петра, сина војводе Радосава Павловића, кнез Радиць Прибининкь 1451. М. 471. презиме ово пишу гријешком и Прѣбинићь. М. 222. 226.

прибиновићь, влахе Прибиновиће потврди Јурај војвода Довьих Крајева Павлу, Николи и Влатку Јурјевићима. М. 378.

прибиновьци, село које је краљ босански Томаш Остојић дао с градом Кључем синовима војводе Иваниша Драгишића: Прибиновце. М. 439.

прибинѧ, име мушко, гледај Божоѥвићь, Прибьчићь.

прибиславь, име мушко, сf. Прибиславь: Прибиславь дијакь војводе Сандаља, син попа Милоѥ 1430. П. б. 91.

— Прибисавь дињакь кнеза Стјепана Драгишића 1437. М. 389. — Гледај Клькотићь, Копиловићь, Милобратићь, Моурьжићь, Поповићь, Похвалићь, Радевићь. — погрјешка може бити само у преписивању Прѣбисавь. М. 102. Прьбисавь. М. 372. 380. 384.

прибисалић, браћа Милоуть и Миросавь Прибисалићи имаху парницу у Дубровнику 1411. П. 104. 110. — Властелин херцега Стјепана, војвода Радичь Прибисалићь 1454. М. 468. — Матеи Прибисалићь вь Трьговищи иже ва Расе 1592. Г. XI. 176.

прибисаль, -ля, *тоў* Прибисаль: селу је Вилској ишла међа на прибисаль крьсть. М. 144.

прибисати, *perire*: да га кроту (круто) прибишемь. М. 551. само ту. може бити погрјешка мјесто педешемь.

прибиславић, дубровчанин Радота Прибиславићь 1399. П. 20.

прибислав, име мушко, *cf.* Прибисавь: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену мѣсто Прибислава Кѣтоута. Г. XV. 272.

прибисалић, између влаха у катуну Драгољевцима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Милошь Прибисалићь. Г. XV. 298.

прибихвал, име мушко: између људи који по допуштењу краља Стефана потоњега цара присташе од своје воље да буду отроци цркви богородичиној у Липљању дарованој пиргу хиландарском један бјеше Прибыхваль. М. 123.

прибичић, између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима један у Бабама бјеше Радомирь Прибичићь. М. 97.

прибић, властелин краља босанскога Тврткa Твртковића кнез Прѣбићь на другом мјесту Прибићь 1420—21. М. 305. 318. може бити да је исти записан латински и презименом Pribilius Milossevitius 1426. М. 330.

приближати се, appropinquare: приближають се слоугы господи бога моюго. Ст. 18. сладька есть вьсѣмь приближающимь се ѥн. Са. 5.

приближити се, appropinquare: приближьшоу се кь нышевьской странѣ. Ст. 3. дьнъ приближи се. М. 530.

прибоѥ, име мушко: између људи који по допуштењу краља Стефана потоњега цара присташе од своје воље да буду отроци цркви богородичиној у Липљању дарованој пиргу хиландарском један бјеше Прибоѥ ковачь. М. 123. између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Прибоѥ, од којих један бјеше презименом Дроугованъ. Г. XV. 275. 289. 303. — Бана босанскога Стефана дијакь велики Прѣбоѥ 1332. М. 102. — Гледај Браньковикь, Крьтѣшикь, Мьстьновикь. погрјешка Прѣбоє. М. 226. 234. 237.

прибоѥвикь, властелин краља босанскога Твртка Тврковића кнез Радославь Прибоєвикь 1405. М. 257. — Дубровчанин Пѣрко Прибоѥвикь 1426. П. б. 83.

прибько, име мушко (dem. Прибиславь): херцега Хрвоја војвода Припко изь Врьбане. П. 176. — Гледај Боудьковикь, Радоулиновикь.

прибьковь, *тоб* Прибько: припковь дльгь. П. 76. мисли се Припка Бутковића.

прибьць, име мушко: логотет краља српскога 1340 у италијанском пријеводу Pribez. П. б. 47. — Отац цара Лазара Прибаць. Л. 72. — Гледај Хранетикь.

прибьчевь, *тоб* Прибьць: селу је Ошвањи ишла међа на прибьчевь крьсть. Г. XV. 275.

прибьчикь, посланик војводе Сандаља и Јелене Сандаљевице к дубровчанима Радона Припчикь 1403 —23. име му пишу и Радоња а презиме и Припчикь. М. 251. 321. П. б. 69. 73. 75. 76. 78. — Властелин херцега Стјепана, кнез Ранко Прибчикь 1454. М. 468. — Прибина Припчикь као да бјеше дубровчанин XV вијека. П. 79.

прибьша, име мушко: између влаха у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Прибьша. Г. XV. 299.

прибыкати, augeri: полѕе ради ѡть нихь прибикаемїе улокѣкѡмь. Д. 1.

прибытькь, lucrum: не безь многа прибытка. Г. XI. 78.

прибѣгати, refugere: кьси ꙗко кь пристаништоу ѡть нищеты кльноуеми кь нѥмоу прибѣгаахоу. Д. 65. прибѣгасть. Д. 104.

прибѣгноути, refugere, cf. прибѣћи: кь комоу прибѣгнемы? Ст. 18. ѡть Ирода кь Єгупьть прибѣгши. Д. 191. кто твои врагь прибѣгне в нашь градь кь намь. М. 22. аще приб(ѣ)гьне градѹ Дюброкьникѹ. М. 36. аке кто прибегне ѡть вась ѹ ѕемлѹ кралевьствѹ ми. М. 46. кь тебѣ прибѣгохь. М. 73. кь тврьдѣи ѕемли Ѕахльмїа прибѣгь. Л. 57.

прибѣжиште, refugium: аще не бы милостивы кладыка изволиль сию светоую гороу кь прибѣжище урьньуьскаго исправлєнию. Ст. 13. да и тамо нась прибѣжища не лишить. Са. 9. грѣшникомь прибѣжище. М. 67.

прибѣнь, име мушко, гледај Драгошевић, Ѕьлошевић. неки Прибѣнь као да бјеше дубровчанин око 1413, може бити исти Драгошевић. П. 118.

прибѣћи, гледај прибѣгноути: да морете к намь ѹ наше мѣсто прибѣћи. П. 131.

привезати, alligare: семоу же старцоу извѣстнѣ привеза се кь вѣрѣ его глаголемое: любви ѡтьца паче мене нѣсть мене достоинь. Са. 2. привежита ѥе о своеи выи. Са. 4. олово, кь чесомоу боудеть привезано, долоу клѣчеть. Г. XI. 192.

привезовати, alligare: христова любы паче привезоваше се кь мьнѣ. М. 5.

привести, -ведоу, adducere: не бы и сего прївель кь намь. Ст. 13. цара загорскаго дьштерь невѣстоу семоу привєдь. Д. 178. Хранишѹ ѹ градь привель. М. 7. людиѥ, коихь ѥ привель ѥпискоупь. М. 563. да га приведе кь светителю. З 33. привести нась кь себѣ ѹ Дѹбровникь. М.

339. погрјешке: прѣвести. М. 422. ѿть не бытїꙗ вь бытїе привѣдь. М. 166. привѣдѣ. Л. 56. приведѣна. Л. 73.

привести, -веѕоу, advehere: вь лавроу сихь привеѕше. Д. 65. да продаде, а векюе да не привеѕꙋ. П. 110.

привидроужнѣкь, властелин великога кнеза хумског Андрије Радованъ Привыдроужникь 1249. М. 34.

привлачити, attrahere: смѣренїемь привлачить милость. Д. 98.

привлѣшти, attrahere: привлѣци мою юностьноую слабость вь волю истиньнаго твоюго раѕоумѣниꙗ. Ст. 10. не гноушають се привлѣщи чловѣколюбию твоюмоу ѕаблоуждьшеюе. Ст. 14.

приводити, adducere: приводима бывають вь црьковь. М. 140. да се приводїи ѿть Хиландара (калуђер који ће бити игуман). Г. XV. 306. прѣчистꙋю матерь твою приводимь вь моленїе твое. М. 547.

привръшти, -врьгоу, adjicere, imponere: не ꙋчиние ли ми правьдѣ, и привръжѣ нимь клетьвꙋ мои властелинь, кои хоке бити на сꙋдѣ. М. 41.

привѣштати, reconciliare: нѣкыихь властель вь семоу Стрѣѕоу привѣштавь. Д. 105.

пригаћати се, accidere: гди се ю прѣга(да)ло. М. 494.

пригвоѕдити, affigere: на тебѣ Христось пригвоѕди и роукописаниꙗ нашего грѣха. Ст. 16. на томь живѿть вьсѣхь пригвоѕди се Христось. Д. 149.

пригоборь, accusatio: ни иинехь щета и пригобора. М. 501.

пригодити се, accidere: сьда се ю ето пригодило. П. 24. adesse: тьди се пригодише посли тꙋрачьки ꙋ нашемь градꙋ. П. 28. не пригодише се ꙋ Дꙋбровникꙋ. М. 497. погрјешка: прьводити. П. б. 105. у споменику рђаву прегодию као да стоји мјесто пригодило. М. 549.

придавати, addere: вольшаа придавати. М. 75. 81.

придати, addere: коихь ю господинь краль придаль црькви. М. 60. прида црькви .н. люди. М. 62. прида селища. М. 63. юще нимь придасмо црьковне ѕемлю. Г. XV. 310.

придворица, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 197.

придобыти, adipisci: не придобивь прѣстоль безаконїемь. Д. 132.

придроужити, associare: да є придрѹжень к оинмь кои вапиѣахѹ: пропии. М. 379.

придрьжати, conservare: захвалюємо, що га сте дослеи ѹ себе придрьжали. П. 51.

прижити, parere: вь вьжделѣнїи бѣше доуша ихь, ꙗко прижити има и еште чедо. Д. 3. даждь намь прижити еште чедо. Д. 4.

призваније, vocatio: сведоци призваньемь господина воеводе. М. 402.

призвати, advocare: не придохь призьвати праведьникь нь грѣшьникь вь покаѣние. М. 5. идеже име моѥ призоvоуть. М. 99. призвахь чьстные ѡтьце кь себѣ. М. 126. призвахь на помощь господа бога. М. 201. призвавь име Христа бога господинь краль дарова и записа. М. 242. на све тои призваше прѣд властеле гости люди, и бише свѣдоци. М. 399. погрјешка: прьзьвань. М. 415.

призидати, adstruere: призыдавше ꙗже трѣбовалахоу ѡбновлѥнїа. Д. 52.

призираније, inspectio: ина многа чюдеса ꙗже доухомь светымь призиранїемь ꙗко прьвѣе вь нась нынѣ не выше. Д. 119. прѣзиранѥ. М. 106.

призирати, inspicere: призираєта на ны сь выше. Д. 217. призираѥ кь безднѣ. М. 546.

призракь, visio: непштеваше призракь быти. Д. 212.

призрѣније, respectus: всемилостивноумѹ ѥго призрѣнию на царьство ми. М. 160. призриньемь милости господа моего прѣмивьшѹ ми господьство. М. 226. бысть призренїе его на смѣренїе мое. М. 543. прѣзрнию. М. 304.

призрѣнь, град не далеко од утока Сухе Ријеке у Бијели Дрин: Стефан је Немања освојио градь Призрѣнь. Ст. 8. Л. 69. ѹ Призрене ѹ граде. М. 55. трьгь оу Призрѣнѣ. М. 111. ѹ Призрѣни. М. 135. ѹ Призрѣнь. М. 153.

159. в Призрѣнѣ. М. 159. 161. 164. подъ Призрѣномь. М. 160. 163. 165. оу Призрень. М. 167. Г. XI. 164. у Призрену пишу љетописи да је краљ Милутин зидао цркву св. Стефану, коју називају митрополијом: митрополїю светаго прьвомоученика Стефана. Л. 70. у других: митрополїю и светаго Стефана. Л. 53. 70. и цар је Стефан зидао у Призрену цркву арханђелу Михаилу и Гаврилу. Г. XV. 268. Л. 54. други љетописац каже за њу да је оу Бистрици, выше Призрена. Л. 61. трећи каже да је била арханђелу Михаилу. Л. 71. помињу се још двије цркве у Призрену: спасова и св. Николе. Г. XV. 270. 271. и још једна богородичина. Л. 59. 69. у Призрену је била столица епископска, коју је по љетописима поставио св. Сава, и то код поменуте цркве богородичине. Л. 59. 69. Призрень стары прими царь турски 1455 21 јун. Л. 79. то је јамачно исти па је у то вријеме био стари према Призрѣньцоу, који види. — Призрен се звала и околина око града: по том је оу Призрѣнѣ парике дао Стефан Немања Хиландару. М. 63. оу Призрѣнѣ је пет села дао Хиландару краљ Милутин. М. 59. cf. призрѣньскыи.

призрѣньскыи, *той* Призрѣнь: призрѣньскоу область састави Стефан Немања с осталом државом својом. Ст. 8. епискоупь призрѣньскыи за краља Милутина. М. 60. 104. а по љетописима поставио га је св. Сава. Л. 54. епискоупиꙗ призренска. М. 565. Г. XV. 269. митрополиꙗ призрѣньска. Г. XV. 309. призрѣнскоу митрополь. Л. 61. призрѣнскѣ црьквѣ патось не обрѣтаеть се нигдеже. Л. 61. прѣко поута призренского. М. 87. оу призрѣньскоу цѣстоу. М. 93. трьгь призрѣньски. М. 175. П. б. 18. 20. царинꙋ призрѣнскꙋ. П. б. 27.

призрѣньць, ваља да је какав градић близу Призрена: прими царь турски Призренаць и Призрень стары 1455. Л. 79.

призрѣнининь, човјек из Призрена: Богде Петровикь призрѣнанинь. П. б. 26.

призрѣти, inspicere: господь с небесе призре. М. 103. призрѣви на ме. М. 110. господь с небесь призри. М. 427. прѣзри. М. 316.

призыкати, advocare: призикаше господа Ісоуса. Ст. 5. призыкающоумоу. М. 9. ткое име всегда призикаю. М. 110. никто да се не призива на дворь царевь, мимо ѡбласть царева соудіе. З. 48.

принимати, гледај примати.

принимити, гледај примити.

принимь, земља је хиландарска у Светој Гори ишла хридомь на Пріимь и на Лустрꙋ. М. 131.

приити, venire, cf. прити: приидѣте и видите. Ст. 1. придеть ли избавитель. Ст. 1. прити и видѣти. Ст. 3. вь сию приде поустыноу. М. 3. вь разоумь истиньныи прити. М. 9. поидꙋтѣ и придꙋтѣ. М. 31. 34. ꙋ си вѣкь и ꙋ придꙋщи. М. 46. приге баша. Л. 78. прѣдоше. М. 221. прѣти. М. 276. прьти. М. 384.

приказати, ostendere: вѣрꙋ и поштенꙋ слꙋжбꙋ приказаше нашїемь родителѣмь. М. 151. кои ю (листе) донесе и прѣкаже вамь. П. б. 23.

прикасати се, tangere: сихь прикасахоу се. Д. 83. прикасающтим се. Д. 215.

приклада, annexum: ми ксмо нюгове слꙋге и свете крꙋне приклада. П. 135.

прикладати, addere: ни да прикладаю ѡброка. М. 19.

прикладьнь, idoneus: врѣме прикладно. Д. 166. красное мѣсто и прикладно иноуьскомоу прѣбиванию. М. 264. юноше и дѣвы, кь любвамь прикладнїи. Г. XI. 167.

прикланяти, inclinare: скоро прикланяю божьствьнеи оуши кь призикающимь юго. Ст. 24.

приклонити се, se conferre: тко годѣ ѡдь нашѣхь кь вамь приклони се. П. 47.

приклюковикѣ, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Петрь Приклюковикь. Г. XV. 309.

приключити се, contingere: приключьшоу се време

ни. М. 5. приключьшоу се времени. Са. 3. ако би ми се приклучила самьрьть. П. б. 121.

прикорыстити, utilitatem afferre: ради бисмо ти прикористити. П. 142.

прикосновениє, tactus: прикосновенїємь гроба здравїє прїимахоу. Д. 72.

прикоснոути се, tangere: кь мандїи его прикоснոути се тьштаахоу се. Д. 192.

прикрьвениє, tegumentum: прикрьвенїа ради наготы. Д. 24.

прикрывати, occultare: не бо великын ть свѣть подь спoудомь вь поустыни хотѣаше ꙗко прикривати се ємоу. Д. 95.

прикоупити, colligere: прикупивь селꙗнь околиѣхь. П. 161.

прикоуплꙗти, colligere: да тоzи прикуплꙗю в житницу. М. 191.

прикоуплꙗениє, emptio: прикоуплꙗенїа ради села и соупроугь воловнынхь. Д. 9.

прикоушиѣь, краља босанскога Дабише дворьскын Станьць Прѣкушиѣь 1392. М. 222.

прилагати, apponere: рызоу ꙗко исцѣлꙗенїє кь оуима прилагаахоу. Д. 27. прилагаи на расть. Ш. lesek. 130. admovere: кь моимь словесемь прилагаи оухо твое. М. 9. Са. 9. addere: сиꙗ, что се прилага сиєи црькви. М. 13. подобаєть всакомоу кь црькви прилагати и давати, а не оть црькве узимати. М. 19. се, se adjungere: любовию кь нимь прилагаахоу се. Д. 97. прочїи прилагають се кь цароу. Л. 56. прьлагамо. М. 417.

прилежати, adjacere: острова того, иже прилежить близь Диоклитиє. Ст. 24. кь Згию прилежеще. М. 130. studere, incumbere: не виноградомь прилежаахоу. Д. 23. прилежаше вь заповѣдехь господьнахь. М. 9.

прилежьнь, assiduus: прилежьно послоушахоу єго. Ст. 3. прилежнѣе молит се. Д. 99. прилежно подвизающоу се о иємь. М. 49. прилежнымь молениємь. М. 278. молимь ти се прилежьнѣ. М. 569.

прилика, conveniens, idoneum: нѣ с прилике своимь приꙗтелюємь такоꙁи ȣписикать. П. 21. мнимо ѥрь те ȣчинити добрѣ како бȣде с прилике. П. 21. ми кємо чȣти нихь рѣчи, и ѡдьговорити що бȣде с прилике. П. 24. нищорь не бисмо хѡтѣли ȣчинити, що би било беꙁь прилике. П. 56. до коле имь паиде ꙁимище, гдѣно кє бить на приликȣ. П. 82. par: дати ꙁа нѥга ꙁамѣнȣ чловѣка, що ѥ прѣма нѥмȣ нѥгова прилика. П. 49. imago: на обраꙁь и приликȣ. М. 149.

приличьнь, idoneus: врѣме прилично имоуште. Д. 182. conveniens: не лѣпо ѥсть ни прилично ѡть бога и чловѣкь. Д. 203. како видѣсмо що ѥсть прилично. Г. XV. 294. що є прилично по поути и правьдѣ. З. 32. тои не би право ни прилично. П. 98. подобне, раꙁȣмне и прѣличне прошне. М. 221. приличьне, праве, подобьне прошьне. М. 272. similis: да смо прилични ка Июди. М. 383.

приложениѥ, additio: нѣкоторимь приложенїємь вь оумь єго приложивьшоу Христоу. Са. 3. donum: иная многаꙗ приложениꙗ. М. 78. приложениѥ кралєвьства ми. М. 112. малоѥ се приложениѥ. М. 116. даровьномоу приложению. М. 122.

приложити, addere: недоконьчана ихь приложь. Ст. 25. приложихь кь вамь дьлиноу и шириноу. Са. 3. лѣта приложет се кама. Са. 4. инь не приложит се кь немоу (т. ј. да буде још један онаки). Са. 3. сиѥ жоупе приложихомь под ѡбласть сиѥ црькви. М. 13. приложихь влахе. М. 61. ѡтьлоучи кралѥвьство ми .кд. кобиль ѡть своихь кобиль, и приложихь келии. М. 61. да боудеть приложена црькви сїꙗ монастироу. М. 62. не приложити данька на хиландарьскȣ метохию тькьмо .с. ȣньги. М. 223. всакȣ добрȣ кȣ моремо приложити, не кємо се пощедити. П. 80. що ѡста поклада, и що є по томь приложено. П. б. 58. исписахь ѡдь рѣчи на рѣчь нищорь ѡдьложивь ни приложивь. П. б. 82. у тако додавање прелази и само давање, donare: приложи кралѥвьство ми прѣчистои стоуденичкои село Ꙗрниѥ. М. 86. ѥлико ми бысть вьꙁможьно

приложити храмоу сель и катоунь. М. 91. црькви да и приложи село Доброущоу. М. 111. доходькь, що юсть приложиль родитель царьства ми богородици синанской. М. 159. приложих кь потребамь вьса изобилиѣ. М. 199. приложи се сию катапетазмо храмоу. М. 245. admovere: оушеса на слышанїе приложиты. М. 72. погрјешка: прьложи. М. 417.

прилоучити се, contingere: сїа намь прилоучише се. Д. 119. аще се прилоучить запоустети храмоу. М. 167. за такова врѣмена прилучивша се. М. 169. ако нимь се прѣлучи врѣме. М. 258. и пакь прилучи се, юрь нимь буде невола. М. 259. ако би ми се прьлучила сьмрьт. М. 415. где ми се прьлучи леки. М. 416. ако би се прилоучило да изгоубе белегь. М. 522. ради смо всакому що би се прѣдь нась прилучило по правдѣ учинити. П. 76. прилоучи се Радославоу жена Далида ѡил. Л. 51. сестра прилоучи се быти Стефаноу. Л. 62. adesse: кои би се прьлучили на сьмрьти мою. М. 416.

прильноути, adhaerescere: прильне доуша моа вь слѣдь тебе. Г. XV. 268. само ту.

прилѣкькь, additamentum vini: на вьсакы помень да се вари пьшеница, и да се отьпѣва по десеть литоургїи, и да се дава вьсои брати прилѣкькь. М. 570. братїамь прилѣвакь. М. 540. да ни пою вь вьсаку соуботоу лїтургїю намъ, и да ни давапю прилѣвакъ. М. 543. да ми се пое паракись и лутоургїа прѣсветѣи богородици въ вьсакїи вторникь, и прилѣвькь на трапезе. М. 547.

прилѣпи, заселак селу Храстовици. М. 93. оу Прилѣпѣхь је неколико људи одредио краљ Стефан Дечански да буду сокалници Дечанима. М. 97.

прилѣпити, adjungere: по стенахь келїе инокωмь прилѣпилюне. Г. XI. 69. се, adhaerescere: тебѣ единомоу прилѣпих се. Д. 45.

прилѣплити се, adhaerescere: по бозѣ прилѣплити се. Д. 23. подь нимже прилѣплающти се рѣка велика текоушти. Д. 106.

прилѣпь, град између Велеса и Битоља: цар Сте-

фан писа хрисовуљ кь великославнѣмь градоу Прилѣпѣ. М. 139. манастир је Трескавац имао земље с црквом оу Прилѣпѣ. Г. XI. 130. XIII. 369. 370. 374. цар је Стефан освојио градь славьнїи Прилѣпь. Г. XI. 161.

прилѣпьница, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 198. до ње је близу било село Боудрези.

прилѣпьскыи, *τοῦ* Прилѣпь: ѡть трьга прїлѣпскога. Г. XIII. 376.

прилѣпьць, град у којем се родио цар Лазар: градь Прилепьць. Л. 72.

прилюбити се, amore amplecti: краль кь светомоу прилюбив се. Д. 157.

примати, accipere, cf. принимати, приємати: прихождахоу кь отьцоу єго ѿть вьсоудоу прїимати трѣбоуємаа имь. Д. 6. здравїє вьси прїимахоу. Д. 72. даре, кое сꙋ примали господа босьньска ѡдь Дꙋбровьника. М. 241. много ни би чꙋдно, да такова примаю наши людиѥ ѡдь ваше любве. П. 20. да ѡдь ѡнакаи чловѣка толикꙋ кашинꙋ примамо. П. 167. — вьси прїимахоу того. Д. 32. да га не имаю примати к себѣ ꙋ Дꙋбровникь. М. 350. вьзда прїимамо како наше прїателѥ. М. 535. кто дрьжи тьмьницоу, да не прима ничиега чловѣка, без книге. З. 48. кои ѡвамо ꙋтѣчꙋ, да ихь примамо. П. 41. — примамо властеле за братью. М. 254. да ю примамь за матерь. М. 274. примамь за мирь. М. 368. — скрьшите с моимь властелиномь, и ѥ примамь. М. 178. ако мои саветь примате. М. 546. прѣимамо. М. 297.

примирити, reconciliare: примири себе кь грькомь. Д. 107.

примити, accipere, cf. приимити, приѥти: да не приими ничиега чловѣка оу тьмьницоу безь книге цареве. З. 48. ако би не тѣли конавлане примити за господство дꙋбровачько. М. 218. прѣимивьшꙋ ми господьство и прѣстоль. М. 226. прїими начелство срьбско кнезь Лазарь. Л. 72. листь ваше милости примисмо. П. 4. да не имамо ниеднога чловѣка прѣмити на Конавли. М. 287. примихь по реченомь Грꙋпкꙋ асприи все. М. 329. ѡбѣтоваше менѣ примити, када

нмь бꙋдꙋ дати (новаца на оставу). М. 339. ѡдь царице Маарѣ много поклонѥниѥ да прїими ваша милость. М. 536. лꙋбнмоѡ поздравленье и за здравье ꙋпрошенье да прими племенство ви. М. 545. да прими ѡдь господꙋтва ми гнѣвь. М. 525. да прїими педепсїю и изгнанїе. М. 533. да не прїими наше клетве. М. 231. примише и записаше мене за своега брата и грађанина. М. 229. да га сте примили за господина. П. 52. прѣмисмо ихь за властеле. М. 285. примисмо властеле за пріятеле. М. 337. примамь и примихь к себѣ ѡпеть кнеза Владисава за правога сина. М. 461. примише за свѣть. М. 242. прѣмисмо за поутени мирь. М. 261. да бисмо примили за мирь. М. 367. ако мои саветь не примите. М. 546. нашꙋ мобꙋ примише. М. 375. прїимисмо да поꙗмо Вꙋкꙋ понеделникь. М. 231. примише и заvезаше се давати доходакь. М. 283. примише с милосрьдиѥмь, и даше ми полаvꙋ. М. 302. примисмо и записасмо ꙋ вѣрꙋ и ꙋ клетвꙋ нашꙋ, како да реvени поклaдь не кѥ погинꙋти. М. 357. примисмо ꙋ вѣрꙋ и ꙋ клетвꙋ нашꙋ и дꙋше наше, како да реvени покладь не ке погинꙋти. М. 384. примисмоѡ и благословисмоѡ. М. 467. expugnare: прими Ѡльминшь. П, 36. када прѣми нашь градь. М. 400. кьдь примихь Сребрьницꙋ. М. 437. градове грьvасцїи, кого є примио господинь царь. З. 45. прїими Дрѣнополѥ. Л. 72. прими деспоть срьблѥ. Л. 78. примише немци своу срьпскоу землю. Л. 87. прьмисмо. М. 373. прѣимити. М. 436.

примиѣоурь, гледај прѣмиѣоурь.

примлѥниѥ, acceptio: прьво примлѥниꙗ писаниꙗ вашега vꙋли бѣсмо. П. 85. милостиво мене примлениѥ и записаниѥ за своега брата. М. 281. на примлѥнью реvеніѡга поклада. М. 497.

приморанинь, maris accola: приморанинꙋ. М. 247.

приморниѥ, regio maritima: Стефань Тврьткѡ вь Христа бога краль срьблѥмь и Боснѣ и приморию. М. 190. вь примори вь жꙋпѣ драvевиvкои. М. 201. ꙋ приморию. М. 201. ꙋ приморию ꙋ владанию господства ми (пише цар Лазар и син му деспот Стефан и деспот Ђурађ). М.

206. 268. 354. патриархъ срьблюмь и приморию. М. 214. ѡдь приморнѣ Вȣкосавь Кобилаунѣь. М. 229. все приморне господина крала и Косне ѡть Кȣрила дери прѣко Нѩотнцє до села, кое се имениє Дльжи. М. 242. ȣ приморьи. М. 254. ꙁа приморье. М. 255. приморью. М. 485. нашега приморья. П. 134. прѣморѣю. М. 221. прѣморью. М. 230. прѣморье. М. 258. 261. cf. приморьскыи.

приморьскыи, maritimus: Стефань Владиславь с помокию божиѡвь краль всѣхь рашкихь ꙁемль и приморскихь. М. 25. ѡть племене краль и самодрьжьць вьсе срьбьскые и приморьскые ꙁемлю. М. 74. ѡвоиꙁи ꙁемли приморскои. М. 184. до коле господиє кралювьство ми ѡвомьꙁи ꙁемлѡмь приморьскѡмь (пише краљ босански Твртко). М. 188. приморьскимь странамь. М. 292. господарь хȣмьски и приморски (писа се херцег Стјепан а послије и син му Владисав). М. 441. 493. всемь ꙁемламь приморьскимь. М. 545. 548. приморскиемь ꙁемламь. М. 550.

примракь, tenebrae: громы велици и примракь. Д. 155. примракь и метежь велїи вь мори бысть. Д. 183.

примоутие, expugnatio: Цариградь прїемлють. прѣжде того примоутїа априлїа .s. паде слава. Л. 78. само ту.

примькноути, adjungere: хоће ли что ѡбькниа ваша прѣꙁь сию оутврьгение что примькноути мое ꙁемле, свѣне мене клетва. М. 20. що ми се видело, тои писахь, ни прѣмкохь ни ȣмкохь. М. 103. що не примькнемо на славȣ и на чьсть кралєвьства босаньскога. П. 39.

примысль, cogitatio adjuncta: дати вамь сьвѣть и помоћь, беꙁь вьсега ꙁьлога примысьла. М. 2.

примѣнити се, reperiri, adesse: кои би се онде прѣминили. М. 248.

примѣрити се, reperiri, adesse: Добрько ако би се тада прьмерьѡ на самрьти моиеи, да мȣ се да дȣкать .л. П. б. 122. други је прочитао то мјесто: Добрко, ако би се тадаи прьмерило на самьрти моиеи, да мȣ се да дȣкать .л. М. 416.

примѣсити, admiscere: своюго божьства высотою

ѡть ꙁемльнаго ѥстьства хоте примѣсити небесныихь силь. Ст. 1. сѫщьства своѥгѡ примѣсивь. М. 194.

примѣсьнь, commistus, сложено с не: вѣроу сьблюсти намь боудн непримѣсноу кь ересемь. Д. 37.

примѣшати, admiscere: не примѣшаи се безоумнымь. Са. 9.

приношати, afferre: да понось цркви приношаю на Стрꙋмꙋ. М. 191.

принесениѥ, actio afferendi: да просвѣтить се ѡтьчьствиѥ ѥго принесениѥмь мощи ѥго. Ст. 19. безь ѡднети и на маниѥ прѣнесени. М. 285. 297.

принести, afferre: светаго мура стькленицоу и сь писаньми принесши самодрьжцоу вьдають. Д. 78. чьто си ѥ своѥ принесль. М. 80. да ю (међу) теше, и оутесавши да принесе царьствꙋ ми. М. 114. принесоше кралѥвьствꙋ ми хрисовꙋль. М. 180. ѡдь дꙋкать принесенихь минꙋтога годища по кнеꙁꙋ. М. 380. тако ми га (доходак) ѥ почтено принесль. М. 483. да ихь (књиге) принесоуть прѣдь цара. З. 38. принесе намь листь. П. 50. вьдн придешь ѡвамо, принеси сѡбомь. П. 100. принесена бысть емоу жена Єлена. Л. 73. принесоше госпождоу деспотицоу Єленоу ѡть Солоуна деспотоу кь женоу. Л. 76. вдаль сьмь дви стѣ ѡвьнь, и принести ми те .с. дꙋкать. М. 247. еда ли бисмо ѡкон ꙁгора речено поткорѣли али на мане прѣнесли. М. 287. не ѥѥ се на маниѥ принести ни поткорити. М. 331. принише. М. 292. прѣнеше. М. 102. писаль ни си, ѥрь ѥѥ намь вратити, и дори на наша врата кꙋпно вьсе принѣти. П. 168. offerre: что принесоу к тебѣ, архиѥрѣю христовь. М. 26. похвалы достоины принести не могоуть. М. 58. потьщахь се сїи дарь принести кь прѣсветѣи богородици. М. 86. принесѣмь кь богородици трьжство сь дары. М. 140. желаноѥ слово принести кь своѥмоу благодѣтелю владицѣ Христꙋ. М. 186. не по достоианїю тебѣ похвалꙋ прїнесохь. М. 244. и аꙁь сиѥ принесохь. М. 245. принесохомь малоѥ сїе прїношенїе, ѩкоже ѡна вьдовала двѣ лептѣ. М. 263. приношенїе, принесенноѥ нами. М. 334. погрјешке: прь-

несе. М. 417. прьнести. М. 417. погрјешка је принети. М. 194. јер у рукопису који је мјесто оригинала и по ком је први пут штампано стоји принести.

принникноути, se inclinare: дьньсь аггели ѡть небесе приникше сь чловѣкы тръжьствоують. Г. XIII. 359. господь милосрьдно приниче сь висоть. П. б. 39. прѣниче. М. 248.

приносити, offerre: аще кто дрьѕьнеть разорити что ѡть приносимыхь мною прѣсветѣи богородици. М. 10. приносивѣ твоꙗ ѡть твоихь вь мольбьноую память наю. М. 11. приносещимь славоу имени ѥго. М. 74. afferre: польѕоу приносити доуши. М. 110. книге, кое се приносе прѣдь соудїе. З. 38. ѡдь свега да се приноси половина в монастирь. М. 192. како е нихь ѡбичаи приносити кралевьству ми дарѣи. М. 292. на память прѣносеђи многе службе. М. 494.

приношениѥ, quod offertur: приими малоѥ моѥ приношениѥ. М. 26. кто дрьѕнеть потворити или разорити сїе наше приношенїе и дарь. М. 128. нашемꙋ кь богꙋ приношенню. М. 192. моѥ приношениѥ домꙋ владычице нашеѥ. М. 194. прїими сїе малое приношенїе мое въ дарь себѣ. М. 533.

приньца, princeps: разби га принца Лоуи. Л. 87. стиже принца Лоуи. Л. 88. долази за номинатив и принци и принцоу: кадь то чоу принци Лоуи. Л. 87. разби га принци Лоуи. Л. 87. принцы Лоуи плени Сараево. Л. 88. пойде принцоу Лоуи. Л. 87.

приобрѣсти, acquirere: приобрѣтохь ѡдь морьске ѕемле Ѕетоу. М. 4. егда и вьсь мирь приѡбрѣщемь. Са. 4. надеждоу имоуще боудоущихь вѣчныхь благь прїѡбрѣсти. Са. 14. ꙗко нѣкое скровиште приобрѣтше. Д. 94. — се, гереrіrі: все негове, кои се прѣѡбрѣтꙋ ꙋ господина кралꙗ. М. 240.

приобрѣтениѥ, acquisitio: аште могы кь Христоу вь приѡбрѣтенїе помошти намь. Д. 94.

приобьштати се, participare: вьси трапеѕамь приобштают се. Д. 143.

приобьштениє, participatio: прїемлють все арьхїересе въ прїωбщенїє и съслоуженїє. Г. XI. 163.

приобьштити се, participare: светыихь таинь приобштив се. Д. 57. приωбьщише се светителѥмь и свещенникωмь ωтлученьныимь прѣжде. Г. XI. 164.

припадати, accidere: припадаѥ молю ти се. М. 9. припадаю кь прѣчьстныима нωгама твоима. Са. 10. сь плачемь на ȥемлю припадаеть. Д. 162. припадати ѥмоу. М. 88. кь тебѣ припадаю. М. 90. господьствꙋ ти припадаѥмо и тꙋжимо. П. 75.

припасти, accidere: припадь послѣдоую ти. Ст. 11. на спешта ме припадь. Д. 112. припади къ ногама ихь. В. дан. I. 32. obtingere: оть нихь вьȥеше се и ныимь припадоше. Г. XI. 140.

приписаниѥ, scriptum: сие приписанье да имамо дрьжати. М. 39.

приико, гледај Прибько.

приплата, accessio: да имь нѣ никоѥ приплате жоупьске. Г. XV. 305.

приплатити, conferre: по раȥлогоу приплати. П. 115. да се приплати к трьгꙋ ωномꙋи, комꙋ ѥ врьжено ꙋ море. П. 115.

приплаштати, conferre: людие светого Николи враннскога да не работаю работе никоѥре господствꙋющомꙋ, ни конске воюю, ни ꙋ жꙋпꙋ приплащаю. М. 135.

приплодьнь, fecundus: людми и кωними приплодныими сего ωвогатикь. Д. 54.

приплоути, adnavigare: кь семоу светыи приплоувь. Д. 171. сь светыимь приплоувшеи. Д. 186.

приповѣдати, nunciare: властелинь вечерь да не поȥиваеть се, раȥвѣ да поȥиваеть се прѣжде ωбѣда, да моу се прѣжде приповѣда. З. 34. слꙋжбꙋ приповедати и каȥати моѥмꙋ величьствꙋ. М. 526 прѣповѣдамо вамь. П. 131.

приповѣдѣти, nunciare: ако (се) слꙋчи, тере се свагꙋ ȥ Дꙋбровникомь, да имь приповемь на .г. мѣсець прѣге тога, како да си иȥидꙋ иȥ ȥемле господства ми

свободнѡ. М. 207. 209. 268. да нимь приповѣмо. М. 272. 471. кьди ȣсхѡкю Приенсавь ѕѕети речене дȣкате, да нимь приповѣ мѣсець прѣ тога. П. б. 71. да имь припове. М. 355. да мȣ прѣповѣ. М. 211. приповидѣвше на .к. мѣсеца. М. 368. рать нигдаȣ да не хоћемоѡ ни можемо ȣчинити, не приповидѣвше и не ѡповидѣвше по нашиехь поклисарихь кнеѕȣ. М. 467. да имь навѣстимо и прѣповѣмо. М. 567. како смо мȣ рекли и приповидѣли. П. 99. кои сȣ ваши люди прѣповидѣли нашимь трьговьцемь да вьсаки ѡдь нихь има дрьжати дȣкать, щово праве да плате ѡдь вьсаке кȣкю. П. 32.

припольє, може бити погрјешка мјесто Прѣпольє, које види: ходи паша подь Приполе 1477. Л. 81.

припослати, mittere: дори припошлѣте. П. 83.

приправити, praeparare: много нась є приправнѡ ȣчинити ѡнеи ствари. М. 327.

приправлꙗти, parare: велике конске приправлꙗ. П. 63. приправлꙗхȣ се да идȣ. П. 140.

приправьнь, paratus: бѣхѡмо приправни и чекасмо нихь сь великомь любьвомь примити. П. 42. хѡкю ви приправань бити (кригентинь). П. 93. да приправни бȣдȣ на ѕаповѣдь кьде имь ѕаповѣсте да бȣдȣ с вами. П. 148. колико смо приправни ȣчинити ствари, ке сȣ ȣгодне дȣжȣ. М. 327.

припрата, vestibulum: вь припратѣ црьковнои. Д. 210. Ш. lesek. 78.

припрать, m. vestibulum: вь припратѣ црьковнѣмь. Д. 202.

припрать, f. vestibulum: певьскаꙗ припрать не ѡбрѣтаеть се нигдеже. Л. 61. ꙗко припрать имоидеть. Г. XI. 91.

припремити, dirigere: припреми ю кь добрȣ пристаништȣ. П. 57.

припрещти, -прегоу, tendere: лоукавые мысли кроугомь припрегоше. Гильф. бос. 273.

припрьвьнь, proximus: да га поведеть вь припрьвню село. З. 37.

припоустити, admittere: ако и(хь) не припоусте, да

ѡблегоу оу селоу. З. 46. да га нигдѣ не припꙋсте. П. 81. припꙋстивь ихь. П. 82. кои сꙋ припꙋстили тои беѕаконьѥ ꙋчинити. П. 107. влахе, коѥ смо припꙋстили ѕ добитци на нашои ѕемли. П. 126.

припоутьнь, in via positus: троуди поутникомь припоутныѥ прохлаждають сѣни. Г. XI. 108.

припућѣ, гледај Прибьућѣ.

приражати, offendere: каменнѥмь ниже твоима ногама приражаѥ срьдьце моѥ быѥши. Д. 42. ѡговѣ приражаѥши се. Г. XI. 72.

приражениѥ, offensio: каменнаго приражениꙗ не боꙗти се. Д. 26.

приразити се, offendere: єда нѣкако приразила се єси моученикꙋ. Г. XIII. 361. вѣтри да приразеть се рѣкамь. Г. XI. 168.

прираћати се, gigni: что се прирага моужьско. М. 61. гдје је гријешком штампано припрага. у Аврамовића стоји прирага а у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду прироⷣить.

прирешти, dicere: ѡбычаа хрисовоулѥмь да приречемь. М. 333.

природити се, nasci: ѕ дѣтцомь, коꙗ ѥсꙋ, и коꙗ би се прѣродила. М. 276. и инꙋ детцꙋ, коꙗ би се прѣродила ꙋ реченога господина. М. 276.

прирокь, infamia: с тога бѣше прирокь ꙋсага а и намь по латиньсцѣхь мѣстехь. П. 146. недрагостни бисмо, толики прирокь примити ѡдь нашѣхь. П. 162.

прироучити, dedecorare: наредите да вѣрꙋ великога господара не прироуче. П. 26. 27. кнеѕа и юнаке много неприлично прироучише. П. 162.

прироучьнь, reprehendendus: речене раѕлоге прѣмисмо како ѥ достоино ѕа право и ѕа пльно иничимьре не ѱрьбе ни прѣроучне ни ꙋѕьроучьне. П. б. 39.

присадити, collocare: кьто приидє к црькви, ако ѥ сокальникь, да се кь сокальникомь присади. М. 98.

присадьскыи, селу је Хоморанима ишла међа

на поуть присадьскы. Г. XI. 134. и Небрегову је ишла међа поутемь присадьскимь. Г. XIII. 371.

присклати, associare: своеи любви присклающта. Д. 183. ньже юстьство наше кь божьствномоу присклает се. Г. XI. 167. присклает кь себе и Лїкїнна. Л. 55. присклает се и цароу Пашзитоу, и вьдасть емоу сестроу свою вь женоу. Л. 62. кь своеи власти присклае. Л. 62.

присвоити, associare: своеи любви богь нась присвоити хоте. Д. 90. сь градовы кь нюмоу присвоише се. Д. 105.

присвоюние, associatio: присвоенїа ради. Д. 46. кь богоу присвоенїемь. Д. 142. Лазарь страннымь присвоюнїе. Г. XIII 367.

присегноути, гледај присешти: рекоше присегнувь на евангелию. П. 105.

присежа, jusjurandum: потврдисмо нашомь присежомь. М. 176. само ту. мислим да је погрјешка мјесто присежька.

присежение, jusjurandum: повелю ѡдь прѣсежениа. М. 210.

присежька, jusjurandum: с присюжьбомь. П. 39.

присезати, jurare: присезаю тебѣ, правы приѣтель бытн. М. 1. на то прѣсежемо. М. 431.

приселити, collocare: приселив се. М. 218. тере се приселиль. М. 219.

приселица, hospitium domino praebendum: ѡсвободи ихь краљевьство ми ѡть позова и приселице. М. 123. 138. Г. XIII. 376. о приселицахь. градовомь да нѣсть приселице, развѣ кто догне, да доходи кь станишнноу, или маль или великь, да моу прѣда конь и стань вьсь, да га сьблюде станишнинь сь вьсѣмь. З. 39. ѡть садь напрѣдь да нѣсть приселице. З. 46. на земли царевои, рекьше на меропьшинахь, да не оузимлю властеле приселице, или иноу кою платоу, развѣ да плате ѡть коукю. З. 46. где се наге улоуѣкь оу земли, комоу боуде конь оумрьль, или вльвь изеде, или самь оубиль, а ѡнь приселицоу

оүзео за конıа, и изнаге се истина, ако боүде тако, да моү плати господарь, ҹї е ҹловѣкь, самоседьмыи конь. З. 50. кои е властелинь на прѣселищи комоү коїомь нибзмомь кое зло оүчинп. З. 41.

присешти, -сегоү, jurare, cf. присегноути, присеħи: присегохь, да краннанѣ не пакосте дубровьчаномь. М. 31. вьси на вьсако .е. годище да поновимо сизи роть, и вьсакь за се да се у си мирь присеже. М. 32. ако прѣсеже. М. 102. прѣсеки. М. 101. присегосмо на моħехь, како да е наша куħа сь Дубровьчиномь єдьна куħа до вѣка. М. 176. присегωхь на ієвангеліє. М. 178. присегωсмо прѣдь еүаньгеліємь вь црькви. М. 190. присегосмо вь вса книже уписана. М. 190. да ωнь хоħе на тои прѣсеħи. М. 210. да наглавити лудие присегу инхь вѣромь и душомь и клетвомь. М. 218. с права срца есмо присегли. М. 219. тои прѣсегосмо кнезу. М. 220. на то прѣсегохь. М. 222. прѣсеже и роти се. М. 234. присегохь и клехь се. М. 236. прѣсегосмо. М. 238. прѣсеже. М. 240. присегоше свидокуюħе. М. 249. присегосмо ωбие стране. М. 328. да смо присегли бискупу на краля и на вась. П. 39.

присеħи, гледај присешти.

прислати, mittere: присла кь господству моєму своє властели. М. 205. 266.

прислонити се, se conferre: ако би се на нась що вашега и вашѣхь добитка прислонило у ωвои сьдание врѣме, да бисмо іє у Стонь упустили. П. 90.

присои, селу је Кльчию била међа ωбьємлюще вьсь Присон. Г. XI. 135.

присоиникь, село које је деспот Стефан високи дао Хиландару: село Присωиникь. М. 568.

приспѣвати, advenire: наҹеше приспѣвати дроүгь по дроүзѣ. Ст. 28.

приспѣти, advenire: ныиѣ приспѣ врѣме. Ст. 12. приспѣ врѣме разлоүҹеніа наю. Са. 10. приспе до съврьшеніа дѣлу. М. 558. да вудемо знать сь нашѣмь посломь господьству ти приспѣть. П. 78.

пристав, procurator, узимали су га парничари: аще се пріита два, и аще речеть един ѡть них: имам пристава ѕдѣ на двороу царевоу, или на соудїинноу, да га дасть. аще ли га не ѡбрѣщеть, вь ть час да пріидеть на соуд, и да речеть: не ѡбрѣтох пристава. аще есть на ѡбѣдѣ, да моу есть рок на вечери, да го дасть ѕа ютра на ѡбѣдѣ. аще ли га боуде ѡтслал цар или соудїа, того пристава, да нѣсть крив ѡнѕи, кои га дает. да моу поставить рок, докле ѡнѕи пристав пріидеть, да га дасть прѣд соудїами. З. 36. да вѣшь јер те је нарекаль Прибинꙗ да мȣ си пристав ѡ правдȣ кою кје водити сь Богȣлином. П. 79 чинначије бившим на скȣпѣ сь вами приставьми, да се вршим, и що исправе, да је тврдо. П. 79. и суд их је себи узимао те су позивали парничаре на суд и извршивали пресуде: кто боудеть поѕвань прѣжде ѡбѣда сь приставѡм. З. 34. да се не наведе пристав на женоу, егда нѣсть моужа ее вь домоу. З. 38. кто се ѡбрѣте ѡтбиве соудїина посльника или пристава, да се плѣнить. З. 38 пристави беѕ книге соудние никоуд да не идоу, или беѕ книге цареве, раѕвѣ коуде и(хь) посилаю соудїе, да им пишоу книге. и да не оуѕиме пристав инога, раѕве что пише книга. а соудїе да држе такогере книге, какьвено соу дали приставом, коихьно соу послали, да исправе по ѕемьли. З. 47. соудїе да посилаю приставе добрѣ и праве и достовѣрне. З. 47. соудїе коуде посилаю приставе и книге свое. З. 48. ако се пристав ѡбрѣте крив. З. 49. иѕдава ѡть ѕемлие приставоу .г. перьпере, ѡть конꙗ перпера. З. 38. приставоу ѡть ѕемьле .к. перьпера. З. 50. у том је смислу и овдје човјек одређен од власти да изврши што: кьди га име искати кралевьство ми или чловѣкь кралевьства ми, да да кнеѕ дȣбровьчьки пристава моимȣ чловѣкȣ, и да погю ȣ Стонь, да га ище с моим чловѣком. М. 108. од године 1395 у повељама босанских краљева иза свједока долази по један дворанин, за којега се каже да је пристав; за свједоке се каже одакле је који, па онда

и за пристава стоји: ѡть двора, за то је тешко мислити да је пристав тијем именом самијем био у дворској служби; за њ се највише каже јоште да је дворьскын или дворьскын кнеӡь, и то му је служба на двору, а што се назива и приставом, то ће се тицати само повеље, и по том ће у тијем споменицима пристав слажући се у главном значењу с горњим примјерима бити као и милостьникь човјек одређен да се стара да се изврши повеља; повељама у којим се именује приставь дају се земље и потврђују уговори; да је приставу ишло у посао само што се наређује у повељи, то се не види на сваком мјесту јасно: ѡть двора приставь Влькаць Владисалнћь сь братиѡмь (које мислим да би ваљало раздијелити овако: ѡть двора: приставь итд.). М. 225. ѡть двора(:) прѣставь, жупань Радоє. М. 227. ѡ-д-вори: приставь(,) кралевьста ми дворьски(.) кнеӡь Вукац. М. 283. мало је јасније на овијем мјестима: а приставь(,) дворьски кралевьстка ми(,) кнеӡь Петарь Клєшнћь. М. 318. а приставь ѡть двора нашь дворьски кнеӡь Стипань Влатковнћь ӡ братьиѡмь. М. 428. довољно је јасно на овијем мјестима: а томуи прѣставь одь двора Юран Драгичевнћь. М. 250. и томуи приставь ѡдь двора нашь дворьски кнеӡь Стипань. М. 440. а приставь є кнеӡь Владисавь Вуковнћь дворьски с братьиомь. М. 450. а приставь томуи двора кралевьства ми дворьски нашь кнеӡь Радоє Владимирнћь ӡ братиѡмь. М. 488. помиње се и у повељи војводе Јурја Војисаљића: а ѡдь двора приставь кнеӡь Томашь Цапнћь ӡ братьѡмь. М. 379. ӡа то да .г. прѣставе. М. 107.

приставьникь, praefectus: приставники дѣломь и кнеӡе. Ст. 12.

приставьштина, accessio: да плати и беӡ прѣставщине. М. 102. да плати беӡь приставщине. М. 102.

пристаниште, portus: пристанищоу доброу. Са. 8. тихоѥ пристанище вьниꙗѥмыимь боурею. М. 58. до при-

станища Молѹньта. М. 218. кь добрѹ пристанищѹ. П. 57. mansio: пондѹкѣ и придѹкѣ да не чинѹ пристанище ѹ Дѹброкьникь. М. 31.

пристатель, погрјешка мјесто прѣдьстатель: многїе пристателѣ. М. 150.

пристати, adire: da bi oni mogli opet pristati cha onomu suomu dobru stanu. М. 279. influere: идѣже прѣстала (ријека) оу Млакѹ. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала и из којега је први пут штампано стоји: пристала. accedere, se adjungere: да не пристанемо никомѹре, тко би хотѣль ꙁло ѹчинити. М. 567. assentire: пристасмо нѹ тѹ клетькѹ. М. 32. присташе на всѹ волю кралевьства ми. М. 108. ксемѹ више писаномѹ присташе. М. 219. пристасмо на то. М. 158. на всемь ѡблюби и прѣста сѹпротѣкь кашѣмь и нашѣмь неприꙗтелюмь. П. 50.

пристаꙗти, accedere: мегꙗ оу Юрьдань, како пристаю оу Юльшаницоу. М. 93. како потече иꙁь Прѣкога Лоуга, и пристаю оу Стльпьчаницоу. М. 93. како бара пристаю оу Лимь. М. 94. како пристаю оу Комарьщицоу планина Рьжана и локьва. М. 95. гдѣ потокь пристае оу море. М. 127. како иꙁлаꙁи поуть ѡть Ꙁапльжани и пристаю на вели поуть. Г. XV. 278. assentire: на всемь пристаюмо. П. 50.

пристоинь, competens: сь всомь жѹпомь пристоиномь реченомѹ градѹ. П. 176.

пристоꙗние, res competens: са всеми мегами и прѣстоꙗнюмь речене жѹпе. М. 285. 296.

пристоꙗти, pertinere: пристое (градови) рашькомѹ столѹ. М. 36. коемѹ градѹ пристоѣше жѹпа конавлоска. М. 217. с отокомь, кои пристои Виталини. М. 218. що нимь пристои. М. 255. що прѣстои едномѹ кои дрѹгога. М. 285. комѹ ꙁа нимь що прѣстои. М. 297. колицѣмь по ꙁаписѹ бѹде ѡвь покладь пристоꙗти. М. 365. що нѥга пристои ѡдь двѣ стѣ литрь. М. 479. що нась е пристоѣло. М. 510. и са се: испись постава херцегова и нини раꙁлоꙁи, кои се к томѹи пристою. М. 499. комѹ се пристои

по правди. П. б. 121. све разлоге, кои се пристое или кои се су пристоѣли реченому покладу. М. 510. convenire: како пристои сину у матере. М. 274. како намь прѣстои учинити. П. 61. како прѣстои. П. 43. у Суторини не пристои соль продавати. П. 12. и са се: колико се нимь прѣстои за храну. М. 258. како на пуну пристои се. М. 370. да га помагамо сиензомь, колико би се пристоялѡ негокѣ привлазни. М. 473. ми кемо учинити що се буде по правьдѣ пристоять. П. 117. прьстоять. М. 374.

пристрашьнь, perterritus: пристрашьи вь коупѣ и оудивлюнь бывь. Д. 87. пристрашнь бывь. Г. XI. 81.

пристроити се, se conferre: не имыи где пристроити се, привѣгаеть кь жоупаноу. Д. 101.

пристроюниє, instructio: о семь монастири повелѣ емоу пещи се и подвигноути се на пристроеніе его. Са. 7.

пристоупити, accedere: пристоупи и скончаи прошениє моє. Ст. 12. рана не пристоупить кь тѣлеси твоемоу. Д. 114. пристоупль кь цароу. Д. 126. adire: богь вѣ и вась свѣть, да є ѡно село наше, дано вьсомь Босномь, терь смо приступили како кь нашему. П. 56.

присоудити, adjudicare: кои се виногради присудѣ кь тебѣ. М. 47. речени млин да буде присуген реченои царкви. М. 464.

присьвькоупити, aggregare: множаише ѡть разлиуныхь єзыкь присьвькоупль. Г. XI. 71.

присьвькоуплюти, adjungere: присьвькоуплюєт и сестроу свою ѡть Поулїе кь себѣ. Л. 64.

присьнодѣва, semper virgo: присподѣвоу богородицоу. Ст. 6. приснодѣви Марїе. М. 73. приснодѣва. М. 522.

присьнодѣваꙗ, semper virgo: приснодѣвниє богородице. Ст. 10. приснодѣвниє Марие. М. 15. ѡ прѣсветѣи приснодѣвѣи Марнї. М. 67. приснодѣваꙗ Марїꙗ. М. 167.

присьнодѣвица, semper virgo: приснодѣвица Марию. Ст. 1.

присьносоущьнь, perpetuus: присносоущьнь. Д. 99. кь свѣтѣ присносоущнѣмь. М. 88.

присьносын, perpetuus: тебѣ присносоущее вьзьсилаеть славославїе. М. 547.

присьнь, genuinus: юже соуть присныя моюго отьчьства. Ст. 24. братучедь присни воеводи Иваниша. М. 451. 454. присноую свою матерь. Л. 64. sincerus: присны рабе владыкы моюго. Ст. 13. одь моихь старехь присьнихь приятель. М. 31. любовномꙋ си присьномꙋ кнезꙋ дꙋбровьчьскомꙋ. М. 40. обѣтꙋю се присьномꙋ си кнезꙋ дꙋбровьчькомꙋ. М. 45. присние юго и теплие помощи. М. 110. приисни. М. 454. propinquus: или моје дѣте или прысни мои. М. 10. кто любо присни мои. М. 20. ни одь моега брата ни одь прислога кога любо. М. 27. — adv. присьно, semper: того присно славити. Д. 123. присно поминаемыи. М. 166.

присьтежати, acquirere: колико дрьзновенїе кь нюмоу пристежаше. Д. 118.

присылати, mittere: кь семоу присилають римлиане. Л. 55. присилаеть писанїе митрополитоу. Л. 64.

присѣтитель, inspector: стадоу, кь июмже вы постави доухь светыи присѣтителю. Д. 141.

присѣштати, invisere: писанїемь присѣштати нась. Д. 159.

присѣштение, frequentatio: присѣщениюмь благымь. М. 65.

притварати се, simulare: притварающа се христианствовати. Л. 57.

притворити, claudere: црьковь, юже притвори своєю крьвию. Д. 180.

притворь, porticus: кь црьковныи притворь. Д. 57.

притежание, acquisitio: многа притежаниꙗ. М. 92.

притежати, acquirere: не дасть отьчьствия, югоже притежа. Ст. 22. присно вось ходе, ожестоучашоу притежа кожоу. Д. 26. що самь притежи. М. 80. что самь притежить. М. 123. притежить имение. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

притезати, attrahere: чслюсти срьдьць нашихь кь себѣ притезаеть. Д. 102.

притесати, addere: що притесасмо Гюргю оть влахь. Г. XV. 294.

притешти, accurrere: кь црькове кь гробоу притече. Д. 186. вь скорѣ притекь. Г. XIII. 362.

прити, гледај приити.

притицати, accurrere: мнозы кь Стефаноу притичюще. Г. XI. 61.

притрань, terribilis: притраньныи уась сьмрьтныи. М. 86.

притрьгноути, arripere: сихь нѣкда оть великыхь дѣланїи притрьже. Г. XI. 83.

притьча, parabola: оубоякь се притьче. Ст. 9. да не слоучить ти се притьча, яже ѡ богатѣмь. Ст. 11. causa: кои се пре ѕа свою притьчю. З. 47.

притьчьникь, proverbiorum scriptor: якоже вещаеть притьчьникь. Ст. 10.

притьчьнь, parabolicus: еда како на мнѣ сьврьшить се владыкы моего притьчное слово. Ст. 9.

притѣкати, accurrere: недоужьныимь рѣкы исцѣленим лѥе, притѣкающимь кь тебѣ. Ст. 26.

приоуготовити, parare: да направимо и привготовимо бродове. П. 50.

приоуподоблати се, congruere: поле велико семоу приоуподобляеть се. Г. XI. 69.

приоурь, prior: да смо присегли привръ и бискупъ. П. 39.

приходити, venire: прихождахоу кь немоу на благословенїе. Са. 8. ако ѡдь живаниихь люди приходе в манастирьске лоудн. М. 6. да приходе ихь трьговци по ѕемли и по трьговѣхь кралевьства ми. М. 51. приходи кралевьству ми поклисарь. М. 52. кьди царьство ми приходи в трьгь. М. 147. ѡ всакомь приходещемь димитрове дневе. М. 247. да св волни в всакое врѣме приходити в Двбровникь. М. 310. всака плата, коя приходи. З. 34. прѣходили. М. 276. прьходи. М. 417.

приходиште, reditus: ѡдь всѣхь приходищь и нашемь полачь и ѕемаль нашѣхь. П. б. 89. ѡдь приходища ѕемале.

М. 369. всака приходища, ка ѡ-т-ога пристоє. М. 440. приходища. М. 462. три села са свими инхь прѣходищи и користии. М. 494.

приходь, adventus: твои приходь кь намь. Д. 25. єгоже бѣ вь прьвыи приходь искоупиль. Д. 185. да носе праздникоу дрьва и царевоу приходоу и патриарховоу. Г. XV. 305. разкѣ прихода царева. Г. XV. 307. reditus (то може бити): многаа села и приходи по разлучныихь мѣстохь ѡбытѣли приложи. Г. XI. 71.

приходькь, reditus: що ме гѡди стои ѡдь полаче прихѡтка сегаи годища. П. б. 91. градове и приходке. М. 461.

прихождениѥ, adventus: по прихожденїи нашего смѣренїа. М. 558.

причестити се, participare: трапезамь причестивше се. Д. 125.

причестиѥ, participatio: причестые светаго доуха боуди сь вьсѣми вами. Са. 5. єгоже вь свое причестие прьвѣе пришьдь искоупи. Д. 186.

причестьникь, particeps: да боудеть причестьникь рекьшимь: разьпни єго. М. 16. да ѥсть причестникь Июдѣ. М. 64. 68. причесникь прѣдателюмь. М. 73. да ѥ причесникь ѡтьврьгшимь се Христа Арии и Несторию. М. 135. да е причесникь кь Июди. М. 450. причестникы чловѣколюбиꙗ божиꙗ. Г. XV. 266. прѣчестникь. М. 250.

причестьнь, particeps: не высть причестьнь второмоу бракоу. Са. 6. да ѥсть причестнь рекшимь: распни єго. М. 128. да е прѣчестань Июди прѣдателю. М. 235. причестань. М. 257. причестань кь Іюди. М. 260. погрјешка: прѣчасни к Юди. М. 287. при(чь)сни. М. 456.

причетати, conjungere: поочуаста се, бракоу причетати и. Д. 6.

причештати се, participare: на вьсакь дьнь причешаше се светыхь таинь. Са. 11.

причисти, -чьтоу, adnumerare: вь некоторое число причисти се сь оугождьшими богоу. Са. 2. да боудеть причьтень кь Июдѣ. М. 82. да се причьте кь нечьстивїимь.

М. 87. да ѥсть причьтень Июдѣ. М. 100. прѣчтени. М. 424. погрјешка мјесто причьтеть: да причьть се кь тѣмь. М. 16.

причитати, adnumerare: помаѕоуеть ихь и вѣрнимь причитаеть. Г. Х. 260.

причишьница, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Причишница. М. 439.

причьть, clerus: црьковны причьть. Са. 8.

приштевьскын, што припада Приштини: ѥфалию пришевского. М. 264. царину пришевьску. П. б. 62. ѡдь царине пришевьске. П. б. 63.

приштевьць, човјек из Приштине: по моѥмь чловѣку Доубромировикю Гюисаку послахь ову ѕи книгу по пришещевцу (које је погрјешка мјесто пришевцу). П. б. 64.

приштина, град на Косову: поуть, кои греде иѕь града оу Приштиноу. М. 563. ѥгда бѣхь немощьнь оу Пришинѣ. М. 113. доидоше кь нашемоу царствоу кь Приштиноу. М. 150. у Пришинѣ. М. 173. 223. П. б. 5. ѡть Пришина. М. 181. у граду у Пришине. М. 209.

пришьдь, пришьль, part. praet. act. I и II, којима се накнађају те форме глаголу приити: пришьдьшоумоу игоумeноу. Ст. 14. пришьдьши сьмрьть. Са. 3. пришьдь царьство ми. М. 137. туи пришадь да поѕнаю правду. П. 72. пришлиe сви три у Доубровникь. М. 496. аще боудеть попь на то пришль. З. 51. кои буду пришьли. М. 147. пришаѡ є прѣдь господствомь нашимь с листомь. М. 326. ако би пришаѡ господинь кнеѕь по себи ли по своихь ли добрѣхь людехь. М. 496.

пришьльствиѥ, peregrinitas: да и мы вь пришьльствїи подь повелители поживемь. Д. 50.

пришьльць, peregrinus: страньнь ѡть своихь и пришльць вь ѕемли тоуждеи. Д. 55. пришьльць. М. 9. гости и пришльце. З. 31. кои се чловѣкь пришлаць наиде. П. 32. ми смо ѡноган пришлаца иѕьрињули. П. 41.

пришьствиѥ, adventus: ѡ пришьстви ѥго. Ст. 1. чаѥ пришьствиꙗ ангельска. Ст. 18. на вьторомь пришь-

стви. М. 27. до пришьствия твога кь намь. М. 47. обећаније пришьствија светаго доуха. М. 121. вь страшное пришьствије соудища христова. М. 166. вь страшан сждь катораго пришаствија сина божиа. М. 417. пришаствија. Г. XI. 168.

пришьствије, adventus: на прьвое мое пришастье. М. 104. на вьторомь пришьствии. М. 113. на прьвое мое прѣшастие. М. 233. што се учије за пришьствије господина кнеза. П. 17. вашему пришьствију. П. 21. његово к намь пришьствије. П. б. 57. пришастијемь. П. б. 105. погрјешка: пришьстанија. П. 2.

прија, гледај прѣ: учисмо прија вашега листа. П. 125. пријателю, одь прија а нека ли одь тогаи обѣта, упрашамо те, колике ти се су биле згодиле погибѣли. П. 143.

пријазникь, amicus: нашему пријазникому и поуте-ному господину. П. 58.

пријазновати, favere: не удити, илуе нмь прѣзновати. М. 289. пријазновати срьуано и право. М. 302. 341. 346. с нимн пријазновати у всемь. М. 446.

пријазнь, amicitia: потврьдѣти стару любвь и пријазнь. М. 210. да нѣ за једну инога уловѣка пријазнь не промѣне ни одьлууе сије пријазнѣ господина краља. М. 211. зилюће любьву и прѣзань, кою нмамо з градомь дубровауьцѣмь. М. 217. стару поутену прѣязань. М. 238. срьдьуану пријазьнь. М. 241. прѣјасмо одь нега подобну и праву прѣјазань и клетви и записе на прѣјазань. М. 319. пријазань и пријателство. М. 324. любве и добре пријазни. М. 466. дасмо вѣру и рѣчь нашу господину за волю и прѣзань поутенога кнеза. М. 485. послахь до ваше поутеније пријазни властелје мое. М. 483. листь ваше пријазни примисмо. П. 12. по семь листу вашои пријазни дамо узнать. П. 55. што намь ваша поутена пријазань писа. П. 144. прѣзанију. М. 274. прѣјазанју. М. 297. пријазанију. М. 329. пријазень. М. 388. П. 14. прѣзань. П. б. 42.

пријакь, име мушко: има један рукопис писан 1387 роукою грѣшнаго инока Никодима, Мрьуете и Пријака. М. 212.

приꙗниѥ, favor: да те примемо сь всаковь поч-стию и сь всакимь прѣꙗниемь. М. 22.

приꙗтель, amicus: присеѕаю, правы приѣтель быти вамь. М. 2. вамь, вѣрьнымь ми приꙗтелемь. М. 20. кто ѥ твои прьѣтель, да мꙋ смо прьѣтелие. М. 22. да ѥ нимамо ѕа приѣтеле. М. 36. приѣтелꙋ кралевьства ми кнеѕꙋ дꙋбровьчьскомꙋ. М. 49. приꙗтелꙗ срьчанога. М. 177. прѣѣтелемь. М. 234. своиыи добрими приѣтельми. М. 292. добри и красни приꙗтель. М. 324. на кою годире странꙋ ѥсамь приѣтеле себи нашао. М. 449. драѕимь и срьчанимь приѣтелемь. М. 491. наши стари и веле почтени приѣтели. М. 501. нашимь добримь и велѣ ꙋѕданимь прїателюмь. М. 535. мимо Дꙋбровчикь болѥга приꙗтелꙗ ваша любовь не има. П. 21.

приꙗтельскыи, amicus: приꙗтелскꙋ любавь. М. 368. почтѣти приꙗтельски. М. 211. чинишь приꙗтелски. П. 122.

приꙗтельство, amicitia: чистоѥ приѣтельство. М. 35. примеѥть ихь вь приѣтельство. М. 36. држимо вѣрꙋ и приѣтельство тебѣ. М. 42. да имамо приѣтельство одь Цьтата до града. М. 42. що нимь исхаби моимь посланиѥмь или на моѥ приꙗтельство. М. 69. старо приꙗтельство, коѥ сꙋ имали мои прьви ш нихь прьвими. М. 183. понови всакꙋ добрꙋ любавь и прѣꙗтелство. М. 308. слатко прѣꙗтельство. М. 319. приꙗтелствѡ почтенѡ. М. 323. приꙗѕань и приꙗтелство. М. 324. до где сꙋ господствꙋ ми ꙋ правомь и истинномь приꙗтелствꙋ. М. 355. не моремо ꙋчинити мира ни приѣтельства с херцегомь. М. 451. на чемь много ѕахвалюѥмо ти вашемꙋ почтеномꙋ приꙗтельствꙋ. П. 10. ѕа прѣѣтество. М. 292.

приꙗтелѥвати, amicum esse: да ихь имамо приꙗтелевати и помагати. М. 405.

приꙗти, favere: да приѣмь томꙋ градꙋ. М. 21. да имь прьѣмо. М. 23. приѣти какоре самь себѣ. М. 24. да приꙗмо тебѣ ꙗко и сами себѣ. М 47. како мꙋ приꙗю владыке, коѥ сꙋ ꙋ градѣ, тако да га и ꙗ люблю, и такоге да мꙋ приꙗю. М. 69. да мꙋ приꙗмь. М. 228. да прьꙗмо градꙋ. М. 567. да би намь не ꙋдили нере приꙗли. П. 59.

приѥꙁда, име мушко, гледај Сьфинарь.

приѥмати, accipere: приложить ти прїємати. Са. 10. кажеи ꙁлые, прїємлють себѣ досажденїє. Са. 10. хлѣба мало и рѣтко прїємахоу. Д. 24. ѥꙁыкы многы кь помошть приемае. Д. 80. сь всакою поучьстию приемати єго. Д. 174. прїємлющимь царьстко. М. 125. приемлеи славословие. М. 265. мьꙁдоу приѥмати. М. 571. коньць житїю прїємлють. Л. 53. тоу прїємлють светое крьщенїє. Л. 58. прїємлють иночьскыи обраꙁь. Л. 58. прїємлѥ себе сьврьстїє дьщерь Степана Ꙗкшикꙗ. Л. 64. прїємлють кралѥвьство. Л. 69. прїѥмлють начальство срьбьско Гюргь. Л. 73. expugnare: Цариградь прїємлють. Л. 78. cf. примати.

приѥмьникь, acceptor: трапеꙁамь вьси приемници бывше. Д. 93. 150. христовыихь таинь приемника того быти сподобивь. Д. 164. successor: прїємници бывають тѣхь ꙁлочьстїю Максентїє вь Римѣ, Галерїє вьстокомь. Л. 55. по оумрьти ѡтчевѣ прїємникь бываеть царствїа. Л. 55.

приѥмьница, quae excipit: тѣмь боудеть свѣдѣтелница и приѥмьница прѣчистаꙗ моꙗ ꙁастоупьница. М. 79.

приѥмьнь, accipiens: вечери прїємни бывше. Д. 70. трапеꙁѣ приемьнь бывь. Д. 76.

приѥти, примоу, accipere, excipere: никоториже пророкь вь ѡтьчьствѣ своемь приеть есть. М. 5. приѥти крьщениѥ. Ст. 2. царьскымь лобиꙁаниѥмь приѥмь и ѡбловиꙁа и. Ст. 3. примли ѡроужиѥ. Ст. 5. посланиѥ твоѥ приѥмь сь любовию. Ст. 20. прїєть владычьство. Са. 14. велию тоугоу и болꙁнь приехь. М. 8. да приме гнѣвь и накаꙁание. М. 16. приѥше ме сь поучьстию. М. 19. да те примемо ꙗко господина. М. 22. примли сиѥ приношениѥ. М. 26. приметь ихь вь приꙗтельство. М. 36. смрьть приѥмь. М. 88. всѣхь приѥть ꙁемлꙗ. М. 90. да мьꙁдоу примете. М. 90. приѥхь благословениѥ ѡть арьхиѥпискоупа. М. 99. приемь всȣ дрьжавȣ срьбские ꙁемле. М. 104. покои приемь. М. 125. прїєти благословенїє. М. 137. прїєше правовѣрїє. М. 166. приѥхь властеле дȣбровьчке, да сȣ вь ѥдино с царьствомь ми. М. 169. да приме на се и на своюю дȣшȣ ѡне клетви.

М. 189. сикоꙁи прие посьлникь. М. 216. да краль Ѡстою и негова сина прѣимемо ꙁа наше властеле. М. 276. просите и примете. М. 278. доброволно прѣꙗмше. М. 284. 296. приꙗмше државȣ. М. 412. приꙗмь. М. 427. да моу прѣда станꙗнинь вьсе, що моу боуде прїель. З. 39. да не приме нѣкою утетȣ. П. 7. приѥмше книгȣ. М. 186. наꙗмь не прими ꙁа ꙁло. П. 128. кончиноу прїемь. Л. 52. иночьскы обраꙁь прїемь. М. 60. послѣдованїе племѣне срьбскаго конць прїеть до послѣднꙗаго Оуроша. Л. 62. прїѥмь начелство срьбско. Л. 69. expugnare: ако примешь рашькȣ ꙁемлȣ. М. 36. приети вьсе граде. М. 36. многа царствїа прие. М. 530. прїими бльгаре. Л. 71. прїѥмь вьсоу ꙁемлю грьчьскоу. Л. 72. прїѥше тоурци Трьновь. Л. 74. прѣимемо. М. 106. 239. 261. писаниѥ прѣсмо. П. 1. прѣхь. М. 233. — ꙗ мјесто ѥ из хрватскога језика: приꙗти. М. 211. прѣꙗти. М. 418. 423. прѣꙗсмо. М. 239. 257. 260. 284. 296. 319. 418. 420. приꙗли. М. 323. П. 53. приꙗта. М. 458.

приѥтиѥ, acceptio: приетїе царево. Д. 54. трапеꙁе приетиемь. Д. 187. до прїетїа господина цара, докле не било царево. З. 44.

приѥтьнь, gratus: жрьтвоу приѥтноу. Ст. 13. никоторыи пророкь вь ѡтьчьстви своемь прїетьнь есть. Са. 7. свѣть мои ꙗко благь боуди ти приетьнь. Д. 34. добро дѣло божии приѥтно. М. 179.

приЋиꙗ, *προικίον*, donatio: ȣ сихьꙁи селѣхь оу црьковнихь оу горѣ що се находи коупленица и прикиꙗ жоупска, да ю дрьже, а що се обрѣта оу жоупѣ коупленица или прикиꙗ црьковныхь людїи, да си ю такожде дрьже. Г. XV. 282. подь црьковь ꙁа дȣшȣ подьписати, ȣ прикию дати, продати. М. 156. dos: коѥ се ꙁгоде на сьмьрьти моѥи девоике, да им се да прькиꙗ, колико се може. М. 416. ѡтрокь оу пракию да се не да никогда. З. 43. да соу вольны ѡть ꙁемьли баштине оу пракѵю ѡтдати. З. 45. на оба пошљедња мјеста мислим да гријешком стоји а. cf. прьЋиꙗ.

пробавити, tribuere: на небеси прѣдь аггелы рабоу твоемоу милость твою пробавихь еси. Д. 69.

пробадати, transfodere: лютѣ ѡть болѣзни страдальцоу пробадаемоу. Г. XI. 49.

пробити, pervadere: ходи много, доидеже пробиет те (зној). Ш. lesek. 130.

пробости, transfodere: теплою прободь се любовию. М. 3.

проваждати, comitari: до краꙗ грьчьскаго прѣдѣла проваждаюштоу. Д. 40. богомь проваждаемь. Д. 132. кь своеи его земли проваждасть. Л. 63.

провидоурь, итал. proveditore: ѡть провидура которскога. М. 465.

провидѣти, videre: да могу и провиде, ако се могу угодити. М. 464. провидьць б. 121.

провижионь, гледај провижиюнь: за провижьонь. М. 538. само ту.

провижиюнь, срл. provisio: шесь сать перьперь за провижиунь. М. 480. за пуну плату провижиюна за годиште, кое ходи сада. М. 502. до познаньѣ разлога ѡдь провижиюна. М. 537. f.: примихь за моию провижиунь. М. 495.

проводити, comitari: ѡть отьца моего до зде проводи ме. Д. 18. до прѣдѣль грьчьскые земле проводивь его. Д. 117. deducere: кто проводить дроужиега чловѣка кь тоуждоу землю, да моу га дасть самоседмога. З. 37. agere (vitam): житие проводити богооугодно. М. 244. проводихь житїа моего врѣме. М. 335.

проводь, comitatus: да имь нѣ поноса никога ни житнога ни виньнога ни провода ни коня ни пса ни покансара ни владальца никогаре. М. 61. ѡсободи ихь ѡть позоба, провода, соколарь. М. 123. освободи ѡть псара и провода и поноса. Г. XIII. 376. ни поноса ни провода. Г. XV. 307. deductio (мислим да је на овијем мјестима, cf. провожденние, проводити): да греду предь царьство ни на судь за земьлю и за проводь. М. 146. 162. за конь, за проводь да идоу прѣдь цара. Г. XV. 308. comes: таковомоу дѣлоу слоуга ти боудоу и ѡ господи до Светые Горы проводь. Д. 9.

прокождати, agere (vitam): кь многѣхь скрьбехь житие прокождають. М. 241. cf. прохаждати.

провожденню, comitatus: провожденню творепе кь гробоу. Ст. 20. любовнымь прокожденїемь растанїе сьтворнста. Д. 214. deductio: о прокожденїи уловѣка. З. 37. cf. проводь, проводити.

провьзвѣштати, annunciare: пророцн провьзвѣштаюпе оутврьждевахоу. Ст. 1.

провѣдѣти, praescire: ѡ мнѣ провѣсть богь. М. 10. богь, провѣдын вьсa. Д. 7.

провѣштати, eloqui: дроугаа не сподоблиет се провѣштати. Д. 58.

прогари, селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Прогарїн. С. Л. 1847. IV. 48. изостављено у М. 197.

проглаголати, nominare: ѩко проглаголєть се грьуьскаѩ ѡбласть. Ст. 8.

прогласити, declarare: провѣнти и прогалласити (у том споменику често стоји а међу два сугласна гдје не треба) господина Ивала Радиновнѣ краля восиаского. М. 252. проглашенн нотар. М. 465. promulgare: писах ѡвозн писаннє, прогласих с монєм вилнєгом н ымєном овнунием. М. 465.

прогледати, asspicere: при кнм се прогледа (ова књига) и проуте. М. 550. книгв твоєн милости проглѣдахмо. М. 554.

прогнанию, expulsio: многаа доухωвь прогнанїа. Д. 114. на негова погнбнω и прогананне (међу два сугласна често стоји а у том споменику кад не треба) влна кралевастава. М. 252.

прогнати, expellere: прогнати ме, и землю ѡтьуьствиѩ моєго раздѣлити. Ст. 27. кто се ѡбрѣте еретнгь живѣ с христїаны, да се жежеть по ѡбразоу, и проженеть се. З. 30. кои дрьжеть црькоквна села и землю црькоквноу, а прогнали соуть люди црькоквне. З. 32. ако калоугерь оузьме мить, да се вие и прожене. З. 50. како нхь прогнаше.

П. 96. каꙁдѣ да смо поречени и потиснути и прогнани. М. 342. прогнаани. М. 371.

прогнѣванию, irritatio: не прогнѣванию боудемь повинны. Д. 9.

прогнѣвати, irritare: еда ли прогнѣваю неꙁлобиваго владыкоу моего. Ст. 11. имиже бога прогнѣвахомь. Д. 217.

прогонити, depellere: прогоне отъ тебе бѣсовьскые плькы. Ст. 16. бѣсныие доухы прогоне. Ст. 20.

прогонь, exactio: да си имаю прогонь оу планиноу. Г. XV. 273. прогономь на мость. С. Л. 1847. IV. 53. прогонь селу на Пекь. С. Л. 1847. IV. 53.

продаванию, venditio: трьгь соли продаванию. М. 201. мѣсто соли продаванию. П. 11. 12. мѣсто соли продаванью. П. 107.

продавати, vendere: да си продаю вино беꙁь воде и медь у цѣнь. М. 17. продавающе и купующе. М. 37. продающе. М. 41. кое се начне продавати. М. 47. да не продаю ни купую меса. М. 52. кои му продаю жито. М. 119. да си продаю купле свою. М. 157. да се не продава соль нигдѣ. М. 204. кога ю (злата) продавана литра по осамь десеть и четири дукате. М. 484. да ю туꙁи продаваю. П. 11. да се не продае. М. 11. кои су челядь продавали. П. 146. да им се продавать жито и вино и месо ꙁа динарь що иномоу ꙁа два. З. 34.

продавьць, venditor: не моу ни тать ни продавьць. З. 45.

продавьштина, venalicium: да плаваю царине и продавщину. М. 523.

продание, venditio: ѡ продании чюжди. З. 44. трьгь соли продания. М. 201.

продань, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи двојици бијеше име Продань. М. 12. 13. и тројици које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 59. 62. и двојици које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 289. 299. — Властелин Александра господина канинскога Продань

војевода 1368. М. 178. — Гледај Побрѣновићь, Строиславићь, Штета.

продањство, venalitas: да нихь ҙа инеднога чловика волю ни ҙа страхь ни ҙа пѣнеҙе, ҙа инедню продаиство ҙло не остаинмо. М. 323.

продањчић, хумљанин Прьковлавь Продањчићь 1249. М. 34. — Властелин дубровачки, вијећник од вељега вијећа Крьсанко Продањчићь 1253. М. 39.

продаса, властелин великога бана босанскога Матије Нинослава Ҙабавь Продаса 1240. М. 28.

продати, vendere: прода всe, еже имаше. Са. 6. продавь вино с водомь. М. 17. есте моега чловѣка, и продасте га. М. 42. кои трьгь иҙнесете иҙь Дьбровьника, да га ни ти ни инн твои људие продаде ни дарую никомьре враждѣникь дьбровьчькомь. М. 43. где прода, тꙋ и царинꙋ да плати. М. 52. продаше ми реченьное мѣсто. М. 126. що продадꙋ. М. 410. ако бы хотѣлы, да ю дрꙋгомꙋ продаде. М. 532. кои прода сина божиега на распетие. М. 260. 287. elocare, као и латинска иста ријеч: ҙа кꙋмирькь сольски, продах га вашимь поклисаромь ҙа годище ҙа .ѳ. сьть перьперь. М. 174. продадохь царинꙋ рꙋдиичꙋ Бенкꙋ ҙа годище ҙа шесть сать литарь сребра. П. б. 79. dedere (то мислим да је на овијем мјестима): аще не боудеть иемоу оугодна (жена) водити, то наказавь ю да ю продасть, камо иемоу годие. М. 14. кто прода христїанина вь иновѣрноу вѣроу. З. 31. погрјешке: прьда. М. 299. 309. продашн. М. 529.

продаια, venditio: габелꙋ оть продаие соли. М. 446.

продаιати, vendere: ико ҙаклаита продаιахоу. Д. 65.

продика, за фратра стоји на једном мјесту: продика Стефань. П. 177. исти се помиње латински: frater Stefanus ordinis s. Francisci. П. 175.

продлити, prorogare: ако би до мѣсець кои трьговьць не продаль, да мꙋ се раҙꙋмѣ и продли дори прода. П. 110.

продльжити, extendere: пѣнию продльженоу бывшоу. Д. 15.

продлювати, extendere: много рѣчи продлювати не хотѣсте. П. 165.

продоль, vallis: међа је Гуглави и Крушевицама ишла оу Липовоу Продоль. М. 26.

продромь, *πρόδρομος*, praecursor, тако се зову цркве њему посвећене: краљ је Милутин зидао манастир Продрѡмь конь Сереꙁа. Л. 60. и у Прилипу је била црква Продромь. Г. XIII. 369. XI. 131.

проꙁвати, nominare: проꙁ(ва). М. 72.

проꙁєбательнь, pullulans: сиꙗ мѵро проꙁєбателнаа. Д. 72.

проꙁєбєниѥ, germen: ꙁлаго сада и ꙁьлоѥ проꙁєбєниѥ. Ст. 23.

проꙁєбноути, germinare: ѡть корєнє ѥсєѡва жєꙁль проꙁєбы. Ст. 1. проꙁєбѣ гроꙁдь живота. Ш. Iesek. 129.

проꙁорьливь, cautus: богодарованиима ѥмоу проꙁорливыма доуховниима и любаꙁниима ѡчима. М. 72.

проꙁрѣниѥ, visus recuperatio: слѣпорождєныимь проꙁрѣниѥ дарова. М. 58. нє мнѡго прѣидошє дьнїє по тѡго проꙁрѣнїи. Г. XI. 59. providentia: по нєиꙁрєчєньнѡмѹ єго проꙁрѣнїю єжє на господьствѣ мн. М. 266.

проꙁрѣти, praevidere: нє помышлаѥ ни проꙁрє хотєщаго быти. Ст. 23. боудоуща проꙁрєшє пророци. М. 228.

проигоумєнь, *προηγούμενος*, hegumenus emeritus: проигоумєна попа Ѳєѡдоула. М. 138. проїгѹмєнь Iѡнъ. М. 556.

проиꙁволити, velle: на ѡкои проиꙁволи. М. 537. 538. єгда проиꙁволить даєи. Г. XI. 89.

происходити, exire: вь прѣдниꙗ слово да происходить. Д. 122.

проити, transire, cf. проћи: проидохь скроꙁѣ ѡгнь и водоу цѣль. Са. 13. да тѹдєꙁи прогю ѹ срьблѥ, ѥрь нє могошє нигдѣ проки. П. 7. прогошє слободно. П. 28. да ѡдь тѹдє вь вашои милости проидѹ. П. 54.

прокаженниѥ, lepra: вапасти ва нєдѹгь прокаженїа. Г. X. 234.

прокажень, leprosus: раꙁда ѡ прокаженьнымь. Ст. 7.

проказа, lepra: да приме проказу гнѡꙁнову. М. 135. calamitas (као да је овдје): еще ли въ прокаꙁахь неразоумнаго Фараѡна радоуете се. Гильф. бос. 274.

прокатимень, метохь кь Ѡхридѣ прокаѡнимен. . црькова свеῖы Иѡань. Г. XI. 136.

проклети, exsecrari: да боудеть проклеть ѡдь господа бога. М. 10. и ѡть кралиевьства ми да иесть проклеть. М. 64. да смо проклети богомь. М. 287. да есть проклеть и анаѳема да боудеть. З. 30. селу је Ораховцу које је Гргур Вуковић дао Хиландару ишла међа на Проклетоу Нивоу. Г. XI. 142. погрјешке: проклють. М. 68. прокльть. М. 71. проклѣть. М. 73.

проклетию, exsecratio: сь проклетиемь злые ихь ересы. Д. 151. проклетию юмоу боуди ѡть самого господа бога. М. 75. 82.

проклетьство, exsecratio: проклецтво очино и материно да доиде на оиеи. М. 219. да имамь проклецтко ѡдь бога. М. 275. да су все клетви и роте и проклецтва пала сврху нась. М. 291. проклетьства. М. 303. проклеска. М. 307.

проклетьць, exsecratus: да се наꙁовемо проклетци и невѣрници. М. 342.

проклечнќь, властелин дубровачки Кали Проклечинќь 1253. М. 39. може бити да би требало Проклетьчинќь, cf. проклетьць.

проклинати, exsecrari: проклинаеи те, проклеть. Д. 79. проклинамо и завезоуемо. М. 77. 83. светителие да не проклинають христїань за сьгрѣшеніе доуховно. З. 29.

прокопию, Procopius, свети: помни Меркурїа и Прокопїа. М. 244. Прокопию. Г. XIII. 293. — Гледај Богьдановић.

прокопь, село у Хомољу које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском. М. 194.

прокоратоурь, гледај прокоуратоурь: нашега прокоратура. М. 426.

прокось, transitus quidam: прѣко Галичника прокосомь оу локкоу. М. 87.

прокоурато рь, procurator: прокѹраторь господина кралꙗ. П. б. 108. само ту. cf. прокоуратоурь.

прокоуратоурь, procurator: ꙗесмо ꙁадоволни ѡдь нашега прокѹратѹра кнеꙁа Михѡꙗ Растикꙗ старога ѡдь кѹкꙗ и ѡдь ꙁемаль що нась стои доходакь ѡдь всѣхь времень. П. б. 84. прокѹратѹра нашега. П. б. 89. с кралевства мѹ прокѹратѹрѡмь. П. б. 107. прокѹратѹрь. П. 178.

пролити, effundere: крьвь ѡдь нихь пролили. П. 84. да мегю ни ш ними крькь не бѹде се пролила. П. 91.

пролитиꙗе, effusio: пролитїемь крьве. Д. 80. крьви пролитьѣ. М. 255. пролитьꙗ крьви, коꙗ сѹ ѹ ѡвѹи рать ѹчинена. М. 466. ѹꙁрокь крьви пролитꙗ. П. 84. пролѣтїю крьвь. Л. 76.

пролиꙗати, -лѣю, effundere: неѡскоудьно пролиꙗ и оумножи и молиткоу и благословеиꙗе тебѣ. Ст. 16. молитвы своꙗе пролѣите прѣдь вьсѣхь владыкою. Ст. 10.

прологь, prologus: сиꙗ книга прологь. М. 561.

пролѣтина, seges vernalis: да ѡроуть дьнь ꙗесенине и дьнь пролѣтине. М. 63.

пролѣтиꙗе, ver: да даю ꙗесени покрове а пролѣтїи по два брака ꙗлока. Г. XV. 310.

пролѣтьнь, vernus: два панагюра оу Подгорицы свеиы Геѡргїе пролѣтиы и ꙗесены. С. Л. 1847. IV. 55.

промькноути, transfodere: исхытивь мьчь мои, промче имь вьноутрьнꙗꙗ моꙗ. Д. 112.

промыслитель, providus: промислителю благы. Г. XI. 60.

промыслити, perpendere: промисливше, ере право и достоино ꙗесть вратити. М. 217. prospicere: промисли ни ꙁа тоꙁи, како да ни се поврати. П. 27. промисли и ѡбреди, како да поидѹ. П. 54. попечали ꙁа то и промисли, како ви ꙗе воле богь наставиль. П. 104.

промышлꙗти, prospicere: богь, промышлꙗе намь спасенїꙗ нашего. М. 539.

промысль, providentia: божиѥмь промысломь. Ст. 2. промысломь своѥ благости инѥдиномоуже чловѣкоу погыбноути хотє. Са. 7. богь промысломь оустраꙗѥ вьса. М. 124. да кѥте томꙋ добри промисль ꙋчинити. П. 135.

промышлениѥ, providentia: богь своимь промышлѥнїємь постави мене владычьствовати. Ст. 3. ѥго промишлѥниѥмь сьдрьжещꙋ ми сиꙗ. М. 161. 172.

промѣнити, permutare: да нѣ ѕа ѥдинꙋ инога чловѣка приꙗѕнь не промѣне (пријатељства). М. 211. на двꙋ златихь проминенѡ. М. 426. да нѣси волꙗнь ницоръ промѣнити ни трьжити ꙋ теи .і. дни. П. 106

промѣниѥвати, permutare: да ви промѣнꙋю (новце) и ѡправлꙗю. П. 94.

пронарещти, praedicere: ѥже пронарече богоѡтьць Давидь. М. 140.

прониꙗ, *πρόνοια*, fundus ad usumfructum datus: о прони. пронїю да нѣсть волꙗнь никто продати ни коупити, кто не имать баштине. З. 34. дахь нѥговꙋ баштинꙋ властелїнꙋ моѥмꙋ ꙋ пронїю. М. 568. cf. прониꙗрь, прониꙗрьскыи.

прониꙗревикь, filius *τοῦ* прониꙗрь: дворане властельсцїи, ако оучини кое ѕло ѡть нихь, кто боуде прониꙗревикь, да га ѡправе ѡчина дроужина поротомь; ако ли ѥсть себьрь, да хвати оу котьль. З. 44.

прониꙗрь, usufructuarius: неропхомь ѕаконь: вь недели да работаю два дни пронїꙗроу, и да моу дава оу годищоу перперꙋ царевоу и ѕамаництѡмь да моу коси сѣна дьнь єдинь и винограда дьнь єдинь. З. 34. cf. прониꙗ, прониꙗрьскыи.

прониꙗрьскыи, usufructuarii: ѡть пронїꙗрьске ѕемлѥ да нѣсть волнь никто подложити подь црьковь. З. 34. cf. прониꙗ, прониꙗрь.

пронорьливь, malus: пронорливаго миродрьжьца. М. 110. ѕлыихь и пронорьливыихь люди. М. 112.

проньѕити, perfodere: ꙗкоже страстотрьпьць Димитрии проньѕи цара и ѕлою сирьтию оумори, не дады

ѡбидѣти ѡтьчьствиꙗ своѥго: тако и сии мои господинь светыи, особе и хране ѡтьчьствиѥ своѥ, проньзи сего зьлаго. Ст. 23. cf. проньсти.

проньсти, -ньзоу, perfodere: стрѣли, вѣрнїихь срьдца благоуьстиѥмь проньзьши. Д. у Ш. Iesek. 123.

прообразовати, praeformare: лѣстницоу, юже прообразоуѥ климакьсь Іѡань, глаголаше. Ст. 18.

пропадьство, fallacia: кльнемо се чистѣмь срьдьцемь и правомь вѣромь без всакога пропадства и зьле мыслы. М. 22. безь вьсакога пропадьства. М. 25. 28. 33. 47. да нихь придамо добромь веромь, безь пропаства. М. 36. безь нѥдиога пропанства цило свршено наидосмо. М. 254. хоћемо безь ниедиога пропатства цело сахранити. М. 307. да ћешь вьсе тои вѣрно и крѣпко безь нѥдиога пропадьства до твоѥга прѣминутьꙗ стрьпѣти и сьхранити. П. 143. пропатцва. М. 259. 131. пропацтва. М. 309.

пропасть, vorago: вь пропастехь земле. Д. 23.

пропастьньскыи, voraginis: на пропастьньски прѣворь. М. 26.

пропети, crucifigere: иже рекоше: вьзьми, проньни. М. 117. пропни. М. 260.

пропетиѥ, crucifixio: прѣдати господа на пропетиѥ. М. 89. сьстрадаше доушею вьсеноштномоу пропетию его. Д. 41.

проповѣданиѥ, praedicatio: проповѣданїа ѥзыкомь. М. 166.

проповѣдати, praedicare: проповѣдаите славꙋ моѥго божьства. М. 180. nunciare: да ѥ вамь рекьль, всаки ниеговь дльгь вамь проповѣдать. П. 14. ѥрь вамь проповѣдате. П. 84.

проповѣдьникь, praedicator: веселиꙗ боудоущїихь добрѣ проповѣдникь бывь. Г. XV. 265. радости проповѣдника архангела Гаврила. М. 133.

проповѣдѣти, praedicare: проповѣждь величиꙗ моꙗ. Ст. 25. проповѣдите еуаггелїе вьсеи тварн. Д. 145. проповѣдите славꙋ моѥго божьства. М. 160. nunciare: про-

повидеше намь поутене и милостиве беседе. М. 430. свомꙋ ю (ријеч) приıателю пропокѣшь. П. 122.

пропоуститити, transitum dare: да ихь не пропꙋстимо. П. 28. пропꙋстисмо ихь, и прогоше слободно. П. 28. по колѣ ихь посрѣдь града пꙋщамо, ꙁа що ихь не бисмо на дрѣвехь пропꙋстили. П. 28.

проразоумѣти, prospicere: проразоумѣхь горкы часъ съмрьтныи. М. 86.

проречениıе, praedictum: божьствьныихь пророкь проречениıа свьршениıе приıеше. Г. XI. 189.

пророкь, propheta: никоторииже пророкь. М. 5. боудоуща проꙁреше пророци. М. 228. велики вь пророцѣхь Давидь. М. 570. тако ми великога пророка Махьмета и тако ми .ркд. пророкь божиıехь. М. 409. 528. богомрьскїи и лъжнїи пророкь тоурскыи. Л. 88.

пророчь, prophetae: слова пророча. Ст. 23.

пророчьскыи, propheticus: оусты пророчьскыими. Ст. 1. прѡрочаскаıа съкрьшаıющаа. М. 71. по пророчьскомоу словоу. Л. 52.

пророчьствиıе, vaticinatio: ѡви пророчьствїа а дроуꙁи пропокѣданїа еꙁыкомь. М. 166. пророчаствїе Стефана Лаꙁаровиħа. Г. XI. 168.

пророчьство, vaticinatio: всакомꙋ пророчаствꙋ. Г. XI. 168.

просвьтѣниıе, illuminatio: дивлıахоу се просвьтѣнїю лицоу его. Са. 12.

просвѣта, illustratio: да доведеть водꙋ, да бꙋдеть монастирꙋ на слꙋжбꙋ и на просвѣтꙋ. М. 558.

просвѣтитель, illustrator: црькве́мь просвѣтителıа. Са. 6. просвѣтителıа срьбьскаго и новаго миротоуьца. М. 89. просвѣтителıемь нашимь кγрь Савомь. М. 137. на оба прва мјеста за Немању.

просвѣтити, illustrare: Христоу, милостию и мьногыми щедротами вьселеноую просвѣщьшоу. Ст. 30. тобою наоучени быхѡмь и тобою просвѣтихѡм се. Са. 4. црькви просвѣщающе, да и ѡне просвѣтеть вась. Са. 5. свѣтомь

православїа вѣрою вь Христоу просвѣтиль (ме) єси. Д. 159. ты ми просвѣтиши оумь и смыслы свѣтомь раѕоума твоєго. М. 10. просвѣтише вьселєноую наставлꙗюще вь раѕоумь твои. М. 77. просвѣщь се. М. 121. visum dare: слѣпа рожденьна ме просвѣти. М. 58. свѣть ѡчию моєю вьѕвративь просвѣти ме. М. 90. краљ се Стефан Дечански пише: богомь помиловаиы и богомь просвѣщены краль. М. 90. а тако један пут и син му краљ Стефан, јамачно само по њему. М. 115. погрјешка: просвѣщьше се. М. 78.

просвѣтлити, illustrare: по всемь свѣтꙋ просвѣтлюнь юсть. П. 161.

просвѣштати, illustrare: црькви просвѣщающе. Са. 5. таковыимь срьбскаа ѕемлꙗ богосвѣтлыимь свѣтилникомь просвѣшташе се. Д. 177. светы гробь єго просвѣштати. Д. 210.

просвѣштениє, illustratio: вь ѡбьновлєниє мнѣ и вь просвѣщениє. М. 10. юже бише на просвѣщение спасоу нашемоу (т. ј. цркви жичкој). М. 11. всакими красотами на просвѣщениє домоу божию. М. 92.

проситель, mendicus: беѕдомьнь и проситель ꙋстрои се. Г. XI. 82.

просити, petere: милости просе и прощениє грѣхомь. М. 67. вса єлика просише ꙋ царьства ми. М. 161. прѡсеща помощи. М. 166. вѣчныихь благь полоучити просимь. М. 166. моле и просе да пошьлю поклисаре. М. 241. прос ї православнѣи вѣрѣ неѡскоудно стоꙗти. М. 241. проси ѡдь нась. М. 275. просише ѕа ꙋвите и ѕаконе, како да бисмо имь потврьдили. М. 317. просише сеи прошениє ѡть господства ми. М. 362. просише ѡ трьговцехь, єрь да ходе по ѕемли господства ми. М. 362. просе ѡдь кнеѕа все покладе. М. 393. бꙋде ꙋ Дꙋбровникꙋ проси да мꙋ ѕаимемо. П. 19. ѡдь нась проси да мꙋ дамо ꙋписано. П. 25. просе ѡдь нась и на нюга помоћи. П. 36. просисмо ѡдь реченога тьи лисїь. П. 46. да ти ю прошꙋ. П. 71. вась, господниє, прошоу и молю. М. 81. 124. prosimo sfacoga priateglia. М. 280. ꙋмилено просе славꙋ кралевьства мꙋ. М. 294.

просиꙗти, illucescere: ѡть неѥже просїа свѣть не-
изреченьныѥ славы. М. 136. Славы нынꙗ просїавшаго. Д. 1. Павла, просиꙗвшаго вь постѣ. М. 278. светымь, вь вѣрѣ просїавшимь. Л. 58.

прославити, celebrare: милосрьдиѥмь прославльшаго те. Ст. 5. да и ѡ мнѣ прославить се име твое. М. 58. прославеть ѡтьца вашего. М. 73. прослави ихь паче всехь царь земалнихь. М. 103. прославльшомоу те богоу. М. 244. велми свое ѡтьчьство прославивь. Л. 54. како богь прослави и взьвиси господьство ти. П. 123.

прославлꙗти, celebrare: прославлꙗем те сь ѡтьцемь и светымь доухомь. Д. 69. богь, прославлꙗе своѥго раба. Д. 155. прославлꙗющихь ме прославлю. Г. XIII. 364.

прославлѥниѥ, celebratio: на болшее прославлѥнїе прѣподобнаго. Д. 88.

прослоути се, divulgari: ꙗко прослꙋти се о храбрьстве его. Г. XI. 125.

прослоутиѥ, fama: прослоутию по вьсеи поустыни прошьдьшоу, ꙗко пришьль ѥсть. Д. 21. прослоутию прошьдьшоу ѡ исцѣлѥнїи разслаблѥннаго. Д. 100.

просльзити, lacrimare: дивити се и многашти просльзити. Д. 115. и са се: надь Лазаремь просльзив се. Д. 162.

просо, milium: да ѡроу .г. мьти пьшенице, .в. проса. М. 97. проса мьть. М. 98. за жито и за просо. П. 132. ако ћете просо намь послать, хоћемо га примити и платити за вsаки старь два десети динари. П. 133.

простагьма, *πρόσταγμα*, cf. повелꙗ: вьси хрисоꙋли и простагме, що есть комоу сьтворило царьство ми, тези баштинѣ да соу тврьде. З. 32. градове грьчаскїи, кого е примио господинь царь, что имь ѥсть оучинио хрисовоуле и простагьме, что имаю и дрьже до сицеваго сьбора, то да ѥсть тврьдо. З. 45. що имь (дубровчанима) сꙋ били записали прьва господа вса срьпска простагме и законе. М. 205. 266.

простирати, expandere: ѡть вьсоудоу благочьстїа вѣра простирааше се. Д. 96. к намь толикꙋ любавь пока-

ꙁꙋѥшь и простирешь. П. 132. на вьсе стране, колико се ѥ наша моћь простирала. П. 146. прьстире. М. 239.

простити, condonare: да ны простишь тога лѣта все, что нимамо ꙁаконь дакати. М. 23. да ти морешь кꙋповати и твои лꙋдне всаки трьгь, ере бꙋде на вашꙋ рꙋкꙋ прошень кꙋповати. М. 43. простисмо ѡниꙋ царинꙋ, како да се не ꙋꙁима вамь. М. 177. динаре, коѥ нымь ѥ господьство ти рекло простить. П. 77. ignoscere: едносрьдо простисмо и благословисмо. М. 256. 370. простихь и благосовихь воеводѣ Сладою. М. 457. простихь и благословихь сьгрѣхе и свпротивщине. М. 458. прости намъ ꙁа сьде. П. 24. хоћѣ нимь простити, и нась моли да нимь простимо, и простисмо нимь. П. 146. вась богь да проститъ и благословить. М. 84. богь да прости и помене. М. 567. простите писавша, а вась богь да прости. М. 19. libertatem dare: ѡтроке, что имаю властели, да нхь имаю оу баштиноу. ако прости емоу властелинь, то да ѥсть свободно. З. 43. — се, valedicere: ношти бывши, простивьшим се и благословивьшим се оу него вьсѣмь. Са. 11. погрјешка: прьстихь. М. 457.

простица, селу је Хоморанима ишла међа ѡпираюће на Простицоу. Г. XI. 134. и Небрегову је ишла међа по хрїдоу до Простице. Г. XIII. 371.

простославьнь, prorsus gloriosus: простославныхь и христоименитихь людїи. Д. 179.

пространь, latus: тоудѣ да си ходите пространо и ꙁдраво. М. 24. да си ходите свободьно и пространо. М. 28. 33.

пространьствиѥ, latitudo: вь множѣ пространьстви тогда соуште срьбстѣи ꙁемлы. Д. 97.

пространьство, latitudo: вь пространьствѣ божьствьные силы. М. 57. 173. лоуговомь пространьства. Г. XI. 167.

прострьтиѥ, extensio: вь прѣданиь прострьтїемь. Д. 61. прострьтїемь роукоу. Д. 102.

прострѣти, extendere: простри рогоꙁиноу на ꙁемли. Са. 11. простьрь десницоу. Ст. 27. простьр свою на срьдь-

це его десноую роукоу. Д. 163. простры на море роукоу твою. Д. 184. сѣть, юже простръ иномоу. Л. 56. лювавь, кою прострише и показаше к нашимь првимь. М. 288. любьвь срьдьчно и без мѣре прострѣше. М. 300. 337. 340. простресмо. М. 346.

простоуждение, refrigeratio: послати емоу ледь вь простоуждение. Д. 154.

прость, simplex, адвербијално: просто рещи. Са. 1. М. 123. 138. просто рекше. М. 156. 157. тако и у генитиву с предлогом сь: с проста, да не имать власти ни самь кралевьствоуеи вьзети что. М. 75. 80. 123. solutus: да есть прость ωдь тогаи дльга. З. 36. remissus: този все да ѥсть просто, и веке за тωзи да се не ище. М. 170. таи царина да е проста всакомѹ вась, да се не ѹзима на вахь. М. 177. две тисѹке и петь стотинь дѹкадь да имь сѹ прости. М. 527. vulgaris: не простимь чловѣкωмь, нь доброрωдннымь. М. 540. вь простемь житы. Л. 55.

просфори, мјесто у Светој Гори: при вьходѣ Свѣтые Горы вь мѣстѣ зовомомь Просфωри. Д. 45.

просыпати, effundere: якоже пчелы просыпаше се. Г. XI. 112.

просѣдание, diruptio: многа скрьбь бысть, потопъ водніи и просѣданіе земли. В. дан. I. 33.

просѣдь, canescens: просѣдою брадою. Г. XI. 91.

просѣкь, краљ Стефан Првовјенчани предавши Стрѣзоу поль царьствия бльгарьскаго, оутврьди и вь градѣ, глаголѥмѣмь Просѣкь. Ст. 22. градь едииь тврьдь Просѣкь нарицаеми. Д. 105. вь Просѣцѣ. Д. 105. био је на Вардару. Д. 106.

просѣченикь, селу је Вилској ишла међа на Просеченикь. М. 144.

просѣчиня, селима између Кучајине и Мораве што је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Просечію. С. Л. 1847. IV. 48.

просѣшти, perfodere: на просѣченіиками. М. 126.

протато, πρωτάτον: великоую и сьборьнѹю црькОВь

Протато (у Светој Гори). М. 130. у прijепису који је у народној библиотеци у Биограду стоји Протатоу.

протегноути, extendere: мысльное протегше благоучьстїа око. Гильф. бос. 274.

протезати, extendere: на колеси протезаюмоу. Ст. 5. дрѣво, на неьже протеже се Христось. Ст. 15. протежеть се крѣпчаше. Г. XI. 62.

протесати, dissecare: тѣло єго протешеть на четири чести. Ст. 22.

протешти, percurrere: измаилти въсоу землю нашȣ протекше. Г. XI. 112.

противити се, resistere: противлѥх се нымь и одолѣхь нымь. Са. 3. оучению ихь не противим се. Д. 102. ни мȣ се противити. П. 129. без се: тко ли би моюмȣ тестаментȣ противио. П. б. 128. contradicere, али у форми погрјешној: не противлѥће да није било нераздѣлань. П. б. 119.

противлѥти се, resistere: крьстомь ѡграждаюми врагȣ противлѥем се. М. 83.

противa, гледај противоу.

противоу, cum. dat. secundum, cf. противa, противь: противоу троудомь ихь вѣньце подаю. Ст. 2. приюмь възьмьздние противоу троудомь си. Ст. 17. противоу родоу да каказоует се. М. 14. да наказоует се противоу саноу своюмоу. М. 14. да имашь поучьсть и хранȣ противȣ моки нашеи. М. 22. противa моеи силѣ. М. 44. поутеноу храноу противь негове слоужбе. М. 481. contra: противоу юмоу изьшьдь. М. 100. противa нашимь слȣгамь хоће намь бити ȣчинена правда. М. 328. тко би годи имаѡ листе противa ѡвомȣ писанью, ми є ȣмарамо ѡвимь листомь. М. 379. настоеће всакимь злимь противa нимь. М. 444. ȣзе нимь жȣпȣ противa богȣ и правди и противa записомь. М. 444. кои би били противa Дȣбровникȣ коиѡмь годи непрѣзнью, ратью ли воѣском ли. М. 451. да ни бȣдемо помокници противь свакомȣ. М. 455. противa Дȣбровникȣ. М. 455. що си много крать ȣчиниѡ противь менѣ. М. 500. кащеѡ,

кои си пограднѡ противь мени. М. 501. изыде противоу Константиноу. Л. 57. ex adverso: на пѫть сьборныи противꙋ Пещерамь Орлїнымь. М. 131. оу Моракє противꙋ Копрнꙗнон. М. 197. in: нихь ѡдоброволити противь намь. М. 445. cum gen. secundum: противоу благынихь благаа ѡть нєго прнєль єсть. Д. 90. без падежа, secundum: да оуставеть по црькваихь законь кїнокїнскїи калогюрѡмь вь монастырехь, противоу како єсть кои монастырь. З. 32. а срѣдинимь людемь противоу ихь дроужина. З. 42. cf. проћоу, соупротивь.

противь, гледај противоу.

противьникь, adversarius: противникь царьствꙋ ми. М. 3.

противьнь, adversarius: кь противномоу идоу, и глаголю емоу. Д. 109. противнихь врагь. М. 110. adversus: противнымь вѣтромь. Д. 183. да дꙋши не бꙋде противно. М. 249.

противьштина, adversitas: ѡ тоизѣ сьгрѣсѣ и противщинѣ. М. 458.

прото, краљ Драгутин сьзида црькови на Протє и крата ѡбнови св. Геѡргїа рашькаго. Л. 69. само ту, нити има потврде номинативу.

протобистаревићь, filius τοῦ протобистарь: Мароиє Бꙋкић протобистаревић. М. 465.

протобистариє, гледај протобистарь: по реченомь протобистарѣи. П. б. 40.

протобистарь, гледај протокистиарь: протобистара. М. 337. протобистарь краља босанскога Стјепана Томаша, кнезь Рестоє. М. 428. 450.

протобистиарь, гледај протокистиарь: протобистьиара (удовице краља Дабише). М. 230.

протокестиарь, гледај протовистиарь: господинь протокестиарь (краља Дабише). П. б. 37.

протокисарь, гледај протокистиарь: прьотовьсара. М. 344. може бити погрјешка.

протовистарь, гледај протовистиарь: протокистарь

(господина зетскога Балше). М. 203. протовистарꙋ (краља Дабише). П. б. 40. 43.

протовистиꙗрекь, τοῦ протовистиꙗрь: по сьрти протовистиꙗрекн. П. б. 23.

протовистиꙗриниь, τῶν протовистиꙗри: ѡдь негове власти протовистиꙗрѣне. П. б. 39.

протовистиꙗрь, *πρωτοβιστιάριος*, praefectus aerario: протовистиꙗрь у цара Стефана. М. 154. у краља Дабише. П. б. 37. у Ђурђа господина зетскога. М. 204. у царице Милице. П. 13. у деспота Стефана. П. 29. у краљице босанске. П. 18. у деспота Ђурђа. М. 355. у војводе Хрвоја. П. 31. у кнеза Павла Радиновића. П. 55. 166. протовистиꙗра. П. 16.

протомаисторь, *πρωτομαΐστωρ*, magister primarius: протомаисторь Ранко бјеше међу људима које писа цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену називајући их цьигарие. Г. XV. 309. протомаисторъ изъ Котора сьзида цркву дечанску. М. 109.

протоиекелесиыь, манастир је Трескавац имао њиву близь Протоиекелесиыа Кондолеа. Г. XIII. 374. при Протоиекелесиыѣ. Г. XI. 131.

протонотарие, protonotarius: писание приписмо по протонотарию. П. 77.

протонотарь, protonotarius: платише протонотарꙋ. П. 77. доиде протонотарь. П. 77. cf. протонотарие. помиње се само у господина Мркше.

протопопа, *πρωτόπαπας*: протопопа дворьски. М. 13. сь ниь да не имаю протопопе дворске никоре ѡбласти. М. 13. нѣмь пискоупиамь ке соу дошле жоупе, да оузима протопопа дворски половиноу вири поповьске, а юре ю врьховина попомь, да ѡть тога не оузимле протопопа честы, нь вьсе то пискоупь да оузимле. а сие .д. жоупе: Ѥльшаница, Пноука, ѡба Ибра, ѡдь ис прьва нѣ оуглазиль протопопа, да и еще да соу ѡть протопопь свободне, и .д. намастири кралевсци, тѣми .д.-ми да не имають надь ними ѡбласти пискоупие. М. 13. да поставить црь-

кви велика протопопѣ по вьсѣхь трьговѣхь, да вьзврате́ть христїаны ѡть ереси латиньскые. З. 29.

протосевасть, *πρωτοσεβαστός*, помиње се само у једном споменику и само један: протосевасть Хрела. М. 62. властелиномь кралевьства ми протосевастомь Хреломь. М. 64. cf. севасть.

протоѓерь, *πρωτόγερος*, procerum primus: велики протогїерь кралевьства босанскога Хрьвоѥ. П. 175.

проть, *πρῶτος*, старјешина над манастирима у Светој Гори: проть и вьса братиꙗ светогорьскаꙗ. Ст. 13. при протѣ светогорьсцѣмь. М. 48. при проотѣ. М. 66. ѡть прота. М. 126. проть. М. 130. Сава изьбираѥт се, да боудеть проть Светые Горы. Л. 59.

проouвѣдѣти, praescire: проouвѣдѣв хотешта быти чюдеса. Д. 75.

проouготовати, parare: лѣствицоу, юже сам си проouготова прѣди. Ст. 18.

прохлаждати, refrigerare: троуди поутникомь припоутные прохлаждають сѣни. Г. XI. 108.

прохлаждениѥ, refrigeratio: кь прохлажденїю вьсходещаго распаренїа. Г. XI. 76.

проходити, transire: ороужїе прохождаше доуше ихь. Д. 27. исправлающе и проходеще чьтьте. М. 84. кѫде ходе и проходе. М. 523. волно да проходы вьсакы по трьговѣхь. З. 39. соудїе да проходе по земьли. З. 48. agere (vitam): благоuьстно житїе проходеще. Л. 64.

проходь, canalis: прохода ради гноинаго и воднаго смрада. Г. X. 245.

прохоровь, *τοῦ* Прохорь: до прохорове мегѥ ишла је међа селу Ораховцу које Гргур Вуковић даде Хиландару. Г. XI. 142.

прохорь, краљ је Милутин зидао цркву пшинскомоу Прохороу. Л. 60. то је манастир који има и сада на ријеци Пшињи не далеко од Врање и по св. Прохору зове се и сада Прохор. Hahn, reise 152.

процвисти, -цвьтоу, efflorescere: процвьтоуть. Ст. 2.

ты и вь поустыни больший процвьте. Ст. 26. процвьтши ми. М. 133. ѡть иеже процвьтоше всѣмь вѣньци. М. 136. 140. ιако маслина процвал еси. Г. XIII. 366.

процисти, -цвьтоу, гледај процвисти: дарова процисти ми ѡтрасли благосадиѣи. М. 187. 203.

процѣдити, percolare: процѣдивь скрозѣ ново платно. Ш. lesek. 130.

процѣна, existimatio: смишлае ѕаповѣдь божию и процену свѣтовнѹ. М. 507.

процѣнити, computare: процениивь ѡвои, що е мое, и тои, колико ѡдь тогаи пристои. М. 500. perpendere: теи бесѣде ѹвкь ѡдь нихь, и прѡцениивь, камо ће поћи. М. 546. процѣнивше, ере Радоие није био раздѣлиень ѡдь свога брата. П. б. 120.

процѣниевати, perpendere: процинѹюћи и на паметь прѣносећи правѹ вирность. М. 494.

проуетати, гледај проуитати: проуетаие се, праштаите. М. 181. само ту. биће погрјешка или није добро преписано.

проуеие, igitur: наѕнаменавь и проуеие благослови быти юмоу мѣстоу свѣтилищьномоу. М. 91.

проуисти, -уьтоу, perlegere: проуьт писаніе. Д. 12. проуисти не вьѕможе. Д. 35. оукротивь сльѕи и проуисти вьѕможе. Д. 35. виде ѕаписание, и проуте. М. 180. да кто проуте, реуе. М. 184. прогледа и проуте. М. 550. проутень. П. б. 128. cf. проуьсти.

проуитати, perlegere: уестие сихь проуиташе. Д. 5. уьтенїю проуитаемоу. Д. 16 проуиташе надь водою молитвы ѡсвештенїа. Д. 199. кто боуде проуитать сие писмо. М. 253. юсмо га проуитали. П. 88.

проуь, reliquus: и ина проуаа. Са. 8. ѡть проуихь властель. М. 19. како и проуи людие. М. 120. и проуаа села. М. 138. и инимь проуимь. М. 161. сь проуимь всѣмь. М. 191. а проуии да понось принашаю. М. 191. проуа вьса есодна. М. 192. властеле и проуїи людїе. З. 34. ни властелинь ни проуїи кто любо уловѣкь. З. 41.

прочьсти, гледај прочисти: посланїе прочьсти. Д. 78. 120. 151.

прочьтати, perlegere: та вьса видѣвь царьство ми и прочтавь. М. 166.

прочьтити, perlegere: да се ѡтвори и прочти. М. 496. 497. ѡткорити и прочтѣти. М. 496. 499. рекосмо прочтѣть. П. 74.

прошениѥ, petitio: испльнихь вьсе прошениѥ ихь. М. 66. просише сеи прошенѥ. М. 362. ми нѥга ȥаписали по нѥговꙋ слаткомꙋ прошенню да ѥ нашь дꙋбровчанинь. П. 41. томꙋи прошенью хѡтѣсмо мꙋ ꙋгодити. П. 97.

прошиновьци, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 198.

прошнꙗ, petitio: слишавьше нѣхь подобне прошне. М. 221. негове прошне и мольбе. М. 226. прошнꙋ. М. 232. прошьне. М. 272. ни ȥа рѣчь ни ȥа прошню ни ȥа кꙋплю. М. 351. 357. ни ȥа ȥаповѣдь ни ȥа прошню. М. 361. 365. да се ваша прошнꙗ испльни, не бисмо се пощедили. П. 84.

проштениѥ, remissio: просе прощениѥ грѣхомь. М. 67. да вьсприимемь прѡщенїе многихь ни сьгрѣшенїи. М. 263. прощенье. М. 560.

прошьдь, прошьль, part. praet. act. I и II, којима се накнађају те форме глаголу прити: иȥь нѥже неврѣжденьно прошьдь. Ст. 1. коуде боуде прошла гоуса. З. 49.

проꙗвити, patefacere: проꙗви на истокоѥ сльнцѣ. Д. у Ш. lesek. 123. promulgare: свемꙋ свьтꙋ проꙗвлена любавь. М. 430. ка име христоко проѣвити и прогласити господина Радишићѣ кралꙗ боснаскога. М. 252.

проꙗвлѥниѥ, patefactio: божїим проꙗвлѥнїемь моремь шьствїе творештимь. Д. 172.

проћи, гледај прити.

проћоу, secundum: да дамо помоћь проћь мочи нашеи. М. 36. да ни помага проћь свою моћь. М. 36. само у том споменику.

проугловићь, презиме властеоској породици ду-

бровачкој, које пишу и Прьглокнћь: Плоко Прьгловнкь 1405—27 изабрани властелин. М. 259. 287. 299. 320. 347. један пут му је презиме записано Прьгьлокнкь. М. 262. — Михо Прьглокнкь, изабрани властелин 1445. М. 431.

проугль, име мушко, гледај Донатевнћь, Михонлнћь.

проудь, syrtis (ваља да је то): Алтину је ишла међа оу проудє оу корь. М. 94. — Неко мјесто близу Дубровника: кьдл сь нашн трьговцн ходнлн в Прьдь н вншє Прьдл, н в Юсєннцн дрьвл сєклн. П. 20.

проужинь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше тако име. М. 12.

проуна, селу је Сакату ишла међа нл Проуноу оу лєшьннкь. Г. XV. 287.

прька, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену даде и Прьвоу (сь) сынокн н ζ вацнном. Г. XV. 309.

прьвань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Прьвлнь. Г. XV. 291.

прькарь, februarius: прьвн прьвлрл. М. 397. 398. прьвн днь мєсецл прьвлрл. М. 399.

прькє, име мушко: међу људима које краљ Милутин даде Хиландару један бјеше Прьвє. М. 59. и један међу људима које краљ Милутин даде Грачаници. М. 564. и један међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену, њему бјеше презиме Грлднлокнћь. Г. XV. 299.

прько, гледај код прькын.

прьковєньчань, primus coronatus, тако пишу краља Стефана сина Немањина: прьвовєньчаннаго крлл. М. 19. 48. 50. 74. 78. 89. Л. 51. прьвовєньчьномоу Стєфаноу кралю. Л. 60. ıакоже рєче се ѡ прьвовєнчанномь. Л. 62. Стєфань прьвовєньчанн. Л. 69. сам се писао: вєньчанн прьвн краль. М. 11. cf. Стєфань.

прьвоздань, primo conditus: прьвозданныи Адамь. М. 166. 520.

прьвомоученикь, primus martyr: прьвомоученика Стефана. М. 15. cf. Стефань.

прьвонастольникь, primus in throno sedens: светителꙗ нашего архїереа и прьвонастолника ѡтьчьства нашего курь Савы. М. 136.

прьвонастольнь, primus in throno sedens: светителꙗ нашего и прьвонастолна ѡтьчьства нашего прьвааго архиереа курь Савы. М. 140.

прьвоосвештеньство, *ἀρχιερατεία*, munus summi sacerdotis: сь божьствною прьвоѡсвештенства властїю. Д. 136.

прьвопрѣстольникь, primus in throno sedens, мјесто тога стоји гријешком: прьвопрѣствпникь. М. 134.

прьвосветитель, *ἀρχιερεύς*, summus sacerdos: сыноу своемоу, прьвосветителю. Д. 139. архїепискѹпь Сава прьвосветитель. Г. XI. 160.

прьвосветительство, *ἀρχιερατεία*, munus summi sacerdotis: на прѣстоль прьвосветительства сѣдь. Д. 141. прьвосветительства власть. Д. 179.

прьвославићь, властелин великога кнеза хумскога Андрије Храниславь Прьвославикь 1249. М. 34. — Властелин жупана хумскога Радослава Богьдань Прьвославикь 1254. М. 45.

прьвославь, име мушко: брат Стефана Немање Прьвославь. Л. 58. зидао је цркву св. Ђурђу у Будимљи. Л. 58. 68. — Између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи двојици је било име Прьвославь. М. 12. Прьвславь. М. 12. и између људи које краљ Милутин даде Хиландару тројици бјеше име Прьвославь. М. 59. 60. између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Прьвославь. Г. XV. 293. — Гледај Проданьчићь. — Име планини код села Брода цркве арханђелове у Призрену: мегꙗ моу (селу Броду) ѡть планине ѡть Прьвослава. Г. XV. 282. мегю планинамь

Прьвославоу, Гребищемь, Плоун. Г. XV. 300. на пѣшчани врьхь на Прьвослава. Г. XV. 301.

прьвославић, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Балда Прьвославикь. Г. XV. 294.

прьвостатель, antistes: прьвостателѥ и воеводѹ небеснимь начелникомь же и кнезомь и ангеломь и архангеломь, архангела Михаила. М. 133.

прьвошевь, некога Првоша: селима у Мачви која је цар Лазар писао Раваници ишла је међа на прьвошевѹ границѹ. С. Л. 1847. IV. 53.

прьвоѥ, име мушко: међу људима у катуну Гунцатима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену бјеше попь Прьвоѥ. Г. XV. 290.

прьвьнь, -ниѥ, prior: прьвни Фараѡна потопивь. Д. 102. прьвними истоуници исхождаше. Д. 123. прьвныи камень врьхоу гроба положити. Д. 209. ꙗкоже и бывшїи прьвнїи цариѥ. М. 86. ѡсвѣнь прьвнега дара. Г. XIII. 376.

прьвьчь, некога Прваца: селу је Чрьниловьцоу ишла међа мимо прьвчь доль. С. Л. 1847. IV. 54.

прьвыи, primus: принеть двоѥ сьхраненїе: прьвое оу Светѣи Горѣ, и пакы ѿть тоудѣ вьзеть бысть и принесень сѣмо. Са. 14. прьвога игоумена. М. 8. вѣньчани прьви краль. М. 11. прьваго архїепископа Савы. М. 48. прѣосвещеннаго прьваго Савы. М. 49. Стефана крала Оуроша прьваго. М. 74. Сүмеѡна Неманѥ, прьваго владыкы бывьшаго земли срьпьсцѣи. М. 136. прьвомоу цароу Стефаноу. М. 142. коѭ рѣчь изьговоре прьвоу. З. 47. прьваго Оуроша. Л. 51. прьвыи Оурошь. Л. 51. светомоу Саве прьвомоу. Л. 60. Стефань прьвїи Оурошь. Л. 69. моученика прьваго и арьхидиꙗкона Стефана. М. 121. прьвыи по игоумене. М. 75. ѿть села Трьнѥ прьвїи белегь. М. 86. ѹ први вторникь по сридопостию. М. 275. .ч. и .ѹ. и .к. и прьво лието. М. 314. прьви дань мѣсеца новебра. М. 328. primarius: да ѥсть поучени и прьви властелинь. М. 261. да соу оу послоушаниѥ игоумена и прьвыихь брать. Г. XV. 307.

proximus: да се почнꙋ плаћати ѡ прьвихь властелинихь свѣтскихь. М. 232. до нарвога божикꙗ. М. 312. ѡдь дохоткꙗ, кои би смо прьви имали. М. 493. да доходи кь прьвимь стражамь. З. 46. до недѣлє, прьва коꙗ греде. П. 106. prior: прьвое свое житїє. Д. 116. по прьвомоу ѡбичаю. Д. 117 се писахь тако вѣрно какоре ꙋ прьвыхь. М. 24. вьсприємьша прьвоую добротоу. М. 67. како є записано вь прьвомь хрꙋсоволѣ. М. 74. прьвыхь писании. М. 75. ꙋ законꙋ ꙋ прьвомь. М. 102. прьвы цариє и краліє. М. 116. прьвїихь царь. З. 32. законе прьве. М. 201. прьва господа. М. 205. како имь є биль законь прѣге ꙋ прьве господе и ꙋ цара Стефана. М. 206. 208. наши прьви посли. М. 310. нашихь прьвиехь и саданихь повеель. М. 405. оу прьве дьнїи. М. 435. ѡть прьвихь времень. М. 526. без супстантива највише у множини, priores, majores: по законꙋ наши прьви. М. 41. како сꙋ ви имали и мои прьви. М. 173. старо приꙗтельство, коє сꙋ имали мои прьви ш ииихь прьвими. М. 183. прьвыхь моихь, родитель светыхь. М. 201. по ѡбичаю нєговѣхь прьвѣхь. М. 310. прѣꙗтельство неговехь прьвехь. М. 319. мои прьвии и родителье мои. М. 445. и у једнини у том значењу: ниꙋнере ино ниє него твоєга прьвога било. М. 249. мога прьвога жꙋпꙋ. М. 292. погрјешке: нарвога. М. 312. нꙋрви. М. 494. приви. М. 514. — у средњем роду адвербијално прьво, primum: сиѣ сꙋть имена ѡнехь, ки се сꙋ клели: прьво (тај и тај). М. 39. прьво црькамь, по томь властеломь. М. 161. прьво за чьсть господина бога, и паке за любавь господина дꙋжа. М. 328. ако бꙋде ѡнь прьво сталь на ѡномзи станꙋ, да не волнь срьбинь стаꙗти беж негова хтениꙗ, докле ѡнь стои ѡньдези. М. 208. 270. prius, antea: да имь є мирь, кои є и прьво имь быль. М. 55. законь, ки є прьво било. М. 101. како смо и прьво имали. М. 175. да плаꙗю царинꙋ како є прьво било. М. 193. да не бꙋде царѣна нигедна прѣєдь Стономь на Масличи и на Сланомь, ерь прьво инесꙋ тꙋзи биле. М. 230. како є полача прьво била госпоєє Филипе. М. 238. како смо прьво имѣновали. М. 249.

кою е биль прьво даровао Радиув. М. 258. любавь прьво бивше господе. М. 260. коя есть полауа била прьво бившега краля Остоие. М. 261. с прьво бившомь господомь. М. 272. никадарь ние прьво било. М. 281. гдѣ га нигда прьвоѡ ние билоѡ. М. 501. нѣ било прьво нигда. П. 23. да сѹ колии походити слободно каконо и прьво. М. 310. поткрьгѹю старѹ любавь, ѡбетѹе намь бити прѣятеле и ѡще боле нере ли прьво. М. 430. како би и прьво ѹписасмо. П. 2. и прьво ти писасмо. П. 6. могла е ѹѹти прьво и сьди. П. 69. пореди као прилог у компаративу, prius: ѹѹинено би прьво твоеи любвѣ нерь множѣмь инѣмь. П. 36. прьвоѡ него ли се тестаменать ѡткори. М. 499. прьвоѡ до кола не изидета дние годищи, да ихь не могѹ ѹзети. М. 369. као предлом с генитивом, ante: да имь дамь глась прьво тога на шесть мѣсець. М. 170. прьво тога да ѡтьпратимо господина. М. 216. на два месеца прьво тога. М. 286. и прьво тога били сѹ писали намь. П. 44. како е прьво нась ѹзеѡ два уабра. П. б. 69. какото е било међю нами и прьвоѡ рати. М. 368. прьвоѡ робства конаваѡскѡга. М 412. како е билоѡ и прьвоѡ нихь. М. 456. тои сѹ немѹ дали прьво ѡвога нашега листа. М. 510. адвербијално долази и у генитиву с предлогом изь, оть, а primo, prius: вь гробѣ, егоже бѣше блаженыи себѣ самь ис прьва сьтворилль. Са. 13. ис прьва ненакиден добра діаколь. Д. 152. иже ис прьва хранилль. Д. 172. како е ис прьва было. М. 27. еже било ись прьва. М. 35. кою смо имали ѡть прьва. М. 187. како сѹ имали ѡть прьва. М. 201. и с оба предлога заједно, а primo: поуть, иже ѡть ис прьва ѡть мене потеуе. Са. 10. ѡть ис прьва поуьсти улокѣуьскые избѣгле. Д. 115. ненавиден ѡть ис прьва добра врагь улокѣкомь. Д. 177. що си е имала црькевь тая ѡть ис прьва. Г. XV. 303. долази и у инструменталу женскога рода као предлог с генитивом, ante: пархом ѡвогаи бише деферениие. М. 463. у том падежу стоји један пут и с предлогом одь адвербијално, antea: одь прьвомь що ѣ реуено. М. 475. и у номинатив у у једном

споменику стоји с предлогом отъ адвербијално, antea: кою сꙋ ѡтъ пръво дръжали. М. 523. како сꙋ и ѡтъ пръво до седа плакали. М. 523. адвербијално долази и у компаративу, primo, prius: пръвѣє аггельскыє чини състави. М. 133. пръвѣи (које ће бити погрјешка мјесто пръвѣє) чьсти въздающꙋ ми цръквамь, по томь же властелѡмь. М. 143. ѡбоꙗ благочьстиꙗ исправлати ми, пръвѣє ѡтъ нє пръва въ богодарованьнѣи намь ꙁемли Боснѣ, по том же господꙋ сподобльшꙋ мє наслѣдовати прѣстоль моихь прѣродитель, господє срьбьскє. М. 187. пръвѣє благословлꙗюємь богоꙋгодно дѣло єгѡ, по семь повелѣва смирєниє ми. М. 213. ни пръвѣє, ниже по сихь. Л. 52. долази и у суперлативу с ријечју или адвербијално, primum: снѣ села: наипръво (то и то). М. 234. прѣсеже наипръво кнеꙁь. М. 240. 261. око тко се ротише: и наипръво аꙁь. М. 273. наипръво прѣмисмо ꙁлата (толико и толико). М. 406. наипръво да се да Деспинє. М. 416. то наипръво богь вѣ. П. 8. на једном мјесту мислим да стоји на мјесто или: листь господьства ти примисмо, и на пръво що намь пишете . . . П. 70. у другом споменику исто тако мјесто гласи: писаниє господьства ти примисмо, и наипръво що пише . . . П. 156. тако у суперлативу стоји један пут и као адјектив: наипръви и наипоглавити граꙗнинь и властелинь. М. 496.

пръвѣньць, primogenitus: с сиwомь своимь Радославомь пръвѣньцемь. М. 13. — Име мушко, гледај Говтанић.

пръгать, на једном мјесту стоји може бити гријешком мјесто прєгать, које види: вкєка свога и пръгата. М. 431.

пръгловић, гледај Проугловић.

пръглꙗ, ријечи: пръглꙗ вєла. М. 415. други је прочитао крꙋгла вєлꙗ. П. б. 121.

пръгометь, међу људма које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену бјеше Радославь Пръгометь. Г. XV. 296.

прьгоуловнћь, гледај Проугловнћь.

прьдоєвнћь, гледај Прѣдоєвнћь.

прьжика, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 198.

прько, у једном споменику стоји два пута јамачно гријешком мјесто Пѣрько, гледај Боуннћь, Сорьгоуєвнћь.

прьнякь, властелин Вука Бранковића Прьнякь воєвода 1387. М. 209.

прьси, pectus: роуцѣ на прьсехь поставляєть. Д. 58. по прьсех єго ѡсєѕавь. Д. 163.

прьсине, pectoralia (equi): направа коньска, ѹѕьда, прьсине. П. б. 49.

прьстень, annulus: кралѣ Кльклшина прьстень. М. 181 (пише на печату његову). прьстени .г. М. 406. прьстень с оуцемь ѕмаєвем. М. 415. прьстен, ѹ ком є камн сафнрь. М. 415. ѹ прьстеннехь. М. 425. печакєнь моимь прьстеномь. П. б. 23. ѡдь прьстенѡвь. П. б. 125. подь печатнѡмь прьстена моєга. М. 482.

прьстеньць, annellus: ѡстали прьстенци. М. 416. мои прьстенакь. М. 426. са прстенкѡмь рѹбиннћемь. М. 498. два прьстенка, ѡдь кѣхь єдань сь дииамантѡмь а дрѹги сафнрѡмь. П. б. 74. прьстенци .г. П. б. 97.

прьсть, m. digitus: илоучаю прьсти моє на брань. Ст. 24. прѣстомь помакае тѡго призываше. Г. XI. 88. поусти моу крьвь вь лѣвоую роукоу конь малога прьста. Ш. lesek. 130.

прьсть, f. humus: прьсть и прахь. Са. 3. главоу вь прьсть ѕемльноую подьклаияше. Д. 83. ѡть прьсти сьѕдавь наше брѣно тѣло. М. 166.

прьстьнь, terrenus: вьспитати прьстьноє ми тѣло. Ст. 14. тлѣньныихь и прьстныихь ѡшьдьше. М. 77. 86.

прьстьнь, digiti: ѡчїю краи прьстныими косиѹвь се. Г. XI. 58.

прьхина, селу је Брчелима ишла међа оу Прьхиноу, ѡдь Прьхине оу Тѣсьноу Оулицоу. М. 114.

прьхово, селима у Мачви која је цар Лазар пи-

сао Раваници ишла је међа на оуглюшинь бродь надь Прьховωмь. С. Л. 1847. IV. 53. има и сада у срезу тамнавском, пишу га Прово (без сумње у три слога).

прьчинбрадићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Божикь Прчинбрадикь. Г. XV. 272.

прьшиħєти, селу је Жеравини ишла међа на Прьшигюте, и ωть Прьшигють право оу Тополоу. Г. XV. 310.

прьћию, гледај приħию, dos: прькию женииѹ. П. 99. кућа дана ѹ прьћию с рєчєнωмь Анѹхлωмь Михаилѹ. П. б. 119.

прѣ, ante, adv.: щω сє чинило прє и послѣ. М. 29. 33. что сє ѹчинило прѣє или послѣ. М. 41. ю смь вамь и прѣю листь ѹдаль. П. б. 22. како сѹ и приє ходили. М. 327. кућѹ, кою смо приє имали. М. 328. щω ѣ прѣ рєчєно. М. 475. тєби би сє ѹчинило прѣ нєрь иномѹ. П. 33. да плати прѣ нєрє поидє. П. 71. тєрє нимь ю сєдє вєћє на мєнє жаль нєго ли приє. М. 545. praep. cum gen.: щω юсть комоу дато прѣ дрьжавє моєи. З. 43. тько годи є прѣи рати биль дльжань. М. 255. на пошљедњем мјесту стоји ѣи мјесто и по западном говору. како смω прѣ сєга листа любавь имали. М. 276. на .в. мисєца прѣє тога. М. 298. да дамь на ѕнањє прѣє тога, када ихь бѹдємо хтѣти ѹѕєти. М. 339. прѣ тога. М. 345. 351. кою смо прѣ ωвєи рати имали. П. 52. узима к себи глас ј (гледај и, юго): како сьмь и прѣи биль с вами. М. 174. долази и с ријечју по, која му умаљава значење: по прѣ писасмо поклисарємь. П. 149. долази и с ријечју наи као суперлатив: наипрѣ с кнєѕомь. М. 341. наипрѣи ѣ господинь краль. М. 256.

прѣапоѹ, гледај код имена Никьша.

прѣбєѕначєльнь, initio carens: прѣбєѕьначєльнаа троицє. М. 196.

прѣблагословлєнь, summe benedictus: прѣблагословлєнѣи владычици. М. 67.

прѣблагь, optimus: прѣблагомѹ богѹ. М. 129.

прѣбогатьнь, ditissimus: просвѣщаю вьсєлєноу всоу прѣбогатьно. Ст. 25.

прѣбожьствьнь, divinus: троицȣ прѣбожьствьноую. М. 539.

прѣболии, maximus: прѣболшемоу и прѣвысокомоу кралю. М. 48.

прѣбродити, transvehere: ꙁа колико конске потрѣбȣю, да прѣброди се на сандалѥвȣ ꙁемлю. П. 50.

прѣброити, numerare: пребрѡивше, иꙁмєривше пѡдьпȣнѡ све имь примисмѡ. М. 508.

прѣбываниѥ, vita: братиѥ вь коупѣ любовню прѣбыванїє. Д. 97. ради смо ѡ вашемь ꙁдравию и благѡмь прѣбиванию. П. б. 32. habitatio: иноѵьскомоу прѣбиванию. М. 265. оу прѣбиваньє. М. 559.

прѣбывательнь, habitans: бываета ѡба добрыи соупроугь єдинохрамни, коупно и прѣбывателны. Д. 44. мислим да је ту сложено с коупьно, па ријечју и растављено.

прѣбывати, permanere: прѣбываше беꙁьмльвьствоуѥ сь дѣтищемь. Ст. 17. вь молитвѣ вииоу прѣбывающа. Са. 6. прѣбывати ми (вь) вьсѣхь писаньныихь твоихь. М. 10. та погибноуть, тыи же прѣбываюши. М. 25. людиѥ црькьвнии да прѣбивају оу всакои свободѣ. М. 27. да прѣбываѥть сьхраниѥмо. М. 77. да прѣбиваѥть сиѥ слоѡво царства ми тврьдо. М. 158. тоꙁи приложениє да прѣбиваєть тврьдо. М. 159. да живȣ и пребивају ȣ племеньщинахь. М. 378. да би не могли стати и пребивати ȣ своѡи баштини. М. 454. да бисте ȣ мирȣ прѣбивали. П. 51. morari: вь сихь (ꙁемляхь) прѣбывающȣ ми. М. 201. habitare: да прѣбива попь срьбьски. М. 108. стеѥће и прѣбиваюће ȣ Дȣбровникȣ. М. 211. блаженни прѣбывающеи вь дворѣхь твоихь. М. 65. да имь ѡбладаѥть старьць прѣбываѥи вь семь пирьгоу. М. 74. 80. да мȣ дамо полаче ꙁидане прѣбивати. М. 106.

прѣбыти, permanere: прѣбыховѣ вь весели .ві. дьнеи. Ст. 29. вьсе соуєти чловѣчьскѡ, єлико не прѣбоудеть по сьмрьти. Са. 3. прѣбысть тоу мало врѣме. Са. 8. прѣбоудѣте оу мене, дондеже тѣло мое погребете. Са. 11. прѣбыховѣ оу него вьсоу тоу нощь. Са. 12. прѣбоуди начелствоуе. Д. 93. ıако вь своемь домоу прѣбоуди сь нами. Д.

200. мало прѣбывь сь мною. М. 4. колико вьзлюбиши прѣбыти ꙋ нась, да си прѣбоудеши. М. 22. да може доћи, стати и прѣбити ꙋ Дꙋбровникꙋ. М. 211. да прѣбоудеть вь домоу .г. неделю. З. 34. юдьнь дьнь не би могли тамо прѣбити. П. 13.

прѣбѣгарь, magistratus quidam: прѣбѣгарь да не влада надь ними (трговцима дубровачким по српској земљи). М. 16.

прѣбѣгльць, fugitivus: да се каже како прѣбѣгльць. З. 45.

прѣбѣгноути, transfugere: истрьгьши се изь роукы ихь и прѣбѣгши. Ст. 7. коликрать би любо прѣбегли прѣдь неволωмь. М. 259. ако би глакωмь и с челядью и с инемь именюмь прѣбигаль ꙋ Дꙋбрьвникь. М. 286. 289.

прѣбѣгь, fugitivus: не ꙗко прѣбѣга нь ꙗко сына поꙗть его. Д. 104.

прѣвальць, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла међа по дѣлоу поутемь на Прѣвальць. Г. XV. 280.

прѣвара, fraus: да юдномь прѣваромь на манью не приде. П. 147.

прѣвелии, permagnus: стлъпь прѣвелїи. Г. XI. 69.

прѣвеликь, maximus: прѣвеликомоу господиноу кралю. М. 109.

прѣвести, -ведоу, traducere: хоте на оуныьшею прѣвести старьца. Ст. 17. многа писаніа превѣдѣ от грьчьскыихь писанїи. Л. 62.

прѣвести, -везоу, transvehere: доньдеже и Савоу рѣкоу прѣвезеть и. Д. 159. ꙋ чемь би з Дрѣва прѣвезаль се к намь. П. 83.

прѣвина, међа је Доброј Ријеци ишла по ртоу Прѣвыне оу планиноу Стльбицоу. М. 96.

прѣвлака, isthmus, двије се помињу и тако им је име, једна код Стона, њу је 1333 краљ Стефан Дечански а послије и Стефан бан босански дао Дубровнику. М. 104. Прѣвлакꙋ. М. 106. прѣкопати Превлакꙋ

ѡдь мора до мора. М. 106. Прѣклаци. М. 106. ꙋ Прѣнеклакꙋ. М. 106. друга у Светој Гори. М. 126. 128.

прѣводити, traducere: радоуи се, мосте, прѣводе вь вѣчьноую жиꙁнь. Ст. 26.

прѣводьнь, ad comeatum pertinens (ваља да је то): да даѥ село криноу прѣводьноу ѥдноу. Г. XV. 307.

прѣвоꙁь, transvectio: да мꙋ даамѡ прѣвоꙁь. М. 473. trajectus: прѣвоꙁи воднїѥ. М. 541.

прѣворь, obstructio (ваља да је то): на пропастьнь-ски прѣворь по врьдоу, како се камн вали оу Ктоуино на прѣворь. М. 26.

прѣврата, међа је селу Диничину цркве арханђелове у Призрену ишла оуꙁ рѣкоу вѣлоцрькквьскоу до Прѣврате оу Бродь. Г. XV. 275.

прѣвратити, convertere: кои се соу прѣвратили хри-стїанѣ кь аꙁимьство. З. 29. попь, прѣвратикь христїанина вь вѣроу латиньскоу. З. 30. прѣврати се на идолослоуже-нїѥ. Л. 57.

прѣврѣдити, laedere: ни намь ни нашѣмь прѣврѣ-дити, наре сьблюсти. П. 58.

прѣврѣшти, -врьгоу, evertere: що имь рать ꙁада и мирь приврьже. М. 254. до ѡногаиꙁи дне, до кога имь мирь привръже Ѡстоѣ. М. 254.

прѣвьꙁети, occupare: що бꙋдꙋ прѣꙋꙁели ꙁемлю царь-ства ми прѣꙁ мегю. М. 147. 163.

прѣвьꙁити, superare: ты прѣвьꙁиде тѣхь. Ст. 25.

прѣвьꙁлюблѥнь, dilectissimus: сь прѣвьꙁлоублѥ-нимь ми синомь Радославомь. М. 11. сь прѣвьꙁлюблѥнномь кралѥвьства ми кралицомь. М. 180. сь прѣвьꙁлюблѥннимь наю братомь. М. 269.

прѣвьꙁьмь, exactio ex alio: да нѣ прѣꙋꙁма никомꙋ и да ѥдань ꙁа дрꙋгога не пати. П. 10. како сꙋ нашѣмь трь-говцемь прѣꙋꙁамь ꙋꙁели. П. 62. да на ниѡмь дꙋбровчанинꙋ нѣ волнь питати, тькмо кто ѥ дльжьнь или чимь кривь, ѡнь да плати и да пати, а ꙁа ѥднога на дрꙋгѡмь да не прѣꙋꙁма. М. 268. 271. 355. 436. да не бꙋде прѣꙋꙁамь ѥдно-

мꙋ ꙁа дрꙋгога, нꙋ истаць, кои бꙋде двожань, да плати. М. 411. тко сꙋ ꙋ нашихь рꙋкахь а или би ꙋ когога годѣ уловѣка нашега дꙋбровуанинь, кои с ꙋхиѣень ꙋ ѡкꙋи рать, свобоѣьакамь и свободихь беꙁ инеднога прѣꙁꙋма или ѡткꙋпа. М. 369. да не бꙋде приꙁꙋма. М. 467. 525. да не бꙋде преꙁꙋма. М. 527. да се не бое посиѡнога дара ни коега нрѣꙁꙋма али прѣдꙋꙁжина єднога ꙁа дрꙋгога. М. 471. да не бꙋде инеднома дꙋбровуанинꙋ инеднога прѣꙁꙋма ни ꙁа едно тꙋѣе прѣдꙋжне. М. 487.

прѣвьꙁнести, efferre: богь прѣвьꙁнесе н. Са. 1.

прѣвьꙁносити, efferre: видѣхь неуьстиваго прѣвьꙁносешта се. Д. 109.

прѣвьноукь, pronepos: прѣвьноукь светаго Симеѡна. М. 74. прѣоунoукь господина ни. М. 110. прѣоунoукь. Л. 68. прѣвьноука. Л. 62. преванꙋкь. Г. Х. 269.

прѣвьсияти, splendore vincere: сияніемь все ꙁвѣꙁди прѣвьсияє. Г. XIII. 367.

прѣвьспѣвати, proficere: вьса прѣвьспѣвають ємоу на прѣднаꙗ. Ст. 3.

прѣвьсходити, superare: радоуи се, трилакьтне и небеса оумомь прѣвьсходе. Г. XIII. 366. добротою прѣвьсходить всѣхь. Л. 60. всакоу мысль прѣвьсходить доброто ю. Л. 61. хоудожьствомь прѣвьсходить деуанскоу црькова (црква призренска). Л. 61.

прѣвысокь, altissimus: прѣвысокомоу кралю Стефаноу Оурошꙋ. М. 48. прѣвисокаго господина срьбскаго цара Стефана. М. 69. 139. прѣвысокою царицею. М. 136. господинь прѣвисоки Стефань Тврьтко краль. М. 210. прѣвисоки благодрьжавныи Стефань деспоть. М. 336.

прѣвышни, (с компаративом вишни сложено прѣ) multo altior: гора прѣвышьшїа небесныихь горь. Д. 135. прѣвышьшоую небесь, неиꙁреуенноую гороу божїю, вьсеуистоую царицоу, матерь Христа цара. Д. 136.

прѣвѣуьнь, aeternus: кь прѣвѣуьномоу владыцѣ. М. 77. прѣвѣуна моудрость. М. 88 прѣвѣуна прѣмꙋдрость. М. 546.

прѣгнати, trajicere: плѣни Сребрьницоу и прегна оу Срѣмь. Л. 81. прегна преко Саве реке. Л. 88.

прѣгрѣшениѥ, peccatum: вѣдоущоумоу вса моꙗ прѣгрѣшениꙗ. М. 91.

прѣда, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 289. 290. 294.

прѣдавати, tradere, cf. прѣдаꙗти: прѣдаю тебѣ доухь мои. Ст. 11. да га стража стражи прѣдае. З. 46. сьбирати те глобе и прѣдавати црькви. З. 50. тои да прѣдаю оу монастырь. М. 532. гробоу прѣдасть се. Л. 52. краль прѣдаваеть Срѣмь иномоу. Л. 64.

прѣдадитель, гледај прѣдатель: Июди прѣдадителꙗ. М. 235. само ту.

прѣдакь, име мушко: сокалник Дечанима оу Папраньхь бјеше Прѣдакь. М. 96.

прѣданиѥ, traditio: дрьжещꙋ ми скифтрось по прѣданию же и ꙋстакꙋ господина и родителѣ царьстка ми. М. 161. 164. правныимь соудомь и божїнимь прѣданїемь вь скорѣ быше кь роуцѣ безаконныхь тоураке. Л. 72. по црьковномоу оустакоу и прѣдании. М. 14. апостольскаа и отьчьскаа прѣданиꙗ. М. 333. donatio: да никто не потворить ѥгова прѣданїа. Са. 2. наше прѣданїе нареуѥт се. Д. 47.

прѣдатель, proditor: прѣдателю Июдѣ. М. 65. Июдѣ прѣдателю. М. 68. придателꙗ христовоу. М. 257.

прѣдати, tradere: сего прѣдасть имь глаголѥ: сего имѣите оу мене мѣсто. Са. 4. прѣда ѥмоу пещи се и сьблюдати стадо христово. Са. 8. да пꙋтника прѣдаде трьстенитане на станьцѣ. М. 7. да нхь придамо. М. 36. нь мꙋ прѣдаите или соль или злато. М. 50. да сьврьстовавьше и прѣдаде оу црькькь. М. 98. гробоу прѣдати телеса. М. 100. да ѥ прѣдань на великомь сꙋдищꙋ ꙋ дьмколе рꙋке. М. 230. поставꙋ нашꙋ всꙋ придаите кнезꙋ. М. 426. кто прѣда сына или брата оу дворь царевь. З. 43. иже светы отци оузаконивше и предаше. Л. 59. конскоу моу ньтоу прѣдаше. Л. 81. prodere: прѣдати господа своѥго на пропетиѥ. М.

89. dare: села прѣдавь и сь ниѣми правдами монастырю. Са. 2. кто иметь разарати нѣуто ѡть сего прѣданаго текѣ. М. 15. писарске погрјешке: прьдала. М. 415. прьда. М. 387.

прѣдаꙗти, гледај прѣдавати.

прѣде, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 289.

прѣди, ante: прѣди ѡбновивь ны крьщениемь своимь водою и доухомь, пакы же искоупивь ны прѣчистою своею крьвию. Ст. 1. посла кь ѡшьдьшоумоу прѣди его вьспитанию. Ст. 12. лѣствицоу, юже сამь си проуготова прѣди. Ст. 18. ꙗко и прѣди вьзлюбль, и до коньца не ѡстави. Ст. 25. porro: ꙗкоже слишите и вь книгахь сихь на прѣди о томь слово (т. ј. даље, послије овијех ријечи). Са. 2.

прѣдикон, једном од људи које краљ Милутин даде Грачаници бјеше име Прѣдикон. М. 564.

прѣдимирь, једном од влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи бјеше тако име. М. 12. и једном којега краљ Милутин даде Хиландару. М. 59.

прѣдисавь, гледај Прѣдиславь.

прѣдиславић, човјек жупана Николе Радиша Прѣдиславћкь око 1369. П. б. 24.

прѣдиславь, име мушко: син краља Стефана Првовјенчанога Прѣдиславь, закалуђеривши се назва се Сава и би архиепископ трећи. Л. 51. 52. 60. 69. Предиславь. Г. X. 264. Прѣдисавь. Л. 60. cf. Сава. — Између влаха које је краљ Милутин дао Хиландару једном бјеше име Прѣдиславь. М. 61. и једном између људи у Чабићу које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници. М. 97. и двојици влаха које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 292. 297. — Хлијевљанин Прѣдисавь изь Вльжерць 1400. М. 248. — Гледај Вльчимирић, Градетић.

прѣдити, гледај прѣдьити.

прѣдихьна, име мушко: између влаха које Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Прѣдихна. М. 13.

прѣдльжию, aeris alieni magnitudo: прѣдужю. М. 285. 297. да теи куће и баштине нашь никадаре не могу на мане прити ни за едну рать ни за едно придужье. М. 290. прѣдужнию. М. 302. да речене дукате не моремо удрьжати ни за дльгь ни за прѣдльжью. М. 330. прѣдльжию. М. 351. прѣдуожю. М. 344. придлужю. М. 365. прьнедужю. М. 395. погрјешка ь мјесто ѣ: прьдужю. М. 384.

прѣдобль, fortissimus: прѣдобльи и крѣпькы моужь. Ст. 4. прѣдоблаго Сïмеωна. Л. 53.

прѣдобрь, optimus: прѣдобри и мили и слатки господинь. М. 336.

прѣдою, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један је био Прѣдое. М. 97.

прѣдоювнћь, дубровчанин Илиꙗ Прѣдоювикь 1388. П. б. 31. — Дубровчанин Богоуликь којему је презиме без сумње гријешком написано Прьдоювикь мјесто Прѣдоювикь XV вијека. П. 79.

прѣдрьжати, tenere: иже тогда граде ωне прѣдрьжахоу. Д. 105. прѣдрьжешу смоу прѣстоль дѣдовь. М. 48. монастырь прѣдрьжещу. М. 49. прѣдрьжещаго пиргь тогда. М. 122. прѣдрьжещу правило духовное. М. 40. прѣдрьжещаго начелство. М. 125. — се, continuari: полача прѣдрьжи се тихь калугерицӆ манастыра. М. 297.

прѣдрѣти, lacerare: листь беше прѣдрьть на три комате. П. б. 61.

прѣдь, ante adv.: смотрещаа кьждаꙗ троудомь ихь прѣдь подвизаста се на оуньшею. Ст. 17. praep. cum acc. позивают се прѣдь светителю. М. 15. прѣдь кралевьство ми да иду за невѣру. М. 52. за снезиа да греду прѣдь царьство ми на суть. М. 146. пришьдьшу ми прѣдь градь Дубровникь. М. 187. прид кога ωвь листь приде. М. 274. прит кωга. М. 323. прѣт кога. М. 368. да се невѣрници назовемо прѣда всакоега господина. М. 325. прѣда се. М. 502. cum instr.: прѣдь Доубровьником. М. 10. излѣзохь прѣдь братомь. М. 19. да се при прѣдь кнеземь. М. 25. да се при

прѣдь баномь. М. 33. да ныь ѥ сѫдь прѣдь сѫдиωмь срьбскимь. М. 52. присегωсмо прѣдь светымь еѵаньгелиѥмь. М. 490. колико кратъ би любо прѣбегли прѣдь неволωмь. М. 259. прѣда мнωмь. М. 461. комать ꙁемлѣ прѣдь црьквомь. М. 532. и за вријеме: прѣдь праꙁдникомь светаго Николи. М. 111. прѣдь илиньем дьноу. Л. 76. — приедь. М. 311. прѣѥдь. М. 307. 420. прѣѥ Стономь. М. 230. прѣ кога. М. 403. прицтономь (т. ј. приде Стономь). М. 281. прьдь. М. 386. 415. прьедь. М. 390. прьнед. М. 393. мјесто прѣдь Млаки. М. 194. стоји прѣꙁь Млакꙋ у пријепису који је мјесто оригинала и из којега је први пут штампано.

прѣдьварити, praevenire: прѣдьваривь вьпрашаеть и царь. Д. 51.

прѣдьводити, praecedere: прѣдьводештаего ихь бога. Д. 10.

прѣдьвьꙁвѣштати, praenunciare: приходь свои писанїемь прѣдьвьꙁвѣштаеть. Д. 136.

прѣдьвьꙁывати, ante vocare: сь оумилѥниѥмь прѣдьвьꙁывающе. М. 278.

прѣдьглаголати, praedicere: ω сихь прѣдьглагола. Д. 147.

прѣдьградиѥ, suburbium: градь и прѣдьградїѥ. М. 210. до прѣдьградьѣ дѫбровачькога. М. 218.

прѣдьꙁрѣти, praevidere: бѫдѫщаа прѣдьꙁрѣше. М. 262. 568.

прѣдьити, praeire: прѣдидѫщоу прѣдь вои константїевѣми чьстномоу крьстоу. Л. 53.

прѣдьлагати, proponere: тебе молительницоу прѣдьлагаю прѣчистоую ти матерь. М. 9. reponere: прѣдлагаемь та вьса на архиепископа. М. 14.

прѣдьлежати, instare: кь тѣмь бω намь наче слово прѣдлежить благолюбьꙁно. Ст. 1.

прѣдьложити, proponere: аще ктоω дрьꙁнеть раꙁорити прѣдьложенаѣ светыимь господиномь. М. 71.

прѣдьначинати, incipere: стани по срѣдѣ, и прѣдначинаи тръжьство. Г. XI. 118.

прѣдьносити, praeferre: крьсть, югоже самь царьскоую прѣдьносе на вын своюн. Ст. 15.

прѣдьнь, anterior, futurus: вьса прѣвьсиѣвають юмоу на прѣднꙗꙗ. Ст. 3. вь прѣднꙗꙗ живота моего тьштивѣ боудоу еже оугодити тебѣ. Д. 69. житїе наше оугодно томоу вь прѣднꙗꙗ оуправымь. Д. 185. до нюлиже вь прѣднїꙗꙗ иꙁволить се богоу. М. 334. prior: како нмь га юсть ꙁаписало кралевьство ми ꙋ прѣдню повелю. М. 108. прѣдню любовь и ѡбьѣнинꙋ. М. 188. 273. ꙁаконе и ꙋвѣте прѣдьнюе и послидне. М. 221. 236. паки вь прѣдниимь потечемь. Л. 62.

прѣдьобраꙁовати, praeformare: прѣдьѡбраꙁоуюшта боголюбию и свѣтиню чедомь своимь. Д. у Ш. les. 123.

прѣдьпадати, procidere: прѣдьпадаеи. Д. 74.

прѣдьпосылати, ante mittere: иꙁволисмо прѣдьпосилати и дарове даровати господꙋ богꙋ. М. 190.

прѣдьпоучисти, -чьтоу, pluris facere: ничтоже прѣдьпоутохь божие любве. Д. 142.

прѣдьпоучитати, pluris facere: прѣдьпоучитаюште светаго. Д. 199.

прѣдьпровѣштавати, praedicere: прѣдьпровештавае хотештаꙗ быти. Ст. 1.

прѣдьпоустити, ante mittere: ꙗко топла прѣдьстателꙗ кь Христоу молитвами прѣдьпоустивь. Д. 59.

прѣдьречень, ante dictus: прѣдречении монастырь. М. 49. паки ѡ прѣдьреченномь вьꙁвратим се. Л. 64.

прѣдьставити, proponere: кь чась исхода юго прѣдьставити ю (лѣствицоу) юмоу. Ст. 18. прѣдстави его вь слоужбоу себѣ. Са. 8. прѣдьставити нась господеви. Д. 151. егда прѣстѡли прѣдьставет се, и богь на соудѣ сѣдить. Д. 91.

прѣдьставлꙗти, proponere: начело вьсакои вешти прѣдьставлꙗють се. М. 17.

прѣдьстаиниꙗ, προστάτης, praeses: прѣдьстаию, архангела Гаврила. М. 133.

прѣдьстатель, praeses: светыи христови прѣдста-

телѥ и арьхангели. Ст. 10. прѣдьстателꙗ вышнемоу прѣстолоу. Ст. 23. сего (манастира) прѣдьстателѥмь и братиѥю. Д. 22. велика прѣдьстателꙗ, прѣдьстанию архангела Гаврила. М. 133. прѣдьстатель вели тѡи. М. 138. небеснымь силамь чиноначелниче и прѣдьстателю. М. 521. прѣдьстатель вь ѡтьчьствѣ моѥмь ѡставлѥнь бихь. М. 567. топла прѣдьстателꙗ вь Христоу молитвами прѣдьпоустивь. Д. 59. вь належештихь бранехь прѣдьстателꙗ крѣпкаа. М. 134.

прѣдьстательница, quae praesidet: богородицꙋ, ꙁастꙋпницꙋ нашꙋ и прѣдьстателницꙋ. М. 194. моѥи теплои прѣдьстательнїци. М. 568.

прѣдьстательнь, praesidens: вь прѣдьстателнѣи царици. М. 140.

прѣдьстательство, praesidium: вь богоу топлыимь светаго прѣдьстательствомь. Д. 103.

прѣдьстательствовати, praesidem esse: прѣдстателствоующаго оскрьблꙗти. Г. XI. 90.

прѣдьстати, procedere: како прѣдьстати тебѣ. М. 86. прѣдьста царица. М. 140.

прѣдьстоꙗниѥ, praesentia: сподобыши нась деснаго ти прѣдьстоꙗниꙗ. М. 278.

прѣдьстоꙗтель, praeses: небеснымь силамь чиноначалниче и прѣдьстоꙗтелю. М. 166.

прѣдьстоꙗти, ante stare: трепетно прѣдьстоѥште. М. 133. прѣдстоѥште прѣстолꙋ и лицꙋ божию. М. 134.

прѣдьсѣдѣти, praesidere: вь ѥгда же веселити се бѣше ѡкаанномоу, прѣдьсѣдѣаше оупивше се. Д. 106. на трапеꙁѣ прѣдьсѣдѣше. Д. 122.

прѣдьтеча, praecursor: прѣдьтече и крьстителꙗ Ιѡана. Ст. 24. М. 11.

прѣдьтечевь, praecursoris: ѡть глави прѣдьтечеви. М. 11.

прѣдьтешти, praecurrere: прѣдьтекьше варити поуть сии. Ст. 10.

прѣдьоуготовати, ante parare: прѣдьоуготованы ти поуть. Д. 34.

прѣдьоусрѣсти, obviam ire: сыны своє прѣдьоусрѣсти его посилаеть. Д. 136.

прѣдьоусрѣтати, obviam ire: прѣиҙештно прѣдьоусрѣтаемь и приемлемь ѡть сихь. Д. 22. братнею прѣдьоусрѣтаемыи. Д. 40.

прѣдѣдь, proavus: Адама прѣдѣда. Ст. 1. прѣдѣда нашега Неманю. М. 142. прѣдѣди царьства ми. М. 167. прѣдѣдь. М. 331. наши прѣдѣди. М. 521.

прѣдѣдьнь, proavitus: вьсихь наслѣдникь бытн прѣдѣдныихь. Л. 58.

прѣдѣль, finis: до прѣдѣль грьчьскые ҙемлю. Д. 117. у пределихь кнеҙьства ихь никомурѣ да не пакостимо. М. 31. примешь рашьку ҙемлу с усеми пределы. М. 36. на наше прѣдѣлѣхь. М. 41. да покажоу мегю и прѣдѣле мѣстоу томоуи. М. 126. regio, које може бити и у гдјекојем горњем примјеру: до краю грьчьскаго прѣдѣла. Д. 40. по жоупахь и по краищехь хоусара и тада да нѣсть ни оу чїемь прѣдѣлоу. З. 41. вь нѣкою страноу прѣдѣль ҙемлю ихь. Л. 59. поставлаеть по всѣхь прѣдѣлѣхь своего отьчьства епископы. Л. 59. сьбороу бытн повелѣ ѡть всѣхь прѣдѣхь его области. Л. 60. по всѣхь прѣдѣлехь поморскыихь. Л. 81.

прѣдѣльць, међа је Грнчареву ишла оу Прѣдѣльць. М. 95.

прѣжде, adv. antea, prius: прѣжде прьвии ходивьше. М. 74. уҙимала е и прѣжде ѡнаҙи царина ѡньдѣҙи. М. 117. еже прѣжде слышахь. М. 125. хрисовуле прѣжде бившиихь господь. М. 180. долази и с предлогом оть: ҙнаахоу бо и ѡть прѣжде тамо тьштанїе его. Д. 10. како юсть и ѡть прѣжде било. М. 148. 163. с чимь га су имали или вси ѡдь прѣжде. М. 156. адвербијално долази и с ријечју или: наипрѣжде ҙа христїанство. З. 29. praep. cum gen. ante, за вријеме: прѣжде сьмрьти мрьтьвь бываю. Са. 10. прѣжде годищь петь на десете. М. 38. прѣжде мене. М. 130. прѣжде вѣкь всѣхь. М. 265. да поҙнаеть се прѣжде ѡбѣда. З. 34. како есть дрьжаль прѣжде мене. З. 35.

прѣждьнь, prior: заповѣдь прѣждню̂ю вьдаю има. Са. 11. вьспоминае емоу преждн̂ѥе пришьстїе. Д. 110. прѣждьнихь господь. М. 180. прѣждныи прародїтели мои. М. 522. прѣждн̂ѥмꙋ доуеканїю. М. 560. кь прѣждн̂имь вьзвратим се. Л. 72.

прѣжешти, perurere: нозѣ ѥго прѣжеженѣ оу колѣноу ѡгнѥмь. Ст. 21. жиламь прѣжеженамь. Ст. 21.

прѣзимѣти, hibernare: изыде сь воискомь, и прѣзыме вь Белиградоу. Л. 86.

прѣзирати, ignoscere: тко сьгрѣши по невѣсти, прѣзира мꙋ се. П. б. 25.

прѣзоривь, contemnens: аште прѣзоривь боудеши моимь словесемь. Д. 35.

прѣзорь, superbia: прѣзорь срьдьца твоего вьзнесе се. Д. 106.

прѣзрѣти, contemnere: не прѣзьрѣ моленїѣ. М. 5. ignoscere: да би прѣзрѣль наша прѣгрѣшенїа. Г. XI. 193. прѣзри и не вигь намь за зло. П. 84. кади се ѡпеть врати, терь позна да ѥ неприлично чиниль, нѣки дѣль мꙋ се прѣзри. П. 163.

прѣзь, trans: прѣзь Понорь. М. 61. прѣзь Лоукавицоу. М. 63. прѣс поле прако на Скоулаково. М. 562. прѣзь доль. М. 94. прѣзь рѣкоу и прѣзь вароу. М. 94. прѣко прѣзь шоумоу. М. 122. да греде прѣ-з-емлю царьства ми. М. 146. що бꙋдꙋ прѣꙋзели землю царьства ми прѣз мегю. М. 147. ако бꙋдꙋ и виноградe насадили прѣзь мегю. М. 163. вика прѣз рѣкоу. Г. XI. 135. прѣзь Дринь. Г. XV. 274. воєва царь прѣзь Дриноу на Косноу. Л. 80. бысть царь прѣзь море на Карамановика. Л. 81. supra: ако се кто наиде продавь вино с водомь и медь прѣзь ꙋцѣнь. М. 17. хоке прѣзь сиѥ оутврьгениѥ что прим̂ькноути мое земле. М. 20. прѣс то да не посежемо. М. 23. ако ли се кто обрете прѣзь ꙋзрокь или ꙋ мое ѡбласти или ꙋ тꙋѓеи земли. М. 41. contra: аще кто свадницоу прѣ-з-аконь оузме. М. 15. прѣзь законь нищо да моу се не оузметь. З. 34. що е прѣз волю господина Влка. М. 216. призь. М. 252. пре сѣ. М. 31.

прѣизбило, abunde: дьневниѥ и нощныѥ слоужьбы прѣизьбило съврьшающа. Ст. 6.

прѣизѥштьнь, eximius: Сїмеонь прѣизештнымь. Д. 55. Радославь благоуханимь и прѣизьштьнь. Д. 177. прѣизештно прѣдьоусрѣтаемь. Д. 22.

прѣизливати се, superfluere: гробь муровреніемь прѣизливае се. Д. 123.

прѣизлиха, nimis: прѣизлиха любляше и. Д. 75. прѣизлиха обогатиста и. Д. 48. прѣизлиха милостивь. Л. 54. cf. лихо.

прѣизобильнь, superabundans: прѣизобильноую милость. Ст. 1. прѣизобильниѥ дари. Ст. 14. нищимь прѣизобилнаго слоужителя. Са. 6.

прѣизрѣдьнь, eximius: сьсоуды прѣизрѣдными. Д. 144. сего ради прѣизрѣднаго. Л. 64.

прѣимати, suscipere: ни кои доходькь оть нѥго прѣимати. Г. XV. 269. по семь прѣемлють кралѥвство брать его. Л. 51. comprehendere, cf. дрьжати: яко ре приемле црькокьна меда. М. 12.

прѣименовати, aliud nomen indere: Грьгоурь, прѣименованны Гермaнь. Л. 80.

прѣиславь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име; један од њих бјеше презименом Нѣготићь. Г. XV. 295. 299.

прѣиславлићь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Станило Прѣиславлићь. Г. XV. 299.

прѣисподьнь, infimus: изведи ме хоте из глоубини прѣисподнѣго. М. 109. из гльбины рова прѣисподьнѣго. М. 112. прѣисподьними господьствоуѥи. М. 562.

прѣити, transire: небеса прѣидоуть. Са. 14. прѣко кое дрьжаве прѣиде. З. 43. кь когоу прѣиде. Л. 64. прѣгоше тоурци. Л. 74. прѣиде рекоу Ефрать. Л. 81. преће оу Блукоу. Л. 87. praevenire: дѣло любьве вьсакоу добродѣть прѣити могоуще. Г. XI. 167. мјесто приидв писар-

ска погрјешка прѣидв. М. 259. и у другим ријечима стоји ѣи мјесто и.

прѣништь, гледај прѣшьль: прѣишли бѣхоу дьиїн. Г. XI. 81. не иде овамо прѣишлѡ. М. 344. гдје ѣи стоји мјесто и.

прѣка стѣна, Папраћанима је ишла међа до Прѣкє Стѣнє. М. 92.

прѣкланıати, inclinare: главоу смѣренїємь прѣкланıаıє. Д. 90. кь ксѣмь прѣкланıаıє се. Д. 24.

прѣклєтьство, exsecratio: вы ѡстаıєте оу прѣклєтьствѣ. М. 20. impietas: ꙁа праковѣрниѧ моıєга и ꙁа ıєгова ради великаго прѣклєтьства. М. 19.

прѣклонити, flectere: прѣклонивыи небеса. М. 120. прѣклони колѣнє кь вѣнчавшомоу те владыцѣ. М. 244. — се, inclinari: єдинь кь єдиномоу ıако кь живоу прѣклон се. Д. 74. вѣ оуже и дьнь приклонил се. Д. 92.

прѣкопати, perfodere: прѣкопати Прѣвлакв ѡдь мора до мора. М. 106.

прѣкорь, cognomen: Богиша се ꙁвао прѣкоромь Хвалѡ. М. 544.

прѣкословиıє, contradictio: кь прѣкословїи ѡть нась тєбѣ глаголана ѡстави намь. Д. 157.

прѣкрасьнь, venustus: прѣкрасны Иѡсифь. Са 13. прѣкрасьнаго Иѡсифа. М. 90. ѡтрасли прѣкрасныıє. М. 142. прѣкраснаго Оурошa (сина Душанова). Л. 54. црькокь прѣкрасноу. Л. 61.

прѣкраштєниıє, compendium: ꙁа прѣкраштєнїє поути. Д. 29.

прѣко, adv. transverse: право оу кодѣничиште и прѣко оу кроушкоу и ѡть кроушкє прѣко оу Кроушевьцѣ. М. 563. прѣко оу врьхь дола. М. 87. до Папракıани прѣко до Быстрьцє. М. 92. ѡдь Млѣкıани прѣко до Трьнa. М. 93. прѣко оу Стражиштє. М. 95. ѡдь Лисє Стѣнє прѣко оу Вирь. М. 114. прѣко прѣꙁь шѹмоу. М. 122. ѡть толѣ прѣко ѹꙁь хриdь. М. 131. praep. cum gen. trans: оуправо прѣко рєкє. М. 8. прѣко полıа оуправь оу камєнь.

М. 86. поуть, кои иде прѣко слатиньске шоуме. М. 87. прѣко дѣла. М. 87. прѣко дола. М. 87. прѣко поута призренскога оупракь дѣломь. М. 87. прѣко потока. М. 127. прѣко луга. М. 197. прѣко кое дрьжаке прѣиде. З. 43. кои греду прико мое земле у Стонь. М. 281. да нѣсамь колань прико нашега котара устакити ни кранити ходити. М. 445. прико русага и по русагу. М. 467. не дали имь прѣко мора поити. П. 28. да се бегствоу преко реке Доунава. Л. 86. contra: ниціо нѣсу учинили прѣко моіе заповѣди. М. 530. да нитко іедань динарь ѡдь вашега узьме прѣко ваше воліе. П. 16. кои су тои прѣко закона и ваше воліе учинили. П. 107.

прѣкоупьчьць, propola. Ш. lesek. 79.

прѣкоушнѣкь, краља Дабише дворьскын Станьць Прѣкушнѣкь 1392. М. 222.

прѣкь, transversus: до прѣке цѣсте. М. 92. оу прѣкии поуть. Г. XV. 275. до прѣкога поути. Г. XV. 277. у поуть оу прѣкы, кои греде ѡть Ухара. Г. XV. 285. прѣкы поуть. М. 199. на прѣкоу трьсь. М. 199. адвербијално у генитиву с предлогом сь, prorsus: с прѣка не кіемо. П. 123.

прѣкы, с предлогом кь, contra: тако своимь непокорствомь кь прѣкы стоіати. Д. 128.

прѣкыи лоугь, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Прѣки Лоугь. М. 93. међа му је ишла сь Урьвенимь Брѣгомь и оу Соуходоль. М. 93. и Рогатьцоу је ишла међа сь Прѣкимь Лоугомь. М. 93.

прѣкыни, contumacia: що пише, іерь не пущамо трьговце у Ново Брьдо какоио на прѣкиню учине. П. 139. да ми на (мјесто чега гријешком стоји ка) прѣкиню учинимо. П. 139. да смо какоио на прѣкиню уставили трьговце да не иду. П. 140.

прѣлагатаи, falsificus, мјесто тога стоји гријешком прѣлоготаи: прѣльстиниче и прѣлоготаю. Г. XIII. 363.

прѣлагати, transponere: и тѣло моіе земльноіе прѣлагаю на потрѣбьнаіа тебѣ. Ст. 15 (али ту може бити погрјешка мјесто прѣдьлагаю). reponere: іерь ихь прѣла-

гашь на бога и на наше дѹше. П. 42. permutare: рѣчи прѣлаганѣ на ино. З. 41.

прѣлоготан, гледај прѣлагатан.

прѣложити, mutare: богатьствиꙗ ихь и славоу ихь прѣложи вь богатьство и вь славоу ѡтьчьствиꙗ своѥго. Ст. 8. имать прѣложити ꙗрость ихь на кротость. Ст. 28. разорити или инако прѣложити или ѡтети ѡть писанныхь. М. 132. transferre: прѣложити вь ѡтьчѹждениѥ. М. 213. vertere: прѣложихь и вь нашь ѥзыкь ѡть писмень грьчьскаго ѥзыка. Г. XI. 191. reponere: на господьствоующаго крала срьбьскаго прѣложихь сиѥ моѥ сьзданиѥ, ꙗко сьблюдати. М. 81, 124. — се, transire: вь вѣчномѹ прѣложи се блаженствоу. М. 4. не ѡтьцоу прѣшьдшоу вь рождениїе, ни сыноу прѣложьшоу се вь исхождениїе. Л. 58.

прѣломити, frangere: кьто сиѥ (уговор) прѣломи. М. 29. 33. ꙗко ламбада крѣпкымь оударениїемь прѣломыти се мнѣше. Г. XI. 91.

прѣльстити, decipere: прѣльстих се. Г. XIII. 361.

прѣльсть, fraus: изьбывьше прѣльсти ѥретичьскыиѥ, славеть вь троици ѥдиного бога. Ст. 25.

прѣльстьникь, deceptor: прѣльстниче. Г. XIII. 363. преласникь. Г. X. 249.

прѣльстьнь, fraudis: срьпомь вѣры твоѥ исѣче трьниѥ прѣльстьноѥ. Ст. 25.

прѣлѣтаниѥ, pervolitantia: пьтицамь скороѥ и веселїа исильнь прѣлѣтанїѥ. Г. XI. 167.

прѣлюбодѣинь, adulterii: разбѣ словесе прелюбодѣинаго. М. 15 вь родѣ семь прѣлюбодениемь. М. 17.

прѣлюбодѣиство, adulterium: прѣлюбодѣиства. Д. 176.

прѣлюбь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Прѣлюбь. Г. XV. 290. — Ћесар Прѣлюбь за цара Уроша. М. 165. — Гледај Бероѥвићь, Оугодьчићь.

прѣма, e regione: прѣма цркве. М. 92. прѣма Карьдищемь. М. 94. прѣма Лоуковимь Потокомь. М. 95. прѣма

попаштинихъ коукахъ. Г. XV. 300. прѣма Коуметицє. М. 126. на планини на Кукв прѣма нашемь граадв Бродарв. М. 414. прѣма воденици. М. 531. secundum: ми смо ѡдписали капетанв прѣма ѡномви нєговв листв како прѣстои поутєно. П. 46. ҙамѣнв, що ю прѣма нємв нєгова прилика. П. 49. contra: никада нѣсмо се гнвли прѣма нєговв поутєнью. П. 87. ако би дошла нѣкоꙗ сила, ща богь не дан, прѣма чемь не бисмо могли бити. М. 216. питахв прима и супротива Калугургв. М. 463. пред бројем као да је до, ad: ѡ-т-оган сребра имали сѹ в три плате ѡть доходакь кралевьства ми, кое имамо имакати ѡть кнеҙа и ѡть властеѡ, прима тисвѣв и дви сти перперь. М. 490.

прѣмалѣтина, seges vernalis: да ѡроу трїи дьнїи прѣмалѣтине. Г. XV. 277.

прѣмеждиє, intervallum quoddam: ѡ срѣдинихь дѣтехь ѡбрадоуєть се. прѣмеждїе имать .г. лѣто .є. .ҙ. .аі. .л. III. lesek. 129.

прѣмилостивь, benignissimus: богь прѣмилостивы. М. 4. кь прѣмилостивомоу владыцѣ. Са. 2.

прѣмиль, име мушко: између људи које је Стефан Душан писао Хиландару једном бјеше тако име. М. 123.

прѣминоути, transire: многаа прѣминоукь. Д. 55. многынхь да прѣминемь. Д. 102. obire: ако би се Иванишв ҙгодило прѣминвти. М. 419. скончавше се и приминввше сегаи свѣта. М. 496. приминв сегаи свѣта. М. 497. приминв в Рими. М. 519. и са се: ако би се вси прьминвли сега свѣта. М. 395.

прѣминоутиє, obitus: вь дань сьрьти и приминвтиѣ нашега. М. 291. прѣминвтью. М. 504. тере се ҙгодило ѡдь сегаи свѣта приминвтиє реченехь господичикь. М. 394. нв ли би било господинв воеводи прьминвтиє сегаи свѣта. М. 394. након прѣминвтиꙗ госпоге Тодоре. М. 419.

прѣмићирь, гледај прѣмићоурь.

прѣмићоурь, primicerius, пише се и прѣмикирь и примикюрь, помиње се као старјешина над селом

и над катуном: кнезовѣ и прѣмикїріе и владальци и прѣстанници и чѣлници, кои се обрѣтають сели и катоуни обладающе. З. 41. између влаха Блатьчана које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један је био Влиславь прѣмикюрь. Г. XV. 288. тако и у три катуна, у Добрушинцима, Кострчанима и Драгољевцима, кад их исти цар даде истој цркви бјеше по један прѣмикюрь. Г. XV. 291. 294. 297. по селѣхь примикюрие кои сѫ, да послѣдѫють с коими игѫмна, . . . посьль цръкви примикюрие на коихь да исправлѣю. М. 191.

прѣмногь, nimius: за прѣмного его милосрьдие. М. 562.

прѣмо, властелин дубровачки Пиеро де Прѣмо 1442. М. 410.

прѣмо, contra: ꙗко горци клеветници прѣмо нась станоуть грѣси наши. Д. 92. прѣмо емоу оуготовлꙗеть се. Л. 55. оустрьми се прѣмо емоу. Л. 71. cf. прѣма.

прѣмоудрость, sapientia: богь когожде езика раздѣливе своею прѣмоудростию. М. 4. соломоновоу прѣмоудрость. Са. 3.

прѣмоудрь, sapiens: обличаи прѣмоудра, и вьзлюбить те. Са. 10. прѣмоудраго Соломона. М. 122.

прѣмѣнити се, perhorrescere: слово то слышавь прѣмѣни се. Д. 93. desistere: таковаго скврьнаго паучнанїа молꙗше прѣмѣнити се. Д. 107.

прѣмѣнꙗти, convertere: вьсѣхь оть печали вь радость прѣмѣнꙗеть. Д. 137. amovere: чесомоу желатель бываахь непрѣмѣнꙗемь. Д. 7. живь приводить се кь цароу, и по многыихь молениїи сьмрьти прѣмѣнꙗеть се, и отлоучаеть емоу царь Солоунь. Л. 7.

прѣмѣнение, mutatio: дивити се таковомоу рьвенїю его и благомоу прѣмѣненїю. Д. 26.

прѣнебесьнь, qui in summis coelis est: на прѣнебеснаꙗ села. М. 91.

прѣнеизреченьнь, ineffabilis: прѣнеизреченьномѫ чловѣколюбию. М. 222.

прѣнемаганию, languor: ненадѣждна аго ѡного прѣнемаганїа вииноу. Г. XI. 91.

прѣнемагати, languescere: не прѣнемаганта ѡ наказанїи господни. Са. 5. тоужаше, прѣнемагаше. Д. 118.

прѣнепороучьнь, immaculatus: твою прѣнепороучьною дѣвьство, прѣчистаꙗ богородице. М. 67. прѣнепороучнїе и приснодѣви Марїе. М. 73.

прѣнесению, translatio: прѣнесенїе мощи светаго страстотрьпца. Л. 82.

прѣнести, transferre: пренесоше хрисоуле (може бити погрјешка мјесто принесоше). М. 126. да га имамо прѣнести в Дѹбрьвникь. М. 345. идеже прѣнесени быше мощи его. Л. 54. прьнѣсенѣ. Л. 61. сию книгѹ и повелю прѣнесе (може бити погрјешка мјесто принесе) Рѹгм. П. б. 18.

прѣникноути, se incurvare: прѣникь сь стльпа. Д. 17.

прѣню, lis: о прѣнїи соуда. З. 34. 35. о прѣнїи. З. 36.

прѣносити, transferre: прѣносить тѣло его ѡть Светые Горы. Л. 60. тѣло его прѣносит се вь свои монастырь. Л. 63.

прѣобидѣнию, contemptio: клетвы нехранюнїе и страха божїа прѣобидѣние. Д. 113.

прѣобидѣти, affligere: каковоу приѡбрѣтохь прѣѡбидѣноую ꙁемлю нашоу. Са. 3. не прѣѡбиди братьца своего. Са. 5. spernere: благаго ихь сьвѣта не прѣобидимь. Д. 102. вашего ради спасенїа и свое спасенїе прѣѡбидѣхь. Д. 142. бога не боюе се и чловѣкь не срамлюе се и соудь страшьныи прѣѡбидѣвь. М. 75.

прѣображению, in aliam formam mutatio: црква прѣѡбраженїа господнꙗ у Светој Гори на великомь пиргоу. Д. 33. вь стльпѣ светаго прѣображенїа спасова (за цркву у пиргу хиландарском). М. 49. свѣтлаго прѣѡбраженїа. М. 182. селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа оуꙁ дѣль на прѣображению (и ту се мисли црква тому празнику). Г. XV. 282. у Врањи црква која се и сама звала прѣображению. Г. XV. 303. на прѣѡбраженїе авгоуста .ѕ. Л. 77.

прѣобразити, transfigurare: Христось прѣображь се. Д. 169. иконоу прѣобразиль богь вь зракь чрьнь. Д. 191.

прѣодолѣвати, vincere: ѡкрьсть соущихь прѣодолѣвати. Г. XI. 43.

прѣодолѣти, vincere: сльзы родителю не вьзмогоше прѣодолѣти прьвѣе прїити. Д. 95.

прѣосвештень, sacratissimus: прѣосвещены чрьноризци. Са. 8. прѣѡсвещени храмь. М. 13. прѣѡсвещеньнаго арьхиѥпископа. М. 26. прѣѡсвещеннаго Савоу. М. 89. прѣѡсвещенныимь патрїархѡмь. М. 143. прѣѡсвещенни митрѡполить. М. 182.

прѣотьць, avus: стоудь познахѡмь прѣѡтьца ослоушанїемь. Д. 24.

прѣотьчьство, terra avita: вь свое прѣѡтьчьство. Л. 58.

прѣпети, impedire: хотѣасте ѡть благаго поута прѣпети ми. Д. 18.

прѣпирати, persuadere: аггель цара прѣпирасть подати светаго. Д. 206.

прѣписань, supra scriptus: сь преписаними моими баларними. М. 28. кьто ѡдь сихь прѣписаних. М. 35. прѣписане дединѣ наше земле. М. 38. мјесто прѣписань погрјешка прѣписань. М. 102.

прѣписати, conscribere: како ѣ сде прѣписано. М. 29. 31. добитькь прѣписань. М. 36. прѣписано бысть. М. 49. прѣписахь ѡдь заповеди кнеза дѹбровачкога и свега вико. М. 102. ѡвь листь ѡдь рѣчи на рѣчь витезь Прибисавь Похваликь своѡмь рѹкѡмь прѣписа, и ѡста ѹ нась печакень нѥговѡмь печатию. М. 361. прѥписа. М. 366. прьписа. М. 374. прьнеписаше. М. 396. transcribere: прѣписахь хрїсовоуль сии. М. 60. да се тьзи ѡбоꙗ два листа ѹ ѡви ѥдань листь прѣпишѹ. П. б. 55. запись, ки ѥсмо приписати чинили ѡдь рѣчи на рѣчь вь нашѹ канцеларию. П. 177. добрѣ и вѣрно прѣписахь. П. б. 91. аще се ѡбрѣщеть оу чїемь хрисовоули слово льжно прѣписано, и ѡбрѣщоуть се словеса потворена, и рѣчи прѣлаганѣ на ино, що нѣсть

повелѣль царь. З. 41. ако боудоу прѣписали книге на инь ѡбразь. З. 47.

прѣпитаник, alimentum: доволно имате прѣпитанїа. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 129.

прѣплоути, navigando trajicere: житѣискоую бoурoу прѣплоувьше. Ст. 10.

прѣподати, tradere: ѡть нихь вьзеше се, и инимь прѣподаше се. М. 263.

прѣподобник, reverentia: молю прѣподобїе твое. Д. 12.

прѣподобьнь, maxime reverendus: ѡтьче прѣподобьне Саво. Ст. 19. прѣподобнымь ѡтьцемь нашимь Симеономь. М. 3. прѣподобна моужа. М. 8. светитель прѣподобнихь. М. 11. прѣподобнаго игоумена. М. 125. прѣподобни и богоносни иноци. М. 136. прѣподобнь вь всѣхь делѣхь своихь богь сїи прѣвеуныи. М. 547.

прѣпокоиште, tranquillus ad quietem locus: створи намь прѣпокоище. М. 66.

прѣполк, мјесто у Херцеговини: ѡть мѣста Прѣполїа. В. прим. 14. cf. Припольк.

прѣпороука, commendatio: напоконь препорвкв. М. 518.

прѣпороучати, commendare: господьствв ви наше прѣпорвчамо. П. 63. вашои величкости Влахвшв прѣпорвчамо. П. 119.

прѣпороучевати, commendare: твоємв господьствв трьговце прѣпорвчвємо. П. 27. тврьдѡ прѣпорвчевань по книгахь. П. б. 120. припорвчвюће намь авбити правдв. М. 448. прѣпорвчвю ви мою Ангелинв. М. 518.

прѣпороученик, commendatio: ѡвои вчиних напоконе препорвченик госпоствв ви. М. 518.

прѣпороучити, commendare: бвдите ви прѣпорвчени наши трьговци. П. 2. да ихь имамо прѣпорвчене. П. 42. ѡлово, кое сте били прѣпорвчили и поставили в реченога Марина. П. 106. бвдимо ти припорвчени. П. 129. поклadь донесе и прѣпорвчи. П. б. 51. 53. прѣпорвчи и постави в нашь комвнь ѡнози. П. б. 55. в поставв прѣпо-

рѫчение и постављение. П. б. 58. прѣпорѫчень бѫди господинѫ дѫжѫ. М. 328.

прѣпоучити, requiescere: доволно врѣме вь Хїландари прѣпоучивь. Д. 173.

прѣпоꙗсати, praecingere: великаго жоупана Стефана багреницею и бисромь прѣпоꙗсавь и оукрасивь и вѣнцемь царьствїа чьстноую главоу его вѣнчавь. Д. 143.

прѣпоꙗсовати, praecingere: на срьбьское царьство прѣпоꙗсоуеть се. Г. XI. 61.

прѣпрость, vulgaris: бьбль жита, половина чиста а половина прѣпроста. З. 50.

прѣпоустити, admittere: тко не би хотѣль своимьволомь прѣпѫстит ихь. П. 26.

прѣпоутие, transitus: намь христїаномь помень есть ѫ месте семь и прѣпѫтїе всемь христїаномь. М. 18.

прѣпѣть, valde celebratus: прѣпѣтаа мати господа бога. Са. 14.

прѣровь, fossa: međa je Вишеграду код Призрена ишла прѣзь прѣровь. Г. XV. 271. селу је Сакату ишла међа на прѣровь. Г. XV. 287.

прѣровьнице, међа је Грнчареву ишла конь Прѣровьниць оу Ѡсрѣдькь. М. 95.

прѣродитель, progenitor: даньнаа прѣродителїи и родители кралевьства ми. М. 58. прѣродителе. М. 65. прѣродитель твои, ѡсвещеньнїи Сава. М. 126. моихь прародитель. М. 288. 304. 317. 323. cf. родитель.

прѣроучити, efficere mandatum: сие створи и ꙁаписа кралевьство ми ..., а Иоанань прѣрѫчи и подьписа и ꙁапечати. М. 109. сию милость прѣрѣчи (где гријешком писарском стоји ѣ мјесто ѫ) господинь краль подь Серѡмь. М. 118. вь чистоу свободоу Хрьсь прѣроучи. Г. XIII. 377. повеленимь господина цара логофеть (тај и тај) прѣрѫчи. М. 160. 171. 173. логофеть прѣрѫчи. П. б. 24. повеленимь господина краля (Вукашина) логофеть (тај и тај) прѣрѫчи писати и томѫ милостинѣ. М. 181.

прѣсветничић, између људи које је цар Стефан

дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Власиль Прѣсветиуникь. Г. XV. 309.

прѣсветь, sanctissimus: прѣсветые владычице богородице. Са. 3. прѣсветомоу храмоу. М. 11. прѣсветымь доухомь. М. 49. кь прѣсветѣи твоеи оутробѣ. М. 57. прѣсветомоу твоемоу прѣстолоу. М. 166. троице прѣсвета. М. 203. твоими прѣсветыми и слаткыми усти. М. 277. сveть еси и прѣсветь. М. 517. прѣсвьта. М. 281. прьсветои. М. 416. присветаго. М. 304.

прѣсвѣтлость, serenitas: да посилають харачь моеи пресветлости. М. 528.

прѣсвѣтль, serenissimus: прѣсвѣтломѹ господинѹ кралѹ Остои. М. 241. прѣсветлога. М. 260. ми присвитьли и привисоки господинь Стипань Остоѣ. М. 272. с присвитломь госпономь кралицомь. М. 272. прѣсвѣтлога господина дѹжа. М. 326. прѣдь прѣсвѣтлѣмь господиномь цесаромь римьсцѣмь. М. 381. прѣсвѣтлога и ѹзможнога господина херцега Стѣпана. М. 460. тако и за сина му херцега Влатка. М. 500. прѣсветлога сѹльтана. М. 526. пресветломѹ престолю. М. 528. адвербијално, lucide: сльньцоу прѣсвѣтло ѡбьсїавшоу. Д. 185. ꙁемльное ѡснованїе прѣсвѣтло ѹкрасии. М. 133. погрјешка: прьсвьтломѹ. М. 294.

прѣсѣдьли, међа је селу Корищи цркве арханђелове у Призрену ишла на наикыши врьхь конь Прѣсѣдьли. Г. XV. 274.

прѣселити, transferre incolas: Моусїа раꙁби бльгаре и прѣсели. Л. 75. — се, transmigrare: на небесное царьство прѣселили се. М. 187. прѣселилѣ се. М. 233. прѣсели се. М. 292.

прѣселити, transferre: прѣселѩеть его ѡть Никомидїе вь градь Солоунь. Л. 57.

прѣселѥние, transmigratio: бысть пресеѥнїе градоу Новомоу Брьдоу вь Цариградь. Л. 81. мјесто приселица стоји гријешком: ѡ прѣселѥнїи властелинь. З. 44.

прѣсильскыи, Бучину је ишла међа до прѣсильскоу мегю. Г. XI. 132. прѣсильскоу мегю. Г. XI. 130.

прѣскоучити, transcedere: кто сие прѣскоучи, да е клеть. М. 30.

прѣславь, град у Бугарској: у споменику бугарски писаном: дѡ Праслава. М. 3.

прѣславьнь, celebratus: светые и прѣславьние кладиунце. М. 5. прѣславнихь апостоль. М. 15. прѣславьнога царьства вьсе ꙁемле бльгарьске. М. 35. ѡтькина прѣславьнога града Дюбровьника. М. 35. сь прѣславнѣмь кнеꙁомь (Лазарем). П. 3. прѣславьнаго вьꙁнесениꙗ. М. 74. прѣславьноую црьковь. Л. 58. прѣславнаа чюдеса. Л. 61.

прѣсладькь, dulcissimus: прѣсладкї гласъ. М. 3.

прѣсло, vallis. Д. у Ш. lesek. 79.

прѣслопь, било је више села којима је међа ишла на Прѣслопь, тако Алтину на Маторскы Прѣслопь. М. 94. селу Бусину цркве арханђелове у Призрену била је међа Прѣслопь. Г. XV. 274. и забјелу исте цркве оу Слатинѣ ишла је међа на Прѣслопь. Г. XV. 283. неким је селима манастира Трескавца ишла међа ѡть Прѣслопа и на Прѣслопь. Г. XI. 130. 132. XIII. 370.

прѣслоушати, non obedire: кто се ѡбрѣте прѣслоушавь сие. М. 27. преслꙋшавь повѣление кралевьства ми. М. 41. тко прѣслꙋша писание кралевьства ми. М. 51. не прѣслꙋшаеть. М. 130. аще прѣслоушать. З. 29. прѣслоуша ꙁаконь. З. 32. кои би цара прѣслоушали. З. 40. книга царева да се не прѣслоуша. З. 40. скрьшити и не прѣслꙋшати ваше молениe. П. б. 81.

прѣслоушьникь, non obediens: да се ѡсоуде, ꙗко и прѣслоушници цареви. З. 42. прислоушници. З. 48. прѣслоушьници. З. 48.

прѣсмыкати се, repere: роукама ѡпираe се по ꙁемли прѣсмикаше се. Д. 211.

прѣсолити, sale indurare: тѣло его прѣсоливше вь своꙗ донесоше. Д. 104.

прѣспѣвати, proficere: бѣ бо и отроче благоѡбраꙁно, и вь оученїи прѣспѣвае. Д. 5. superare: прѣспѣвающе всакого ꙋмь. М. 133.

прѣспѣти, superare: прѣспѣти проучихь. Ст. 17. прѣспѣ иродово беѕаконије. Ст. 21.

прѣсрьдьчьнь, intimus: прѣсрьдьчьнꙋ пријаѕьнь. М. 241. прѣсрьдьчьни пријатеље. М. 254.

прѣставити, transferre: .сі. перьперь, што есть прѣставиль Алвиѕꙋ. П. 114. — се, obire: прѣстави се Стефань краль. М. 70. да се прѣстави сегаи свиета. М. 387.

прѣставлениіе, obitus: брата своего прѣставлениіе слышавь. Д. 161. гробь оустрои прѣставлению своемоу. М. 112. по прѣставлении моемь. М. 547.

прѣстаиникь, magistratus quidam: прѣстаиници и челници. З. 41. само ту.

прѣсталение, гледај прѣставление: кади чꙋсмо ѕа ние прѣсталение. П. 171. 172.

прѣстань, intermissio: беѕь прѣстани. Ст. 27.

прѣстаньць, intermissio: напридовати беѕь пристаньцa. М. 448.

прѣстати, cessare: да прѣстаноуть оть рыданія и сльѕь. Са. 4. гоненію прѣставшоу. Д. 97. да не прѣстанеть слава божија. М. 213. да прѣстанеть оть моучителства. Л. 57.

прѣстати, -стою, гледај прѣстојати.

прѣстатие, intermissio: сльѕамь прѣстатія не имѣаше. Д. 183.

прѣстајати, cessare: не прѣстајаше напасти наносе. Ст. 2. ихьже наметь не прѣстајущіи. М. 72. колико крать би рать прѣсьтајала. М. 286. када би рать прѣстајала. М. 295.

прѣстои, vadimonium desertum ejusque mulcta: всака глоба, што се чинии ꙋ црькьвнихь людеи, дꙋшеоубіиство, . . . и послоухь и прѣстои, все да е црьквно. Г. XIII. 376. кто боудеть поѕвань прѣжде обѣда сь приставомь, и не пріидеть на обѣдь, да есть кривь, и прѣстои властелиноу .ѕ. воловь. З. 34. још само на једном мјесту без сумње стоји та ријеч, али је рђаво прочитана те је наштампано оть прѣстол мјесто оть прѣстоа, т. ј. прѣстоја. М. 571.

прѣстолие, thronus: пресветломꙋ престолю моега

величьства. М. 528. сѥдеке на прѣстолью ѡдь суда. П. б. 118. на пристолию ѡдь суда. П. б. 120.

прѣстоль, thronus: ѡставихь на прѣстолѣ моемь лоубьвьнаго ми сына. М. 5. вьставь сь прѣстола своѥго. Ст. 12. прѣдрьжещу емоу прѣстоль дѣдовь и отьчинь. М. 48. прѣстоль краљевьства срьбьскаго. М. 91. патріархѡмь светаго прѣстола великїе црькви патріархїе. М. 139. начехь кралевати и правити пристоль моихь прародитель. М. 304. сьриноуть бысть сь прѣстола. Л. 80. прѣсто. М. 233. присто. М. 317.

прѣстоꙗти, perstare, morari: где прѣстои влахь или арбанасинь на селѣ, на томзи селѣ да не станеть дроугы за нимь греде. З. 36. да уи на нашѣхь землꙗхь прѣстоѥ у зимищехь. П. 82. що годѣ су прѣстоꙗли у земли господьства ми, намь су послужили право. П. б. 82. у формама у којим долази оꙗ заједно често је замијењено једнијем а: не би могли .л. дьнь тамо прѣстати. П. 14. морете доити слободно прѣстати у Дубровникь. П. 61. да би нимь смо дали прѣстать у зимищехь сеи зиме. П. 82. да нимь даѥмо спензу за све врѣме, що би прѣстали. М. 259. прѣсташе. М. 418. да му имамо дати кућу и помоћь спензе, чимь би мегю нами пристаѡ. М. 473. прѣстаѡ. М. 473. за колико би прѣсталь мегю нами. М. 473.

прѣстоупати, transgredi: заповѣдь прѣстоупае. М. 14. да даю, годище прѣстоупаюкѥ, конь колꙗ трїи десети перпер (т. ј. сваке друге године). Г. XV. 310.

прѣстоупити, transgredi: прѣстоупль заповѣдь. Ст. 9. аще кто прѣстоупить и иметь разарати нѣчто ѡть сего. М. 15. ако прѣступимо и едно ѡдь сега, что смо уговорили. М. 23. ако сиѥ прѣступлю. М. 24. приступимо. М. 30. ако прѣступимо сию клетьву и си ѡбьть. М. 39. прѣстоупивь что любо ѡть сего закона. З. 29.

прѣстоуплѥниѥ, transgressio: ѡть прѣстоуплѥниꙗ заповѣди ѡтьче. Д. 97. прѣстоуплѥнїемь клетвы. Д. 110. аще вь прѣстоупленниѥ закона вьпадеть. М. 14. падшее прѣступленѥмь. М. 220. приступленье. М. 282.

прѣстоупьникь, violator legis: шставль ҳаповѣдь штьца своѥго, и бысть прѣстоупьникь. Ст. 19. прѣстоупникь божи. М. 533.

прѣсоуштьнь, supernaturalis: троицу прѣсоущьноу. М. 539.

прѣсьпа, манастир је Трескавац имао рибаре вь Прѣспѣ. Г. XI. 136. имао је и метох оу Прѣспѣ оу Любоинѣ. Г. XI. 136. то ће бити околина града тога имена близу Охрида.

прѣсыхати, exarescere: шть истоуника не прѣсихаюма. М. 110.

прѣсѣка, praeclusio: да нимь сте присѣку зуниили и поставили до самога трьга до стругє, терь имь не дате иҳлаҳити вань трьга на коду. П. 20. селу је Ластви богородице ртачке ишла међа оу Прѣсѣкоу, шть Прѣсѣке оу Градищє. М. 68. и селу је Тудорчу цркве арханђелове у Призрену ишла међа по дѣлоу како се кամи кали оу Прѣсѣкоу. Г. XV. 302. — Селу је Урьниловцоу ишла међа у корову прѣсеку. С. Л. 1847. IV. 54. — Село које је крал Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Присика. М. 439.

прѣсѣкати, dissecare: прѣсѣкаю ѥдиносоущьноу троицоу. Ст. 7. interrumpere: поштенїе не любодроужїемь прѣсѣкаемо. Д. 116.

прѣсѣшти, dissecare: троицоу прѣсѣче. Ст. 7. interrumpere: да се даю непрѣсѣкомо на вьсако лѣто. Г. XI. 139.

прѣтварати, mutare: кто любо боудеть прѣтвараѥ сиѥ. М. 15. да нимь се добри ҳакони и слободьщине шдь царинниковь прѣтвараю. П. 2.

прѣторати, гледај прѣтварати: како сьде намь чинишь и прѣтворашь. П. 8.

прѣтворити, mutare: кьто сиѥ прѣтвори, да моу богь соуди. М. 6. кто ли се дрьҳнє прѣтворити. М. 16. раҳорити или прѣтворити. М. 75. ако се шбрѣтє, те соу инако прѣтворили соудь, да имь се роуцѣ штсѣкоу и ѥҳыкь оурєже. З. 47. више писане ротє раҳбиль или притвориль. М.

291. да имь се то ꙁгора писано не море пореће ни претворити ни вꙁети. М. 378. оутврьжденїю непрѣложноу и непрѣтвореноу быти. М. 534. да ꙁаконь не прѣтворимо. П. 5. не каши намь прѣтворити що си намь ѡбѣтоваль и ꙁаписаль. П. 8.

прѣти, accusare: да ѥ кривь, у чемь при. М. 51. кьди при латининь срьбина, да да латининь срьбину половину латинь а половину срьбль сведоке; такожде и срьбинь кьди при латинина, да му даѥ сведоке половину срьбль а половину латинь. М. 147. 162. сирота, коꙗ нѣсть ꙗка прѣти или ѡтпирати, да даѥ парьца. З. 35. ѡнаи парьць, що га при. З. 47. да га при прѣдь владальцемь градьскымь. З. 48. ꙁа то си ме прѣль, и судь ме ѥ ѡправиль. П. 88. — се, litigare: нигдѣ ниьдѣ да се не прю, да греде прѣдь кралевьство ми. М. 16. ако вѣроуе срьблинь влаха, да се при прѣдь кнеꙁемь; ако вѣруе влахь срьблина, да се при прѣдь баномь. М. 25. 29. да се при предь мновь, и ꙗ да имь суду прави судь. М. 29. 33. що се учинило пре и послѣ, да сѣ при, и да не иꙁьма. М. 29. 30. 33. где годѣ се при црьквни чловѣкь на кралевѣ соудѣ, да ѥ глоба црькьвна. М. 565. аще се пре властеле. З. 36. аще се прїнта два. З. 36. пьрци, кои се пре ꙁа свою прьчїю. З. 47. да се постави половина суди дубровьчкихь а половина срьбль, да се прѣдь ними пре. М. 353. ако усхоте ѡбои свѣдожбу, кои се пре. М. 353. що се прѣ мегу собѡмь дубровчане, или се буде учинило у срьблихь или у Дубровнику, да се прѣ прѣдь куньсуломь дубровчкимь и прѣдь нихь судиами. М. 206. 354. и саси да се пре прѣдь ѡнемїи соудїами. М. 267. 434. хѡкѥшь ли се прѣти сь Живкомь що ꙁа тьи дльгь. П. 110.

прѣтити, minari: бранми прѣтеще. Д. 104. много прѣтекѥ. П. 58. прещаху оубити ю. Г. Х. 224. ѡвогда моле ѡвогда прѣтѣ прѣстати ѡть гоненїа. Л. 56.

прѣтрьгноути, interrumpere: не прѣтрьгнуту приꙗꙁень. П. 69. тере би се моѥ братьѥ натражакь прѣтрьгаль. П. 6. 65. 77.

прѣтрьпѣти, perpeti: Христа ради страсть прѣтрьпѣвь. Ст. 4. вса прѣтрьпѣ. М. 88. прѣтрьпѣвы пльтию страсти. М. 121. мнѡгые скрьби и оѕлобленїа прѣтрьпѣ. Л. 53. прѣтрьпе. Л. 70.

прѣтька, minatio: не глегедаѥ прѣдбе срьдитога цара. П. 140.

прѣтьнѥ, minatio: толике прѣтнѥ не брѣгꙋки. П. 167.

прѣоудивити, stupefacere: прѣоудиви вьсоу вьселеноую. Ст. 27.

прѣоудовлꙗти, satisfacere: дѡстоинолѣпно свещенословїи подемлющїими прѣоудовлꙗеть се и гробоу прѣдаеть се скровище. Г. XI. 80.

прѣоудовлѥвати, sufficere: обычными вь еже прѣоудовлѥвати ꙋстроивше мрьтваго. Г. XI. 74.

прѣоуѕькь, perangustus: прѣоускыи и тѣсныи поуть. Ст. 17.

прѣоукрасити, ornare: ѡдѣана и прѣоукрашенаа. М. 140.

прѣоумножити, multiplicare: прѣоумножи дары своѥ. Ст. 29.

прѣоухытрити, decipere: прѣоухыштрени. Д. 26.

прѣходити, transire: терь прѣходи надь ꙗѕь. М. 144. прехогю ѡд ѡвоган света. М. 518. прѣходить к Сакроматїю. Л. 64. прехождахоу рѣкоу Савоу по мостоу. Л. 83. superare: нѣкых добродѣтелми и прѣходе ѥки се. Д. 165.

прѣходь, transitus: на самомь прѣходѣ оу крьста. Г. XV. 272. прако на горнїи прѣходь Соушнце. Г. XV. 288.

прѣходьнь, fugax: врѣменнаго страданїа и скоро прѣходнаго. Г. XI. 76.

прѣхрабрень, fortissimus: веле прѣхрабреномꙋ воѥводи. П. 14. много прѣхрабреномꙋ. П. 21. 22.

прѣцѣньнь, pretiosus: прѣцѣне даре. М. 241.

прѣчати, impedire: ако би мꙋ тко ꙋ чемь прѣчаль. П. 130. ѥрь би ѡнои намь прѣчало и на пꙋтекѣ всакь часъ било. П. 157.

прѣче, ocius: да имь платимь, колико се прѣче ꙋз-

може. М. 489. и с ријечју или: ѡбитовасмо платити, що би се наипрѣче могло. М. 490.

прѣчисть, purissimus: вьпльтиви се вь прѣчистѹю си матерь. М. 9. прѣчистаа владычице богородице. М. 58. мегю сели прѣчистыѥ стѹденичке. М. 86. прѣчистои хиландарскои. М. 86. набѣди ме прѣчиста. М. 241. да смо проклети богомь и пречистомь. М. 291. колико богь и пречиста допѹсти. М. 445. изь прѣчистыѥ си оутроби. М. 58. кь прѣчистима ногама твоима. М. 67. своима прѣчистима роукама. М. 166. прѣчистоѥ тѣло. М. 173. вь прѣчисты ѡбразь своѥго божьства. М. 187. прѣчистомѹ храмѹ. М. 192. пречистога нашега пророка Мехемеда. М. 552. прьчистѹ. М. 417.

прѣчити, impedire: кто нѣ прѣль и ѡдьпрѣль люди и извель, по семь сега да не пречи сѹда за люди ни изкода, нь давамь и пращамь сии вса храмоу светыѥ богородице. М. 566.

прѣчоудьнь, mirus: кони прѣчоудными. Ст. 29. пророка ли нарекоуте, прѣчюдьне. Ст. 25. прѣчюдны храмъ. М. 530.

прѣчоути, non audire: не прѣчюхь ихь, нь испльнихь вьсе прошениѥ ихь. М. 66.

прѣчьникь, via transversa: селу је Ограђенику шла međa ѡть града оу прѣчьникь и ѡть Млачьна прѣчьникомь. Г. XV. 279.

прѣчьнь, transversus: поуть прѣчьни. Г. XV. 274.

прѣчьстьнь, honorandus: прѣчьстны старьць. Са. 2. вьздвигь прѣчьстьнѣи роуцѣ свои. Са. 10. кь прѣчьстныма нѡгама твоима. Са. 10. прѣчьстномоу храмоу. М. 531. honorificus: прѣчьснѹ слѹжбѹ. М. 241.

прѣчюдьнь, гледај прѣчоудьнь.

прѣчюти, гледај прѣчоути.

прѣшево, црква је св. Николе у Норчу имала земље ѹ Прѣшевѣ. М. 191. то ће бити садашње село тога имена близу Норча. Hahn, reise 53, гдје је наштампано Preschovo.

прѣштедрь, misericors: прѣщедраго господа. М. 559.

прѣштениѥ, minatio: оустрашити се прѣштениꙗ. Д. 68. многыми прѣштеними велерѣчуѥ. Д. 152.

прѣшьдь, прѣшьль, part. praet. act. I и II, којима се накнађају те форме глаголу прѣити: ѡтьцоу кь вѣчномоу покою прѣшьдьшоу. Са. 12. прѣшьдь поустыниѥ їорданскыѥ. Д. 189. сь мирѡмь все дни живота своѥго прѣшьдь. М. 142. тога ꙁакона прѣшадчи (погрјешка мјесто прѣшадши). М. 484. кои бꙋдꙋ прѣшли ꙋ Стонь. М. 163. прѣшьль ѥсї ѡть житїꙗ сего. М. 244.

прѣшьствиѥ, transitus: бысть прѣшьствїѥ цара Моурата сь власи на оугрѣ подь Сибинь. Л. 77. obitus: по прѣшьствию тѣхь господь. М. 182. иже сїрихь ѡставїль ѥсї прѣшьствиѥмь твоимь. М. 243.

прѣꙗ, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Прѣꙗ. Г. XV. 289. — Гледај Павловићь.

прѣꙗхати, trajicere: поучиноу прѣꙗхаше. Д. 198.

прѣѥмати, гледај прѣимати.

прѣѥмь, receptio: ꙁа царевѣ (дльгове) да гредоуть прѣдь соудїе: ꙁа крьвь, ꙁа прѣѥмь людскыи. З. 38. cf. прѣѥтиѥ, прѣѥти.

прѣѥмьникь, successor: да не тькмо врѣменномоу семоу царствїю прѣѥмници боудемь, нь и вѣчномоу наслѣдници. М. 333. ѥгоже иꙁволить богь по нась прѣѥмникꙋ бити господства срьбскога. М. 355. 436. прѣѥмникь кралѥвства бывь по очевѣ скончании. Л. 61. оунцѣ своѥмоу прѣѥмникь бывь. Л. 63.

прѣѥстьствьнь, supranaturalis: непрѣѥстьствьны подвигь. М. 4. грјешком мислим да стоји не.

прѣѥти, occupare: прѣѥше Цьсарь Градь. Са. 13. ѥгда прѣѥ Цариградь оть латинь. М. 48. прѣѥти хоте срьбскоу ꙁемлю. М. 100. suscipere, succedere: прѣѥмшаго царство Корила. Д. 104. прѣѥ прѣстоль кралѥвьства срьбьскаго. М. 91. прѣѥ господство. М. 182. прѣѥме. М. 101. excipere: да не прѣимꙋ никѥдного чловѣка ѡдь ꙁемлѥ кралѥвьства

мн. M. 108. accipere: да не прѣиме ни ѹзьмѣ никьто за-логе. M. 148. 163. а залогѹ тѹзи да поврати ѡпеть, за що ѥ прѣѥль, да мѹ се тази кѹпли ѹпадьнѣ. M. 148. 163.

прѣѥтиѥ, receptio: о прѣєтїи тоуждаго улоека. З. 41. cf. прѣѥмь.

прѣꙉе, ante, cf. прѣ, прѣжде, adv.: прѣге да градѹ на трьге кралєвьства мн. M. 41. како ѥ и прѣги. M. 41. где є и прєге стоѥль. M. 46. како ѥсть и прѣге било. M. 108. како соу и прѣгѥ пасли. Г. XV. 273. ако ѡнь бѹде прѣге сталь. M. 206. законь, кои сѹ прѣгѥ имали. M. 437. прѣге него ли бѣ ѡнь ѹлѣзль. M. 211. прѣꙉе. M. 458. praep. cum gen.: прѣге спасова дьне. M. 117. на .г. мѣсеца прѣге тога. M. 207. 268. прѣге нась. M. 207. прѣге овогаи врѣ-мена. M. 529. и као прилог и као предлог узима пре-да се ријеч по, која му умаљава значење: како ми сте писали по прѣгѥ. M. 174. по прѣгѥ писанѥ прими-смо. П. 93. 144. поприге ѡкога времена. M. 550.

прѣꙉьнь, prior: коиль смь се клель прѣгнемѹ кнезѹ. M. 41. с прѣгнѡмь господѡмь босньскѡмь. M. 210. зако-не приꙉне и послиꙉне. M. 317. изь повель прѣꙉнихь. M. 368. pl. majores: и нѥговѣхь прѣгнѣхь. M. 310. болѥ всѣхь своихь прѣгнихь. M. 210.

псальмиста, psalmista: псалѡмиста Давидь. M. 281.

псальмь, psalmus: псальмомь ѡбразь. Ст. 11.

псальтирь, psalterium: вcь ѱалтырь надь нимь из-глаголавь. Д. 57.

поуга, macula: поугвы роумєны вь лици ıавлıахоу се. Д. 137.

поударевь, vinae custodis: између људи које је краљ Милутин дао Хиландару један бјеше Дарославь, поударевь сынь. M 63.

поударь, vineae custos. Ш. lesek. 79.

поукь, међа је коњушка ишла на Ѥбльку и Пѹк. M. 264 бојим се, не ће бити добро прочитано.

поулизь, Appulus: ѹстависмо пѹлизе. П. 87. неколико пѹлизовь. П. 96. по истѣхь пѹлизехь. П. 96. пѹлизе. П. 97.

на једном мјесту без сумње штампарска погрјешка: пꙋлищи. П. 75.

поулиꙗ, Appulia: ꙁемлю Поулїю. Г. Х. 276. присьвькоупльєт и сестроу свою Катакоуꙁиноу ѡть Поулїє кь севѣ. Л. 64.

поулооуа, између људи у Хвосну које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Поулоѡуа Градоѥ. Г. XV. 295.

поульскыи, appulicus: дрѣва пꙋлска. П. 87. сь голиꙗма пꙋлсцѣми. П. 96. голиѥ пꙋлске. П. 97.

поульша, између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Поульша. Г. XV. 270. иста је црква имала млине в Польше и виноград выше Поульше. Г. XV. 270. 271.

поулꙗ, Appulia: в Пꙋлю. П. 97. cf. Поулиꙗ.

поупаквице, селу је Тоудорьуоу ишла међа оуꙁ малоу Ѥлшаницоу прѣко в Поупаквице. Г. XV. 302.

поупакьни, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Гвоуаницоу сь Поупакними. М. 11. ваља да су били заселак Гвочаници.

поупакьница, земљама цркве св. Ђурђа на селищи Срьбьшори ишла је међа ѡть Поупа к Ницоу. М 64. мјесто тога у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци стоји оть Поупакници.

поупорѣжа, селу је Ленитковцима ишла међа оуꙁ брьдо на Поупорежоу. М. 199.

поупькь, umbilicus: да вьнидеть вь водоу до поупка. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

поурарь, не знам што је: дубровчани писаше 1388 године кефалии и пꙋрраромь покобрдсцѣмь. П. б. 31.

поурьуа, име мушко: великога бана босанскога Стефана Матије војвода Пꙋрьуа 1249. М. 33. мислим да би требало читати Пурђа, cf. Поурьꙉа.

поурьꙉа, име мушко, гледај Хрькатиниќь.

поустити, mittere: ико дарь непороуьнь напрѣдь поущь. Ст. 13. много ꙁлата поустивь. Д. 47. вь срѣтенїе

светомоу поустише. Д. 161. да поустить мировїи ѹтѣшителꙗ. М. 71. пȣстихь твоѥи милости нашега слȣгоу. М. 555. dimittere: поустите ме скоро. Са. 4. да ви пȣщȣ вашега уловѣка. М. 42. сѹжнѥ да имь пȣсте. М. 170. да се изведе ись тьмьнице, и да се бїе и поусти. З. 47. женоу, divortium facere: кои боудеть поустиль женоу. М. 14. да оупадають оу такоже наказаниѥ, ꙗкоже и поустивии. М. 15. relinquere: нась сьш нимь не пȣстити безь мира. М. 36. omittere: все ѡстависмо и пȣстисмо, да се не ище и не пита до дни и до вика. М. 314. admittere: ѕа що нисоу оу село поустили. З. 46. — се, demittere se: да ке Пасков пȣстить се, кою годе ѕлȣ рѣчь реки. П. 39. — крьвь, sanguinem mittere: поусти моу крьвь вь лѣвоую роукоу коus малога прьста. Ш. lesek. 130. — водоу, urinam reddere: ѥгда не можеть уловѣкь водоу поустити. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

поустице, црква је св. Николе у Призрену имала винограде оу Поустицахь. Г. XV. 271.

поустошь, regio deserta: вь горѣ и вь поустоши. З. 37. оу поустоши. З. 46.

поустошьство, solitudo: боиѕнь прїехь ѡть поустошьства. Са. 12. М. 8.

поусть, desertus: вь поустѣмь мѣсте. Са. 1. испроси мѣсто сие поустоѥ. М. 4. вь пȣстемь ѡстрове. М. 18. да стои поуста (земља), да расте гора. З. 44. брьдо поусто междоу жоупами. З. 46. црьква поуста. М. 521. vacuus: кои властелинь имать дѣтьцоу, или не имать, и оумреть, и по нѥговѣ сьрьти баштина поуста ѡстанеть, аще се ѡбрѧщеть ѡть нѥгова рода до третїего братоууеда, ть да имать свовоу баштиноу. З. 33.

поустыньникь, eremita: поустыньныци. Ст. 10. поустынникь. Д. 121.

поустыньножитель, eremita: Павьль поустиньножитель. М. 278.

поустыньнолюбьнь, deserti amans: поустынолюбные грьлице. Са. 8.

поустыньнь, deserti: поустыньнаго жителꙗ. Ст. 26. оудолиꙗ поустыньнаꙗ. М. 65.

поустыньскыи, deserti: по чиноу поустыньскомоу. Д. 7.

поустыниꙗ, desertum: вь сию приде поустыноу. М. 3. великые поустыние Афона. М. 136. богоносныхь поустыньны житель. М. 137. поустыни жителꙗ. М. 137. поустиние. М. 278.

поустыниежитель, eremita: Сави поустиниежителꙗ. Г. XI. 191.

поустыниелюбьць, deserti amans: поустыниелюбьцнѣи грьлици. М. 65.

поусьнь, име мушко, гледај Беньчоулиќь.

поутовати, iter facere: пѫть, що пѫтѫю. М. 528.

поуть, via: да прави боудоуть поутїе вαю. Са. 4. како поуть греде на Гомилыцоу. М. 26. да нимь се не везьметь никоре даньe ни на вратехь ни на мосте ни на броде ни на пѫти. М. 37. да ходе трьговьци и по трьговѣхь и по пѫтевѣхь. М. 85. малѣмь поутемь. М. 87. где се поутоки стаю. М. 87. до великога поута. М. 92. поутемь велимь. М. 563. на дольни поуть. М. 93. поуть бѣлоцрьковьскы. М. 96. ликада надь поутемь. М. 123. да поставе страже по вьсехь поутехь. З. 46. прѣма Коуметнице на царьскыи поуть. М. 126. ѡть тоуи поутемь поутемь на гоумно; и пакы поутемь поутемь. М. 127. прѣкы поуть. М. 199. до пѫти старога. М. 264. по пѫтовехь. П. 2. ѥрь би ѡнои намь прѣчало и на пѫтевѣ всакь часъ било. П. 157. iter: сынь вαю поуть шьствова изь мира сего. Ст. 11. бѫде на пѫтеви кь великомѫ господарѫ. П. 13. ѥрь ви ѥ много пѫтеви на потрѣбѫ. П. 169. да не загине (запись) на дальни пѫть. М. 409. поге и чини ѥдань пѫть, на кои пѫть понесе веле дѫкать. П. б. 120. пошли сѫ пѫть подь Кѫчлать. П. 7. имаю поити пѫть на Дрѣва. П. 54. тако ми пѫть, що пѫтѫю. М. 528. послом својих господара дужни су били тежаци ићи на пут, па су се неки ослобођавали такога пута: на пѫть да не ходе. М. 18. ѡтроци, кто с

игоумьномь на поуть гредоу по црьковнои работѣ, да се црькоккьнымь брашномь хранин. М. 98. ни пѹти тѣраю, ни конске воюю. М. 135. modus: що є прилично по поути и правдѣ. З. 32. полача направлюена ѡнакодіє по ѡнь пѹть како ѡнаи. М. 302. намь слободно дати по пѹть, да нѹ и ѡдь не моремо ѹчинити волю нашѹ. М. 326. по ови пѹть учиниуь ѡкѹи клеткѹ. М. 447. коимь годи пѹтемь а или наyиномь. М. 452. по кои годѣ пѹть и начинь. М. 458. по кои пѹть є ѡставиѡ и ѕа щоѡ царь Стѣпань єдиои црькви на Єрѹсолимѹ нѣкои доходакь. М. 546. с бројевима, semel, primum etc.: да сьмь ѣ нмаль к вамь веће .г. пѹти, вамь говоре. М. 247. прими Ѵалапїа Смѣдерево дроугы поуть. Л. 80. на првом мјесту није поуздано да је то значење. — погрјешка мислим да је нѹть мјесто пѹть. М. 475. — Заселак селу Ческову: Поуть. М. 265.

поутьникь, iter faciens: да пѹтника прѣдаде. М. 7. ѹ нась пѹтника нѣ. П. 9. трѹди поутникомь припоутные прохлаждають сѣни. Г. XI. 108.

поутьниуићь, кнез Радосавь Пѹтниyикь властелин краља босанскога Твртка Твртковића а по том и Томаша 1423—1446. П. 171. 172. М. 440.

поутьнь, viae, itineris: поутнаго ради троуда. Д. 16. 22. ѡть станька поутьнога. Г. XV. 274. да нмь се не ѹѕме пѹтьна царина. М. 525. потьна. М. 527. потна. М. 551.

поутьце, globulus: пѹтьца бисерьна. П. б. 35. с пѹтци бисерѣмь дробнѣми. П. б. 56. пѹтаць сребрьнѣхь. П. б. 73. четири пѹца плоскна. П. б. 74. пѹтаць ѡдь бисера стара седамь десеть и петь. П. б. 74. .л. пѹтаца ѕлатехь. П. б. 103.

поуцићь, презиме властеоској породици дубровачкој, која се латински писала de Poza: Жике 1369 —1405. П. б. 26. М. 259. 262. — Никша 1405—45, у изабраном вијећу више година а 1442 кнез. М. 259. 262 (на том је мјесту без имена). 276. 287. 320. 347. 415. 419. 423. 431. П. б. 121. али као да су била два, јер су у истом споменику двојица записана. М. 259. један пут је Никши презиме записано Буцикь. М. 241.

— Никола Жикєтє Пѹцикꙗ и Никола Пира Пѹцикꙗ, тако с очинијем именом помиње се први три пута 1405—26, за које је вријеме бивао вијећник од малога вијећа и кнез. М. 262. П. 147. П. б. 83. а други само један пут 1420. М. 320. без имена очина помиње се више пута Никола 1419—22, те се не зна који је од њих двојице. М. 292. 294. 310. П. 49. 50. 160. П. б. 75. — Гавжє 1419—27, којему име пишу и Гаѵжє и Гложє, изабрани властелин више година. М. 287. 295. 299. 320. 347. — Паоко 1442—62, изабрани властелин и судија. М. 419. 424. 431. П. б. 114. — Франьчєско, којега пишу и Френчєшко 1471—87. М. 514. 515. 535.

пѹчина, pontus: пѹчиноѹ пловоѹштимь. Д. 182. морскыє пѹчини ѕбѣгшє. Д. 185. милосрьдниꙗ пѹчины. Ст. 2. пѹчина благости. М. 196.

пѹшлица, не знам што би било: ѥдна пѹшлица жиалдомь. М. 408.

пѹштати, dimittere: оужє поѹщаєть мє владыка сь миромь. Са. 10. sinere: нашє трьгѡвцє пѹщаю миновати слободно. П. 1. по колѣ ихь посрѣдь града пѹщамо. П. 28. нє пѹщамо трьговцє ѹ Ново Брьдо. П. 139.

пькль, inferna: ѹ вєчни пакло. М. 230.

пьноѹћа, жупа Пноѹка (биће негдје близу Ибра). М. 14. присєли царьство ми ѕьдьцє нє Пноѹкє. Г. XV. 304.

пьнь, truncus: на кодиїн пань. М. 197. 198.

пьрьба, гледај парьба.

пьрьниꙗ, гледај парьниꙗ.

пьрьць, гледај парьць.

пьсарь, canum curator: да имь нѣсть (људима манастирским) ни града ни поѕоба ни поклисара ни пьсара (т. ј. да му нијесу дужни ништа давати). М. 63. псара. Г. XV. 307. псарь. М. 123. Г. XIII. 297. ѡть псара и ѡть поклисара. М. 138. Г. XIII. 376. пьсара. М. 192. псарємь и соколаромь и свинаромь, коѹдє идоѹ, да имь сє нища нє дає. З. 50. cf. пьсь.

пьсии, caninus: међа је Клььчєвиштємь ишла мєгю

Пьси Доль и мегю хльмь. Г. XV. 285. селу је Прилѣпьници ишла međa оу Псїє Осоїє. М. 198. в Пьсїє Осоїє. М. 198. манастир је Трескавац имао винограде на Песимь Брьдѣ. Г. XI. 137.

пьсость, convicium: о псости. З. 33. 37.

пьсь, canis: ꙗко пьси обидоше ме. Ст. 22. да имь нѣ . . . ни провода ни коньꙗ ни пса (т. ј. да нијесу дужни хранити паса краљевијех). М. 61. осьвободихь одь вьсаке работе кралевьства ми, оть позоба . . . и одь сѣна и одь пьсь. М. 114. да имь нѣ ни сокꙗ, ни пьса. Г. XV. 305. да (људи црквени владаоцу) ни конь хране, ни пьсь хране. М. 135. оть бѣсна ѱа. Ш. lesek. 129. ловитьвнїимь ѱомь. Г. XI. 89. cf. пьсарь.

пьтица, avis: поꙗше птица. Са. 9. еда пьтица обрѣла себѣ храминоу. М. 65.

пьтичии, avis: птичими гласы. Д. 23. птичїа гнѣзда. Г. XI. 70. — Село манастира Трескавца: Птици. Г. XI. 134. Птичемь. Г. XIII. 372.

пьтишть, pullus: вьспитѣють пьтище своꙗ. М. 65.

пьтоулꙗ, име мушко: међу људма које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници био је један у Чабићу Птоулꙗ. М. 97.

пьтѣньць, pullus: птѣньцемь враноковь. Д. 197. кокошь птенце своꙗ сьблюдаеть. Г. XIII. 364.

пьчела, apis: обидоше ме ꙗко и пчелы сьть. Са. 3. ꙗко нѣкаꙗ чьстьнаꙗ пчела оть всѣхь красныхь цвѣтьць сьбравь. Г. XI. 190. ꙗкоже пчелы просыпаше се. Г. XI. 142.

пьчелина стѣна, селу је Прилѣпьници ишла međa оу Псїє Осоїє на Пчелинꙋ Стенꙋ. М. 198.

пьчелинꙗ стѣна, забјелу је Кроушьчици ишла međa оть Окованє оу Пчелиню Стѣноу. Г. XV. 276. и селу је Срѣдьскои ишла međa оу Пчелиню Стѣноу. Г. XV. 280.

пьшеница, triticum: да испльнет се житнице ваю множьствомь пшенице. Са. 5. да си кꙋпꙋю вьсаки трьгь, . . . расьвѣ пьшенице. М. 37. да дроу .г. мьти пьшенице. М. 97. пьшенице. М. 98. да се даꙗ мѣсечина братиꙗмь

дкѣма на десете все пшенице, како им се и оу Баньскои даю. Г. XV. 308. старь пшенице. М. 531. на вьсакы помень да се кари пьшеница. М. 570.

пьшиньскыи, на Пшињи: цркву пшинскомоу Прохороу зидао је краљ Милутин. Л. 60.

пьшинꙗ, ријека која ниже Скопља утјече у Вардар (Hahn, reise 182 : црква св. Николе на Пшини. М. 152.

пытатель, scrutator: бѣше и много писанїемь питатель. Д. 122.

пытание, petitio: свршише ми мое питание. М. 178. подобно питанье. М. 448. судье учуше питанье Радоꙗ Чавлокиѣьа. П. б. 120. inquisitio: докла годѣ не би щоѡ судь и питанье кога ѡсудиѡ. М. 459.

пытати, quaerere, petere: да не има питати ѡд нихь онога дохотка. М. 189. да на нимѡмь дубровчанину нѣ колнь питати. М. 268. да се не има искати ни питати. М. 310. да се не ище и не пита. М. 312. да ихь не могу питати ни узети. М. 369. да не може нищо веке питати на властели ни на ѡпкину. М. 400. питаху приема и супротива Гурашевику. М. 463. имао бих питати ѡдь тебе, що самь изгубиѡ. М. 500. ништа веѣе не имамь питати ѡдь кнеза. М. 507. да не може щѡ питати ни искати кнеза и властеѡ. М. 508. питаше дьгь ѡдь протовистиꙗра. П. 13. тко годѣ буде питати правде. П. 25. да не питаю те дукате ѡдь трьговьць. П. 38. що пита на кнеза. П. 134. interrogare: да ихь питаю до нихь роте, тко би кое племеншѣние. М. 248. да имаю изувидѣть и питать ѡдь нихь купно, е ли нихь посланье право ѡдь вьсѣхь. М. 357. питасмѡ поклисаре: ща ищете? М. 515. питаюкие, е ли тко тузи. П. 60.

пѣкати, canere, celebrare: боже вь троици пѣваемыи. М. 265.

пѣвьць, cantor: пѣвць. Г. XI. 85. певаць. Г. XI. 170.

пѣжениѣь, властелин дубровачки Михоиль Пѣжениѣь 1254. М. 43. 47.

пѣна, spuma: зѫбы ѡстрѣ пѣнами и ѡбразомь вепрꙗ ѡть лоуга приходить. Гильф. бос. 273.

пѣнезь, pecunia: полаче нашими пинезми начинити. М. 285. дио тихь пиненезн. М. 286. ѡдь своихь пинези. М. 290. ти пиненези. М. 298. нашими пиненези. М. 297. за пѣнезіє. М. 323. речене пѣнезе. М. 328. могаахь пѣнезь мои изва̀дить, кои сѹ ѹ нихь комѹнѹ. М. 368. ѥрь ви ѥ потратиль шесть сать перьперь вашѣхь пѣнези. П. 64. дльжань ѥ много пѣнези. П. 130. ниѥ навластитѣхь пѣнези шесть тисѹкиѥ дѹкатовь. П. 176. реченихь пѣнези и дѹкать. М. 399. 400. нашиемь пѣнезомь и бащинами. М. 400. с пинезомь. М. 449. реченіѥхь пѥнеза. П. б. 115. да бисмо ѡсловодили, да пинезь дѹбровачки ходи по рѹсагѹ кралевьства ми, како є и прьво ходиѡ. М. 491. при себѣ пѣнези не имасмоѡ. М. 506.

пѣниѥ, cantatio: вь пѣнихь и вь бьдѣнихь. Ст. 13. трьсветоѥ пѣниѥ. М. 133.

пѣро, dem. Petrus, пишу и Пиро, Пѥро, Пиєро, гледај Гижлићь, Гонславићь, Гонславлићь, Гроубешићь, Гоуньдоулићь, Лоукаревићь, Прѣмо, Поуцићь, Сорьгочевићь, Ѩкоушьквићь.

пѣрько, dem. Пѣро, пишу и Пирько и Пиерько, гледај Боунићь, Лоукаревићь, Прибоѥвићь, Сорьгочевићь. један пут гријешком стоји Пирьто, а и Прько стоји грјешком у једном споменику.

пѣснописьць, qui carmina scribit: пѣсньнописць. Г. XI. 85.

пѣснь, carmen: пѣсьнь ангельскаꙗ. Ст. 18. врѣдныихь пѣсніи ненавиде. Д. 5. вь пѣснехь. М. 65.

пѣськь, sabulum: пѣсьць морьскыи. Ст. 24.

пѣсьчана глава, међа је Голубовцима ишла оу Пѣшчаноу Главоу. Г. XV. 293.

пѣсьчаница, међу селима која је крал Стефан Првовјенчани дао Жичи била је и Пѣшьчаница вьса сь Пѣчаноиь. М. 11. селу је Камијеву ишла међа ѡть Песчанице на Крѹшевѹ полꙗнѹ. М. 199.

пѣсьчаныи врьхь, планинама катуна Драгољеваца ишла је међа на Пѣшчани врьхь. Г. XV. 301.

пѣсьчина, црква је спасова у Призрену имала дворь на Пѣсчинѣ. Г. XV. 270. дворь на Пѣсчинѣ подь поутемь. Г. XV. 272. два малина на Пѣсчинѣ. Г. XV. 272. номинативу нема потврде.

пѣти, пою, canere: поꙗше птица, измѣнꙗющи гласы .є. чювьствы. Са. 9. наѹчеше ѡбычные пѣсни пѣти. Са. 12. поѥмь твои ꙁракь. М. 78. да прѣбива попь срьбьски, и да поѥ ѹ црькваχь. М. 108. да поѥмо Вѹкѹ понеделникь на животѹ и по сьмрьти. М. 231. да ми се пою летѹрьдиѥ. М. 416.

пѣтиѥ, cantus: ꙁачьншоу пѣтїю црьковномоу. Са. 12. пѣтїꙗ. Д. 51.

пѣчана, гледај код ријечи Пѣсьчаница.

пѣшч-, гледај пѣсьч-

пѣшь, pedes: пѣшь шьствоує. Д. 98. сретасть цара пешь. Г. X. 269.